CARMINA
ILLUSTRIUM
POETARUM
ITALORUM.

CARMINA
ILLUSTRIUM
POETARUM
ITALORUM.

TOMUS PRIMUS.

FLORENTIÆ. M.DCC.XIX.
Typis Regiæ Celsitudinis, apud Joannem Cajetanum Tartinium, & Sanctem Franchium.

CUM APPROBATIONE.

Ad Lectorem
PRÆFACTIO.

QUUM præclarissimas nostrorum Majorum res gestas animo contemplandas propono, videntur mihi, non solùm magnitudine Imperii, & dignitate, verùm etiam Romani eloquii majestate, & præstantiâ ceteris omnibus antecelluisse, & non minùs latissimos dictionis fines, quàm linguæ in immensum propagandæ, solli-

citi semper fuisse. Namque, ut omittam ingentem illorum temporum felicitatem, quibus Romana Civitas rerum domina, ut tot populorum discordes, ferasque linguas, sermonis commercio contraheret ad colloquia, & humanitatem homini daret, breviterque una cunctarum gentium Patria fieret, domitis populis, non turpissimum servitutis jugum, sed utilissimum, pulcherrimumque linguæ studium, per pacis conditionem imponebat; postquam occasu Romani Imperii, fœdissimâ Barbarorum sævientium illuvie, cultissimæ Europæ regiones occupatæ, artes bonæ, & eloquii nitor, & elegantia funditus occiderunt, Italia sola, in medio bellorum ardore, tot, tantisque malorum fluctibus agitata, ac pænè demersa, destitutas disciplinas in lucem revocavit, & aliis nationibus inscitiæ tenebris miserrimè obductis, & obcœcatis (absit invidia vero) uti priùs facere consueverat, lucidissimam ingenii facem prætulit. Hîc namque Franciscus Petrarca, vir omni scientiarum genere cumulatus, omnium primus extinctas lit-

litteras Latinas ab interitu vindicavit: vindicatas vero Angelus Politianus mirum in modum auxit, ornavit, amplificavit. Alii deinde, atque alii quamplurimi, luculentissimo hoc exemplo excitati, ad hæc usque tempora floruerunt, qui Latinum sermonem adeo impensè, & diligenter coluerunt, tantâ verborum, rerumque copiâ exornarunt, tantis eloquentiæ luminibus illustrarunt, ut ad altissimum pristinæ dignitatis fastigium, Latinis litteris iterum evectis, ferè nihil priscis Augustei illius ævi Scriptoribus invidere debeamus. Sed ne quis putet dulcissimæ, carissimæque Patriæ amore captus, Italiæ celebrandæ gratiâ, hæc a me magnificentiùs quàm veriùs prædicari, operæ pretium esse duxi exempla clarissimorum Italorum, qui post renovatum Latię facundiæ decus, verba chartis mandarunt, in medium proferre. Sed ne ingens excellentium Auctorum numerus, qui vinctâ, solutâque oratione scripserunt, me obruat, ita ut vel in medio cursu desistere cogar, vel opus pænè infinitum numquam ad optatum exitum perducere valeam, non omnium Italo-

rum Auctorum scripta, sed illustrium tantum Poëtarum carmina, quoad fieri potuit, unâ simul colligere, & in plures partes distributa, atque distincta, in manus hominum tradere decrevi; ratus jucundum fore omnibus firmissimum hoc argumentum Italicæ in Latinæ linguæ cultu sollicitudinis, atque curæ. Musæ namque suavi, dulcique concentu, ita blandiuntur animis, eosque incredibili perfundunt voluptate, ut maximam, admirabilemque habeant vim ad persuadendum; Pindarus enim tradit, sermonem præclaris facinoribus diuturniùs vivere, quem cum favore Charitum lingua extraxerit ex profundâ mente:

> Ρῆμα δ' ἐρμάτων χρονιώτερον βιοτεύει
> ὅτι κε σὺν χαρίτων τύχα,
> γλῶσσα φρενὸς ἐξέλοι βαθείας.

Et præterea gratum etiam, acceptumque erit, quid nostri homines quocumque tempore poëticâ facultate valuerint, aperire, & optima illorum carmina, Latini sermonis cultoribus perpendenda, imitandaque proponere: quæ

vir-

virtutis semitam, non ut plerique falsò autumant, arduam, horridam, vepribus, dumetisque septam undique, & vestitam, sed facilem, spatiosam, amœnam, & jucunditatis uberrimæ plenam esse demonstrabunt, & animos ad honestam cupiditatem laudis, atque gloriæ inflammabunt. Accedit etiam, quòd interea nomina, carminaque nonnullorum Poëtarum, qui quamvis sint commendatione dignissimi, tamen (tanta est hominum desidia, atque socordia) in summâ obscuritate versantur, in memoriam revocabo. Quod si Cicero Romanæ facundiæ princeps, jure meritò gloriabatur, Archimedis sepulchrum ignoratum ab Syracusanis indagasse, & ita nobilissima Græciæ Civitas, quondam verò doctissima, sui Civis unius acutissimi monumentum, ab homine Arpinate didicisse: quantò præclariùs erit mihi, qui ingenio utor satis infirmo, nullâque polleo facultate dicendi, non unius tantùm viri, licèt solertissimi, inane sepulchrum, sed tot clarorum virorum nomina, tot eximia, maximaque ingenii monumenta, a squallore, & te-

ne-

nebris excitare, & publici juris facere; nam ut multi ſapienter affirmant, utiliorem navant operam Reipublicæ litterariæ, qui eruendis e ſitu Bibliothecarum lucubrationibus veterum incumbunt, quàm qui novos cudunt libros; libri enim novi, ſi quid boni continent, ab antiquis plerumque mutuari ſolent. Sed quum ea ſit humanarum rerum conditio, ut nihil integrum, perfectumque ſit, & ab omni parte beatum, & ut inquit Poëta:

. . . . medioque in fonte leporum
Surgit amari aliquid, quod in ipſis floribus angit:

ita Poëſis ipſa, ſapientiæ comes, morum magiſtra, & Heroum fortia facta, & ipſius Dei Optimi Maximi, divinas laudes celebrare ſueta, tamen ab hoc ſummo rerum apice nonnumquam delapſa, vili hæderâ, ſordidoque myrto turpiter redimita, calamiſtrata fronte, & unguentis delibuta, inverecundos, procaceſque cecinit amores; & nonnulli Poëtarum, arctiſſimis Amoris laqueis perditè irretiti, dum genio indulgent, dum melli-

to

to cantu decipiunt aures argutas, dum inani lætitiâ animos demulcent, pessimè Reipublicæ, & moribus consuluerunt; ita ut inficiari nemo possit, has lascivas amoris illecebras, carminum dulcedine commendatas, & conditas omni suavitate verborum, altiùs mentibus insedisse, & fortasse multis ad peccandum fuisse incitamento. Quod ne etiam in his libris, qui nunc in lucem prodeunt, accidere possit, & ne dum Latinæ linguæ elegantiam consectamur, morum candor, & integritas periclitetur, omnes hujusmodi versus, nimiâ improbi, & effrenati amoris voluptate perfusos, pænitus tollendos esse putavi; & ut solertes, & industrii agricolæ antequam ligonibus frangant, & aratro proscindant terram, & semen fractæ, proscissæque committant, excindunt vepres, stirpesque noxias tollunt, agrumque ab herbis nocentibus purgant, ne lætæ, fœcundæque segetes, silvestrium germinum exuberante luxuriâ, vel crebris radicum fibris lædantur; ita ego, qui in his voluminibus, ingenii cultum, nativum Romani sermonis candorem, & Italici nominis gloriam

dum-

dumtaxat perquiro; extirpandas esse radices vitiorum, evellendas pravas protervi amoris opiniones existimavi, ne surgentem virtutis messem enervent, opprimant, & cogant interire. Idcirco ingenuus Lector, nihil umquam reperiet in hoc opere, quod jura illibatæ probitatis offendat, aut violet; quod si aliquando in amatoria carmina inciderit, statim animadvertet, hos amoris sensus, moderatè, modestèque esse pertractatos, & expressos, & ubique rationem habuisse honestatis, & pudoris; & parce tamen idipsum fecisse, hac præsertim de re, ut omnes intelligere facilè possint, inter tot præcipua exempla Italorum Poëtarum, sacra, sublimia, grandia, severa, jucunda, urbana, hæc etiam terreni amoris non deesse, quæ ad hoc poëseos genus indicandum inservire poterunt, & eorum paucitate, tacitè innuent, quanta sit adhibenda cura, & diligentia, ne homines Cupidinis blanditiis, jocisque deliniti, veri æternique Numinis, & Redemptoris nostri, divinum, cœlestemque amorem parvipendant, atque despiciant, quod unicè,

cè, & toto corde, ore, & opere, honorandum, colendum, diligendumque est. Habes in his poëticis lucubrationibus, candide Lector, varium, & opulentissimum rerum, & doctrinarum omnium thesaurum, undè facilè possis cuncta depromere; sive te eloquentiæ splendor, sive Latinæ linguæ cultus, sive poëticæ facultatis scientia, sive præcepta sapientiæ, & morum doctrina delectat, ac movet. Utere *igitur* quantum libet, & his disertissimis selectorum carminum Auctoribus enitere pro viribus quam simillimum fieri. Unum adhuc superest, de quo te certiorem facere maxime cupio, id nempe est, carmina nonnullorum poëtarum, quæ nondum typis commissa, nunc primum in publicam lucem prodeunt, ex instructissimis, ornatissimisque Bibliothecis, quibus asservabantur, summa fide, summoque studio a me educta fuisse, quarum præcipuæ fuerunt, Medicea Divi Laurentii, & Strozzia, Codicum primæ, optimæque notæ, ut omnes norunt, refertissimæ; his accesserunt Salvinii, Bargiacchiique quamplurima variorum Aucto-

ctorum manuſcripta carmina, mihi, pro ea qua pollent humanitate, libenter impertita, quorum Bibliothecis me plurimum debere, in his libris conquirendis, candidè fateor: & has omnes hic ego libenter commemoro, tum ut ſciant, eruditi Lectores, ex quibus locis ſcripta hæc deprompta fuere, tum quia plenum ingenui pudoris eſt, fateri per quos profeceris.

CATALOGUS
ITALORUM POETARUM
Tomi Primi.

Amal-

CAR-

CARMINA
ILLUSTRIUM
POETARUM
ITALORUM.

BENEDICTI ACCOLTI
ARETINI S. R. E. CARDINALIS

CERERI.

ET surgunt lætis pubentia gramina campis,
Et favet optato pulvere mitis hyems.
Et tibi magna Ceres segetem lustramus, & agros
Et tingit sanctos bucula sacra focos.
Tu face ne vanis messis non ludat aristis,
Sed rumpat victis horrea limitibus.

NYMPHIS.

Hanc quercum Nymphis propriam dat habere Philemon,
Et sacrat pura lilia secta manu,
Venatu assiduo fessum quod Pana canendo
Permulsit, sancti numinis auctus ope:

Quem si nota iterum recubantem juveris umbra,
O quæcumque sacro hoc vertice, Nympha, lates:
Tunc non flore modo, & pictis celebrabere sertis,
Sed tenera agrestes imbuet agna focos,
Spumantesque dabit pateras, lactisque, merique,
Sufficiens blandis plena canistra rosis.

NYMPHIS.

Quod viridi hac olim prostratus in ilicis umbra
Audaci reges musserit ore Lycon,
Spargit humum foliis, & ramis arboris altæ
Suspendit pura florida serta manu.
Vos umbram æterno, Nymphæ, celebretis honore,
Et vestro semper munere cura cadat.

FISTULÆ.

Fundimus aëriis postquam verba irrita ventis,
Nostraque nescio quis præmia Pastor habet;
Hic suspensa alta pendebis, fistula, quercu,
Musarum dulces promere docta sonos.
Immunes sic vestra sedent ad pabula fuci,
Et vos non vobis mellificatis apes.

INVIDIÆ.

Quæ lætos hominum cœtus, lucemque perosa,
Polluis obliquis omnia luminibus,
Atque animis instans semper melioribus, illos
Indignis urgens insidiosa modis,
Invidia infelix, sævo cui crimina cordi,
Et quæcumque bonis artibus officiunt,
Hos tibi dat geminos spiris ingentibus angues,
Et spargit tristi limina felle Lycon:
Tu gregibus teneris oculos averte nocentes,
Tutaque jam niveo vellere balet ovis.
Infames potius scopulos, atque antra Charybdis,
Tinctaque sanguineis fluctibus arva pete:
Illic inficias tristi, licet, æquora tabo,
Et nova sævitiæ des documenta tuæ.

L Y-

LYCORIS.

Dum meus has coluit sedes, & pascua Daphnis,
Et potum hac pastas sedulus egit oves,
Languescunt latis quæ nunc morientia fundis
Surgebant viridi gramina picta solo,
Et pellucenti splendebat rivulus unda
Invitis qui nunc per juga serpit aquis:
Quod si aditum tulerit solita lusurus in umbra
Nec procul amplexu se cubet ille meo,
Exurgent pictis gemmantia gramina fundis,
Moxque fluet nitidis rivulus auctus aquis.
Talia sæpe canens summo de colle Lycoris,
Immites blando detinet ore feras;

PANI.

Quæsitum extremis, Pan maxime, ab usque Britannis
Hunc pastor catulum dat tibi habere Lycon:
Qui tibi procurva cingenti indagine colles,
Indefessus eat per juga summa comes,
Sylvarumque sagax, latebris horrentibus, actas
Vel sævas properet sollicitare feras:
Tu ne temne breves angusti corporis artus,
Exiguis membris vis numerosa latet.

MUSIS.

Musæ, quæ virides saltus, quæque abdita Pindi
Humano colitis non adeunda pede,
Ne vos, ne pigeat densis discedere ab umbris,
Antraque muscoso linquere picta solo:
Lethifer immiti quamvis nunc sydere passim
Usta premat longa Sirius arva siti:
Molsa meus vestros coluit qui semper honores,
Cuique dedit sacros Phœbus inire choros,
Jamdudum graciles morbo tenuatus in artus,
Extremam in mortis limine poscit opem;
Ergo herbas, succosque simul properate salubres,
Et medicæ quicquid Cynthius artis habet:

Non levis exiguis aderit nam gloria factis
Vos uno incolumi restituisse duos.

FAUNO.

Has alas, unguesque Lycon, procurvaque rostra
Appendit foribus munera, Faune, tuis,
Cæteraque inspersis nudatis eviscerat alis,
Atque adhibet tenues ad tua sacra modos,
Quæque sibi gelidis jam sint properanda pruinis
In gyrum torquens vimina lenta parat;
Quis inclusa olim, viscoque corrupta tenaci
Ipsa avium vulgò noxia turba cadat.
Te cum tristis hyems Scythico se proferet antro,
Aucupio felix perge favere novo.

PANI.

Hic, ubi pendenti positis in vertice templis
Cyriacus tumidas despicit altus aquas;
Pinguibus ecce Lycon aras circundat amictis,
Inque hyeme æstivi convocat orbis opes,
Ac mediis tutas velans Aquilonibus arces
Jungit odoratis florida serta rosis,
Et pruna incurvis addit pendentia ramis,
Qualia vel sicci vix peperere dies.
Pro quibus, æternum rogat hæc Pan floreat Ancon
Te duce commissos dum regit ille greges.

NEPTUNO.

Vota tibi undarum rector, dum littore Damon
Hoc primum solvit, vix numeranda facit,
Ignotumque aperit rostris tridentibus æquor
Pastorum celebres suetus inire choros,
Tu modo lenienti cano sub vortice remum
Adsis, & incerti gurgitis alta seca:
Non ut longinquos volitet prædator ad Indos
Vastaque mutatis mercibus arva legat,
Ipse sed ut vectus circum hæc sua littora puppi
Se duce, securus otia Daphnis agat.

NEPTUNO.

Vota tibi, hoc parvum solvens de littore Damon,
 Pro dulci reditu vix numeranda facit:
Annueris Neptune pater, fluctusque tumentes
 Des precor insolitus sternere posse rati.
Illum jam nemorum ceperunt tædia, & antri:
 Nunc tandem multa est jam sibi dicta salus.
Olim cum verso spumabunt cærula remo,
 Lætaque [illegible] remige rura leget,
Candentem cernes curvo tibi littore taurum,
 Purpureo sacros amne rigare focos.

INNOCENTIÆ.

Quod duce te horrentem fuerit contemnere molem,
 Hostiaque æratis obsita roboribus,
Quodque hominum immanes fraudes, facinusque nefandū
 Despiciam, & mortis singula plena metu,
Te veneror, salve Virgo, quæ dura per hujus
 Illæso peragras avia cæca pede,
Et propriæ solitæ es [illegible] hodie honores
 Innocuis robur addere pectoribus:
Nunc, tibi si puram semper mentemque animumque
 Servavi, ac templis congrua dona tuli,
Hunc ferri stridorem inter, & iniqua furentum
 Verbera, te dignos tu mihi præbe animos.

SOMNO.

Nox ruit, & [illegible] fuscis invecta quadrigis
 Umbrosam mundi [illegible]
Atque adeo [illegible] hominum genus omne sepultis
 Languida concepto membra sopore levat:
Nulla tamen fessum reparant oblivia mentem,
 Et refugis nostras tu quoque, Somne, fores?
Somne, animi requies, curarum, somne, levamen
 Huc ades, & sanctum fer taciturne pedem,
Imbutumque [illegible] lethæo gurgite ramum
 Fac rore [illegible] tempora [illegible] levi,

Curarum obstantes demum propelle catervas,
Et mihi securo sit tua dona sequi,
Ut neque me exersi tangant incommoda secli,
Nec renovent tristes tempora sæva metus;
Ipse tibi floresque feram casiamque recentem,
Dulce sonans facili qua fugit unda pede,
Et tibi, purpurea insurgat cui vertice crista,
Ales dissecto gutture tinguet humum.
Nunc tua defessos tandem vis alliget artus,
Dum juvat, & cœlo lucida signa cadunt.

Versus in Urnula Catellæ inscripti.

Quisquis Heri hæc monimenta mei mærentis adisti
Esse putes meritis inferiora meis.
Lætior ejusdem cordis nunc summa pererrans,
Uberius functis perfruor officiis.

ALCON.

Penderet summis Adriæ dum fluctibus Alcon;
Et frustra extremis fideret auxiliis,
Vectillam ingeminans vix exclamarat amatam,
Cum subito inflati sternitur unda sali.
Curarum quid ni præsens nos liberet æstu,
Quæ solo iratas nomine sedat aquas?

PACI.

Restituis fessis quòd te Pax aurea rebus,
Cultaque compositis litibus arva nitent,
Turba tibi hæc meritò se se lætissima fundit,
Et premit agrestes fronde revincta comas,
Quaque oleæ hospitiis soles felicibus arcent,
Solenni celebras sacra novanda die:
Tu bona sis, facilisque tuis allabere donis,
Moxque tuo auspicio candidus annus eat.

DIVÆ VIRGINI MARIÆ.

Alma parens, summo nati quæ numine torques
Sydera, & hoc, quicquid cingitur Oceano,

Qua

Qua tibi, per dumeta, jugis consurgit Etruscis
  Templum, & Lunensi marmore fulget opus,
Hic tibi, depulsum ob morbum, Florentia serta
  Demetit, intacta Thusca Camilla manu.
Tu puram illius mentem, faciemque decoram
  Esse sinas, pulchri, perpetuo effigiem.
Dum fugat exoriens tenebras pulcherrima Acanthis.
  Sol ubi se in magnum condidit Oceanum,
Et lucem reddit flammantibus inclyta ocellis,
  Auroræ superans ore nitente jubar;
Tum licet, imbutos pulchri fine, atque beati,
  Divûm fortunis omnibus affluere;
Et juvet Eois solem considere in undis,
  Uberius siquidem proximus iste beat?

JO: BAPTISTÆ ADRIANII
FLORENTINI.

Ad Joannem Medic. Cardinal. de Petra Victoria.

MUlta tuæ juvenis venerande insignia sortis
  Munera; plura animi, & vera fuere bona:
Ingenium, sancti mores, virtusque parentum,
  Et genus, & regum copia magnificum,
Purpureumque decus, sacræ tum frontis honores:
  Quod datur eximiis non nisi rite viris,
Et vegetum florens annis, & robore corpus,
  Et color in pulchro corpore virgineus,
Et quidquid sana vix quisquam mente rogavit
  Dum pudet id clara poscere voce, deos.
Illa igitur castæ bona tot præclara juventæ
  Mors tecum heu, nostris obterit ex oculis.
At tua dum celebrat Victorius ore rotundo
  Hæc decora, & sacro fungitur officio:

Illa eadem, aut meliora refert, quæ tempore nullo
Vis nulla, aut possit nulla abolere dies:
Perpetuo ut vigeant tecum decora illa juventæ,
Perpetuo ut de te fama loquatur anus.

In obitu Michaelis Angeli Bonarotii.

Qui, Bonarote, tuas laudes æquare putarit
Se posse, aut oculis hic stupet, aut animo;
Nam, cum tu Heroas fingis, Divosque, Hominesque,
Pingisve, aut moles tollis ad astra novas;
Nec natura petit, nec mos quicquam, aut decor ultra
Omnibus his semper tu satis unus eris.

LAURENTII ADRIANII BELGÆ LUCENSIS.

DISCORDIA TRIUMPHATA.

UT primum aurato Pax alma refulsit Olympo
Edita, ut infandæ cupientem cladis Enyo,
Et rabiem passa ultricem dein perculit hostem
Immanem, partoque incessit læta triumpho
Aggrediar cantu. Vos ò pulcherrima Cœli
Lumina, syderei vigiles, alata juventus,
Quandoquidem jam tantarum primordia rerum
Vidistis, regite audacem per devia cursum,
Per vetera, & felix date facta attollere carmen.
Postquam secreta hiitus caligine mundus
Flammantique ostensa Polo Titania lampas
Dulcia jucundæ diffudit munera lucis,
Nec non omnipotens Augustæ conditor Arcis
Corporeæ expertem molis, celeremque creavit
Imperio pubem, quæ sontis nescia curæ
Incoleret certo superas ex ordine sedes
Pax genita: Illa Chaos nigranti inclusit Averno,

Ac-

Atque tulit stabilem prima [illegible] feminis segetem,
Ut quamvis vario [illegible] concentu [illegible]
Concordi rerum servarent fœdere formas.
Ergo supremis hæc [illegible] Divis
Regnabat, cum [illegible] fera filia noctis
Ardens Invidiæ facibus sese [illegible]
E latebris, cæptisque [illegible] ire per [illegible]
Haud verita, horrendi causas discordia Belli
Jecit, & hostili [illegible] Astra tumultu.
Quis referat faciem invisam, speciemque furentis
Terribilem monstri, nigro [illegible] tabo
Ora madent, fuscæ dependent turpibus [illegible]
Ex humeris, molli pro crine, levique capillo,
Stridentes tollit [illegible] hydros.
Quin gladium (dictu mirabile!) vibrat [illegible]
Horrifico, haud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] anguis
Cum linguam exertans [illegible] [illegible] ore, [illegible]
Halitu, & æthereas [illegible] inficit auras.
Tali [illegible] magni accessit penetralia Cœli,
Per tenues volitans [illegible], [illegible] nefandum
Dira nefas, primæ sævit crudelia pugnæ
Crimina, cum [illegible] vehemens [illegible] [illegible]
Exacuit puras fœda in certamina mentes.
Proh scelus indigno pubes [illegible] furore
Elatis [illegible] animis, [illegible] rebellem
Perfidiam, dum supremo se æquare Tonanti
Molita, [illegible] solio, & rebus [illegible] [illegible]
Sed fidæ [illegible] acies, fida agmina Regum
Conjurata sequi, [illegible] [illegible] [illegible]
Urgere, in vetitum [illegible] [illegible] libido
Regnandi egisset, contra [illegible] [illegible]
Constitit [illegible] [illegible], cui [illegible] potestas
Suscipere [illegible] mortali corpore vitas,
Ultricem [illegible] [illegible], & fugientibus instans.
Præcipiti [illegible] dejecta per æthera [illegible]
Nigra [illegible], densa [illegible] [illegible] grandine corymbos
Fundit [illegible], sub turpe Chaos, sub inhospita Regna
Corruit, [illegible] Phlegeton ubi [illegible] [illegible],

Ar-

Ardentes fluctus, illa at cruciatibus acta
Miris, horrendum stridet, mugitque, superbo,
Et frendens meritas solvit pro crimine pœnas.
At Divum genitor scelus exitiale cruenti
Monstri indignatus, posthac nè ad sydera ferri,
Neu superam turbare aulam, Pacemve liceret,
Decreto æterno sanxit, voluitque perennè
A sanctis longè fraudes, longè impia vota
Esse animis, iterum tristi succumbere culpæ
Nè possent, miseramque Polus perferre ruinam.
Interea scelere exultans furialis Enyo
Maternis latè errabat commixta tenebris,
Jam segnes exosa faces, cum maximus Orbis
Regnator dedit humanæ primordia genti
E vili ductæ argillæ, primosque parentes
Sub miti positos Astro, sub Sole tepenti,
Floriferisque, æternum arvis, ubi purior aura,
Et placidæ sine nube dies, ignara laborum
Tempora, & innocuum traducere, jusserat ævum.
Errabant virnei nunc circum litora Gangis,
Hinc puros latices magno de fonte trahentis,
Memnonium aucturi pelagus, nunc propter opaci
Delicias nemoris, lætos aut gramine campos,
Prataque purpureo nunquam viduata colore.
Sanguineam huc torquens aciem discordia tanta
Invidit sorti, tacitoque invecta volatu
Felicem in sedem, sequitur quam tristis ab Orco
Tysiphone in faciem oblongi conversa colubri;
Fortè ad fatalis constratos arboris umbram
Ambos invadunt homines, prior illa: quid, inquit,
Cessâtis dextra mitem decerpere fœtum,
Cui vis alta manet? quid inanis pectora lethi
Horror habet? trepidam tali formidine mentem
Solvite, nulla hic invisæ discrimina mortis,
Jucunda at merces, veræ at sinceræ voluptas
Gaudia, quæcunque in Cœlo immortalia norint
Numina, quicquid amant, seu detestabile damnant,
Haud vos effugient, Diis vos æquasse licebit,

Suc-

Successere doli, funesta & munera labris
Admota, heù virus prolem effudere per omnem,
Cum patrio, ac terris abruptum, fædus Olympo.
At miseri infandum ejecti fælicibus oris
Ignoti vitam in curis, lacrymisque trahebant
Duro insudantes operi; Sic pallida membris
Esurie arcenda, dapes namque aspera tellus
Haud indulgebat nisi vi, curvisque subacta
Vomeribus, mæsti tantum solatia casus
Amplexi dulces communia pignora gnatos,
His longum exilium, miseranda & fata levabant
Bini incendebant chari genitoris amorem
Egregio insignes vultu, ac florente juventa
Assueti, aut facilem rastris invertere glebam,
Venandi aut studio virides lustrare recessus
Sylvarum, in *solis* aut pascere collibus agnos.
Quis *credat? Dira* huc fraudem convertit, & artem
Tartaream intendens, fixis in pectore tædis
Alterius, rabidæ juvenem flagrantibus egit
Invidiæ stimulis, odiisque accendit iniquis
In fratrem haud meritum, quod summo accepta Tonanti
Dona daret, sacras & ritè litaret ad aras.
Ergo illum infaustæ nodoso stipite quercus
Conscia nequicquam tendentem ad sydera palmas
Obtruncat fratrem frater; sceleríque cruento
Facta via est, tali immaduit dum sanguine tellus
Tunc primum (raros & alebant arva colonos)
Innocuum validos curvari robur in arcus
Cæpit, paulatim ferrata cuspide tela,
Mox etiam rigidi duris incudibus enses
Prolati, excusa hinc clypei septemplicis æra,
Aptatæ & capiti galeæ, post quam ardor habendi
Irrepens latè externos invadere fines
Impulit, audaces traxitque in prælia turmas.
Nec tamen hic pesti requies, finisve malorum
In majus conversa nefas immiscuit arma
Noctem animis, cæcumque diu perpessa furorem
Religio, ingeminis densis oppressa sub umbris.
No-

Notus Idumææ cantum (miserabile dictu)
In regione Tonans; Septem quot regna Triones
Subdita, quà spirant tepidis afflatibus Austri,
Quà roseus Titan oritur, quà mergitur unda
Hesperia ritu fœdarant cuncta profano
Mortales, ausi cœlum, & venerabile Numen
E mente excutere insana, flavoque sub auro,
In Pario aut gelidis effingere marmore Divos.
Pax igitur tandem diuturno victa dolore
Æterni accedit solium mœstissima Regis;
Tunc sic affatur Regum inviolata Potestas:
Qui mare, qui terras, qui concutis omnia nutu,
Cernis, ut atroci volitat Discordia fastu
Victricem ostentans palmam, frustraque secundo
Fraudum successu? Immanis pars nulla furore
Expers; æthereamque olim crudelibus ausis
Arcem turbarat; sævis dein concita flammis
In res humanas perniciosa mortalia regna
Subvertit; captæ insidiis, atque arte nefanda
Heu passim tellus infenso servit Averno.
Parce Pater, parce Omnipotens, ne deficit rebus
Collapsis, dudum superâ velut exulat aulâ,
Sic, oro, cedat fessis discordia terris,
Atque Acheronteis condatur finibus [illegible].
Pax ea; tum vultu Omnipotens, quo cuncta beatis
Civibus, atque [illegible] nova gaudia menti
Indulget: Virgo, tales è pectore curas
Mitte, inquit, [illegible] oculis compesce cadentem;
Jam penè exactum lustris volventibus ævum
Aerumnis metam statuet, cum Gnatus in imam
Descendet, quem [illegible], linquens, patriosque Penates
Ipse etiam mecum Omnipotens, rerumque Creator
Incolet, in fragili Numen contectum [illegible];
Qui prius æthereum tristi quam morte juventam
Exuat, ut veteris tollat contagia culpæ,
Immortale tibi decus afferet. Optima Virgo
Exempla, mirisque feret tua fœdera Pacis.
Tunc sceleri medius: [illegible]

Ipsa

Ipſa pede, inceſſum Eumenides tetro ore cientem,
Jactantemque minas, dein centum vincta cathenis
Concluſa in Stygiæ ſqualenti carcere ſedis
Perpetuum terras inviſa peſte levabit.
Evenere, Deum nuper ſub paupere tecto
Vidimus Arctoi tolerantem frigora brumæ,
Indutum noſtros artus, rerum omnium egenum,
Nunc illum poſtquam dictis demulſit amicos
Biſſenos, cum præcinctum tegmine veſtis
Accurvo, & pedibus ſpargentem corpore lymphas,
Aſpicite; at libat dum Sanctis oſcula labiis,
Interea jubet ultrices ſubſidere corde
Iras, exiliumque odiis indicit acerbis,
Atrox ut toto cedat Diſcordia mundo.
Hanc igitur magno devecta per aëra gyro,
Dum vacuas implet querulis ululatibus auras,
Extremo vinctam curru Pax alma triumpho
Oſtentat merito, tandemque ex æthere celſo
Præcipitat; vaſto tunc ſe ſe findit hiatu,
(Horrendum dictu) lapſamque in Tartara tellus
Abſorbet, diras augens ubi ſæva ſorores
Exterret ſontem fœda ſub imagine turbam.

AMORIS POTENTIA.

O Deus, o magni Proles, æquæva Parentis
Terrarum Cælique potens, qui cuncta perenni
Conſilio, & mundum ſupremo Numine torques,
Quis te ſublimi regni ſtellantis ab Arce
Humanas petiiſſe domos, humileſque receſſus
Quis regem, ac vitæ Dominum mortalia ferre,
Quis famulis, poſitoque genu ſervire coëgit
Spargentem pedibus lymphas, dextraque lavantem
Divina, vaſtum latè quæ condidit Orbem?
Tu mihi, Sancte, fave, tu præſta in carmina vires,
Ut referam digno tam grandia munera cantu.
Nondum Sydereum curru pulſabat Olympum
Phœbus, & obſcuras pellebat luce tenebras,
Mo-

Mole, nec undarum turgebant æquora ponti,
Librata aut medio pendebat in aëre tellus,
Non motus, non tempus erat, non ardua mundi
Compages, cùm natus Amor. Malè cogitat amens
Atque indigna canit, qui blandi nomen Amoris
Largitur scelerum causæ, gnatoque Diones.
Ante igitur quam stelliferum suspenderet axem
Altitonans, condendi hominis, qui se ipse referret
Qui trini fulgens foret Omnipotentis imago
Numinis, atque expers lethi traduceret ævum,
Flagravit desiderio; face fluxit ab ista
Pulcher Amor, sic prima oriens exordia sumpsit.
 Ex illo nunquam solio discessit ab alto,
Autorique suo semper conjunctus adhæsit;
Qualis ubi incedit splendenti in Sole viator,
Subsequitur passim vestigia mobilis umbra,
Divellique nequit, seu per spatia ampla viarum
Decurrat, seù membra solo defessa reponat,
Subsistit simul illa, simul comitatur euntem.
 Condita sed postquam rerum Natura Tonantis
Imperio, positique horti felicis in arvis
Ambo homines, vasti ceperunt orbis habenas,
Tunc voti compos, mirâ ac dulcedine lætus
Fit propior, propiorque Deo, neque deserit unquam
Mitis Amor, face quin altum contingere Numen
Ausus, & humanis adeò conjungere rebus,
Ut suaves hîc delicias, gratumque recessum
Quæreret, aurati oblitum sua sydera Cœli.
 Intereà (meminisse piget, mœstoque referre
Carmine) divinæ ruperunt fœdera legis
Primi homines, Stygiâ decepti fraude Colubri
Adgressi virides dextra contingere ramos,
Carpere dein roseum fatali ex arbore pomum,
Libavere dapes vetitas, hinc omne malorum
Invectum genus in terras, illique beatæ,
Heu miseri! sacro dejecti a limine sedis.
Quæ tunc mœstities perculsum oppressit Amorem?
Quis dolor! ex illo [illegible] flevisse querelis,

Ter

Ter mille (o mirum!) sæclis labentibus annos,
Lucesque innumeras perhibent, ac dulcia vota
Fundentem æthereo Regi, solatia tanto
Apta malo, auxilium damno, veniamque rogasse.
His victus tandem precibus dominator Olympi
Respexit res humanas; ignoscere genti
Funesto exilio fessæ, dirisque periclis
Jactatæ, ac longum statuit finire laborem.
Ergò crudelem non ultra passus Avernum
Indignis sævire odiis, ex æthere Gnatum
Æternum, æqualemque sibi demisit, & illum
Excepit Solymas inter pulcherrima nymphas
Nupta Deo paritura Deum castissima Virgo,
Mundoque optatam toti latura salutem.
Sed postquam pura Sanctæ Genitricis ab alvo
Rerum opifex, dias venisti in luminis oras
Quale tibi ospitium, Pariis quæ tecta columnis
Subnixa, ac dignos cœlesti Rege Penates
Legisti? O amor! ah pietas! o maxima nostri
Cura! sub exesæ muscoso nasceris antro
Rupis, & algentis crudelia frigora Brumæ,
Insani Boreæque minas, Eurosque furentes
Heu pateris! parvo stipulæque arentis acervo,
Aut strata recubans herba, vagitibus ipsis
Nec non lacrimulis perfrundens ora, fateris
Ad cuncta humanæ te natum incommoda vitæ.
Sic teneros annos, roseæ sic prima juventæ
Tempora, sub vili squallentis culmine tecti
Pauperio in dura duxisti, & rebus egenis;
Ne quem fortè suæ meditantem immitia sortis
Vulnera, casusque adversos, & tristia fata
Indignæ obruerent curæ, sed dia secutus
Exempla, aversatus opes, perituraque, tantum
Spectaret cœli patriam septemplicis arcem.
Jamque propinquabat confecti terminus ævi,
Quo Pater Omnipotens sæva de morte triumphum,
Quo debellato palmamque referret ab Orco,
Panderet ac superam miseris mortalibus aulam;

Cum

Cum jussit mediis poni convivia tectis;
Solemnesque ex more dapes, mensasque parare
Bissenos socios, ac casto vescier agno.
Ibat Amor passim, tantorum maximus Auctor
Hic operum magno Regi, semperque laborum
Hortator, summis ex quo delapsus ab astris
Virginis in gremium mortales hauserat artus,
Tunc igitur tales effudit pectore voces:
Nate Deo, magnis, quæ nec sperasse licebat,
Muneribus donati homines, te cive superbit
Terra suo, quin se fraterna in jura vocatam
Lætatur, nec sublimi jam cedit Olympo,
Sed tamen heu regnant animis discordibus iræ,
Hinc odia, hinc lacerat vesanus pectora livor,
Dum trahit, imperiique alios jucunda voluptas
Hi parere dolent, quoque parvos intrat Enyo
Fœda lares, linquens sceleratæ semina culpæ;
Tu tantis occurre malis, & pace reducta
Impia luctificum depelle in Tartara monstrum.
Dixerat, at genitor flammis ingentibus actus
Imperat extemplo puris in pelvibus undam
Adferri, nec non tonsis mantilia villis
Bissenosque suis discumbere sedibus omnes
Heroes, ad quos roseo sic incipit ore.
Quandoquidem, socii, suprema ad munera ventum est,
Et nos fata manent, ut discors cedat Erymnis,
Ac deinceps toto surgat Pax aurea mundo,
Atque ut eant sancti longinqua in sæcula ritus;
Vos opus hoc nostri monumentum, & pignus amoris
Accipite, & seri servent exempla Nepotes.
Vix ea fatus erat, cano præcinctus amictu
Connixusque genu, dextra qua condidit orbes
Cœlorum, terramque imam, pelagumque profundum,
Attonitæ comitum turbæ famulatur, & instat
Abluere invitos, pedibusque aspergere lymphas,
Pacem orans, stabili commendans fœdere Pacem.
Quis tacita secum meditatus talia mente?
Quis generis fontem nostri, vilissima nec non
Prin-

Principia, exiguam juncto de pulvere partem,
Atque informe lutum, dein alti Numen Olympi
Immensum Omnipotens, & inenarrabile, nullis
Inclusum spatiis, descriptum limite nullo
Non trahat ex imo mœrens suspiria corde?
Dulcibus & lacrimis non toto indulgeat ævo?
Quare agite, hunc humiles cuncti celebretis honorem
Mortales, numquam tanti jam gratia facti
Excidat ex animis, sacras at sidera luces
Dum revehunt conversa, monent prolisque labores
Divinæ, funusque atrox, renovate faventes
Solemne officium, solemnesque ordine mores.

LAURENTIO ABBATI CORSINIO

Nunc S. R. E. Cardinali Amplissimo

Cùm supremum in Jurisprudentia gradum consequeretur.

Purpureas huc ferte rosas, & fronde recenti
Spargite humum; templa ingreditur Corsinius almæ
Astrææ, magno proles gratissima Cœlo.
Ac ducente Dea, jam primo occurrit honori.
Cernite quæ summo delapsæ ex æthere Divæ
Se Juveni agglomerant; vultum hinc submissa decorum
Procedit Pietas, latus illinc stipat euntis
Cana Fides, ac Religio dilecta sorores
Et preit, & dulci se gaudens jactat alumno.
Fortunate nimis, cui magni Rector Olympi
Ingentem donis animum cælestibus auxit,
Avertitque solo; cura ergò haud gaudet inani
Mens tua Corsini, nec rerum insana cupido,
Queis latè in præceps trahitur miserabile vulgus,
Incessit, rapinisque dolis; ad mœnia Floræ
Namque tibi quamvis opibus cumulata superbis
Alta Domus Thuscis, Liguribusque in finibus agri

Vim magnam, & propria populos ditione coërcet,
Non tamen ista tuis stat meta novissima curis,
Nec rapit incautum ventoso gloria fastu;
Ignotum moliris iter, nullique profano
Tentandum; humanos non formidantia casus
Dona placent, hæc vestigas, ardesque potiri.
Magnanime ò Juvenis, patrium sic itur ad axem,
Tuque viam affectas innato concitus æstu;
Egregiæ at laudes, & celsa exempla tuorum,
Insuper irritant, stimulisque haud mollibus urgent
Ardescentem animum, juvat ausus usquè tueri
Eximios, nec non actum per grandia cursum
Facta legis, cupidè & cæptis ingentibus instas.
O utinam illustres animas memorare canendo,
O possem immensas complecti carmine laudes;
Sed primo in nisu mens mole exterrita rerum
Deficit, infirmæque labant formidine vires.
Quis nam tendentem propero ad fastigia gressu
Carmeli sacro fulgentem Heroa tiara
Sat digno tollat cantu, nomenque, decusque
Commemoret? Supra Cœli septemplicis axem
Concilio hic fruitur Divum, nova gaudia felix
Usquè haurit, mentem præsenti, & numine pascit.
Nos illi Pario struimus de marmore templa,
Ac thure, & precibus Superum largimur honorem.
Quis duo præterea Sacri veneranda Senatus
Lumina, Romulidum Proceres? quorum alter Olympo
Jamdudum potitur, vitali vescitur aura
Alter, quem studiis priscæ flagrantibus arces
Arreti, magno susceptum munere Divum
Pastoremque, Ducemque fovent; non justior ille
Quisquam est, Heroem Pietas cœlestibus æquat.
Nec tremefacta altos nisi mens formidet ad ausus
Te sileam, Octavi, aut laudes, Americe, relinquam
Magne tuas, sacris amborum tempora vittis
Infula obit; sua jam leges hunc Flora canentem
Audiit æternas, aris, templisque Deorum
Præfectum; ast illum Persiæ mœnia Tarsi

Accepere Ducem (Urbs Cilicum pulcherrima Tarsos
Servitio heû misera, & cæca jacet obruta nocte.)
Non vos prætercam tacitos, de more vetusto
Qui trabea insignes patriæ rexistis habenas
Ingentes animæ, non queis facundia nomen
Alta dedit, placidæ sancirent fœdera pacis,
Seu magnis magni Reges de rebus agentes
Mirati audirent, non quos invictaque bello
Donavit virtus mansura in sæcula laude.
Nec mihi Corsinæ lumen venerabile gentis
Tu nostro (vires sinerent) indictus abires
Carmine, Tyrrheno longè acceptissime Regi
O Heros, tantum cui recti incensa cupido,
Sanctique unus amor, Tyrio conspectus in ostro
Cui frater, nec non præstantis gloria prolis
Dulce decus, tacitæ cumulant & gaudia menti.
Sed non æthereas alis implumibus auras,
Nec tenui tranare licet vasta æquora cymba.
Sic tua, Laurenti, cura est vestigia Patrum
Observata sequi; sic te juvat ire viarum
Ardua, quo non ignavo torpore sepulti
Degeneres animi aspirent. En munere lauri
Crinem ambis; hæc venturi nunc ponis honoris
Celsa rudimenta, & laudi, decorique superbo
Assuescis, claris mox non majoribus impar
Virtutem latè extendens, neque Patria tantum
Suspiciet, magnus passim mirabitur Orbis.

PETRO ADRIANO VANDEMBROECKE

Viro Clarissimo,

Cum eidem Academia Pisana vulgò Disunitorum parentaret; Perorante Viro Præstantissimo
FEDERICO NOMIO.

Epicedium.

Dum tibi solemnem mœsti persolvit honorem
Funeris, & grato victuras carmine laudes

Prosequitur Vatum cœtus, dum Nomine afflo
Eloquio te divinis Heroibus æquat;
Ipsenè præteream tacito tua funera luctu,
Nec saltem incomptis numeris, heù, vulnus acerbum
Conquerar, & sævi tradam argumenta doloris?
Ingemui largo perfusus flumine vultum,
Cum lapsos oculos adstans, atque ora tuerer
Languida, cum Lachesim instantem, & certamine longo
Eluctantem animam fesso de corpore solvi?
Has etiam cape nunc lacrimas, Adriane, recentes,
Quas tumulo inferimus, miserandæ ac dona querelæ.
  Tene igitur diri rapuit violentia fati?
Nec Musæ comites, neque carminis auctor Apollo
Avertere manus avidas? heù nulla canendi
Vis divina valet sævas mulcere sorores;
Falsum est, vocali fretum testudine vatem
Ismarium charæ potuisse arcessere manes
Conjugis, & nervis victum Plutona canoris.
Si cantu fatum staret, si dura referri
Jura darent superi, haud unquam exitiabile telum
Torsisset Libitina, modis stupefacta superbis
Hesisset nisu in medio, nec pallida letho
Vidissem heù gelido condi tua membra sepulcro,
Ergo immota gravi languentem sustulit ictu,
Exuit ac dulci crudelis lumine vitæ.
Arnus at abjecta nudavit arundine crines
Cupressumque dedit capiti circum, & sua deflens
Damna miser tristi devolvit murmure lymphas;
Auditæ querulis implesse ululatibus auras
Alphæis Nymphæ ripis, ac fluminis alveo
Assuctæ, quis enim monimenta illustria rerum
Æterno deinceps cantu protendat in ævum?
Ingentes etiam Flerae dolor attigit arces,
Hic vatis celebratus honos, hic flebile carmen
Manibus inferiæ allatæ, quin maximus oræ
Regnator Thuscæ Cosmus, quo justior alter
Nec major pietate, viri miserabile fatum
Indoluit, magnum verbis testatus amorem.

Nam-

Namque olli in rectum mens prona, & nescia culpæ
Pectora, moresquè innocui, non fingere vultum
Subdolus, occultas potuit neque nectere fraudes;
Longè animis tam fœda lues candore pruinas
Arctoasquè nives vicit, quod corde gerebat
Clausum imo, tantum puro defluxit ab ore.
 Quid memorem quanto in superos flagraverit æstu?
Ut pius Heroum laudes, quos inclyta cælo
Addiderat virtus, divino carmine vates
Extulerit? celso inde Patri acceptissimus olim
Chisiadi retulit sacrato munus in auro
Ter magni effigiem Regis, multiquè Senatus
Romulei Proceres studiis fovere merentem:
Quis credat? tamen heù casus expertus acerbos,
Livorem tulit infestum, convicia linguæ
Mendacis, diras insidias, fraudesque paratas
In caput immeritum trepido nec pectore cessit
Ille malis, visusvè fere succumbere forti;
Sed veluti rupes latrantes excipit undas
Inconcussa, minas retudit, vicitque furentem
Invidiam, rectus præsenti Numine Divum.
 Nunc verò sanctis vitæ, defuncte, periclis
O nuper nostri lux o pulcherrima secli,
Belgarumque, Adriane, decus, quæ debita merces
Virtuti, sanctis quæ ducto in moribus ævo,
Securus tempestatum, tumidæque procellæ
In placida tandem cœli statione quiescis.
Concilio hic Superum gaudes, hic ora Tonantis
Adspicis, ac dia plenam dulcedine mentem
Usquè novæ subeant ingentia dona voluptas.
 In terris (si Cælicolas ea gloria tangit)
Nec subeunt prorsus nostrarum oblivia rerum,
Hic quoque nobilium referes haud parva laborum
Præmia, nam quamvis rapidis anfractibus anni
Dilabi properent, quamvis vorêt omnia tempus;
Aonio donec Pindo, Musisquè Latinis
Stabit honos, vives hominum immortalis in ore
Posteraque egregium nomen mirabitur ætas.

Clarissimo, & Excellentissimo Viro

LAURENTIO BELLINIO

Cum edito doctissimo Opere Universam Medicinam illustrasset.

Aurea non falsò priscis mortalibus ætas
Munere tunc Divum fulsit, cum nulla cruenta
Causa necis, cum nullius vis improba morbi
Dulcia formosæ violavit dona salutis;
Ast ausus postquam liquido se credere cœlo
Ætherasque domos funesto irrumpere nisu
Japeto satus, invito sacrumque Tonante
Surreptum æternis ex astris detulit ignem
In terras, subitò humanis contraria rebus
Exorta est facies, dira velut acta procella
Cæpere infausto procedere sæcula cursu.
Nam formæ visu horribiles, immania monstra
Protinus ingressæ superas, facto agmine, sedes
Incubuere solo, luctumque metumque pavoremque
Attonitis passim populis, stragemque dedere.
Præcipue febris, qua non crudelior ulla
Pestis ab infernis unquam sese extulit umbris.
Omnia pervasit late loca; Quantus hiatus
Fædi oris monstro? quales e pectore anhelo
Dat sonitus? ardent queis lumina torva favillis?
Quæ macies? trux in toto qui corpore pallor?
Dextra facem attollit, qua cum præcordia tantum,
Languentisque hominis miseros afflaverit artus,
Concitus extemplo rapida vertigine sanguis
Uritur, & viva torrentur viscera flamma;
Dira viam morti sic munit, at illa nocendi
Mille ausus agitat, mille & se vertit in ora,
Nunc etenim totis grassatur viribus, arcem
Obstantem & vitæ duro velut ariete quassat,
Nunc cæcis tegitur latebris, Stygioque veneno
Insidians spe lactatam deludit inani

Non

Non formidato mergens heu funere pubem;
Hæc olim potuit, tandem sed meta furori
Imposita, ex quo miranda Bellinius arte
Omne genus morbi cohibens, certamine magno
Tartaream retudit rabiem, contraque ruentem
Cuncta luem tulit auxilium, fraudesque dolosque
Prima incursantis prodens ab origine causam
Sævitiæ, ostendit luci, docuitque cavere,
Sic celeres obitus, ac tristia fata moratus.
Horruit atra cohors morborum exterrita tanto
Nomine, & antiquum questa est sibi robur ademptum;
Febris at horrendum ingemuit, tum victa dolore
In Phlegetontæi fauces descendit Averni
Immitem ad Lachesim, rabidoque hæc edidit ore:
O cui concordes subdunt sua fila sorores,
Arbitrio dum fata regis, dum legibus urges
Res hominum æternis, decretaque ferrea sancis,
Vincimur; ipsa tui concussa potentia Regni
Tota labat, necis incassum jus obtigit, unus
Vir dextram avertit, netæ cum stamina vitæ
Dissolvisse lubet, cogens fatalia pensa
Produci, nerique alios Bellinius annos.
Quid mihi fax horrenda? quid insuperabile virus?
Quid Stygiæ prosunt fraudes? eludit & omnem
Vim frangit, mœsto revocans a funere turbam
Phæbigena major; supero, viden, en tua pellor
Fida ministra solo; ni prospicis, hactenus audax
Inviolata trium Parcarum jura resolvet.
Et, scelus, intactas fati extorquebit habenas.
Tum Lachesis contrà: non est leve vulnus adactum
Parcarum imperio, famulantum, o prima mearum;
Nam fateor, Vir, cui genuit non Attica tellus
Non Romana parem doctrina, atque arte medendi
Maximus, haud, avidi paucos è faucibus Orci
Eripit, infensus nostris & legibus obstat:
Hæc tamen illati datur solatia damni,
Fas illi differre diem mortalibus ægris
Ast tandem prohibere nequit, quin cuspide mortis

Icti perpetuo declinent lumina somno
Hic autem cadet imperium, subversa jacebit
Hic mea conatu nullo attollenda potestas;
Quod cum longævæ compleerit fata senectæ,
Liber & exuerit fragiles Bellinius artus,
Vivet, contempta Lybitinâ, sæcula vincet
Me spreta, æternumque aget inviolabilis ævum;
Sic ait, atque imo fundens suspiria corde
Indignata manum scindendo fila fatigat.
Eveniant, quæcumque licet sunt orta, supremo
Occumbent casu, tua nesciet inclyta virtus,
Bellini, interitum; millena in sæcula Nomen
Extendens longè eximium, vivesque, perenni
Perfluet Ethruscos Arnus dum flumine campos,
Irrequieta suos volvent dum sidera cursus.

VIENNÆ ARCTISSIMA OBSIDIONE LIBERATÆ

Libata Felicitas.

Alma Fides, tuque in terris sanctissima rerum
Relligio, diri facies horrenda pericli
Si tristem squallorem animo, miserique doloris
Obduxit nubem læti nunc pura sereni
Insideat frontem species formidine pulsa,
Tempus adest hilares agitare in pectore curas.
Stat magnæ sors alta Domus, superique tuentur
Heroum decus Austriadum; fera Thracia Marte
Nequicquam ruit infando, conatibus ultrò
Nequicquam invictas immanibus impulit Arces.
Jamdudum trux concusso Bellona flagello,
Ismariis late populos exciverat oris,
Quam sequitur gradiens rabido Discordia vultu,
Jactantesque facem lymphata mente sorores
Anguicomæ, fusique iris sceleratu amoris,
Et furor, & cædes; cum tristi & funera luctu.
Heu quæ sæva petit Stygiis e sedibus acta
Tempestas! cui non lacrimas, cui tristia minatur

Exitium! Divi venientem avertite cladem
Europæ Regnis, sanctæque ignoscite genti.
Quæ se oculis fortuna offert? Regum optimus ausu
Sacrilego urgetur Cæsar, Scythicæque phalanges
Augustam densata Urbem cingere corona.
Austriadum, invisos certant evertere muros,
Nec minus eversos audaci irrumpere nisu.
Ast equite instructus valido Dux inclitus obstat
Leucorum hinc Princeps atavis non regibus impar
Carolus, hinc miro famæ succensus amore
Propugnat, casus & Starembergus in omnes
Accurrens dextra socios, & fortibus ausis
Hortatur, bellum immiti cum gente capessant
Intrepidi, æternamque ferant per vulnera laudem.
Quis memoret stragem, cumulataque funera turbæ
Barbaricæ? quis facta Ducum, quis militis acre
Pugnantis robur? quis corda interrita lethi?
Certe Ister roseo dilabi gurgite visus,
Dum sæpe Ismario fluxerunt sanguine rivi.
Sors adversa tamen, metus & miserabilis urget
Exitii, propugnanti non missile telum
Suppetit, affecto vulgus jam corpore languet,
Congesta inque cibum jam deficit horrea messis
Sævit & effossos occulto Mulciber igni
In muros, hosti superandum & pandit hiatum.
Hic status urbis erat, monitis cœlestibus actus
Invicto conjuratas cum robore turmas
Mars alter, fidens Germano Sarmata Regi
Rex ipse agminibus lætis læta agmina jungit.
Non ita purpureo lustrantur lumine cœlum,
Si Boreas gelidis afflatibus impulit auras,
Imperium tenuit postquam diu nimbifer Auster
Ætheris, abrupiens opacæ munera lucis,
Dulcis ut Austriadum pervasit pectora sensus
Lætitiæ, spes & fulsit certissima palmæ
Cum sociam videre aciem Ergo omnibus idem
Ardor adest conferre manus. Velut aggere rupto
Eridanus pluviis auctus, Rhenusve hibernis

Pro-

Præcipiti fertur fluvio, nemora alta fragore
Evertit, sternitque domos, & gurgite late
Cuncta tenens victor pressis dominatur in arvis;
Haud secus Ismariis infert se Sarmata castris,
Germanusque moræ impatiens; at barbarus acer
Obniti contra; pro vallo hinc prælia miscet
Nescius instanti bellator cedere turbæ,
Contemptorque necis, spes hinc nova suscitat iras;
Aspera dum medio fervent certamina campo,
Si fortè oppletæ superato limite fossæ;
In muros liceat penetrare, atque Urbe potiri.
Jam pugnæ dederat Thracum tot millia letho
Prima dies, sed non posuisse ferocia corda,
Nec visi cessisse loco, vix postera fulsit
Aurora, & summos perstrinxit lampade colles,
Incensis concursum animis, hæret pede pes hic,
Virque viro; nec eques campis insultat apertis
In gyrum, stabiles gladiis sublimibus urget
Bistonias turmas; donec flammantibus arsit
Sancta acies oculis, ultrici atque obvia ferro
Cuncta metens rupit cuneos, atque agmina fudit
Barbara, palantique fugæ dare terga coëgit.
Tunc allapsa polo levibus victoria pennis,
Fama tuba simul inflavit; cantuque sonoro
Tale dedit longè auditum placidissima carmen.
Vicit io, vicit felix Germania, gaude
Austriadum Leopolde decus, frontemque serena.
Præsenti Divûm auspicio tibi Sarmata vicit
Regnator, tibi præclaris acerrimus armis
Carolus, Arctoi laus & pulcherrima Cœli
Consilio, ac dextrâ tibi Starembergus. Ovanti
Agmine magnanimos jam circumsistite vestros
Quisque Duces, jam Daphnæam decerpite laurum
Undique, & Heroum meritis date serta capillis.
Ipsa ego sublimi per Cœlum elata volatu
Qua roseo Titan curru conscendit Olympum,
Quaque idem Hesperii pronus petit æquora ponti,
Ingenti Pæana canam clangore, nec ullos
Omit-

Omittam populos, ut cuncti maxima noscant
Gesta Ducum, cunctæ resonent ut laudibus Urbes,
Utque eat æterno Virtus generosa triumpho.
Sic ait, & paribus concussis leniter alis,
Usque canens purum celeri secat æthera lapsu.
Protinus impletur passim rumore secundo
Europe, transit Rhetæas nuncius alpes
Res Thracum accisas, obsessæ a mœnibus urbis
Ejectos, magis ut nequeant confidere Marti,
Bis magna victos pugna, fremit Italis ora
Ingenti plausu, studiis atque omnia fervent.
Luca sed Ethrusci non ultima gloria Regni,
Ac nulli cedens pietate, ad sidera jactat
Lætitiâ voces, festo hinc tormenta boatu
Disiciunt auras, hinc astris æmula noctis
Horrorem, & nigras fugat ignea flamma tenebras.
Quin Cererem, plebique aurum partitur egenæ,
Quin & sacra facit, Divûmque advolvitur aris,
Æthereo & grates gaudet persolvere Regi;
Ast his qui fuso posuerunt Sanguine vitam,
Lugubres fert inferias, prece Numen adorat,
Et juvat illustres per casta piacula manes.
Macte animo Æsaridæ, pietas hæc libera servat
Colla jugo, pietas vobis venerabile Numen
Conciliat, blandæ largitur munera pacis,
Supra alios eadem meritoque attollit honore.

Curta Vulgo Buda post difficillimam obsidionem

A CAROLO LOTHARINGIÆ DUCE

Supremo Cæsarei Exercitus Ductore expugnata.

Quid me acies canere invictas? quid fortia bello
Pectora? non una stratum quid cæde superbum
Osmanidem, & rabido questu sua damna gementem
Musa jubes? dum sublimi reserata triumpho
Ingreditur Cæsar subjectæ mœnia Curtæ?

Heu

Heu languent animi perculſo in corpore vires,
Mens infracta malis, ac triſtibus obruta curis
Experta haud ullo ſe tollit in ardua niſu.
Annue tu cœptis, Erato, tu ſuffice robur
In numeros, dulcem non averſata laborem,
Si parere lubet, ſi grandia juſſa capeſſo.

Poſtquam alta pulſus tandem Thrax dirus ab Urbe
Auſtriadum didicit Latias, victricia ſigna,
Formidare Aquilas, æquo ſe credere campo
Bis magna victus pugna, nec viribus audens
Imparibus, latuit gelidis in ſaltibus Hæmi,
Ex illo infandum cœpere odiſſe furorem
Pannones, atque animum nuper geſſiſſe rebellem
Pœnituit, pacemque ultrò, veniamque precati
Juſta in Biſtonium verterunt arma Tyrannum.

Ergò olim captæ a Scyticis latronibus arces,
Arte nova, quamvis vallo, licet undique tutæ
Aggeribus murorum, atræque voragine foſſæ,
Cæſareum ſubiere jugum, ferroque ſubacta
Tot valida ad priſcas redierunt oppida leges;
Una ſed obluctans victricibus obſtitit armis,
Hoſtiles retuditque minas, laurumque morata
Curta viris, muriſque potens; Mavortius Heros,
Rex ipſe, atque Atavûm Regum generoſa propago,
Carolus, hanc verſat læſo ſub pectore curam,
Quî decus ereptum repetat, quî Cæſaris addat
Imperio Auguſtam longo poſt tempore ſedem,
Munimenta loci, toties labor irritus, agri
Pene etiam irrigui præclaro ſanguine montem
Incerto abripiunt æſtu, variiſque fatigant
Conſiliis, donec placidâ ſub nocte quietem
Captanti, ſe Pannonidum generator aquarum
Obtulit, ac placidis hæc fatus vocibus Iſter.

Magne, Heros, quem militiæ, rebuſque gerendis
Non tantum Auguſti ſolers prudentia, quantum
Æterni omnipotens præfecit Numen Olympi,
Ne dubita innixam ſcopuloſis collibus arcem
Ne ſolido Curtæ fundataque mœnia ſaxo

Obſi-

Obsidio premere, ac sociis invadere turmis;
Nam licet aratis stent propugnacula muris
Plurimaque æthereas consurgat turris ad auras,
Centenusque agger nullo penetrabilis ictu
Prætensus terrere queat, si maximus orbis
Rector opem neget infensus, si deserat omnis
Si frustra vis intendat, vanisque repugnet
Nisibus, in tenui subsidere pulvere cernes,
Si qua obstant, cadere & facili labefacta ruina;
Bis quater illa quidem Germanum reppulit hostem,
Elusitque piorum ausus, durumque laborem
(Sic etenim visum superis,) nunc plena tulerunt
Fata diem, qua turpe jugum, qua dedecus ingens
Servitii excutiat diri, Romanaque sacra,
Et castos recolat fortunatissima ritus;
Hæc, invicte, manet tanti te gloria facti;
Te domitæ accipient Arces, tibi concidet uni
Luctificis domus heu quondam pulcherrima Regum
Fracta malis, qualem immisso dabis agmine cladem,
Quos tunc barbarico decurrere sanguine rivos
Aspicies, ulli miles dum parcere nescit?
Ismaride, at tu foederibus vesane maneres:
Quare age, concilio in magno, Sanctoque Senatu,
Rem suade, tum nequidquam livore frementem,
Aggredere excelsum facinus, discriminis Martis
Nec metue, at magnis certam spe præcipe palmam
Auspiciis; ego sum lato quem gurgite cernis
Alluere ingentes populos, atque inclita Regna
Ister, cunctorum Europæ clarissimus amnis.
Dixit, & in tenues paulatim evanuit auras.
   Ille autem viso, & monitis cœlestibus actus
Curta ubi in Augustæ tectis Regalibus Aulæ
Decreta est belli sedes, ut in æqua vocavit
Vota Deos, indictum aris, & solvit honorem,
Protinus hostilem confidentissimus oram
Infensas petiitque arces; it Noricus Heros
Pone comes, talis rosea splendetque juventa,
Qualis purpureo se tollens lucifer astro

Pro-

Profert os nitidum Cœlo, noctemque resolvit;
Hanc matres, hunc turba omnis prospectat euntem
Impubes mirata genas, mirata pericli
Impavidum pectus, belli tot adire labores,
Augusti Soceri generum, potuisse gementem
Reginam, ac dulces thalamos, tot linquere Regni
Delicias; igitur lacrimis, atque anxia votis
Prosequitur, dextram fortem, Martemque precata.
Ibat & intextâ redimitus tempora quercu,
Cui super impositum muralis fulget in auro
Gemmato, ornamentum ingens, insigne coronæ,
Ernestus, decus Arctoæ indelebile gentis;
Quem Germanæ acies, & conjuratæ sequuntur
Agmina mansurâ vitam pro laude pacisci
Defensæ libertatis contra impia Thracum
Consilia, & ferro sceleratam evertere gentem.
Hinc autem ardentes rapit in certamina turmas
Auratâ insignis galeâ; cristâque comanti
Æneas, clarum Trojana ab origine nomen,
Castra inter, duri Martisque eductus in armis,
Felsinei laus alta soli; tremit excitâ tellus
Cornipedum pulsu, crebrisque hinnitibus æther,
Atque cavæ resonant valles, sed pectora languent
Bistonidûm, gelidaque coit formidine sanguis.
Ergo ubi fatali videre addicta ruinæ
Mœnia, & objectis fidentem turribus hostem,
Extemplo, ceu præcipites a cardine Cœli
Adverso exsurgunt venti, totamque procella
Concutiunt silvam; duro nec stipite robur
Annosum, aut ilex, procera aut sufficit ornus,
Fit late strages, faciesque antiqua recedit;
Haud aliter fortitæ acies sua munia, quæque
Hostili incubuere solo; micat ære corusco
Torva phalanx, stricto & pugnam mucrone lacessit,
Dumque alii curvo producunt limite vallum,
Illa minas passim ingeminans tela ignea torquet
Cum strepitu; gradiens campis equitatus apertis
Insultat, Thracesque arcet, si erumpere portis

Audeat, aggesta & nuper rescindere castra.
Hinc aditu occulto cava fossor submit altæ
Fundamenta Arcis, nitrati & pulveris ignem
Effracta includit latebra, nigrisque cavernis,
Qui simul apposito concepit fomite flammam,
Murorum in Cœlum scopulos, avulsaque tollit
Saxa, superstantesque viros, perque ampla ruinam
Facta via est, qua connitens juncto agmine miles
Irruat, & cæso, victor sese inferat, hoste;
Intra urbem immani jactatur pondere ferrum
Ignivomum, tectis pestem, stragemque daturum,
Civibus & miseris lethum funestius unquam
Cudit in Ætnæo quo nullum Mulciber antro.
Parte alia horrifico quassantur fulmine muri,
Jamque labant, rupta incussis compage fatiscunt
Ictibus, ac vasto demum panduntur hiatu.
 Tunc vero Reges addunt hortatibus ambo
Sponte sua incensis animos: *En meta laborum*
En socii, merces, irrumpite, cædite ferro
Obstantes cuneos, pro nobis æthere ab alto
Stant Superi; laurum, virtuti ac debita vestræ
Serta ferunt, hosti cladem exitiumque minantur.
 Nec plura effati rapiunt apto ordine secum
Compositas acies, fitque impetus; horridus instat
Emissis longe hic telis, & fulminat ære
Horrisono spargens liventis pondera plumbi,
Cominus hic autem intorta transverberat hasta
Ora repugnantum, hi telum exitiabile dextra,
Conjiciunt, clausos æratis orbibus ignes,
Res geritur tandem gladiis, hostisque ruina
Truditur; opposito alterius tamen obice muri,
Ac fossæ, quamvis vacua tellure potitus
A circumsessa, Germane, excluderis urbe.
Quid facias? juvenum primi in certamine sævo
Totque Duces, fuso posuerunt sanguine vitam,
Stat propugnantum virtus interrita, flecti
Nescia, nam stimulis atrox furialibus urget
Alecto, quam Tænariis emisit ab umbris:

In-

Indignans e possessa diu finibus ora
Se deturbari Pluto, Ducit illa superbum
Os, animumque gerens rabie fera pectora Thracum
Incendens vitæ dulcem convellit amorem,
Pugnandique novas artes, nova tela ministrat.
Hæc videt æthereâ Coeli stellantis ab Aula
Primus qui Regum Stephanus divina secutus
Præcepta, exemplo populos ad sacra vocavit
Christiadûm, Curtæ posuitque ingentia templa
Æquævo Patris nato, castæque Parenti;
Totque neces, tot fata virûm miseratus acerba,
Tali adiit supplex magnum sermone Tonantem.
O qui res hominum æterna ratione gubernas,
Dilectæ ah quondam patriæ miserere ruentis,
Nec finito, licet admissæ non rite piarit,
Quæcumque hæc fuerit, veteris contagia culpæ
Tam longas tam crudeles persolvere pœnas.
Sub Scytico majore sui jam parte peregit
Lustra fere terdena jugo, nunc Regia Curta,
Dum Cæsar justis illam pius asserit armis
In pulcram libertatem, miseranda tenetur
Ismaridum vi, quin sanctis conatibus obstat
Eumenidum rabies, totusque occurrit Avernus.
Affer opem perde infestos, nec tristibus Orci
Monstris, sit fas Pannonicas errare per urbes.
Non ferre auxilium, stimulisque accendere Martem,
Ut tua Religio se prisco attollat honore.
Hæc ille, at Superum genitor, parce, inquit, inani
Dive, metu; sat pœnarum ob vesana luerunt
Consilia, Austriadum nomen, sceptrumque repulsum
Ac temere accitam scelerata in fœdera Thracem,
Pæones: errori veniam indulgemus, & hostem
Nostris infensum sacris dominarier ultra
Regali in sede, atque alta prohibemus in Arce.
Quare, age, nunc Stephane e celso delabere coelo
Ad Sanctas acies, te, protinus effera, viso
Alecto Stygium præceps descendet in Orcum,
Ismariusque furor fidet: tum Pannoniis omnis,

Quæ

Quæ Scytico dudum servit subjecta tyranno,
Ora cadet, retro nec res infracta referri
Desinet Osmanidum, donec gens improba cedat
Europæ Regnis, Asiæque exuta rapinas,
Sic lubet, in Scyticos immigret perdita saltus.
 Extemplo Divus facili secat æthera lapsu,
Ac se spectandum mediis ostentat in auris,
Structa Phalanx, qua disjecti Germanica muri
Congeriem, vallique moras intrare parabat;
Addiderat capiti jam nota insignia Regni,
Fulmineum dextra gladium, lævaque gerebat
Ancile, ardentem jactans in nubila lucem,
Monstrabatque viam gradiens, urbemque petebat
Primi illum Augusti Reges videre, manuque
Sublatâ ostendere aliis, ac talia fati.
En sequimur, quo sancte, vocas, te principe pugnam
Te duce, conserimus, dirumque invadimus agmen,
At vos, o lecti, mecum contendite, mecum
Optata egregiæ properate ad munera palmæ.
Vix ea dicta, ruunt, vallique abrupta manipli
Densati scandunt, urgent, feriuntque necantque
Ac tandem insessis detruso e mœnibus hoste,
Quales aërio fluvii de monte voluti,
Seu præceps Rhodanus, bifido seu gurgite Rhenus
Hybernis pluviis aucti, scisso aggere, late
Arva premunt, sylvasque trahunt, atque obvia tecta
Fluctibus, irrumpunt alacres per aperta viarum,
Tergaque cædentes fugientum cædis acervos
Dant passum ingentes; nec jam decernere contra
Audent Osmanidæ; nec sufficit amplius ullas
Alecto vires, cum luctifico ululatu
Visa Acherontæi se condere faucibus Orci.
 Sic iterum sacris est reddita Curta Latinis
Fœdo exempta jugo, imperium sic mite subivit
Cæsaris; antiquo mox instaurata nitore.
Inter Pannonias alte caput efferet urbes.
 Interea seros accenderat Hesperus ignes,
Et nox humenti tellurem involverat umbra,

Jamque Duces, longo fessi milesque labore
Dulcia jucundæ captabant dona quietis,
Insolita e celso cum lux effulsit Olympo,
Sidereus juvenis, paribusque innitier alis
Conspectus; dum terra silet, silet arduus æther
Tales ille sacro rupit de pectore voces.
Lætare o Supero nimium dilecta Tonanti
Fida acies, vos una animis gaudete serenis
Invicti Heroes, quos ad sublimia cœpta
Junxit amor, laudis veræque incensa cupido.
Strata jacet per vos acri sævissima bello
Barbaries, Domino per vos erepta superbo
Romanas redit ad leges urbs inclyta, Cæsar
Hæc pius ampla refert a summo numine dona,
Plura relaturus; Tua namque o Carole virtus
Maximiane tua, Osmanidem trans littora pellet
Caspia, ut Odrysiis ultra non imperet oris,
Non Graiis, non tot Regnis, quæ subdidit illi
Ultrix ira Deum, vestræ ac discordia gentis.
Quin etiam labi captivâ desinet undâ
Jordanis, diu serviles & passa cathenas
Infelix Solyme, posito squallore, jugoque
Excusso, Sacra Christiadas ad templa vocabit;
Grata suas palmas tunc vobis mittet Idume.
Hæc meritos optata manent nova gaudia; cursu
Pergite felici, Leopoldo vincite, Regi,
Vincite Cœlicolûm; tacito dum defluet amne
Ister, & auratam jactabunt sidera lucem,
Sublimi in terris incedet vestra triumpho
Gloria, persolvent, æternaque præmia Divi;
Sic ait, in patrium seque alis extulit axem.

ALAMANNO ABBATI SALVIATO
Patricio Florentino; nunc vero Urbini
Præsidi.

Cum Doctorali Jurisprudentiæ Laurea donaretur.

Si Phœbus quem stellifero prospexit Olympo
Dexter, in æthereas venientem luminis oras,
Sacrumque immittens radiis felicibus ignem
Jam pueri teneram primævo in limine vitæ
Succendit mentem pulchræ virtutis amore,
Non hunc desidies, non hunc ignobilis oti
Languor iners, non illecebris malesuada voluptas
Deceptum arripiet, cursuque avertet ab alto;
Vadentem audaci, sed per vestigia gressu
Majorum, insignem meritis, & honoribus auctum
Sidereum per iter mansuræ ad munera famæ.
Præclaro attollet virtus augusta triumpho.
Pura tuum cœli facies, Alamanne, sub ortum
Nascenti tota arrisit, Phœboque secundo;
Quin Astræa Polo tenues delapsa per auras
Adfuit. Ambrosio spargens & labra liquore,
Hoc aluit latice infantem, quo protinus hausto
Veri incensus amor, sibi teque addixit alumnum
Virgo suum, lustris ut cum volventibus ætas
Fecisset firmata virum, servantior æqui
Nemo foret, cœli ac posset statione relicta,
Vindice, desertas, te, Diva revisere Terras.
Evenere; pios juvenili in pectore sensus
Suspicimus, Divumque metum, rectique tenacem
Insontemque animum, Themidem, ac Cyrrhea colentem
Numina perculsum dulcique cupidine laudis.
Ipsa igitur tibi divinæ natura benigno
Aspectu dona infudit cœlestia mentis;
Qui tamen at gelidus circum præcordia sanguis
Langueret, potius qui non pervaderet ima

Flamma animi, procerum cum sese offerret imago
Salviatum, totum ac late diffusa per orbem
Heroæ monumenta domus? longo ordine cerno
Purpurea in trabea dextris fulgentia signa
Gestantes atavos: hi, Thuscum læta foveret
Seu pax alma solum, seu fortis Etruria bello
Arderet, clavum patrii rexere senatus.
Cerno alios, quibus Uranie, quibus otia curæ
Dulcia, jucundusque fuit labor ire per altas
Pieridum sedes; agit id cultissimus agmen
Aonio Grajas deducens vertice musas
Tyrrhenum ad Floram, & vitreum Leonardus ad Arnum.
Ille tonat nunc eloquio, nunc aurea pulsat
Fila lyræ: celeri tunc fluctu desinit unda
Delabi, zephyrique silent, & amabile carmen
Attonitæ accipiunt è summo flumine nymphæ.
Erigit inde autem tantus se fulgor in auras
Quantus ab Eoo roseus cum gurgite Titan
Flammiferos attollit equos, juvat ora tueri
Magnanimum Heroum, castos queis infula crines
Cinxit, Sidonioque Pater Romanus amictu
Donavit meritos, ac virtus intulit astris.
Salviatæ primum stirpis generosa propago
Joannes, decus Etrusci memorabile regni.
Cura Deûm, te se nobis mirantibus offert;
Quantus honos frontis? candor, pietasque, fidesque
Quanta viri? doctas quàm nobilis ardor ad artes?
Hunc a Tyrrhenis adductum Gallia terris
Excepit, fovitque libens, populisque regendis
Admovit lituo insignem, vittisque decorum.
Ponè subit, sacro pariter conspectus in ostro
Bernardus, qui Marte ferox justa arma sequutus
Sæpius Odrysias acies, & barbara fudit
Agmina, & exuviis clarus remeavit opimis
Rem Melites bello, factisque ingentibus augens;
Classibus Ægei populatus littora ponti
Ille Chion spoliat captam, eelsamque Methonem
Expugnat, Tripolimque, Coronemque, omnia victor

Di-

Diripit, hostilesque rates, captivaque signa
Abducit; plures cepisset & improba clades
Thracia, ni monitis Divum coelestibus actus,
Hastaque & clypeo positis, gladioque minaci,
Ad commissa pius venisset templa Sacerdos.
Dein frater juxta sequitur, lux aurea secli
Idem purpureo redimitus murice frontem,
Conspicuus Tyberi, cunctisque Antonius oris.
Hunc vulgò Magnum, dixere. tot inclyta summi
Ornamenta viri, tam rebus vivida virtus
Apta evolvendis mole haud permissa laborum
Extitit, usque novas ducens a pondere vires.
Nec te prætercam, Thoma, quem nescia labis
Corda parem Superis almo junxere Tonanti,
Thoma o dilecto nuper decus addite Coelo;
Felices populi, tanto custode recepto,
Felices Arreti arces; vos ille preivit
Impiger, exemploque viam munivit ad astra.
Virtutem extendens factis: dignate benigno
Me quondam hospitio, fessum, curisque gravatum
Aspice nunc etiam, patrio miseratus ab axe.
Hic loquar, an sileam? pudor est transmittere dignum
Laude virum exactæ meritis ætatis onustum,
Et memorare dolor; tu præstantissimus ille es,
Vincenti, fato heu nobis ereptus acerbo.
Te mœsti flerunt Cives, populusque, patresque,
Rex ipse ingemuit Cosmus lugubria sumplit
Arnus arundineo nudatus tempora serto,
Et querulis nymphæ complerunt vocibus auras;
At felix pietate tua, de morte triumphas,
Invita & superes Lachesi; pulcherrima proles
Viventum egregiis nati virtutibus omnes
Post cineres servant, post tristia funera nati.
Sidereo nunc cerne polo, quem munere donat
Ingenti longæva Themis, cui præmia Virgo
Cui decora alta parans atavum jam signat honore.
Macte, Alamanne, animo, puerum. Te flavus Apollo
Per nemora Aonidum, sacrataque vatibus antra

 Tum

Tum Sophia, atque una Pallas per singula duxit
Occulto quæcumque sinu natura recondit,
Donec ad Astreæ progressum insignia templa
Ipsa Dea excepit venientem, atque oscula figens
Tandem immortali præcinxit tempora lauro.
Hoc Alamanne, tibi juvenilibus obtigit annis
Eximium munus Pelopejæ ad mœnia Pisæ;
Tempus erit, cum Tyrrhena digressus ab urbe
Dardanium ad Tybrim divini lumina pandes
Ingenii, bona & excelsæ præstantia mentis
Cœlo ostendentur; Pater at Romanus avitum
Splendorem indulgens, ne sis majoribus impar,
Evehet æterno victurum in sæcula cultu.

In Nuptiis

MARII FLORENTINII, ET MARIÆ ELISABETHÆ SERANTONIÆ LUCENSIUM.

EPITHALAMIUM.

Culte Mari, Thuscæ pulcherrima gloria gentis,
Qua vitreus puris labitur Æsar aquis,
Sensisti tandem percussi pectoris ignem,
Idalia tandem vulnera facta manu,
Nam thalami dum nulla subit præcordia cura,
Cypria nec donis allicit alma suis,
Ostentans dulces e chara conjuge natos,
Perstet in æternos queis domus alta dies,
Phœbus inhærentem testatus voce dolorem
Fatidico tales edidit ore sonos.
Ergone tam claris celeberrima fœtibus arbor
Arescet, nostrum quæ fuit ante decus?
Deficiet genus antiquum, Stirps celsa peribit
Unde est Aoniis gloria summa jugis?
Hanc Pater, hanc Patruus sacræ per flumina linguæ
Ultima ad ignotæ protulit arva plagæ;
Sed nisi per seros eadem sit fulta nepotes,
Tota, Mari, tota hæc noxa futura tua est,

Nunc

Nunc igitur cunctas ego Phœbus moliar artes,
Ut maneat Regni fama superba mei.
Sic ait, Idalii sedemque petivit Amoris,
Nec pudet hunc tali sollicitare prece.
Qui victis dominare animis, quem terra potentem
Quem flammans Æther sentit, & unda maris,
Hoc mihi da, puer, hoc Paphia sate Matre Cupido,
Qui tua non metuit tela, coactus amet;
Hic laus, hic nostri pars est clarissima Regni
Æsarei Marius fama, decusque soli,
Sume arcum, tacita incautum confige sagitta,
Incende ardenti tristia corda face,
Jam pigeat blandas immitem odisse puellas,
Jamque velit placidi, dulcia jura tori.
Ille refert: Vigilem depelle e pectore curam,
Me sine nunc Mario bella movere tuo,
Expertus validam non uno tempore dextram.
Hisne putas aliquem viribus esse parem?
Aspicies, Phœbe, aspicies jam fronte serena
Parentem molli subdere colla jugo.
Dixit, & arripiens aurata cuspide telum.
Æthereum penna præpete currit iter.
Teque Mari, aggreditur primum nil tale timentem,
Dilecta coram Pallade vulnus habes;
Non Sacræ juvere artes, Musisque dicatæ
Sedes, non studiis docta Minerva suis;
Tum celeres alio vertens puer improbus alas
Te petit occulta, dulcis Elisa, face;
Grata per innocuas jam serpit flamma medullas,
Jam subitus teneris ossibus hæret amor,
Idem, qui Marium, pulcram rapit ignis Elisam,
Ambos in curam mutuus ardor agit,
Non ille in doctis reperit solatia chartis,
Crescit ab auxilio cura, calorque suo;
Non tu, Virgo, levas ignotæ incendia flammæ,
Seu cana artifici lilia pingis acu,
Purpureasve rosas, & quos fert Hybla colores,
Seu facili lustras florida rura pede.

 Quis

Quis Divum è cœlo tandem miseratus amantes
  Afferat insigni munere dexter opem?
Quis rapidum extinguat serpentem in cordibus ignem,
  Quisve queat curis imposuisse modum?
Tu potes insuetum, præsens Hymenee, laborem
  Finire, auxilium poscit uterque tuum.
O Hymenee, comam serto redimite virenti
  Huc ades, æthereo labere, Dive, polo.
Dive veni, laterique comes sit casta voluptas,
  Sint quæcumque parit gaudia blanda Venus.
Aurea tum subeat placido Concordia vultu,
  Adsit cum roseo cana Pudore Fides.
Venit io rutilo volitans Hymeneus ab axe.
  Nec sociæ desunt, pronuba turba, Deæ,
Fortunatorum jam vincula nectit amantum,
  Jura canit nullo dissoluenda die.
Auguror, elicient hæc dulcem Vincula prolem,
  Quæ laude egregios æmula vincat avos,
Quæ similis Patri, chare similisque parenti
  Pieridas, casto & pectore Numen amet;
Læta cano, sed vera eadem canit augur Apollo;
  En rata flammiferæ signa dedere faces.
Vivite felices, par nobile, nectat Amoris
  Nodus, quos certo fœdere junxit Hymen.

Falso queri mortales de vitæ brevitate.

AD SCIPIONEM ILCIUM CARDINALEM.

Heu quam fugaci tempora diffluunt
  Humana cursu, quam celeri manu
    Nullique parcentes suprema
    Fata truces properant sorores!
Diu non decoris prænitet in genis
  Splendor juventæ, diu rutilum comas
    Haud ornat aurum, sed trementi
    Lapsa gradu fugat omne sensim.

Pul-

Pulcrum senectus; protinus ingruens
Admixta nigris heu tenebris dies
Involvit incautos sopore
Perpetuo, gelidumque funus.
Condit sepulcris, quin tenera rapit
Ætate, non impubibus ac genis
Mol'itur, aut mœstæ parentis
Luctifico Lybitina questu,
Adversa sors! celsi juga Mœnali
Nullis inumbrat tonsa securibus,
Et læta longum jam per ævum
Fronde nova revirescit arbos
Dum triste lethum, sic homines brevi
Urget paventes, atque premit vias
Ceu blanda Pæstanis in hortis
Forma rosæ, veniunt in ortus.
Vix lucis, atræ nocte cadunt necis
Demersi; Ineptos at querulus modos
Quid fundo? quid vesana mœrens
Verba loquor rapienda Cauris?
In mille, mille & secula, differet
Mortalis ævum funeris, ac rogi
Securus, immitesque Parcas
Omnia nec metuet vorantis.
Vim dente sævo temporis, editam
Si mentis arcem nobilis insidet
Figitque per magnos labores
Celsa sui monumenta virtus.
Hac fultus olim cœlifer Hercules
Oblivionem vicit, & horrida
Portenta monstrorum, canemque
Tartareum domuit cathenis.
Vivunt Pelasgi nominis inclyta
Ignara fati lumina, Regibus
Sceptrisque non parcentis aurum
Si vetus, imperiique tantum,
Jactant superbi munera subditas
Late catervas gentis, & aspera;

Vi-

Vivunt Latini, sive laus hos,
Bellica, Castalidesque musæ;
Sanctique mores, fraudis & inscium
Pectus nefandæ sic meritos procul
A plebe secrerunt, polique
Sedibus in patriis locarunt
Heroas Alti tu quoque sanguinis,
Regnique Etrusci gloria non levis
A morte subjecta decoram
Ilciade referes triumphum.
Te Roma princeps nobilis urbium
Te, qui nivalem Danubium bibunt
Albimque, passim & bellicosa
Perpetuum celebrabit Arctos.
Vitæ ruentis fata celerrima
Damnent inertes, ac metuant rogum;
Virtute functus, nam superstes
Post cineres erit, ac sepulcrum.

FAUSTINI ADVOCATI

Ad Luciam Albanam.

QUis lacrimis parcat? quis acerbo frena dolori
Imponat, cessetve Deos culpare nocentes;
Dum pia præcepti fato concussa mariti
Lucia, sidereos fletu corrumpit ocellos?
Dum ploret, plorant Charites, linguentque Lepores,
Et Decor, ac nigro circumvelatus amictu.
Mœret Hymen, gestatque atras sine lumine tædas.
Quare agite, Aonides, o vos languentis alumnæ
Castus amor, pietasque movet; si mase cadentem
Fovistis gremio, & sacro lavistis in amne,
Si vestros colit illa choros; lacrimabile carmen
Edite, & assiduas nobiscum iungite querelas.
Heu miserande heros, quæ te mala fata trahebant!
Linquentem patrias sedes, dulcesque penates,

De-

Debitus ut letho nunquam rediturus abires;
Illa dies nigris semper damnanda lapillis;
Illa dies, nobis si mens non leva fuisset,
Omine cum levo; valvarum limine in ipso,
Tristia discedens læso pede signa dedisti,
Haud levia instantis tulerat præsagia sortis.
Sed quis tam facile foveat sua damna? quis unquam
Providus urgenti vitet discrimina fato?
Sic olim Argolicæ Thebas petiere phalanges;
Sic & fatalis ceciderunt ardua Trojæ
Mœnia; & attoniti Pœnos videre Quirites,
Effera jactantes Cannensis funera pugnæ.

Jamque urbem ingresso cui ferrum nomen & omen
Præbet, quamque Padus tumido præterfluit amne,
Alcidæ Alphonsus proles, quo principe regna
Aurea Saturni redeunt, & ferrea cedunt,
Acre tuum ingenium & vires, generosaque noscens
Pectora, *ducendas* equitum peditumque catervas
Tradiderat, fidamque tibi patefecerat aulam,
Et mentem: ut quando ingruerent fera bella, juvares
Consilio, & claros ferres ex hoste triumphos.
Illic, stirpe, opibus, natis, & conjuge felix,
Æternas soboli laudes, patriæque parabas:
Cum Fortuna tibi, rebus male fida secundis,
Obstitit, ac subitæ ruperunt stamina Parcæ.

Continuo pater Eridanus, qui sospite tanto
Sperabat ductore altam per sæcula famam,
Cornigerum indignans vitreo caput extulit antro,
Evertitque urnam: tum lætas flumine vasto
Summersit penitus segetes, stabulisque revulsis
Amne ruens pecus abstraxit pecorisque magistros.
Quid mœstos Patriæ questus, quid singula Patrum
Lamenta, aut nigræ memorem solemnia pompæ?
Sparserat ad patriam deferri exsanguie sepulcrum
Corpus, & ingentes renovabat fama dolores:
Protinus occurrunt proceres, mœstique feruntur,
Non secus ac cari si quisque ad funera fratris
Pergeret, & rapto ferret suprema parenti

 Flo-

Floribus hic feretrum rutilis, hic spargit amomo,
Ille croco: Eoos dives bibit urna liquores.
  Hæc forte, ut Geticis victor remeabat ab arvis
Viderat Æolià metuendus cuspide Mavors;
Sanguine adhuc rorant cristæ, dirumque coruscat
Cassis; at horrificum fundit jubar æreus orbis.
Ipse alto invehitur curru; succincta flagellum
Quassat, & ardentes stimulat Bellona jugales;
Prævia cui geminum stringens Discordia ferrum,
Impetus, Ira, Furor, comites, virtusque cruoris.
Prodiga, tum sumpta sequitur Mors pallida falce.
Ergo, ut erat, casu extincti concussus iniquo,
Projicit arma manu attonitus; mox talia fatur:
  Siccine te talem adspicio? sic funere acerbo
O mihi care jaces? hæc sunt sperata triophæa
Scilicet, & laudes, expectatique triumphi?
Heu cadis, & tecum pariter crudelia fata
Spes & vota mea, levibus dant irrita ventis.
Sed postquam diræ tantum potuere sorores,
Non totus rapiere tamen: nec plura locutus,
Felicem adsocians animam, celer aëra scindit:
Inde globum Lunæ ingreditur; mox Arcadis astrum
Transgressus, mitemque Deam cui servit Amorum
Cœtus, & insignem fœcundâ lampade Phœbum;
Constitit, atque novum propriis jubar addidit arci.
  Hic ille, exutus curis & carcere cæco
Ereptus, fruiturque Deis, ac gaudia ridet
Humana, at verò mens illi est anxia, quod te
Languentem terris desolatamque reliquit.
Ergo age tam sævis quid vexas fletibus umbram
Dilectam? ah caros jam parce lacessere manes,
Ah lacrimis impone modum, pia Lucia: an illum
Æqualem superis immortalemque putasti
Mortalem? quicquid degit sub Sole necessum est
Ut pereat: pereunt urbes, adamantaque rodit
Æráque Tempus edax; hominem periisse dolebis?
Finge iterum vivum, iterum morietur, eodemque
Ille idem quo nunc congestus currere campo.

Sed

Sed quid ego hæc? melius tu, nunquam elata secundis,
Nec flexa adversis, quid opus tibi, Lucia, cernis.
Famaque cum subitum narravit nuntia casum,
Nec tu consilii, nec tu rationis egena:
Ingemuisse quidem primum; sed deinde tulisse
Imperturbato fortunæ vulnera vultu
Diceris, o sexus nitidum decus, heroine
Inclyta, queis tandem coelo te laudibus æquem?
Ne coeptis desiste precor: meliora favebunt
Numina, nec semper tumidis agitabere in undis.
Ecce tibi, patriæ & magnum Latii incrementum,
Progenies surgit; triplici tu pignore dives
Invidiâ Ausonias torquebis, Lucia, matres.
At vos & Phoebi & Martis justissima cura,
Vivite felices pueri, præclaraque gesta
Patris, & egregiam Musis superate parentem.

IGNATII ALBANI

MERATENSIS.

Ad Carolum Emanuelem Sabaudiæ Ducem.

Lis oritur Bellonam inter doctamque Minervam:
Hæc sibi prima cupit, quærit & illa sibi.
Hinc jaculo Bellona potens, hinc Pallas acuto
Hastili nixa est; utraque bella ciet.
Ignescunt iræ: subeunt certamina, Amazon
Qualia pelcato milite gessit atrox.
Hæc cadit, illa furit: petit hæc, prosternitur illa:
Tertia pugna instat; tertia pugna ruit.
Quis Deus iratas possit componere Divas?
Audeat invictæ quis dare jura Deæ?
Carolus hic ille est; ambæ comitantur euntem,
Seu fera bella movet; seu pia templa colit.

Vi-

Vive igitur felix tanto sub Numine Princeps:
Concute Marte solum; Pallade vince polum

Ad eundem.

Me quocunque feram, quacunque in parte revolva.
Me premit insolite luxque decorque tuus.
Si memorare pios placeat, pietate secundus
Nulli es: si fortes, fortior ipse preis.
Seu certare manu, seu dogmata volvere mente,
Alterutrâ nunquam cerneris arte minor.
Ergo quid annumerem reliquos? celebrare quid instem?
Carminis omne genus vincis, & omne Ducum.

Eidem.

Jam veterum sanxit merito sententia quondam,
Cederet ut doctæ Martia turba togæ.
Ast nunc haud facile est in te discernere, Princeps,
Palladis ars palmam, Martis an arma ferant.
Quo tamen hoc magis incertum est; est certius armis
Longe te reliquos vincere, & ingenio.

Ad eundem.

Quid conor dignas, Princeps, tibi reddere laudes?
Laudibus his semper, Carole, major eris.
Namque ut nulla valent lucem addere lumina Phœbo;
Sic tua carminibus crescere fama nequit.
Hæc demum est tua laus, Dux inclite, maxima quod te
Carmina concelebrant plurima, nulla satis.

In adventum Aquivivæ Card.

Rivulus exiguâ pelago se distrahit undâ;
Sed rediens largo flumine volvit aquas.
Quos tecum tum, Aquaviva, trahes, quos laveris undâ
Ipse tuâ, quando patria regna petes?

Ad eundem.

Dum tibi, Roma inhiat, Volscorum pergis ad oras:
O patrii princeps gloria rara soli.

Sidere sub rigido mavis cur vivere vitam,
Quam Romæ lætos continuare dies?
Auguror: haud animi poterat tua maxima virtus
Exiguæ arctari finibus Italiæ.

In obitum Philippi II. Hispan. Regis.

Unum crediderat, binos tamen ecce Philippos
Jupiter in terris sensit, & intremuit.
Quippe gigantæam tanto sub nomine prolem
Horruit antiquis cautus ab insidiis.
Ast subito exsurgens nigro imperterrita villo
Liberat hoc tanto Parca timore Jovem.
Utque uno invictum certet sub principe nomen
Stamina maturi præsecat ungue senis.
Scilicet hoc æquum est; in cœlis Jupiter unus,
Unus & in terris cuncta, Philippe, regas.

In obitum Augustini Cusani Card.

Fama obiisse refert Cusanum; ast fallitur: ipsum
Cusanum pietas vivere ubique refert.

In Buccium male ludentem.

Cum bene directum certo meditatus in orbem
Jactu indis globulum, Buccie, nemo probat.
Ast male cum jacias; quam belle dirigis! ajunt.
Buccie, si bene vis ludere, lude male.

Ad amicum.

Nisus ut Euryalo, Pylades ut amicus Oresti;
Ut Theseus quondam Pirithooque fuit:
Sic ego perpetuo tibi fœdere jungar amoris;
Tuque mihi æterno fœdere junctus eris.
Mors equidem nostræ perfringet stamina vitæ;
Vincula non solvet, nos quibus arctat amor.

Ad Margar. Austriac. loquitur America.

Ultima ne spernas munus, quod America mittit;
Partibus e cunctis ultima, prima tibi est.

De

De Epigrammate oblato.

Parva fero, fateor; sed me totum accipis isto
Munere: si totum cur dare magna negem?

Ad Bottum.

Omnibus est major, credo Micconus: at uno,
Dum tu illum oppugnas, dicitur esse minor.

De verâ Justitiâ.

Quæ Dea? Justitia; & cur torvo lumine? flecti
Nescia sum lacrimis, nec prece, nec pretio.
Quod genus? à superis; genitor quis? Jupiter; ex quâ
Matre? fide; nutrix quæ tua? Pauperies
Quis gremio infantem fovit? Prudentia; quonam
Freta duce agnoscis crimina? Judicio.
Cur gladium tua dextra gerit, cur læva bilancem?
Ponderat hæc caussas: percutit ille reos.
Quid rari adsistunt? quod copia rara bonorum est.
Quæ comes adsidua est? candida Simplicitas.
Aurium aperta tibi cur altera, & altera clausa est?
Hæc surda injustis; panditur illa bonis.
Paupere cur semper cultu? justissimus esse
Qui cupit, exiguas semper habebit opes.

De falsâ Justitiâ.

Quæ tu? Justitia; & cur blando lumine? flector
Protinus ante omnes non prece, sed pretio.
Quod genus? a terris; quo patre? Dolo; unde creata?
Ex Spe; quæ nutrix? aurea materies.
Quis gremio infantem te fovit? Opinio famæ.
Quomodo cognoscis crimina? muneribus.
Cur dextrâ gladium gestas, lancemque sinistra?
Hæc peragit caussam divitis; illa inopis.
Quid multi adsistunt? citat hic, tenet hic, ligat alter.
Quæ comes? argenti candida Simplicitas.
Altera clausa tibi cur auris, & altera aperta est?
Hæc patet injustis; clauditur illa bonis.

Divite cur habitu? semper manus adgregat aurum;
Si nequit, unde velit; surripit unde potest.

De Matthæo Reperoto Episc. & Matthæo Senarega Duce Genuensi.

Dum duo Matthæi certant potioribus urbem
Adficere officiis; fertur uterque bonus.
Dumque hos urbs merita statuit donare corona;
Debetur, dubium est, cui prius imperium.
Ne dubites: simili æternantur munere uterque;
Ille polum curat; temperat iste solum.

Ad Puerum Spinulam.

Aoniâ in silvæ Musæ te condere quærunt:
Spinula ni lateas, Spinula nullus eris.

In Purpuratum. Retrogradum.

Mens tua, non tua sors; animus, non purpura, tanto
Scribere me versus hos facit ingenio.
Te colo, non colo res: fumum, non aurea quanto
Munera; dant magni quæ tibi cœlicolæ.

Ad Carolum Borgiam, Ducem Gandiæ.

Carminibus Carolum cupio celebrare; sed ecce
Franciscum referunt carmina nostra patrem.
Franciscum rursus mens est extollere; & ecce
Laudibus in tantis inseritur Carolus.
Hincque nepos proavum, proavusque referre nepotem
Gaudet, & alternis ludit uterque metris.
Scilicet hoc æquum est: quibus unus, & una
Gensque, domusque fuit, sufficit unus honor.

Ad eundem.

Flebat Musa tuum se non vidisse parentem;
Cum te respexit, vidi, ait, & tacuit.

Ad Beatam Virginem.

Pulcrum Pactolus despumat Lydius aurum;
Pulcer & irriguis nobilis hortus aquis,
Pulcræ pellucent Erithræo in littore gemmæ;
Pulcra nitent summo sidera nocte polo.
Pulcra micat cœlo nitidi lux Solis ab axe,
Pulcra Damascenus & rosa vernat agris.
Pulcrior at multo es, virgo, & formosior omni
Auro, horto, gemmâ, sidere, luce, rosa.

De S. Catharinâ.

Inclita tergeminum vicit Catharina Tyrannum,
Hinc Mars, hinc Pallas sævit, inde Venus.
Mars ferro ruit armato; sermone Minerva
Arguto; illecebris quæ Dea nata freto est.
Carnifices Mavors, sapientes Pallas alumnos,
Ast Venus impurum traxit in arma Ducem.
Dux, Venus, Illecebræ, Docti, Enthymemata, Pallas,
Mars, Ferrum atque Homines nil valuere truces.
Nam ferrum Virtute, Sophos sermone diserto,
Et blandos vicit Virginitate dolos.
Sic triplici triplicem referens ex hoste triumphum,
In cœlo Martyr, Virgo, Magistra micat.

In Peccatorem.

Ludis, & ad multam ducis convivia noctem,
Duraque nec miserum te tua fata premunt?
Ah miser; interea triplici panduntur hiatu
Tartara, nec miserum te tua fata premunt.
Vis sapere, heu miser, æterno ne tempore flagres?
Incipe desipere, sic sapere incipies.

De tribus votis Relig. Echo ad Jesum

Quo properas ligno compressus membra tumenti?
Menti conjungi, dulcis amica, volo.
Quid tantos in te nostri succendit amores?
Mores queis multum condecorata nites.

Quo

Quo pacto ardori, dic, respondebo paterno?
Terno jam vinclo pectora junge mihi.
Corde meo te igitur, Jesu dulcissime, claudo?
Laudo, ac propterea præmia magna feres.
Dic, quod erit tantum, Jesu suavissime, munus?
Unus eris mecum, & cœlica regna petes.

De fonte Pyrrhi Comitis.

Fontem auro Pyrrhus, variis Ars artibus ornat,
Et Natura suas larga profundit opes.
Hoc unum deerat complecti carmine laudes.
Hoc peragit docto carmine, sed mutilo.
Dicere adhuc cum plura queat, cur sistere mavult?
Quod poterat dici credidit esse minus.

In obitum Pueri Honorati.

Quisquis Honoratum periisse existimat, errat;
Vivit enim in superâ, vivet & usque domo.
Verum, si vivit genitor, cur deflet? Honorem
Hinc abiisse suum, non obiisse dolet.

De eodem

Fulget Honoratus virtutis vivus honore.
Mors nec Honorati tristis honore caret.
Corpus Honorati magno tumulatur honore.
Mens in sidereâ splendet honore domo
In cœlo, in terris, mors, vita merentur honorem;
Dignus Honoratus semper honore frui.

De eodem.

Non vitam hanc, vitam; sed tristem censeo mortem;
Mors ipsa, vita perpes est.
Mortis Honoratum stringebant vincula vivum
His est solutus occubans.
Vivit Honoratus: vitalem degere vitam
Incepit; at mors mortua est.

Ad eundem.

Ante patrem moreris: sic fama; at fallitur illa
 Vita patris, moritur te moriente pater.

De eodem.

Vixit Honoratus; meruit dum vixit, honorem.
Mortuum Honoratum flens comitatur honor.

Idem loquitur.

Lux & delicium fui parentum;
Nunc mœror, lacrimæ, dolor, tenebræ.
Nomen est ab Honore mi tributum;
Et vixi mea quod ferebat ætas
Ob mores, studiumque Honore dignus.
Concessum est tria vix videre lustra;
Cum Mors nec teneris pepercit annis.
Non citam doleo fuisse mortem;
(Nec mors est cita, quæ facit beatum)
Sed quod tam breve gaudium parentum,
Sim mœror, lacrymæ, & dolor perennis.

Ad eundem, pater loquitur.

Nate tibi tumulus cælum; sint funera laudes;
 Ne desint lacrimæ; vita parentis erunt.

De eodem.

Quærit Honoratus verum sibi semper honorem:
 Hinc volat ad Superos, est ubi verus honor.

Ad eundem.

Vivere dignus eras plures quam Nestoris annos:
 Non licuit tot, quot vivere dignus eras.
Quin licuit, tot eras quot dignus vivere, vixit:
 In cœlo æternos vivere dignus erat.

In obitum Alexandri M.

Devictam terram, partas & sanguine palmas,
Jactat Alexandri Græcia magna Ducis.
Jactet Alexander melior sine sanguine cœlum,
Summaque diversâ parta trophæa manu.
Quam melior virtus animi virtute caduci
Corporis? ista solum vincit, & illa polum.

In obitum Angeli Moroni.

Quid te, cara More, insignem candore nivali,
Atque ita præclaram reddit? an almus amor?
Illa nitens quondam, si vera est fabula, Thisbes
Atra statim magno reddita amore fuit.
Ergo ita diversas amor idem conficit artes:
Qui tamen hoc fecit, non fuit unus amor.

ANDREÆ ALCIATI
MEDIOLANENSIS
Emblemata.

Ad Maximilianum Ducem Mediolan. super insigni Ducatus Mediolan. 1.

Exiliens infans sinuosi è faucibus anguis,
Est gentilitiis nobile stemma tuis.
Talia Pellæum gessisse numismata regem,
Vidimus, hisque suum concelebrasse genus:
Dum se Ammone satum, matrem anguis imagine lusam,
Divini & sobolem seminis esse docet.
Ore exit; tradunt sic quosdam enitier angues:
An quia sic Pallas de capite orta Jovis?

Tumulus Joan. Galeatii Vicecomitis, primi Ducis Mediolani. 2.

Pro tumulo, pone Italiam, pone arma, ducesque,
Et mare, quod geminos mugit adusque sinus.
Adde his Barbariem conantem irrumpere frustra:
Et mercede emptas in fera bella manus.
Anguiger ast summo sistens in culmine, dicat;
Quis parvis magnum me super imposuit?

Mediolanum. 3.

Bituricis Vervex, Heduis dat Sucula signum;
His populis patriæ debita origo meæ est,
Quam Mediolanum sacram dixere puellæ
Terram: nam vetus hoc Gallica lingua sonat.
Culta Minerva fuit, nunc est ubi numine Thecla
Mutato, matris virginis ante domum.
Laniger huic signum sus est, animalque biforme;
Acribus hinc setis, lanitio inde levi.

Nunquam procrastinandum. 4.

Alciatæ gentis insignia sustinet Alce:
Unguibus & μηδὲν fert ἀναβαλλόμενος.
Constat Alexandrum sic respondisse roganti,
Qui tot obivisset tempore gesta brevi?
Nunquam (inquit) differre volens, quod & indicat Alce:
Fortior hæc dubites, ocyor anne siet.

Albutii ad Alciatum, suadentis, ut tumultibus Italicis se subducat. 5.

Quæ dedit hos fructus arbor, cœlo advena nostro,
Venit ab Eoo Persidis axe prius.
Translatu facta est melior: quæ noxia quondam
In patria hic nobis dulcia poma gerit.
Fert folium linguæ, fert poma simillima cordi,
Alciate, hinc vitam degere disce tuam.
Tu procul a patria in precio es majore futurus:
Multum corde sapis, nec minus ore vales.

Fir-

Firmissima convelli non posse. 6.

Oceanus quamvis fluctus pater excitet omnes,
Danubiumque omnem, barbare Turca, bibas.
Non tamen irrumpes perfracto limite; Cæsar
Dum Carolus populis bellica signa dabit.
Sic sacræ quercus firmis radicibus astant
Sicca licet venti concutiant folia.

Signa fortium. 7.

Quæ te causa movet volucris Saturnia, magni,
Ut tumulo insideas ardua Aristomenis?
Hoc moneo: quantum inter aves ego robore præsto,
Tantum Semideos inter Aristomenes.
Insideant timidæ timidorum busta columbæ.
Nos aquilæ intrepidis signa benigna damus.

Princeps subditorum incolumitatem procurans. 8.

Titanii quoties conturbant æquora fratres,
Tum miseros nautas anchora jacta juvat.
Hanc pius erga homines Delphin complectitur, imis
Tutius ut possit figier illa vadis.
Quam decet hæc memores gestare insignia Reges,
Anchora quod nautis, se populo esse suo?

Principis clementia 9.

Vesparum quòd nulla unquam Rex spicula figet:
Quodque aliis duplo corpore major erit,
Arguet imperium clemens, moderataque regna,
Sanctaque judicibus credita jura bonis.

In Senatum boni Principis 10.

Effigies manibus truncæ, ante altaria divum
Hic residens; quarum lumine capta prior.
Signa potestatis summæ, sanctique Senatus
Thebanis fuerant ista reperta viris.
Cur resident? quia mente graves docet esse quietâ
Juridicos; animo nec variare levi.

Cur sine suns manibus? capiant ne xenia; nec se
Pollicitis flecti, muneribusve sinant,
Cæcus at est princeps, quod solis auribus absque
Affectu, constans consilii acta probat.

Abstinentia 11.

Marmoreæ in tumulis una stat parte columnæ
Urceus, ex alia cernere malluvium est.
Jus hæc forma monet, dictum sine sordibus esse,
Defunctum puras atque habuisse manus.

Strenuorum immortale nomen. 12.

Æacidæ tumulum Rhœtæo in littore cernis,
Quem plerumque pedes visitat alba Thetis.
Obtegitur semper viridi lapis hic amarantho,
Quòd nunquam herois sit moriturus honos.
Hic Graium murus, magni nex Hectoris. Haud plus
Debet Mæonidæ, quàm sibi Mæonides.

Gramen. 13.

Gramineam Fabio Patres tribuêre corollam.
Fregerat ut Pœnos, Hannibalemque morâ.
Occulit inflexo nidum sibi gramine Alauda,
Vulgo ajunt, pullos sic fovet illa suos.
Saturno, Martique sacrum, quo Glaucus adeso
Polybides, factus creditur esse Deus.
His merito arguitur nodis tutela salusque;
Herbaque tot vites hæc digitalis habet.

Optimus civis. 14.

Dum justis patriam Thrasybulus vindicat armis,
Dumque simultates ponere quemque jubet,
Concors ordo omnis magni instar muneris, illi
Palladiæ sertum frondis habere dedit.
Cinge comam Thrasybule, geras hunc solus honorem,
In magna nemo est æmulus urbe tibi.

Nobiles, & generosi. 15.

Aurea Cecropias nectebat fibula vestes,
Cui conjuncta tenax dente cicada fuit.
Calceus Arcadico suberat cui lunula ritu,
Gestatur Patribus mullea Romulidis.
Indigenas quod se adsererent, haec signa valebant:
Antiquâ illustres nobilitate viros.

Ex arduis perpetuum nomen. 16.

Crediderant plenis ramis sua pignora passer,
Et bene: ni saevo visa Dracone forent.
Glutiit hic pullos omnes, miseramque parentem
Saxeus, & tali dignus obire nece.
Haec nisi mentitur Calcas, monumenta laboris
Sunt longi, cujus fama perennis erit.

Duodecim certamina Herculis. 17.

Roboris invicti superat facundia laudes;
Dicta Sophistarum, laqueosque resolvit inanes.
Non furor, aut rabies virtute potentior ulla est:
Continuum ob cursum sapienti opulentia cedit.
Spernit avaritiam, nec rapto suo fulgore gaudet.
Vincit foemineos spoliatque insignibus astus.
Expurgat sordes, & cultum mentibus addit.
Illicitos odit coitus, abigitque nocentes.
Barbaries, ferinasque dat impia denique poenas.
Unius virtus collectos dissipat hostes.
Invehit in patriam externis bona plurima ab oris;
Docta per ora virûm volat & non interit unquam.

Eloquentia fortitudine praestantior. 18.

Arcum laeva tenet; rigidam fert dextera clavam,
Contegit & Nemees corpora nuda leo.
Herculis haec igitur facies? non convenit illud
Quòd vetus, & senio tempora cana gerit.
Quid quod lingua illi levibus trajecta catenis,
Queis fissa facileis allicit aure viros!

An-

Anne quod Alciden lingua non robore Galli
Præstantem, populis jura dedisse ferunt?
Cedunt arma togæ, & quamvis durissima corda
Eloquio pollens ad sua vota trahit.

Facundia difficilis, 19.

Antidotum Aeæ medicata in pocula Circes,
Mercurium hoc Ithaco fama dedisse fuit.
Moly vocant, id vix radice evellitur atrâ,
Purpureus sed flos, lactis & instar habet.
Eloquii candor facundiaque allicit omnes:
Sed multi res est tanta laboris opus.

Ex litterarum studiis immortalitas. 20.

Neptuni tubicen (cujus pars ultima cetum)
Æquoreum facies indicat esse Deum:
Serpentis medio Triton comprehenditur orbe,
Qui caudam inserto mordicus ore tenet.
Fama viros animo insignes præclaraque gesta
Prosequitur, toto mandat & orbe legi.

Insignia Poëtarum. 21.

Gentiles clypeos sunt qui in Jovis alite gestant,
Sunt quibus aut Serpens, aut Leo signa ferunt:
Dira sed hæc vatum fugiant animalia ceras;
Doctaque sustineat stemmata pulcher olor.
Hic Phœbo sacer, & nostræ regionis alumnus;
Rex olim, veteres servat adhuc titulos.

Musicam Diis curæ esse 22.

Locrensis posuit tibi, Delphice Phœbe, cicadam
Eunomus hanc, palmæ signa decora suæ.
Certabant plectro Sparthyn commissus in hostem,
Et percussa sonum pollice fila dabant.
Trita fides rauco cœpit cum stridere bombo,
Legitimum harmonies & vitiare melos,
Tum citharæ argutans suavis sese intulit ales,
Quæ fractam impleret voce cicada fidem:

Quæque allecta, soni ad legem descendit, ab altis
Saltibus, ut nobis garrula ferret opem.
Ergo tuæ ut firmus stet honos, o sancte Cicadæ,
Pro cithara hic fidicen æneus ipsa sedet.

Fœdera. 23.

Hanc citharam, a Lembi quæ forma halieutica fertur,
Vendicat & propriam Musa Latina sibi,
Accipe Dux, placeat nostrum hoc tibi tempore munus,
Quo nova cum sociis fœdera inire paras.
Difficile est, nisi docto homini, tot tendere chordas.
Unaque si fuerit non bene tenta fides,
Ruptave (quod facile est) perit omnis gratia conchæ,
Illeque præcellens cantus ineptus erit.
Sic Itali coëunt proceres in fœdera, concors
Nil est quod timeas, si tibi constet amor.
At si aliquis desciscat (uti plerumque videmus)
In nihilum illa omnis solvitur harmonia.

Fidei symbolum. 24.

Stet depictus Honos, Tyrio velatus amictu,
Ejusque jungat nuda dextram Veritas;
Sitque Amor in medio castus, cui tempora circum
Rosa it, Diones pulchrior Cupidine.
Constituunt hæc signa Fidem, reverentia Honoris
Quam fovet, alit Amor, parturitque Veritas.

Concordia. 25.

In bellum civile duces cum Roma pararet,
Viribus & caderet Martia terra suis:
Mos fuit in partes turmis coëuntibus, easdem
Conjunctas dextras mutua dona dare.
Fœderis hæc species, id habet Concordia signum
Ut quos jungit amor, jungat & ipsa manus.

Concordia insuperabilis. 26.

Tergeminos inter fuerat concordia fratres,
Tanta simul pietas mutua, & unus amor;

In-

Iuvicti humanis ut viribus æqua tenentes:
Regna, uno dicti nomine Geryonis.

Unum nihil, duos plurimum posse. 27.

Laërte genitum, genitum quoque Tydeos una,
Hac cerâ expressit Zenalis apta manus.
Viribus hic præstat, hic pollet acumine mentis:
Nec tamen alterius non eget alter ope.
Cum duo conjuncti veniunt, victoria certa est:
Solùm mens hominem, destraxe destituit.

Concordiæ symbolum. 28.

Cornicum mira inter se concordia vitæ est,
Inque vicem nunquam contemerata fides.
Hinc volucres has sceptra gerunt; quod scilicet omnes
Consensu populi stantque caduntque duces:
Quem si de medio tollas, discordia præceps
Advolat, & secum regia fata trahit.

Non vulganda consilia. 29.

Limine quod cæco, obscurâ & caligine monstrum
Gnosiacis clausit Dædalus in latebris;
Depictum Romana phalanx in prælia gestat,
Semiviroque nitent signa superba bove;
Nosque monent, debere ducum secreta latere
Consilia, auctori cognita techna nocet.

Silentium. 30.

Cum tacet: haud quicquam differt sapientibus amens:
Stultitiæ est index linguaque voxque suæ,
Ergo premat labia, digitoque silentia signet;
Et se se Pharium vertat in Harpocratem.

Nec quæstum quidem cedendum. 31.

Cecropiâ effictam quam cernis in arce leænam,
Harmedii (an nescis hospes?) amica fuit.
Sic animum placuit monstrare viraginis acrem
More feræ; nomen vel quia tale tulit.

Quod

Quod [illegible] [illegible], tuo non prodidit [illegible]
Indicio, elinguem reddidit [illegible].

Prudens magis quàm loquax. 33.

Noctua Cecropiis insignia præstat Athenis,
Inter aves sani Noctua consilii.
Armiferæ meritò obsequiis sacrata Minervæ est,
Garrula quo cornix cesserat ante loco.

Prudentes. 34.

Jane bifrons, qui jam transacta, futuraque calles,
Quique retro sannas, sicut & ante vides:
Tot te cur oculis, tot fingunt vultibus? an quod
Circumspectum hominem forma fuisse docet?

Consilio & virtute superari Chimæram. 35.

Bellerophon (ut fortis eques) superare Chimæram,
Et Lycii potuit sternere monstra soli:
Sic tu, Pegaseis vectus petis æthera pennis,
Consilioque animi monstra superba domas.

Maturandum. 35.

Maturare jubent propere, & cunctarier omnes,
Ne nimium præceps, neu mora longa nimis.
Hoc tibi declaret connexum echeneide telum:
Hæc tarda est, volitant spicula missa manu.

Vigilantia & custodia. 36.

Instantis quod signa canens det gallus Eoi,
Et revocet famulas ad nova pensa manus:
Turribus in sacris effingitur: ærea mentem
Ad superos pelvis quod revocet vigilem.
Est leo; sed custos oculis quia dormit apertis,
Templorum idcirco ponitur ante fores.

Sobrie vivas, nec temere credas. 37.

Ne credas, ne (Epicharmus ait) non sobrius esto:
Hi nervi, humanæ membraque mentis erunt,

Ecce

Ecce oculatas manus credens id quod videt; ecce
Pulegium, antiquæ sobrietatis olus:
Quo turbam ostenso sedaverit Heraclitus,
Mulxerit & tumida seditione gravem.

Prudentes vino abstinent. 38.

Quid me vexatis rami? sum Palladis arbor:
Auferte hinc botros, virgo fugit Bromium.

Vino prudentiam augeri. 39.

Hæc Bacchus pater, & Pallas communiter ambo
Templa tenent, soboles utraque vera Jovis:
Hæc caput, ille femur solvit: huic usus olivæ
Debitus: invenit primus at ille merum.
Junguntur meritò: quod si qui abstemius odit
Vina; Deæ nullum sentiet auxilium.

Πῆ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον
οὐκ ἐτελέσθη; 40.

Italicæ Samius sectæ celeberrimus autor
Ipse suum clausit carmine dogma brevi.
Quo prætergressus? quid agis? quid omittis agendum?
Hanc rationem urgens reddere quemque sibi.
Quod didicisse gruum volitantum ex agmine fertur,
Arreptum gestant quæ pedibus lapidem:
Ne cessent, neu transversas mala flamina raptent:
Quâ ratione hominum vita regenda fuit.

Qua Dii vocant eundum. 41.

In trivio mons est lapidum, supereminet illi
Trunca Dei effigies, pectore facta tenus.
Mercurii est igitur tumulus. Suspende viator
Serta Deo, rectum qui tibi monstrat iter.
Omnes in trivio sumus, atque hoc tramite vitæ
Fallimur, ostendat ni Deus ipse viam.

In

In Deo lætandum. 42.

Adſpice, ut egregius puerum, Jovis alite pictor
  Fecerit Iliacum ſumma per aſtra vehi.
Quiſne Jovem tactum puerili credat amore?
  Dic, hæc Mæonius finxerit unde ſenex?
Conſilium, Mens atque, Dei cui gaudia præſtant;
  Creditur is ſummo raptus adeſſe Jovi.

Ἀνέχου καὶ ἀπέχου. 43.

Et toleranda homini triſtis fortuna ferenda eſt,
  Et nimium felix ſæpe timenda fuit.
Suſtine (Epictetus dicebat) & abſtine; oportet
  Multa pati, illicitis abſque tenere manus.
Sic ducis imperium vinctus fert poplite taurus
  In dextro: ſic ſe continet a gravidis.

Obdurandum adverſus urgentia. 44.

Nititur in pondus palma, & conſurgit in arcum:
  Quo magis & premitur, hôc mage tollit onus.
Fert & odoratas, bellaria dulcia, glandes,
  Queis menſas inter primus habetur honos.
I puer, & reptans ramis has collige: mentis
  Qui conſtantis erit, præmia digna feret.

In adulari neſcientem. 45.

Scire cupis dominos toties cur Theſſalis ora
  Mutet, & ut varios quærat habere duces?
Neſcit adulari, cuiquamve obtrudere palpum,
  Regia quem morem principis omnis habet.
Sed veluti ingenuus ſonipes, dorſo excutit omnem,
  Qui moderari ipſum neſciat Hippocomon.
Nec ſævire tamen domino fas, ultio ſola eſt,
  Dura ferum, ut jubeat ferre lupata magis.

Sa

Salus publica. 46.

Phoebigenam sacris [illegible],
  Mitis, & [illegible] conditur anguis Deus:
Accurrunt aegri, veniatque salutifer orant.
  Annuit, atque suas efficit ille preces.

Mutuum auxilium. 47.

Loripedem sublatum humeris fert lumine captus:
  Et socii haec [illegible] munera retribuit:
Quo caret alteruter, concors sic praestat uterque;
  Mutuat hic oculos, mutuat ille pedes.

Auxilium nunquam deficiens. 48.

Non periit [illegible] fidibus [illegible],
  Cum [illegible] salo, cum premeretque salo.
Incolumem ex [illegible] praestitit: idem
  Naufragum apprensus littora ad usque tulit.

Amicitia etiam post mortem durans. 49.

Arentem senio, nudam quoque frondibus ulmum,
  Complexa est viridi vitis opaca coma:
Agnoscitque vices naturae: & grata parenti
  Officii reddit mutua jura suo.
Exemploque monet, tales nos quaerere amicos,
  Quos neque disjungat foedere summa dies.

Gratiae. 50.

Tres Charites Veneri adsistunt, dominamque sequuntur,
  Hincque voluptates, atque [illegible] [illegible].
Laetitiam Euphrosyne, speciosum Aglaia nitorem,
  Suadela est Pithus, blandaque & ore lepos.
Cur nudae? mentis quoniam candore venustas
  Constat, & eximia simplicitate placet.
An quia nil referunt ingrati: atque arcula inanis
  Est Charitum? qui dat munera, nudus eget.

Ad-

Addita cur super pedibus talaria? bis dat
 Qui citò dat, minimi gratia tarda pretii est.
Implicitis ulnis cur vertitur altera? gratis
 Fœnerat, huic rèmanent una abeunte duæ.
Jupiter est genitor, cœli de semine divas,
 Omnibus acceptas edidit Eurynome.

Littera occidit; Spiritus vivificat. 51.

Vipereos Cadmus dentes ut credidit arvis,
 Sevit & Aonio semina dira solo;
Terrigenum clypeata cohors exorta virorum est,
 Hostili inter se qui occidere manu.
Evasere quibus monitu Tritonidos arma,
 Abjectis data pax, dextraque juncta fuit.
Primus Agenorides elementa, notasque magistris
 Tradidit, his sensum junxit & harmoniam:
Quorum discipulos contraria plurima vexant,
 Non nisi Palladia quæ dirimuntur ope.

Scyphus Nestoris. 52.

Nestorem geminis cratera hunc accipe fundis.
 Quod gravis argenti massa protudit opus.
Claviculi ex auro, sunt circum quattuor ansæ;
 Unam quamque super fulva columba sedet.
Solus eum potuit longævus tollere Nestor.
 Mæonida doceas quid sibi Musa velit?
Est cœlum scyphus ipse, colorque argenteus illi:
 Aurea sunt cœli sidera claviculi.
Pleiadas esse putant, quas dixerit ille columbas,
 Umblici gemini, magna minorque fera est.
Hæc Nestor longo sapiens intelligit usu:
 Bella gerunt fortes: callidus astra tenet.

Antiquissima quæque commentitia. 53.

Pallenæe senex, cui forma est histrica, Proteu,
 Qui modò membra viri fers, modò membra feri:
Dic age, quæ species ratio te vertit in omnes,
 Nulla sit ut vario certa figura tibi?

Signa vetustatis, primævi & prisci saecli:
De quo quisque suo somniat arbitrio.

Dicta septem sapientum. 54.

Hæc habeas, septem Sapientum effingere dicta,
Atque ea picturis qui celebrare velis.
Optimus in rebus modus est, (Cleobulus ut inquit)
Hoc trutinæ examen, sive libella docet.
Noscere se Chilon Spartanus quemque jubebat:
Hoc specula in manibus, utraque sumpta dabunt.
Quod Periander ait, frœna adde Corinthius iræ:
Pulegium admotum naribus efficiet.
Pittacus at ne quid (dixit) nimis: hæc eadem ajunt
Contracto qui gith ore liquefacit pat.
Respexisse Solon finem jubet: ultimus agris
Terminus haud magno cesserit ipse Jovi.
Heù quàm vera Bias, est copia magna malorum:
Musmoni insideat effice Satdus eques.
Ne præs esto (Thales dixit), sic illita visco
In laqueos sociam parta, meropsque trahit.

Doctorum agnomina. 55.

Moris vetusti est, aliqua professoribus
Superadjici cognomina.
Faciles, apertosque explicans tantum locos,
Canon vocatur, Curtius.
Revolvitur qui eodem, & iteratque nimis
Meander; ut Parisius.
Obscurus & confusus, ut Picus fuit,
Labyrinthus appellabitur.
Nimis brevis, multa amputans, ut Claudius
Mucronis agnomen feret.
Qui vel columnas voce rumpit, Parpalus,
Dictus, trub est scholasticis.
Contra est vocatus, tenuis esset Albius
Quòd voce, vespertilio.
At ultimas mutilans colobotas syllabas
Hirundo Crassus dicitur.

Qui

Qui surdus aliis, solus ipse vult loqui,
Ut sturnus in proverbio est;
Hic blesus, ille raucus, iste garriens;
Hic sibilat ceu vipera,
Tumultuatur ille rictu, & naribus;
Huic lingua terebellam facit.
Singultit alius, atque tussit hæsitans;
Conspuit alius ut psecas.
Quàm multa rebus vitia in humanis agunt,
Tam multa surgunt nomina.

Doctos doctis obloqui nefas esse. 56.

Quid rapis heu, Progne, vocalem sæva cicadam,
Pignoribusque tuis fercula dira paras?
Stridula stridentem, vernam verna, hospita lædis
Hospitam, & aligeram penniger ales avem?
Ergo abjice hanc prædam, nam Musica pectora summũ est,
Alterum ab alterius dente perire, nefas.

Natura, seu vis naturæ. 57.

Pana colunt gentes (Naturam hoc dicere rerum est)
Semicaprumque hominem, semivirumque Deum.
Est vir pubetenus, quod nobis insita virtus,
Corde quies, celsa verticis arce sedet.
Hinc caper est, quia nos natura in sæcla propagat
Concubitu, ut volucres, squamea, bruta, feras.
Quod commune aliis animantibus, est caper index
Luxuriæ, Veneris signaque aperta gerit.
Corde alii sophian, alii tribuere cerebro:
Inferiora, modus nec ratio ulla tenet.

Ars Naturam adjuvans. 58.

Ut sphæræ Fortuna, cubo sic insidet Hermes:
Artibus hic, variis casibus illa præest.
Adversus vim Fortunæ est ars facta: sed artis
Cum Fortuna mala est, sæpe requirit opem.
Disce bonas artes igitur studiosa juventus;
Quæ certæ secum commoda sortis habent.

In juventam. 59.

Natus uterque Jovis, tener atque imberbis uterque,
Quem Latona tulit, quem tulit & Semele;
Salvete, æternâ simul & florete juventâ,
Numine sit vestro quæ diuturna mihi.
Tu vino curas, tu victu dilue morbos,
Ut lento accedat sera senecta pede.

In quatuor tempora anni. 60.

Advenisse hyemem fringilla renunciat ales:
Ad nos vere novo garrula hirundo redit.
Indicat æstatem sese expectare cuculus,
Autumno est tantum cernere ficedulas.

In colores. 61.

Index mœstitiæ est pullus color: utimur omnes
Hoc habitu, tumulis cum damus inferias.
At synceri animi, & mentis stola candida puræ;
Hinc syndon sacris linea grata viris.
Nos sperare docet viridis. Spes dicitur esse
In viridi, quoties irrita recto cadit.
Est cupidis flavus color, est & amantibus aptus,
Et scortis, & queis spes sua certa fuit.
At ruber armatos equites exornat amictus,
Indicat & pueros erubuisse pudor.
Cœruleus nautas, & qui cœlestia vates
Attoniti nimiâ, relligione petunt.
Vilia sunt gilvis nativaque vellera bitriis,
Qualia lignipedes stragula habere solent.
Quem curæ ingentes cruciant, vel zelus amoris,
Creditur hic fulvâ non malè veste tegi.
Quisquis sorte suâ contentus ianthina gestet,
Fortunæ æquanimis tædia quisque ferant.
Ut varia est natura coloribus in gignendis,
Sic aliis aliud: sed sua cuique placent.

In

In dies meliora. 62.

Rostra novo mihi setigeri suis obtulit anno,
Hæcque cliens ventri xenia (dixit) habe.
Progreditur semper, nec retro respicit unquam,
Gramina cum pando proterit ore vorax.
Cura viris eadem est, ne spes sublapsa retrorsum
Cedat: & ut melius sit, quod & ulterius.

Omnia mea mecum porto. 63.

Hunnus inops Scythicique miserrimus accola ponti,
Ustus perpetuo livida membra gelu:
Qui Cereris non novit opes, nec dona Lyæi,
Et pretiosa tamen stragula semper habet.
Nam murrinæ illum perstringunt undique pelles,
Lumina sola patent, cetera opertus agit.
Sic furem haud metuit, sic ventos temnit & imbres,
Tutus apudque viros, tutus apudque Deos.

Paupertas summis obest ingeniis, ne provehantur. 64.

Dextra tenet lapidem; manus altera sustinet alas:
Ut me pluma levat, sic grave mergit onus.
Ingenio poteram superas volitare per arces,
Me nisi paupertas invida deprimeret.

Virtuti Fortuna comes. 65.

Anguibus implicitis, geminis caduceus alis,
Inter Amaltheæ cornua rectus adest.
Pollentes sic mente viros, fandique peritos
Indicat, ut rerum copia multa beat.

Tandem tandem justitia obtinet. 66.

Æacidæ Hectoreo perfusum sanguine scutum,
Quod Græcorum Itaco concio iniqua dedit,
Justior eripuit Neptunus in æquora jactum,
Naufragio, ut dominum posset adire suum.

Littoreo Ajacis tumulo namque intulit unda,
Quæ boat, & tali voce sepulchra ferit:
Vicisti, Telamoniade, tu dignior armis.
Affectus fas est cedere justitiæ.

Bonis a divitibus nihil timendum. 67.

Junctus contiguo Marius mihi pariete, nec non
Subbardus, nostri nomina nota fori;
Ædificant bene nummati, sataguntque vel ultrò
Obstruere, heu, nostris undique luminibus.
Me miserum! geminæ quem tanquam Phinea raptant
Harpyæ, ut propriis sedibus ejiciant.
Integritas nostra, atque animus quæsitor honesti,
His nisi sint Zetes, his nisi sint Calais.

Spes proxima. 68.

In numeris agitur respublica nostra procellis,
Et spes venturæ sola salutis adest:
Non secus ac navis medio circum æquore, venti
Quam rapiunt, salsis jamque fatiscit aquis.
Quod si Helenæ adveniant lucentia sidera fratres;
Amissos animos spes bona restituit.

In simulacrum spei. 69.

Quæ Dea tam læto suspectans sidera vultu?
Cujus peniculis reddita imago fuit?
Elpidi fecere manus: ego nominor illa,
Quæ miseris promptam Spes bona præstat opem.
Cur viridis tibi Palla? quòd omnia me duce vernent.
Quid manibus mortis tela refracta geris?
Quod vivos sperare decet, præcido sepultis:
Cur in dolioli tegmine pigra sedes?
Sola domi mansi volitantibus undique noxis,
Ascræi ut docuit Musa verenda senis.
Quæ tibi adest volucris? cornix, fidissima oscen;
Est bene: cum nequeat dicere, dicit erit.
Qui comites? bonus eventus, præcepsque Cupido.
Qui præeunt: vigilum somnia vana vocant.

Quæ

Quæ tibi juncta adstat? Scelerum Rhamnusia vindex:
Scilicet ut speres nil, nisi quod liceat.

Illicitum non sperandum. 70.

Spes simul, & Nemesis nostris altaribus adsunt:
Scilicet ut speres non nisi quod liceat.

Nec verbo, nec facto quenquam lædendum. 71.

Assequitur, Nemesisque virum vestigia servat,
Continet & cubitum, duramque frena manum.
Ne male quid facias, neve improba verba loquaris:
Et jubet in cunctis rebus adesse modum.

Gratiam referendam. 72.

Aërio insignis pietate Ciconia nido,
Investes pullos pignora grata fovet.
Taliaque expectat sibi munera mutua reddi,
Auxilio hoc quoties mater egebit anus.
Nec pia spem soboles fallit, sed fessa parentum
Corpora fert humeris, præstat & ore cibos.

Pietas filiorum in parentes. 73.

Per medios hostes patriæ, cum ferret ab igne
Æneas humeris dulce parentis onus.
Parcite dicebat: vobis sene adorea rapto
Nulla erit: erepto sed patre flamma mihi.

Amor filiorum. 74.

Ante diem vernam Boreali cana palumbes
Frigore nidificat, præcoqua & ova fovet:
Mollius & pulli ut jaceant, sibi vellicat alas;
Queis nuda, hyberno deficit ipsa gelu.
Ecquid, Colchi, pudet, vel te, Progne, improba? mortem
Cum volucris propriæ prolis amore subit?

Custodiendas virgines. 75.

Vera hæc effigies innuptæ est Palladis: ejus
Hic Draco, qui dominæ constitit ante pedes.

Ecce oculata manus credens id quod videt; ecce
  Pulegium, antiquæ sobrietatis olus:
Quo turbam ostenso sedaverit Heraclitus,
  Mulserit & tumidæ seditionis gravem.

Prudentes vino abstinent. 38.

Quid me vexatis rami? sum Palladis arbor:
  Auferte hinc botros, virgo fugit Bromium.

Vino prudentiam augeri. 39.

Hæc Bacchus pater, & Pallas communiter ambo
  Templa tenent, soboles utraque vera Jovis:
Hæc caput, ille femur solvit: huic usus olivæ
  Debitus: invenit primus at ille merum.
Junguntur merito: quod si qui abstemius odit
  Vina; Deæ nullum sentiet auxilium.

Πῆ παρέβην; τί δὲ ἔρεξα; τί μοι δέον
οὐκ ἐτελέσθη; 40.

Italicæ Samius sectæ celeberrimus autor
  Ipse suum clausit carmine dogma brevi.
Quo prætergressus? quid agis? quid omittis agendum?
  Hanc rationem urgens reddere quemque sibi.
Quod didicisse gruum volitantum ex agmine fertur,
  Arreptum gestant quæ pedibus lapidem:
Ne cessent, neu transversas mala flamina raptent:
  Quâ ratione hominum vita regenda fuit.

Quà Dii vocant eundum. 41.

In trivio mons est lapidum, supereminet illi
  Trunca Dei effigies, pectore facta tenus.
Mercurii est igitur tumulus, suspende viator
  Serta Deo, rectum qui tibi monstrat iter.
Omnes in trivio sumus, atque hoc tramite vitæ
  Fallimur, ostendat ni Deus ipse viam.

In Deo lætandum. 42.

Adſpice, ut egregius puerum Jovis alite pictos
 Fecerit Iliacum ſumma per aſtra vehi.
Quiſne Jovem tactum puerili credat amore?
 Dic, hæc Mæonius finxerit unde ſenex?
Conſilium, Mens atque, Dei cui gaudia præſtant;
 Creditur is ſummo raptus adeſſe Jovi.

Ἀνέχου καὶ ἀπέχου. 43.

Et toleranda homini triſtis fortuna ferenda eſt,
 Et nimium felix ſæpe timenda fuit.
Suſtine (Epictetus dicebat) & abſtine; oportet
 Multa pati, illicitis abſque temere manus.
Sic ducis imperium vinctus fert poplite taurus
 In dextro: ſic ſe continet a gravidis.

Obdurandum adverſus urgentia. 44.

Nititur in pondus palma, & conſurgit in arcum:
 Quo magis & premitur, hôc magis tollit onus.
Fert & odoratas, bellaria dulcia, glandes,
 Queis menſas inter primus habetur honos.
I puer, & reptans ramis has collige; mentis
 Qui conſtantis erit, præmia digna feret.

In adulari neſcientem. 45.

Scire cupis dominos toties cur Theſſalis ora
 Mutet, & ut varios quærat habere duces?
Neſcit adulari, cuiquamve obtrudere palpum
 Regia quem morem principis omnis habet.
Sed veluti ingenuus ſonipes, dorſo excutit omnem,
 Qui moderari ipſum neſciat Hippocomon.
Nec ſævire tamen domino fas ultio ſola eſt,
 Dura ferum, ut jubeat ferre lupata magis.

Salus publica. 46.

Phœbigenam sacris Epidaurius insula terris,
Mitis, & immani conditur angue Deus.
Accurrunt ægri, veniatque salutifer orant.
Annuit, atque ratas efficit ille preces.

Mutuum auxilium. 47.

Loripedem sublatum humeris fert lumine captus:
Et socii hæc oculis munera retribuit:
Quo caret alteruter, concors sic præstet uterque;
Mutuat hic oculos, mutuat ille pedes.

Auxilium nunquam deficiens. 48.

Bina pericla unis effugi sospes in armis,
Cum premererque solo, cum premererque salo.
Incolumem ex acie clypeus me præstitit: idem
Navifragum apprensus littora ad usque tulit.

Amicitia etiam post mortem durans. 49.

Arentem senio, nudam quoque frondibus ulmum,
Complexa est viridi vitis opaca coma:
Agnoscitque vices naturæ: & grata parenti
Officii reddit mutua jura suo.
Exemploque monet, tales nos quærere amicos,
Quos neque disjungat fœdere summa dies.

Gratiæ. 50.

Tres Charites Veneri assistunt, dominamque sequuntur,
Hincque voluptates, atque amœna parant.
Lætitiam Euphrosyne, speciosum Aglaja nitorem,
Suadela est Pithus, blandus & ore lepos.
Cur nudæ? mentis quoniam candore venustas
Constat, & eximia simplicitate placet.
An quia nil referunt ingrati: atque arcula inanis
Est Charitum? qui dat munera, nudus eget.

Addita cur super pedibus talaria? bis dat
Qui citò dat, minimi gratia tarda pretii est.
Implicitis ulnis cur vertitur altera? gratis
Fœnerat, huic remanent una abeunte duæ.
Jupiter his genitor, cœli de semine divas,
Omnibus acceptas edidit Eurynome.

Litera occidit; Spiritus vivificat. 51.

Vipereos Cadmus dentes ut credidit arvis,
Sevit & Aonio semina dira solo;
Terrigenum clypeata cohors exorta virorum est,
Hostili inter se quæ cecidere manu.
Evasere quibus monitu Tritonidos armis
Abjectis data pax, dextraque juncta fuit.
Primus Agenorides elementa, notasque magistris
Tradidit, his sensum junxit & harmoniam:
Quorum discipulos contraria plurima vexant,
Non nisi Palladia quæ dirimuntur ope.

Scyphus Nestoris. 52.

Nestorem geminis cratera hunc accipe fundis,
Quod gravis argenti massa protudit opus.
Claviculi ex auro, sunt circum quattuor ansæ,
Unam quamque super fulva columba sedet.
Solus eum potuit longævus tollere Nestor.
Mæonidæ doceas quid sibi Musa velit?
Est cœlum scyphus ipse, colorque argenteus illi:
Aurea sunt cœli sidera claviculi.
Pleiadas esse putant, quas dixerit ille columbas,
Umblici gemini, magna minorque fera est.
Hæc Nestor longo sapiens intelligit usu:
Bella gerunt fortes: callidus astra tenet.

Antiquissima quæque commentitia. 53.

Pallenæe senex, cui forma est histrica, Proteu,
Qui modò membra viri fers, modò membra feræ:
Dic age, quæ species ratio te vertit in omnes,
Nulla sit ut vario certa figura tibi?

Signa vetustatis, primævi & prisci sæcli:
De quo quisque suo somniat arbitrio.

Dicta septem sapientum. 54.

Hæc habeas, septem Sapientum effingere dicta,
Atque ea picturis qui celebrare velis.
Optimus in rebus modus est, (Cleobulus ut inquit)
Hoc trutinæ examen, sive libella docet.
Noscere se Chilon Spartanus quemque jubebat
Hoc specula in manibus, utraque sumpta dabunt.
Quod Periander ait, frœna adde Corinthius iræ
Pulegium admotum naribus efficiet.
Pittacus at ne quid (dixit) nimis: hæc eadem ajunt
Contracto qui gith ore liquefacit unt.
Respexisse Solon finem jubet: ultimus agris
Terminus haud magno cesserit ipse Jovi.
Heù quàm vera Bias, est copia magna malorum
Musmoni insideat effice Sardus eques.
Ne præs esto (Thales dixit) sic illita visco
In laqueos sociam parra, meropsque trahit.

Doctorum agnomina. 55.

Moris vetusti est, aliqua professoribus
Superadjici cognomina.
Faciles, apertosque explicans tantum locos,
Canon vocatur Curtius.
Revolvitur qui eodem, & iteratque nimis
Meander; ut Parisius.
Obscurus & confusus, ut Picus fuit,
Labyrinthus appellabitur.
Nimis brevis, multa amputans, ut Claudius
Mucronis agnomen feret.
Qui vel columnas voce rumpit, Parpalus,
Dictus, trub est scholasticis.
Contra est vocatus, tenuis esset Albius
Quòd voce, vespertilio.
At ultimas mutilans colobotas syllabas
Hirundo Crassus dicitur.

Qui surdus aliis, solus ipse vult loqui,
Ut sturnus in proverbio est.
Hic blesus, ille raucus, iste garriens;
Hic sibilat ceu vipera,
Tumultuatur ille rictu, & naribus;
Huic lingua terebellam facit.
Singultit alius, atque tussit hæsitans;
Conspuit alius ut piscas.
Quàm multa rebus vitia in humanis agunt,
Tam multa surgunt nomina.

Doctos doctis obloqui nefas esse. 56.

Quid rapis heu, Progne, vocalem sæva cicadam,
Pignoribusque tuis fercula dira paras?
Stridula stridentem, vernam verna, hospita lædis
Hospitam, & aligeram penniger ales avem?
Ergo abjice hanc prædam, nam Musica pectora summũ est,
Alterum ab alterius dente perire, nefas.

Natura, seu vis naturæ. 57.

Pana colunt gentes (Naturam hoc dicere rerum est)
Semicaprumque hominem, semivirumque Deum.
Est vir pubetenus; quod nobis insita virtus,
Corde quiescens, celsa verticis arce sedet.
Hinc caper est; quia nos natura in sæcla propagat
Concubitu, ut volucres, squamea, bruta, feras.
Quod commune aliis animantibus, est caper index
Luxuriæ, Veneris signaque aperta gerit.
Corde alii sophian, alii tribuere cerebro:
Inferiora, modus nec ratio ulla tenet.

Ars Naturam adjuvans. 58.

Ut sphæræ Fortuna, cubo sic insidet Hermes:
Artibus hic, variis casibus illa preest.
Adversus vim Fortunæ est ars facta: sed artis
Cum Fortuna mala est, sæpe requirit opem.
Disce bonas artes igitur studiosa juventus;
Quæ certæ secum commoda sortis habent.

In juventam. 59.

Natus uterque Jovis, tener atque imberbis uterque,
Quem Latona tulit, quem tulit & Semele;
Salvete, æternâ simul & florete juventâ,
Numine sit vestro quæ diuturna mihi.
Tu vino curas, tu victu dilue morbos,
Ut lento accedat sera senecta pede.

In quatuor tempora anni. 60.

Advenisse hyemem fringilla renunciat ales:
Ad nos vere novo garrula hirundo redit:
Indicat æstatem sese expectare cuculus:
Autumno est tantum cernere ficedulas.

In colores. 61.

Index mœstitiæ est pullus color: utimur omnes
Hoc habitu, tumulis cum damus inferias.
At synceri animi, & mentis stola candida puræ;
Hinc syndon sacris linea grata viris.
Nos sperare docet viridis. Spes dicitur esse
In viridi, quoties irrita retro cadit.
Est cupidis flavus color, est & amantibus aptus,
Et scortis, & queis spes sua certa fuit.
At ruber armatos equites exornat amictus:
Indicat & pueros erubuisse pudor.
Cœruleus nautas, & qui cœlestia vates
Attoniti nimiâ, relligione petunt.
Vilia sunt gilvis nativaque vellera birris,
Qualia lignipedes stragula habere solent.
Quem curæ ingentes cruciant, vel zelus amoris,
Creditur hic fulvâ non malè veste tegi.
Quisquis sorte suâ contentus ianthina gestet,
Fortunæ æquanimis tædia quisque ferat.
Ut varia est natura coloribus in gignendis,
Sic aliis aliud: sed sua cuique placent.

In

In dies meliora. 62.

Rostra novo mihi setigeri suis obtulit anno,
Hæcque cliens ventri xenia (dixit) habe.
Progreditur semper, nec retro respicit unquam,
Gramina cum pando proterit ore vorax.
Cura viris eadem est, ne spes sublapsa retrorsum
Cedat: ut melius sit, quod & ulterius.

Omnia mea mecum porto. 63.

Hunnus inops Scythicique miserrimus accola ponti,
Ustus perpetuo livida membra gelu:
Qui Cereris non novit opes, nec dona Lyæi,
Et pretiosa tamen stragula semper habet.
Nam murrinæ illum perstringunt undique pelles,
Lumina sola patent, cætera opertus agit.
Sic furem haud metuit, sic ventos temnit & imbres,
Tutus apudque viros, tutus apudque Deos.

Paupertas summis obest ingeniis, ne provehantur. 64.

Dextra tenet lapidem; manus altera sustinet alas:
Ut me pluma levat; sic grave mergit onus.
Ingenio poteram superas volitare per arces,
Me nisi paupertas invida deprimeret.

Virtuti Fortuna comes. 65.

Anguibus implicitis, geminis caduceus alis,
Inter Amaltheæ cornua rectus adest.
Pollentes sic mente viros, fandique peritos
Indicat, ut rerum copia multa beat.

Tandem tandem justitia obtinet. 66.

Æacidæ Hectoreo perfusum sanguine scutum,
Quod Græcorum Itaco concio iniqua dedit,
Justior eripuit Neptunus in æquora jactum
Naufragio, ut dominum posset adire suum.

Littoreo Ajacis tumulo namque intulit unda,
  Quæ boat, & tali voce sepulchra ferit:
Vicisti, Telamoniade, tu dignior armis.
  Affectus fas est cedere justitiæ.

Bonis a divitibus nihil timendum. 67.

Junctus contiguo Marius mihi pariete, nec non
  Sublardus, nostri nomina nota fori,
Ædificant bene nummati, sataguntque vel ultrò
  Obstruere, heu, nostris undique luminibus.
Me miserum! geminæ quem tanquam Phinea raptant
  Harpyiæ, ut propriis sedibus ejiciant.
Integritas nostra, atque animus quæsitor honesti,
  His nisi sint Zetes, his nisi sint Calais.

Spes proxima. 68.

In numeris agitur respublica nostra procellis,
  Et spes venturæ sola salutis adest:
Non secus ac navim medio circum æquore venti
  Quam rapiunt, salsis jamque fatiscit aquis.
Quod si Helenæ adveniant lucentia sidera fratres;
  Amissos animos spes bona restituit.

In simulacrum Spei. 69.

Quæ Dea tam læto suspectans sidera vultu?
  Cujus peniculis reddita imago fuit?
Elpidi fecere manus: ego nominor illa,
  Quæ miseris promptam Spes bona præstat opem.
Cur viridis tibi Palla? quòd omnia me duce vernent.
  Quid manibus mortis tela refracta geris?
Quod vivos sperare decet, præcido sepultis.
  Cur in dolioli tegmine pigra sedes?
Sola domi mansi volitantibus undique noxis,
  Ascræi ut docuit Musa verenda senis.
Quæ tibi adest volucris? cornix, fidissima vates;
  Est bene: cum nequeat dicere, dicit erit.
Qui comites? bonus eventus, præcepsque Cupido.
  Qui præeunt? vigilum somnia vana vocant.

Quæ tibi juncta adstat? Scelerum Rhamnusia vindex:
Scilicet ut speres nil, nisi quod liceat.

Illicitum non sperandum. 70.

Spes simul, & Nemesis nostris altaribus adsunt:
Scilicet ut speres non nisi quod liceat.

Nec verbo, nec facto quenquam lædendum. 71.

Assequitur, Nemesisque virum vestigia servat,
Continet & cubitum, duraque frena manu.
Ne male quid facias, neve improba verba loquaris:
Et jubet in cunctis rebus adesse modum.

Gratiam referendam. 72.

Aërio insignis pietate Ciconia nido,
Investes pullos pignora grata fovet.
Taliaque expectat sibi munera mutua reddi,
Auxilio hoc quoties mater egebit anus.
Nec pia spem soboles fallit: sed fessa parentum
Corpora fert humeris, præstat & ore cibos.

Pietas filiorum in parentes. 73.

Per medios hostes patriæ, cum ferret ab igne
Æneas humeris dulce parentis onus:
Parcite, dicebat: vobis sene adorea rapto
Nulla erit: erepto sed patre flamma mihi.

Amor filiorum. 74.

Ante diem vernam Boreali cana palumbes
Frigore nidificat, præcoqua & ova fovet:
Mollius & pulli ut jaceant, sibi vellicat alas;
Queis nuda, hyberno deficit ipsa gelu.
Ecquid, Colchi, pudet vel te, Progne, improba? mortem
Cum volucris propriæ prolis amore subit?

Custodiendas virgines. 75.

Vera hæc effigies innuptæ est Palladis: ejus
Hic Draco, qui dominæ constitit ante pedes.

 Cur

Cur Divæ comes hoc animal? custodia rerum
  Huic data: sic lucos, sacraque templa colit.
Innuptas opus est cura asservare puellas
  Pervigili; laqueos undique tendit amor.

In pudoris statuam. 76.

Penelope desponsa sequi cupiebat Ulyssem,
  Ni secum Icarius mallet habere pater.
Ille Ithacam, hic poscit Spartam; manet anxia virgo,
  Hinc pater, inde viri mutuus urget amor.
Ergo sedens velat vultus, obnubit ocellos:
  Ista verecundi signa pudoris erant.
Queis sibi prælatum Icarius cognovit Ulyssem;
  Hocque Pudori aram schemate constituit.

Pudicitia. 77.

Porphirio domini si incestet in ædibus uxor,
  Despondetque animum; proque dolore perit.
Abdita in arcanis natura est causa: sed index
  Sinceræ hæc volucris certa pudicitiæ.

Mulieris famam, non formam vulgatam esse oportere. 78.

Alma Venus quænam hæc facies, quid denotat illa
  Testudo, molli quam pede Diva premis?
Me sic effinxit Phidias, sexumque referri
  Fœmineum, nostrâ jussit ab effigie.
Quodque manere domi, & tacitas decet esse puellas,
  Supposuit pedibus talia signa meis.

Reverentiam in matrimonio requiri. 79.

Cum furit in Venerem, pelagi se in littore sistit
  Vipera, & ab stomacho dira venena vomit.
Murenamque ciens, ingentia sibila tollit;
  At subito amplexus appetit illa viri.
Maxima debetur thalamo reverentia; conjunx
  Alternum debet conjugii obsequium.

In fidem uxoriam. 80.

Ecce puella, viro quæ dextra jungitur, ecce
Ut sedet; ut catulus lusitat ante pedes.
Hæc fidei est species: Veneris quam si educat ardor,
Malorum in læva non male munus erit.
Poma etenim Veneris sunt: sic Schœneida vicit
Hippomenes: petiit sic Galathea virum.

In fecunditatem sibi ipsi damnosam. 81.

Ludibrium pueris lapides jacientibus, hoc me
In trivio posuit rustica cura nucem.
Quæ laceris ramis perstrictoque ardua libro,
Certatim fundis per latus omne petor.
Quid sterili posset contingere turpius? eheu
Infelix, fructus in mea damna fero.

Nupta contagioso. 82.

Dii meliora piis (Mezenti) cur age sic me
Compellis? emptus quod tibi dote gener,
Gallica, quem scabies dira & mentagra perussit:
Hoc est quidnam aliud (dic mihi sæve pater)
Corpora corporibus, quam jungere mortua vivis,
Efferaque Etrusci facta novare ducis?

Senex puellam amans. 83.

Dum Sophocles (quamvis affecta ætate) puellam
A quæstu Archippen ad sua vota trahit,
Allicit & precio: tulit ægre infida juventus
Ob zelum, & tali carmine utrunque notat:
Noctua ut in tumulis, super utque cadavera bubo,
Talis apud Sophoclem nostra puella sedet.

Cavendum a meretricibus. 84.

Sole sata Circe tanta magna potentia fertur,
Verterit ut multos in nova monstra viros.

Testis equum domitor Picus, tum Scylla biformis,
Atque Ithaci, postquam vina bibere, sues.
Indicat illustri meretricem nomine Circe:
Et rationem animi perdere, quisquis amat.

In amatores meretricum. 85.

Villosæ indutus piscator tegmina capræ,
Addidit ut capiti cornua bina suo,
Fallit amatorem stans summo in littore sargum,
In laqueos similes quem gregis ardor agit.
Capra refert scortum; similis fit sargus amanti;
Qui miser obscœno captus amore perit.

Tumulus meretricis. 86.

Quis tumulus? cujus urna? Ephyrææ est Laidos? ah non
Erubuit tantum perdere Parca decus?
Nulla fuit tum forma, illam jam carpserat ætas,
Jam speculum Veneri cauta dicarat anus.
Quid scalptus sibi vult aries, quem parte leæna
Unguibus apprehensum posteriore tenet?
Non aliter captos quod & ipsa teneret amantes.
Vir gregis est aries, clune tenetur amans.

Cuculi. 87.

Ruricolas, agreste genus, plerique cuculos
Cur vocitent, quæ nam prodita causa fuit?
Vere novo cantat coccyx, quo tempore vites
Qui non absolvit, jure notatur iners.
Fert ova in nidos alienos, qualiter ille
Cui thalamum prodit uxor adulterio.

Inviolabiles telo Cupidinis. 88.

Ne dirus te vincat amor, neu fœmina mentem
Diripiat magicis artibus ulla tuam:
Bacchica avis præsto tibi nota illa paretur,
Quam quadriradiam circuli in orbe loces:
Ore crucem & cauda & geminis sic complicet alis,
Tale amuletum fœminis omnis erit.

Di-

Dicitur hoc Venetis signo, Pagasæus Jason
Phasiacis lædi non potuisse dolis.

Amuletum Veneris. 89.

Inguina dente fero suffossum Cypris Adonin
Lactucæ foliis condidit exanimem.
Hinc genitali arvo tantum lactuca resistit,
Quantum eruca salax vix stimulare potest.

Luxuria. 90.

Erucâ capripes redimitque tempora Faunus,
Immodicæ Veneris symbola certa refert.
Est eruca salax, indexque libidinis hircus,
Et Satyri Nymphas semper amare solent.

Lascivia. 91.

Delicias, & mollitiem mus creditur albus
Arguere, at ratio non sat aperta mihi est.
An quod ei naturâ salax, & multa libido est?
Ornat Romanas an quia pelle nurus?
Sarmaticum murem vocitant plerique Zibellum,
Et celebris suavi est inguine muscus Arabs.

Luxuriosorum opes. 92.

Rupibus aëreis, summique crepidine saxi
Immites fructus ficus acerba parit,
Quos corvi comedunt, quos devorat improba cornix,
Qui nihil humanæ commoditatis habent.
Sic fatuorum opibus parasiti & scorta fruuntur,
Et nullâ justos utilitate juvant.

Sirenes. 93.

Absque alis volucres, & cruribus absque puellas,
Rostro absque & pisces, qui tamen ore canant;
Quis putet esse ullos? jungi hæc natura negavit:
Sirenes fieri sed potuisse docent.
Illicium est mulier, quæ in piscem desinit atrum,
Plurima quòd secum monstra libido vehit.

Ad-

Adspectu, verbis, animi candore trahuntur,
Parthenope, Ligiâ, Leucosiaque viri.
Has Musæ explumant, has atque illudit Ulysses:
Scilicet est doctis cum meretrice nihil.

Ocni effigies. 94.

Impiger haud cessat funem contexere sparto,
Humidaque artifici jungere fila manu.
Sed quantum multis vix torquet strenuus horis,
Protinus ignavi ventris asella vorat.
Femina, iners animal, facili congesta marito
Lucra rapit, mundum prodiga inque suum.

In statuam amoris. 95.

Quis sit Amor plures olim cecinere poëtæ,
Ejus qui vario nomine gesta ferunt.
Convenit hoc, quod veste caret, quod corpore parvo,
Tela, alasque ferens, lumina nulla tenet:
Hæc ora, hic habitusque Dei est, sed dicere tantos
Si licet in vates, falsa subesse reor.
Et cur nudus agat? Divos quasi pallia desint,
Qui cunctas domini possidet orbis opes:
Aut qui, quæso, nives Boreamque evadere nudus
Alpinum potuit strictaque prata gelu?
Si puer est, [illegible] Nestora vincit?
An nosti Ascræi carminis [illegible] senis?
Inconstans puer hic, obduratum pectore quæ jam
Transadiit, nunquam linquere sponte potest.
At pharetras & tela gerit, quid inutile pondus?
An curvare infans cornua dura valet?
Alas curve tenet, quas nescit in æthera ferre?
Inscius in volucrum flectere tela jecur.
Serpit humi, semperque viros [illegible]
Lædit, & haud alas [illegible]
Si cæcus, vitamque gerit, quid [illegible]
Utilis est? ideo num minus ille ferit?
Quisve [illegible]
Hic certa [illegible]

Igneus est, lateque versatque in pectore flammas.
Cur age vivit adhuc? [illegible]
Quis etiam tumidis eum non exstinguitur undis
Najadum quoties mollia corda subit?
At tu ne tantis capiare erroribus, audi;
Verus quis sit Amor, carmina nostra ferent:
Jucundus labor est, lascive per otia [illegible]
Illius est nigro punica glans clypeo.

Vis Amoris. 96.

Aligerum fulmen fregit Deus aliger, igne
Dum demonstrat, uti est fortior ignis Amor.

Potentia Amoris. 97.

Nudus amor viden' ut ridet, placidumque tuetur?
Nec faculas, nec quæ cornua flectat, habet.
Altera sed manuum flores gerit, altera piscem:
Scilicet ut terræ jura det, atque mari.

Potentissimus affectus Amor. 98.

Aspice ut invictus vires auriga leonis
Expressus gemma pulset, vincat Amor.
Utque manu hac scuticam tenet, hac ut flectit habenas,
Utque est in pueri plurimus ore decor.
Dira lues procul esto: feram qui vincere talem
Est potis? a nobis temperet ante manus?

In studiosum amore captum. 99.

Immersus studiis dicundo & jure peritus,
Et maximus libellio,
Helianiran amat, quantum nec Thracius unquam
Princeps sororis pellicem.
Pallada cur alio superasti judice, Cypri?
Num fas sub Ida, est vincere?

Dulcia quandoque amara fieri. 100.

Matre procul licita paulum secesserat infans
Lydius: hunc diræ sed rapuistis apes.

Vene-

Venerat [illegible] ad vos, placidus tutus esse volucres,
Cum nec ita infinitis vipera fæva foret
Quæ datis aliis dulci stimulos pro munere mellis?
Proh, Dolor, heu sine te Gratia nulla datur.

Fere simile, ex Theocrito. 101.

Alveolis dum mella legit, percussit Amorem
Furacem mala apes, & summis spicula liquit
In digitis: tumido gemit at puer anxius ungue.
Et quatit errabundus humum; Venerique dolorem
Indicat, & graviter queritur, quod spicula parvum
Ipsa inferre animal tam noxia vulnera possit.
Cui ridens Venus, hanc imitaris tu quoque dixit
Nate feram; qui das tot noxia vulnera parvus.

Ἀντέρως. Amor virtutis alium cupidinem superans. 102.

Aligerum, aligeroque inimicum pinxit Amori,
Arcu arcum, atque ignes igne domans Nemesis.
Ut quæ aliis fecit patiatur; at hic puer olim
Intrepidus gestans tela, miser lacrimat.
Ter spuit, inque sinus imos, res mira, crematur
Igne ignis, furias odit Amoris Amor.

Ἀντέρως. Idest Amor virtutis. 103.

Dic ubi sunt incurvi arcus? ubi tela Cupido?
Mollia queis juvenum figere corda soles?
Fax ubi tristis; ubi pennæ? tres unde corollas
Fert manus? unde aliam tempora cincta gerunt?
Haud mihi vulgari est, hospes, cum Cypride quicquam
Ulla voluptatis nos neque forma tulit.
Sed puris hominum succendo mentibus ignes
Disciplinæ, animos astraque ad alta traho.
Quattuor eque ipsa texo virtute corollas,
Quarum quæ Sophiæ est, tempora prima tegit.

In oblivionem patriæ. 104.

Jam dudum missâ patriâ, oblitusque tuorum,
Quos tibi seu sanguis, sive paravit amor,
Romam habitas, nec cura domum subit ulla revertî;
Æternæ tantum te capit ûrbis honos:
Sic Ithacûm præmissa manus, dulcedine loti
Liquerat & patriam liquerat atque ducem.

Quæ supra nos, nihil ad nos. 105.

Caucaseâ æternum pendens in rupe Prometheus,
Diripitur sacri præpetis ungue jecur:
Et nollet fecisse hominem, figulosque perosus,
Accensam rapto damnat ab igne facem.
Roduntur variis prudentum pectora curis,
Qui cœli affectant scire, Deûmque vices.

In Astrologos. 106.

Icare per superos qui raptus & aëra, donec
In mare præcipitem cæra liquata daret,
Nunc te cæra eadem, ferventque exuscitat ignis,
Exemplo ut doceas dogmata certa tuo.
Astrologus caveat quicquam prædicere; præceps
Nam cadet impostor, dum super astra volat.

Qui alta contemplantur, cadunt. 107.

Dum turdos visco, pedicâ dum fallit alaudas,
Et jacta altivolam figit harundo gruem,
Dipsada non prudens anceps pede perculit: ultrix
Illa mali, emissum virus ab ore jacit.
Sic obit, extento qui sidera respicit arcu;
Securus fati, quòd jacet ante pedes.

In temerarios. 108.

Adspicis aurigam currus Phaëtonta paterni
Ignivomos ausum flectere solis equos.

Ma-

Maxima qui postquam terris incendia sparsit;
Est temere insesso lapsus ab axe miser.
Sic plerique rotis Fortunæ ad sidera Reges
Evecti, ambitio quos juvenilis agit;
Post magnam humani generis cladem, suamque;
Cunctorum pœnas denique dant scelerum.

In eos qui audent supra vires. 109.

Dum dormit, dulci recreat dum corpora somno
Sub picea, & clavam cæteraque arma tenet;
Alciden Pygmæa manus prosternere letho
Posse putat, vires non bene docta suas.
Excitus ipse, velut pulices, sic proterit hostem;
Et sævi implicitum pelle leonis agit.

Temeritas. 110.

In præceps rapitur, frustra quoque tendit habenas
Auriga; effreni quem vehit oris equus.
Haud facilè huic credas, ratio quem nulla gubernat,
Et temere proprio ducitur arbitrio.

Sua prodigenti, non credenda aliena. 111.

Colchidos in gremio nidum quid congeris? eheu
Nescia, cur pullos tam male credis, avis?
Dira parens Medea suos sævissima natos
Perdidit, & speras, parcat ut illa tuis?

Dolosi in suos. 112.

Altilis allectator anas, & cærula pennis
Adsueta ad dominos ire redire suos;
Congeneres cernens volitare per aëra turmas,
Garrit; in illarum se recipitque gregem;
Prætensa incautas donec sub retia ducat.
Obstrepitant captæ, conscia at ipsa silet.
Perfida cognato se sanguine polluit ales,
Officiosa aliis, exitiosa suis.

Cen-

Consiliarii Principum. 113.

Heroum genitos, & magnum fertur Achillem
In stabulis Chiron erudiisse suis.
Semiferum doctorem, & semivirum centaurum,
Assideat quisquis regibus, esse decet.
Est fera, dum violat socios, dum proterit hostes;
Estque homo, dum simulat se populo esse pium.

In victoriam dolo partam. 114.

Ajacis tumulum lacrymis ego perluo Virtus,
Heu misera albentes dilacerata comas.
Scilicet hoc restabat adhuc, ut judice Græco
Vinceret, & caussa stet potiore dolus.

In damnum sibiipsi parantem. 115.

Capra, lupum non sponte meo nunc ubere lacto,
Quòd male pastoris provida cura jubet.
Creverit ille simul, mea me post ubera pascet,
Improbitas nullo flectitur obsequio.

In receptatores sicariorum. 116.

Latronum furumque manus tibi Scæva per urbem
It comes; & diris cincta cohors gladiis.
Atque ita te mentis generosum, prodige, censes,
Quòd tua complureis allicit olla malos.
En novus Actæon, qui postquam cornua sumpsit,
In prædam canibus se dedit ipse suis.

In divites publico malo. 117.

Anguillas quisquis captat, si limpida verrat
Flumina, si illimes ausit adire lacus;
Cassus erit, lususque operam: sin murmur excitet ergo
Si cretæ, & vitreas palmula turbet aquas;
Dives erit: sic his res publica turbida lucro est,
Qui pace, & sanctis legibus, esuriunt.

Opulentia tyranni, paupertas subjectorum. 118.

Humani quod splen est corporis, in populi re
Hoc Cæsar fiscum dixerat esse suum.
Splene aucto, reliqui tabescunt corporis artus;
Fisco aucto, arguitur civica pauperies.

De Fisco. 119.

Exprimit humentes, quas jam madefecerat antè
Spongiolas, cupidi Principis arcta manus.
Provehit ad summum fures, quos deinde coërcet,
Vertat ut in fiscum, quæ male parta, suum.

Aliquid mali, propter vicinum malum. 120.

Raptabat torrens ollas, quarum una metallo,
Altera erat figuli terrea facta manu.
Hanc igitur rogat illa; velit sibi proxima ferri,
Juncta ut præcipites utraque sistat aquas.
Cui lutea: haud nobis, seu nos tibi conferat unda;
Ne mihi proximitas hæc mala multa ferat.
Nam seu te nobis, seu nos tibi conferat unda;
Ipsa ego te fragilis sospite, sola terar.

In eum qui truculentiâ suorum perierit. 121.

Delphinem invitum me in littora compulit æstus;
Exemplum, infido quanta pericla mari.
Nam si nec propriis Neptunus parcit alumnis,
Quis tutos homines navibus esse putet?

In deprehensum. 122.

Jamdudum quacunque fugis te persequor; at nunc
Cassibus in nostris denique captus ades.
Amplius haud poteris vires eludere nostras:
Ficulno anguillam strinximus in folio.

Etiam ferocissimos domari. 123.

Romanum postquam eloquium, Cicerone perempto
Perdiderat patriæ pestis acerba suæ;
Inscendit currus victor, junxitque leones,
Compulit & durum colla subire jugum.
Magnanimos cessisse suis Antonius armis,
Ambage hac cupiens significare duces.

Alius peccat, alius plectitur. 124.

Arripit ut lapidem catulus, morsuque fatigat,
Nec percussori mutua damna facit:
Sic plerique sinunt veros elabier hosteis;
Et quos nulla gravat noxia, dente petunt.

Par culpa delinquentis & suasoris. 125

Præconem lituo perflantem classica, victrix
Captivum in tetro carcere turba tenet.
Queis ille excusat: quòd nec si strenuus armis,
Ullius aut sævo læserit ense latus.
Huic illi: quin ipse magis timidissime peccas,
Qui clangore alios æris in arma cies.

A minimis quoque timendum. 126.

Bella gerit scarabæus, & hostem provocat ultrò;
Robore & inferior, consilio superat.
Nam plumis aquilæ clam se, neque cognitus, abdit,
Hostilem ut nidum summa per astra petat:
Ovaque confodiens, prohibet spem crescere prolis;
Hocque modo illatum dedecus ultus abit.

Vel post mortem formidolosi. 127.

Cetera mutescent, coriumque silebit ovillum,
Si confecta lupi tympana pelle sonent.
Hanc, membrana ovium sic exhorrescit, ut hostem,
Exanimis, quamvis non ferat exanimem.

Sic cute detractâ Cischas in tympana versus,

. . . .

Justa vindicta. 128.

Dum residet Cyclops sinuosi in faucibus antri,
Hæc secum tenens concinit inter oves.
Pascite vos herbas: sociis ego pascar Achivis,
Postremumque Utin viscera nostra ferent.
Audiit hæc Ithacus, Cyclopaque lumine cassum
Reddidit: en pœnas ut suus auctor habet?

Justa ultio. 129.

Raptabat volucres captum pede cervus in auras
Scorpion, audaci præmia parta gulæ.
Ast ille infuso sensim per membra veneno,
Raptorem in Stygias compulit ultor aquas.
O risu res digna! aliis qui fata parabat,
Ipse perit; propriis succubuitque dolis.

Inanis impetus. 130.

Lunarem noctu (ut speculum) canis inspicit orbem:
Seque videns, alium credit inesse canem,
Et latrat: sed frustra agitur vox irrita ventis,
Et peragit cursus surda Diana suos.

In detractores. 131.

Audent flagriferi matulæ, stupidique magistri
Bilem in me impuri pectoris evomere.
Quid faciam? reddamne vices? sed nonne elephant
Ala una obstreperam corripuisse feras?
Quid prodest muscas operosis pellere flabris?
Negligere est satius, perdere quod nequeas.

Æmulatio impar. 132.

Altivolam milvus comitatus degener Harpiyam,
Et prædæ partem sæpe cadentis habet.
Mullum prosequitur qui spretas fergus ab illo,
Præteritasque avidus devorat ore dapes.

Sic

Sic mecum Oenocrates agit: at deserta studentum
Utitur hoc lippo curia tanquam oculo.

In desciscentes. 133.

Quod sine egregios turpi maculaveris ortus,
In nomenque tuum verteris officium,
Fecisti, quòd capra, sui mulctraria lactis,
Cum ferit, & proprias calce profundit opes.

Imparilitas. 134.

Ut sublime volans tenuem secat aëre Falco,
Ut pascuntur humi Graculus, Anser, Anas:
Sic summum scandit super æthera Pindarus ingens,
Sic scit humi tantum serpere Bacchilydes.

Fortuna virtutem superans. 135.

Cæsareo postquam superatus milite, vidit
Civili undantem sanguine Pharsaliam;
Jamiam stricturus moribunda in pectora ferrum,
Audaci hos Brutus protulit ore sonos:
Infelix Virtus & solis provida verbis,
Fortunam in rebus cur sequeris dominam?

Insani gladius. 136.

Setigeri medius stabat gregis ensifer Ajax.
Cæde suum, credens cædere Tantalidas.
Hostia sic tanquam sus succedanea pœnas
Pro Laërtiade pro Atridisque dabat.
Nescit obesse suis furor hostibus: errat ab ictu
Consiliique impos in sua damna ruit.

Furor & rabies. 137.

Ora gerit clypeo rabiosi picta leonis,
Et scriptum in summo margine carmen habet.
Hic hominum est terror, cujus possessor Atrides
Talia magnanimus signa Agamemno tulit.

Ε'χθρῶν ἄδωρα δῶρα. *In dona hostium*. 138.

Bellorum cœpiſſe ferunt monumenta viciſſim
Scutiferum Ajacem, Hectoraque Iliacum:
Balthea Priamides, rigidum Thelamonius enſem;
Inſtrumenta ſuæ cepit uterque necis.
Enſis enim Ajacem confecit, at Hectora functum
Traxêre Æmoniis cingula nexa rotis.
Sic titulo obſequii, quæ mittunt hoſtibus hoſtes
Munera, venturi præſcia fata ferunt.

Superbia. 139.

En ſtatuæ ſtatua, & ductum de marmore marmor,
Se conferre Deis auſa procax Niobe.
Eſt vitium muliebre ſuperbia, & arguit oris
Duritiem, ac ſenſus, qualis ineſt lapidi.

Invidia. 140.

Squallida vipereas manducans femina carnes,
Cuique dolent oculi, quæque ſuum cor edit,
Quam macies, & pallor habent, ſpinoſaque geſtat
Tela manu; talis pingitur invidia.

Ira. 141.

Alcæam veteres caudam dixere Leonis,
Quâ ſtimulante iras concipit ille graves
Lutea cum ſurgit bilis, crudeſcit & atro
Felle dolor, furias excitat indomitas.

Ficta religio. 142.

Regali reſidens meretrix pulcherrima ſella,
Purpureo inſignem geſtat honore peplum,
Omnibus & latices pleno e cratere propinat:
At circum cubitans ebria turba jacet.
Sic Babylona notant; quæ gentes illice formâ,
Et fictâ ſtolidas relligione capit.

Sa-

Sapientia humana, stultitia apud Deum. 143.

Quid dicam? quonam hoc compellam nomine monstrum
Biforme: quòd non est homo, nec est Draco?
Sed sine vir pedibus, summis sine partibus anguis,
Vir anguipes dici, & homicops anguis potest.
Anguem pedit homo, hominem eructavit & anguis,
Nec finis hominis est, initium nec est feræ.
Sic olim Cecrops doctis regnavit Athenis,
Sic & Gigantes terra mater protulit.
Hæc vafrum species, sed relligione carentem,
Terrena tantum quique curet, indicat.

In nothos. 144.

Herculeos spurii semper celebretis honores:
Nam vestri princeps ordinis ille fuit.
Nec prius esse Deus potuit, quam sugeret infans
Lac, sibi quod fraudis nescia Juno dabat.

Mentem, non formam pollere. 145.

Ingressa vulpes in choragi pergulam,
Fabre expolitum invenit humanum caput,
Sic eleganter fabricatum, ut spiritus
Solum deesset, ceteris vivisceret.
Id illa cum sumpsisset in manus, ait:
Hoc quale caput est, sed cerebrum non habet!

Submovendam ignorantiam. 146.

Quod monstrum id? Sphinx est; cur candida virginis ora,
Et volucrum pennas, crura leonis habet?
Hanc faciem assumpsit rerum ignorantia: tanti
Scilicet est triplex causa & origo mali.
Sunt quos ingenium leve, sunt quos blanda voluptas,
Sunt & quos faciunt corda superba rudes.
At quibus est notum, quid Delphica littera possit;
Præcipitis monstri guttura dira secant.

Namque vir ipse, bipesq; tripesq; & quadrupes idem est.
Primaque prudentis laurea, nosse virum.

Φιλαυτία. 147.

Quòd nimium tua forma tibi Narcisse placebat,
In florem, & noti est versa stuporis olus.
Ingenii est marcor, cladesque Philautia; doctos
Quæ pessum plures datque, deditque viros:
Qui veterum abjectâ methodo, nova dogmata quærunt.
Nilque suas præter tradere phantasias.

Impudentia. 148.

Pube tenus mulier, succincta latrantibus infra
Monstrorum catulis, Scylla biformis erat.
Monstra putantur avarities, audacia, raptus:
At Scylla est, nullus cui sit in ore pudor.

Non tibi sed religioni. 149.

Isidis effigiem tardus gestabat asellus.
Pando verenda dorso habens mysteria.
Obvius ergo Deam quisquis reverenter adorat,
Piasque genibus concipit flexis preces.
Ast asinus tantum præstari credit honorem
Sibi, & intumescit admodum superbiens:
Donec eum flagris compescens dixit Agaso:
Non es Deus tu, Aselle, sed Deum vehis.

In illaudata laudantes. 150.

Ingentes Galatûm semermi milite turmas,
Spem præter trepidus fuderat Antiochus,
Lucarum cum sæva boum vis dira proboscis,
Tum primum hostiles conspicuisset equos:
Ergo trophæa locans Elephantis imagine pinxit,
Insuper & sociis: Occidimus, ait,
Bellua servasset ni nos fœdissima barrus:
Ut superasse juvat, sic superasse pudet.

Pax. 151.

Turrigeris humeris, dentis quoque Barrus eburni,
  Qui superare feros Martia bella solet;
Supposuit nunc colla jugo, stimulisque subactus,
  Cæsareus currus ad pia templa vehit.
Vel fera cognoscit concordes undique gentes;
  Projectisque armis munia pacis obit.

Ex bello pax. 152.

En galea, intrepidus quam miles gesserat; & quæ
  Sæpius hostili sparsa cruore fuit;
Partâ pace, apibus tenuis concessit in usum
  Alveoli; atque favos, grataque mella gerit.
Arma procul jaceant: fas sit tunc sumere bellum;
  Quando aliter pacis non potes arte frui.

Ex pace ubertas. 153.

Grandibus ex spicis tenues contexe corollas,
  Quas circum alterno palmite vitis eat.
His comptæ Halciones tranquilli in marmoris unda
  Nidificant, pullos involucresque fovent.
Lætus erit Cereri, Bacchoque quoque fertilis annus,
  Æquorei si rex alitis instar erit.

Respublica liberata. 154.

Cæsaris exitio, ceu libertate receptâ,
  Hæc ducibus Brutis cusa moneta fuit.
Ensiculi in primis, queis pileus insuper additus,
  Qualem missa manu servitia accipiunt.

In statuam Bacchi. 155.

Bacche pater: quis te mortali lumine novit?
  Et doctâ effinxit quis tua membra manu?
Praxiteles, qui me rapientem Gnosida vidit,
  Atque illo pinxit tempore qualis eram.
Cur juvenis, teneraque etiam lanugine vernat
  Barba, queas Pylium cum superare senem?

Mu-

Muneribus quandoque meis si parcere disces
 Junior, & forti pectore semper eris.
Tympana non manibus, capiti non cornua desunt,
 Quos, nisi dementes talia signa decent,
Hoc doceo, nostro quod abusus munere sumit
 Cornua, & insanus mollia sistra quatit.
Quid vult ille color membris pæne igneus? omen
 Absit, an humanis ureris ipse focis?
Cum Semeles de ventre parens me fulmine traxit
 Ignivomo, infectum sulphure mersit aquis.
Hinc sapit is, liquidis qui nos bene diluit undis;
 Qui non, ardenti torret ab igne jecur,
Sed nunc me doceas, quefs vis miscerier? & quâ
 Te sanus tutum prendere lege queat.
Quadrantem addat aquæ, calicem sumpsisse Falerni
 Qui cupit: hoc sumi pocula more juvat.
Stes intra heminas: nam qui procedere tendit
 Ultra, alacer, sed mox ebrius, inde furit.
Res dura hæc nimium: sunt pendula guttura, dulce
 Tu fluis. heu facile commoda nulla cadunt.

Avaritia. 156.

Heu miser in mediis sitiens stat Tantalus undis,
 Et poma esuriens proxima, habere nequit,
Nomine mutato de te id dicetur, avare,
 Qui, quasi non habeas, non frueris quod habes.

In avaros. 157.

Septitius populos inter ditissimus omnes,
 Arva senex nullus quo magis ampla tenet;
Defraudans geniumque suum, mensasque paratas,
 Nil præter betas, duraque rapa vorat.
Cui similem dicam hunc, inopem quem copia reddit?
 Anne asino? sic est: instat hic ejus habet.
Namque asinus dorso pretiosa opsonia gestat,
 Seque rubo, aut dura carice pauper alit.

In

In avaros, vel quibus melior conditio ab extraneis offertur. 158.

Delphini insidens vada cærula sulcat Arion,
Hocque aures mulcet, frenat & ora sono.
Quam sit avari hominis, non tam mens dira ferarum est:
Quique viris rapimur, piscibus eripimur.

In aulicos. 159.

Vana Palatinos quos educat aula clientes.
Dicitur auratis nectere compedibus.

In Parasitos. 160.

Quos tibi donamus, fluviales accipe cancros;
Munera conveniunt moribus ista tuis.
His oculis vigiles, & forfice plurimus ordo
Chelarum armatus, maximaque alvus adest.
Sic tibi propensus stat pingui abdomine venter,
Pernicesque pedes, spiculaque apta pedi.
Cum vagus in triviis, mensæque sedilibus erras?
Inque alios mordax scommata falsa jacis.

Parva culina impar duobus ganeonibus. 161.

In modicis nihil est quod quis lucretur: & unum
Arbustum geminos non alit erythacos.

Aliud. 162.

In tenui spes nulla lucri est: unoque residunt
Arbusto geminæ non bene ficedulæ.

In adulatores. 163

Semper hiat, semper tenuem, quâ vescitur auram
Reciprocat Chamæleon;
Et mutat faciem, varios sumitque colores;
Præter rubrum, vel candidum
Sic & adulator populari vescitur aurâ,
Hiansque cuncta devorat:

Et

Et solum mores imitatur principis atros;
Albi, & pudici nescius.

Dives indoctus. 164.

Tranat aquas residens preciosæ in vellere Phrixus,
Et flavam impavidus per mare scandit ovem.
Eoquid id est? vir sensu hebeti, sed divite gazâ;
Conjugis, aut servi quem regit arbitrium.

Gula. 165.

Curculione gruis tumidâ vir pingitur alvo,
Qui Laron aut manibus gestat Onocrotalum,
Talis forma fuit Dionysi, & talis Apici,
Et gula quos celebres deliciosa facit.

In garrulum & gulosum. 166.

Voce boat torvâ, prælongo est gutture, rostrum
Instar habet nasi multiforisque tubæ.
Deformem rabulam veneri addictumque, gulæque
Signabit, volucer cum truo pictus erit.

Captivus ob gulam. 167.

Regnatorque penus, mensæque arrosor herilis
Ostrea mus summis vidit hiulca labris.
Queis teneram appensus barbam, falsa ossa momordit;
Ast ea clauserunt tacta repente domum;
Deprensum & tetro tenuerunt carcere furem,
Semet in obscurum qui dederat tumulum.

In sordidos. 168.

Quæ rostro (clystere velut) sibi proluit alvum
Ibis, Niliacis cognita littoribus,
Transiit opprobrii in nomen; quo Publius hostem
Naso suum appellat, Battiademque suum.

Ignavi. 169.

Ignavi ardeolam stellarem effingere servi
Et studia, & mores fabula prisca facit.

Quæ

Quæ famulum asserunt volucris sumpsisse figuram
Est commenta: fides sit penes historicos.
Degener hic, veluti qui cevet in aëre falco est,
Dictus ab antiquis vatibus, ardelio.

Desidia. 170.

Desidet in medio Essæus speculator ad astra,
Subtus & accensam contegit igne facem,
Segnities, specie recti, velata cucullo:
Non se, non alios utilitate juvat.

Desidiam abiiciendam. 171.

Quisquis iners abeat: nam in chœnice figere sedem,
Nos prohibent Samii dogmata sancta senis.
Surge igitur, duroque manus assuesce labori;
Det tibi dimensos crastina ut hora cibos.

In facile a virtute desciscentes. 172.

Parva velut limax spreto remora impete venti,
Remorumque etiam sistere sola potest:
Sic quosdam ingenio, & virtute ad sidera vectos,
Detinet in medio tramite caussa levis:
Anxia lis veluti est: vel qui meretricius ardor,
Egregiis juvenes sevocat a studiis.

Oblivio paupertatis parens. 173.

Cum lupus esuriens mandit cervarius escam,
Præque fame captum devorat hinnuleum;
Respiciat si forte alio, vel lumina vertat,
Præsentem oblitus quem tenet ungue cibum,
Quæsitum incertam (tanta est oblivio) prædam.
Qui sua negligit, stulte aliena petit.

Fatuitas. 174.

Miraris nostro quod carmine diceris Otus,
Sit vetus a proavis nomen tibi nomen Otho.
Aurita est, similes, & habet cum noctua plumas,
Saltantemque auceps mancipat aptus avem.

Hinc

Hinc fatuos, captu & faciles, nos dicimus otos:
Hoc tibi conveniens tu quoque nomen habe.

In subitum terrorem. 175.

Effuso cernens fugientes agmine turmas;
Quis mea nunc inflat cornua? Faunus ait.

Garrulitas. 176.

Quid matutinos, Progne, mihi garrula somnos
Rumpis? & obstrepero Daulias ore canis?
Dignus epops Tereus; qui maluit ense putare,
Quam linguam immodicam stirpitus eruere.

Maledicentia. 177.

Archilochi tumulo insculptas de marmore vespas
Esse ferunt, linguæ certa sigilla malæ.

Vespertilio. 178.

Adsumpsisse suum volucri ex Meneide nomen,
Socraticum auctores Chærephoonta ferunt.
Fusca viro facies, & stridens vocula; tali
Hunc hominem potuit commaculare nota.

Aliud. 179.

Vespere quæ tantum volitat, quæ lumine lusca est,
Quæ cum alas gestet, cetera muris habet,
Ad res diversas trahitur; mala nomina primum
Signat; quæ latitant, judiciumque timent.
Inde & philosophos, qui dum cœlestia quærunt,
Caligant oculis, falsaque sola vident.
Tandem & versutos, cum clam sectentur utrunque,
Acquirunt neutrâ qui sibi parte fidem.

In fraudulentos. 180.

Parva lacerta, atris stellatus corpora guttis
Stellio, qui latebras, & cava busta colit,
Invidiæ, pravique doli fert symbola pictus:
Heu nimium nuribus cognita zelotypis.

Nam turpi obtegitur faciem lentigine quisquis,
Sit quibus immersus Stellio, vina bibat.
Hinc vindicta frequens decepta pellice vino,
Quàm formæ amissæ flore relinquit amans.

Impossibile. 181.

Abluis Æthiopem quid frustra? ah desine; noctis
Illustrare nigræ nemo potest tenebras.

Male parta, male dilabuntur. 182.

Milvus edax, nimiæ quem nausea torserat escæ,
Hei mihi; mater, ait, viscera ab ore fluunt.
Illa autem; quid fles? cur hæc tua viscera credas,
Qui rapto vivens sola aliena vomis?

Bonis auspiciis incipiendum. 183.

Auspiciis res cœpta malis, bene cedere nescit,
Felici quæ sunt omine facta, juvant.
Quicquid agis, mustela tibi si occurrit, omittes
Signa malæ hæc sortis bestia prava gerit.

Ex damno alterius, alterius utilitas. 184.

Dum sævis ruerent in mutua vulnera telis,
Ungue leæna ferox, dente timendus aper;
Accurrit vultur spectatum, & prandia captat:
Gloria victoris præda futura sua est.

In momentaneam felicitatem. 185.

Aëriam propter crevisse cucurbita pinum,
Dicitur, & grandi luxuriasse comâ,
Cum ramos complexa, ipsumque egressa cacumen,
Se præstare aliis credidit arboribus.
Cui pinus: nimium brevis est hæc gloria; nam te
Protinus adveniet quæ male perdet hyems.

In Occasionem. 186.

Lysippi hoc opus, Sycion cui patria; tu quis?
Cuncta domans capti temporis articulus.

Cur

Cur pennis stas? usque rotor; talaria plantis
  Cur retines? passim me levis aura rapit.
In dextra est tenuis dic unde novacula? acutum
  Omni acie hoc signum me magis esse docet.
Cur in fronte coma? occurrens ut prendar; at heus
  Dic cur pars calva est posterior capitis?
Ne semel alipedem si quis permittat abire,
  Ne possim apprenso postmodo crine capi.
Tali opifex nos arte, tui causa, edidit hospes:
  Utque omnes moneam, pergula aperta tenet.

Semper præsto infortunia. 187.

Ludebant parili tres olim ætate puelli
  Sortibus; ad Stygias quæ prior iret aquas.
Ast cui jactato male cesserat alea talo,
  Ridebat, sortis cæca puella suæ:
Cum subito icta caput labente est mortua tecto,
  Solvit & audacis debita fata joci.
Rebus in adversis mala sors non fallitur: at in
  Faustis, nec precibus, nec locus est manui.

Remedia in arduo: mala in prono. 188.

Ætheriis postquam dejecit sedibus Aten
  Juppiter; heu venit quàm multos noxa viros!
Evolat hæc pedibus celer, & pernicibus alis,
  Intactumque nihil casibus esse sinit.
Ergo Litæ, proles Jovis, hanc comitantur euntem,
  Sarturæ quicquid fecerit illa mali.
Sed quia segnipedes, [illegible], lassæque senecta,
  Nil nisi post longo tempore restituunt.

Obnoxia infirmitas. 189.

Pisciculos Orata rapit medio æquore Sardas,
  Ni fugiant pavidæ, summa marisque petant.
Ast ibi sunt Mergis, Fulicisque voracibus escæ;
  Eheu [illegible] undique [illegible]!

Nil reliqui. 190.

Scilicet hoc deerat, post tot mala denique, nostris
Locustæ ut raperent, quicquid inesset, agris?
Vidimus innumeras Euro duce tendere turmas,
Qualia non Atylæ, castrave Xerxis erant.
Hæ fenum, milium, farra omnia consumpserunt:
Spes & in angusto est: stant nisi vota super.

In vitam humanam. 191.

Plus solito humanæ nunc defle incommoda vitæ,
Heraclite: scatet pluribus illa malis.
Tu rursus; si quando alias, extolle cachinnum
Democrite; illa magis ludicra facta fuit.
Interea hæc cernens meditor; qua denique tecum
Fine fleam, aut tecum quomodo splene jocer.

Ære quandoque redimenda salus. 192.

Et pedibus segnis, tumida & propendulus alvo,
Hac tamen insidias effugit arte fiber:
Mordicus ipse sibi medicata virilia vellit,
Atque abicit, sese gnarus ob illa peti
Hujus ab exemplo, disces non parcere rebus.
Et vitam ut redimas, hostibus æra dare.

De morte & amore. 193.

Errabat socio mors juncta Cupidine: secum
Mors pharetras; parvus tela gerebat Amor.
Divertere simul, simul una & nocte cubarunt:
Cæcus Amor; Mors hoc tempore cæca fuit.
Alter enim alterius male provida spicula sumpsit:
Mors aurata tenet: ossea tela puer.
Debuit inde senex qui nunc Acheronticus esse;
Ecce amat, & capiti florea serta parat.
Ast ego mutato quia Amor me perculit arcu,
Deficio, injiciunt & mihi fata manum.
Parce puer, Mors signa tenens victricia, parce;
Fac ego amem, subeat fac Acheronta senex.

In formosam fato præreptam. 194.

Cur puerum mors ausa dolis es carpere Amorem?
  Tela tua ut jaceret; dum propria esse putat?

In mortem praeproperam. 195.

Qui teneras formâ allexit, torsitque puellas,
  Pulchrior, totâ nobilis urbe puer,
Occidit ante diem, nulli mage flendus, Aresti,
  Quam tibi, cui casto junctus amore fuit.
Ergo illi tumulum tanti monumenta doloris
  Adstruis: & querulis vocibus astra feris:
Me sine abis dilecte? neque amplius ibimus una?
  Nec mecum in studiis ocia grata teres!
Sed te terra teget, sed fati, Gorgonis ora,
  Delphinesque, tui signa dolenda dabunt.

Cum larvis non luctandum. 196.

Æacidæ moriens percussu cuspidis Hector,
  Qui toties hosteis vicerat ante suos.
Comprimere haud potuit vocem, insultantibus illis,
  Dum curru, & pedibus nectere vincla parant:
Distrahite ut libitum est; sic cassi luce leonis
  Convellunt barbam vel timidi lepores.

Opulenti hereditas. 197.

Patroclum falsis rapiunt hinc Troës in armis;
  Hinc socii, atque omnis turba Pelasga vetat.
Obtinet exuvias Hector, Græcique cadaver:
  Hæc fabella agitur, cum vir opimus obit.
Maxima rixa oritur: tandem sed transigit hæres,
  Et corvis aliquid, vulturibusque sinit.

Terminus. 198.

Quadratum infoditur, firmissima tessera, saxum,
  Stat cirrata super pectore imago tenus:

Et

Et sese nulli profitetur credere talis
  Terminus est, homines qui scopus unus agit,
Est immota dies, præfixaque tempora fatis,
  Deque ferunt primis ultima judicium.

Cupressus. 199.

Indicat effigies metæ, nomenque Cupressi
  Tractandos parili conditione suos.

Aliud. 200.

Funesta est arbor, procerum monumenta Cupressus,
  (Quale Apium plebis) comere fronde solet.

Aliud. 201.

Pulchra coma est, pulchro digestæque ordine frondes;
  Sed fructus nullos hæc coma pulchra gerit.

Laurus. 202.

Præscia venturæ Laurus fert signa salutis:
  Subdita pulvillo somnia vera facit.

Aliud. 203.

Debetur Carolo superatis laurea Pœnis:
  Victrices ornent talia serta comas.

Quercus. 204.

Grata Jovi est Quercus, qui nos servatque fovetque:
  Servanti civem, querna corona datur.

Aliud. 205.

Glande aluit veteres, solâ nunc proficit umbrâ,
  Sic quoque sic arbos officiosa Jovis.

Cotonea. 206.

Poma novis tribui dedere Cydonia nuptis,
  Dicitur antiquus constituisse Solon.
Grata ori & stomacho cum sint, ut & halitus illis;
  Sic suavis, blandus manet & ore lepos.

Malus medica. 207.

Aurea sunt Veneris poma hæc: jucundus amator
Indicat; est Græcis sic γλυκυπίκρος amor.

Hedera. 208.

Haud quaquam arescens hederæ est arbuscula, Cisso
Quæ puero Bacchum dona dedisse ferunt:
Errabunda, procax, auratis fulvo corymbis,
Exterius viridis; cetera pallor habet.
Hinc aptis vates cingunt sua tempora sertis;
Pallescunt studiis, laus diuturna viret.

Populus alba. 209.

Herculeos crines bicolor quòd populus ornet,
Temporis alternat noxque diesque vices.

Amygdalus. 210.

Cur properans foliis præmittis, Amygdale, flores?
Odi pupillos præcocis ingenii.

Morus. 211.

Serior at Morus, numquam nisi frigore lapso
Germinat; & sapiens nomina falsa gerit.

Abies. 212.

Apta fretis abies in montibus editur altis:
Est & in adversis maxima commoditas.

Picea. 213.

At picea, emittat nullos quòd stirpe stolones;
Illius est index, qui sine prole perit.

Salix. 214.

Quòd frugisperdam salicem vocitarit Homerus,
Clitoriis homines moribus adsimilat.

Ilex

Ilex. 215.

Duritie nimiâ quòd se se rumperet Ilex,
Symbola civilis seditionis habet.

Buxus. 216.

Perpetuò viridis, crispoque cacumine buxus,
Unde est disparibus fistula facta modis;
Deliciis apta est teneris, & amantibus arbor.
Pallor inest illi, pallet & omnis amans.

Ad Conrad. Peutingerum.

Dum pueros juglans, juvenes dum tessera fallit,
Detinet & segnes chartula picta viros:
Hæc nos festivis Emblemata cudimus horis,
Artificum illustri signaque facta manu:
Vestibus ut torulos, petasis ut figere parmas,
Et valeat tacitis scribere quisque notis.
At tibi supremus pretiosa numismata Cæsar,
Et veterum eximias donet habere manus:
Ipse dabo vati chartacea munera vates;
Quæ, Conrade, mei pignus amoris habe.

HIERONYMI ALEANDRI MOTENSIS.

Virginio Cæsarino insigni animi corporisque indole Adolescenti.

HEBE.

Viderat ætherea descendens lumina ab arce
Purpurei custos Junonia nectaris Hebe,
Qua fugit obliquo flavescens agmine Tibris,

Virginium, a magno quem Cæsare ducta propago
Semideos inter numeras, quos ipsa perenni
Dat felix partu, & superi viget æmula cœli.
Ille quidem nulla signans lanugine malas
Purpureæ vernat primævo flore juventæ,
Et nitet egregio ante alios spectabilis ore.
Qualis ad Iliaci Pelides littora Xanthi
Arduus, & mediis etiam speciosus in armis,
Quem facie insignem, intonso quem crine decorum
Pergama dum metuunt, Phrygiæ optavere puellæ.
Illum inhiantem opibus Sophiæ, largosque bibentem
Castaliæ fontes avido Dea lumine cernens,
Et roseum mirata decus, mirata colorem
Ingenuum, ac totos quæ fusa est gratia in artus,
Substitit attonitæ similis: tum immobilis hærens,
Et cunctata diu obtutu, sic ora resolvit:
Ergo ne tam nitida residet quæ fronte venustas,
Quique oculis radii effulgent, quique ore colores,
Deficient, tandemque ævo rapientur avaro,
Flos veluti, nimio qui languidus aret in æstu?
Non ita, quin isthæc (siquid mea numina possunt)
Vivida perpetuos florescat forma per annos,
Vivida perpetuo facies lætetur honore,
Digna polo facies, sed qua non dignior ulla
Cœlicolûm ex numero sedes hilararet olympi:
Qua certet Maja genito, qua Delie certet
Ille tibi, & parsam referat Jove judice palmam.
Hæc ubi dicta, novam sentit per pectora flammam
Serpere, & internos sensim depascier artus.
Nec mora, nec requies: celsis delabitur astris,
Ac juveni sese herbosa tulit obvia ripa
Egregio insignis cultu, numenque professa
Incessu, insuetum passim inspiravit odorem.
Tunc verò aspectu propiore obmutuit amens,
Tunc non a puero vultus, non lumina torquet,
Explerique nequit visu, ardescitque tuendo.
Ac veluti aërias superans pernicibus alis
Alituum regina vias petit obvia Solem,

Jamque adstat propior: non illam torridus ignis,
Non ustæ absterrent arenti in corpore plumæ,
Tantus amor Phœbi radios haurire videndo.
Sic Dea, sic flammas immoto combibit ore,
Miratur roseasque genas, flavumque capillum,
Miratur canis certantia colla ligustris,
Et quæ sidereas jaculantur lumina flammas.
Vixque pudor retinet, niveo quin brachia collo
Nectat, & obtentu pietatis in oscula currat.
Tum sic aggreditur dictis. Sate semine olympi
(Non etenim reor humano te sanguine cretum)
O decus heroum, cujus speciosa venustas
Accitos ad rara trahit spectacula divos,
Num decor iste tuus, qui me deduxit ab astris
Annorum vi evanescet? num demet honores
Tempus edax, volucrique gradu irremeabilis ætas?
Haud equidem patiar, quin tu ipse his utere donis,
Utere, nec parce æthereum libare liquorem.
Ne verò, ne sperne deum, neu munera sperne,
Munera, queis ævi celeres temnentia lapsus
Non defecturo florescent ora colore.
Illa ego sum claras inter non ultima divas,
Quam magni conjux peperit Jovis, illa beatis
Nectare quæ superis vernantem reddo juventam.
Dixit. & aërias abiit ceu somnus in auras,
Et latices pleno liquit cratere rubentes.
Ille Deæ aspectu, & tanto dignatus honore
Lætitiam sub corde fovet, frontemque serenam
Explicat, & grato radiat formosior ore.
Ut rosa, quæ viridi meditans erumpere septo,
Pulchra etiam dum clausa manet, primumque ruboris
Dat specimen: longè sed pulchrior, aureus ex quo
Sol radiis tetigit, totos cum pandit honores
Muricis, & cupidos ornari allectat amantes:
Carpendi studio è tectis ruit excita pubes.
At non Virginius laudum tumefactus inani
Aura se tollit, commendatisque superbit
Dotibus, aut semper virides spe concipit annos.

Non succum felicem haurit, non magna facessit
Jussa Deæ; neque enim excruciat fuga labilis ævi,
Aut festinantis mordet jactura juventæ.
Quippe alias longe curas sub pectore versat.
Succedit dia species pulcherrima mentis,
Succedunt animi dotes, diffusaque ab alto
Semina, & ignitus vigor, & cœlestis origo.
Hæc ille æternos optat protendere in annos,
Quo seri memorent olim, stupeantque nepotes,
Hoc desiderio, hoc tantum fervescit amore.
Cetera ceu tenuem fumum, simulacraque rerum
Haud vera expendit, rapidoque fluentia lapsu.
Olli cycnus erat superans candore pruinas
Quem quondam implumem Aonidum pulcherrima Clio
Incautis Lycii nymphis furata Caystri,
Ipsa suis manibus muscoso pavit in antro,
Qua solida fontes eduxit Pegasus ungui;
Inde ubi Virginium silvasque, & saxa trahentem
Et cantu cursus revocantem audisset aquarum,
Hunc dono dedit, & voces adjunxit amicas:
O non inferior forma, non carmine dispar
Pieridum regi, ista tuæ sint præmia musæ,
Dulcior has etenim nunquam sonus attigit aures.
Ex illo intactum juvenis servavit olorem.
Nunc autem niveis pennam divellit ab alis,
Quam tergit ferro, & pluma denudat inani,
Et rostri in morem parte aptat, qua hæserat alæ,
Exiguam in medio ducens rimam, inde paratum
Sic calamum acutum divino nectare tingit,
Nectare, quo plenam pateram donaverat Hebe,
Majus opus meditans: dehinc chartis carmina mandat;
Carmina cœlesti dulcedine sparsa, perennem
Carmina victura ætatem, dum luce repulsa
Percurrent tacitum radiantia sidera mundum,
Dum tellus alimenta dabit mortalibus ægris,
Et refluis Nereus complexibus ambiet orbem.

Vir-

Eidem Virginio Cæsarino Præfecto Cubiculi Urbani VIII. Pontif. Maxim.

Quæ me Pieridum sanctissima turba sororum
Ad juga Parnassi, facilisque admisit Apollo,
Nunc Vaticani, nunc limina celsa Quirini
Risere incassum noctesque diesque terentem,
Oscula dum cupio sanctis affigere plantis
Principis Ausonii, Cœlo cui proxima sedes,
Et merito commissæ orbis sunt atque habenæ.
Ille etenim semper Musarum suevit alumnis
Et faciles aditus, & frontem aperire serenam:
Nuncque magis, tibi cum suetus admittere ad aures,
Et magni reserare datum penetralia tecti.
O flos Romulidum, cœlo quem vivida virtus
Extollit, summos dudum cui spondet honores,
Si non arcanos mihi fas penetrare recessus,
Si non felici alloquio, dioque beari;
Nunc liceat obtutu, te saltem orante, benignus
Sit Princeps, nostrique animo pia cura recurset.
Dumque ille Aoniis apibus florentia pandit
Pascua, dum dites effundit nectaris imbres,
Dulcia quo valeant certatim condere mella;
Ne me inter damnet fucorum ignobile vulgus,
Indocilemque putet pulchro insudare labori.
Hoc mihi sat fuerit, quamvis florentibus arvis
Arceat, & cunctis claudat alvearia septis,
Et quæ fiunt aliis felici prodiga sorte,
Parca mihi tenues ostendent sidera rores.

Epicedium Aldinæ catellæ.

Nam quis te posthac mentito nomine dicet
Lucinam, si lucem adimis, si munere vitæ
Expolias dignam æternum vixisse catellam
Lusibus egregiam, & formæ præstantis honore?
Illa utero maternos conata excludere fœtus?

Ah

Ah nimium, nimiumque graves te, Diva, tuamque
Suſpirabat opem; ſed vota effuſa, preceſque
Pectore de tacito ſurdâ tu reſpuis aure,
Vanaque veſanis tradis ludibria ventis.
  Quis ferus inſedit cæleſtia pectora livor,
Aut quæ ſævities, ut ſiquid amabile, ſi quid
Eximium natura parens mortalibus ægris
Conceſſit, celeri rapiat mors improba morſu?
Quamquam, oculis ipſam ni orbaſſent numina mortem,
Nunc ego nunc fruerer te viva Aldina, tuiſque
Deliciis, ægro curas quæ corde fugabant;
Nam te illa aſpiciens, tanto ſuperata decore
Indomiti rigidas molliſſet pectoris iras,
Nec celerata brevis ſecuiſſet ſtamina vitæ.
  Crudeles divûm gelidis armata venenis
Ora gerunt angues, & triſtia funera portant;
Hi ſenio tamen erepti, redeunte juventa
Exuviis vernant poſitis, numeroque carentes
Tranſmittunt annos; tu fida Aldina, refulgens
Moribus innocuis, & pulchræ munere formæ,
Tam celeri eriperis fato, dominumque relinquis
Lugentem, & ſuperos ac ſidera dura vocantem.
Cum nondum geminæ complêrat tempora meſſis
Succiſus veluti curvo narciſſus aratro,
Aut roſa nuper hians ſubitâ lacerata procellâ
Decidit, & foliis ſubſtratas purpurat herbas.
  Heu quam blanditiæ, quam ſcitæ miræ catellæ
Dexteritas morum, facileſque ad ludicra geſtus,
Quam memori concinna animo nunc forma recurſat,
Corporis & brevitas! etenim pede longior uno
Cum vix illa foret, parvos decoraverat artus
Major ab exigua ſurgens brevitate venuſtas.
Quid caſtigato veſtigia ducta tenore,
Et pæne ad numerum ſe crura moventia narrem?
Quid caput argutum, & naris curvamen aduncæ,
Nigranteſque oculos, multa ſed luce nitentes?
Ipſe color, qualem ſibi vellet Apollinis ales,
Aut Veneris currum ſolitæ ductare columbæ.

So-

Sola renidebat maculis cervicula fulvis
Et caput, & geminas pulchre fuscantibus aures.
At maculas summo trames discreverat albus
Vertice decurrens: ceu quæ stellaris olympi
Lactea cæruleos intersecat orbita campos.
Crura autem, atque alvus, pectusque, & obesula terga;
Collaque Riphæas poterant superare pruinas,
Tantus erat candor; sed longe Aldina nitebat
Candidiore fide; non, quamvis Juppiter illam
Ambrosiæ ad mensas, promissa vocasset ad astra,
Deseruisset herum; cujus si forte cubantem
In gremio audebat quisquam contingere, tantas
Dentibus exertis confestim ardebat in iras,
Non magis ut rapidi ferus æstuet igne furoris,
Cum leo venantum spissis circumdatur hastis.
Quòd si quid cecidisset humi, seu mappula, sive
Exuviæ manuum, calamusve, levisve libellus;
Protinus accurrens vel nullo Aldina vocante,
Oreque corripiens domino reddebat, & acri
Obtutu, ac motu caudæ, tremuloque susurro
Præmia patrati poscebat grata laboris,
Scilicet ut simo properaret ad oscula rictu.
Quanta autem fidum parendi gloria pectus
Compleat! si quis limen suasisset herile
Deserere, aut vetitum scalis deducere gressum,
Blanditiis urgens, mellitaque crustula præbens;
Illa verens dominum, præceptaque mente revolvens
Cessim ibat, retrahensque pedem festina petebat
Interiora domus, gannitu gaudia testans,
Quod non victa fidem, quod non temerisset amorem.
Cum rigidas domini voces, cum sæva timeret
Verbera, depresso perrepens corpore terram,
Et caudam pavitantem imo sub ventre recurvans,
Ac sensim accedens sese tremebunda ferebat
Mox leviter crure elato, & cervice reflexa
Poscebat supplex veniam, quo blandula gestu
Effera vel diri lenisset corda Procustis.
Quis varios fando enumeret lususque, jocosque,

Quos dominum oblectans iterare: Addidit solitæ
Mobilitate vigens; segnisque ignara quietis?
Nunquam illi durum, mutus dum servat heriles,
Ire redire viam, jussosque subire labores.
Quin erecta bipes geminis insistere plantis
Sueverat, ac fidei pignus protendere dextram,
Et simulare fugam, & celeri properare recursu.
Tum morsu clemente petens digitosque manusque
Ludentem, fremitu, atque ira fervebat inani.
Mox revoluta solo, & vultu protensa supino
Mille dabat lusus; quid cum vacua atria circum
Septenos rapidis expleret cursibus orbes?
Ceu sonipes, quem palmæ adigit generosa cupido,
Grandiaque Elei stimulant certamina campi,
Curvatis metam spatiis perstringere anhelat
Fervidus, & summam pedibus vix signat arenam.
Tum flexus sinuare vagos, tum scalpere terram
Docta pede, & crebro se tollere in aëra saltu.
Dein gyro leviore citos glomerare rotatus,
Non secus atque celer pernicibus actus habenis
Per fora præcipiti rapitur vertigine turbo.
Illi etiam ludus fuerat persæpe rotundam
Exercere pilam, celeri quæ lubrica lapsu,
Difficilisque capi, clauso fugiebat ab ore
Figentis frustra dentes, itaque frementis.
Nec minus & grandes ad [illegible] lacessere gaudens
Bella canes, cursus varios, variosque recursus
Ignavas exosa moras properanter inibat:
Usque adeo vivax animabat corporis artus.
Pectora nunc saltu superans, atque ardua terga
Unguibus urgebat; nunc crura aut ilia morsu
Sollicitans, vires hostis reddebat inanes,
Non etenim ulla hosti tunc respirare facultas.
Quòd si actum furiis, & gutturis antra videret
Laxantem contra, ac vasta se mole ferentem,
Illa cito levis effugio, lapsuque doloso
Corporis exigui rictum eludebat hiantem.
Nec mora, nec requies; rursum instaurata ciebat

Præ-

Prœlia: cessantem crebris assultibus hostem
Urgebat rursum, sinuosos orbibus orbes
Implicitans, donec victum, & lassata labare
Membra reclinantem molli vidisset in herba;
Ridente, & populi circum mirante corona.
Interea ad dominam properans Aldina redibat
Partâ hilaris palma, & plausu celebrata ferentum.
  Sed quo tam dulces lusus, quo tanta repente
Gaudia migrarunt? ferus abstulit omnia turbo
Præcipitis fati, & nunquam non invida nostris
Parca bonis, lacrimas tantum gemitusque relinquens.
  Hei mihi qualis erat! quam te pulcherrima rerum
Tum niveus villi candor, tum candor amoenis,
Vivacesque ôculi, cervixque erecta decebat!
Heu quid agant teneram redimire monilia collum
Sueta olim, ac multo radiantia murice & auro?
Heu quid agunt, quæ tintinnum crepitacula dulces
Edebant, nunc muta silent? quid nexus utrinque
Et gemmis decorans pendentes annulus aures?
Mollia quid faciant herbarum imitata colores
Stragula, queis solita hibernum defendere frigus?
Quid textum alterno variatis ordine virgis
Cistula, ubi dulces gaudebas carpere somnos?
Te nunc amissa languescere cuncta videntur,
Cuncta tui desiderio tabescere inani.
  At mihi, cui non jam duro præcordia ferro
Vincta rigent, quem non cautes genuere, feræve;
Cognita cui tanto par est jactura dolori,
Altius infixum vivit sub pectore vulnus,
Et jubet undantes oculis effundere rivos.
  Scitulus in vacua saltem mihi luderet aula,
Qui tener exierat materna Aldinulus alvo
Candidulam forma referens, villoque parentem.
Verum illum dulcis libantem exordia vitæ,
Ne super ulla forent rapta solatia alumna,
Abstulit ah subito duræ inclementia mortis.
Credo equidem miserum matris sensisse catellum
Languidulos gemitus, & vitæ proxima rumpi

Sta-

Stamina: tunc ultro dulces renuisse papillas
Sugere: tunc ultro extremas quæsisse tenebras.
Ipsa autem duplici genitrix cruciata dolore,
Infelix genitrix velocia fata lacessit,
Dum nato superesse timet: mox luminis oras,
Et jubar invisum Solis miseranda relinquit.
Quo properas Aldina? tui quid deseris ora
Dilecti quondam Domini, cui tristia posthac
Te sine labentur funestæ tempora vitæ?
Ille quidem, ut nigri eriperet te faucibus Orci,
Nil intentatum liquit, nil liquit inausum,
Quòd fieri ferro, poteratve salubribus herbis.
Sed nec te circum vigilans noctesque diesque
Profuit assiduo famulatrix turba labore,
Nec medicæ juvêre manus, nec Pæoniis artes:
Non ægræ fomenta alvi, concretave myrrhæ
Gutta, aut Cretæâ veniens dictamus ab Idâ.
Omnia vis fati violentior irrita fecit.
Quòd superest, quando sic dii voluere, gementes
Solvimus inferias tibi parva Aldina, vocatis
Flebile ad officium lugubri voce Camœnis:
Ut tua post obitum (si qua pote) fama superstes
Emicet, & vivax longos florescat in annos.
O si te, fatum miserans Barclaius acerbum,
Pieridum Barclajus amor, Charitumque voluptas,
Inserat æternis victuro carmine chartis!
Non Lethea tuum mergent oblivia nomen,
Nec te lucidior supera splendescet ab arce
Ascribi æthereis dignata Canicula gyris:
Illa licet multo gemmatum sidere tergus
Ostentet, totumque ignes jaculetur in orbem.

In obitum Jo: Vincentii Pinelli.

Justum, & sagacis consilii virum
Dic luctuosâ Pieri barbito,
Quem nuper ereptum gementi
Hesperia illacrimat dolore.

Quem

Quem non inani gloria turbine,
Non fraudolentæ cura pecuniæ,
Non murmur auræ blandientis
Per miseras agitavit aulas.
Miscet venenis pocula luridis
Aula, & ferinis induere artubus
Edocta mortales, dolosæ
Jam potior cluet arte Circes.
At ille doctis invigilans libris,
Queis comparatis undique nobiles
Instruxit ædes innubarum
Aonidum studiis dicatas,
Latè potentis vim sapientiæ
Scrutatus alto mentis acumine,
Pulchris Minervæ filiabus
Artibus ingenium beavit.
Caliginosis promere noctibus
Sensus repostos callidus in diem,
Oblivioso invidit Orco
Nomen, & egregios honores.
Hinc æstuosi transfreta Bosphori,
Trans Martialis littora Iberiæ
Ignara lethi fama clarum
Nomen agit volitante penna.
Sed quid minuto singula carmine
Proferre tentem? siderei greges
Sub nocte lucentes serena,
Et numerum fugiunt arenæ.
At non perennem concoquere est datum
Felicitatem hac instabili in pila
Terræ, procaci quam rotatu
Sors agitat properante dextra.
Erupit Orci faucibus horridis
Morbus cruentarum Eumenidum genus,
Qui dente sævus calculoso
Ah miseros lacerabat artus.
Intaminatæ non tamen insitum
Mentis vigorem spargere tabido

Qui-

Quivit veneno, qui potentes
Se laqueo explicuit tenaci.
Et nunc inanis per spatia aetheris
Gravi solutum compede corporis
Decora virtus ferre gaudet
Ignifero super astra curru.
Vates ut olim, quem rapuit Deus
Flamma quadrigis undique lucidis,
Postquam retortae vestis ictus
Verbere dissociasset undas,
Qui celsa cœli nubila permeans,
Ductusque divûm numine, spiritum
Mœroris æstu fluctuanti
Discipulo duplicem reliquit.
At non recedens tu mihi spiritum,
Pinelle, linquis; quin potius meam
(Fides dolori si qua danda est)
Tecum animam super astra tollis.

Turbo effectus.

Turbo, rotari quem videtis, effectus,
Sonante lori qui flagello flexilis
Gyros adactus implicat volubiles,
Crebrâ subinde raptus a vertigine,
Alcon fuisse dicitur Lycoridis
Amore captus, qui faces Cupidinis
Noctu dieque alebat in præcordiis:
Soporque nullus [illegible] per artus serperet,
Dolore tandem fractus insanabili
Nocte in suprema fessa clausit lumina.
Ex cujus una glutinatis ossibus
Miro labore finxit, ac versatilis
Torno subactum [illegible] affabre,
Et expolivit artifex hunc Turbinem:
Qui pusionis incitatus verbere
Ludentis ampla cursitat per atria.
Qua nam tibi Alcon [illegible]

Da-

Datum quiete vel pusilla perfrui?
Nam te puer viventem adussit ignibus,
Nunc te puer post fata vexat ictibus.

In obitum Baptistæ Guarini Eq.

Guarinus ille, quem videtis cœlites,
Fuisse fertur omnium vatum optimus,
Neque ullius canentis musicos modos
Nequisse præterire, sive fistula
Opus foret sonare, sive pectine.
Et hoc negatur impotentis Adriæ
Negare littus, aut fluenta Tibridis,
Arnumve nobilem, amniumve principem
Padum citato flexuosum gurgite,
Ubi maritans vocibus sonos lyræ
Guarinus alto traxit arbores jugo,
Fluentibusque præbuit moras aquis
Semper secundo afflante Phœbi numine.
Aduste Eoë, & ultima arva Iberiæ,
Vobis fuisse, & esse cognitissima
Hæc, fama cantat: carminum dulcedine
Lenisse vestra montium cacumina,
Vestri fugasse dicit iras æquoris.
Et inde tot per orbis abditas plagas
Cantum volasse, civicos seu rusticos
Ludos sonaret, sive utrosque necteret,
Hinc vota, vatum ceu potenti numini,
Fuisse passim nuncupata prædicant
Novissimum hunc ad usque fatalem diem.
Sed hinc fore ampliora, nunc polo micat,
Et culta vobis dedicat volumina
Comate Apollo, & administræ Apollinis.

De Aqua Paula.

Nullus ubi è cœlo progignit Juppiter imbres,
Effusis agros Nilus inundat aquis.

Nullus ubi Nilus stagnanti exuberat amne,
Demittunt pluvium nubila densa Jovem.
Neutrum Roma petit, munus namque implet utrumque
Nomine quæ lympha est, Paule superba tuo.
Pars etenim in multos ubertim ducta canales
Exaturat læta fertilitate solum.
Par salit, & tenui irrorans aspergine cœlum.
Mox pluviæ ritu præcipitata redit.
Quin eadem, dum serpit humi, dum parturit imbres,
Et Nilum vincit, vincit & unda Jovem:
Nam sine diluvio sitientes irrigat hortos,
Et sine fuscanti nube serena pluit.

Ad Julium, & Neæram.

Hæc specula, hoc ebur, hæc auratis retia nodis,
Caste tibi Juli, casta Neæra tibi,
Ille patris vestri quondam fidissimus hospes,
Mitto Paretoniis munus ab usque plagis.
His primum strophiis, quando ruet Oceano nox,
Conde puer roseas, conde puella comas,
Verum his pectinibus, cum Sol caput exerit undis,
Pecte puer roseas, pecte puella comas.
At duplex speculorum usus, nam si quid in illis
Apparet vestri corporis egregium,
Reddere dignam animam formâ hac contendite contra:
Turpe quid in facie est? corrigat hoc anima.
Non opus heu monitis foret his, si viveret ille,
Quicum spes vestra est, ipsesque sepulta mea.
Fata mihi geminos rapuerunt sæva parentes;
Addita mors vestri est, tertia tela, patris.
Qui quoniam periit, vos nunc mihi sitis uterque,
Illi quod donec viveret, ipse fui.
Nunc ego retribuam natis, quod jure parenti
Debueram: vellem reddere posse tribus.
At precor hoc saltem mihi dent pia Numina, gratum
Officium vestri manibus esse patris.

DAN-

DANTIS ALIGHERII
FLORENTINI.

ECLOGA I.

VIdimus in nigris albo patiente lituris
Pierio demulsa sinu modulamina nobis
Forte recensentes pastas de more capellas
Tunc ego sub quercu, meus & Melibœus eramus
Ille quidem cupiebat enim consciscere cantum:
Tytire quid Mopsus, quid vult edissere, dixit,
Ridebam Mopse magis, & magis ille premebat
Victus amore sui posito vix denique risu,
Stulte quid insanis? inquam; tua cura capellæ
Te potius poscunt, quamquam mala cœrula turbet,
Pascua sunt ignota tibi quæ Mænalus alto
Vertice declivi celator solis inumbrat,
Herbarum vario florumque impicta colore;
Circuit hæc humilis, & tectus fronde saligna
Perpetuis undis a summo margine ripas
Rorans alveolus qui, quas mons desuper edit
Sponte viam, qua mitis erat, se fecit aquarum,
Mopsus in his dum lenta boves per gramina ludunt
Contemplatur ovans, hominum, superumque labores,
Inde per inflatos calamos interna recludit
Gaudia; sic ut dulce melos armenta sequantur,
Placatique ruant campis de monte leones,
Et refluant unde frondes, & Mænala nutent.
Tytire, tunc si Mopsus ait decantat in herbis
Ignotis, ignota tamen sua carmina possim
Te monstrante meis vagulis prodiscere capris;
Hic ego quid poteram cum sic instaret anhelus
Montibus Aoniis Mopsus, Melibœe quot annis
Dum Satagunt alii causarum jura doceri
Se dedit & sacri nemoris perpalluit umbra,

 Va-

Vatificis prolutus aquis, & lacte canoro
Viscera plena ferens, & plenus adusque palatum,
Me vocat ad frondes versa Peneide cretas.
Quid facies Melibœus ait, tu tempora lauro
Semper inornata, per pascua pastor habebis?
O Melibœe decus vatum, quocumque hoc nomen in auras
Fluxit, & insomnem vix Mopsum musa peregit
Retuleram cum sic dedit indignatio vocem,
Quantos balatus, colles & prata sonabunt
Si viridante coma fidibus pæana ciebo?
Sed timeam saltus, & rura ignara deorum.
Nonne triumphales melius pexare capillos,
Et patrio redeam si quando abscondere canos
Fronde sub inserta, solitum flavescere Sarno?
Ille quis hoc dubitet? propter quod respice tempus,
Tytire, quam velox, nam jam senuere capellæ,
Quas concepturis dedimus nos matribus hyrcos.
Tunc ego, cum mundi circumflua corpora cantu,
Astricolæque meo velut infera regna patebunt
Devincire caput, hedera, lauroque juvabit.
Concedat Mopsus: Mopsus tunc ille quid inquit?
Comica nonne vides ipsum reprehendere verba?
Tum quia femineo resonant attrita labello,
Tum quia Castalias pudet acceptare sorores.
Ipse ego respondi, versus iterumque relegi,
Mopse, tuos; tunc ille humeros contraxit: & ergo
Quid faciemus ait Mopsum revocare volentes?
Est mecum quam noscis ovis gratissima dixi,
Ubera vix quæ ferre potest, tam lactis abundans,
Rupe sub ingenti, carptas modo ruminat herbas.
Nulli juncta gregi, nullis assuetaque caulis,
Sponte venire solet, nunquam vi poscere mulctram;
Hanc ego prestolor, & manibus mulgere paratis,
Hac implebo decem missurus vascula Mopso,
Tu tamen interdum capros meditere petulcos,
Et duris crustis discas infigere dentes:
Talia sub quercu Melibœus, & ipse canebam
Parva tabernacula, nobis dum farra coquebant.

ECLOGA II.

Velleribus Colchis prepes detectus Eous,
Alipedesque alii, pulchrum Titana ferebant,
Orbita qua primum flecti de culmine cœpit
Currigenus cantu libratim quemque tenebat,
Resque refulgentes solitæ superarier umbris,
Vincebant umbras, & fervere rura sinebant,
Tytirus hoc propter confugit, & Alphesibœus
Ad silvam, pecudumque suique misertus uterque
Fraxineam silvam tiliis, platanisque frequentem,
Et dum silvestri pecudes, mistæque capellæ
Insidunt herbæ, dum naribus aëra captant,
Tytirus hic annosus enim defessus acerna
Fronde soporifero gravis incumbebat odori,
Nodosoque pini vulso de stirpe bacillo
Stabat subnixus, ut diceret Alphesibœus
Quod mentes hominum fabatur ad astra ferantur,
Unde fuere, novè cum corpora nostra subirent,
Quod libeat niveis avibus resonare Caistrum;
Temperie cœli lætis, & valle palustri,
Quod pisces coëant pelagi, pelagusque relinquant
Flumina qua primum Nerei confinia tangunt
Caucason Hyrcaniæ maculent quod sanguine tygres,
Et Lybies coluber quod squama verrat arenas
Non miror; nam cuique placent conformia vitæ,
Tytire, sed Mopso miror, mirantur & omnes
Pastores alii mecum Sicula arva tenentes;
Arida Cyclopum placeant quod saxa sub Ethna.
Dixerat, & calidus & gutture tardus anhelo
Jam Melibœus adest & vix en, Tytire, dixit
Irrisere senes juvenilia guttura quantum
Sergestum e scopulo vulsum risere Sycani.
Tum senior viridi canum de cespite crinem
Substulit, & patulis efflanti naribus infit:
O nimium juvenis quæ te nova causa coëgit
Pectoreos cursu rapido sic angere folles?

Ille nihil contra. Sed quam tunc ipse tenebat
Cannea cum tremulis conjuncta est fistula labris;
Sibilus hinc simplex avidas non venit ad aures,
Verum ut harundinea puer is pro voce laborat
Mira loquar, sed vera tamen spiravit harundo,
Forte sub irriguos colles, ubi Sarpina Rheno,
Etoriam si flasset ultra spiramina flata,
Centum carminibus tacitos mulcebat agrestes
Tytirus, & secum conceperat Alphesibœus,
Tytiron & voces compellant Alphesibœi,
Sic venerande senex, tu roscida rura Pelori
Deserere auderes? antrum Cyclopis iturus?
Ille, quid hoc dubitas? quid jam carissime tentas?
Quid dubito? quid tento? refert tunc Alphesibœus,
Tibia non sentis quod fit virtute canora
Numinis, & similis natis de murmure cannis,
Murmure pandenti turpissima tempora regis
Qui jussu Bromii Pactolida tinxit arenam.
Quod vocet ad litus Ethnea pumice tectum,
Fortunate senex, falso ne crede favori,
Et Driadum miserere loci pecorumque tuorum,
Te juga, te saltus nostri, te flumina flebunt
Absentem, & nymphæ mecum pejora timentes,
Et cadet invidia, quam nunc habet ipse Pachinus.
Nos quoque pastores te cognovisse pigebit,
Fortunate senex, fontes, & pabula nota
Desertare tuo vivaci nomine nolis.

O plusquam media merito pars pectoris hujus
Atque suum tetigit longævus Tytirus inquit;
Mopsus amore pari mecum connexus ob illas,
Quæ male gliscentem timide fugere Pyreneum
Litora dextra Pado ratus a Rubicone sinistra,
Me colere Emilida qua terminat Adria terram
Litoris Ethnei commendat pascua nobis,
Nescius in tenera quod nos duo degimus herba
Trinacridæ montis, quo non fecundius alter,
Montibus in Syculis pecudes, armentaque pavit,
Sed quamquam viridi sint postponenda Pelori

Ethni-

Ethnica saxa solo, Mopsum visurus adirem
Hic grege dimisso, ni te Polypheme timerem.
Quis Polyphemon ait non horreat Alphesibœus?
Assuetum rictus humano sanguine tingi,
Tempore jam ex illo: quando Galathea relicti
Acidis heu miseri discerpere viscera vidit?
Vix illa evasit an vix valuisset amoris
Effera dum rabies tanta perferbuit ira,
Quid quod Achimenides sociorum cede cruentum,
Tantum respiciens animam vix claudere quivit.
Ah mea vita precor, numquam tam dira voluptas
Te premat, ut Rhenus & Nayas illa recludat
Hoc illustre caput, cui jam frondator in alta
Virgine perpetuas festinat cernere frondes.
Tytirus arridens, & tota mente secundus,
Verba gregis magni tacitus concepit alumni.
Sed quia tam proni scindebant ethra jugales,
Ut rem quamque suam jam multum vinceret umbra;
Virgiferis silvis gelida cum valle relictis
Post pecudes rediere suas; irtæque capellæ
Inde velut reduces, ad mollia grata præibant.
Callidus interea juxta latitavit Jollas,
Omnia qui didicit, qui retulit omnia nobis,
Ille quidem nobis, & nos tibi, Mopse, "poimus.

PEREGRINI ALLII

FLORENTINI.

Ad Petrum Medicem.

LAudes innumeras, gestaque fortia
Ac terris remicans grande decus tuum
Si nunc, Petre, tui gloria sæculi
Cantare aggrediar, viribus improbus
Sumam majus onus. Ponere versibus

Te, prolemque tuam non opus est meum.
Hoc sit Mæonii vatis, & illius
Quondam quem genuit Mantua, Principe
Bisseno populis quæ caput extitit.
Unam nunc meritis (quando nec omnibus,
Nec multis humeri sufficiunt mei)
Virtutem experiar tollere laudibus
Quod musas & amas, vatibus & faves.
Cultor Pieridum jam tibi carmina
Cantent Pierides, Phœbus & aureo
Jam plectro incipiat tangere barbiton.
O præstans animis inclyte patriæ
Splendor, fama, salus, barbarica manu
Quem pulsæ patriis montibus, & solo
Parnassi, facilem invenimus hospitem
Reddi par meritis quòd tibi nunc queat,
Virtutemque tuam quis satis approbet?
O nostrum decus, o cultor Apollinis
Qui custos gemmæ cum patre Palladis
Pacem nobilitas: & patre filius
Cosmo dignus ades: quos velut aurea
In terris genuit sidera Juppiter,
Servatur gemina sede, quibus polus;
Per vos exulibus magna Fluentiæ,
Quæ nunc Romulidis æmula patribus
Floret, tecta patent. excipiunt pia
Marci templa novem cum patre numina.
Quæ quondam profugis gressibus asperos
Per dumos patriis dissimiles jugis
Errabant, ad agros Alcinois pares,
Ortisque Hesperidum templa decus novum
Suffulta innumero marmore possidet.
Ad sacra & properant eloquio boni,
Vatesque eximii nomina posteri
Quorum nota colent turba Heliconiis
Olim digna jugis, ædeque nunc nova
His non magnificas pro meritis opes,
Non aurum ferimus, quæ neque possumus,

Et

Et vobis ſuperant ære perennis
Theſauris Arabis & pretioſius
Immortale decus, quòd vehit ad Deos.
Dignos laude viros carmina reddimus,
Cultor Pieridum talia munera
Reddunt Pierides; quid tibi Civitas
Pro tanto poterit reddere munere
Quam per te decorat Theſpiadum chorus,
Pallaſque ingenuis artibus ac bonis
Munit conſiliis? nam licet inclyta
Bello, ſive toga, Romuleo licet
Stirpe haud degenerans temperie loci
Læta planitie non ſine mollibus
Clivis, & medii gurgite fluminis
Villis egregiis, mœnibus arduis
Divina æde, viis, atque palatiis,
Aſtuque & genio nobilis incolæ
Præſtet: ſi ingenia ad ſtelliferas poli,
Quæ nomen merita laude ferant plagas
Illi deficiant, non taciturnitas
Obſtabit meritis, non ne ſilentia
Geſta uno obtenebrent invida ſæculo?
Romam imperii nomina quid ferent,
Atque everſa ſolo Pergama? quid ſacræ
Arces Ogygiæ, quid Lacedæmonæ, &
Acte, ni fuerit lingua potentium
Vatum atque hiſtorici? ſcripta parant decus
Immortale, virum geſtaque fortium
Morti ſurripiunt, quòd neque marmora
Præſtare in ſtatuis, ærave tandiu
Altis magnificæ aut molibus arcuum
Structuræ valeant. Illa perennius
Durant facta ſimul clarius indicant.
Nunquam digna tamen ſi ſine Pallade,
Quæ ni conſilio atque artibus inſtruat,
Virtus perditum eat, cunctaque corruant
Collapſura brevi poſtera noverit
Ætas; illa facit, clara, beataque

Res

Res omnis duce se publica floreat
Ac longum maneat. Quod locus artibus
Illustres titulos, quæ faciunt; quòd hoc
Clarorum patriæ tempore civium
Surgit docta manus, muneris est tui
Ac patris. Merito nunc & honoribus
Urbs post grata colet vos vice numinis
Cultor Pieridum grande decus tuum
Debent pro meritis tradere posteris
Vates Pieridum quis patris ac tua
Præstat cura bonis artibus ocium
Augustum referens, & decus arduum
Trajani, atque Titum eum patre Flavios
Exculptum, & variis artibus Helium
Claris ingeniis fautor ades bonus:
Hinc non immerito nobile competunt
Cuncti judicium, seque tibi probant
Hic doctis numeris, ille solutior
Argivum Latiis reddit honoribus,
Scriptis inde novis alter, & exigunt
Petri judicium noscere, qui omnium.
Causas, atque animum reddere liberum
Invictumque valent. Plura ego quid loquor?
Jam se quisque tuis destinat auribus
Priscus Cæsareo ut scriptor Apollini
Mecum ergo ingenui turbaque Apollinis
Jam Petro Medici dicite carmina,
Æternis & eum tollite honoribus.
Mœcenas Latii gloria nominis
Ingens Pegasidum cura & Apollinis.
O spes ingeniis, quæ colis, o decus
Præbens. materiam ac pabula vatibus!
Felix o patriæ qui duce Pallade
Quidquid contigerit cum patre conscio
Præstas Herculei pectoris abditum
Urbi consilium, principi quo patrum
Florens semper erit nostra Fluentia,
Felix vive tuæ cum Patre Patriæ

Ac musis etiam & teque superstitem
Proles spectet avum, multa nepotibus
Felix vive diu serus & in chorum
Cœlestum redeas cum patre tunc Deus.

His mihi nunc primum numeris modulata dicamus,
Petre, tuis titulis: auspiciisque tuis.
Si faveant Musæ, tantusque arriserit auspex,
Cœpta sequens lyrico post meliore canam.

Quid juvat adversis verba effutire Camœnis?
Incesto aut castis obstrepere ore choris?
Et levibus semper veneres deflere querelis?
Absona & insulsis texere metra jocis?
Quin si tantus amor sacros haurire liquores,
Clarorumque libet ire per ora virum;
Horrida grandiloquis insurgite in arma cothurnis,
Sive Fluentinæ candida facta togæ.
Sedibus æthereis Tuscam demissus in urbem
Cosmus ut est patriæ fama, salusque suæ.
Ut pia maturi subeant exorsa parentis
Consimili fratres cum pietate duo:
Qui patriam summa pariter cum virtute gubernant
Majus at ex illis excipit alter onus.
Unde ita virtutum manant exempla futuris
Fontis ut a viva labitur unda petra.
Utque domus surgens Medice spes magna suorum
Inclita nunc animo concipit acta patrum;
Cui summa est probitas: summa & reverentia formæ,
Et quadam mixtus cum gravitate lepos.
Cui teneros velox prudentia præterit annos,
In quo justitiæ maximus ardor inest.
Cetera cum validis adolescunt semina membris
Virtutum: partes perficiuntque suas.
Sed quo præcipue, semper quæ rara fuere
Digna ego divinis laudibus esse puto:

In summis opibus juvenis quæ fulget honestas:
Et summo in rerum culmine fastus abest.
Quid dicam ingenuas artes? Spes magna relucet
Si volet ingenii dona fovere sui.
Dii date Nestoreos tantis virtutibus annos
Cernat avus, patruus, Petrus & ipse virum.
Omnibus his serva vultus fortuna serenos,
In quibus esse æquam: teque videre probas.
Materia æternis hæc est dignissima chartis,
Carminibus Medices pabula magna dabunt.
Quis nunc si vestræ nequeunt subsistere vires
Debilis: ac tantum musa recusat onus.
Exiguo fateor decet his præludere versu
Grandisonam gracilis præstat avena tubam.
Sed si verba sonis totiens trutinantur ineptis
Nec sale Romano carmina tincta fluunt:
Et natura negat simul & doctrina poetam,
Et furor, & mentis concitus ardor abest.
Carminibus vanis ignava silentia præstant.
Democrito & Samio credite Philosopho.

Pierides referunt mordaci hæc munera linguæ,
Laurenti Medice, spes & alumne domus.
Sed tu laudari si te per carmina sentis,
Hac laudem accipias conditione velim.
Munere naturæ, ac genio diceris abusus
Dissimilis si vir indolis hujus eris.
Quin & opes fortuna tibi: clarique parentes
Obfuerint: si sis degener ipse tuis.

Ne mireris in hoc me rure diutius esse,
Laurenti Medice, maxima cura domus.
Excusare moram poterit Vallelsia nympha:
Quæ mihi tam pulchro fonte propinat aquas.

Fons Valledonici montis radicibus hærens,
Unde fluens valles haud procul Elsa rigat.
Non patitur merito fraudari hunc carmine vena
Dulcibus uber aquis, ingeniumque loci.
Exesus medium tophus sinuatur in arcum;
Quem nativa suo pumice sponda ligat.
Intus in adversa scabro sub fornice fronte
Rimula perpetuas ejaculatur aquas.
Alveus hinc semper liquidis exuberat undis;
Murmure quæ rauco per sua saxa cadunt.
Et quòd non specie egregius, nec pulchrius unquam
Obtulerant oculis rura beata meis,
Servat odoratas testudo desuper herbas,
Inter & æterni purpurea floris adest.
His sua seu venæ præbent alimenta latentes;
Seu super infusus rore cadente liquor.
Incola seu certe vitreis quæ præsidet undis
Nympha suis ortum sedula nutrit aquis.
Visa mihi est herbis madidos prætendere crines
Ureret æstivus ne sua dona canis.
Ipse loci genius tum Najada forte vocabat,
Huc ades expecta te Deus ecce vocat.
Najas cæruleos subito collecta capillos
Cum pavitans in aquas se dedit inde suas.
Fons cui tot cœlum dedit haud sine numine dotes,
Quæ tibi nunc meritis carmina digna canam?
O decus Ætruscis, Vallelsæ o gloria ruris,
O Valledonici nobilis unda jugi.
Juppiter æternos lapidis tibi servet honores,
Inter terrestres sit tua nympha Deas.
Ipsa licet cupiat demum super astra redire,
Istic imperio vivere jussa Jovis.

Amissum luges Syllana Fluentia civem
In medio quem mors invida flore rapit.

Et

Et merito, patrii columenque decusque senatus
Namque erat: atque novi gloria magna fori.
Unica sollicitis Medices tutela Joannes
Spes ac certa salus, præsidiumque bonis.
Sed genitor superest: longumque sit oro superstes
Ac superet Pylii sæcula terna senis.
Ille Pater Patriæ qui summo in culmine rerum
Se se fortunæ præstitit usque parem.
Cosmus ab astrigero demissum numen Olympo,
Ut tua certa salus orbis & esset honos.
Qui cuncta ut residens moderatur puppe magister:
Consiliisque togam, militiamque regit.
Justitiæ fidus custos, ac pacis amator:
Inque suos cives, in patriamque pius.
Nec tibi obesse potest sævæ sors impia mortis;
Pallenti tristis, quam video ore times.
Ecce parentis adest imitator ad omnia promens
Divina Herculeo pectore consilia.
Cui gemini surgunt Medicum duo sidera nati
Pignora avo Cosmo, digna parente Petro.
Tendetur Cosmi longos sic germen in annos,
Cui similes soboles continuata foret.
Humana raro mutantur in arbore fructus;
A sacro numquam caudice degenerent.
Nec quicquam ob varios casus fortuna timenda
His uno a superis illa tenore data est.
Nam quæ constituit Medices in culmine rerum
Servabit virtus limite tuta suo;
Nec quæ se justam, se seque videre probavit
Fors placitam sortem vertet iniqua retro.
Nec renuet populos, plebesque, sacerque senatus,
Quos amat, atque effert, hæc coluisse viros.
Qui quo alios opibus, genere, atque potentia, hos
Tanto etiam pura stant probitate super.
Invidiam virtus vicit: calcare superbos
Divitiæ, immites conciliare queant.
Æquus qui rerum sit judex, denique tales
Ne dum privatos optet habere duces.

Per-

Perpetua hac lætare Deum Florentia dote,
Et fruere hoc tanto læta, alacrisque bono.
Urbs decus Italiæ præstans belloque, togaque,
Aurea quæ pulchrum tollis in astra caput.
Urbs vere florens: florentiaque oppida, & altis
Urbibus, in mediis æmula rura jugis,
Publica jam pridem fuit hoc sub sanguine causa,
Perque manus certe tradita semper erit.
Servatura tibi dedit hos fortuna, Deusque
Justitia insignes, ac pietate patres.
Sub quibus e cœlo pietas, astrea, fidesque
Falcefori referent aurea sæcla senis.
Non est sacrorum sperni præsagia vatum;
Pectora nostra movet, solvit & ora Deus.
Auguror, hæcque mihi dictat consultus Apollo.
Concitus illius numine vera cano.
Quæque solet veros animis infundere visus,
Sæpe eadem in somnis cornea porta refert.
Dii facite in justa vera ut sint omnia causa
Contingant votis somnia vera meis.

Quæris quem lapis hic tegat viator.
Custos officii, colens amicos.
Hostis nequitiæ, salus bonorum
Et ne te teneam nimis, parente
Cosmo dignus erat, Petroque fratre
Æternum Medicum decus Joannes.

Fratre Petro dignus, Cosmoque parente Joannes
Deflenti patriæ raptus ad astra redit.
Illius at patrio jacet hoc sub marmore corpus
Quam bene pro meritis utraque pars habitat.

Hic ſita magnanimi Medicis ſunt oſſa Joannis
Quanto heu privata eſt urbſque, domuſque viro!
Fratre Petro, patriæque bonis, Coſmoque, parente
Ac tanto rerum culmine dignus erat.

Audebiſne procax interpellare miniſtrum,
Auſoniæ pacis militiæque virum?
Audebis mea muſa graves bellique togæque
Carminibus curas ſollicitare tuis?
Magna quidem in ſacras eſt indulgentia muſas
Illius, ac veteris ſtat pietatis honos.
Pegaſeas etenim quondam nutritus ad undas
Pegaſidas merito gratus alumnus amat.
Poſt ſeu Sforzigenæ victricia ſigna ſecutus
Sive Fluentinæ cum duce vincla togæ.
Dilectas potuit ſibi numquam abolere Camænas,
Aut ſanctos penitus deſeruiſſe choros.
Felix qui muſas virtutibus addere teſtes,
Qui ſtudet a memori poſteritate coli.
Felix, o nimium felix: idemque beatus
Quem ſacra Pierii diligit aura chori.
Sed tamen hoc moneo ſis importuna caveto
Illius gravibus cum duce conſiliis.
Pauca verecundo, captato tempore vultu,
Hæc illi noſtro nomine dicta refer.
Allius ille tuæ Peregrinus laudis amator
Eſſe ſui memorem te, Nicodeme, rogat.
Admonet atque ejus, de ſe quod dixit ituro
Coſmus τοῦ κόσμου κόσμος, honorque: vale.

GABRIELIS ALTILII

EX LUCANIA.

EPITHALAMION.

PUrpureos jam læta ſinus Titonia conjux
Extulerat, roſeoque diem patefecerat ortu,
Cæruleum tremulo percurrens lumine pontum;
Qui cupido ſua vota viro, deſponſaque dudum
Connubia, optatoſque toros, & gaudia ferret:
Cum dulces patris amplexus, cum mœnia caræ
Parthenopes, notaſque excedens linqueret arces,
Sfortiadæ juveni donanda Aragonia virgo.
Ipſe levi pater advolitans per cærula curru
Neptunus, late undiſonum ſubſtraverat æquor,
Inſidique minas pelagi: nec gratior undis
Temperies, cœlove quies demiſſa ſereno
Adfuit, aut alias ſpirarunt lenius auræ.
Hic ſtudiis, varioque adſenſu lecta juventus,
Fronde novâ redimita comas, myrtoque virenti,
Dum fremit, & validos certatim adnixa lacertos
Remigio expediunt alacres, tranſtriſque locati
Exultant, lætoque ſonant cava littora plauſu;
Dum patrio flet nata ſinu; dum neptis avito
In gremio, fratrumque piis complexibus hæret,
Et longum inter ſe carâ cervice morantur:
At gemitu ſimul urbs omnis ſimul ægra ſupremo
Digreſſu, deſiderio intabeſcit ituræ;
Littoreque effuſi toto, atque è mœnibus altis
Proſpectant, mixtæque viris longo ordine matres,
Et lacrimis incedentem, votiſque ſequuntur;
Feliceſque vias abeunti, auraſque precantur.
Parte aliâ, quâ perſpicuo delabitur alveo
Irriguis Sebethus aquis, & gurgite levi
Prata ſecat, liquidiſque terit ſola roſcida lymphis.

Tercentum diversa locis se turba ferebat.
Virginei cœtus Nymphæ, Campana propinquis
Quas tulit ora jugis, quas dulcibus educat antris;
Centum Pausilypi, centum de vertice Gauri,
Et totidem calidis è littoribus Bajarum:
Quæque etiam Lyrim, lentisciferique recessus
Linterni, Bacchæa tenent quæ rura Vesevi,
Conveniunt: nec Vulturni, Sarnive puellæ
Non adsunt, non æquoreæ Nesidos alumnæ.
Quas inter media magnâ cingente coronâ
Bis senæ superant formâ præstante sorores;
Aurea Sebethi soboles, quas cærula mater
Parthenope, una sciens Musarum, & docta canendi
Parthenope, primis teneras formavit ab annis,
Imbuerat cantuque novo, numerisque, modisque,
Pars vittâ, pars cæruleis implexa hyacinthis;
Illæ apio, hæ narcisso, aliæ immortali amarantho.
Perpetuos namque hos ipsæ sibi ludicra flores
Semper alunt, viridem semper de rore nitorem.
Ergo inter sese manibus per mutua junctis,
Compositisque leves quatientes motibus artus
In numerum glomerantur: ibi variante reflexu,
Nunc pedibus choreas, nunc carmine plaudere cantum,
Carmina quæ curvis in vallibus assultabant.
Incœpere, omnis Hymenæo ut ripa sonaret.
Magnorum tædas superûm, noctesque jugales,
Et cœli veneranda canunt connubia Musæ:
Nos thalamos Isabella tuos, tua gaudia conjux
Sfortiade, tenerosque choris cantamus amores,
Sanctaque jura tori: Musarum nec pudet illos,
Nec te Naïadum, virgo, aut te carminis heros
Pœniteat nostri. dilectæ fontibus & nos
Pegaseis: præbet Sebethus pocula nobis,
Sebethus liquidos fontes, & mollia tempe.
Dicite Hymen Hymenææ Hymen, ter dicite Nymphæ.
Tuque novas visure faces, age Lucifer, almum
Pande jubar, roseumque oriens caput exere tandem:
Expectate redi, nec amantum vota moratus,

Coge tuis agedum flammis concedere noctem
Astutum, tibi si cupidi sua vota mariti
Concipiunt, tardusque redis si semper eisdem:
Si tacita quem mente diu optavere puellæ,
Primaque jucundæ voverunt tempora noctis
Exortum timidæ nutanti corde pavescunt.
Dicite Hymen Hymeneæ Hymen, ter dicite Nymphæ.
Fortunate gener! tibi lux, tibi pulcher Eous
Deserit Oceanum: tibi candidus explicat ignes,
Candidaque ora refert: fausto tibi sidere portat
Conjugium, dulcesque toros, lætosque hymenæos.
Dexter enim è cœlo dexter Jovis adstitit ales
Nascenti, eripuitque novum ter plausibus omen
Advolitans, dextrumque affulgens risit Olympus.
Hesperiâ in magnâ multis e millibus uni
Virgineos junctura sinus, Aragonia virgo
Adveniat, sociosque toros paret aurea conjux.
Dicite Hymen Hymenæe Hymen, ter dicite Nymphæ.
Fortunate gener, magnus tibi prosocer Atlas,
Quodque tibi a primâ percenset origine Iberus,
Adveniant reges soceri diis æqua propago:
Hos tibi per titulos, atque hæc per nomina felix
Adveniet, felix eadem sub stragula conjux,
Sidonio tecum excipiat quam lectus in ostro,
Languidulos tenero sociantem pectore somnos:
Maternum feri numerent genus unde nepotes,
Seque olim magnis jactent a regibus ortos.
Dicite Hymen Hymenæe Hymen, ter dicite Nymphæ.
Illa tibi amplexusque feret, noctemque beatam,
Implebitque tuos niveâ cervice lacertos.
Qualem nulla tulit priscis heroibus ætas.
Ipsa nec Eurotæ viderunt flumina Nympham,
Taygeti aut juga virgineis lustrata choreis,
Nec nostri videre chori: quibus addita qualis
Aurora exoriens stellis nitet alma fugatis,
Purpureumve solet brumâ cedente novum ver,
Candida se talem nobis Isabella ferebat.
Dicite Hymen Hymenæe Hymen, ter dicite Nymphæ.

Illam dia parens dum nixibus edit in auras,
Ambrosio exceptam gremio Venus aurea fovit,
Et formam, formæque decus decori addit honorem,
Ac primas tibi virgo aliis cedentibus inquit:
Prima feres Veneri tantum collata secundas:
Dicite Hymen Hymenææ Hymen, ter dicite Nymphæ.
Admovit quoque blanda manus Saturnia Juno,
Permulcensque artus: sceptris haud, inquit, avitis,
Sceptra minora geres; Latias regina per urbes
Incedes, populisque potens & divite regno.
Magna Jovis conjux magni tibi conjugis omen
Præcinit, hæcque suis oppignerat oscula dictis:
Osculaque in teneris sonuerunt pressa labellis.
Dicite Hymen Hymenææ Hymen, ter dicite Nymphæ.
Nec Pallas non læta suos impertit honores,
Nascenti: primos eadem ad cunabula cantus
Concinuit, suasitque leves tibi carmine somnos:
Atque animum tibi virgo, inquit, moresque verendos
Trado Diva, mares sensus, & vincere sexum,
Pallas: acum doctasque manus tibi cedet Aracne,
Cedam victa libens, dea dixit; ibi aurea totis
Fluxerunt cunis flavæ instrumenta Minervæ
Et radius, pectenque, & inaurati calathisci.
Dicite Hymen Hymenææ Hymen, ter dicite Nymphæ.
Se Junone Samos, jactant se Pallade Athenæ:
Te Cyprus Cytherea, colunt juga Cynthia Phœben:
At virgo non una tuo de nomine tellus
Clarescit, se nostra tuis natalibus ornat
Parthenope, propriamque vocat Sebethos alumnam,
Claraque mox ipsis Insubris terra feretur
Connubiis, flavusque comas Ticinus, & ingens
Eridanus, pronoque ruens celer Abdua cursu
Attollent caput, & tanto se nomine cœlo
Æquantes, celsis elati cornibus ibunt.
Dicite Hymen Hymenææ Hymen, ter dicite Nymphæ.
Maternam invisens Delon Latonia virgo,
Lætatur, dulcique solo, & natalibus arvis,
Lætatur superas repetens Proserpina sedes,

My-

Mystica materna cum sacra revisit Eleusis.
Tu quoque Sfortiacos virgo accessura penates;
Cognatas i læta domos, genus inclita mater
Unde ferens, tanto talem te diva parenti
Progenuit: quod deinde tuis felicibus auctum
Connubiis, duplici confirmes addita vinclo,
Ipsa viri, fratrisque tui, conjuxque, sororque.
Dicite Hymen Hymenæe Hymen, ter dicite Nymphæ.
Tales rite toros, talesque injere Hymenæos,
Saturno quos Rhea potens enixa marito,
Cum primos illi thalamos Thaumantias Iris,
Instrueret, variis spectanda coloribus Iris,
Ambrosiæque manus succo perfusa nitentes,
Adstarentque suis incinctæ vestibus Horæ:
Cum passim cœli per lumina læta frequentes
Cœlicolæ obstreperent, ac toto reddita Olympo,
Frater io, conjux & io, vox una sonaret,
Dicite Hymen Hymenææ Hymen, ter dicite Nymphæ.
O patriæ o sæcli decus Heroina; jugales
Jam te sub leges vocat, & sua jura maritus.
At nos æquales, quibus idem ad flumina cursus,
Et certamen idem florum, studiumque decentes
Instaurare choros, nostri jam ad munera luci
Mane revertemur; jam te sine munera nobis
Illa quidem placitura minus; namque alta relictæ
Per nemora, ut querulis vitulæ mugitibus instans,
Et gemitu matrem implorant, quæ montibus altis
Erravit, viridi aut convalle oblita resedit
Mollia prata secuta, novos aut forte hymenæos:
Cara tui sic nos memores abitura relinquis
Æternum, dulcisque animis hærebis imago;
Te nostri recinent lusus, te nostra sonabunt
Carmina, te thyasi, primæ tibi munera nostra
Pendebunt suave halantes de more corollæ:
Prima tibi unguenta, & patrios fundemus odores
Umbrosam sub loton; opaco vertice lotos
Sebethi patris ad ripas spectanda virebit;
Quodque oculo properante aliquis properante carinâ

Præteriens legat, hoc signabit littera carmen,
Grandior incisum teneris quod præferat arbos,
Corticibus: Cole me, Isabella, ego regia Lotos.
Hæc ita nos: at tu Divis egressa secundis,
Ibis in amplexus cari exoptata mariti,
Qui robusta tuo circumdet brachia collo;
Virgineaque sinum zonâ mox solvere pergat,
Fecundam exercens optata prole juventam:
Inde tuos mox jam matri missura nepotes
In gremium formosa decor queis matris ab ore
Misceat ora, maremque ferant a patre vigorem.
Dicite Hymen Hymenæe Hymen, ter dicite Nymphæ.
Sed te jam placidis spirantes flatibus auræ,
Pacatumque vocat nautis properantibus æquor;
Increpat & summâ rector de puppe morantem.
Ingredere, optatasque vias pede suscipe læto:
Oscula germanumque pios age desere fletus:
Te quoque lacrimulas virgo jam mittere tempus.
Abstergent tibi singultus mox gaudia tantos,
Gaudia, quæ lacrimis aliter testere profusis.
Dicite Hymen Hymenæe Hymen, ter dicite Nymphæ.
Jam dextro classem tetigit pede: jam procul alta
Conspicitur virgo in puppi, lætique receptâ
Clamorem tollunt nautæ, jam vincula solvunt,
Jam pontem, funemque legunt; cavaque æra corusco
Igne tonant, crebrisque lacessunt ictibus auras,
Ac validis displosa sonoribus aëra complent,
Egressæ bona signa rati, & solventibus omen.
Talis ad Æmonium frenato pisce maritum
Vecta Tetis, levis aut sedit cum Cypria conchâ.
Dicite Hymen Hymenæe Hymen, ter dicite Nymphæ.
Provehitur sed jam pelago ratis, actaque remis
Littora deseruit: dubios jam lintea visus
Paulatim, flentesque oculos sublata relinquunt.
Nos quoque vox, nos ipsa animi mens deserit omnis;
Infractique labant gelido sub pectore sensus.
Quòd superest votis te, virgo, & mente sequemur;
Ergo seu patrio digressam littore curvo

Ex-

Excipiet Cajeta sinu, seu te Anxuris arces,
Circeosque lacus juxta, & Tiberina legentem
Ostia, nec fidum nautis mare, remige dextro
Flectentem facili adnitens transmiserit aura
Puppis, & Herculeos inviseret hospita portus:
Sive Argoa tuis spumescant æquora remis,
Qua patet effossis fecundior Ilva metallis,
Et vastos pelagi in fluctus Populonia mater
Prospectat, summoque attollitur ardua saxo:
Seu tua Neleæ remorentur lintea Pisæ,
Rorantesque immo tollens de gurgite vultus
Labentem niveæ præter vada cærula Lunæ
Adspiciat procul, & Nymphis stipatus adoret
Macra suis adstans ripis, pater ad sua tandem
Littora delatam regnis Ligur ora maritis
Accipiat, prima & puppim veneretur herilem:
Dum sacros Ericis portus, totosque recessus
Ipsa suis nantem excipiens Venus Alma lacertis,
Invehat, optatisque adsignet denique terris:
Nereides tibi, Nereides Tyrrhena propago
Numina, Nesææ, Melitæaque, Cymodoceque,
Glauceque, Spioque, Janiraque, pulchraque Doto,
Amphinomeque, Opisque, Pherusaque, Dexameneque,
Atque Halyæ, atque Thoe, & flavo crine Amathusa,
Maternumque Thetis nunc primum oblita dolorem,
Adsistant, sternantque viam, & comitentur euntem,
Certatimque tuæ præludat turba carinæ:
Jam votis nos te, virgo, jam mente sequemur.
Mox ubi jam pelagi tantum, & permensa viarum,
Contigeris cupidas dilecti conjugis ulnas,
Grataque sollicitos tandem nox junget amantes;
Æternos vobis Cypris Dea, Cypris amores,
Concordesque animos, & mutua vincula nectat:
Vincula quæ seræ maneant ad fata senectæ.
Fecundet Latona torum, Latona perenni
Prole domum, Latona genus per sæcla propaget.
Juppiter ingentes det opes, det Juppiter annos,
Regnaque, fortunamque domus sine fine manentem.

Dicite Hymen, iterate Hymen Hymenæe puellæ:
Dulcis Hymen Hymenææ Hymen, ades ô Hymenæe.

HIERONYMI AMALTHEI

OPITERGIENSIS.

Ad PIUM V. Pont. Maxim.

Vellus Aureum.

LUcidus ille Aries, fulvo cui tergus amictu,
Cui geminum cornu cœlo scintillat ab alto,
Hactenus intonso tulit aurea vellera dorso,
Nec spoliis unquam splendentibus exuit armos.
At postquam tenuere Pium Capitolia, postquam
Voce Pium ingenti montis respondit imago,
Quo Latium exultet, quo Rege superbiat orbis,
Divinæ quæ pensa trahunt fatalia Parcæ
Cœlituum monitus, & grandia jussa sequutæ,
Fulgentes secuere jubas, secuere beatum
Vellus, & aurato viduarunt tegmine dorsum.
Nec mora nobilibus pensis, ac divite lanâ
Centum involventes operosis orbibus orbes
Fatalem cinxere colum, digitisque micantem.
Dum redigunt in fila globum, nent longius ævum;
Nent fortunatos invicti Principis annos,
Et seram numerosa trahunt per lustra senectam.
Dumque agilem celeri torquent vertigine fusum,
Stamina purpureis scintillant morsa labellis,
Tortaque lucentes jaculantur pensa favillis;
Et circum insolito Cœlum fulgore coruscat.
At Lachesis, cui scire datum est arcana Deorum,
Testatur pretiosa Pio sub rege reverti
Sæcula, qui Latium belli formidine solvat,
Et ferrum effrenos, & cladem vertat in Indos.

Sæ-

Salve ingens pietate heros, Diis æmule salve,
Limina qui nitidi reseras argentea Cœli,
Et caligantis fauces occludis Averni.
Te duce cana Fides Solymas vexilla per oras,
Trans Gangem attollet, trans divitis arva Canopi.
Jam video oblitis trepidum dare terga pharetris,
Regnatorem Asiæ, & Scythicis sese abdere silvis.
Nonne illum fugientem hyemes, non invia monti
Fragmina, non rupti pontes, non flumina sistunt:
Sed pernicis equi stimulans calcaribus armos
Fertur in occultas per inhospita lustra latebras:
Dum Syrios Italo compleri milite campos,
Dum trabibus cingi circumspicit Hellespontum.
Sentit, & irato te fulmine pone sequentem.
O septem gaudete arces, gaudete Latinæ
Naiades, Etrusci colitis quæ Tibridis amnem.
Urbibus Eois, totoque oriente subacto
Victrices Romanæ acies ad vestra redibunt
Littora, & antiqui Latio reddentur honores.
O quæ, magne Heros, ô quæ felicia surgent
Tempora, cum gemino creti sub cardine reges,
Et quâ Sol rutilum ponto caput exerit, & quâ
Lenis in optatæ gremio se Tethyos abdit,
Ad Tiberim unanimes, ad casta altaria current.
Ut sacrum accipiant supremo in vertice rorem,
Et submissa tuis affigant oscula plantis.
Tum mihi fatalem si nondum è vertice crinem
Persephone abstulerit, fidibus mea Musa canoris
Dulcibus implebit resonas concentibus auras
Dum canet, ut profugam revocaris ad otia pacem;
Ut fecunda Ceres te principe onusta recludat
Horrea, ut immensas concedat prodiga messes:
Et vacuas Liber sitientibus impleat urnas.
Ipsa etiam irriguos mecum spatiata per hortos,
Pæonias gremio Nais tibi colliget herbas.
Quas formosa Salus medicos custodit in usus.
At tu fragrantes ne despice Pæonis herbas,
Textilibus calathis quas porriget obvia virgo.

His funesta procul pelles contagia donis,
Et florente diu sospes potiere senecta.
Hæc autem, hæc illa est Diis non incognita virgo,
Quæ sonitus Curetum inter per devia Cretæ
Regem aluit Superum felicis lacte capellæ;
Cum tener in cunis sacrâ vagiret in Idâ;
Et nunc illa eadem te pectine cantat eburno.
Sed quid ego, ô nentes vitalia pensa puellæ,
Adspicio his oculis? decrescunt stamina, dum vos
Assiduo nimium vestitis pollice fusum.
Nete Deæ optati paulatim Principis annos,
Et lentâ tenuate manu tam nobile vellus,
Et trahite ad seros hæc aurea sæcla nepotes.

Ad Maximilianum, tunc Boëmiæ Regem, deinde Imperatorem.

O quæ, rotatu vecta volubili
Ustis ab Indis ad gelidos Scythas,
Nunc blandienti, nunc minaci
Cuncta supercilio coërces:
Ne me per altos, divitis Antii
Regina, montes, ne per inhospitas
Me coge valles fabulosam
Hinc Panacem legere, hinc Cyperum;
Et in salubri qui lue tabuit,
Formidolosæ vim fugiat necis,
Audente me leges Deorum
Pæonio violare succo.
O mentis expers Japeti genus,
Mutanda nullo est consilio dies,
Quam fata nobis dormiendam
Perpetuo statuere somno.
Fallacis ergo Pæonis ars vale;
Obliviosо sat mea torpuit
Fides veterno: nunc canoros
Tange Erato numerosa nervos.
Longumque rumpens voce silentium

Nulli secundum concine Principem,
Seu malit armis, seu sagaci
Consilio superare malit:
Quem nunc anhelo pectore Norici
Lugent morantem finibus exteris,
Quem mille votis septicornem
Vindelici revocant ad Istrum.
O solve Ibero carbasa littore,
Et luctuosas, maxime Principum,
Solare gentes, & paternos
Exhilara reditu penates.
Qualis reducens post tenebras diem
Sol nigriorem discutit aëra,
Regnumque Junonis serenat,
Nubibus exiliens fugatis:
Talis reversus cardine ab Hespero
Subjecta septem regna trionibus
Caliginosâ nocte solves
Major avis, atavisque major.
Tu bellicosas frangere fraxinos,
Tu doctus ensem flectere Noricum;
Urbes subactas, jusque avitum
Eripies Asiæ tyranno.
Tu rursus urbis Martia Romulæ
Vexilla tolles, subjiciens tibi
Sol quidquid ambit, quidquid urnis
Uberibus lavit Amphitrite.
Quod si superstes muneribus fruar
Vitalis auræ, me fide Lesbia
Juvabit & prædas, & hostes
Dicere compedibus revinctos.
Te Rege latus dum Capitolio
Parebit orbis, dulci ego pectine
Molles in amplexus euntem
Nereidum Tiberim reflectam.
Sic saxa quondam Threicium ferunt
Secuta vatem, dum per inhospitas
Rupes, ademptam dum per imas

Quæreret Eurydicem latebras.
Qui postquam Averni constitit ad fores,
Et cor ahenum leniit Æaci,
Flexitque suspensis bibentes
Auribus Eumenides querelam,
Heu legis amens immemor, & sui
Effudit altas frustra iterum preces,
Frustra revertentem puellam
Ad tenebras iterum secutus.
Quam mox nivali flevit in Ismaro,
Flevit sub Hæmi cautibus horridis,
Seu ferret atras Vesper umbras,
Sive diem veniens Eous.
At tum occupavit plectra silentium,
Insanientum cum Ciconum furor
Sparsit cruenti membra vatis
Stipitibus lacerata quernis.
Cum lingua sacris faucibus eruta
Futura mergis esca voracibus
Ter visa flecti, ter sub Hebro
Ah miseram Eurydicem vocavit.
Sed siste inanem, barbite, næniam.
Nunc in beatis Thracius insulis
Exultat heros, & repertæ
Conjugis in gremio recumbit.
Quin Martialem dic potius ducem
Illustriori carmine, quem legat
Ætas nepotum, donec Atlas
Orbis onus grave sustinebit.

Ad Carolum Borromæum Cardinal.

Immensi dum molem orbis celsi instar Atlantis
In Vaticana sustinet arce Pius,
Herculeo tu more humeros suppone labori,
Et validis fesso viribus affer opem.
Magne heros, assuesce oneri juvenilibus annis,
Longævo imponent quod tibi fata seni.

Ad Hermetem Stampam.

Valete aprica montium cacumina:
Valete opaca vallium cubilia:
Vestris Jolas it procul recessibus.
Miselle Jola non videbis amplius
Amata tauris prata mugientibus.
Olente calthâ, olente picta amaraco.
Miselle Jola, non videbis amplius,
Dorso recumbens graminum virentium,
Deprœliantes cornibus juvenculos.
Non tibi susurri fluminum sonantium,
Non sibilantes blandientur ilices,
Inire nec suadebit aura somnulos,
Abire certum est, & minaci in æquore
Iras videre insanientis Africi,
Videre monstra per fretum natantia,
Et imminentis mille lethi imagines.
Amens Jola parce, parce conqueri.
Tibi sequendum; sive Nili adiverit
Hermes latentis ultimas origines,
Inhospitalis sive saxa Caucasi.
Quare valete montium cacumina:
Valete opaca vallium cubilia.

In equum Gallorum Regis.

Tu, qui mobilibus volitas per inania pennis
  Nubila, & es rapidis ocyor alitibus;
O quanto huc illuc solito velocius ibis,
  Si magni Henrici, Fama, veheris equo.

De Fidutio poëta.

O modo me culti suspiret musa Fiduti,
  Hæc mea fatales solvite pensa Deæ.
Solvite; nam fidibus, quem fleverit ille canoris,
  Est potis æternas vivere Olympiadas.

Som-

Somno.

Hæc tibi Lethæis collecta papavera ripis,
Hæc annosa tibi, Somne, Falerna fero.
Tu face, nocturnos Meroë dum garrit ad ignes;
Morsaque vibrato pollice pensa trahit:
Ebria fabellas, quas cœperit, interrumpat;
Deserat & pigro victa sopore colum:
Expleritque suum donec nox humida cursum,
Stertat: ut Alcippes tutus amore fruar.

Ad Marianum.

Seu niveos, Mariane, sinus, seu lactea nudet
Brachia, seu blando rideat ore Nape:
Incautos averte oculos; ne callidus auceps
His laqueis, hac te compede nectat Amor.

Ad Gallam.

Hesterno indueres cum vespere tegmina Lyncis,
Credideras amens, Galla, fugasse gelu.
Heu te non hyemis, non brumæ frigora lædunt;
Sed tuus interno frigore sanguis hebet.
Nec potis est glaciem vis ulla arcere medullis,
Tam rapido cum non arceat igne Venus.

De eadem.

Venatu leporum, venatu lassa ferarum
Murmur ad irriguæ Galla quiescit aquæ.
Texite vos illi virides umbracula quercus,
Tu sacer arguto labere fons strepitu.
Sic iterum Hyblæi vobis è cortice rores:
Sic tibi nativo lac fluat è lapide.

Ad Michaëlem Torrium.

Mille tibi Doris servat conchylia ponto,
Mille tibi in silva pascit Jantis oves.
Ut cum olim proceresque inter, gentemque togatam
Te gremio accipiet Martia Roma suo,

Al-

Altera Nympharum tibi vellera tondeat uni,
Altera Sidonio murice tingat oves.

Epitbaphium Philomelæ.

Lenierat Ditis querulis concentibus aures.
Garrula trans Lethen dum veheretur avis.
Annueratque illi, captus dulcedine vocis
Æacus, illicitam posse redire viam.
Et jam vitales iterum rediisset in oras.
Remigium alarum, ni lapis oppimeret.

Valerio Superchio medico.

Illa adeo formosa Salus, quâ nulla Dearum est
Gratior Eois, gratior Hesperiis;
Mille tibi, Valeri, collegit Pœonis herbas.
Quas tepidus primo vere tulit Zephyrus:
E quibus, ut rores possis haurire salubres,
Gutta sub imposito stillat odora foco:
Et jubet, ut discedat edax è corpore languor,
Te pereunte uno ne medica ars pereat.

Ad Junonem.

Magna Jovis conjux, ripis si forte sub altis
Seu Naucele tuis, sive Timave tuis,
Videris errantem niveo candore juvencam,
Parce: sub hac tegitur nulla puella bove.

De Acone & Leonillâ.

Ut fugeret fervorem æstus sub sidere Cancri,
Nudus in algenti flumine nabat Acon.
Qui simul ac alto Leonillam in littore vidit,
Ah miser, in gelidis ferbuit ustus aquis.

De iisdem.

Lumine Acon dextro, capta est Leonilla sinistro,
Et potis est formâ vincere uterque Deos.
Blande puer lumen, quod habes, concede sorori:
Sic tu cæcus Amor, sic erit illa Venus.

De Leonillâ, & Lydiâ.

Me lætis Leonilla oculis, me Lydia torvis
  Aſpicit: hæc noctem nuntiat, illa diem.
Has Cytherea meo ſtellas præfecit amori:
  Hæc meus eſt Veſper, Lucifer illa meus.

De Hyellâ.

In me oculos quoties vertit meus ignis Hyella,
  Suſpirat toties ignis Hyella meus.
Hinc flammæ, quas illa ſuis jaculatur ocellis,
  Me redigunt, auctæ flatibus in cinerem.

Ad eandem.

Anxia quid nitidos fletu corumpis ocellos?
  Et Pandioniam perdita quæris avem?
Non dominam effugit, nemorum colit illa receſſus
  Dum volucres doceat nomen Hyella tuum.

De Horologio pulvereo.

Perſpicuus vitro pulvis qui dividit horas,
  Dum vagus anguſtum ſæpe recurrit iter,
Olim erat Alcippus, qui Gallæ ut vidit ocellos
  Arſit, & eſt ſubito factus ab igne cinis.
Irrequiete cinis, miſeros teſtabere amantes,
  More tuo, nulla poſſe quiete frui.

Ad Dominicum Venerium.

Plene Deo vates, atavis heroibus orte,
Elargita ſuum quibus eſt Venus aurea nomen,
Dum Tuſcæ clangore tubæ, dum fulmine linguæ
Irruis in pavidos, veluti facto agmine Thracas,
Et nova pugnantes armas in prœlia Muſas,
Trans Solymos fines, ultra cunabula Nili,
Effugit extremos Aſiæ regnator ad Indos.
Et pernicis equis fodiens calcaribus armos
Fertur in occultas per inhoſpita luſtra tenebras.

Nam-

Namque audita tuæ magis ille tonitrua vocis
Perditus horrescit, quam cum victricibus armis
Tergemini heroës, tria lucida fulgura Martis,
Assyriam vasto stravere in gurgite classem,
Naupacto mirante sui fracta agmina Regis,
Et per sanguineos enare cadavera fluctus,
Tercentumque trahi captas ad littora puppes.
Diis invise Selim, Stygii sate sanguine Ditis,
Te nimis audentem si terruit horrida clades,
Cui similem longæva ætas non vidit avorum,
Postera nec forsan spectabunt sæcla nepotum;
Nunc te alius terror, nunc te cura acrior angat.
Adriaci tecum certabit Musa poëtæ,
Donec onus cœli dorso toleraverit Atlas.

Ad Joannem Plazzonum.

Albo candidior, poëta, cycno,
Intactâ nive, purior poëta;
Cui Cynthi Deus, & novem sorores
Tingunt Cæcropio labella melle;
Ah ne me immemorem tui putato,
Donec Parca meos revolvet annos.
Nam te plus amo quam meos ocellos
Albo candidior, poëta, cycno,
Intactâ nive, purior poëta.

Ad eundem.

Erosit caries, voravit ætas
Versus, quos mea condidit Thalia;
Quos in scriniolo latere credis.
Namque carmina vatis imperiti
Vident interitum suum repente:
Sicut carmina vatis eruditi,
Qualem sæcula nostra te tulerunt,
Suum nunquam videre possunt.

GENETHLIACON

Francisci Aproini Medici.

Nascere par magno puer evasure Galeno,
Et querulo matrem solve puerperio.
Nascere: te molli gremio, te mollibus ulnis
Excipiam, & dulci nectare labra linam.
Nusquam abero, seu blanda tibi dabit ubera nutrix,
Seu tibi sit cunis concilianda quies.
At cum pubescens agili pede venerit aetas,
Teque Erato Aoniis fontibus abluerit;
Ibis ad antiquam generosi Antenoris urbem
Bellerophontei tergore vectus equi.
Illic in nitida Sophiæ spaciaberis aula
Divini herois grande sequutus iter,
Quem Stagira tulit dias in luminis auras,
Stagira illustris nomine Aristotelis,
Hic tibi naturæ penetralia cæca recludet,
Vix fortunatis cognita cælitibus.
Scilicet immoto cur alti principe cœli
In gyrum æternis motibus orbis eat.
Cur vaga materies vultu se se induat omni?
Et se se inductis privet imaginibus.
Cur siccis Boreas, madidis Notus evolet alis,
Ætna vomat flammas, vasta Charybdis aquas.
Innatus fluat unde calor, quo vivimus, & quo
Cogimur extincto nunc Stygis carpere iter.
O te felicem, tali qui principe fretus
Olim suspensis auribus ista bibes.
Mox virides hortos magni ingrediere Galeni,
Prataque divino nota Dioscoridi.
Mille ubi quid valeant flores, quid possit Amomum,
Quam det opem Panaces, quam det acanthus opem,
Inventor medicæ tibi deteget artis Apollo,
Et te Pæoniis artibus erudiet.
Tunc Silis exultans, multoque superbus alumno
Ardua muscosum tollet ad astra caput.

Te-

Teque parem Hippocrati patriam revocabit ad urbem:
Sed rediens nullo rursus egebis equo.
Nam nive candidior volitans pernicibus alis
Te revehet dorso Fama canora suo.
Et, cum Nestoreos Lachesis tibi neverit annos;
Illa tibi æternas nebit Olympiadas.
Sic olim Euphrosine Charitum pulcherrima dixit,
Cum tua te peperit docte Aproine parens.

In poculum aureum Benedicto Varchio a Candio Mendotio dono datum.

Quam sacer è puro dederat Mendotius auro,
Vidit, & admovit Cynthius os pateræ.
Mox ita: Castalios hoc uno munere rores
Hauriat, hoc uno Varchius ambrosiam.

In eundem.

Pocula Tyrrheno Mendocius aurea vati
Cum daret, implevit rore Thalia suo.
Vos alii (dicens) haurite Helicona, poëtæ,
Fictilibus: divi Varchius ære bibat.

Francisco Melchiori.

Per juga per rupes, per celsa cacumina Pindi
Veloci nimium dum pede curris iter,
Me tua servantem lento vestigia gressu
Melchior expecta, Melchior affer opem.
Neve cadam in præceps, tremulo mihi porrige dextram
En titubant fessi languida crura senis.
Quòd si forte meæ superest spes nulla salutis,
Et sum Lethæas ebibiturus aquas;
Ah querulo saltem desle mea funera cantu,
Et mea lugubri carmine fata geme.
Nam si me exanimem cithara cantabis eburna,
Post obitum invita morte superstes ero.

De Gabriele Altilio.

Protulit Altilium, quæ protulit ora Maronem:
Protulit una duos, abstulit una duos.
Felicem eventum sortita est utraque tellus,
Altera per cunas, altera per tumulos.

JO: BAPTISTÆ AMALTHEI

OPITERGIENSIS.

LYCIDAS I.

HIs deploratam in silvis, nemorumque latebris
Dicemus Lycidæ Musam; quem flumina circum,
Quem flevere suo spoliati gramine colles.
Tu modo, cui patriæ assurgunt jam libera regna,
Aureaque æterno revocantur sæcula mundo:
Cosme, ades, & nostris nunc primum allabere cœptis.
Ipse tibi Pario ponens de marmore templum
Gramineâ in ripâ, qua Tuscus labitur Arnus.
Velocis quondam instituam certamina cursus;
Illic victor ovans, & præmia debita laudi
Accipiet, populisque suos testatus honores,
Victrices referat Tyrrhena per oppida lauros:
Interea agrestes ne dedignare Camœnas.
Pallida cedebant venienti sidera Soli,
Cum Lycidas jussus terras lustrare repostas,
Effudit miseros extremo hoc carmine questus:
Formosi colles, & Nymphis cognita rura,
Et liquidi fontes, atque addita fontibus antra,
Silvarumque valete umbræ; quæ dulcia nobis
Otia, quæ caros olim peperistis amores.
Jam me complexu eripiunt fata impia vestro,
Ut videam iratas errantia monstra per undas,
Desertoque iterem mœstos in littore questus.

Quòd

Quòd si quando imâ audistis sub valle canentem
Pastorem Lycidam, teneros dum pasceret agnos;
Idem si tenui vobis allusit avenâ:
Hoc saltem viridi signatum in cortice carmen,
Suspensamque sacrâ lauro defendite avenam;
Quam non ulla dies superet, non ulla vetustas.
Hinc ego ad ignotos saltus, & vasta Pyrenes
Rura vocor (quis enim tanto caruisse recessu,
Et se se dubiis committere fluctibus ultro
Crederet ah miserum Lycidam) feliciaque arva
Deserere, & notis cogor decedere silvis.
Ipse igitur pecudes alio sub sole requiram:
Externasque petam diversa per æquora terras.
Nec mihi jam blando decurrens murmure rivus
Herbarum in gremio suadebit carpere somnos:
Nec teneris posthac incidam Amaryllidis ignes
Arboribus, quam mille greges comitantur euntem
Quæ mecum inter oves, atque inter opaca salicta
Suerat odoratis intexere lilia sertis,
Aut defessa levi componere membra sopore.
Ah dolor, & patriæ fines, & commoda cutis
Parta meis, semperque virentia prata relinquam:
Scilicet ut surdis jactem lamenta procellis,
Et patrias medio suspirem in gurgite sedes.
Me non excipient herboso margine ripæ:
Non salientis aquæ gelidâ sub rupe susurrus,
Non dorso nemoris solabitur aura jacentem.
Spirabant dulces Zephyri, spirantibus illis
Cantabam, quo sole pyrum, quo sidere vitem
Insererem, & certis mandarem semina sulcis.
Vos veris comites auræ, Divumque ministræ:
Quandoquidem cœlo infertis mortalia vota:
Vos placidæ salvete auræ; mecumque per æquos,
Atque per insuetos mecum decurrite campos.
Huc gemitum, & nostras referetis sæpe querelas;
Quas fors accipiat madidis Amaryllis ocellis,
E nostri desiderio crudelius ardens.
O mihi si veteres recolens Amaryllis amores

Illacrimet, si sollicito suspiria corde
Ducat, & insanis revocet me tristis ab undis!
Forsitan indignos terræque marisque labores,
Hinc tandem querar: & vacuo resupinus in antro
Te fugiente die, te decedentibus astris
Tunc Amarylli canam: sed jam his divellor ab agris:
Rura valete iterum: sic vobis mella genistæ,
Sic inarata graves tellus effundat aristas;
Pabulaque ut longo tondent sub sole juvenci,
Exiguâ sic nocte novis ros vestiat herbis.
Aurea mala prius sterili nascentur in alno,
Atque inculta ferent mites dumeta racemos,
Quam vestri curam abjiciam; tamen altera cura
Ipse colam, audaci permensus cærula pinu.
Ergo & oves custode alio per pinguia prata
Errabunt, pastæque simul cava in antra redibunt.
Tu vero spes fida gregis, quæ nam arva pererres
Infelix aries? quis te in convalle reductâ
Nunc molli violâ, croceis nunc floribus ornet?
Gramineosque toros viridi de cespite ponat?
At vos ô lauri, quarum fragrante sub umbrâ
Et nostra insolitis caluerunt pectora flammis,
Nostraque Mænalios meditata est fistula cantus;
Sic ver assiduum foveat, seu frigora lædant,
Neve unquam læto rami spolientur honore.
Ipsi etiam auratis assurgant cornibus amnes
Supra Indum, & Gangem: lacrimis quos sæpe profusis
Auximus, & nostro late succendimus igne,
Cum me ad delicias formosa Amarylli vocares:
Nunc vero, quoniam superi tot gaudia nobis
Invidere, trucis tentare pericula ponti;
Et Pyrenæo considere vertice certum est.

ACON. II.

O qui Dictæi statuat me in vertice montis,
Aut fortunatos Erymanthi sistat ad amnes
Ut saturis panacem calathis, ac molle cyperum,

Di-

Dictamumque legam, & fragrantia germina myrrhæ,
Et relevem infirmos artus languentis Hyellæ.
Illa quidem vix ægram animam sustentat anhelo
Pectore, & indignis singultibus interrumpit;
Nec vis ulla potest sævum lenire dolorem.
Illam etiam lacrimantem etiam sua fata querentem
Stellarum vigiles ignes, & primus Eous,
Et Sol Hesperias vidit devexus ad undas.
Sol pater, æterno cœlum qui lumine lustras,
Et quæcumque parit tellus vegetasque fovesque,
Adfer opem, & mœstam auxilio solare puellam.
Jam tibi Acon teneras vicina ad flumina lauros
Inseret; atque ut nil unquam surgentibus obstet
Frondibus, avertet glaciem, & defendet ab æstu.
Has tibi Acon at si macies, si pallor Hyellam
Liquerit, & niveos decorarit purpura vultus,
Ipsa feret, cum ver nitidis se floribus ornat,
Ipsa feret mites cùm stringit vinitor uvas.
Scilicet, & viridi in ripa, qua se hospita densis
Extendit ramis arbos, altaria ponet,
Semper flore novo, semper quæ vestiat herbis.
Illic agrestum chorus, & vicinia ruris
Sacra feret, supplexque tuos cantabit honores,
Straveris ut quondam iratis Pythona sagittis,
Tinxeris & fœdo victricia tela cruore.
Mille tibi aëria pendebunt spicula quercu,
Mille arcus, atque apta suo venabula ferro.
At vos, quæ nemora, & rorantia fontibus antra
Incolitis Nymphæ, vestras si sæpius aras
Verbena, primisque rosis donavit Hyella,
Et dedit aureolis insignia serta corymbis,
Vos ferte Eoos ditantia cinnama lucos,
Felicemque Arabum messem, Assyriosque liquores.
Vos ægram refovete, & tristes pellite morbos.
En virgo, exanimis virgo tabescit; & ille,
Ille decor roseo jamjam defloruit ore.
Qualis purpureus secretâ in valle hyacinthus,
Quem mater tellus aluit, gremioque receptum

 Edu-

Eduxit largo rore, & felicibus auris.
Si cœli invasit vitium; aut immanior Auster,
Paulatim læto formæ spoliatus honore
Deficit; & moriens arentibus incubat herbis.
Nunc etiam insuetos testantur rura dolores,
Et desolatis squallescunt pabula campis:
Pro violâ mediis horret paliurus in agris;
Candidaque inflexo ceciderunt lilia thyrso;
Et nulla irriguas pingunt vaccinia ripas;
Et desunt nemori frondes, & gramina pratis
Fons quoque desiliens prærupti tramite clivi
Contraxit liquidas nunc terræ in viscera venas:
Et desiderio formosæ accensus Hyellæ,
Vix fertur tenui per levia saxa susurro.
Abde caput miserande, & fractâ turbidus urnâ
Muscoso occultare situ, cæcisque latebris:
Non est quæ vitreis tecum colludat in undis,
Abde caput miserande, cavoque inclusus in antro
Et lucem indignare, & aperti lumina cœli:
Non est quæ blando currentem carmine sistat:
Non est quæ dulces latices dulci hauriat ore.
Crudeles morbi, vestro de semine labes
Insedit, roseisque genis, roseisque labellis,
Dejecitque decorem oculis; & sævior eheu
Ingruit, & miseram silvis avertit Hyellam.
Ah ne dira lues contagia proferat ultra:
Ah ne artus ultra, pallentiaque occupet ora.
Parcite jam tenerisque genis, tenerisque labellis:
Et color, & pulchræ redeat sua gratia formæ.
Tu vero, mea Hyella, meæ pars altera vitæ;
Pone metum, en tibi Pæonios fert munera succos
Ipsa Pales, alacresque ferunt sua dona Napææ,
Costumque, Illyricamque irim, vescumque papaver;
Quorum ope & effœto fugiant è corpore morbi,
Et placidus fessis obrepat somnus ocellis.
Jamque pedem in silvas referes, notosque recessus:
Adventuque tuo, fonti cursum uberis undæ,
Et nemori frondes, & pratis gramina reddes;

Et fecunda novis ridebunt frugibus arva,
Et tibi odoratos submittet terra colores,

CORIDON III.

En iterum me rura vocant, dulcesque recessus,
Et juvat agresti meditari carmen avenâ
Propter aquam, umbroso quà lenior arva salicto
Murmurat, & liquidis Athesis circumfluit undis.
Tu quoque, dum magnus tibi suggeret otia, Cæsar,
Madruti heroum genus, & Diis æmula proles,
Pastorum assuesce hospitiis, atque arboris umbræ,
Hic passim in molli ponent altaria ripâ
Agricolæ, & plenis statuent convivia mensis;
Ut tibi lacte novo libent, & pinguibus agnis;
Solennesque ferent pompas, ne sidera Divis
Invideas: sed & ipse hominum jam vota secundes.
Ergo ades, & tenuis lusus ne despice Musæ.
Nam fortunati moles ubi celsa Tridenti
Tollitur, hæc vacuas Corydon jactabat ad auras.
Felices auræ, quæ circum roscida culta,
Mollibus incinctæ Zephyris, & vere perenni,
Æternos alitis flores, & amœna vireta;
Vobis Idaliâ e myrto, ac Peneide fronde
Constituit lucum, viridique e cespite ponit
Septem aras Corydon muscosi fontis ad undam:
Vos lenite æstus, atque alludente susurro
Mulcete ardentis radiantia lumina solis.
Sic nunquam vestros obscurent nubila cursus;
Sic tellus vobis, sic vobis rideat æquor.
Jam silvas mea Nisa colit, jam cincta pharetram
Audet obire nemus, celeresque avertere damas;
Nec timet ingentem clamore impellere cervum.
Invideo vobis auræ: adspiratis eunti.
Illa petit montes, & inhospita lustra peragrat
Venatrix arcu insignis, levibusque sagittis.
Et sive aëriæ lustrat latera ardua rupis,
Seu vastos nemorum saltus indagine cingit,

Vos fidæ comites estis, sociæque laborum.
Audax heu nimium! soles errare per agros,
Et summa intonsi superare cacumina montis
Haud tutum est, hic torvus aper consurgit in armos;
Multa hic monstra acuit rabies, & dira cupido.
Multæ hic insidiæ; non est Dea nescia fraudis,
Quæ violas, Siculasque legens nova serta sub Ætnâ,
Infelix rapta est horrentes Ditis in umbras;
Infelix timuit manes, & tristia regna;
Infelix latè ardentes exhorruit amnes.
Tu quoque, sæve Aquilo, per devia rura vagantem
Arripuisti avidis complexibus Orithyiam.
Sæve Aquilo, hinc averte dolos, & flamina pone.
Vos vero tenues animæ, rorantibus alis
Et coelo regnate, & iniquum arcete calorem.
Invideo vobis auræ: vos carmine blando
Deliniet, & roseis exceptat Nisa papillis,
Aut gremio herbarum, aut vacuo projecta sub antro.
Illic & nostros secum meditatur amores.
Adsurgunt silvæ, & tacito stant gutture circum
Intentæ volucres, & cursus flumina sistunt.
Dum canit, arridet pleno tum lumine coelum,
Nunc intertexto vaccinia pingit acantho
Nunc gaudet niveis cultum variare ligustris,
Nunc etiam gracili calathos detexere hibisco.
Quod si languentes somno declinat ocellos,
Paulatim rapido fessam refovetis ab æstu:
Et læto ambrosios motu spiratis odores.
Invideo vobis auræ: lustratis opaca
Silvarum hospitia, incustoditosque recessus:
Et nostris, quo Nisa jugo, qua valle residat.
Illa quidem damis sese venatibus aptat,
Cum matutino perfundit gramina rore
Lucifer, atque avium resonant concentibus agri.
Sed prius, inflexo quàm lucos terreat arcu,
Arbuteis aries evinctus cornua sertis
Florentem ad cythisum, atque ad pabula nota vocatur.
Fortunate aries; at non felicior alter:

Non

Non qui per tumidas aurato tergore Phryxum
Vexit aquas, & nunc formosa intermicat astra.
Te virides hederæ, te molles amaracus ornat.
Et modo lascivo detondes pascua morsu
Assuetus campis; placidi modò sibila venti
Excipis, & pulsæ miraris murmura sylvæ.
O, ego si possem niveo tua vellera dorso
Induere, & patulæ prætendere cornua fronti:
Cum se nocte domum prædis onerata cruentis
Nisa refert, & te consueta ad septa reducit!
Tunc mihi porrigeret ferrugineos hyacinthos,
Ridentesque crocos: tunc oscula dulcia furtim
Virgineis ferrem manibus, lætusque petulco
Prosequerer cursu properantem ad tecta puellam.
At vos o magno nati Jove, vos ego multa
Sæpe prece, & vario venerabor munere florum,
Felices auræ, quæ circum roscida culta
Mollibus incinctæ Zephyris, & vere perenni
Æternos alitis flores, & amoena vireta.

SARNUS. IV.

Has inter salices vacua projectus in umbra,
Dum placidæ spirant auræ, pronisque susurrat
Flumen aquis, miseros Sarni meditabor amores:
Utque suo lacrymans de nomine fecerit amnem,
Has inter salices referam projectus in umbra.
Tu mihi, seu veteres miraris Tibridis arces,
Seu jam Pausilipi lætis in collibus erras,
Annue, Mœnalium non aspernatus avenam.
Ipse tibi (nisi fata vetent) incognita mensus
Æquora, & optata quondam tellure potitus
Tercentum Hadriaco deducam è littore puppes,
Certantes cursu puppes, ostroque decorus
Victori pretium statuam, & nova munera ponam
Stans celso in scopulo, ac notas procul ære ciebo.
Nunc verò, Cervine, humilem ne despice musam.
Namque olim gelido fessus successerat antro

Sarnus, & argutis complebat saxa querelis,
Lyriopen frustra per devia rura sequutus,
Lyriopen, qua nec melior quæ flecteret arcus,
Nec fuit intacta præstantior altera forma.
Viderat hanc malesanus amans sub valle jacentem,
Ut forte acclivis gremio consederat herbæ,
Viderat, & subitum defecta per ossa furorem
Corripiens, tacitoque dolos in pectore versans
Explorabat iter, facilesque ad furta latebras.
Illa ubi se visam agnovit, jam conscia fraudis
Erubuit, totosque repente expalluit artus.
Atque exosa virum, & volucri pernicior Euro
Præruptos superat montes, & inhospita lustra.
At Sarnus, quamquam & senio genua ægra labant, &
Diffugiens virgo saltus evaserat altos,
Lyriopen tamen insequitur, spe captus inani.
Quem postquam invalido sensit confidere cursu,
Aëriis assueta jugis, & credita certæ
Nympha fugæ, summâ e speculâ se ostentat amanti:
Brachiaque enudat puro candore recentes
Excessura nives, quas nec violaverit æstus.
Interea impatiens exuritur acrius heros:
Ac veluti arentes si quando decidit ignis
In stipulas, rapidæ crescunt per pabula flammæ,
Non aliter majora senex incendia pascit.
Quid faciat? sentit gravius caluisse medullas,
Et defessa novo succumbere membra labori.
Quid faciat? duræ superanda cacumina rupis
Prospicit; accensoque trahens suspiria corde,
Incusat deserta loci; quo candida virgo,
Et sperata vocant solatia: tum furit amens,
Affectatque viam, & cursu nemora avia transit.
Jamque alacri propior Nymphæ suspirat, & eheu
Gaudia necquicquam visus sperare, quid, inquit,
Ocyor effugias: neque enim indulsisse precanti
Te modo pœniteat, cui sit mea forma pudori.
Me quoque (si quid id est) Nerei pulcherrima proles
Deperit Eurynome, quæ largo nectaris haustu,

Et

Et latis pelagi campis donaret amantem.
Illa tamen fugitura, senem ridebat anhelum:
Dum se proripiens, studioque inventa ferarum
Quæsivit socias obscuro tramite Nymphas.
Verum ubi deceptos cognovit Sarnus amores,
Infelix (quid enim tanto superesse dolori?)
Ingentemque dedit gemitum, & divertit ad antrum,
Vastum immane antrum, clausumque horrentibus umbris.
Illic sollicito cautes plangore replebat,
Lyriopen cum se a magno Sol gurgite tollit,
Lyriopen sub nocte querens atque irrita vota.
Ah quoties lamenta leves jactavit ad auras,
Quid lucem moror invisam? quin vita querentem
Deseris? & tantos mavis abrumpere luctus?
Ah quoties læto spoliati gramine colles,
Convallesque cavæ, circumque sonantia saxa,
Et volucres vario geminarunt gutture questus!
Illum Najades raucis flevere sub undis:
Illum etiam mœstos deploravere per agros
Exanimes Nymphæ, desolatumque ululatu
Implevere nemus: viduataque frondibus arbos
Aruit, & nullæ silvas coluere Napææ,
Mox exhausta senis consumptaque lumina fletu
In fontes lacrimarum abeunt, tum corpore toto
Liquitur, & vasto tandem diffunditur antro:
Et vada jam placido percurrit flumine Sarnus.

SILIS. V.

Prævius Eoo fulgebat Lucifer ortu:
Et matutinâ resonabant alite silvæ,
Cum nondum orta dies incerta crepuscula cœli
Paulatim solvit, magnoque e gurgite tollens
Phœbus equos jamjam pallentia sidera condit.
Tum primum ecce Silis liquidis se se extulit undis
Ingentes humeros glauco velatus amictu,
Centum cui vitreis famulantur Najades urnis:
Pars violam, & vario texunt vaccinia cultu,

Can-

Candidaque ambrosio perfundunt membra liquore:
Pars etiam aurato deducunt stamine fila,
Aut saturant Tyrio Milesia vellera fuco;
Cymodoce, Xanthoque Thoeque, & caerula Drymo,
Atque Ephyre, atque Hyale, flavisque Arethusa capillis.
Inter quas experta novos Galatea hymenaeos
Enitet, & molli componit lilia musco,
Aut pingit nitidis baccata monilia gemmis.
In medio Silis undanti late imperat amni:
Cui torvam astringunt argentea cornua frontem,
Centenique fluunt herboso e pectore rivi.
Ille altâ sub rupe jubet consistere circum
Flumina; quo jussu cursus frenantur aquarum,
Et ponunt taciti crepitantia flamina venti.
Ipse autem canit, ut nascentis semina mundi
Acciperent diversa suis exordia causis:
Utque olim induerent primas animalia formas
Tum quae vis montes, & cinctas moenibus urbes
Concutiat, vastique agitet tumida aequora ponti.
Tum miserum Alcyonen, & cari conjugis umbras,
Demersamque refert mediis in fluctibus Hellen.
His infelices adjungit Adonidis ausus.
Saepe Venus puerum, tristi deterrita fato,
Ad tenerorum amplexum, atque ad dulcia furta vocabat.
Parce puer silvis; sunt multa pericula silvis:
Huc ades, & mecum placido junge oscula lusu.
Ah tibi ne rapidis urantur solibus ora:
Neu saevo occurras densis in saltibus apro.
Ille tamen plenâ gestans venabula dextrâ.
Nunc juga montis obit, nunc horrida lustra peragrat.
Sectaturque feras; nec serâ nocte reversus,
Occidit heu rabido demum confossus ab apro.
Fleverunt nemora, & spoliati gramine colles:
Et Nymphae insolitis implerunt arva querelis.
At Dea fracta metu, & subito exanimata dolore
Devolat, indignaque videns jam caede tepentem
Ingemit, & formae divinum exuta decorem,
Corpus inane fovet, terrasque, & sidera damnat.

Tum

Tum canit, ut blandus vexisset Ariona Delphin,
Et Methymnæum duxisset ab æquore vatem.
Tum fugientem acri compellat Thesea questu
Perfide, quid solam deserto in littore amantem
Liquisti? nec te morientis fata puellæ,
Nec te conscia mens, nec te perjuria terrent?
Flecte ratem male grate hospes, da lintea retro.
Nonne vides puppim invito contendere ponto,
Nec tantum perfide meas? & conjugis eheu,
Ad mœstasque preces, atque ad pia vota reflecti?
Illa quidem male grate hospes te à morte redemit:
Illa tibi primos etiam donavit amores.
Flecte ratem, cupit infestis objecta periclis
Per freta cæca sequi fugientem, & brachia tendit
Credita jam jam undis, vastumque ingressa profundum.
Tum quercus Dodonæ suas, Phœboque sacratam
Ortygiam, Nilique refert septemplicis ortus.
Te quoque, cui Venetum imperium debetur, aperto
Deducit pelago: tibi subjicit ultima Thules
Littora, & Oceani magnas promittit habenas.
Macte animo, Federice, tibi Neptunia regna,
Et quæcumque oriens lustrat, quæcumque cadens Sol,
Parebunt, orbisque æterna pace quiescet.
Te duce, casta fides cum fecerit otia terris,
Aurea restituent concordes secula Parcæ:
Et præceps toto fugiet discordia mundo.
Sponte suâ tum perpetuâ flavescet aristâ
Campus, & Hybleo sudabunt melle genistæ:
Atque impune lupis audax miscebitur agna.
Ipsæ nectareo distendent lacte capellæ
Ubera: & in mediis florebunt lilia dumis.
Ipse rubus passim miti se vestiet uva;
Assyriæque salix pinguescet germine myrrhæ.
Tum vero placido sternentur cærula fluctu.
Nec pelago abruptas horrebit nauta procellas,
Cyaneas etiam cautes, Scyllæque saxa
Percurrent tutæ volitante remige puppes.
Felices tali rerum sub principe gentes;

Feli-

Tuque adeo felix tanto pro munere princeps.
Quid casum Phaëtontis, & horrida vincula narrem
Andromedos? Thamyrimve, suo qui orbatus honore
Musarum quondam ultrices cognoverit iras?
Omnia, quæ Adriacis Proteus cantarat in antris,
Forte ut Carpathio cessisset ab æquore vates.
Ille canit: plausum ingeminant lætæ undique ripæ,
Vicinumque nemus; donec se fluminis alveo
Condidit, & pronos cursus emisit aquarum.

JOLAS.

Sic te perenni picta flore gramina,
Et umbra densis explicata frondibus
Bevent, beate pastor; ut nec horrida
Hyems virentium arborum lædat comas;
Nec prata lætis exuat coloribus:
Prata illa regnis præferenda, quæ tibi
Tantum quietis, otiique suggerunt.
Felix Jola grata ruris commoda
Semper tueris; seu colis scatentia
Vireta rivis, sive sub cavo specu
Projectus, & curis solutus omnibus
Canis, quod ipsa circum imago consonet,
Et alta reddant montium cacumina.
Felix Jola, nunc tibi fons languidum
Affert soporem blandiente murmure:
Nunc dulci amore saucius, tuos novis
Incidis ignes populis: & stipite
Crescente dulcior simul crescit calor,
Tecum in reductâ valle grex depascitur:
Quantumque longis solibus carpunt oves
Brevi resurgit nocte; tecum Vespere
Surgente, notis clauditur præsepibus:
Astrisque jam cadentibus, cum pascua
Lento madescunt rore, prosilit pecus
Molles ad herbas; hic tibi tunc alitum
Congratulantur cantus; hic felicibus

Ad-

Aspirat auris obstrepens Favonius.
At tu, beate pastor, isto munere
Diu fruare, nec nemus, nec florida
Offendat arva frigus acre: sed tibi
Æterno aperti vere floreant agri.

Ad Julium.

Dum mihi felices, Juli, nemus explicet umbras,
Non alias malim quærere divitias.
Et modo odoratas intexam floribus herbas,
Eoas videat cogere solus opes.
Seu lœtas viridi pascam sub valle capellas,
Mœnalios recolet fistula nostra modos:
Seu defessa levi declinem membra sopore,
Servabit tenerum pulchra Neæra gregem,
Et mihi perspicuæ sitientia diluet ora
Rivus aquæ, & victum mitia poma dabunt.
Quid dubio iratos percurram remige fluctus,
Expleat ut miseram lucida gemma sitim?
Ah pereat quicumque truci se credere ponto
Audet, & ignotas æquoris ire vias.
Hinc pelagi rabiem, vastas hinc nauta procellas
Sensit, & abruptis excita monstra fretis.
Cum nullæ invitum domuissent Nerea puppes.
Æquoreas licuit sæpe videre Deas.
O quoties niveas Tethys exerta papillas,
Natarum explicuit per freta summa choros:
Atque ubi mortales in se convertit ocellos,
Gavisa est fidi littoris hospitio.
At postquam audaci superavimus æquora pinu,
Cæruleis Nymphæ delituere vadis.
Tum pecus indomitum spumoso e gurgite Proteus
Extulit, & tumidum jussit obire salum.
Tum crudelis hyems pavidas surrexit in alnos,
Successitque polo mœsta cohors Hyadum.
Me juvat umbrosos indagine claudere saltus:
Nec pudet exiguâ delituisse casâ.

Quid mea Mygdoniis consurgant tecta columnis?
Aut rubeant ostro vellera Sydonio?
Felices olim coluerunt Numina terras:
Aureaque æternum sæcula ver aluit:
Ludebant passim Dryades per opaca vireta:
Ludebat cupido juncta puella viro:
Et pariter dulces assuerant carpere somnos,
Alternoque simul nectere flore caput.
Tum numquam obscuræ cinxerunt æthera nubes,
Nec Notus Æolio carcere prosiluit.
Nec sæva ardenti sonuere tonitrua cœlo;
Nec placidum armarunt ignea tela Jovem.
Scilicet optatos præbebat silva recessus:
Grataque sepositas antra dabant latebras.
Aëreæ neque adhuc pulsabant sidera turres:
Nec stabat Pario marmore fulta domus.
Ilicet auditi tonitrus, cum Juppiter arces
Vidisset celsum tollere in astra caput.
Tum primum attonitæ nimbos, & fulmina gentes,
Ventorumque novas extimuere minas.
Quin etiam superum foribus præfulsit Orion,
Et lævum insolito muniit ense latus.
Me vero gelidâ lucus si protegat umbrâ,
Rura colam, votis rura petita meis.
Illic formosæ vaccinia prima Neæræ,
Et violas pictis ipse feram calathis.
Illic sectatus volucres ad retia cervos,
Arenti liquidos ore bibam latices.
Aut dulces plenâ decerpam ex arbore fœtus:
Aut pascam niveum læta per arva gregem.
Dii facite extremo decorent me rura sepulchro.
Spargat ubi rutilas mœsta Neæra rosas:
Et tristes demissa genas, demissa capillum,
Inscribat tumulo jam moritura meo:
Huic semper nemora huic placuerunt mollia semper
Gramina: qui viridi nunc quoque gaudet humo.

Cela-

Celadonis anathema.

Jam remos, fragilemque tibi, Neptune, carinam
Dat Celadon toto cognitus Oceano:
Ut saltem, incertis qui vitam absumpsit in undis,
Excipiat patrio terra senem gremio.

Typhoni.

Sic, venerande Typhon, tua quæ complectitur ossa,
Floreat æternis terra papaveribus:
Sic Venus Assyrio tumulos irroret amomo,
Atque Hyblæa tibi munera libet apis.
Ne sacro desit cineri post fata voluptas,
Neve pios manes atra favilla premat:
Et felicem animam crepitanti rivulus unda,
Et teneat lætis myrtus opaca comis.
Quæque suis olim potuis mulcere querelis,
Nunc etiam extinctum te philomela juvet.

In Philomelam.

Picta sinus, auroque leves interlita pennas,
Fingebat vario gutture carmen avis;
Et dulci clamore diem, roseamque vocabat
Auroram invito conjugis è gremio:
Quam nunc extremo tumuli donavit honore,
Et sparsit violâ, sparsit Acon lacrimâ.
Forsan adhuc humili cantus meditaris ab urnâ,
Sed reprimit cantus invida terra tuos.

Ad Lesbiam.

Puberibus caulem foliis nova purpura tinxit
Dum mordent gelidæ culta roseta nives.
Adventu ille tuo sese extulit: & tibi vernant
Frigora, dulce mei Lesbia ver animi.

Palladi & Soli.

Hanc oleam formosus Acon tibi, casta Minerva,
  Ille idem hanc oleam, Phœbe, tibi inseruit.
Tu, dea, crudeles pastorum averte bipennes:
  Tu teneram miti, Sol, ale temperie.
Quod si unquam domino fecunda adoleverit arbos,
  Si cum crescenti stipite crescet Acon:
Humida non deerunt flammæ fomenta bibaci,
  Quæ procul invitâ nocte fuget tenebras.
Et si vestra aderunt, Dii, numina, discet Apollo
  Ille tuas artes, ille Minerva tuas.

In Prillam.

O ego dum nitidos errat mea Prilla per hortos,
  Quam vellem rutilæ flos novus esse rosæ!
Qui seu virgineo decerptus molliter ungue,
  Ornarem ambrosiæ florida serta comæ:
Sive sinum, & roseas perfunderem odore papillas,
  Afferrem tacitas undique blanditias.
Gnosiaque ut quondam stellis illata corona est,
  Et Beronicæi verticis exuviæ:
Sic jam aliquis forsan felici lumine, cum me
  Linqueret aridulis forma cadens foliis,
Observans cœlo fulgentem, astrisque micantem,
  Diceret ipsa suam sidera habere rosam.

Ad Sebastianum Venerium, Ducem classis Venetæ.

Ausa Dei classem, sociasque lacessere puppes
Impia gens, Euris sinuosa in vela vocatis,
Horruit adversas acies, fractasque superbæ
Vidit opes Asiæ raptis spoliata trophæis.
Illa per Jonios centeno remige fluctus
Ibat ovans, tristesque minas, & bella ferebat,

Im-

Impuleratque Duces Cretææ a strage recentes
Rursus in arma vehi, & duro discrimine rursus
Hostiles petere exuvias, & Martia signa;
Obvia cum triplici se se tulit ordine classis,
Auspicio jam freta Dei, cœloque secundo,
Evertitque trucem validis incursibus hostem.
Tum Superum delapsa cohors plaudentibus alis
Irruere, & vacuas visa est rutilare per auras,
Et nunc barbaricas pelago submergere puppes,
Nunc invisam aciem rapidis incessere flammis,
Aut pugnare manu, mediisque insidere transtris
Æneadum, & Venetæ defendere robora pubis.
Pars autem clypeis venientes excipit ictus,
Aut stipata levi circumvolat agmina gyro:
Non secus, ac rigui si quando ad stagna Caystri
Candentes liquido glomerantur in æthere cycni,
Imbellesque agitant volucres, & inertia cædunt
Agmina; sanguineas zephyrus rotat aëre plumas.
Cinge triumphali victricia tempora lauro,
Dux Venetum, cui clara suæ cognomina gentis
Dat Venus, & spolia ampla tuo cape debita Marti,
Servatæ columen patriæ, tu maximus ille es,
Æquoreæ qui primus inis certamina pugnæ
Cladem Asiæ intentans: Divi comitantur euntem,
Et curæ vigiles, & ovanti gloria plausu.
Ultricesque rates, & ahenea mittis in hostem
Fulmina, suscepto igne cavis impulsa metallis;
Quo sonitu tremuere undæ, percussaque longè
Ambracia, & pavidæ latuere sub æquore Nymphæ,
Et refluo trepidans Achelous inhorruit amne.
Nec te ullæ belli facies, amissaque terrent
Regna, nec avectæ diverso ab littore prædæ.
Nec te animi vigor, & seris grave robur in annis
Deserit, & fracto exuvias ex hoste reportas,
Eque tua prior emicuit Victoria puppi.
Tum juvenem Imperio insignem, quem Cæsare magno
Progenitum virtus per grandia facta parentis
Evehit, & cœlum, promissaque sidera monstrant,

 At-

Attonitæ videre acies in prœlia versas,
Quo pietas, quo laudis amor, quo gloria traxit;
Et belli molem regere, & virtute tueri;
Qualis Atlas humero stellantem sustinet axem.
His quoque ab auspiciis, tantæ pars maxima pugnæ,
Curarumque comes sacris Antonius armis
Turbabat cuneos, inimicaque signa premebat
Ut superans, quamvis crebris maria alta procellis
Secum hyemes, Eurosque trahens, & nubila persans,
Verberat Orion, fluctusque illidit arenis.
Quem duo sectati varia in certamina fratres
Juncti animis ambo, cognato sanguine juncti,
Romulidæ proceres per barbara tela, per ignes
Irrumpunt, Martemque acuunt, spoliisque superbis
Sæpe suam decorant ingenti mole Columnam:
Ceu quondam Oebalias soliti ductare cohortes
Tyndaridæ adverso spoliabant milite castra,
Insignes paribus clypeis, quibus aureus ensis,
Et jam tum gemino radiabat sidere cassis
Aurea; puniceæ volitabant vertice cristæ.
Nunc pharetras, Lyciosque arcus, perfractaque tela
Fluctus agit, laceræque natant in gurgite pinus.
Et jam trunca virûm, discerptaque corpora passim
Littoreæ sectantur aves, projectaque pascunt
Viscera, & effuso late rubet unda cruore.
Atque aliquis, Naupacte, tuas dum tendit ad oras,
Et pugnata refert sacris nova bella sub armis,
Dumque peregrinâ legit Actia littora pinu,
Ecce, ait, hinc pugnas iterum prospexit Apollo,
Bisque triumphatis Ægyptia signa carinis.
Sic ait; & celeri percurrit Echinadas aurâ.
Defer ad extremas victricia nomina gentes,
Fama, novas memorans pugnas, partosque triumphos,
Quæ vetera heroum obscuris monumenta sepulchris
Subtrahis, æternisque Duces interseris astris,
Dic actos in bella viros socia arma ferentes
Hispanos, Venetosque intermixtosque Quirites;
Nunc primum Jonio in magno junxisse carinas:

At contra Euboicas summa in certamina classes,
Mentiro que Deos, viresque Orientis agentem
Regem Asiæ, domitum, tremefactaque saxa Caphare.
Scilicet hoc dudum precibus votisque petisti,
Sancte heros, qui sceptra Dei, sedemque tueris,
Idem aperis, idem cœli penetralia claudis,
Dum tu neglectâ pro relligione laboras,
Et Vaticanas toties pr: stratus ad aras
Sacra facis, sanctasque vocas in fœdera gentes;
Jordanemque jubes, Solymasque reposcere sedes,
Atque implacatæ superare Propontidis oras.
Salve operum tantorum auctor, qui numina nobis
Concilias, & dia tuis paris otia terris.
At tibi, Dux Venetum, nunc alter ab Hercule magno,
Qui gravidam colubris Hydram, qui Thracia monstra,
Exsuperas, iterumque Acheloia cornua frangis,
Quando etiam majora manent, superanda Propontis,
Rhœtæique sinus, proavitaque regna petenda:
Jamque tuis Rhodos; & Salamis, Naxosque receptæ
Accedent titulis: & jam concussa tumultu
Mygdonia, & tristes expavit Achaia pugnas.
Te celsi juga Taygeti, te frigida Tempe,
Aoniumque vocat nemus, & Permessides undæ,
Et tua Pieriæ respondant nomina silvæ.
Tempus erit, cum rapta sacris solatia Musis
Restitues, fontesque suos, suaque antra recludes,
Nunc dira illuvie, & silvestribus obsita dumis;
Et sua jam profugi recinent ad flumina cycni.
Hinc & ad æquoream victor provectus Joppem
Antiquas Solymorum arces, & sceptra reposces
Ausoniæ Imperio, ac Romanis debita regnis;
Et tibi Carmeli rupes, tibi plaudet Idume,
Et tibi crescentes surgent ad sidera palmæ.
O sacræ Libani valles, & palmifer Hermon
En erit, ut vestros liceat penetrare recessus?
En erit, ut Syrias lustrans pius hospes arenas
Cœlicolum signata legam vestigia plantis?
Bethlemiisque domus supplex sacraria visam?

Et propiora Dei cunabula pronus adorem?
Felices properate citis decursibus anni,
Concordesque iterum fatalibus aurea pensis
Sæcla neant Parcæ, meque hæc ad vota reservent.
Adspice, dum properant alios tibi fata triumphos,
Ut maria, ut tellus nobis, ut largior æther
Rideat, & nitido ostentet nova sidera cœlo;
Illustres animas, quæ prodiga pectora vitæ
Ausæ omnes dum, fata dabant, hostilibus armis
Objicere, & lethum pro relligione pacisci,
Has sedes peperere sibi, qua lactea fulget
Orbita, & æterni candent fastigia mundi,
Et modo pacatis diffundunt gaudia terris

Ad Torquatum.

Alternos stellarum obitus, Solisque labores,
Et liquidos pelagi campos, & munera terræ
Diversa ratione regi, Torquate, videmus.
Nam neque perpetuo tellus se gramine vestit,
Nec cœlo semper dominatur Libra, nec idem
Est Soli cursus, rabidum cum Sirius astrum
Exerit, & gelidis canescunt arva pruinis.
Quid memorem Oceanum, fundo sive æstus ab imo
Altius insurgat, sive in sese ipsa residat?
Scilicet & vario rerum mortalia casu
Labuntur, certoque nihil se fine tuetur.
Una tamen nunquam est fortunæ obnoxia virtus;
Hæc pia jura dedit populis, solersque futuri
Evitare monet jucundæ commoda vitæ.
Hæc duras perferre vices, & vivere parvo
Instituit; quid enim refert, mihi jugera mille
Sufficiant victum, aut exili pascar agello?
Est, qui divitiis semper, Torquate, parandis
Invigilet, nunc Hesperios, nunc exul ad Indos,
Atque hunc nec vastas obvolvens Africus undas
Exterret, tumidumve natantia monstra per æquor.
Quin etiam quo plus fulgentibus addit acervis,

Affectat jam plura, magisque amor urget habendi.
Felix, quem nulli vicere Cupidinis æstus,
Quem non ambitio, non torret avara cupido.
Ille quidem exigui contentus cespitis umbra,
Agrestes laudat secura per ocia somnos.
Quis pingues Arabum saltus, aut arva feracis
Armeniæ propria malit ditione tenere?
Illum non litui terrent, nec tristia bella,
Dum virides silvas, miserisque incognita curis
Rura colit: neque enim laudis dulcedine captus
Regna petet, vel opes inhians moderabitur urbes
Justitiæ custos; at si crudele tyranni
Imperium timeat, legesque impune labantes,
Tunc illi fuerint privata negocia curæ,
Oblitusque sui, patriæ discrimina forti
Corde feret, populumque gravi terrore levabit.
Ac, ne quid rerum labefactet jura, fidemque,
Prospiciet, longe metuenda pericula cernens.
Me quoque, ut incertam scirem contemnere sortem,
Atque auri pretium infelix, finxere Camœnæ,
Gaudentem censu, puro qui splendeat usu.
Percurrant alii sinuosis æquora velis,
Eooque legant ardentes littore gemmas;
Ipse, nisi attonitæ mihi sit mens conscia culpæ,
Intra naturæ fines regnare beatus
Dicar, & insanis animum subducere curis.

In obitum Horatii Farnesii Parmæ Ducis.
AD JO: CASAM.

Cœlo propinquas muniat urbium
Regnator arces, altaque marmora
Collustret auro, dives agris,
Imperii ditione dives.
Non ille magni consilium Jovis,
Non ille fatis debita funera
Supplex reflectet, nec fugaces
Sollicita prece sistet annos.

Heu

Heu quid deorum quærimus in finu
Sacro latentes temporis exitus?
Quid fortis expertes futuræ
Spes avidis jaculamur ausis?
Extrema vitæ nox datur omnibus?
Nec ducta nigro stamina pollice
Parcæ retexunt, nec refigunt
Impositas adamante leges.
En nunc labantes consilio duces
Videre magni funera Principis,
Farnesiumque heroa ademptum
Flet patriis Tiberinus oris.
Qui, cum minaci fervidus agmine
Adversa nuper castra lacesseret,
Insignis hasta, insignis ense
Ibat ovans medios per hostes.
Ut pura fertur per spatia ætheris
Late coruscam stella trahens facem,
Sectas ut excurrit per auras
Ignem agitans, volucresque flammas.
Ille emicans in turbine Martio,
Acrique turmas robore proterens,
Pubentis ævi vestiebat
Flore genas, tenerasque malas.
Quem nec dolosæ ferreus obruit
Imber cohortis, nec violentior
Extinxit ictus, dum frementi
Victor equo superaret hostem.
Et nunc decoro pulvere fordidus,
Nunc ære fulgens pectora Norico
Noctes fatigaret, diesque
Exuviis inhians Iberis.
Dejecit altis heu tamen arcibus
Muros tuentem fulmen ahenëum,
Fulmen, repercussus quod hostis
Impulerat rapiente flamma.
Sic pura cœlo stella refigitur,
Sic alba cycnum guttura fauciunt

Gor-

Gortynia exturbat sagitta
Pastor ab ætherio recessu.
Heu dux acerbo vulnere concidit,
Artuque pulchro sanguine proluit;
Heu fila Clotho ducta fatis
Aurea purpureis resolvit.
At tu beato carmine Principem
Cœlo reponens, tu juvenis memor
Obliviosis exime umbris,
Magne Casa, egregios triumphos.
Quos tollat alto gloria vertice,
Divûmque ad arces evehat igneas,
Et ducat ales Fama ad Indos
Laudum apices resonante penna.
Dic arma sacris sparsa cruoribus,
Et luctuosæ funera Galliæ;
Dic Marte victam fraudulento
Militiæ cecidisse robur.
Ut falsa quondam per vada Nerei
Injuriosæ vim ratis arguens
Vates recurvo pisce vectus
Dulcibus increpuit querelis.
Non ille ponti pertimuit minas,
Nec monstra torvis horrida vultibus,
Cum pulcher ostro, pulcher auro
Fluctibus in mediis niteret.
Qualis profundo Plejas ab æquore
Emersa fulget, cum pede lucido
Repellit undam, & crine rores
Decutit exiliens sub astra.
Aptarat acri remige territus
Flavis coronam crinibus auream,
Stringebat imos palla fluctus
Sidonio saturata fuco.
Ut blanda Siren carminibus truces
Mulcet procellas, sic fide Lesbia
Lenibat, argutoque cantu
Præcipites pelagi furores.

Suspen-

Suspensa cano gurgite Nereis
Vatem citato prosequitur gradu,
Phorcique proles appetenti
Pierios bibit aure cantus.
Quin & relictis littoribus stupet
Intenta blandis Alcyone modis
Lætæque delphinûm cohortes
In celeres glomerantur orbes.
Hic pone ludens, aut comitum subit
Alterna lapsu pectora lubrico,
Aut instar undæ gestientes
Saltibus exsuperat catervas.
Ille æstuoso creber anhelitu
Urget morantes, & voluceri salum
Verrit natatu, vel fugaces
Torquet aquas leviore gyro.
Sed nota postquam vectus ad æquora
Prospexit altos Oebaliæ sinus,
Oblitus ingentem querelam,
Atque avidæ insidias carinæ.
O quæ secundis per freta cursibus,
Seu me sequutæ, sive loquax ebur,
Has, inquit oras, attigistis
Æquoreæ Thetidis sorores,
Vos Sole primo, vos pelagi Deæ
Dicam supremo: sospes ab æquore
Vox ture Methymnes alumnus,
Et positis venerabor aris.
Tum fide vector te quoque concinam
Mixtis eburnæ carminibus lyræ,
O digne cœlo, quique cœli
Astra novo cumules honore.

In obitum Hieronymi Fracastorii.

Nec Sol ab ortu pulchrior aureum
Ostendit axem, nec Magis Hesperus,
Cum pura nox invexit astra,
Sidereos micat inter ignes,
Quam vera virtus munere cœlitum
Terris refulsit; quam neque fulminis
Exterret ictus, nec minaces
Martis equi, nec iniqua bella.
Sed Ditis atri, quem semel horridis
Adjecit umbris dura necessitas,
Non dia virtus, non Camœnæ
Ætherias revocant ad auras.
Nec Musa quondam restituit parens
Fatis ademptum Threjicium Orphea,
Quamquam ille dudum corda molli
Flexerat Eumenidum querela,
Ausus profundos flebilibus modis
Excire Manes, nigraque Tartara,
Noctemque damnatam subire,
Dum miseram Euridicen reposcit.
Nec morte functum candida Pieris
Ad lucis oras, ad nitidum diem
Frastorium vatem reducit
Sæpe deos precibus fatigans;
Seu flexuoso Tethyos e sinu
Phœbus recurrens explicat aureas
Equis habenas, & rubente
Exhilarat sua regna curru,
Seu noctis udæ prævius Hesperus
Sacros reliquit Nereidum choros,
Et luna rorantes aperto
Extulit Oceano jugales.
Illum gementes Aonio in specu
Flevere Musæ; nec mel apes, neque
Dulcem dederunt astra rorem, &

Flu-

Flumina deſtituere cycni.
Nunc plena luctus omnia; nunc humi
Phœbea laurus, nunc hederæ jacent.
Nunc cæca nubes ſidus urget
Pierium Stygia ſub unda.
Sic puppis atro mergitur æquore,
Quæ bella nullis gentibus inferens
Fulgebat inſignis Sabæis
Muneribus, Phariaque merce.
Declivis alto Sol ruit æthere
Feſſas reclinans Oceano rotas,
Sed luce terras afficit idem
Purpureo rediens Eoo.
Nos ut ſevera turbidus alluit
Cocytus unda, fataque Gnoſſius
Judex ahena movit urna,
Ad ſuperos via nulla ducit.
Quis victa morbis, victa doloribus
Firmabit herbis membra potentibus?
Quis verba devolvet rotata
Ambroſio nivis inſtar ore?
Tardaſque nectet fluminibus moras
Carmen decoro pectine temperans?
Carmen, quod argutis ab antris
Sæpe loquax iterabat Echo?
Tu Phœbe teſtis, cum tibi fervida
Sacrabat alto pectora numine
Oracula edoctus Pelaſgûm.
Sanctaque templa animi recludens.
Sive ille fati præpetis obvias
Tardarent alas Pœonis Artibus,
Seu voce mallet, ſeu canoris
Pronum Atheſim fidibus morari,
Qua pulchra labens per vada libero
Amnis natatu Naïadum ſacros
Pertentat amplexus, & udam
Mordet aqua fugiente ripam.
Sed pone luctus anxia Pieri.

Non

Non ille, magni cultor Apollinis,
Urgetur obductus perenni
Nocte oculos, gelidoque somno:
Qui sempiternæ mensus iter plagæ,
Et se beatis sedibus inferens
Accessit astris, & nitescit
Altior invidiæ tenebris.

Tumulus Tryphonis.

Stant aræ, stant coniferæ ad tua busta cupressi;
Tu mea ab inferiis accipe dona Tryphon.
Sic venerande senex, tua quæ complectitur ossa,
Floreat æternis terra papaveribus,
Sic Venus Assyrio tumulos irroret amomo,
Atque Hyblæa tibi munera libet apis.
Neve sacro desit vati post fata voluptas,
Proxima ab umbroso cantet avis nemore.
Et qui te blando mulcebat murmure rivus,
Nunc etiam argutis somnia portet aquis.

PATERA.

Non mihi Pleiadas, non lucida plaustra Bootæ,
Stellarumve choros, pictisve in nubibus Irim,
Nec Solem rutilum patera cœlavit in aurea
Docta manus, Myos artifices imitata figuras;
Sed nemora, & teneris distinctas floribus herbas,
Et graciles hederas, mitesque in vitibus uvas,
Et circumflexos argento effinxit acanthos,
Addidit & rupis prognatum vertice fontem,
Et perlucentes liquido sub fonte lapillos,
Artis opus miræ, medioque ex aggere nymphas
Candida virgineo nectentes brachia ludo.
Parte alia sub vite sacer procumbit Iacchus,
Ebria cui lentus natat intra lumina somnus.
Ante pedes thyrsi, redimitaque tela corymbis,
Delapsæque jacent neglecto e crine corollæ.

In-

Inter se vigiles Mareotica vina ministrant
Ludentes Satyri passim, projectaque rident
Serta Dei; credas diffuso ex ore cachinnos
Excipere, & dulces nympharum audire susurros.
Hinc infusa novo semper mihi nectare vina
Mutat inaurata crater argenteus ansa,
Longaque sollicitis affert oblivia curis.

Gallæ querela de marito venatore.

Si potes invita toties secedere Galla,
Densaque nexilibus claudere lustra plagis,
Et longæ perferre nives, & frigora noctis,
Asperaque hiberni flabra subire Noti,
Ah pereant acresque canes, & retia, & arcus,
Et quæ Mygdonia tela geris pharetra.
Nec tibi sit tanti vastos indagine saltus
Cingere & obsessas exsuperare feras,
Ut sine te viduo conjux cubet anxia lecto,
Et metuat fati mille pericla tui:
Et ne crura tibi lædant, & brachia sentes,
Neve tuo madeat sanguine torvus aper,
Neve tuos rapiant silvestria numina sensus
Blandus Hamadryadum, Naiadumve chorus.
Neve Aurora, novo cum se se ostentat ab ortu,
Raraque purpurea discutit astra manu,
Te modo venantem, modo curva in valle jacentem
Complexu impediens malit Jule suum.
Sic juvenem Æolidem silvis excepit in altis
Vix egressa rubro conjugis e thalamo.
Ille genas primo signarat flore juventæ,
Et poteras tenero Procri timere viro;
Seu matutinos agitans ad retia cervos
Curreret arguto sola per arva pede.
Sive canum hortator viridem lustraret Hymettum
Insignis Geticæ tigridis exuviis.
Atque, ut forte canes tumulo revocabat ab alto,
Succinctum Gnidia vidit amans pharetra.

Pendebant humeris arcus, Lyciæque sagittæ,
  Stabat & in roseo plurimus ore vigor,
Ut viget umbrosis in vallibus avia myrtus,
  Pronaque vix flores sustinet una suos.
Quem dea nube latens cælestibus extulit ulnis,
  Membraque nectareis languida fovit aquis.
Nunc tu sollicitos Gallæ depelle timores
  Assidua victus pectora dura prece.
Quasque invexit hyems, & frigida sidera noctes
  Conjugis in tepido contere, Jule, sinu.
Deinde ubi ver nitidum Zephyrusque & lenior aura
  Duxerit, & viridi gramine pinget humum,
Vicina lepores melius venabere silva,
  Hæreat ut lateri candida Galla tuo.
Illa leves agitare hinulos, & tendere casses
  Discet, & instanti solvere vincla cani;
Qualis Menalios errans Atalanta per agros
  Terruit adjuncto Mimalione feras.
Sic & nulla tuos injuria lædet amores,
  Et strepet arguto nulla querela toro.

DE CAROLO QUINTO

In Germania pugnante.

Pro magno imperio algentem dum pugnat ad Albim,
  Et spolia infenso Cæsar ab hoste petit;
Nunc ensem, Vulcane, tua molire sub Ætna,
  Et galeam, ardentes quæ vomat ære faces,
Et sacrum thoraca, & ahenea tegmina crurum,
  Cælatamque novis ægida imaginibus.
Illic finge acies, expectatosque triumphos,
  Captivosque duces, captaque signa ducum.
Lætaque purpureis plaudat Victoria pennis,
  Victricesque ferant Rhenus, & Ister aquas.
Nam rosea sub nube Venus complexa nepotem,
  Aurea formosa deferet arma manu.

CORNELII AMALTHEI

OPITERGIENSIS.

Ad D. Pium V. P. M.

QUid curæ iniquæ, ac sollicitudines
Arcetis undis me Aonidum procul?
Et corde abite, & mente abite;
Ut vacuus citharam resumam.
Me Vaticani verticibus juvat
Magnum Quiritum dicere Principem:
Tu labra nobis, docta Clio,
Prolue Castalio liquore.
Quis ô, quis unquam te sine concinat,
Quæ non Arion pectine Lesbio,
Non ipse digne posset Orpheus
Threicio celebrare plectro?
Ut virgo, in hortis dum calathos parat
Implere pictis floribus, ambigit
Rosas ne molles, an ligustra,
An violas prius ungue carpat:
Sic quisquis ardet Pieriis modis
Te ferre cœlo, Rex hominum, & Pater,
Quid ante dicat, postve nescit:
Tantus honos viget, atque virtus.
Tu clari Olympi nutu aperis fores;
Et regna Ditis, tristia Tartara,
Occludis, ac manes profundos
Eripis Eumenidum flagellis.
Tu sæva Martis bella minantia
Cædemque, pestemque, & miseram famem
Tellure propulsas ab omni:
Ac populis tribuis quietem.

Hinc alma Pax, hinc Relligio, & Fides,
Instar nitentis Luciferi, emicant:
Hinc aurea e pensis reducunt
Sæcla tibi triplices sorores.
Jam dulce nectar defluit amnibus,
Et mella stillant e Jovis arbore:
Jam fruge sese, floribusque
Perpetuis humus ipsa vestit.
Huc ergo tandem, progenies Deûm
Astrea, cœli labere sedibus.
Non hîc Lycaon, qui nefandis
Decipiat dapibus Tonantem;
Non execratâ quæ juguset manu
Medea partus, aut Pelopis genus;
Non arce ab altâ qui laboret
Trudere cœlicolas Typhoeus.

JOANNI AUSTRIO
Christianæ Classis Imperatori

PROTEUS.

Aurea Tithoni conjux subtraxerat umbras,
Pronaque puniceo velarat sidera vultu,
Cum Sol Eoo tollens e gurgite currus,
Illustri magnum detexit lampade mundum.
Tum subito Adriacis Proteus sese extulit undis,
Quem comitabatur flavos resoluta capillos
Cymotohe, atque Hyale, niveisque Arethusa lacertis
Atque aliæ vatem Nereides admirantes.
Ut ventum ad litus, passim hîc vaccinia nigra,
Pallentesque legunt violas, mollesque hyacinthos:
Mox omnes circunsistunt, & carmina poscunt.
In medio Proteus altum jubet æquora murmur
Ponere, & Æolios stridentia flamina ventos:
Quo jussu placantur aquæ, placantur & Austri.
Ipse autem canit, ut nutu suspenderit orbem
Rex Superum, qualisque hominum concrerit origo

Informi ex limo; nec non elementa per omne
Fusa genus; cœloque etiam labentia signa.
Tum memorat Phœbi cursus, Lunæque meatus;
Quid ferat Arcturus, quid verno Pleiades ortu,
Quid tristes Hyades, quid desolatus Orion.
His addit Lapithûm media inter pocula rixas,
Et dirum exitium Cadmi, vultusque Medusæ.
Tum miseræ Inachidos deplorat tristia fata.
Infelix virgo, quondam tu nectare digna,
Et dulci ambrosiâ, thalamoque, toroque Deorum;
Nunc autem foliis, & amaro gramine tantum
Pasceris, atque sitim limoso flumine pellis,
Gramineoque jaces septis inclusa cubili.
Infelix virgo, quoties tu verba referre
Conaris, toties auras mugitibus imples.
Ah pater, ah rector Superum, miserere puellæ,
Jam miserere tuæ, finemque impone labori.
Hinc Prognes Tereique convivia fœda parentum,
Candentesque humeros Pelopis, Nisique capillos
Commemorat, post hæc miseros decantat amores
Bistonii vatis, qui quondam conjuge raptâ;
Ausus inaccessas Erebi lustrare tenebras,
Tartareum potuit custodem flectere cantu,
Et reditum ad superos optatæ aperire puellæ:
Sed tamen incautum metus, & dementia vatem
Invasit, sociamque vix jam luce sub ipsâ,
Jamjam Tænarii egrediens e liminis oris,
Respexit; tunc illa iterum se Ditis ad umbras
Corripiens, Erebi leges, atque impia fata
Visa queri, miserumque viri incusare timorem.
Tum canit insignem sacris Helicona Camœnis,
Parnasumque orbis medium, lætosque per agros
Aonidum blando labentes murmure fontes.
Te quoque Pyrenes decus, & Mavortis alumne,
Cujus ob imperium cœlo caput Austria tollit,
Hoc tandem celebrat divinus carmine vates.
Macte animo, Princeps, genus alto e sanguine Divûm,
Qui modo conjunctas æterno fœdere classes,

Ma-

Magnorum Regum classes, Venetique Senatus,
Sublimi e speculâ totum prætexere pontum
Despicis, & validas Neptuno ostendere vices,
Eja age terribili Thracum pete fulmine puppes,
Fulmine, quo mundi moles operosa pavescat;
Et gentem sceleratam imo demerge sub Orco.
Tunc Asiæ ingenti perculsus clade tyrannus,
Abscindet manibus crines, atque unguibus ora.
Mox iræ impatiens prærupto e vertice saxi
Sese præcipitem demittet in æquoris undas.
Hinc juga servitio solvent & Maurus, & Indus,
Fallacisque Dei ritus, legesque profanas
Contemnent, genitumque colent e Virgine numen
Et Romana ferent patrias vexilla per urbes.
Tum Parcæ unanimes Saturnia sæcula reddent,
Et rursus terrarum orbem Pax alma reviset:
Sponte suâ fœcundus ager flavescet aristis,
Sponte sua molli sese rubus induet uvâ,
Aureaque æternum pendebunt arbore poma,
Ac passim vario pingetur terra colore.
Ilice præterea stillabunt dulcia mella
Et pecudes multo distendent ubera lacte,
Colludentque lupis mediis in vallibus agnæ.
Quin etiam placidis sternetur fluctibus æquor,
Nec Scyllam pinus metuet, nec nauta Charybdim.
Spirabunt Zephyri tantum quorum omnia flatu
Ridebunt, totusque adeò lætabitur orbis.
Quare age, ne prorsus desint hæc otia terris,
Magnanima Heroum soboles, jam sume potenti
Arma manu; teque his quamprimum accinge trophæis;
Te Bellona ferox, & te Fortuna sequetur.
Quid loquar Heliadum lacrimas, mutataque membra,
Quidve piæ Clymenes fusas e corde querelas,
Cum Phaetonta polo dejectum fulmine vidit?
Omnia, quæ Musis Helicon, quæque Ismarus Orpheo,
Audiit: ille canit, resonos dant littora plausus,
Donec ad occultas redierunt Numina sedes.

De eadem Victoriâ.

Pectora Threicio dum scinderet ungue tyranno,
Impiaque eriperet dentibus exta Leo;
Cornua depressit Phœbe, currusque retraxit;
Ac mœsto tales edidit ore modos:
Ecquis io pœnas persolvit acerbius unquam?
Non avidâ Tityus sic laceratur ave.
Cur ita? flagitiis hoc tam crudelior ille est,
Vulture quam morsu durior ipse Leo.

In collem Cenetensem.

Æmule Parnasso collis, Diis cognita sedes,
Cui cedunt Tempe Thessala deliciis,
Te fons illimis, te puri nectaris haustus
Irrigat, & gramen proximus humor alit.
Nec desunt violæ, nec desunt alba ligustra,
Nec quidquid verno tempore pingit humum.
Hic myrtus Veneri, hic Phœbe Peneia laurus,
Hic fœcunda suæ frondet oliva Deæ.
Illic pampineæ texunt longo ordine vites
Multiplices arcus alme Lyæe tibi.
Quos ubi tam pulchros mirata est Iris ab alto,
Protinus elatum condidit ægra caput.
Invida cur mœres? nimirum hic collis habetur
Dignus amore hominum, dignus amore Deûm.
Quid loquar Attalicis splendentem ornatibus aulam,
Quæ posita est summi verticis in specula?
Ex hac longinquas prospectat Turrius urbes,
Oppidaque, & læto rura beata solo.
Miraturque vagos fluvios, præruptaque saxa,
Et nemorum frondes, antraque Hamadriadum.
At propè vicinas ædes, patriosque penates,
Qua fluit arguto Mesulus amne videt.
Hoc visu didicere nefas avertere gentes,
Et sacros ritus, & pia jura sequi.

Sal-

Salve auctor praeclari operis, salve inclyte Turri,
Te nostrum semper carmen ad astra feret.
Sed quid vastum æquor fragili conscendere puppi
Nitar? & Æoliis tendere vela notis?
O mecum umbrosa divinus Flamma sub ulmo
Afforet, & laudes diceret ipse tuas.
Te non tam dulci plectro celebraret Arion,
Nec vatum celebri quilibet ex numero.
Nam cum sidereos doctus sit noscere cursus,
Abditaque in gremio fata videre Deûm,
Concineret, quo celsa petes Capitolia plausu
Præcinctus castam murice cæsariem
Concineret, qua spe ardebit tibi Martia proles
Tergemini imperii sceptra superba dari.
Attoniti starent Fauni, Dryadesque puellæ,
Et pictæ volucres, quadrupedumque genus.
Non aquilam turtur fugeret, non agna leonem,
Sævitiam cantu vinceret ipse suo.
Sic olim cithara, & numeris miserabilis Orpheus
Flexit Persephonem, flexit & Eumenidas.
Jamque alacrem Eurydicem superas ducebat ad auras,
Pæneque Tartareis finibus exierat:
Cum tamen incautos retro detorsit ocellos.
Et subito ah miseram perdidit Eurydicem.
At postquam manes iterum lenire nequivit,
Conscendit Rhodopen tristia fata querens.
Hic, dum rore madet tellus, dum Sole tepescit,
Deplorat mœstis vocibus Eurydicen.
Vicinæ Euridicen respondent undique valles,
Atque Echo Euridicen vocis alumna refert.
Quin caput avulsum ex humeris, mersumque sub Hebro
Euridicen anima jam fugiente vocat.
Tu vero Flamma Illustris, Flamma edite cœlo,
Cui nitidam frontem nubila nulla tegunt,
Seu nunc virginea redimitus tempora lauro
Permessum invisis, Pieridumque choros,
Seu mage vestigans animo primordia rerum,
Ut de more soles, pasceris ambrosia;

Huc ades, & sacræ ne desint gaudia rupis,
Quæ magno heroi præmia danda canis.
Hæc tantum ipsa tuo gaudebit carmine rupes,
Quantum Helicon cantu gaudet Apollineo.

De Bernardino Thomitano.

Juppiter ut vidit Thomitanum Pæonis arte
Extinctis animas reddere corporibus,
Utque illum rapidos persensit carmine ventos
Sistere, & e summis saxa movere jugis,
Nunc tantum æthereas, inquit, rege, Phœbe, quadrigas,
Et tibi sit curæ gloria sola poli.
En geminâ nil te inferior clarescit in arte,
Terrarumque alter Phœbus in orbe micat.

Ad Vincentium Gilianum.

Vincenti Latiæ, Atticæque linguæ
Æternum decus, ac perenne lumen,
Cui crines Erato virenti oliva
Ad colles Heliconios revinxit,
Quas grates tibi pro tuis camœnis
Persolvam? teneræ monile nunquam
Tam gratum fuit, aut erit puellæ,
Quam mî sunt numeri, tuique cantus.
Dum ver purpureas rosas fovebit,
Et duras glacies hyems amabit,
Hos sparsos tenui liquore cedri
Servabo nitidissima in cupresso.

PAULI AMANII

CREMENSIS.

In Effigiem ASCANII MARIÆ Cardinalis Sfortiæ.

HÆc est, quam mire depictam conspicis arte
Augusta Ascanii effigies, magni illius, inquam
Sfortiadæ, cui non vultu fortuna minaci
Unquam animi effregit vires; est Gallia testis,
Adriacique Maris domini, qua mente superbum,
Quam forti tulit imperium, captivus, & hostem
Quam se prudenti sæva a ditione redemit
Consilio, ac tandem Italiam, vacuasque revisit
Summi Pontificis Sedes, & Tibridis oram,
Ipse ubi erat sacri decus & pars magna Senatus.
Quod si non atris peperissent pocula succis
Dirum illi exitium, extremos tetigisset honores;
Ast illum huc Virtus; illuc sua fata trahebant.

PUBL. FAUSTI ANDRELINI FOROLIVENSIS.

FINIS.

PRincipium ex alto nascens ardore probatur:
Justa sed in solo fine corona datur.

Pecunia.

Unica cunctarum regina pecunia rerum,
Præcipuum magno pro Jove numen habet.

Aurum.

Clara quidem profert Phœbæus lumina fulgor;
Purius ast aurum, splendidiusque micat.

Diviti omnia.

Quilibet æquoreas semper fluit amnis in undas.
Pauperiora culex tecta rotundus adit.

Amor.

Non amor antiquo fuerat, sed amaror ab ævo
Dicendus, cum sit semper amarus amor.

Amans.

Si sapis amentem dicas, non lector amantem.
Nam nihil insanus mentis amator habet.

Scortum.

Nil aliud scortum est, nisi blanda & subdola Siren,
Quæ trahit humanum sub vada cæca genus.

Fe-

Femina.

Cuncta sub astrigero regnantia crimina cœlo,
Nutrit, in æternos femina nata dolos.

Coitus.

Turpis, & est morbi species horrenda caduci,
Cum jacet exanimis post sua furta venus.

Vinum.

Immodicus lædit, ceu dira cicuta, Lyæus.
Non facit ad longam crapula multa diem.

De Venere, & Baccho.

Semper juncta venit bibulo Cytherea Lyæo:
Res est inflammans luxuriosa merum.

Otium.

Corrrumpunt forti celsas cum pectore mentes
Otia plumoso desidiosa toro.

Somnus.

Quam vigil ignavo demis, Solertia, somno,
Additur hæc vitæ longior hora tuæ.

Fama.

Alta Cleonæo quærenda est fama labore.
Non venit ex molli vivida fama toro.

Avarus.

Semper eget, sitiens mediis ceu Tantalus undis,
Inter anhelatas pauper, avarus opes.

Invidus.

Invida perpetuis urit præcordia flammis,
Incedens fausto sors aliena pede.

Amici fortuna.

Agmina, quæ nitido credis fidissima cœlo,
  Nube sub obscura terga fugata dabunt.

Modus.

Ne dextra elatum videat, fractumque sinistra;
  Adsit fortunæ certus utrique modus.

Adversa toleranda.

Perfer Ulyssæo fortem de more sinistram;
  Hæc bene duranti sub pede victa jacet.

Adversis succumbens.

Casibus adversis fracta qui mente recumbit,
  Fortunâ ignorat dexteriore frui.

Hypocrita.

Exteriora gerit qui simplicis ora columbæ,
  Interiora vafræ pectora vulpis habet.

Superbia.

Turgida ventosos imitata superbia folles,
  Pascitur aërio corpus inane Noto.

Dentes.

Natura omniparens dentes formavit acutos,
  Ne vaga, sed claustris lingua sit arcta suis.

Lingua.

Quid melius linguâ, linguâ quid pejus eadem?
  Tristia cum dulci toxica melle gerit.

Fides.

Aurea quam sancto coluerunt sæcula ritu,
Aut nulla, aut nostro est tempore rara, fides.

Mors haud timenda.

Tensa quid horrescis missuram spicula mortem?
Non mors, sed passi est meta suprema mali.

Uxor.

Uxor habenda venit, non ut saturata libido:
Sed sit in æternos aucta propago dies.

Victoria mitis.

Bellica quæsito frenanda est ira triumpho.
Haud sævit domito nobilis hoste manus.

Justitia.

Æqua gerit rectam librat qua pondera lancem,
Justitia, immotâ firma, tenaxque manu.

Prudens.

Quisquis es ô prudens Janum sectare bifrontem:
Sunt ora atque oculis terga videnda tuis.

Fortis.

Instanti veniunt subeunda pericula casu:
Rebus in angustiis fortia corda patent.

Jus.

Si sublata forent juris decreta verendi,
Vinceret humanas barbara vita feras.

Philosophus.

Felix, cui nota est naturæ caussa latentis.
At sua qui noscat pectora rarus adest.

Furor poëticus.

Vatibus æternis cœlo descendit ab alto
Ad nova divinus facta canenda furor.

Oratores hujus sæculi.

Creditur orator nostrum quicumque per ævum,
Si verum excutiat nomen, arator erit;

Lis.

Ille brevi fiet misero mendicior Iro,
Tristia qui litis bella forensis amat.

Poëta.

Litigiosa fugit studiosus jurgia vates:
Non amat insanum Musa quieta forum.

Rex sine aculeo.

Quid metuis? princeps diro caret inclitus æstro;
Non facit ad magnos ultio sæva duces.

Mens.

Divina humanos mens est infusa per artus,
Cogitet ut spreto regna superna solo.

Metiendæ vires.

Ardua ne subeas ignotæ pondera molis,
Ni bene sint tergi robora nota tui.

Felix post obitum.

Ne quisquam extrema felix nisi morte vocetur,
Instruis accenso, Græce ligate, rogo.

Galliæ Senatores.

Justitia e summo terras Jove missa per omnes,
Gallorum elegit tecta verenda Patrum.

Industria.

Adversam superat tolerans industria sortem;
Semper & ex humili surgit ad alta loco.

Ad Librum.

Jam Liber, invidiæ securè latrantis abito:
Baubantem timidi est pertimuisse canem.

De Musa & Antistite Nolano.

Musa dedit cursum; Antistes tulit ipse salutem.
Quid majus? cursu major ubique salus.

PETRI ANGELII BARGÆI.

Epithalamium in nuptias Francisci Medicis & Joannæ Austriacæ.

Quum precibus, votisque Deum persæpe rogatus
Gens Etrusca, dies aderat lætissima, quâ se
Finibus e patriis Tyrrhenam inferret in urbem
Ingressura viri sedes, thalamumque jugalem
Joanna Austriadas inter pulcherrima natas:
Cum Venus, albarum curru devecta volucrum,
Idæi fontis latices, urnamque petebat
Fundentem largos sinuoso flumine rores.
Ipsa suos quibus & laveret spectanda capillos,
Et limphâ niveos felici spargeret artus.
Scilicet (hospitio nam paulo acceperat ante
Læta Jovem, & mediâ venientem in sede locarat)
Ibat, ut innumeros nativæ frontis honores,

Nec

Nec non & puræ decus inviolabile formæ,
Et crines, nullisque genas medicata venenis
Ostentaret ovans, roseoque occurreret ore
Visenti Idalium patris, & juga grata tenenti.
Ergo ea, cum primum puro se flumine lavit,
Et circumfusis corpus demersit in undis.
Utraque Tyrrhenis defixit lumina terris:
Et læta, accipiens medio de vertice Olympi
Vocesque, plaususque, & festæ gaudia lucis;
Aligeros ad se cunctos accersit Amores,
Atque ait: O generosa phalanx, cui lucidus æther
Ridet, & æterno labentia sidera motu
Dulce canunt, choreasque una certo ordine ducunt,
Cui mare fluctivagum paret, cui dædala tellus
Fundit odoratos nonnullo semine flores;
Si quando dulci mortalia pectora flammâ,
Et cæco rigidas hausistis vulnere mentes;
Nunc certe, ô vestræ dulcissima pignora matris,
Tempus adest, cum conjectis in corda sagittis
Heroum, læto quoscumque alit ubere tellus
Itala, & excultis nutrit Germania campis,
In cœlum laudesque meas, nomenque feratis.
Tempus adest; vos ite leves; ego protinus hinc me
Abripiens epulis adero, mensisque paratis
Pocula Acidalio ponam spumantia succo.
Hæc Venus, & contra est placido sic ore locutus
Filius, invictum soli cui cura Tonantem
Urere, & in varias rerum convertere formas,
Taurumque, pluviumque aurum, cycnumque canorum:
O mater, totum impendi multo ante laborem
Hunc tibi, perpetuumque decus, laudemque paravi
Egregiam, & magnum ventura in sæcula nomen:
Dum juvenem clarâ Tuscorum ab origine Regum
Observans, sequor assidue; sive ille peragrat
Ausoniæ regna alta suæ; sive ille per undas
Æquoris evectus celeri rate fertur ad oras
Hesperias; latis ubi se se Hispania campis
Explicat; & centum præstanti corpore Nymphas,

Centum habet egregiâ natas a stirpe puellas,
Et formâ, atque animis ingentibus heroinas:
Divitiis omnes, omnes & sanguine claras.
Quarum in nulla animum (dictu mirabile) quivi
Flectere; nec duros longâ assuetudine sensus
Mollire, ac sævam paulatim frangere mentem;
Et blandum juveni tandem pertundere amorem.
Et fateor, mea magna parens, rediisse pudebat
In Tuscos, frustraque meas consumpse sagittas:
Nec juvisse acri quicquam, quod tincta veneno
Tela manu jacerem, flammisque ardentibus aptas
Multarum ex oculis in corda rigentia tedas:
Quamquam illum innumeræ, quarum celeberrima forma (est;
Et genus illustre, expeterent noctesque diesque
Certatim concorde tori sibi fœdere jungi,
Ergo ubi conatus frustra cecidere nec usquam
Omnia tentanti mihi vis ita cessit, ut illâ
Victor ego e pugnâ victricia signa referrem:
Confugi ignotas (quid enim superesset?) ad artes,
Insolitosque dolos, quæque ipsa fatebere mater
Consilia haud sæpe eventus habuisse secundos.
Urbs erat hibernis celebris stationibus inter
Oppida jucundo regum delecta recessu:
Haud procul auratis populos ubi ditat arenis,
Et vitreas secum defert Tagus impiger undas,
Vix dum etiam rivis, & primis amnibus auctus.
Hic urbe in mediâ consurgit ad astra columnis
Innumeris suffulta domus, trabibusque superbis
Tecta, & marmoreo consistunt limine postes
Ærati, atque Indis spectanda sedilia baccis:
Et multo in primis laquearia flava metallo.
Centum intus thalami, centumque tapetibus aureis
Strata pavimenta, & gemmis distincta coruscis
Hinc illinc late splendent, ceu lumina Solis,
Aut Lunæ, liquidus nullis cum nubibus aër
Densatur, sudumque oculis paret undique cœlum.
Ast ubi consuerunt epulæ seu mane parari,
Tunc, cum Sole novo terræ lustrantur apertæ;

Vespere seu sero cum jam vaga sidera fulgent,
Et passim e cœlo densæ incubuere tenebræ,
In quadrum spatiosa fluit sublimior aula,
Quam circum Pario ducti de marmore vultus,
Austriadum effigies vivas imitantia signa
Adstant, & pueri simul, innuptæque puellæ.
Quarum uni, quæ visa mihi pulcherrima formâ est,
Bis septem vix nata annos, occultus ocellos,
Insedi laqueosque illic, & vincla paravi.
Et Medicem simulacra animum per cuncta ferentem,
Mirantem genus egregium, formasque decoras;
Implicui, magnoque reclusi vulnere pectus.
Arsit amans nondum perspectâ virgine, & una
Suspirans, dulcemque trahens e corde querelam.
O felicem (inquit) juvenem, cui nupta marito
Ipsa tui similem certo post tempore prolem
Ediderit, animi quæ jam virtute paternis
Certet avis, atavisque suis; nec plura locutus
Conticuit, totusque hæsit defixus in uno
Obtutu, dum se ipse nequit explere tuendo.
Nam quid agat? neque enim quidquam superesse videbat,
Expressâ cupidos quam pascere imagine sensus,
Et specie ignotæ sese oblectare puellæ:
Tot montes, vallesque cavæ, tot flumina, tantum
Terrarumque marisque æquor prohibebat amantem,
Quo minus & veras voces audiret, & idem
Redderet, inque ipsis sua sisteret ipsa puellæ
Lumina luminibus, neque ab oribus ora moveret.
Ergo insperato mentem jam saucius ictu
Ibat, & occulto consumebatur ab igne:
Inque dies magis atque magis grave vulnus alebat;
Dum facies simulata animo, dum nomina gentis,
Factaque, & innumeri simul obversantur honores
Virginis Austriacæ: cui nec domus ulla, nec ætas
Progenuit similem virtute, & corpore formam.
Quin etiam patrias illinc revocatus ad oras,
Non modo susceptam non unquam e pectore curam
Deponit; verum multo magis acribus usque

Urgetur stimulis, & corde incendia volvit;
Illa quidem clarâ jam se prodentia flammâ.
Namque ut forte suo narrat loca visa parenti,
Oppidaque, & gentes una describit Iberas,
Immensas & opes, atque alta palatia regum,
Naturumque addit vivos e marmore vultus
Austriadum, & meritos lætus percenset honores;
Constitit, ac vocem medio in sermone repressit;
Ipsaque purpureus sparsit pudor ora, genasque:
Quale rubet cœlum, cæcæ cum mane tenebræ
Discessere omnes, nec dum tamen auricomus Sol
Flammiferum nostro veniens jubar extulit orbi.
At pater indicia hæc, atque argumenta secutus,
Flagrantem magno juvenem persensit amore;
Lætaque magnanimo concepit gaudia corde,
Advenisse diem, cuperet cum filius ultro
Connubio, & tædâ sese vincire jugali;
Post illa innumeris unde ipse nepotibus auctus,
Imperiumque, domumque omnem florere videret,
Ergo ait; ô generosa mei mea dulcis imago
Ne dubita; nam vera loquor; confecimus ipsi
Ante tibi, quæcumque cupis: sociamque cubilis
Legimus, æternos tecum quæ transigat annos.
Hoc gemini, quorum fortis Germania, quorum
Ausonia, atque audax observat Iberia nutus,
Annuerunt fratres; & certo pignore certas
Junximus unanimes ipsa hæc in fœdera dextras.
Nunc autem, te si quis amor, te si videndæ
Cura tuæ (namque ipsa tua est pulcherrima virgo)
Conjugis impellit stimulis ardentibus actum,
Germanorum aras, & Norica regna petendum est:
Vade, age, care puer, teque haud mora longa retardet,
Quo minus alipedum cursu delatus equorum
Saxa super, gelidasque alpes, & lata feraris
Flumina, quo citius speratæ ad virginis ora
Pervenias, fratremque adeas; qui maximus unus
Inter magnanimos nunc imperat Europæos.
Carpe viam: neque tu lentus tua gaudia differ

In longum; solet esse levis labor omnis amanti.
Hæc ille. At juvenis jamdudum accensus amore,
Rumpendique moras, studioque impulsus eundi;
Quam primum magni peragit præcepta parentis.
Atque una ingenti procerum comitante caterva,
Quos Tiberis, Latiumque potens, quos Tuscia, quosque
Cænomani, quos & Ligures, quos Gallia misit,
Lætus abit, volucremque fuga prævertitur auram:
Non illum glacialis hyems remoratur euntem;
Non imbres, densæque nives, non amnibus aucta
Flumina ab innumeris, Athesisque, Padusque profundo
Vortice; non ripas Scythias qui dissecat altas,
Oraque diffusus per septem erumpit in æquor,
Ister, & Euxino regnat vetus incola Ponto.
O quoties sternacis equi per devia saxa,
Per juga, per clivos, per præcipites convalles
Terga fatigantem, & duris calcaribus armos
Frangentem hinc illinc, rumpentemque ora lupatis,
Viderunt Nymphæ, & felix iter ire precatæ
Arserunt, tenues flammâ rapiente medullas;
Nec prius inceptos potuit finire labores,
Conjugis ante suæ lætus quam constitit ora.
Hîc ego multiplices juveni comes unus honores
Afflaram, inque oculis arcumque, ignemque pararam;
Ut, si qua sineret series ignota futuri,
Armatam patriâ pectus virtute puellam,
Inque Deum cultu, atque omni pietate potentem
Captarem, & curâ torrerem ardente medullas.
Ergo illa, ut primum venientem adspexit, ab imo
Suspirans, avido tenuem bibit ore favillam;
Et tota in vivas abiit lætissima flammas.
Mox ubi convenere una, & data copia fandi est,
Sola illum adloquitur, ipsi jam pendet ab ore;
Jam se nulla potest oculis explere tuendo.
Ast ego, namque ambos pariter flagrare videbam,
Alterum ab alterius perculsum pectus amore,
Discessi, ô mater, propere, cœlumque petivi:
Ut tibi, dum Medices patriis e finibus heros

Joannam in Tuscos felix expectat euntem;
Narrarem, quantos terraque marique labores
Pertulerim, quantumque meis accesserit actis
Inde decus; tum quæ te laus, nomenque sequatur;
Nec non, ut reliquos mecum longo agmine fratres
Elicerem, cunctique una peteremus Etruscos;
Et tua permultis ornarem regna trophæis.
Hæc effatus Amor finem dedit ore loquendi.
At pueri, quorum densum convenerat agmen
Jamdudum, rapuere faces, rapuere sagittas,
Vinculaque, & laqueos, solidoque adamante catenas,
Atque hinc, atque illinc fratri agglomerantur ovantes:
Seque ad Tyrrhenam cuncti demittere pergunt
Urbem animis, opibusque virum, imperioque potentem,
Et Divum auspicio, & tædis regalibus auctam;
Effulsere ignes subito, & lux major oborta est,
Purior & solito circum resplenduit aer.
Namque illi effusâ compleruntʼ omnia turbâ
Desuper, atque avidas alta in præcordia vulgi
Lampadas, & dulci jecerunt tincta liquore
Tela Citheriaco: mox & fragrantia late
Lilia, Pæstanis nuper selecta viretis;
Purpureasque rosas, immortalesque amaranthos,
Omnia quæ secum extulerant, gremiumque, sinusque
Repleti; in faciem labentis ab aere nimbi
Sparsere, & gyros passim, cantusque dedere.
Interea casti genitrix pulcherrima Amoris
Surgit, & Aonios sua sub juga cogit olores,
Et currum læta adscendit; seque æthere ab alto
Demittens, Phœbo & Musis loca sacra petivit:
Accessu loca difficili, munitaque circum
Rupibus, & cunctis mortalibus invia, præter
Quas Cithera Venus, Musæque, & Phœbus amarunt.
Hic nemora in cœlum late frondentia surgunt,
Atque huc, atque illuc ramis spatiantur apertis;
Quæ cariem numquam, numquam perpessa senectam,
Degunt perpetuos horis labentibus annos.
Hic fructus non ulla suos non arbor adultos

Parturit, æternos sylvæ immortalis honores:
Quos neque flammatis torrens fervoribus æstas,
Nec gelidi Boreæ penetrabile frigus adurit.
Hic tepidas semper Zephyris afflantibus auras,
Palladiæ numquam baccæ, numquam aurea desunt
Mala, nec effracto turgentia cortice poma
Punica; & apricis pendentes undique vites
Arboribus; quarum partim maturuit uva
Tota coloratos ostentans Sole racemos;
Partim autem vix dum nascens defloruit, & se
Abdit pampineam frondosæ matris in umbram;
Nec prodire palam teneras in luminis oras
Audet adhuc: aliis vivos fundentibus amnes
Implentur dulci spumantia labra liquore.
Nectare quo nullum gens interitura per ævum
Divorum ad mensas cœlestia pocula miscet.
Parte alià platanos inter, laurosque comantes
Lene fluunt alti per prata virentia fontes:
Quos circum, supraque volant longo ordine cycni,
Ac ripæ assuetæ volucres, & fluminis alveo
Doctiloquum suavi modulantur gutture carmen.
Ergo e verticibus cœli delapsa sereni
Se se huc demisit, currumque invexit apertum.
Incessere una secum risusque, jocique,
Gaudiaque, & dulces rixæ, & sine fraude susurri:
Et Charitum chorus, & certâ sub lege lepores.
Tum vero late nubes discedere, & aër
Ipsa suam quacumque viam perrexerat, altum
Sternere iter: spirare auræ, ac ponere venti.
Jamque adeo sedesque pias, & amœna vireta,
Parnassi juga summa biverticis, antraque cœtu
Nympharum, Satyrumque choris celebrata tenebat.
Arrisere illi silvæque, undæque perennes,
Inque sacros nemorum Nymphæ excepere recessus.
Tum Venus: O patris ætherei Jovis inclyta proles,
Et divûm decus, & cœli omniparentis alumnæ,
Quæ quondam curasque graves, durosque labores
Lenire, & tristes animos mulcere soletis;

Quæ-

Quæque adeo laudes, præclaraque facta canendo
Æternum gratæ memori committitis ævo:
Non (equidem reor) ad vestras modo pervenit aures
Fama, ut magnanimos Medicum gens inter Etruscos
Nobilitate potens, opibusque insignis avitis
Junxerit invictos certo sibi fœdere reges
Jamdudum, & natos illorum a stirpe crearit.
Hoc Arar, audaces placido qui flumine Celtas
Dissecat; hoc duræ novit regnator Iberus
Cantabriæ; Latiique potens Tiberinus, & ipse
Ticinus: qui perspicua pulcherrimus unda
Labitur, & culti ripas disterminat agri;
Insubrumque caput, magnam circumfluit urbem:
Hoc etiam Eridanusque rapax testatur, & ingens
Danubius: qui nunc patriis dimisit ab oris
Egregium Austriadas inter decus heroinas
Joannam, auspicio jungendam, atque omine dextro
Regnanti in Tuscis juveni, & pro patre tenenti
Imperium, sceptrique ingens onus usque levanti.
Conjugium felix, placido cui Juppiter ore
Mecum una innumeram ventura in sæcula prolem
Annuerit: cujus magnis virtutibus Arnus
Crescet agens liquidas majori flumine lymphas.
Ergo agite ô cœli Nymphæ decus, ite sorores,
Ite citæ, mecumque viam contendite ad urbem
Tyrrhenam: neque enim vobis locus esse solebat
Gratior, & Phœbi gens observantior; & quæ,
Ipsa ego si recte recolo jam lapsa retrorsum
Sæcula, tantundem vestros ornarit alumnos.
Sic illa. Aonidum sed enim pia turba sororum
Sic contra est effata: Tuis Venus aurea jussis
Obsequimur, cunctæque tibi paremus eunti.
Ac tecum Etruscos, dulcemqoe revisimus Arnum,
Carminibus celebrem nostris, magnumque fluentem:
Ac jam vix Tiberi, vix jam Permessidos undis
Cedentem primas, seque iis conferre parantem.
Hæc ubi dicta, levem rapuere per aëra gressum,
Et mensis, quas & niveis mantilibus omnes,

Et dape constructas regaliter, undique magni
Cingebant pulchris flectentes sedibus artus
Heroes, lectæque ex omnibus heroinæ,
Adstiterunt lætæ: atque inter se alterna canentes,
Talia clarisona fuderunt carmina voce:
O decus, ô columen, Tuscæ spesque altera gentis
Francisce, Austriaci cui nunc junxere secundis
Auspiciis gemini terrarum lumina reges,
Terrarum reges gemini junxere sororem;
Salve ô magnanimi proles generosa parentis.
Et tecum innumeros conjux tua transigat annos.
Volvite constantes vaga sidera, volvite cursus,
Tu quoque magnorum fortunatissima regum
Progenies; fratrumque soror, quorum alter Iberis
Imperat, atque Italum certas moderatur habenas,
Ammericemque domat toto procul orbe revulsam,
Ignotamque diu mortalibus: Alter ad Arcton
Qua patet, & latos profert Germania fines;
Sceptra gerit, populisque ad se dat jura vocatis,
Imperiumque ingens omnis regit arbiter orbis;
Sis felix, conjuxque tuus tibi deditus uni
Tecum una in longâ degens ætate senescat.
Volvite constantes vaga sidera volvite cursus.
Illum olim placido prospexit Juppiter ore
Nascentem, & Venus est risu dignata sereno:
Cui dulces thalamos juveni despondérit, & cui
Regalis Nymphæ mentem inflammarit amore.
Qualem adeo Nympham, quales modo nactus amores
Tyrrhenæ ô robur, flos ô Francisce juventæ.
Gratus amor Nymphæ, Divum gratissima cura es,
Volvite constantes vaga sidera, volvite cursus.
Illam olim gremio blandi excepere parentes;
Quam gressu unanimi Charites comitantur euntem;
Quâ cum se dulces confert Hymenæus ad ædes:
Cujus non lites thalamus, non jurgia lectus
Pertulit: at potius venientes major in annos
Crevit amor thalami, crevit concordia lecti,
Qualis habet nunc vos ambos bonus ardor amantes,

Vol-

Volvite constantes vaga sidera, volvite cursus:
Felix ô tanto virgo conjuncta marito!
O felix tantæ juvenis conjuncte puellæ!
Vosne Ducum, & gnavæ mater Germania pubis,
Vosne potens belli, pacisque Hispania legit,
Queis tantum decoris, queis tantum afferret honoris;
Volvite constantes vaga sidera volvite cursus.
Ut jubar Oceani cum lætum ex æquore vultum
Sustulit, & toto radios diffudit olympo,
Si se se forte æthereus comes addidit ignis,
Æthereus Jovis ignis, & ore affulsit honesto,
Incedit rutilans, tenebrasque, & nubila vincit:
Sic juvenis, pulchræ medio cui flore juventæ
It comes, & tedâ virgo sociata jugali est.
Volvite constantes vaga sidera, volvite cursus.
Ut cum discussis cælo e fulgente tenebris,
Ostentat croceos conjux Tithonia crines,
Et faciem claro spectandam in lumine præbet,
Optatamque diu lucem mortalibus affert:
Sic virgo, cum læta domum, patriosque penates
Linquit, & in cari thalamos ingressa mariti est,
Ostentat decus ipsa suæ inviolabile formæ.
Et jucunda viri pertentant gaudia mentem.
Volvite constantes vaga sidera, volvite cursus.
Quale suum gelidæ post tristia tempora brumæ
Extulit os aucto jam dudum lumine Apollo;
Quale intempestâ Phœbe nitet aurea nocte;
Aut cum purpureum rediit Ver; lilia circum
Alba caput, mollesque rosas cui texere Nymphæ,
Et variis pergunt distinguere tempora sertis:
Tale nitet juvenis primæ post acta juventæ
Tempora, post solas dulci sine conjuge noctes,
Cum patrias cupidus primum deduxit ad ædes
Florentem formâ, florentem ætate puellam.
Volvite constantes vaga sidera, volvite cursus.
En tibi, quæ cœlo Nymphæ deducimus ortum,
Parnassique una colimus juga summa sorores,
Fecundam, & nullo morituram tempore laurum

Poni-

Ponimus irriguas Permessi ad fluminis undas;
Ut ripâ in media, passim qua læta virescunt
Arbusta, & crebræ surgunt ad sidera plantæ,
Ex se se innumeros edat bene culta nepotes;
Et late fundens ramos totum occupet amnem.
Volvite constantes vaga sidera, volvite cursus.
Salve igitur virgo Austriadum pulcherrima, salve
Grande tuis juvenis Princeps decus addite Tuscis.
Vobis progeniem, veteri ceu sanguine claram,
Sic testem laudis, testem virtutis avitæ
Det Deus: optati quæ pignus amabile lecti
Crescat, & amborum seræ post acta senectæ
Producat longæ felicia tempora vitæ.
Volvite constantes vaga sidera, volvite cursus.
Ipsa etiam, stimulis quæ pectora versat amantum,
Curarum expertes jubeat procedere noctes:
Mutuus extremos comitetur ut ardor in annos
Semper; & alterius magno flagret alter amore;
Idem animus sit utrique; eadem sit utrique voluntas.
Nec vestrum inter vos quid sit discordia norit
Alteruter: sed lite torus sine sentiat ambos
Degere perpetuam nota inter gaudia vitam.
Volvite constantes vaga sidera, volvite cursus.
Ipse etiam Divûm genitor, quas undique dites
In vestros effudit avos, effusior in vos
Pergat opes opibus large cumulare vetustas;
Imperiumque ingens, quod jam percellere nulla
Vis queat; immotum ventura in sæcula firmet:
Et prolem egregiam longum propaget in ævum.
Volvite constantes vaga sidera, volvite cursus.
Hæc Musæ. At varium cepit Venus aurea cestum,
Quo stabiles olim mentes devincit amantum:
Atque illo juvenemque una, claramque puellam
Junxit: & ex æquo teneras utriusque medullas
Accendens, blandos animis perfudit amores.

ECLO-

ECLOGA PRIMA:

Damon. *Ad Lælium Torellium.*

Flagrabat magno quondam Damonis amore
Chloris, Hamadryadum non ultima; quam pater Ægon
Doctus arundinea modulari carmen avena
Erudiit, multaque insignem reddidit arte:
Seu cantu certare velit, pedibusque choreas
Plaudere; seu celeri Nymphas prævertere cursu;
Lethalique procul jaculo transfigere captas,
Imbelles capras, summis dum rupibus hærent:
Aut sese ex alto revolutæ in cornua librant.
Flagrabat Chloris, tristesque miserrima curas
Lenibat mœstis animum solata querelis:
En mihi contemptique arcus spretæque pharetræ
Ante pedes, dum me ipse fugis, pulcherrime Damon:
Deflentemque tuo numquam dignatus amore,
Et nemorum latebras, & inhospita lustra ferarum
Me sine solus obis; & in acres irruis ursos,
Aggrederisque apros: ah, te ne vulnera lædant,
Ah, tibi ne validæ frangantur dentibus hastæ.
Certè ego fida comes, nec tanti ignara pericli,
Hærerem lateri; atque illatos comminus ictus
Acciperem, gremioque tuo exanimata jacerem.
O, mihi contingat prædulci occumbere letho,
Optato letho, quo nec felicius ullum
Esse genus possit vitæ; tum denique Damon,
Et mea magna fides, & amor tibi cognitus imo
Tristia nonnumquam eliceret suspiria corde.
Forsan & extinctam tecum miseratus amantem
Extrueres mœstum summa sub rupe sepulchrum,
Invida præteriens qua quondam filia Mopsi,
Inscriptum legeret vicino in cortice carmen:
Haud tota interii Chloris: nam maxima nostri
Semper erit pars, incolumi Damone, superstes.
Sed quid ego, heu miseræ mihi ludicra somnia fingo?

Som-

Somnia, quæ tenues venti dilapsa per auras
Dispergunt; illum frustra optavere puellæ
Najades, Ausoniis quamvis e regibus orta:
Non Dryope, non læta Thoe, non candida Protho,
Non & Calirhoe Tyberi genitore superba,
Non Ephyre, atque Opis soror, Eridanitides ambæ,
Ambæ auro, & pecudum præstanti vellere dites.
Sed mihi quid prosunt hæc omnia? perditus ille,
Ille puer, nostros toto qui pectore sensus
Abstulit, & cæco patefecit vulnere venas,
Insidet assidue cordi; nec talia curat
Sævus Amor, magnos in me dum suscitat ignes.
Quamquam, ô; sed Nymphas nobis licet heroinas
Prætuleris; etiamne tuo prohibebis amore
Crudelis Damon? etiamne arcere parabis,
Quo minus in sylvas vestigia nota sequamur?
Certe ego, cum libuit nostras deducere in oras
Auribus ignotos Latiis numerosque, pedesque,
Sæpe tuas lyrico percutri pectine laudes.
Tum docui quibus insidiis, quibus artibus olim
Decipias acresque feras, pictasque volucres,
Quoque modo informes mediis in vallibus ursos
Ipse queas solus prosternere tutus, aprosque.
Nec me carminibus Phyllis, nec blandior Aegle
Æquiparat: quamvis tenues inflare cicutas
Docta Aegle quamvis celebris per compita Phyllis
Agrestem querula moduletur arundine Musam.
Invidus (& memini) cum me tua facta canentem
Eridani ad ripas sæpe audivisset Amyntas,
Agrorum quondam, & pecudum prædives Amyntas,
Pinguia cui gelidi parebant pascua Sarni,
Inarimeque ferax, latiisque Insubria campis:
O, mea si tali celebres decora inclyta cantu
Nympha, inquit, comites inter non ultima nostras
Ipsa eris, & Beroë cedet tibi, Phyllodoceque.
Ipse tui sed enim jam tum me ceperat ardor,
Jam tum flamma vorax penetrarat ad usque medullas,
Intonsis ut sola meos tessarer ambres

Mon-

Montibus, & teneris incidere falce juvaret
Arboribus laudesque tuas, tua nomina Damon.
Quin ego cum calathis olim tibi lilia plenis,
Purpureasque rosas, immortalesque amaranthos,
Narcissumque, crocumque, & suave rubentem hyacintha
Horrida dum sævis Aquilonibus arva rigerent.
Ausa offerre tuum venissem credula ad antrum,
Sic perii, sic ipsa meo de pectore cessi,
Hæserit ut mediis vox faucibus: & mihi quæ jam
Ipsa diu mecum versans blandissima noram,
Immemori exciderint toto de pectore verba.
Sed vos, ô Dryades, blandissima turba, sorores,
Delete ô Dryades, quæcumque notavimus altis
Carmina corticibus, nostros delete furores.
Forsan & una illum memori de mente fugabo
Hæc simul æthereas Chloris jactavit ad auras.
Oblita infelix seræ decedere nocti:
Adcurrere piæ non una è valle Napææ:
Et secum mœstæ duxere in tecta dolentem.

ECLOGA II.

Glyce, *Ad Baccium Valorium.*

Extulerat medio jam se nox frigida cœlo;
Lætaque fecundo spargebat gramina rore:
Cum sua formosæ perculsus amore puellæ
Limina deservit Lycidas venator, & illa,
Illa, imo quæ corde prius celaverat, altis
Montibus, & cæcis detexit vulnera silvis.
Tu vero, tu, cujus amor mihi crescit in horas,
Valori, & nostro solus jam pectore regnat;
Ceu quondam arentes stipulas cum corripit ignis,
Exiguus serpit primum, mox clarus ad auras.
Effert se victor, lateque incendia miscet;
Accipe, & hæc Lycidam mecum miserare dolentem.
Hos, ô, qui luctus referat tibi somnus ad aures,
Sæva Glyce; meque ante tuos nunc sistat ocellos,

Horrida flebilibus rumpentem saxa querelis?
Certe ipsam diræ non te peperere leænæ,
Non tibi præbuerunt immites ubera tigres;
Ubera, quæ sævos accendant pectore sensus.
Quin ego, te quoties venientem lætus ad antrum
Ipse meum vidi: nostrine hanc ulla doloris
Cura habet? an ne alios, dixi, suspirat amores;
Ac nisi me miserum jam tum præcideret ingens
Verba timor: formosa Glyce miserere furentis,
Dixissem, miserere; tuum mors ô mea erit
Crimen erit crimen tantum non ulla tacebunt
Sæcula non ullæ terrarum, atque æquoris oræ.
Hos ipse intonsos quoties indagine colles
Venator, quoties canibus lustra horrida cinget,
Inscripta tantum testabitur ilice crimen:
Hunc silvæ, hunc montes, hunc saxa, amnesque loquentur
Interitum: & Lycidam flebunt thoësque, lupique,
Flebunt & pharetræ, flebunt & retia & arcus.
Sed tu scilicet, has lacrimas contemnere suëta,
Has voces, atque hæc imi suspiria cordis,
Nil ô dura, preces, nil, ô, mea munera cura,
Munera, quæ multæ frustra cupiere puellæ.
Quin etiam ingenti fastu nos despicis, omnem
Quod vitam in silvis inter spelæa ferarum,
Noctis & insomnes sub dio ducimus horas.
At non cultorem nemorum Venus aurea Adonim
Sprevit, & amplexus, setosaque brachia fugit:
Nec tamen ille suas celebravit arundine laudes:
Quas canerent olim summis in montibus ipsæ
Et Dryades Nymphæ, & Satyrorum incondita turba
Me vero inprimis dulces aluere Camœnæ,
Cinxeruntque hedera, felici & baccare frontem.
Ac tu, si verax non est mentitus Amyntas,
Nescio quem Doryam tamen (hei mihi) credula præfers.
Idæum Doryam; cujus mendacia linguæ,
Turpia tam multas jam decepere puellas.
Eheu, sæva Glyce, nostræ te sibila cannæ
Nulla monent, nostræ solam te carmina Musæ
Nil

Nil capiunt ingrata? tuas ego marmore laudes
Incidi: & longum victuræ in cortice quercus,
Ipse meos iterans questus, & verba notavi:
Quæ legisse queant longo post tempore Nymphæ,
Dum venantur apros, dum cervum ad retia tradunt.
Atque eadem ut canerem de se, quid non mihi Leuce
Pollicita est? Leuce flavos exculta capillos,
Nigra oculos Leuce, niveas Leuce alba papillas.
Quid non Arctobali, quid non formosa Lycotæ
Filia? pelliti quid non Amaryllis Jolæ?
Divitiis omnes, omnes & sanguine claræ.
Nec minus Autonoë: qua doctior ulla Camœnas
Non colit, unum ardens me me admiratur, & unum
Suspirans, versusque meos, mea carmina laudat.
Et tibi (quis credat?) nunc invidet æmula, seque
Jactat, & ante omnes te despicit illa puellas.
Tu tamen (heu) nimium confidis imagine formæ;
Nec fore jam credis, facies ut candida rugas
Contrahat, & flavum mutent tua tempora crinem
Et rosa, purpureo quæ se commendat honore
Mane virens, multo languescit pallida Sole.
Languescunt violæ, languescunt lilia, cum se
Extulerunt primum, & canas liquere pruinas.
Sic etiam, formâ quæ nunc anteire Napæis
Diceris, amisso flebis mox flore juventæ.
Et veniet (mihi crede) dies, cum te quoque sævus
Uret amor, cum te dolor ulciscetur amantem.
Sed quid ego hæc surdis nunc conqueror irritus auris,
Irritus & ventis tantum mea vulnera pando?
Illam, illam infelix, illam, dum sola vagatur
Montibus, & suaves benéolenti e gramine flores
Sola legit, sola & gelidi prope fluminis undam
Nunc dulces somnos, frigus nunc captat opacum,
Illam (inquam) aggressus molli prece flectere nitar.
Heu quid agam? Hircani jam nunc libet orbis ad oras
Ire mihi, atque ultro sævas invadere tigres,
Quæ diram ingluviem venantum sanguine pascunt,
Tum mecum morietur amor, tum denique, quæ me

Pau-

Paulatim absumunt, incendia sæva quiescent.
Ah, Lycida, Lycida quoties, dum pectore curas
Volvis, & ingratos defles malesanus amores,
Hæc eadem suesti tibi fingere somnia, quæ mox
Ventorum rapidæ ferrent abolenda procellæ?
Quin potius, si vis urget te sæva, jacentem
Hic abicis, diraique tuo de sanguine fauces
Magnorum infelix pergis saturare luporum?
Tu lætare, Glyce, nostrâ sævissima morte,
Lætare, & quoties altâ sub rupe sepulchrum
Aspicies: dic: iste locus mea gaudia servat,
Sævitiæ locus iste meæ monimenta tuetur.
Jamque vale, atque alium, qui te canat, improba quæras.

ECLOGA III.

Evagee, *ad Philippum Meliorium.*

Abdiderat montes se se venator in altos,
Atque inter densas nemorum mœstissimus ornos,
Qua rude frigeti stringit latus Alsula rivo,
Innixus scopulo lacrimas fundebat Amyntas;
Et pulchram Evageen secum plorabat ademptam:
Evageen magnum Lygurum decus; & cui quondam
Æsis, & æterno devinctus amore Metaurus
Paruit, & rapido subsedit flumine Tybris.
Ipse eadem cum mane, eadem cum frigida terris
Nox erat, infelix gelidas iterabat ad auras,
Et nemus, heu, miseris conquestibus omne replebat.
Lugete ô, Dryades mecum, ô, lugete Napææ;
Crescat & se vestris lacrimis ipsa Alsula, & ipsæ
Ipsæ orni crescant, quercusque, & gramina, & uda
Virgulta umbrosâ protendant brachia valle,
Cunctaque testentur nostrum depasta dolorem;
Dum pratis insuetus oves avertit amaror,
Dum mutata dolent teneræ dumeta capellæ,
Atque infelicem referunt in lacte saporem;
Dum mirantur apes casiamque, crocumque rubentem
Atque

Atque thymum, atque alio saturata sisymbria succo;
Et pressas tristis distendunt nectare cellas.
Lugete ô Dryades mecum, ô, lugete Napææ.
Occidit Evagee pulcherrima Neptunine:
Evagee nostræ spes una, & sola senectæ
Occidit: & ruris, quicumque erat, hujus honorem
Abstulit, evertitque omnis mihi gaudia vitæ.
Scilicet id fuerat? bis sex quod mensibus actis
Suasit ab Alphæâ discedere protinus urbe,
Ut te lugubri aspicerem miseranda feretro
Efferri, atque tui pars maxima funeris essem,
Contegeremque atro frigentia membra sepulchro!
At non hæc olim nobis promissa dedisti
Evegee, non hæc durissima tempora, non hos
Tum mihi prædixti luctus, cum magnus Acestes
Mitteret, æquoreas qua labitur Arnus in undas,
Tuque tuo invitum discedere ab ore videres,
Præceptisque meum muníres provida pectus,
Quasque dabas prudens, ceu sancta oracula, voces
Observarem omnes, & singula mente notarem
Consilia: ex animo quæ numquam oblivia, numquam
Eluet ulla dies, quamvis longissima, nostro.
Non ego tum tantos potui mihi fingere casus,
Evagee, non tantum umquam sperare dolorem,
Quamvis certa mihi luctus præsaga futuri
Signa daret Therapon; cum densos abjete lucos
Cæderet, & piceas alto de vertice pinus
Dejiceret, montisque ferus juga pulchra comantis
Vastaret, nostris qui plurimus imminet arvis.
Quin potius nil illa timens portendere triste
Omina, Cœlitibus faciebam vota meaque
Sæpe manu cumulans ingrata altaria donis
Spondebam innumeros posthac tibi credulus annos,
Atque adeo demens tempus jam jam affore rebar,
Cum tibi, quos olim fecundos abstulit agros,
Redderet insonti, Latiis qui præsidet oris
Pastor, & ingentes rerum moderatur habenas,
Atque volens, facilisque omnes tibi linqueret greges.

Munitas arces, & pinguia regna Camertum.
Et nunc ipsa jaces, nec jam dignare vocantes,
Tendentesque manus populos ad sidera utrasque,
Dum miseris miseras implent ululatibus urbes;
Et vocem montes, vocem nemora alta remittunt.
Te variæ Bacchi lynces, te sæva leonum
Semina & hirsuti lugent in saltibus ursi
Aprique, & thoes, nec non fera pectora damæ.
Flent fontes, flent stagna tuum, flent flumina tristem
Interitum, & lacrimis tellus madefacta tepescit.
Hinc seges incultis squalet mœstissima campis,
Squalent fecundum sitientia pabula rorem;
Amissumque decus passim violaria mœrent.
Mœrent tota suis virgulta exuta corymbis,
Et pecus infelix deserta in valle pererrat;
Ubera, nec referunt sera jam nocte capellæ
Plena; nec ad caulas redeuntem læsa motatur
Ipsa suam, atque aliis secernit bucula matrem.
Omnia sunt macies, sunt omnia luridus horror,
Sunt tenebræ, & tristis lethi pallentis imago.
Ipsa hæc, quæ quondam mihi frigida rura placebant,
Nunc odi, & dulces obii quos sæpe recessus,
Dum medium curru Sol aureus occupat axem,
Omniaque argutis resonant arbusta cicadis,
Odi orno, odi & platano, odi æsculo alta
Contecta, & radiis non pervia lustra coruscis;
Sordent & vivo confecta sedilia saxo;
Sordet & annosa quæ se se ex ilice fundens
Cum strepitu raucum ciet unda e margine murmur.
Quin ego, jam dudum posui quas ordine fagos
Ipse tibi, & teneras consevi, heu, nescius alnos,
Evertam immeritas imis radicibus omnes,
Et silvam aggrediar crudelibus urere flammis.
Ah, miser, ah, quo te mentis rapit æstus, Amynta?
Nonne vides gemitus, lacrymasque ut spargis inanes?
Quin igitur potius viva te fluminis unda
Abluis? & precibus manes venerare sepultos?
Forsan & hæc olim venient ad facta; tuique

Vanescent tristes illo post tempore luctus.

Varchius, ECLOGA IV.

Ad celebres Arni ripas, & littora Daphne
Nympha erat, Etruscæ cultrix non ultima vallis:
Quam vetus e summo despectat Fæsula clivo,
Et mediam inductâ Minio secat axius undâ.
Illa quidem non apta colo tenuique Minervæ
Jam tum, cum virgo primis floreret ab annis;
Una sed Aonias inter celebrare sorores
Nata choros, totum Phœbo sacraverat ævum,
Et Phœbo, & blandis dulcis comes addita Nymphis.
Hæc clari ad tumulum Varchii (namque ipsius atro
Condiderant Varchii manes, atque ossa sepulchro
Pastores) Varchii manes deflebat amatos;
Et tristem Assyriis spargebat odoribus urnam,
Ipsa suo fundens tales e pectore questus:
Heu quis tam duro supremam in funere vocem
Voce suâ, & lacrimas lacrimis sociabit amicas?
Vos liquidi fontes, vos cultæ flumina vallis,
Vos auræ, ventique leves, qui, dum fera passim
Sævit hyems, gelidâ spirantes amnis ab undâ
Editis umbrosas inter vaga murmura silvas,
Ducite perpetuum mea carmina, ducite fletum.
Hoc erat, hoc patula quod ab ilice garrula cornix
Prædixit persæpe, meum cum Phyllis ad antrum
Docta, nec hirsuti conjux non culta Lycotæ,
Crinibus effusis in mollia terga, venirent;
Et mihi vernanti legerent de flore corollas.
Ducite perpetuum mea carmina, ducite fletum;
Heu quis tum mentem miseræ furor abstulit? heu quis
Avertit sensus omnes mihi, cum tua, Varchi,
Instaret jam summa dies? quod numen iniquum
Offudit tenebras oculis? ne mœsta viderem,
Quam tibi Parca vicem, quamque astrum immite pararat,
Proh dolor! extremam vitæ irreparabilis horam!
Ducite perpetuum mea carmina, ducite fletum.

Nec tamen interea, ni mens mihi læva fuisset,
Signa dabant obitus Superi non clara futuri:
Cum cœlum assiduis operirent nubibus, & cum
Sole dies, astris nox intempesta careret;
Et pluviis auctus flueret Brumalibus Arnus.
Ducite perpetuum mea carmina, ducite fletum.
Ah Daphne infelix, quid tum? si præscia luctus
Ipsa tui tantos casus multo ante videres?
Nam nec rupta semel sævæ subtegmina Parcæ
Instaurant mentes: nec quem statuere supremum,
Prævertit finem moriens, aut protulit ullus.
Orassem Divos, cumulassem altaria donis,
Consumpsem totas illic ego perdita luces:
Atque oculos, jam jam media cum morte natantes,
Et Solem, & cœlum, convexaque sidera linquunt,
Ah misera, his saltem manibus componere possem.
Ducite perpetuum mea carmina, ducite fletum.
Quis nunc, quis teneros imis in vallibus agnos
Cantet, & excelsa pendentes rupe capellas?
Quis rores, gelidasque nives, quis frigora, & æstus,
Fluminaque & fontes, refluentemque æquoris undam,
Et tonitrus, & præcipiti cum grandine nimbos,
Et rerum caussas, & primi exordia mundi
Explicet? heroasque memor describat Etruscos?
Quis Thyrsim ad fagos? veteres Amaryllida ad ornos?
Ad corylos Daphnem? ad myrtos invitet Jolam?
Ducite perpetuum mea carmina, ducite fletum.
Ipsa suis te, Varchi, etiam spoliata racemis
Vitis, & amissa laurus Parnassia bacca
Flevit; & exultos hedera cingente capillos
Hinc atque hinc capiti tristes hæsere corymbi.
Ducite perpetuum mea carmina, ducite fletum.
Ipse etiam frontem manibus percussus honestam,
Lugubresque notas, vocesque iteravit Apollo:
Inque cavis Nymphæ carmen scripsere comantis
Corticibus pini, atque aëriæ cyparissi;
Esset ut in cineresque tuos; & amabile nomen
Æterni luctus, æterni testis amoris.

Ducite perpetuum mea carmina, ducite fletum.
Te Satyri, Panesque leves te, candide Varchi,
Suspirant Dryades, atraque in veste Napææ.
Inque antris, specubusque, imis in vallibus Echo
Muta silet; quæriturque tacens secum ipsa, doletque,
Quod nequeat dulces audire, ac reddere voces
Læta tuas; numerosque alludere dulce canenti.
Ducite perpetuum mea carmina, ducite fletum.
Nec tantum extremi delphin prope littoris oram,
Nec tantum in silvis sola philomela sub umbra
Luget, & ereptos queritur mœstissima natos:
Nec quæ per scopulos, & saxa per avia ponti
Deplorat miseræ Halciones Ceyca peremptum;
Quantum Flora tuos obitus, divine poëta.
Ducite perpetuum mea carmina, ducite fletum.
Quas olim numeris volucres mulcebat amatis;
Quas olim in silvis versus cantare docebat
Luscinias; nunc illæ inter fruticeta sedentes
Certatim ad luctus, lamentaque dura loquaces
Hortantur picas; quæque in frondente palumbes
Consuerant quercu raucas iterare querelas.
Ducite perpetuum mea carmina, ducite fletum.
Quis tibi? quis tantum, Varchi, certaverit umquam
Præterea? quis labra tuæ malesanus avenæ
Admorit posthac? cui tantum audere licebit?
Nam, tibi quæ suaves edebat eburnea cantus
Fistula, Tyrrhenus quoties inflavit Amyntas,
Ante alios Nymphis, & Pani acceptus Amyntas;
Triste sonat, numeros omnes exosa, modosque.
Ducite perpetuum mea carmina, ducite fletum.
Heu heu, tecum una lusus periere, jocique,
Etruscique sales, & honos, & gloria linguæ:
Tecum una heu, Varchi, perierunt gaudia vatum:
Sive illos Tiberis, sive illos educat ingens
Permessus, sive Arnus alit liquentibus undis.
Ducite perpetuum mea carmina, ducite fletum.
Quin etiam gremium lugubri affusa feretro
Alma Venus, nobis heu Varchius, inquit,

Occidit, & jamdudum ullo sine corpore imago
Elisios inter manes versatur, & umbras.
Non illic versus, non dulcia carmina dictat;
Non Heliconiadum latices a fontibus haurit;
Ultima sed Lethen oblivia potat ad amnem,
Ducite perpetuum mea carmina, ducite fletum.
Hæc Daphne; at densæ cœlo cum forte tenebræ
Instarent, summum secuit mœstissima crinem,
Mitteret ut dulci memorabile munus amico:
Supremumque vale, Varchi vale optime, dixit.

Ad COSMUM Medicem, Magnum Ducem Etruriæ.

Quantum picturæ, statuisque poëmata præstent,
O Dux magnorum, maxime Cosme, Ducum,
Inde patet; quod quæ Cous jam pinxit Apelles,
Quæque adeo excudit marmora, & æra Myron,
Præterquam brevibus quod tum conclusa fuerunt
Finibus, & populo vix bene nota suo;
Cuncta etiam externis cecidere eversa sub armis,
Ac nunc perpetua condita nocte latent.
Sed quæ Virgilius, quæ quondam scripsit Homerus,
Quæve alii, Aoniis turba sacrata choris;
Præterquam totum quod se effudere per orbem,
Fecere & numeris omnia plena suis;
Nunc quoque post tantum tempus, post secula mille,
Postque tot Italiæ bella cruenta, vigent:
Cumque iis Æneas Tros, & Pellæus Achilles,
Sisyphiusque Ithacus docta per ora volant.
Nec minus Augusti nomen divina celebrat
Fama, atque insigni cum pietate colit.
Tu quoque, mirandis cujus virtutibus astra
(Ne meritas laudes deterat ulla dies)
Jam vatem peperere; fave Dux optime vati,
Cujus carminibus jam redivivus honos
Heroum surgat, proprio qui sanguine quondam
Solverunt patrios obsidione lares,

In-

Innumerasque animas letho fudere per agros,
Quos rigat & Minio Tuscus, & Arnus aquis.
Ulturus Cimbros tunc cum Radagasus, avosque,
Duxerat è Scythia millia multa virum.
Jamque adeo fœdis Italas affecerat urbes
Cladibus, atque ipsi mœnia multa solo
Æquarat, Divumque everterat aurea templa,
Inque dies cædes accumulare novas
Ibat: nec pueris, senibusque trementibus ævo,
Nec nuribus parcens, virginibusque piis.
Quam tutum faciem rerum, Dux magne, fuisse,
Italiam gemitus quosve dedisse putas?
Italiam regum sedem, heroumque parentem,
Assuetamque orbis totius esse caput.
Ille, velut cœlo demissum fulmen ab alto,
Quod cinctum nimbis, turbinibusque ruit,
Et veteres imis radicibus eruit ornos,
Involuitque atris ignibus omne nemus;
Qua qua ibat fusurus opes, viresque Quiritum,
Consuerat ferro late aperire viam.
Omnia lugebant subita prostrata ruina:
Inque animis hominum nil nisi terror erat.
Ipsaque, quæ summis in montibus oppida se se
Munierant armis, præsidioque loci,
Advenienti hosti subito recluse patebant.
Ne luerent paruæ supplicium inde moræ.
Tu sola haud amplis etiam tum mœnibus aucta;
Amnis & haud medio dissociata vado,
Barbariem portis excludere es ausa furentem,
Primaque Teutonicas spernere, Flora, minas.
Illa vias, aditusque omnes insederat; illa
Impleverat, quantum vallis utrinque patet.
Nec collis, despectat agros unde alta virentes
Fæsula, non multo milite tectus erat.
Omnia complerant acies, juga montium, & omnia
Ære renidebant, esset ubi orta dies
Timpanaque, horribilesque tubæ, strepitusq; frementum
Excibant fortes ad fera bella duces.

Inter quos gestans primos Radagasus honores
Cimbrorum ex alto sanguine natus, ait:
Ergo ne tot menses urbem oppugnabimus unam?
Nec dabitur manibus diripienda meis?
Et cui non ausa est lectas opponere vires
Intranti Italiam Roma superba suas,
Se longas fecisse moras Florentia dicet?
Imprimet & tantum dedecus ista Getis?
Ite igitur socii, certatim invadite muros,
Vosque illuc per vim desiluisse juvet.
Vivida non amat ex æquo concurrere virtus,
Nec tales animos Vistula, & Ister alunt.
Sic dicens pariter se suscitat acer in armis,
Cunctamque ad muros cogit adire manum.
Illa volat, circumque omnes cinxere corona,
Seque alius alium calce terente premunt.
Missilia extemplo jaciuntur tela, facesque;
Et glans in morem grandinis acta ruit.
Saxa pluunt, lapidesque graves, queis icta fatiscunt
Mœnia; queis domuum tecta, trabesque labant.
Completur jaculis cœlum, levibusque sagittis,
Et multo scalas milite turba gravat.
Quarum aliæ substant stabiles, & summa capessunt
Fractæ aliæ rursus dejiciuntur humi.
Dumque adeo coeunt una virtusque, pudorque;
Et sævas properant quisque subire vices:
Hi se ut defendant, illi potiantur ut urbe,
Ingentes fossas corpora cæsa replent.
Atque ipsi in muris vix jam consistere cives,
Vix jam præsidio turribus esse queunt.
Adcurrunt matresque simul, teneræque puellæ,
Atque ope pugnantes, qua pote quæque, juvant.
Hæc liquidas festina pices, hæc tela, facesque,
Hæc multo calidas igne ministrat aquas.
Est & quæ vino vires revocatque, fovetque,
Et tempestivos suggerit usque cibos.
Ipse tamen semper magis ac magis integer hostis
Ingruit, & jam jam mœnia victor habet;

Tum vero acceptus cœlo, & gratissimus unus
Æternoque hominum, Cœlicolumque patri,
Zenobius, qui post heroibus additus astra
Adcolit, & precibus rite vocatus adest;
Suspiciens stellas supplex, & ad æthera tendens
Brachia, sollicito fudit ab ore preces:
O, qui sæpe alias, Divum Rex magne, tulisti
Afflictis rebus commiseratus opem,
Si te cura subit nostræ nunc ulla salutis,
Ararum, tua si pectora tangit honos;
Adspice quam magnis hostis tuus irruat ausis,
Quam ferus in populum sæviat ille pium.
Nec prosunt turres, nec propugnacula nobis,
Nec pinnæ auxilium, nec tabulata ferunt.
Ipsaque deficiunt animi fortissima corda,
Et nostro tellus sanguine tincta madet.
Adspice summe pater: nec, si qua admisimus, usquam
Avertant oculos impia facta tuos.
Et simul immanes depelle a mœnibus hostes;
Depelle a templis tela, avidasque faces.
Hæc mecum pueri insontes, castæque puellæ,
Et timidæ matres, invalidique senes;
Hæc eadem, sacrum quarum caput infula cingit
Orant, & lacrimis ora sinusque rigant.
Annua sic hæc lux reparatæ festa salutis
Æternum ante aras luceat alma tibi.
Testeturque isto surgens de nomine templum,
Templum ingens, multâ & relligione sacrum,
Te jam captam urbem certæ eripuisse ruinæ,
Civibus & muros restituisse suos.
Hæc ille; Et refici vires in prœlia pubes
Sensit, & est membris additus inde vigor.
Ergo alacris juvenum manus emicat, & petit ultro
Arma pharetratis obvia ferre Getis;
Spondet & egregia virtute innixa futurum,
Ipsa ut barbaricum fundat, agatque globum,
Si subito hinc, atque hinc portis egressa reclusis
Hostis in aversi terga repente ruat.

Id vero, patrum vix concedente senatu
Impetrat, atqui erat iis hæc reliqua una salus.
Protinus illa igitur portis erumpit apertis,
Et multo madidam sanguine tingit humum.
Territus a muris confestim avertitur hostis:
Nec Dux ipse potest jam cohibere fugam.
State viri: mihi capta luet Florentia pœnas;
Et jam jam labem templa, domusque dabunt:
Efficite, exemplo reliquis sit ut urbibus una hæc,
Et tutum vobis hinc patefiat iter.
Hic vos, hic, inquam, victricia signa Getarum
In Capitolini sistitis arce Jovis.
Sic socios, Radagase, tuos hortaris at illos
Urget anhelantes, versaque terga ferit
Tusca phalanx, cujus princeps insignibus armis
Agmen agens Medix ibat, & altus equo:
Imperii Medix ductum cognomen ab Oscis,
Cognomen, quod non deleat ulla dies:
Ibat, & in turmas animis tendebat avitis,
Inque ore, inque oculis ignis, & ardor erat.
Fulgebant longe in mediâ mala aurea parmâ;
Quæ quondam Hesperidum mala fuisse ferunt;
Tempore quo Mauros inter fortissimus omnes
Imperium Libycus forte regebat Atlas.
Illa suâ assidue servabat in arbore torvus,
Atque ardens oculis, tergoribusque draco.
Non noctu, non luce umquam fera lumina somno
Claudere; non alio flectere suetus iter:
Sed ramis hærere vigil, custosque sacri
Aurum: atque hospitibus maximus esse metus.
Horrendum, trifidis lambebat sibila linguis
Ora; etiam si quem viderat ire procul.
At bonus Alcides nec longa volumina caudæ,
Nec timuit multis terga cruenta notis:
Sed clava aggressus vigilantem, ac torva tuentem
Perculit, haud dubio Marte, deditque neci:
Malaque decerpens Tyrrhenum avexit ad Arnum,
Fæsula cum a tanto est ædificata Duce;

Fæ-

Fæsula, cui nullo moriturum nomen in ævo
Indidit Atlantis filia pulchra senis:
Quam nempe & captam cum jam victoris amore,
Discessuram a se cerneret altus Atlas,
I, Felix mea nata (inquit) comes Herculis, & te
In Tuscis tanto sub Duce siste jugis:
Malaque, quæ nostris conjux tuus abstulit hortis,
Seque relaturum forsitan esse putat
Argolicum ad regem, soli tibi nata relinquet:
Et dicet magni: hæc pignora amoris habe.
Quæ mox & nati, & natorum a stirpe nepotes
Servent, & gentis sint decora alta meæ.
Hæc ille; & Tuscos cum primum venit ad agros,
Uxori Alcides aurea mala dedit,
Ac mox discedens, ferat hæc, mea Fæsula, dixit,
Quicumque è nostro sanguine natus erit.
Illa igitur scuto Medicen impressa gerentem
Ut procul aspexit dux Radagasus ait:
Hic, inquam, hic Scythicos qui nunc fulgente maniplos
Ære fugat, nostro cæsus ab ense cadat.
Et, quæ nunc auro fert illita mala micante,
Jam nunc de domini tincta cruore ferat.
Sic fatus, juvenem aggreditur: petit ille petentem,
Armaque, & audaces miscet uterque manus.
Cumque adeo multis confossi pectora plagis
Sanguine sparsissent arma, suosque sinus:
Concidit in medio certamine barbarus hostis,
Et viridem moriens ore momordit humum.
At Medix exemplum urbi, gentique, domoque
Ipse suæ, & specimen grande futurus abit.
Quæque auri multo splendebant mala colore,
Rettulit ad cives sanguinolenta suos.
Ac nunc ut facti semper monimenta supersint,
Scutum auro fulget, sanguine mala rubent.
Quæ quantum nostro splendescere carmine possint,
O Dux magnorum maxime Cosme Ducum,
Quantum antiqua queat Medicum domus, inclyta quantũ
Innumeris virtus se qua tollere avis,

Co-

Conatûs ni dura meos fregisset egestas,
Jam foret in toto notius orbe nihil.
Et tamen hac in re cunctas impendimus horas,
Quas licet: & carmen pangimus omne tibi.
Forsan & hoc inter tua tot decora inclyta parvum
Non erit in longa posteritate decus.

In obitum Sicinii Pepuli.

Si pia, quæ debent, solverunt justa poëtæ
Fundentes udis ex oculis lacrimas
Sicinio, Pepulorum alto quem sanguine cretum
Ante suum rapuit mors violenta diem;
Cur ego; quantum in me est, illustri carmine funus
Non celebrem, & mutos ad tumulum cineres
Voce vocem magna, dicamque novissima verba,
I, licet; ô, vale, ô, jam mihi culte, vale?
Culte vale, ô, puer, & juvenis fortissime, nec me
Oderis, extremus quod tua facta cano.
Illa ego sæpe meis volui contexere chartis,
Et longam de te conficere Iliadem:
Sed me tentantem deterruit & pudor, & mens
Conscia, quæ tantum suscipere ausa oneris
Numquam esset certe, ni Claricinius unus
(Unus amicorum est qui mihi præcipue
Observandus, & æterna pietate colendus)
Hoc nostrum carmen jure suo eliceret.
Et vero quisnam propriis ita viribus audax
Fideret, aut tantum hoc adgrederetur opus?
Ipse etenim proavis, atavisque a regibus ortus,
Quorum olim justo paruit imperio,
Quæ se se latis spatiosa Bononia campis
Explicat, urbs magna nobilitate potens,
Atque usu bellorum acris, studiisque Minervæ,
Et multum fecundi ubere dives agri,
Urbs, in qua illustri primorum sanguine natus,
Et veterum multis clarus imaginibus,
Fulsit muneribus fortunæ ornatus, itemque
Floruit innumeris ipse bonis animi.

Et

Et primum quascumque artes docuere priores
Ingenuas, toto pectore sic coluit,
Ut sive is carmen faceret, sive ore rotundo
Dictaret certo verba soluta pede,
Callimacho, & magno proprius certaret Homero;
Nec flueret culto jam Cicerone minor.
O quoties illum, teneros dum cantat amores,
Horrida dum fortes cogit in arma viros,
Dum sociis alios, aliosque in pectore motus
Excitat, atque animos arbiter unus habet,
Et juvenes blandi, & faciles arsere puellæ,
Et valde audaces obstupuere duces!
Nec minus admirata senum turba ore pependit,
Et dubitavit utrum doctior, an melior
Esset, & innumeris animi virtutibus ipsas
Æquaret dotes corporis egregias;
Et formæ immortale decus, atque oris honores,
Et, quale in tenero pectore robur aliis
Non habuit. Nam seu jaculum libraret ab aure,
Seu gladium in sævos stringeret ausus apros,
Haud ullæ fugere feræ, sed morte peremptæ
Effudere animas pectore quæque suas.
Quin, ubi cessit equo lentas moderator habenas,
Seu cursum Zephyris flantibus ante tulit,
Non dorcas, non cervus abit securus, amicas
Ut sese pernix abderet in latebras:
Sed sensit celerem vestigia pone sequentem.
Comprensusque, fuga constitit in media.
Ac velut Æacides magni Chironis alumnus
Non solum doctus fila movere lyræ
Suaviter, & versu laudes celebrare puellæ,
Verum etiam sævas sternere cæde feras,
Et celerem in sylvis jaculo transfigere tigrim,
Et cursu rapidos æquiparare Notos,
Terruit invictas audax in prœlia gentes,
Et Xanthi multo sanguine tinxit aquas,
Trojæque infanda permiscens omnia cæde
Extremum virtute attulit exitium:

Sic

Sic illum indutum galea, & præstantibus armis
 (Nec dum etiam teneras inficere ulla genas
Cœperat, & nusquam lanugo induxerat umbram)
 Cærulea timuit frigidus Albis aqua;
Germanas cum forte arces, atque oppida Cæsar
 Parere ipse suo cogeret imperio:
Heu, quas tunc hyemes, heu, quæ tum frigora passus,
 Quam sæpe obscœnam pertulit ille famem!
Quam sæpe ingentes mira virtute labores
 Suscepit, noctes egit & usque vigil!
Interdum plantas glacies hiberna secabat,
 Plurimus & subter pellibus imber erat.
Omnia torpebant gelida concreta pruinâ,
 Pendebatque altis stiria ab arboribus:
Ipse alacer tamen assidue sua munia obibat,
 Hostibus & duris maximus horror erat.
Dumque neces inter, durique incommoda Martis
 Committit validâ prœlia torva manu,
Arctoas urit flammis, atque igne puellas,
 Et teneras magno torquet amore nurus.
Quantum autem, seu sint nuptæ, seu tempore in ullo
 Nullius norint tempora conjugii,
Depereant præclarum armis, pulchrumque juventâ;
 Et Scylla infelix, & Sthenobæa docent,
Altera nam certi violato fœdere lecti,
 Quam Venus in cura supplice corruerat,
Non juvenis exitium insonti, labemque perennem
 Intulit? & sanctum polluit hospitium?
Cumque decus, divumque illi peperisset honores,
 Et sciret delapsum æthere præcipitem;
Ipsa sibi fauces laqueo præclusit, amoremque,
 Atque omne una odium depulit ex animo.
At virgo infelix, rara virgo inclita forma,
 Quàm subitos ignes ossibus implicuit?
Tempore quo Minos magni Jovis inclita proles
 Ultor atrox urbem sedit ad Alcathoëm,
Androgeonææ pœnam necis inde reposcens,
 Et longâ miseros obsidione premens.

Nam-

Namque ea tum cari vastantem regna parentis
Vidit, &, heu flagrans hostis amore sui,
Non hominum morem, non jus, non impia legem
Naturæ, non & Cœlicolum verita est
Numina, quæ supera nos e regione tuentur,
Et merito sontes supplicio afficiunt:
Purpureum quin illa patris de vertice crinem
Velleret, & totum proderet imperium
Minoi: quem tum faciebat bellica virtus
Insignem, atque annis grata juventa suis,
Aut nihil, aut paulo cui tum concedere dignum
Sicinium, Germanis adpetiere manus,
Atque aliqua ex illis animum jam saucia dixit:
O certe ex alto sanguine nate puer,
Quis nunc infestum nostras te duxit ad oras,
Ut nobis ferres omnibus exitium?
Namque viros bello ingenti, & praestantibus ausis,
Et nos aspectu absumis, inique, tuo.
Nec tamen optarim sævo te occumbere letho,
Vel formosa novo membra rigere gelu.
Ipsa ego te potius patria regione relicta,
Quocumque abscedes, consequar incolumem:
Et tibi jucundo famulabor serva labore,
Indignam si me forsitan esse putes,
Quæ tecum patrio sublimi in sede recepta
Degam, atque optato semper amore fruar.
Hæc illa, at juvenis, stimulis quem gloria agebat
Acribus, haud ullas audiit aure preces,
Sed bello confecto omni se ferens ad ædes
Ornatum claris retulit exuviis:
Quasque adeo prædas ex hostibus egerat, omnes
Partitus, fidos dedidit in socios:
Quos ante electos secum deduxerat urbe,
Et sibi nil prorsus, quam decus egregium,
Et, quam quæsierat, laudem servavit, in armis,
Et famam æternum in sæcula quæ vigeat:
Excepere viri redeuntem, hilaresque puellæ
Sparserunt violis, purpureisque rosis:

Et

Et tacitæ; O felicem illam, quæ prima cubile
Adſcendet conjux ſola futura tuum.
Ergo illum forma inſignem, & virtute decorum
Optabat generum jam ſibi quiſque ſuum.
Atque incredibili jam quæque ardebat amore,
Et facie virgo, & moribus ingenuis,
Cum Mars ad cædes, & ad horrida bella vocavit
Rurſus, & Ausonios civit ad arma viros:
Arma, quibus latos tepefecit ſanguine campos,
Funditus & miſeram perdidit Italiam:
Mars & Muſarum, atque otii teterrimus hoſtis,
Solus & humani dira lues generis:
Mars horum, quæ nunc patimur, cauſſa una malorum,
Atque auctor noſtri maximus excidii.
Qui nempe & miſcens incendia plurima bello
Impius Europam territat, atque Aſiam.
Nicia tunc, humiliſque unda frigente Gabellus,
Quæque utrinque ſuo margine preſſa fluit.
Sculteana; innumeros ſpectavit ſtragis acervos,
Et multo intepuit aucta cruore virûm,
Sicinii virtus quos, & bona dextera bello,
Obtruncans, campos miſit ad Elyſios.
Prærupto veluti demiſſum é vertice flumen,
Quod moles, quod non ſiſtere ſaxa queunt,
Præcipiti fertur lapſu, victorque per agros
Voluit agens quercus, & ſtabula alta ruit;
Atque ipſa ingenii percellit mœnia fluctu,
Et nullum eſt, quod non turbet iter populi.
Poſt ubi depreſſum veterem ſubſedit in alveum,
Viſuntur turpi ſemiſepulta luto
Jumenta, & tædæ pendent ſine honore ruinæ,
Et virgulta humili ſtrata jacent capite;
Evulſæque jacent paſſim ab radicibus orni,
Et quæcumque arbos obruta vorticibus
Dejecit ramos, omnemque amiſit honorem,
Poſt neque verno umquam Sole, neque imbre viret.
Cumque acres audendo hoſtes perſæpe fugaret,
Diſceret & jam jam vincere conſilio,

Atque dolos belli varios eludere, & artes,
Et magno cunctis esse metu inciperet;
Ecce Patris magni jussu concedit in urbem,
Ut procul Hispanos Parthenope ejiciat.
Talia sed venti discerpunt irrita vota,
Sollicitæque movent Numina nulla preces,
Quæ late imperium vireique tuentur Iberas
Atque omni Gallos Ausoniâ prohibent.
Nam te florentemque annis, opibusque potentem,
Abstulit ante tuum mors inimica diem;
Abstulit, heu, primæ primo sub flore juventæ,
Et tecum patriæ spemque, decusque tuæ.
Quod bella auspicium tam dirum, & triste, secutus
Exitus, evertit prorsus opes Latii.
Ex illo quia res retro cœpere referri,
Atque adeo in pejus præcipites ruere,
At tibi pro virtute puer, pro fortibus ausis
(Quandoquidem hæc non sunt carmina nostra satis)
Devoveant, docti scribunt quæcumque poëtæ,
Nulliusque tuâ pagina laude vacet.

Ad Philippum Huraltum Chivernium, Franciæ Procancellarium,
In obitum Christophori Thuani.

Si quisquam est, Huralte, tuos qui sistere fletus
Te velit, & lacrimis ore rigare vetet,
Quod magnum abstulerit mors importuna Thuanum;
Et nimium cives læserit ausa tuos;
Scilicet huic fuerint rigido præcordia saxo,
Pectoraque infestis asperiora rubis.
Ipse ego, quem Tuscis nascentem in collibus olim
Vidit, & affusis abluit Æsar aquis,
Jacturam luxi tam lecti herois, humique
Deposui Latiæ plectra sonora lyræ:
Plectra, quibus laudesque tuas, tua facta canebam
Gallia, quæ Solymos eripuere jugo;
Inque Palestinâ tantum statuere trophæum,
Quantum nulla patrum commemorare valent.

Sæcula cum victus terrarum paruit orbis
Legibus, atque armis, Martia Roma, tuis.
Parcite felices animæ, felicibus astris
Progeniti heroes, gens adamata Deo:
Parcite, dum vestro redivivum e sanguine alumnum,
Virtutum exemplar nobile, flere juvat.
Quo nemo antiquæ propior contendere laudi
Dictus, & ad verum pressius ire decus.
Ille quidem veterum non inficiandus avorum
Sanguis, & ætatis gloria, flosque suæ,
Clarorum illustri prognatus origine patrum,
Quorum urbem placidis Sequana lambit aquis,
Axona cui, Ligerisque, & Matrona, cuique Garumna
Submisere uno hoc nomine sæpe genu.
Gratati tantum decoris tibi, Sequana, tantum
Cœlicolas uni contribuisse boni.
Nec tamen, haud suetus causâ hac sibi sumere fastum,
Se reliquis renuit civibus ire parem.
Sed potius, cum se claris genitoribus ortum
Sciret, & a magnis ducere nomen avis,
Et genere hoc etiam præstantem laudis, honores
Ad summos facili tendere posse via,
Verum illud decus esse ratus, quod strenuus armis,
Vel placidus potuit quisque parare toga;
Maluit inniti sola virtute, bonique
Quæ fecere patres, credidit esse patrum:
Inclita quo seris exposta nepotibus olim
Excirent natos ad benefacta suos.
Ergo ille ingenuas ut primum adcingier artes,
Atque Heliconiadas cœpit adire Deas,
Ante omnes Phœbo gratissimus, ilicet unus
Pangebat grandi carmina culta sono:
Qualia Tyrtæus fertur cecinisse, suosque
In bellum Oebalios exacuisse viros:
Cum maribus numeris hostem fudere Lacones
Accensi, & victis imposuere jugum.
Certè illum insuetâ miratus voce canentem
Sequana cæruleum sustulit amne caput;

Et secum; o quantos exiit virtutis amores;
O animos quanta laude peruri! ait.
Ipse autem excedens pueris puerilia longè
Abjicit, & certis verba ligata modis:
Et studiis natus jam tum vigilare severis,
Maxima quæ rerum ponderi ferre docent:
Edidicit soleis, leges, & jura Quiritum,
Et patriâ sanctum quicquid in urbe fuit.
At nihil est ullis terrarum in finibus actum,
Cum bello, aut tuta pace tenentur agri,
Quod non ille animo memori mandarit habendum,
Unde suis ferret, cum foret usus, opem.
Nemo igitur tantis instructior artibus unquam
Tractatum caussas fertur adisse forum;
Nec patrociniis æque juvisse clientes,
Aut pœnæ plures eripuisse reos.
Scilicet oranti Cicerone disertius ipso,
Nil, quod non judex crederet æquus, erat.
Illi ingens gravitas, illi probitasque, pudorque,
Et vitæ integritas, duxque, comesque piæ:
Atque ideo cunctis perfunctus honoribus, unus
Consessu princeps præfuit inde patrum.
Ingentique illum moderatus laude senatum
Quo nil terrarum sanctius orbis habet,
Rexit bis denos incorruptissimus annos,
Atque indefessus nobile munus obit:
Consilio in dando sententia libera, & una
Servandi cives maxima cura suos:
Ante oculos constans regni splendorque, decusque,
Et summa in Regem cum pietate fides;
Pacis mirus amor: mens rerum inimica novarum
Semper; & haud usquam desidiosa quies.
Ceu postquam utilibus sitientia prata rigavit
Imbribus, atque agris præbuit amnis aquas;
Labitur, & cursum nusquam remoratus, & undam,
Solibus assidue fert alimenta novis,
Immensum Oceani dum se provolvit in æquor;
Quaque potest, pelagus commodus auctat ope.

Hic quoque talis erat, confecta negotia postquam
  Viderat, atque aliquid temporis esse super:
Namque suis illud privatim impendere amicis,
  Sive his in studiis ponere suetus erat,
Quæ curis animum assiduis relevare gravatum,
  Et cives aliqua parte juvare solent:
Ergo etiam acceptos Musis juvenesque, senesque
  Amplecti, & præsto semper adesse bonis
Omni ope, & omni opera: neque enim differre juvandi
  Tempora, nec duro despuere ore preces
Cujusquam, aut miseri voces ridere clientis,
  Dum sedet, aut clausas ambulat ante fores.
Hunc ego te si flere vetem si conqueri ademptum,
  Chiverni, in quo uno tot periere bona,
Quis mihi vel ferrum, vel durum adamantia rigentis
  Ipsius in latebris pectoris esse neget?
Sim Stipes, sim truncus iners, simque horrida cautes,
  Quam nec vis Boreæ, nec movet unda loco
Ulla suo: verum abruptis exposita procellis
  Nullo æstu, nullo frangitur illa gelu.
Occidit hujus honos, & gloria maxima sæcli,
  Occidit & patriæ spesque salusque tuæ;
Atque ego te plenos lacrimarum fundere rivos,
  Et manibus pectus tundere, & ora vetem?
Tu vero heroem, qualem non ulla tulerunt,
  Qualem etiam posthac sæcula nulla ferent,
Deflendo, susceptum animo testare dolorem,
  Et lacrimis laxa claustra revulsa piis.
Hoc ipse, hoc conjux lectissima femina, tanto
  Digna patre & tanto femina digna viro,
Hoc nati, nataeque, & pignora cara nepotes,
  Hoc omnis tecum Gallia tristis agat:
Et tamen ante oculos ejus versetur imago,
  Et constans vitæ, perpetuusque tenor.
Qualis erat, natum cum grandem, & honoribus auctum
  Ipse suum vidit morte repente rapi,
Invictusque animo, vultuque immotus eodem
  Pertulit afflictæ tristia damna domus.

Nec

Nec vero indoluit casu concussus acerbo:
Scilicet humanas has memor esse vices;
Ut nunc fortunâ, si qua est fortuna, feramur
In cœlum, pressi nunc jaceamus humi:
Ni forte externo mens inconcussa tumultu
Perstet. & inceptum pergere tendat iter;
Nec se se ipsa suâ patiatur sede revelli,
Dum, sua quæ non sunt, cogitat esse sua.
Ille quidem quacumque in re sibi fidere doctus
Imperturbato pectore dura tulit.
Nec, sua res quamvis fluerent ad vota secundæ,
Non servasse modum dicitur, atque decus.
Ut mirum non sit, Superis si gratior omnes
Transierit felix, & sine labe dies;
Ac spatia extremæ confecerit usque senectæ
Viribus, ingenio, corpore, mente vigens.
Decessit certe fortunatissimus uno hoc,
(Nam quis quæ restant enumerare queat?)
Quod sibi te generum moriens, Huralte, reliquit
Consilio, & morum commoditate parem.
Quem merito evexit rerum prudentia ad altum,
Doctrina. & virtus quo tua digna, gradum.
Officiis cujus meritas persolvere grates,
Meque animi memoris dum dare signa juvat,
Quæ fidis impressa notis non deleat ætas
Ulla, nec extingui Musa diserta sinat.
Hæc ego si mœstâ cecini tibi carmina voce,
Interventu etiam forte molesta suo,
Excuset factum simplexque, & grata voluntas;
Nec non & jussis obsequiosus amor.

Ad Phrinem.

Inspexti si quando, oculos, pulcherrima Phryne,
Ipsa tuos, mi omnis pectore sensus hebet;
Ingentique animus perculsus vulnere Amoris
Exsilit & circum lumina amata volat.
Ac tibi nunc malis roseo nunc perditus ore,
Nunc in purpureis insidet usque genis,

Quod si tum morior (quamquam illa beatior est mors
Vitâ omni, atque ipsis invidiosa Deis)
Diceris miserum misere occidisse; neque istum
Rumorem de te fama tacebit anus.

De Luscinia.

Aucupe dum trepidæ surgunt clamante volucres,
Et cæcæ properant accelerare fugam;
Implicitæ laqueis omnes & retibus hærent,
Occultosque dolos insidiasque dolent.
Sola inter cunctas elapsa effugit, & altas
Luscinia in silvas libera facta volat.
Ecquis, io vates sacrum genus esse negabit,
His avibus cum dent retia & ipsa viam?

De Aquila in aëre interempta.

A MARIO URBINO.

Dum pedibus leporem fulvus Jovis ales aduncis
Fert celer, & liquidum radere pergit iter;
Vulnere lethalis (quis credat?) in aëre baccæ
Quæ chalybe e medio protinus acta ruit,
Labitur: in præcepsque imum per inane volutus,
Et vitam, & vitæ gaudia linquit humi.
Labentem vidit Divum Pater æthere ab alto:
Et sua mortales fulmina, dixit, habent.

Tumulus Laodamiæ.

Vita fuit, mea nata, brevis tibi; cum tamen esset
Dignior in terris vivere forma diu.
Sic injusta tibi justos quos abstulit annos,
Mors addet lacrimis, Laodamia, meis.

Ad

Spes.

Qua patet æquoreas longe hinc prospectus in undas,
  Cunctaque cæruleis impediuntur aquis:
Mira fides; quondam silvæ, montesque fuerunt,
  Oppidaque & rerum fertilis uber agri.
Quod si (namque potes nil non longinqua vetustas)
  Nunc ubi sunt fluctus, pascua rursus erunt:
Cur ego non sperem, Lalage mutetur ut olim,
  Et veniat supplex, quæ modo dura fugit?

Ad Isabellam Cosmi Medicis filiam.

Quam modo multiplici contextam ex arte corollam
  In manibus pono, diva Isabella, tuis;
Ante mihi intactâ legere e valle Napææ,
  Quo ferrum nemo, nemo agit ausus oves.
Sola apis Hyblæos delibat Hymettia flores,
  Dum strepit, & dulces construit inde favos.
Tu volo decora ista tuæ cape debita fronti,
  A castâ veniunt quæ tibi dona manu.
Mollis odoratus hic fundit amaracus umbras,
  Illius & circum plurimus extat honos.
Quique thymus varios inter viret, unus odores,
  Excoluit puris hunc pudor unus aquis.

Ad eandem.

Si tibi quos præstans animus, quos gloria gentis,
  Quæque adeo eximiæ formæ honor usque tuæ
Postulat, ô veterum decus immortale parentum,
  Magnorum ô proles suspicienda ducum,
Pro meritis, Isabella, tuis Fortuna dedisset,
  Unica terrarum tu domina orbis eras.
Sed timuit, ne te rerum potiente jaceret,
  Victaque virtuti cederet ipsa locum.

Ad Paullum Manutium.

Exorta est tecum culti Ciceronis imago;
Et vivit tecum, & tecum moriatur oportet.
Vive igitur, mi Paulle diu, diu ut illa superstes
Vivat, & hoc uni præsens tibi debeat ætas.

Ad Petrum Victorium.

Si quem felicem, ac vere statuere beatum
  Quicumque expendunt cum ratione bonum;
Ipse ille es certe, Victori, nam tua primùm
  Clarat te veteri nobilitate domus.
Deinde valetudo firmum, vegetumque senectæ
  Tradit, & a puero continuata venit.
Postremo virtus sese tibi pulchra, suasque,
  Nixa quibus graditur, sedula pandit opes.
Cetera non referam: quando omnes undique terras
  Plurima doctrinæ sic monumenta tuæ
Complerunt, ut te quoddam ceu Numen ab astris
  Delapsum cuncti mente animoque colant.
Perge igitur, veterumque libros artesque juvato
  Ingenuas omni quâ potes unus ope:
Perge, inquam, nobisque aperi quorum aurea magno
  Cum damno in tenebris scripta sepulta jacent.
Ipsaque tot meritis devincta fatebitur ætas,
  Nulla umquam tantum sæcla tulisse virum.
Nam si opus Heroum proprium est, prodesse futuris,
  Atque hominum præsens velle juvare genus:
Extinctis vitam, lucemque adferre tenebris;
  Quis Phœbi, & summi jam neget esse Jovis.

Ad Christophorum Cressium.

Ipse leves cernis, Cressi, conantur ut alæ
  Incudem ad cœli sidera ferre gravem.

Conan-

Conantur nimirum illæ fecisse, quod omnes
  Posse ulla fieri vix ratione putant,
Quantum etenim levitate suâ tolluntur in altum,
  Tantum hæc ingenti pondere vergit humi.
Sic animo solet esse suo cum corpore pugna;
  Dum corpus terras, dum petit astra animus.
Verum illud præclarum, in quo victoria laudem
  Victori, & victo, tempus in omne parit.

Ad Philomelam.

Ne cantus, Philomela, tuos, ne projice ad auras.
  Has quercus, hæc tu robora dura fuge.
Nec te decipiat, blandis quod sæpe Napeis
  Ornarit varium quernâ corona caput.
Hi tibi dum rami fundunt e cortice viscum,
  Exitium miseræ, perniciemque parant.
Sunt virides Bacchi vites, est proxima myrtus,
  Intra quas verius dicere tuta potes.
Auratæ teneris pendent è vitibus uvæ,
  Myrtus odoratas spargit opaca comas.
Adde quod & numeros, & dulcia carmina vatum,
  Et Venus, & toto pectore Bacchus amant.

De Jola venatore.

Semicapri Panes, & montivagi Satyrisci,
  Quæque alitis Dryades per nemora alta feras;
Hanc pharetram, hos arcus, pinu suspendit ab alta,
  Retiaque, & Triviæ cornua rauca suæ.
Utque capræ passim, leporesque vagentur, Jolas
  Constituit vobis hic jugulare canes.

Amo-

Amores non amores.

Pulcher Hylas Acmen: Acme pulcherrima Daphnin
Deperit; & Daphnus Chlorida, Chloris Hylan.
Acme spernit Hylan; Daphne pulcherrimus Acmen:
Et Daphnin Chloris candida: Chlorin Hylas.
Filius hasce vices Veneris, Venus hasce Dione
Sæva jubet pœnas legibus esse ratas.
Idcirco horum alius, quantum ferus odit amantem,
Tam est alii tristis, tamque odiosus amans.
Discite vos igitur, qui vos male fertis amari,
Ultorem vobis post caput esse Deum.

In obitum HENRICI Valesii Galliæ Regis.

Henricum tristis cum jam Bellona videret
Cepisse invicta regna superba manu,
Moxque sibi generum partis emisse Philippum
Austriacum, & populis otia longa suis:
Indoluit celebrisque inter spectacula ludi,
Obvia, perfracta casside fudit humi;
Atque, in connubii, pacisque hoc fœdere, dixit,
Quæ caderet, nusquam victima major erat.

Primitiæ.

Et Pani, & Cereri, & Baccho dat rusticus Ægon
Primitias ruris munera parva sui.
Lac Pani; Cereri spicas, Bacchoque racemos:
Ut vitem, ut segetes, ut tueantur oves.
Quod si nec grando, mala nec rubigo luesque,
Nec fures potuerunt, nec nocuisse lupi:
Debita tum vestras felix cadet hostia ad aras;
Pani hædus, Cereri sus, tibi Bacche caper.

In

In obitum JOANNIS Medicis.

Ad Marium Columnam.

Heroum qui facta, Mari, paulo ante parabam
Dicere, & æternis concelebrare modis;
Oppressus fœdâ hac cœli, subitaque ruinâ,
Ceu saxum in gelidis montibus obrigui.
Elatusque eodem, quo maximus ille feretro,
Maxima pars tanti funeris ipse fui.
Et modo qui loquor hæc, vereor sim vivus, an hujus
Jamdudum extincti corporis umbra levis.

Ad Cosmum Medicem Magnum Ducem Etruriæ.

Qui primum bene susceptâ, Dux maxime, & inde
Tam pulchre eductâ prole beatus eras:
Amisti subito geminos, tua lumina, natos:
Terra quibus nusquam sustulit ulla pares.
Oraque cum passim lacrimis manantia cernas,
Tu tamen immoto vultu, animoque manes.
Idque quod in rebus jam te fecisse secundis
Constat; in adversis vis modo constet idem.
O præstantem animum, dignumque heroibus illis,
Unde tibi illustres dinumerantur avi.
Sed quorsum hæc? (eheu) nostra hæc sunt vulnera: & isti
Non tibi, sed populis interiere tuis.

Ad Albiam puellam. Ἀντιστρέφον.

Carminibus mihi si duram vis flectere mentem
Albia, voce tuâ consocianda lyra est.
Lætitias ego tunc magnas jam sentio, cum mi
Liquida vox sensus, & sonus exhilarat.

De

De Phlogillâ.

Dianæ, Phœboque novum decus addita, & ingens
Gloria Tyrrheni culta Phlogilla soli;
Audiit ut primum magnum rediisse Columnam
Incolumem ad ripas, Arne beate, tuas;
Lætitiâ exsiliens, hoc est, ait, ilicet, hoc est,
Bruma quod hic vernas gignit, alitque rosas.

Ad Cyprianum Saracinellium.

Difficile est, Cypriane, illum quem diligis ipse
Odiisse, atque inter non numerare bonos
Ut me, perpetuo quem tu dignatus amore es,
Esse putem dignum, quem bonus omnis ames.
Et certe, cunctis qui se cupit usque probari;
Ille uni totum se probet ante tibi.

Ad Hieronymam Aragoniam.

Nec cantu tibi Sirenes, Hieronyma certent;
Nec tibi se formâ præferat ipsa Venus.
Nam tu dum celeres percurris pollice chordas,
Summaque clarisona sidera voce feris:
Horrida deponunt rapidi sua murmura venti,
Et sistunt cursus flumina præcipites.
In quem autem dulces ridens convertis ocellos;
Efficitur gelidus protinus ille lapis.

Ad seipsum.

Quis hoc futurum credidisset, Angeli?
Amicus ille, plurimum qui se tibi
Debere norat, idque fassus antea,
In amore tete præferebat omnibus:
Tui suique factus immemor modo
Oblivioni teque seque una dedit.
Quis hoc futurum credidisset Angeli?

Ad Ferdinandum Medicem, Cardinalem.

Darius olim Xerxis illius pater,
Quem navigasse Thessalos montes ferunt,
Et ambulasse Thraciam Propontidem;
Cum forte miræ granditatis Punicum
Malum patefecisset, unde plurima
Adparuere grana mirum in ordinem
Digesta ciccos inter, & membranulas:
Interrogatus, ante tot carbunculos
Habere vellet masculos? an quidquam
Aliud, quod esset carius carbunculis,
Cunctisque gemmis Indici maris? equidem
(Respondit ille) si optio hæc detur mihi,
Non regna, non elegerim pecuniæ,
Aurive possidere tot prædivitis
Venasque, thesaurosque, sed tot Zopyros,
Fidos amicos scilicet; ceu diceret
Se malle Cosmus ille, qui tuus est pater,
Habere, quam tot regna, tot Torellios.

AN-

ANTONII ANGELII

BARGÆI.

AD MARIUM COLUMNAM.

Epistola Prima.

SI quis Democrito, qui magna floruit olim
Doctrina, & valde sapiens est creditus inter
Mortales, iterum revocato ad luminis auras
Ætherias, aliquem laudare hoc nomine tantum
Contendat, longâ serie quod regibus usque
A proavis, atavisque suæ primordia gentis
Proferat, atque illum fecundi jugera campi
Quod ter mille aret, & multo circumfluat auro;
Solaque commemoret fortunæ dona secundæ:
Risu adeo quatiatur, ut hunc veluti furiosum
Vix tribus Anticyris sanari posse putaris.
Et merito; quoniam non est antiquus avorum
Vel titulus, vel nobilitas, quæ magna redundet
In nos, non aurum, non lati gloria regni
Laudanda; aut quicquid fortunæ munere nobis
Accedit: sed quod nostra virtute paratum
Et magno sit gestum animo; nam si quid in ævo
Præterito egregiæ nostri gessere parentes,
Hoc adfert, animum ut stimulis impellat acutis
Ad magnas res cum magno sudore gerendas.
Aut certe tali nisi facta ad fortia segnem
Excitet exemplo, plane convincat avitis
Indignum titulis, & claræ nomine gentis.
Sed velut a patrum virtute, & laude perenni

Quem-

Quemquam degenerare, ... vitiumque putandum
Sic illi quicumque suorum æquare parentum
Virtutem adgressi, qui etiam superare, merentur
Non minimam laudem; nam quem majore putamus
Supplicio dignum, quoties peccabit, eumdem
Ferre etiam majora laborum præmia verum est,
Si recte faciet; quantis tu laudibus ergo
Dignior, obscuris quam qui majoribus ortus,
Si, quod cœpisti semel, hoc noctesque diesque
Urgebis vigili curâ, facile hinc patet imæ
Nam si classis homo factis ingentibus æquet,
Aut etiam anteeat summum, non impulit, ajunt,
Hunc diæ virtutis amor, neque gloria, at ingens
Omnibus in rebus telum crudelis egestas.
Idem si pravorum hominum contagia vitet,
Atque omnes scelerum facies; hunc fallere censent
Velle alios, aut tenedri formidine pœnæ,
Quo minus a recto virtutis tramite decedat.
Sic plerumque audis, quamvis excellere malit
Virtute ante alios, cumulo quam divitis auri.
Auspiciis contra longe melioribus ille
Vitam agitat, qui præclaro de sanguine natus;
Pauperiemque minus metuens & vincula legum,
Quadrigis tamen & passis fugit otia velis;
Quæ sint cum turpi vitio conjuncta, suaque
Suscipit æternâ gentis pro laude laborem.
Omnia nam subito peragrat loca gloria; & orbem
Terrarum numquam morituro nomine complet:
Quod cum corporis atque animi vitare laborem
Posset, eum potius voluit perferre, beatam
Dum vitam partâ virtute adquireret. Ergo
Quam laudem mereas, nemo est qui nesciat, omni
Vincere cum virtute tuos meditere parentes,
Et Ducis eximii felicia jussa secutus
Cosmi, res gerere egregias, quas docta laboret
Scriptorum manus ætati monstrare futuræ.
Interea nostras dum pax colit aurea terras,
Scribere non cessas hominum quod mulceat aures

Doctorum; magnisque tuis cum laudibus hic es
Totus; nec strepitus aulæ, nec murmura curas.
Nam cum alii in silvas, aut in juga montis iniqui
Conveniunt, ut densa premant ad retia damas,
Fidentesque fugâ cervos, iidemque luporum
Comminus ancipiti transfigant ilia ferro;
Utque acres venentur apros, & ceterâ passim
Per dumos, saltusque agitent animalia, dum tu
Quod Cosmo officium debes præstare, fidemque,
Numquam desistis, numquam comes ire recusas.
Quocumque ille viam secat anni tempore; sive
Frigore cum duro consistunt flumina, seu cum
Arida funesto moriuntur prata calore.
Attamen ut ventum in silvas & lustra ferarum,
Nonne voluptatem genus hoc contemnis? & ipsum
Te venatorum clamori subtrahis? atque
Quos una comites campestrem educis in agrum
Perlegis auctores? vel qui transacta notarunt
Tempora, & annales scripsere ab origine gentis
Humanæ ad nostra hæc felicia sæcula: vel qui
Consilia atque artes belli docuere gerendi?
Nonne etiam interdum miraris amabile docti
Virgilii ingenium? vel cum sub tegmine fagi
Dulce Syracosiâ modulatur carmen avenâ?
Aurea vel cum tradit agri præcepta colendi?
Aut idem graviore sono, post mœnia Trojæ
Capta, docet Phrygias Idæo ab littore gentes
Æneâ duce in Italiam venisse parentum
Antiquam sedem? manibus non sæpe Tibulli
Scripta teris? vel quæ facundus Horatius olim
Edidit? aut quemvis scriptorem denique eorum
E numero, quos nulla potest abolere vetustas?
Hinc varios flores decerpis & aurea dicta
Depascens, animi secreta in sede recondis.
Post ubi sub noctem redeunt in tecta, tuæque
Jam licet intra claustra domus secedere longe
A turba, quod condideras modo promis, & urges
Propositum, cœnæque parum, somnique benignus?
Sic

Sic est; hanc operam das plurimus, inclite perge.
Perge Mari: nec te vulgi deterreat ullus
Sermo; nec speres quidquam illustrare magis te
Posse, hoc quam studium; neque enim tam clara virorum
Facta, in marmoreis quæ sunt incisa columnis,
Nec quorum vultus duro Lysippus in ære
Formavit, nec quæ solers depinxit Apelles,
Quam quæ descripsere bonorum carmina vatum.
Nec certe moriens Hector, quo stante Pelasgi
Non poterant rapidis populari Pergama flammis.
Non urbs Lyrnessi direpta, aut nobile regnum
Eetionis, & excisæ tot funditus urbes,
Clarius ostendunt laudes pugnacis Achillis;
Quam suras Clio tragico subnixa cothurno:
Hæc semel ut tetigit grata dulcedine sensus,
Tunc quæ falsa hominum quisquam vix crederet, ista
Ut vera, in nostris animis infixa relinquit:
Quod licet hinc tibi non dubiis cognoscere signis.
Nam quamvis olim Graii cum classe superbâ
Venerunt Priami populatum regna beati,
Ut perhibent, multos adverso Marte per annos
Pugnarunt: tandem fracti ferroque, fameque,
In patrios fines pelago rediere remenso.
Nobile sed tantum potuit florentis Homeri
Carmen, uti longo belli certamine Grajos
Victores cessisse putes e littore Trojæ.
Sic nemo est, magno qui non fateatur amore
Didonem Æneæ totis arsisse medullis:
Cum tamen Historiæ scriptores longe aliter, quam
Virgilius tradant: sed amabile carmen in imos
Irrepsit sensus hominum, penitusque fefellit.
Tu quoque, si summum perges Heliconis, nemusque
Aonidum superare, sacrâ tua tempora fronde
Ornabis: tibi jam divino numine mentem
Calliope quatiet, raptus quo dulcia finges
Carmina, quæ sæclis poterunt audita futuris
Inflammare animos æternæ laudis amore:
Carmina quæ silvis olim cantavit in altis

Ismarius vates, rapidi cum flamina venti
Sisteret, & celeres lapsus frenaret aquarum.
Tum magni poteris magnis e regibus orti
Æquare & laudes, & fortia facta canendo
Cosmi, cui summum Superûm regnator honorem
Egregias propter virtutes detulit, atque
Purpureos crines fulgenti nexuit auro,
Largitus sceptrum, populos cum vellet Etruscos
Fluctibus e sævis olim, sævisque periclis
Eripere, & miseros tranquille in sede locare.
Ergo quo vitæ ratio tua te vocat, & quo
Te studium trahit, huc fausto pede dirige gressum.
Nec quidquid plebs a Musis aliena loquatur
Contra, tu magni facito; nec si quis, ut est mos
Nonnullorum hominum, tua carpet lividus, atque
Scribendi genus hoc totum corrodat acutis
Dentibus, idcirco decedes a tramite recto:
Imo iter inceptum peragas studiosius, hac spe;
Ut te florentem Tyrrheni ab littore ponti
Fama superstes agat, solvi metuentibus alis,
Extremos usque ad fines habitabilis oræ,
Qua pater Oceanus deformibus obstrepit Indis.

AD GEORGIUM CORNELIUM

Episcopum Tarvisinum.

Epistola II.

Hoc omnes sunt ingenio, nisi fallor, ad unum
Mortales, nullo ut pacto lenta otia toto
Vitæ curriculo possint traducere, sic ut
Nil aliud plane tractent; cognoscere primis
Hoc licet e puerorum annis, quo tempore lege
Naturæ vivunt; etenim formidine nulla,
Ne quid agant, nullo terreri verbere possunt,
Quod desiderium vitæ labentibus annis,
Quæ vis extingui, ac mutari nescia, tantas
Radices agit in nobis, ut munera Divum

Nolimus somnum concedi, quo fuit olim
Oppressus bonus Endymion venator in altis
Latmi verticibus; non si jucunda voluptas
Debeat in somnis nostros pervadere sensus.
Quin potius, si contingat, præstare putemus
Immitem Lachesim vitalia rumpere fila;
Adde his præterea, qui curas, quique labores
Et fugit, & pejus nigris serpentibus horret,
Sæpe tamen studioso animo fugit otia lenta;
Cum petit alveolum, cum ludos quærit inanes,
Cum longas sermone benigno conterit horas,
Cetera cum quærit vitæ solatia: tantus
In nostris animis amor est innatus agendi.
Idcirco quidam certis rationibus usi
Nonnulli temere, ac veluti sua quemque voluptas
Suasit certatim studia in diversa feruntur.
Ille igitur prorsus sese civilibus undis
Immergit, quærens qua nam regat arte modoque
Mœrentes patriæ cives; cum maxima clades
Impendet; vel cum tranquilla in sede locatos
Arcet ab adversis rerum fortuna procellis.
Hic autem heroas magnos, & nescia vinci
Pectora miratus, dulcique accensus amore
Militiæ, graditur bellum in lacrimabile; dites
Jam mensas, jam desidiam, luxumque perosus;
Et calidi solis patiens, & pulveris atri.
Plerique indociles inopem traducere vitam,
Tyrrhenos fluctus & inhospita saxa peragrant.
Artibus in claris alii, clarisque repertis,
Quæ veteres liquere olim quæsita labore
Magno; consumunt quodcumque hoc degitur ævi.
Sic alii tractant aliud, ne singula dictis
Persequar, & studia & curas; hac compede mentes
Sunt hominum vinctæ; his nodis cœlestibus aptæ.
Sed quia diversis mortalia corpora constant
Principiis, diversa etiam fateamur oportet
Grata esse; idcirco, veluti plerumque videmus,
Ex immutatis studiis fit blanda voluptas.

Nam cum defixis oculis, & pectore prompto
In re aliquâ multas avidi consumpsimus horas,
Nos tamen interdum capiunt fastidia, sic ut
Ne ulterius liceat vestigia figere; quare
In medio fessi spatio languescimus ante,
Quam longe optatam possimus tangere metam.
Sic alio contusam aciem traducimus acris
Ingenii: velut humanæ pars improba cogit
Naturæ; a recto mortales tramite sæpe
Propterea cedunt, tales cùm frangere leges
Se se posse negent: ex quo consuevit oriri
Non minima utilitas; nam mens quasi nacta quietem
Optatam, extemplo rapido ferventior amne
Posthabitas res invadit, tempusque resarcit.
Ergo ii, quos varia Calabris in finibus olim
Doctrina erudiit, prognatus sanguine Tusco
Pythagoras, simul, ac studuissent abdita rerum
Percipere, obtusam mentem, saturumque solebant
Tranquillare animum citharâ fidibusque canoris.
Quin etiam ductor Pharsalæ classis Achilles,
Cum longum belli curâ semotus ab omni
Ad suavem citharæ strepitum, Thebanaque plectra
Magnanimûm heroum laudes & fortia facta
Cantasset, tandem Musis satiatus ad arma
Sævior, & rapidis ventis & turbine diro
Concessit, celeresque pedes tulit Hectora contra;
Hectora qui Grajos crudeli Marte necabat.
Tu quoque, dum Cosmi sublimia tecta frequentas
Pontificis summi Orator, curaque sagaci
Exhauris mandata Pii; verumtamen, etsi
Hac caussâ totumque diem noctemque labores
Pervigil, interdum longe in diversa necesse est
Invitus rapiare; ad munera nempe futura
Ut fessam mentem recrees, quæ plurima longo
Ordine succedunt, velut unda fugacibus undis.
Certe ego dum vigili studio, quibus omnia primum
E rebus constent, & quâ ratione creentur,
Quo rursum redeant spatio confecta vetusto,

In-

Inquiro, ac disco validâ ratione, rotundo
Esse opus ut totum consistat corpore cœlum,
Certis inclusum spatiis, motuque cieri
Perpetuo, & rabidis non posse a dentibus ævi
Corrodi; contento animo dum scire laboro,
Aurea quo cœli moveantur sidera motu;
Et quare æternæ tellus damnata quieti
Nesciat e mediâ mundi regione moveri;
Omnes cur pelagus terras, cur sepiat aër
Undique Neptuni fluctus, salsasque lacunas:
Hoc duce, qui veluti liquidis Sol aureus undis
Egressus clarâ spoliavit sidera luce,
Sic famam extinxit Graium, quos prima tulere
Tempora, dehinc etiam quos postera protulit ætas:
Ipse, inquam, cupidâ peragro dum talia mente
Noctes atque dies tamen iis plerumque relictis,
Quod soleant nostros Musæ lenire labores;
Mirus Apollineæ frondis sum cultor, & amnes
Poto Castalios, & recto calle beatas
Viso Musarum sedes, pulchrosque recessus.
At simul ingenii reparatæ in pectore vires,
Tum pede felici, quo me vetus illa cupido
Raptat agens, iterum cursus invado relictos.
Sic videor metam propius contingere quam si
Ipsam non umquam deserto calle petissem.
Quando ergo utilitas oritur tam magna quiete
Ex interpositâ, non admirabere, quare
Hæc tibi sim Latiâ modulatus carmina linguâ:
Exopto monstrare mei dum testibus illis,
Erga te quam sint arctissima vincula amoris:
Ex quo me doctrina tua, & prudentia, & ingens
Integritas multis rebus spectata, volentem
Adjunxere tibi, & nodo vinxere tenaci.
Nec tu etiam, lauri semper frondentis amator,
Id genus abjectis contemnes otia Musis.
Nam cur sectari veterum vestigia vatum
Quemquam hominem pudeat? cum vertice sidera tangat,
Cujus Thespiades caput impedicre virenti

Lauro? prætereà quorum dixerè poëtæ
Sacri virtutes, non illos sæcula centum
Viderunt vectos in famæ curribus altis?
Certe equidē hauddubito, quin tu quoque, docte Georgi,
Scriptorum genus hoc credas dignum esse, quod omnes
Omnibus officiis, & magnis laudibus ornent.
Ergo utinam me Calliope blandissima sancto
Incitet adflatu, raptus quo carmina fingam.
Tunc etenim (sacris quoniam concessa poëtis
Dicendi vis mira; atque Hyblæ copia melle
Dulcior, argutas cantu quæ decipit aures.
Cum terrore animum replet, aut perfundit inani
Lætitiâ, aut quoties incendit tristibus iris,
Aut etiam magno risu quatit, atque ita nostros
Quo libuit, sensus lentis quasi flectit habenis)
Tunc igitur, si quid veri mens prævidet, aures
Sæpe tuas blande adlicerem; tu victus ab hujus
Illecebris & mellita dulcedine cantus,
Jurares vere non ficto pectore, multis
Me tunc officiis ornandum & honoribus esse.
Sed quoniam nec tanta manent me præmia, nec spes
Scribendi, quod in hoc, & longum vivat in ævum,
Hoc contentus ero, levia hæc si carmina nostri
Esse voles in te monumentum, & pignus amoris.

AD ANGELUM NICOLINUM.

Epistola III.

Eximium claræ patriæ decus Angele, paucos
Invenies homines, quicumque a littore rubri
Sunt maris ad Gadium fines, Solemque cadentem,
Quorum si in populis industria magna regendis
Luceat; iidem etiam pectus virtutibus ornent
Ingenuis adeo, ut quoties licet, omnibus a se
Amoris longe curis gravioribus, illas
Toto amplectantur studiosi pectore: quo tu
In numero positus, cum rerum fluctibus atris

Ja-

Jactare, & varia curarum mole labores,
Et Cosmo & patriæ sapiens dum consulis: urbem
Sæpe tamen, tibi quæ negat otia pulchra, relinquis
Fessus, & umbriferæ sectaris commoda villæ;
Mirus ubi cultor Phœbeæ frondis & amnes
Epotus sanctos, modularis carmina avenâ,
Quæ doctas aures gratâ novitate morentur.
Sic tamen, ut videas etiam, quæ carmina fingant,
Quamvis culta parum, sacri novus incola montis,
Dum tibi sit magno conjunctus fœdere amoris.
Quocirca bene quando audis hoc nomine versus
Hos ad te misi; breviter quibus accipe, quare
Tempus ad hoc vixi statuâ taciturnior ipse,
Qui tibi sum magno conjunctus fœdere amoris,
Si pollerem acri ingenio, quo Cassius olim
Parmensis, nec me dicentem florida rerum
Copia deficeret; sed tamquam jugis aquæ fons,
Manaret per multa meo de pectore, sæpe
Te compellassem: sed enim concludere versu
Si quidquam volo; præsertim quo tempore canis
Bruma nives large Tyrrhenis illinit agris,
Protinus Oeagri conjux formosa canentem
Deserit, & dulces lauri victricis honores
Invidet, atque ad se Sophiæ blandissima Siren
Non patitur sapiens alio convertere mentem.
Sed simul ac cœpit placidi spirare Favonii
Aura levis Floræque sacri procurrere menses,
Sub juga dissimiles animos quæ mittit ahena,
Interdum genus hoc studiorum linquere cogit
Vicinus calor, & tempestas aurea verni
Luminis ad colles hortatur adire beatos
Castalidum, imprimis virtus tua magna, meusque
In te dulcis amor, quem nulla injuria, nulli
Temporis anfractus poterunt abolere prius, quam
Cœlicolûm jussu vitalia lumina linquo,
Ad versus & ad hæc Musarum sacra volentem
Sevocat, inque dies stimulis magis urget acutis.
Nam cum me vexet pridem crudelis egestas

Terreret vultu, velut impia Tyndaris olim
Cum gnati flammis ultricibus ora petebat;
Quæ mitis natura tua est, & candida, prompto
Pectore sanasti fortunæ vulnus acerbæ,
Confugi simul ac ad te; meque omnibus ipse
Juvisti officiis, quæ non ingratus ahena
In mentis tabulâ scripsi: ne forte putaris
In vas pertusum latices fudisse liquentes.
Sed cum te nequeam munus persolvere dignum,
Certe quod potero testabor carmine, quantum
Devinctus tibi sim: quæ non erit infima merces;
Omnia cum benefacta velint in luce locari.
Nam quamvis interdum homines virtute quiescant
In solâ, tamen e multis vix millibus unum
Aut æque dignum decorari laudibus amplis
Efficiat, quam si miseris fecisse benigne.
Gaudeat, & semper velit omnibus esse beate.
Quarum cum fueris valde, nisi fallor, avarus,
Hæc animadvertens, tua quæ prudentia summa est,
Pulchra Tarentini sequeris præcepta magistri,
Atque aliorum hominum, qui nos hac vivere lege
Dicunt, ut nostri partem sibi vindicet ortus,
Cum pater & genitrix; tum quæ nos patria tellus
Excepit gremio, cum primum lumina vitæ
Attigimus; partemque alii, quibus est opus, unde
Jure homines hominum caussâ videantur oriri;
Ut docuit sapiens Chrysippi porticus; ergo
Illi quam longe a recta ratione ferantur
(Qui nobis suadere volunt, ut prorsus ab omni
Sejuncti populi turba callemque secuti
Ignotum, sic vivamus, ne vivere quisquam
Nos sciat, aut tacitæ consumi frigore mortis:
Sic etenim fore uti comitem se blanda voluptas
Præbeat, & vitæ peragantur suaviter anni.)
Mecum colligito; cujus cognoscere promptum est,
Talis quo pacto præcepti inventor, & una
Addictus disciplinæ grex illius omnis
Hoc unum studuere, ut dignos laudibus omnes

Non

Non solum patriæ cives, sed & ultimus orbis
Sciret; prave igitur faciunt, positoque pudore
Decipiunt: nam verba nihil moror illa; sed odi
Adversi quibus & mores & facta repugnant.
Præterea, quibus hæc instillant aurea dicta?
Anne illis rerum quos mira inscitia fœdat?
Et quos dedecorat vitii turpissima labes?
Verum hoc persimile est, ac si quem maxima febris
Cum tenet, aut alius morbus, tum dicere pergant;
I petito obscuram noctem, fuge lumina Solis,
Ut, quo sis morbo correptus, nesciat artem
Doctus Pæoniam; qui te tibi parcere cogens,
Eximat e nigris Orci, vastisque lacunis.
Tu quoque deformi vitiorum ærugine fœdus
Fac lateas sapientem hominem, ne forte modum quem
Adponas, aut forte fuges vitia omnia duris
Virtutum nodis, & ahena compede vinctus.
Huncine in obscuram vitam ratio ulla releget?
Quod si præcipiunt illi, qui semper honeste
Vixit, & insigni doctrinæ lumine claret;
Plurima qui possit mortali commoda vitæ
Adferre, ut cœtu vivat secretus ab omni;
Nonne Epaminondæ suadent absistere bello?
Ne segnes homines ad ferrea concitet arma,
Tristia cum miseris impendent funera Thebis?
Neve idem propere Grajorum vindicet urbes
Turpiter oppressas? non hoc suadetur & illi,
Qui sibi devictis invenit nomen ab Afris?
Ne patriæ ferat auxilium, quo tempore sævus
Annibal occisis hominum tot millibus, urbes
Hesperiæ miseras ferro flammaque lacessit?
Atqui si in cæcis tenebris latuisset ad usque
Extremum vitæ spatium, jam forsitan orbis
Imperium concessisset gens Romula Pœnis.
Ergone præstiterit fallentem ducere vitam,
Ne si præsidium queat esse, & stella salubris
Huic homini, mutata retrorsum quem tulit aura,
Sublevet, aut doceat fortunæ ferre superbæ.

Imperium; ne sit demum mirabile cuiquam
Virtutum exemplar? quo ductum ignobile vulgus
Sæpius exarsit magno virtutis amore,
Ac magis a vitiis sanum se reddidit; atrox
Exitium quæcumque ferunt, aut nomen inurunt
Famosi, quam si certis rationibus ipsum
Absterrere velis; nec tu vir candide nescis,
Quo pacto ignava languescant corpora vita,
Languescant animi: ac veluti si forte cavatis
Delituit fossis cumulus collectus aquarum,
Fluxerit ut nunquam, brevibus computruit horis:
Sic hominum qui se non nota in sede locarunt
Disiuncti procul a vulgo, rerumque molestis
Fluctibus; horum, inquam, tum vis in rebus agendis,
Tum dotes animi longa rubigine torpent.
Nonne videmus uti noctis caligine nigra
Accedente, malus mortalia corpora languor
Invadit? mentesque animi torpedine quadam
Esse videntur? & ipsa etiam, quasi languidus ignis
Mens oppressa parum viget? at cum pulchra diei
Tela renascuntur; videas e mollibus omnes
Mortales stratis exurgere, & acriter illo,
Quo jussit vitæ ratio suscepta, reverti.
Tanto igitur præstat lumen squalentibus umbris,
Quantum concedit vitæ mors lugubris; unde
Amplecti lucem par est, odisse tenebras.
Sic mihi qui nullis traductum testibus ævum
Laudarunt, vano in tumulo se condere vivos,
Ac prope vitales auras damnare videntur,
Naturamque ipsam; quæ nos in lumina Solis
Edidit, & blandum discendi insevit amorem.
Quapropter? fugiamus uti vestigia longe
Illorum, qui nos vitæ præcepta beatæ
Edoceant, nostrumque animum virtutibus ornent
Ingenuis? & precipue si reddere possint
Caussas, cur hæc sint tanquam meliora petenda,
Hæc tanquam pejora cita fugienda pedum vi?
Si possint animo spinas evellere acutas?

Nam

Nam cum nos cogunt ingratum conterere ævum
Tristitiæ, vani terrores, anxia cura,
Utrum quid sit opus facto castissimus heros
Bellerophon doceat? qui tempestatibus atris
Mœrorum oppressus, loca devia solus amabat
Incolere, & tritos calles vitare suum cor
Dilacerans, veluti campi teruntur Alæi?
Nonne hoc ridiculum? aut potius miserabile? nonne
Est melius sapientis amici limen adire
Posse, graves curas penitus qui pellat ab ægro
Pectore, vel minuat, pulchra & memoranda locutus?
Atqui non licet hoc, modo si præcepta sequamur
Istorum; quia si ignoti vivamus, amici
Nobis defuerint; sic vero possumus omnes
Omnia suppeditare vicissim commoda vitæ.
Ille igitur recte concedet in abdita, vel qui
Toto animo, & tota cœlestia mente capessit;
Vel nullius egens, qui uni sibi commodus esse
Humanum genus, atque Deo concedere terræ
Imperium, non vult, animoque minatur acerbum
Interitum, simul ac de corpore cesserit; at te
Illum qui morti demis, cœlique beatum
Sedibus adfigis, si pure vixeris; atque
Si contra impure, limoso trudis Averno,
Non reliquum vitæ spatium decurrere eodem
Pacto tædebit; sed aperta in luce moratus
Consiliisque bonis, & qua potes, arte juvabis
Oppressos tetris Fortunæ cladibus, unde
Dulcia magnanimæ virtutis præmia carpes;
Cum te perpetuo grati, memoresque tuorum
Mortales in te meritorum ad sidera tollent:
Sin secus obliti faciant, ut sæpius usu
Evenit, non ipse tamen iverere nocentes
Ne pœnis pro delicti genere urgeat æquis
Et te respiciat domus ætheris, unde bonorum
Aureus æterno tibi defluat ab Jove rivus.

HIE-

HIERONYMI ANGERIANI

NEAPOLITANI.

Ἐρωτοπαίγνιον.

Ad JO: JACOBUM Castilioneum.

MUnera si nequeo tibi mittere magna, libellum
Hunc parvum, & nugas, ut queo, mitto meas:
At si laudanda complectur voce libellus
Hic parvus, dignum & nobile munus erit,
Deficiunt vestes, argentum, & jaspis, & aurum;
Sed non quæ docta carmina scripta manu.
Sit quodcumque tamen, quod trado, suscipe, sæpe,
Vilibus ornatur frondibus ara Deûm.
Suscipe, cor trado, & mentem cum corde, meumque
Trado animum: hic animi est picta figura mei.
Castileonæos inter venerandus honores
Primus es, & patriæ gloria prima tuæ:
Et majora meres, nosco: si cernis amorem
Ipse meum; magni pignus amoris habes.

De seipso:

Aonium, ut fierem vates, haurire liquorem
Optabam, & lauri nectere fronde caput.
Accessi ad fontes; vidit me Phœbus ab alto
Culmine; quæ poscis dona, negantur, ait.
Ejectus flevi: tandem miserata labores
Alma Venus; Paphias, i, bibe, dixit, aquas.
Accessi, & sitiens absorpsi mixta venenis
Pocula, & ignifero mersus in amne fui.

Nunc

Nunc hæc pœna mihi: nam dicere cogor amores,
Non carmen; fati cantor & esse mei,

De Cælia, & Amore.

Lassatus cursu, & quærens requiescere, pulchræ
Virginis in gremium candidus ibat Amor:
Illa excandescit; tamquam Notus imbribus actus,
Tamquam in vesano nigra procella mari.
Excutit hunc totis manibus, proclamat, & obstat;
Pollueret castos ne sibi flamma sinus.
Cur ita trudor? ait Deus; admiratur; at illa
Illa, inquit, non sum Cælia nota tibi?
Ut pede qui pressit colubrum, posthorret, abitque,
Sic miser audito hoc nomine fugit Amor.
Et fugiens dixit: fugienti parce, parentem
Credideram, non te; tu mihi visa parens.

Ad Cæliam.

Non ego turbati crescentia nubila cœli,
Non vereor fluctus, atra procella, tuos:
Non mare quum sævit ventis, non grandinis ictus,
Non dura imperio fulmina missa Jovis;
Non pestes, morbosque graves, non plena cicutis
Pocula, non colubri dira venena trucis:
Non subitos terræ motus, non horrida Martis
Prælia; non casus, sors malefida, tuos:
Non rapidos ignes, non mortis tela recurva,
Non Styga, non, terno qui vorat ore, canem.
Nil hæc, at solum vereor, te Cælia; solum
Tu potis & vitam, & tradere fata mihi.

De sua effigie.

Vera mei effigies hæc vultus, deficit una
Vita hic: quum picta est, non ego vivus eram.

De

De forma & sapientia dialogus.

Forma quid est? decor almus, vivax gratia, gratus
Per justa admixtus membra colore favor.
Quæ soror huic? soror huic felix sapientia; at illa
Illa animum, hæc oculos conspicienda rapit.
Quæ formosa magis? magis hæc formosa, magisque
Allicit; illa suo lumine cuncta beat.
Sed cur hanc sequimur, jacet altera pressa, siletque?
Non mirum placida hæc, & levis illa riget.
Hæc grata, & dulci procedit, & ore nitenti;
Illa in compositis stat pudibunda comis.
Hæc quare inflammat? vivos quia visa per artus
Influit, & radiis cor bibit ipsa suis.
In precio quæ stat? fulvo hæc preciosior auro:
Hanc quis non magnum numen habere videt?
Cur hæc ferventi ceu flos æstate fatiscens
Præfertur? nitet hæc, hæc nitet, illa latet.
Hoc, quod cernit, amat quisquam, miratur & illud.
Hinc veniunt, chartis quæ modo texo meis.
Quid tunc Pallas erat, vis & Junonia, malum
Quum tulit a pulchro judice læta Venus?
Quid, ni forma fuit? per quam tot funera Troes
Acciperent? per quam Græcia mœsta foret?
Hyperides sileat; potuit sua pectora Phryne
Denudans rigidi flectere jura fori.
Et Gorgo attonitos in marmora vertit amantes,
Vicit & attonitos Hippodamia duces.
Non mirum ergo, meos si Cælia flexit ocellos:
Digna est illa homines, digna movere Deos.

De Cælia.

Sunt geminæ Veneres, Musæ bis quinque, Dianæ
Et geminæ, pulchræ quattuor & Charites.
Omnibus in rebus Venus est mea Cælia, Musa
Docta, Diana nitens, & sine labe Charis.

De

De Cælia, & Amore.

Cælia fatur; Amor fatur; sua lumina pandit
  Cælia, purpureus lumina pandit Amor.
Cælia dormit, Amor dormit; stat Cælia sola,
  Solus Amor, ridet Cælia, ridet Amor.
Cælia plaudit, Amor plaudit; dat Cælia cantus,
  Cantat Amor; plorat Cælia, plorat Amor.
Cælia pelctra manu tractat, sua plectra decorus
  Tractat Amor; vadit Cælia, vadit Amor,
Quodcumque illa facit, facit hic; tamen ordine in uno
  Hoc variant; sæva est Cælia, mitis Amor.

Ad rosam.

Pulchra brevi duras, rosa, tempore; forma brevique
  Tempore; sic formæ par, rosa, tempus habes.

Ad Cæliam.

Cernentes Superi, qualis non amplius unquam
  Visa fuit, formam, diva puella, tuam;
Illorum unus ait, cur olim maximus arsit,
  Nunc friget, tanto nec calet igne Deus?
Europæ & Danaes, & Ledæ vincit honorem,
  Et nihil hac tanto fulget in orbe magis.
Dixit Amor, verum; sed prisco tempore nulla
  Virgo fuit dura; hæc dura, superba, ferox.

Ad Cæliam.

Attollis cœlo si lumina, sidera gaudent;
  Si terræ affigis lumina, terra calet.
Fronte Venus fulget, si claudis lumina, nudus,
  Lumina si pandis, cum face sævit Amor.
Lumina si celas, mœret sine sidere cœlum,
  Terra calore, Venus fronte, Cupido face.

De

De Cœlia.

Stabat Amor, stabat mea Cælia uterque favillas
In me vertebant; hic face, & illa oculis.
Victus eram, victus quum fallax ore rubenti
Dixit Amor; jaculis da tua corda meis:
Te te redde mihi, dixi, me reddo puellæ,
Non tibi; tu sæva cuspide regna tenes.
Illa meis ornet spoliis sua templa, gravique
Illius ante pedes compede vinctus eam.
Hæc simul ut fudi trepidanti pectore verba;
Alligor, atque libens do mea colla jugo.
Quis credet fronti? visa est tunc mitis; at illa
Illa magis fœta tigride sæva fuit.

Amor marmoreus.

Quid spectatis? Amor sum saxeus; armaque fictus
Ficta gero, vivens Cælia; verus Amor.

Ad Cæliam.

Cælia, cui tantum tribuit natura polusque,
Sit minor ingenio ut femina, virque tuo,
Cælia formosi forma præstante deabus,
Moribus & priscis anteferenda viris.
Cælia Pierias inter veneranda sorores
Arte tua, & dulci verba sonante lyra:
Omnia sub cœlo quæ sunt, tibi Cælia cedunt
Ingenio, forma, moribus, arte, lyra.

De statua ejusdem.

Dum niveo ducit raram de marmore formam
Sculptor, & eximiæ perficit artis, opus:
Vera hæc effigies, quidam inquit; & illius hic stat
Flatilis in venis spiritus, ora movet.
Hæc ferit, illa ferit; surdis hæc auribus, illa
Auribus & surdis: hæc riget, illa riget,

Hæc alba, illa alba: hæc magis eſt crudelis; at illa
Crudelis magis eſt: hæc ſilet, illa ſilet.
Hæc glacialis hyems friget, glacialis & illa
Friget hyems; lapis hæc ſcalptus, & illa lapis.
Sed non æquales ſunt una parte; quod illa
Illa magis vento mobilis, hæc ſtabilis.

De Cælia, & Amore.

Ibat venatum in ſilvas, telumque gerebat,
Cælia, & alipedi maxima ſtabat equo.
Obvius it volucris puer illi; telaque vibrans
Centaurus factus, dum geris arma, ſimul.
Cælia ſed tenerum ridens, ait, arma gerentem
Stulte petis? non te vici ego inermis? abi.

De Cælia.

Quum Venerem aſpicerem ſine flammis, accipe, dixi,
De noſtro flammam corpore, at illa mihi:
Sunt verſa in cineres tua pectora: ſi volo flammam,
Dat flammam ex oculis Cælia, & uro deos.

Ad Cæliam.

Quid mihi barbaricæ ſi miſcent prælia turmæ,
Mœret & ereptis Auſonis ora bonis?
Quid mihi, ſi dira deſcendunt grandine nimbi?
Uſtulat & cultos Sirius acer agros?
Quid mihi, ſi pereunt homines, armenta, gregeſque,
Inſidet & ſiccis faucibus atra fames?
Quid mihi ſi regnant reges; laudantur & ipſi?
Vendit & elatos purpura lata duces?
Quid mihi ſi totus cum terra corruit æther?
Sorbet & erectas mobilis unda domos?
Hæc mihi cura; roſis, & cingere tempora myrto,
Et curas multo dilapidare mero.
Hæc mihi cura; comas, & barbam tingere ſucco
Aſſyrio, & dulces continuare jocos.

Hæc mihi cura; dies albo numerare lapillo,
Lassaque composito membra fovere toro.
Hæc mihi cura; novem cantu celebrare sorores,
Dulciter & curvæ plectra movere lyræ.
Hæc mihi cura; tuas tibi semper dicere laudes
O diva, & vultus semper amare tuos.

Ad Cupidinem.

Es Deus, ambobus si æquales dirigis arcus:
Non Deus es, solum pars mea vulnus habet.

De Cælia.

Publica quum fierent spectacula, tela protervus
Exercebat Amor, & Venus alma faces.
Diversæ hic voces, diversa hic lumina; at una
Una est ut celebri visa puella choro,
Omnibus una fuit vox; & fuit omnibus unum
Lumen, cum matre est factus inermis Amor.

De libelli querela.

Quæ te dira premit toties, & vexat Erinnys?
Nonne pudet, quæ sunt ore tacenda loqui?
Vera putat populus; nam, stultos esse poëtas.
Inquit: ego testis sum modo, stulta facis.
Et scribis, deles; & deles, scribis; & illa,
Quæ servas, non sunt carmina digna legi.
Nescis, quicquid agis, nescis: sic labitur ævum,
Sic manet in nullo mens tua firma gradu.
Jure queror; ferior cultro, ferior que lituris,
Et patior calamo vulnera mille tuo.
Non curas; video, quid sit dementia: sed te
Delectat præceps, & sine mente furor.
Hæc solum doleo, claras si mittar in auras,
Quid dicam, si quis tam mala verba leget?
Non meus hic error, clara tua voce fatebor
Crimina; nam venient in caput illa tuum.
Clamabo in triviis vellem nunc posse placere;
O nequeo, insanus talia scripsit amans.

De Cælia, api, & Amore.

Lassa quiescebat prope murmura fontis amœni
Cælia ubi vario flore nitebat humus:
Mellificans it apes, & circum roscida labra
Dum volat, in terram sæpe repulsa cadit.
Jam moritur; sed ait moriens: flos qualis in arvis
Nascitur, ex flore hoc quam mihi dulce mori.
Hæc ut dixit, Amor tumulum de cuspide fecit,
Atque illi tumulo hæc carmina pauca dedit:
Ambiguum est, an apes sit dulci mortua labro,
An dulci flatu; mortua utroque fuit.

Ad Celiam.

In crine accendens Amor est, in ocellis amœnis
Enitet in labris, fronteque dulcis Amor.
In pulchris stat Amor manibus, stat pectore in albo:
Quum cantas, doctis cantibus exit Amor.
Agglomeratur Amor pedibus, quum vadis; ubique
Ut servus dominam, te comitatur Amor.
Non unum ergo tenes, sed mille in corpore amores,
Quicquid habes, Amor est, ô dea, quicquid agis.

De Cælia.

Fulgida quum legeret Cumano in littore conchas
Cælia; fallor, an hæc Cypria? dixit Amor.
Non fallor; sic pulchra nitet mea mater, & alba
Sic flavas ornat spuma, politque comas.
Sic ridet, quæritque jocos; sic pictus eburno
Cestus adest collo; sic movet arte manus.
Fallor iners; hæc pulchra magis, non fallor, euntes
Tres video ancillas; autumo, sunt Charites.
Assidit scopulis, & petat lumine, peto
Lumine commotas en maris æquat aquas,
Heu fallor, non illa cremat sic ore; rigentes
Diva sed hæc cautes, & cremat ore fretum.

Ne peream, avertis tua lumina; falleris, illis
Vivo magis. perimunt lumina? sic peream.

De Venere & Cupidine.

In fulva dum pulchra Venus spaciatur arena,
Et pelagi spectat maxima regna sui.
Venit Amor, sumpsitque facem; fax missa per auras
Ussit Acidaliæ mollia corda deæ.
Novit ut illa sui rutilantia spicula nati,
Vociferat, quid me, nate proterve, cremas?
Palluit audito matris clamore Cupido;
Palluit, utque silex obriguere comæ.
Flens tandem dixit, non est tibi Cælia dispar;
Hanc volui, non te, parce, ferire deam.

De suspirio, & corde dialogus.

Quid, cor, iners agis hic à [illegible]; cur [illegible]
Sic plorans? nequeo frigora tanta pati.
Unde hoc frigus habes? nix illo in pectore, [illegible]
Atque gelu membris [illegible] meis.
[illegible] pejor domina, nullo fervoribus [illegible],
[illegible] in membris stat gravis [illegible] tuis.
Verum; sed si corde vaco dilabar in umbras
Mortis, & in tenebris me teget atra dies.
Jampridem ipsa [illegible] te mea liquit inanem.
Gratia, tunc mota ex corpore vita fuit,
Nunc nisi parvus ades pulvis nisi [illegible]; & umbra
Et quamvis vadam [illegible] pede [illegible].
Jungar [illegible] calidis his fibris [illegible]
Vitalem accipiam; me quoque [illegible] premis,
Non possum: [illegible] quis nos curabit, & [illegible]
Tradet [illegible] hæc [illegible] verba [illegible] ibi.
Quos nequiit vivos simul addere vita, sepulchrum
Addit, [illegible] cor [illegible] face [illegible].

De

De Cælia.

In me quum rueret facibus præcinctus, & arcu
  Fortis Amor; dixi, ſum ſine corde, vale.
Non poſſum extingui; tota eſt mea vita ſub illa:
  Illa ferox animum ſuſtulit, illa tenet.
Convolat iratus; ſed pulchra ut lumina vidit:
  Hoc tibi habe ſceptrum, Cælia, victor ait.

De Spe.

Ludificat vitam ſpes longa, nec exhibet ulli
  Quicquam homini: ut ſperes mors inopina vetat.

Ad Cæliam.

Vivebam; nunc diſpereo; qui ſpiritus artus
  Rexerat hos, ſedes incolit ille tuas.
Si vis in terris ut vivam, redde mihi illum;
  Et ſi non illum, redde tuam, oro, animam:
Sic mihi me reddes, ſic te tibi, Cælia, reddes:
  Ambo ſic parili juncti in amore erimus.
At ſi dura manes, nec reddes, perdis utrumque,
  Me, quia amo nimium; te, quia amas nihilum.
Et quanto eſt omnis amor excellentior, ipſa
  Tanto interfecto crimen amante facis.

De Venere, & Cupidine.

Omne olim cœlum, ut fertur; cœlum omne rebelle,
  Inter ſe Superi dum fera bella gerunt.
Fortis erat Bromius thyrſo, Mars enſe, tridente
  Neptunus, fortis fulmine dextra Jovis.
At quum viſus Amor fuit in fulgentibus armis,
  Nec non accenſa lampade pulchra Venus;
Privatur thyrſo Bromius, Mars enſe, tridente
  Neptunus, fortis fulmine dextra Jovis.

Ad imaginem suam.

Quis mihi te similem sic fecit, dulcis imago?
Quam vere vultus exprimis ipsa meos.
Tu palles, me pallor habet: tu lumine cæca,
Cæcus ego: nulla (heu) mens tibi, nulla mihi.
Vita tuos artus, & nostros vita reliquit.
Muta taces, muta est hæc mea lingua, tacet.
Tu sine corde manes, maneo sine corde: moraris
Hic sola, hic solus nocte dieque moror.
Membra geris tenui, & fragili contexta papyro,
In tenui & fragili cortice figor inops.
Nil nisi vana mei; tu corporis umbra, vel aura:
Corporibus par est umbra, vel aura meis.
Non multo duras tu tempore, tempore multo
Non duro; fies tu cinis, ipse cinis.
Ambo pares; at læta magis tu degis; Amorem
Non sentis; miserum me facit asper Amor.

Ad Celiam.

Numen habet Pallas virtute; & robore Juno;
Diana & casto corde; decore Venus.
Cur virtute nitens, & robore, cordeque casto,
Atque decore, cares numine? sæva manes.

Ad Celiam.

Sævis, nosco, noces: at quantum sæva, nocensque
Me pellis, tantum pulchra, & honesta trahis.

De Celiæ duritie.

Sunt duri scopuli, sunt dura & marmora, durum
Et ferrum, in summis robora dura jugis.
Sunt duræ rupes, sunt antra, & cornua dura.
Atque adamas durus, durum hyemale gelu.
Durior at scopulis mea Cælia, marmore, ferro,
Robore, rupe, antro, cornu, adamante, gelu.

De seipso, & Cupidine dialogus.

Quid nunc, blande puer, cessas, & frigore torpes
Suscipe de pharetris aurea dona tuis.
Quid blandus vocitor, si frigens torpeo? & aurum
Quid petis a misero? corpora nuda vides.
Dum sedet in molli prato, & desiderat auram,
Sæpe movens flabrum Cælia, mitte faces.
Non utor facibus, periit mea gloria; quondam
Dives eram, sed nunc aspice, pauper amo.
Quæ te res inopem? quæ te res fecit inermem?
Quæ tenet in nivea flabra decora manu.
Quid video infelix, quid sentio? turbor, & angor,
Et miror, tantum cur patrat una scelus?
Ne mirere, oculis, oculis valet una decoris?
Alliget ut cuivis fortia colla Deo.
Expertus loquor hoc, hærent conversa medullis
Arma meis, illi quum jacit arma manus.
Quare age, non nudo flammas, aut quære sagittas.
Illa illa imperium, & numen Amoris habet.

De Celiæ furto.

Quum dormiret Amor, rapuit clam pulchra pharetram
Cælia; surrepta flevit Amor pharetra,
Noli, Cypris ait, sic flere Cupido; pharetram
Pulchra tibi rapuit Cælia? restituet:
Non opus est illi calamis, non ignibus; urit
Voce, manu, gressu, pectore, fronte, oculis.

Ad Celiam.

Nunc reliquam degis vitam: quæ vita recessit
Desinit esse: hodie quæ viget, illa tua.

De seipso, & Fortuna dialogus.

Quæ tu? dic. Fortuna vocor: cur femina? quod sim
Mobilis, & fallax, & sine lege fluam,

Luce cares? quum dona fero, nil cerno, globoso
Stas saxo? quam sint lubrica dona, patet.
At manus hæc virgam gestat, manus altera cornu.
Virga hæc imperium monstrat, & illud opes.
Hoc mirum certe, cum sis regina, ferasque
Fortunas aliis, tu tibi nuda manes.
Ne mirere; aliis cum largiar omnia privos;
Et patior casus sæpe coacta meos.

Ad Cælium.

Quid facit argentum preciosa in veste, vel aurum?
Aut color? ut corpus contegat illa datur.
Ex ebore albenti quid sponda, aut fulcra? quid ipsa
Stragula picta, struit si levis herba torum?
Num nisi priscorum historiis variata nitebunt
Aulæa, infundet non sua dona sopor?
Ampla quid ex auro rutilant laquearia? & ampla
Quid sub Mygdonio marmore nixa domus?
Si non hæc picei depellunt nubila cœli,
Nec sedant curas, non satis ima regent.
Ipse sibi, qui pondus iners, fulgente vehatur
Lectica, aut acri conspiciendus equo.
Quid meus acer equus? mea quid lectica refulgens,
Si possum pedibus me modo ferre meis?
Quid quæsitæ epulæ? facili saturabitur esca
Venter edax; quantum nunc gula sævit atrox!
Hæc facit æquorea ut pisces capiantur in unda,
Utque cadat duro vulnere fossus aper.
Ambitio infelix permixta cupidine, quæ non
Cogit in assueto ferre labore mala?
Felices quos turba putat, non credo: sepulchra
Sunt illi, hæc intus turpia, pulchra foris.
Exiguum non munus adest, quod vivo, polumque
Quod specto, hoc ipso munere dives, amo.

De

De Amore.

Numina cum tot habeat genus immortale Deorum,
Est Amor in cunctis rebus ubique Deus.
Mars hic bella gerens; terras Vulcanus adurens:
Juppiter impellens fulmina, Solque diem:
Nocte soror Solis, curas ex pectore pellens:
Bacchus, & Alcides, quum fera monstra domat.
Quum risus, blandosque jocos, blandosque lepores
Affert, & miscet gaudia, pulchra Venus.
Hermes, quum flectit mentes sermone quietas:
Quum freta, Neptunus, sic Deus unus, Amor.

Ad Celiam.

Me spectas oculis lascivis, jocantibus, inde
Effugis, & rabida tigride pejor ades.
Quum te credo meis manibus retinere, fugaci
Plus cerva curris, quum timet ora canum.
Si læta accedis placida, atque benigna parumper,
Quam mihi post multo tempore sæva manes!
Quicumque aspectat tam raræ præmia formæ,
Inter honoratas diceris esse Deas.
Numina sed lædis tua, cum sis impia nobis,
Vana, fugax, fallax, horrida, dura, levis.

De Celiæ dotibus.

Tres quondam nudas vidit Priameius heros
Luce Deas; video tres quoque luce Deas.
Hoc majus; tres uno in corpore: Cælia ridens
Est Venus, incedens Juno, Minerva loquens.

De Celiæ vulnere.

Cælia dum fulgens per florea rura vagatur,
Sæva manum illius, sæva momordit apis.
Unde has, inquit, habet volucris tam parva sagittas:
Illato ut timeat vulnere nostra manus?

Tunc

Tunc respondit Amor, sum parvus & ipse tenerque
Et jaculis quæ stant mollia saxa meis.
Tu paulo major quid non facis? ore pusillo,
Atque oculis; montes, & maris ire aquas.

Ad Celiam.

Si nimis intueor te, Cælia, parce; loquuntur,
Quas patior, pœnas lumina; lingua nequit.

De querimonia sua.

Dum canerem, & crebris nequicquam questibus auras
Implerem, incusans terque, quaterque Deos:
Ex homine in querulam Dii me vertere cicadam.
Hinc queror, & voces ob mea damna fluunt.
Hæc medicina mihi, veniet cum frigidus imber,
Et moriar, stulto in carmine finis erit.
Mentior; hibernus me quamvis opprimat imber,
Atque cadam; attrito corpore plura querar.

Ad Celie picturam.

Parthenopem quam læta suam Venus advenit, atque
Vadit amœnis conspicienda rotis
Gaudet odoriferis hortis, gaudetque Vesevo,
Quem colit intonsus Bacchus, & alma Ceres.
Et modo Sebeti miratur fluminis undas,
Et modo vernantis littora grata maris.
Mirum laudat opus præclaræ molis; & ipsa
Alta ducum, & regum culmina cuncta probat.
Præterea videt in tabula te, Cælia, pictam
Miratur. Veneri tum Charis una refert;
Quid si non pictos sed vivos videris artus?
Quantaque sit formæ gratia? quantus honor?
Dixeris; humanas præstat virtute puellas:
Dixeris, æthereas præstat honore Deas.
Admirans sine labe novam Venus alma tabellam,
Telluri & figens lumina, & ore rubens;
Dixit ego nollem tantæ certamina formæ,
Non si sub Phrygio judice missa foret.

De

Ad Cœliam.

Fingeret ut ſcalptor veros in marmore vultus,
Vultus quærebat poſſe videre tuos.
Huic dixi, ſimilem vis fingere? finge draconem,
Qui teneat ſævis corpora ſciſſa modis.
Finge truces angues, aut nigrum finge venenum,
Aut mare, quum tumidis exagitatur aquis.
Finge Notos rapidos, atque humida nubila, & arma
Finge Jovis; par his Cælia, ſæva magis.
Non id quæro, refert: ſed pulchram quæro figuram
Illius, exuperat quæ ſine fine Deas.
Tunc ego; nil opus eſt aliâ tibi imagine, pectus
Hoc aperi; in corde eſt pulchrior illa meo.

Ad Amorem.

Cur linquis cœlum ob terras? tibi patria cœlum.
In cœlo non hac pulchra puella magis.

Ad imaginem ſuam.

I nunc ad dominam, mea imago, nitebis ab omni
Parte quidem, ætherei lux ibi ſolis adeſt.
Illa dat, illa aufert animas: illa omnia, tanquam
Immortale ſibi numen adeſſet, agit.
Accelera paſſus; ſed ne diſcede, priuſquam
Non poteris celeres viva movere pedes.
Deinde, ubi vitali te mutam impleverit aura;
Succurrat domini tunc tibi forma tui.
Dumque venit tacitis præceps occaſio pennis;
Voce pia, quæ ſunt vulnera noſtra, refer.
Forſan fiet amans, & ſic mihi parcet amanti:
Et ſic ambobus candidus annus erit.
Sed timeo hoc unum, ne te dum pollice tangit,
Exuſta occumbas; ſimus & ambo pares.

De Cœlia, & Amore picto.

In claro dum ſe ſpeculo pulcherrima comit
Cœlia, ubi pictus cum face ſtabat Amor.

Quis

Quis credet? sic inquit Amor; sum pictus, & ipsa,
Ipsa videns me nunc Cælia, verus Amor.

Ad Cæliam.

Optarem fieri dives, sic dives ut ille
Crœsus, & immensæ regna tenere Asiæ
Post tantos hominum casus, & cuncta sub Orcum
Ire; quid, optando talia, discrucior?
Divitias omnino tuas, rex Crœse, tuamque
Vendo Asiam unguentis, flore, mero, choreis.

De Cælia, & Speculo.

Colligit in nodum pexos dum Cælia crines
Ad speculum; speculum talia verba refert,
Quid me tam fixis, fixis miraris ocellis?
Fulgorem superat lux tua clara meum.
Nota loquor; vitreo puer ille venustus in unda
Conspectus proprio lumine fata tulit.
Heu quia sæva manes, tibi nec vis parcere; saltem
Parce mihi; tua me scrinia clausa tegant.
Occulas aut tenebris, aut totum rumpat Amoris
Non possum ulterius vulnera tanta pati.
Etsi non habeant sensum, tua gratia sensum
Exhibet, & calido sentio [illegible].
Dirigis huc quoties spectantia lumina flammas
Succedunt inopi saucia membra mihi.
Hic neque veridica spectaris imagine, namque
Opprimor, & [illegible] tibi reddo meas.
Sic te, qualis ades, talem vis nosse tui nunc
Adspice amatoris corda, ibi imago tua est.

De Amoris laudibus.

In terris quum fulsit Amor, cessere tenebræ
Et magni visa est semita clara poli.
Tunc cessit torpedo gravis, cessitque veternum,
Pestis, & infelix grando, nivisque furor:
Cesserunt Jovis horrendi vaga fulmina; cessit
Bellorum rabies, & mortis acre malum.

Absit Amor, surgunt tenebrae, torpedo, veternum,
Pestis, grando, nives, fulmina, bella, neces.

De seipso.

Flens veni in terras, & flens discedo; fuitque
Dum vixi fletus vita, dolor, gemitus.

Ad acanthidem.

Quam bene tu mecum, volucris dulcissima, viridis
Sat dulce, ejusdem sortis habere pares.
Tu, fixo in ramis visco, decepta fuisti:
Decepta & visco praeda ego, praeda fui.
Tu sola hic, sola; hic ego solus; solus amator
Utque abeas, optas, opto ut abire queam.
Tu viridi pluma, atque innato murice tincta;
Me quoque, si nescis, tingit uterque color.
Spes viret, ostendit mea murex vulnera: plorans
Tu libertatis tempora, tempus ego.
Te cavea includit lento de vimine texta;
Me claudit saevo in carcere saeva Venus.
Damnosas querulo mulces modulamine curas;
Heu curas querula mulceo voce meas:
Spina tibi nomen praebet; mihi spina dolorem
Injecit lateri: tu gemis, ipse gemo.
Ambo infelices sumus, & sine sensibus ambo;
At tua sors nostra sorte beata magis.
Portio tota tibi cordis, mihi portio nulla
Cordis adest: totum cor laceravit Amor.

De Caelia.

Nunc ubi Praxiteles? ubi Scopas? priscaque virtus
Illorum artificum? cuncta sepulta jacent.
Heu doleo, nostra quis marmore scalpet in albo
Pectora? quis fulgens lumen, & ora Deae?
Erigere huic statuam, & templum aedificare decebat:
Oblatas caperet pro Jove ut illa preces.

De Cœliâ.

Ferrum flamma domat, silicem domat unda, adamantem
Sanguis: at hæc ferro durior & silice,
Atque adamante, meo non igne, fluente nec unda,
Nec misso è venis sanguine se domuit.

De seipso, & Cœliâ.

Mirabar, memini; miranti Cœlia dixit,
Quære alios tibi nunc, quære in amore jocos,
Dum cribro fluvios captas, & retibus austros,
Nil agis; utque fluens laberis unda, miser.
Nunc potes Ausonias, aut Grajas volvere chartas,
Dum tenera est ætas, & labor ipse juvat.
Nunc propera: dimitte faces, dimitte sagittas;
Floreat & studiis culta Thalia tuis.
Nosce diem; venient tristissima nubila, quumque
Grata voles vitæ sumere dona, fluent.
Ne cogare senex rideri, aut tradere flammis
Quæ scribis, nunc sunt præcipitanda rogis.
Vera licet referas, dixi, tua candida forma
Efficit, ut faciem cogar amare tuam.

De seipso, & Cupidine dialogus.

Aliger, invictâ qui cuspide semper oberras,
Dic mihi, cur nudum te tua mater alit?
Nudo homines qui nostra petunt delubra rubenti
Cur stant in dextra spicula? trado necem
Cur puer es? pueros facio, quoscumque sagittis
Saucio, sive volans ignibus uro meis.
Ventosas humeris cur fixit Juppiter alas?
Est quovis levior flamine, quisquis amat.
Cur tecum faculæ? quia vivida corda, fretumque
Et juga montosa, & scrupea saxa cremo.
Cæcus es? an claro, dic lumine? Cæcus amator,
Non ego: luce poli lux mea clara magis.
Pasceris ambrosia? seu nectare? pascor amœnis
Blandiciis, risu, & sedulitate joci.

Cur

Cur tibi pulchra parens? quia densos forma calores
Ingenerat, formæ munere nascor ego.
Cur maris e fluctu progenata est mater? amator
Ut mota in salsis fluctuat unda vadis;
Dic me num vilis domus? an cultissima? nulla
Tecta colo; hiberno sub Jove dego miser.
Dic ubi stas, quum lassa tuo sunt membra volatu?
Crede mihi nunquam me levis ala vehit
Pulchra suo imposuit me Cælia pectore; & ambo
Bella polo, & terræ, & bella minamur aquis.

Ad Cæliam.

Tota anima ex oculis mirantibus exiit; Argus
Ut fierem, optavi; Cæcus at inde fui.

Ad hirundinem.

Æquales ambo: tu stas signata cruore;
Quassa mihi exusto membra cruore cadunt.
Tu defles Itylum; quid me nisi flebilis angor
Externat? lacrimis deperiere genæ.
Tu philomeleæ loqueris dispendia linguæ,
Ipse mea, ah demens; fata necemque loquor.
Exoritur quum mane recens ex æquore Phœbus,
Conquereris; mœstâ tunc ego voce queror,
Erras, & circum, circum stridoribus imples
Atria; sic circum strideo, & erro miser.
Heu! tua vita magis felix, nam tempora veris
Semper habes; veris tempora nulla mihi.

De Jove, & Cupidine.

Juppiter humanæ captus fulgore puellæ,
Aligero dixit talia verba Deo:
Fac mecum parili flagret nunc Cælia flamma;
Et nectat dulcis mutua vincla Venus.
Huic Veneris proles ait; heu! mihi parce, favillæ,
Quas jaciam, pro te pectora nostra cremant.
Quod cupis, efficiam cupio, sum primus amator;
Et norunt fletus concava saxa meos.

Talia percipiens alti moderator Olympi
In puerum cœpit conscelerare manus.
Ille sed aëriis pennis confisus, in auras
Tollitur; & pavitans fulmina, quærit opem:
Hanc petit, & niveo se claudit pectore, & ipsis
Luminibus; dicens hic ego tutus ero.

De seipso dialogus.

Viscera si calidis tua sunt exusta favillis,
Cur non pulvereo funere mersus obis?
Spiritus in gemitus si fluxit, & aëre gaudet
Liberiore; tibi qui movet ora sonus?
Cor si præruptum, quo vivis corde? frequenter
Si ploras, cur non conteris ora fluens?
Si percussit Amor sævo tibi vulnere pectus,
Cur non percusso in pectore vulnus habes?
Desine, quisquis ades, miseros sic lædere manes:
Umbra mea est, corpus quæ tegit; ipse obii.

De Cœlia venante.

Dum vaga venatur per nostros Cœlia saltus,
Hanc cernens, subito Delius obstupuit:
Cur his errat (ait) campis germana remotis?
Et juga Parthenii linquit amœna soli?
Dum sic miratur, vergit sua lumina; Cynthum
Lustrat, & hic vero est lumine visa soror.
Anne duas, inquit, peperit Latona Dianas?
Quæ consanguinea est, ista? vel illa mihi?
Hæc vadit passis, & passis illa capillis;
Hæc placet insigni pectore, & illa placet.
Nusquam tam similes toto sunt orbe Dianæ:
Una stat effigies, unus utrique decor.
Venantes ambæ, verum; sed dispare præda,
Juno ait: hæc homines conficit, illa feras.

Ad Cœliam.

Misisti florem; florem mea Cœlia pronus;
Pronus in obducto claudo, & adoro sinu.

Hesperidum cedent illi violaria; namque
Pensilis aurato vomere fiet ager.
Illum irrorabunt oculi fluitantibus undis:
Pro molli Zephyro, flamina pectus habet.
Donec erunt lacrimæ, donec difflabit in auras
Spiritus hic, viridi flore virebit ager.
Semper ego flebo, semper suspiria fundam;
Sub verno semper flos erit axe virens.
Si tamen arebit, condam sublime sepulchrum,
Nænia ubi impatili carmine talis erit;
Flos jaceo hic, crebro fletu confotus, & aurâ
Vitali; effugi nec grave mortis onus
Quid tu, pulvereo quæ stas sub cortice? velox
Vita magis tua (nunc gaudia carpe) fluit.

De seipso, & Venere.

Dum Venus in triviis errantem quærit Amorem,
Huic loquor; errantis dic mihi signa Dei.
Illa refert, do signa: meus meus ille protervus,
Audax, & præceps, & sine lege puer.
Blanditur cuiquam, cuiquam desævit; abitque,
Et redit, & quo vult fertur, ut aura volat.
Crine suo pulchrum caput, & pulcherrima cervix:
Una nec in toto corpore menda manet.
Par color est igni suus; & sua lumina lucent
Ut flammæ; it nudus, nilque pudoris habet.
Arcum læva tenet, super arcum dextra sagittam.
Circum humeros calamis plena pharetra nitet.
Non parcit matri; nunc hunc nunc sauciat illum:
Et domat æthereos, tartareosque Deos.
Quin etiam rapidos armis immiscuit ignes,
Sic simul excidunt arma, simulque cremant.
Alloquitur quoties, blando sermone, vel ore
Purpureo arridet; damna, dolosque struit.
Dissonat a linguâ, & verbis mens atra, nec ullus
Tam prudens, quem non retibus ille tegat.
Basia lascivus præbet, sed labra venenum
Intus habent; sunt hæc dulcia, at usque nocent.

Dona libens offert; quæcumque hæc dona, cremenri
Tincta face, & Stygio tincta liquore, necant.
Tunc ego, sublatis ridens clamoribus, inquam,
Non procul hinc natus Cypria diva tuus:
Pectore sub nostro Deus hic affigitur; alas
Perdidit, & claudo stans pede, abire nequit.

Ad Cæliam.

Tres Charites; tribus una Charis connecteris; illæ
Tres Charites teneant ut Deæ, te Charitem.

Cælia dormiens.

Dum movet aura comas, dum fontis murmurat unda,
Sub placidâ hac pressit me modo valle sopor.
Quisquis ades, mollem, dum dormio, parce quietem
Rumpere; sum sacræ Cælia numen aquæ.

De Cæliæ floribus.

Jam crescent albi flores, & fulgida crescent
Lilia, narcissi, purpureæque rosæ.
Quisquis amas, gaude; crevit flos unicus, & jam
Maturus suavis munus odoris habet.
Lætentur valles, campi lætentur, & horti;
Quamquam sævit hyems, veris habentur opes.
Arridens, albos flores & lilia fundit
Cælia, narcissos, purpureasque rosas.

Ad cicadam.

Tu felix cantas molli sub fronde cicada;
Ipse queror duræ virginis ante fores.
Ros tibi dat vitam, mihi vitam fletus; adurit
Æstatis non te fervor, aduror amans.
Tu quocumque libet volitas, ego carcere claudor:
Garrula tu fundis carmina, funus ego.
Tu vernis Zephyris, & leni flamine gaudes;
At mea succendit fervidus ossa calor.
Tu nimis exultas, ego cæco vulneror arcu:
Tu dives, sic, est sors mea, pauper amo.

Hoc

Hoc tantum similes, similes sumus ambo, querente
Voce peris, pereo voce querente miser.

De Cupidine.

Fallitur, esse Deum qui magnum ducit Amorem:
Qui Deus est, bonus est; hic malus usque necat.

De seipso dialogus.

Cur sic exardes? nascenti afflavit amores
Torva Venus; Veneris flammea regna sequor.
Quæ tibi, dic, mater? fletus: pater? impius ardor.
Quæ nutrix? gemitus, quæ domus? urna silens.
Quo lacte es pastus? spe cassâ, & cortice, & Euro.
Quis docuit linguam promere verba? furor.
Qua veste obtegeris? corpus patientia corpus
Obtegit; hic quæris quid modo? quæro necem.
Quid garris? tetricæ pallentia funera mortis.
Ut vivis? miseri ut vivere in orbe solent.
Num sic semper eris? semper quæ causa doloris
Dic tanti? solus causa malignus Amor.

De Cælia, & Cupidine.

Flebat Amor, matremque suam quærebat at ipsa
Ut visa est vultu Cælia pulchra suo;
Ipsam appellat Amor matrem: sed Cælia torvo
Lumine ait, non sum mater, Amor rubuit.

De suâ picturâ.

Pingeret ut tenui in tabulâ mea corpora pictor;
Cœperat à membris, pingere membra, meis,
Sed quoniam absumpto nisi pallor stabat in ore,
E populo unus, ait: sit tibi pallor opus.
Approbat, & tenuem pallenti cromate formam
Pingebat: cur non, dico ego, pingis aquas?
Cur non & flammas? cur non suspiria? cur non
Hos gemitus? hæc sunt quæ mihi damna nocent.
Ille autem infausto cernens me vivere fato:
Pinxit in ardenti corpus inane rogo.

Ad Amorem dormientem.

Dormis, sæve puer, sed non tuus arculus, ignem
Suscitat, & vigili lampade corda cremat.

Ad imaginem Cæliæ.

Tristia solaris præcordia, dasque quietem,
Quum cerno vultus, picta tabella, tuos.
Contra illa infestat me totum, spernit; & odit;
Et quam formosa est, tam ferus urit amor.
Si tibi lingua foret, proferres verba; sed illa
Ora potens miti voce movere, silet.
Et quamvis sileas, tu dicere verba videris,
Et mulces fletus; sævius illa tumet.
Annuis, ingredior quoties, reddisque salutem:
Illa negans, solum dicere novit, abi.
Læta manes, mecumque sedes immobilis; illa
Mobilior siccâ fronde, superba fugit.
Tu crebro ostendis, crebro latet illa: querelas
Tu vanas audis, surdior illa freto.
Estis inæquales cunctis in rebus & ambæ
Dispariles; sed vos res facit una pares.
Illa ab amore procul, quia vitæ munera nescit,
Emoritur; tenebras tu quoque mortis habes.

De Cæliâ, & Cupidine.

Armatur telis puer aliger, accipit arcum,
Et ruit in dominam cum face; lætor ego.
At domina ut torsit sua lumina, diffugit ille:
Non te, parce precor, cor peto amantis, ait.

De seipso, Morte, & Cupidine.

Dum mea lingua vocat Mortem, Mors advenit, & quid
Vis? ait; hoc cupio, dico ego; cædo caput.
Falcem aptam collo, cædit: nec cæditur illa
Vena, nec elapso membra cruore cadunt.
Miratur Mors; ipse tremo, ceu canna palustris,
Quum quatitur rauco sæpius acta Noto.

Vidit ut id, summo dilabitur axe Cupido,
Et dicit, non hic ense perire potest.
Si quissem hunc ferro, seu tristi abrumpere flammâ;
Hoc arcu quoties occubuisset amans?
Ossibus hic tantum dolor est, & pallor & ardor:
Pulchra sed ejus habet Cælia pulchra animam.

De Cælia, & papilione.

Papilio fulgens dominæ dum lumen oberrat,
Carpit & e teneris oscula grata genis;
Occidit, ante tamen nigrum quam viseret Orcum,
Dicitur hæc surdis verba dedisse Notis;
Ecce, hominum quæ mille domat, quæ mille Deorum
Pectora, me manibus (quæ modo fama) necat.

Ad lectorem.

Si molles elegos, & vana epigrammata texo;
Non mirum: mollis tu quoque vana facis.

De seipso, & Cælia.

Ut movit crines ventoso Cælia flabro,
Accessere ipsi frigora, flamma mihi.
Hoc mirum, in glaciem duram convertitur illa,
Quæ numquam æstivo sole liquere potest:
Ipse cinis fio; sed qui me novit amantem;
Apposuit cineri subdita verba meo;
Cælia frigus amans, dum percutit aëra pennis,
Fit glacies; miser hic frigore adustus obit.

Ad Gasparem Angerianum.

Desine sollicitis vitam producere curis,
O pater, & quæ sunt tempora, nosce, fluunt.
Jam rude donatus requiesce, atque ocia quære:
Clarus es, & doctâ Pallade factus eques;
Undique laudaris: novit Campania fasces
Tota tuos, dives Dauria, & Aprutium.
Et norunt Calabri, dulcisque Neapolis, omnes
Lucani; reliquum nunc tibi tempus habe.

Quo fluis? optando cruciaris, & omnia venti
Conculcant; satis est vivere, vive hilaris.
Dum majora petes, aderunt nec vota; dolebis,
Ægraque crudelis viscera spina premet.
Cernis, ut acris hyems tumeat, freta concitet ater
Africus; ingrati jurgia linque fori.
Est urbs Hirpinis Arianum in collibus, illic
Roberta ex Guisio sanguine nata parens:
Illic lætus ager, domus illic grata, virensque
Hortus, & ex omni vinea parte ferax.
Gaudia diffugiunt, illuc secede; tuumque
Dilige sic natum, natus ut ipse patrem.

De suis studiis.

Quid sit libertas, novi: mihi grata voluptas,
Dum vigilat studiis parva lucerna meis.
Hoc juvat, an visam reges? regumque triumphos?
Et stabo ante tuum, dives inepte, torum?
Quis te ferre potest nisi demens? ferre tumentes
Qui norunt fastus, lumina magna terant.
Hic mihi grata quies, & quamvis sæviat Auster,
Enitet exiguo jam meus igne focus.
Pulso chelym digitis, & dulcia carmina canto;
Carmina quæ possunt sæpe movere Deos.
An mea languentum conturbant gaudia morbi?
Jurave clamosi litigiosa fori?
Hoc melius quam ferre tuas plebecula sordes;
Irarum & pleno corde redire domum.
Ite alii in bellorum acies, in prœlia, in hostes;
Tuta magis sunt hæc castra; cruore vacant.
Hinc procul ambitio, procul hinc vesana cupido;
Rugaque turbatæ frontis, & ira procul.
Conscia mens recti fida est custodia: dumque
Nil obsim, mea quo membra pavore trement?
Tota ruat cœli moles, non terreor; ipsa
Ipsa ruant in me fulmina, lætus ero.

De Cœlia venatione.

Dum custodit agros canis, & loca pervia cingunt
Fila plagæ, & flatu cornua plena sonant:
Dum ferit aëreas clamor venaticus auras;
Exilit exerto dente protervus aper.
Nunc hac nunc illac, ceu fulmen, perfurit; atque
Contra illum quisquam comminus ire pavet.
Formidatis? ait Mavortia Cœlia: vestes
Complicat, effusas aptat in aure comas;
Flectit equum in gyros, stringit venabula dextra.
Ille ferox dominæ concidit ante pedes.
Obstupuere omnes: tunc quidam; non ego miror,
Nec stupeo, ferro si fera cæsa fuit.
Ecce potest oculis pulchris, & pectore pulchro,
Armatos homines, & laniare Deos.

Mittit corollam ad amicam.

Floribus intextam diversis mitto corollam,
Quam feci manibus nunc tibi, vita, meis:
Ut cingat flavos crines, & tempora circum
Fulgescat; tepidi munera veris habes.
Sunt hic ecce vides, ridentia lilia, pulchri
Narcissi, atque tuæ pulchræ Hyacinthe comæ;
Necnon Idalio maculati sanguine flores:
Atque alii, tellus quos modo fœta tulit.
Si quæris, donum quid vult sibi tale? corolla
Ut viret hæc; parvo tempore forma viret.

Irascitur amica.

Ecce tumet forma præstanti Cœlia; statque
Insignis crine, & fronte nitente ferox.
Præteriens humili si dico voce salutem,
Non audit vocem, nec mea damna videt,
Rideor infelix: anni properate; diesque;
Acceleraque tuos curva senecta pedes.

Pinge genas sulcis, & canos effice: tantus,
Tantus ut ex illo corpore fastus eat

Ad Cœliam.

Ne fide humanis mea Cælia; cuncta creata
Sunt nihil, & nullâ cum ratione fluunt.

De seipso, & Cupidine dialogus.

Cur sic expalles? ubi nunc color igneus, artus
Qui tibi, si memini, condecorabat Amor?
Dic; ubi labentes humana in corda favillæ?
Unde fugis? tua cur membra pavore tremunt?
Dic ubi sunt alæ? atque arcus? ubi tela? pharetræ?
Non ille es, genuit quem Venus orta salo?
Ipse fuit quondam Deus, & cœlestis, & ingens;
Quem peperit gratis fluctibus orta parens.
Nunc paveo, & fugio; nam me superavit amantem,
Quæ nata est damnis unica forma meis.
Dic, non solus habes, non solus numen amantum?
Numina quid prosunt? saucius ecce vagor.
Quis te prægrandes jaculatur fortius ictus?
Una Dea est, homines quæ ferit atque Deos:
Et non est illi sicut mihi debilis arcus,
Qui non transmissâ cuspide vulnus agit.
Dic, quibus hæc armis te tantum exterruit hostem?
Arma, quibus vicit me modo nullus habet;
Illa oculis, oculis armata potentibus audet:
Intuitu ex humeris excidit ala meis:
Arcum colloquio fregit, risuque pharetram;
Pallorem membris facta proterva tulit.
Exibat leni qui dulcis anhelitus ore,
Surripuit mentem, surripuitque facem.
Defeci infelix; mihi damna nigrumque colorem
Injiciens, rapuit cuncta decora vides.
Ergo vacas? & nostra silent incommoda? statque
Tutus amans? per me qualibet ire potes;
Sed manet in terris quæ me confixit, & ussit.
Dic quæ? nota tibi; Cælia? nota; necat.

De

De tabellâ combustâ.

Assumptam lychno simul ac videt esse tabellam,
In quâ picta meæ lumina erant dominæ;
Incusat lychnum pictor; cui sic ego, demens,
Falleris: ipsa suo lumine adusta fuit.

Ad Cæliam.

Luce tuâ ipse calens, timeo ne maximus ignis
Sit calor hic terras, & maris urat aquas.

Cœlo comparat amicam.

Septem errant ignes per cœli mobilis axes,
Septem etiam illa suo in corpore signa tenet,
Ostendit gelidos vultus argentea Phœbe
Illa suum intextum de nive pectus habet.
Mercurius linguæ decoratur dotibus; illa
Eloquio dulci saxa fretumque domat.
A liquidis veniens Sol præclarissimus undis
Enitet, illa suo quum venit ore nitet.
Fortior armato Mars milite surgit, & illa
Fortior armato milite surgit atrox.
Apparet cum mane Venus, cum vespere; & illa
Utroque apparet tempore clara magis.
Juppiter adspiciens, cum terrâ pacat Olympum;
Cum cœlo, adspiciens, illa serenat humum.
Curvatur senio tristis Saturnus; & illa
Pulchra satis, tantum moribus extat anus.
Quicumque ergo meum non umquam vidit amorem,
In cœlum attollat lumina, doctus erit.

Ad citharam.

Te pulso digitis, & curvo pectine pulso;
Me pulsat sævo verbere sævus Amor.
Tu cincta es nervis; mea sunt religata catenis
Pectora: dulce sonas carmen; at ipse queror.
In medio stant bina tibi, stant vulnera; pectus
Mille meum quassant vulnera, mille faces.

E buxo contexta nites; ego pallidus humor
  Tabeo, & in vilem, respice, vertor humum.
Quum pulsaris, habes animam; nam membra resultant
  Spiritibus: tecum mortuus ista loquor.

Ad Cæliam.

I, lege nunc florem; si floris præterit ætas,
  Non florem, at sentes, væ tibi, cana leges.

De Cæliâ, & cupidine.

Cælia conspicuos ornarat flore capillos:
  Captus Amor pulchri floris amore, refert:
Da mihi divâ tuum florem; do Cælia florem
  Inquit, Acidalias si dabis ipse faces.
Accipiens florem puer hic, sua tradidit arma:
  Sic Amor it lætus flore, puella face.

De absentiâ amicæ.

Hic ubi sum, mites auræ, felicis & horti
  Sunt ederæ, & lauri, Phœbe decore, tuæ.
Hic lassus recubat Boreas; hic ocia littus
  Incitat, & somnos dum silet unda facit.
Commoda Parthenopes hic balnea, veris & ampla
  Rura, ubi perpetuo flore nitescit humus.
Sed quoniam dulcis procul extat Cælia; mitis
  Aura fugit, sentes & meus hortus habet:
Frigidus insurgit Boreas, & littora fluctu
  Curva sonant, vigili cedit ab ore sopor.
Non hic Parthenopes, sed inhospita saxa Lycæi
  Adspicio; hic illa, hic sit modo, divus ero.

Ad Cæliam.

Qui spuma exortam Cyprin, qui Cypride Amorem
  Dixit, non vidit quam tua forma nitet.
Obvia tu quoties sis nobis, una nitenti
  Adspectu exoritur Cypris, & unus Amor.

Ad

Ad pictorem.

Dele opus hoc pictor, duplici ne Cælia flamma
Nos urat: picta & viva dat ore faces.

De Cælia cupiente auram.

Æstivâ recubans sub quercu Cælia, dixit:
Nunc vellem afflatus, mobilis Aura, tuos.
Confestim a nostro pelluntur pectore flabra;
Aura fit ex illis, motat & aura comas.
Cælia lætatur vento: sed dicit; & ignis
Fervet, & urentes cerno venire rogos.
Ne mirere, ait Aura tuus me mittit amator,
Et magnus fluit hic corde calente calor.
Sed miror quare nunc poscis frigora, totas
Sueta tenere hyemes, sueta tenere nives.

De suâ pœnâ immutabili.

Dic ubi Thebarum portæ, Babylonis & altæ
Mœnia? Romanæ dic ubi sceptra togæ?
Herba tegit Trojam: Grajas tegit herba Mycenas,
Nec credis, montes hic, ubi campus, erant.
Quod secat Europam, & Libyam mare, vomer arabat.
Nexaque cum Brutiis Trinacris ora fuit.
Ecce, hominum steterant ubi quondam tecta, ferarum
Nunc lustra urticis obsita, cerne, jacent.
Quot maria, atque lacus tellus absorpsit? & ipsa
Quot titulos tellus: quot laceravit opes?
Atteritur digitis aurum dum fertur; & undæ
Saxa cavant; mutant flumina curva vias.
Inscribunt Pario reges sua nomina saxo;
Nomina cum saxis sunt peritura suis.
Omnia sub magno tandem vertuntur Olympo:
At mea in æterno pœna dolore manet.

De Venere, & Cupidine.

Cypris ait nato; da flammas, Cælia friget.
Natus ait, flammas possidet illa meas.

De Cæliæ fulgore.

Fulgida sat Lunæ lampas, sat fulgida lampas
Stellarum, & lampas fulgida, Phœbe, tua.
Fulgidior certe mea Cælia lampade Lunæ,
Lampade stellarum, & lampade, Phœbe, tua.

De sua metamorphosi.

Conspicua in specula dum staret Cælia, dixi
Luminibus, dixi talia verba meis:
Dum licet, & vobis hæc lucent signa, videte:
O quantum est unam posse videre Deam!
Mirentur gemmas alii, mirentur & aurum:
Cum gemmis, cum auro quid mihi? lætor, amo.
Nunc habeo Crœsi gazas, & Lydia quicquid
Fundit humus, quantas Crassus habebat opes.
Ferte illuc animos, ferte illuc corda, sub illâ,
Non mecum, cupio vivere; numen habet.
Hæc dum jussa oculi expediunt, immobilis illic
Factus ego, in lapidem vertor, & addor humo.
Hinc data fama mihi; nam turbæ dico eunti,
Hic lapis, hic quondam mollis amator erat.

Ad Amorem.

Quis tibi tot flammas? tot tela ministrat? amore.
Cœlia dat flammas pectore, tela oculis.

De Cælia, & flore.

Dum pulchrum hamatis florem mea Cælia spinis
Eligit, atque novâ contegit arte comas.

Flos

Flos ait: abruptus si sum semel arbore; grati
Quum venient veris tempora, rursus ero.
At tua lanificæ mutilant si licia Parcæ,
Non redit ex atro pulvere frontis honor.
Illa refert: grati non florem veris eundem,
Sed similem, video, tempora ferre solent.
Sic ego quum fuero tenues dilapsa per auras,
Æqualem, non me forte videbit humus.
Flos inquit: nunquam si reddunt fata juventam,
Cur temnis quæ dat munera dulcis Amor?
Sic numerasse dies si funus sentiet atrum,
Mœrebit: tradent sæcula nulla parem.

De suo amore æterno.

Tempore tecta ruunt prætoria, tempore vires,
Tempore quæsitæ debilitantur opes;
Tempore vernales flores, argenteaque arent
Lilia, praefulgens tempore forma fluit.
Tempore montani lapides, & tempore virtus
Occidit, & regum tempore desiit honos.
Tempore mutantur cineres in saxa, peritque
Tempore fama, perit gloria, nomen abit.
Vertitur in senium tellus, & tempore montes
Deficiunt, æquor tempore perdit aquas.
Tempore fit cœlum variabile, tempore Phœbus
Luce caret; scriptum tempore marmor obit,
Tempore durities, decedit tempore livor.
At meus heu nullo tempore cessat amor.

De Cælia, & Cupidine.

Quum sæviret hyems, & Cælia posceret ignem.
Maximus est ignis fœmina, dicit Amor.
Illa refert: nullum, nullum dant flamma calorem;
Sunt magis hæc Scythica frigida membra nive.
Tange manum, quam frigent, Amor, te tangere nolo:
Ne sis causa meæ mortis, & igne cremer.

De

De Cælia, & pictore dialogus.

Dic, cujus facies tam miro picta colore?
Hæc facies miro picta colore tua.
Dic, quare expressa est ita clauso lumine? parce,
Non potui; totum flamma fuisset opus.

Ad Cupidinem.

Si tua castra sequar, cur me crudeliter uris?
Parco tibi; nescit jura modumque puer.

De seipso, & Cælia.

Sum cinis in gelidis tumulis, sum vivus amator,
Sum mœstus, lætor; sum sine voce, loquor.
Et locuples, & pauper amo; spe nutrior expes,
Et mando chartis carmina, mando Notis.
Terra mihi colitur, tumidis & mergor in undis.
Sum saturo & farto ventre, premorque fame.
Haurio fontis aquas, & anhelis faucibus hæret
Sicca sitis; video, lumine cassus, iter.
Hic moror, atque etiam hic propero; miser audio, surdis
Auribus: includor carcere, liber eo.
Ora madent lacrimis, & rident ora; profundos
Corda cient gemitus, corda perussit Amor.
Torqueor infelix ex omni parte; sed una
Una mihi semper, semper iniqua mihi.

Ad corollas.

Ante fores madidæ sic, sic pendete corollæ,
Mane orto, imponet Cælia vos capiti.
At quum per niveam cervicem influxerit humor,
Dicite: non roris, sed pluvia hæc lacrimæ.

Flos.

Flos ego qui venio, sum nuntius; alloquor: hora
Fulgorem una meum præripit, una tuum.

De

De seipso, & Amore dialogus.

Tu solitus quondam cœlo gaudere nitenti,
  Quid facis hic nudus? nudus amator amo.
Frigora non Brumæ sentis? ego torreor; ala
  Cur non ex humeris pendet? adusta fuit.
Non arcum pictum, pictam non cerno pharetram;
  Non mirum, malus tu quoque vulnus habes.
Quis tibi cor miserum, quis sensus abstulit imos?
  Fregit & ingenii florida dona qui?
Ergo sumus tristes ambo; sumus ambo sub uno
  Vinclo; unum vinclum pressat utrumque, vides.
Credebam ipse meum te cor fixisse sagittis.
  Falsus eras; quemnam fixit inermis Amor?
Quum tibi visa fuit; quæ sole nitentior extat
  Cælia, in illius pectore clausus eram.

De Celiâ navigante.

Navigat auratâ dum solers Celia navi,
  Neptuni & læto lumine regna videt.
Cantabat; memini, stans celsâ in puppe, facesque
  Injiciens undis, talia pulcher Amor:
Ussimus ambo polos, nunc urimus æquora; flexo
  Ipse arcu, hæc oculis: & miser urar ego.

De Pictore, & Cupidine.

Pingeret Idalium in tabulis quum pictor Amorem,
  Pictori, inquit, Amor, me male pingis iners.
Non sum pennatus, pharetram nec gesto, nec arma,
  Nec manus accensas ventilat igne faces.
Me tristem & mœstum pingas, si pingere me vis:
  Ora gemant, madeant fletibus ora meis.
Cui pictor, quid aves ita pingier? amplius, inquit,
  Non sum Amor; illa, illa est Celia pulcher Amor.

De seipso, & Cælia.

Quærebat lucem extincto dare Cælia lychno.
Quid quæris lumen? dico ego; lumen habes:
Sole magis fulges, ait illa vaferrima, quod nunc
Quæro mihi, potis es tradere, namque cales.
Ecce adsum, refero: immensam de corde favillam
Excute: respondet; tu sine corde manes.

De Cæliæ nive.

Transibam frigens; vidit me Cælia, risit;
Et mea compressam jecit in ora nivem.
Non nix illa fuit, rapido sed qualis ab Euro
Arentes calamos urere flamma solet.
Tunc arsi infelix, sunt hæc miracula, possunt
In mediâ fieri flammea tela nive.
Credo equidem densas potuisset adurere nubes,
Cumque pruiniferis æquora fluminibus.
Pone arcum, pudeat te flammas ferre Cupido.
Hoc numen verum, hoc, corda cremare gelu.

Ad Cæliam.

Fervet aquis æquor, ventis impellitur aër;
Et furit accensis Sicelis Ætna rogis.
Heu simul hæc nostro mala sunt in corpore: fletus
Fundit aquas: gemitus flamina; corque faces.

De Cælia, & Cupidine.

Cælia cadentes ferro quum raderet ungues,
Infecit læso pollice sanguis humum,
Hoc ut vidit Amor, nolite huic fidere clamat;
Impegit, vidi, vulnera sæva sibi.
Nondum finierat voces sua lingua, per auras
Quum volat, & dominam fit prope, & hæret humo:
Clam

Clam clam diffusis intingit spicula guttis;
  Et dicit, nunc sum fortis & asper ego.
Inde ubi se niveis abduxit in aëra pennis,
  Villarum & summo in culmine sedit atrox;
Incœpit maria, ac terras excindere; tuta
  Nec fuit ex illis ictibus aula Jovis.

De Cælia, & seipso dialogus.

Quid spectas? specto tua lumina; quid tibi nostra
  Lumina vis? nostrum surripuere animum.
Miror! vera loquor; radios jaculantur, & ignes;
  Perque mea accedunt lumina, abitque animus.

De seipso, & aura.

Cantabam in silvis: aura ô Zephyrea, calores
  Excute ab attonitis artubus, aura veni.
Quid me poscis? ait, non sunt mea flamina tanti,
  Adspice quam parvo murmure, parva feror,
Det licet afflatus Boreas, det Nereus undas,
  Non possem ardores attenuare tuos.
Fontano mulcens ego tunc incendia fletu,
  Dixi, infelici quis mihi tradet opem?
Hæc roseo spirans cursu sic asserit; ignes
  Si vult extinguet Cælia, tota gelu est.

De Cælia convalescente.

Quum mea ferventi langueret febre puella,
  Purpureo & starent candida membra toro.
Induit invisum Mors lurida protinus ensem;
  Et petit infestis aurea tecta rogis.
Irruit; at postquam vidit sine labe papillas,
  Et quales profert flava Minerva oculos:
Obriguit, retroque dedit vestigia, & inquit,
  Non hæc Lethæam digna subire ratem.
Sic fata, infernas pudibunda recessit ad umbras,
  Ausaque sic nigro verba tonare Jovi:

Quæcumque æthereo sub regno regna morantur,
Sunt nostra, una precor Cælia morte vacet.
Annuit hoc Pluto, facta est Dea, & illico cedunt
Nubila, & intonsus dat quoque Phœbus opem.
Sperandum est, postquam Mors importuna pepercit,
Facta Dea ut nostras audiat illa preces.

Ad Cæliam.

Mors mihi dat vitam, mihi mortem vita; sed omni
Vita mihi pejor morte, dolenter amo.

De seipso, & Cupidine.

Postquam picta fuit facies mea, protinus arcum
Sumpsit Amor, pictam contudit & faciem.
Quid pictos, inquam, laceras, puer invide, vultus?
An non sat telis pectora nostra tuis?
In te nullus, ait, locus est sine vulnere; vulnus
Addere vulneribus, quid nisi lasso manus?
Te lassas, dixi, magis hic; nam spicula perdis,
Et flammas; caret hæc picta tabella anima.
Hoc verum, inquit: habet præclara at Cælia numen;
Aspectu ut calcarit omnia pulchra suo.

De Cupidine.

Quum puerum Veneris vulgus spectaret inermem:
Vulgus ait: cur es factus inermis, Amor?
Respondit genitrix; pro certis ecce sagittis
Utitur illius pectore; & astra ferit.

De Cæliæ reticulo.

Reticulum ex auro intextum rutilante venustam
Vesticrat frontem, vestieratque comas.
Quod quum vidit Amor, dixit: flammatur amore
Cælia, nam gignunt aurea fila faces.
Non hoc, Cypris ait; nihil est ut carius auro,
Sic illa in toto carius orbe nihil.

Sed miror quare, quare illud vulnerat aurum?
Ut video, longa cum face tela jacit
Falleris, inquit Amor; non aurum vulnus, at illi
Illi oculi faciunt; aspice, saxa terunt.

De Cælia, & Cupidine.

Forte videns natum Veneris per prata vagantem
Cælia fronte placens, Cælia crine placens:
Pone arcum, & certemus, ait; pone arma, facesque,
Hic tibi si mecum prœlia inire libet.
Illi dicit Amor: si pono hæc arma, quid in te
Nudus agam, pugnax tu magis, atque potens.
At si bella placent, & stat tibi tanta libido
Certandi; tela hac lege repono mea,
Ut claudas oculos, oculi fulgore perurunt.
Ut frœnes linguam, lingua diserta necat.
Nil horum impediet pulchra hæc certamina, fatur
Cælia; claudo libens lumina, lingua silet.
Non expectat Amor, sed in aëra tollitur alis:
Et fugit, exclamat: sat tua forma potest.

Ad Cæliam.

Si Deus est Amor, & pacem meditatur, & optat
Quæ bona sunt, cur non hunc celebrabo Deum?

De Venere, & Cupidine.

Forte sub umbrosâ requiescens arbore Cypris
In gremio puerum foverat aligerum.
Cypridis abscedit gremio puer aliger; illa
De somno surgens quærit anhela Deum.
Quærenti exclamat genitrici vulgus, Amorem
Quem quæris splendens Cælia surripuit.

Ad Cæliam.

Ut scirem quanto sim tecum junctus amore,
Atque fide, misi cor tibi; non rediit.

Hospitium prædulce tuum: non amplius optat
Hos artus; gremio gaudet adesse tuo.
Post gemitum ejeci qui cordis nuncius esset,
Illum etiam, est quamquam sæpe reversus, habet.
Nescit ubi sit cor, nec novit dicere; solum
Spirat, & exusti pectoris auget onus.
Illi sæpe loquor: quid agit mea Cælia; quid cor?
Nil referens linquit corpus inane, fugit.
At nunc mitto animam, quæ si non ipsa redibit,
Protinus infelix hac tumulabor humo.

Ad eandem.

Quid speculum spectas? vis verum nosse colorem?
Quantaque sit vultus gratia viva tui?
Adspicias quum mitto tibi mea saucia corda;
Illic te docta cuspide pinxit Amor.

De Cælia, & libello.

Quum legeret scriptas in parvo codice flammas
Cælia; mentitur qualia scriptor, ait!
Non sic exardet, nec sum tam pulchra, decensque
Ut fatur; sunt hæc cortice vana magis.
Tunc codex, chartis qui volvebatur apertis,
Ter voluit, nequiit voce referre sonos.
Hoc fecit, vacuo misit suspiria cœlo:
Et mecum in cineres igne crematus abit.

De Cælia, & Cupidine.

Vidit Amor dominam, stupuit; cecidere sagittæ.
Armavit sese Cælia, fugit Amor.

De seipso, & flore dialogus.

Bellule flos salve, quis te flos bellule misit?
Illa tibi Ætneas quæ jaculata faces.
Flaccescis, cerno, sic vultus flaccet amantis;
Mœrenti sic stat, sic stat in ore dolor,

I nunc ad dominam, retroque revertere (non id
Significans) quamvis sit mihi nulla quies.
Sed quoniam viridem non servas usque decorem;
Quam cito crudelis deperit illa, doce.

De Celiæ cantu.

Gaudebam, audivi dominam quum voce canentem:
Gaudebam; qualis tunc mihi, qualis eram?
Ex humeris nullo fluitabant ordine crines,
Et nulla nitidus stabat ab arte color.
Tunc mage compta mihi, mage tunc formosa decensque
Visa fuit: poterat saxa movere sono.
Sed quia nulla diu firmantur gaudia; volvit
Fronte oculos; videor, visa repente dolet.
Lingua sciens cantum silet, & sua plectra recondit;
Turbatur, misero multa minatur, abit.
Deseror infelix avulso corde, cadoque
Adclinans oculos mortuus; illa redit.
Illico ut aspexit, consumpti corporis ossa
Colligit, & nullo funere condit humi.
Impia, nil mœrens, haud plenum carmen ibidem
Inscripsit; Dulci hic voce peremptus amans.

Ad Lectorem.

Si tibi non placeo, placeo mihi; lector, abibis.
Hoc satis, auctori si sua scripta placent.

De Amore.

In tabula primus tenerum qui pinxit Amorem,
Ingenio, & docta non fuit ille manu.
Non puer est, qui Pana potest superare; fretumque
Qui domat, & terras, aëra quique polos.
Non cæcum dicam; pungentibus utitur armis;
Et quæcumque ferit, num sine luce ferit?
Non findit latum pernicibus æthera pennis:
Sic numquam a nostro corpore fixus abit.

Non mihi nudus erit; spoliat qui membra Deorum
Quique hominum, numquid veste carebit inops?
Dum loquor id, ridens inquit mihi Cælia, Amorem
Pingere vis? vultus, aspice, pinge meos.

De seipso dialogus.

Dic cur in vultu sic palles? sanguis ad ima
Corda fluit, quæ sunt pæne cremata rogis.
Cur defles? magnos ut lapsa hos unda calores
Molliat: in casso corpore flamma furit.
Cur gemis? ambesos ut amabile frigus in artus
Currat, & insanas temperet unda faces.
Cur quereris solus? solus comburor ab igne.
Qui non credit, amet, nunc ego sicut amo.
Cur non in mutos cineres converteris? ingens,
Ingens id dominæ non sinit esse gelu.

Ad Cæliam.

Ni lacrimæ fluerent, in flammam totus abirem:
Et ni flamma foret, diffluerem lacrimis.
Sic fervor lacrimis, sic flammâ fervor; adurar
Aut lacrimer; vitam præbet utrumque; obeam.

Ad Cæliam.

Dum lætor, vivo: morior, dum tristor: abibo
Lætus ego, postquam cura perire facit.

Ad Cæliam.

Cur immortalem te reris? pone tumentes
Fastus; mortalis fis, pietate carens.

De Jove, & Junone.

Juppiter, insani dum sæva Cupidinis arma,
Et nequit accensas pertolerare faces;
Jane biceps, cœli custos; mihi limina pande,
Pande, nec hoc unquam sentiat uxor, ait.

Sensit ut hoc uxor, turbatur, & undique fluctus
Ore vomit; liquida fit magis atra pice.
Irruere in magnum magnâ cum voce Tonantem
Audet, & illius detrahit arma manu.
Clavigerum terret Janum; lustratque per omnes
Terras, an videat quo vir ab igne calet.
Nunc huc, nunc illuc, dum torvo lumine se fert,
Adspectu patuit Cælia pulchra suo.
Quam simul ut vidit, cæcas exarsit in iras:
Atque inquit, senti, quid mea regna queunt.
Dum rotat, & piceo contorquet ab æthere fulmen;
Illud in hæc durus pectora flexit Amor.

De Cælia, & Amore.

Vidit ut æthereos oculos Amor illius; inquit,
Inquit Amor, nulla hac pulchra puella magis.
Sensit ut immites animos Amor illius; inquit,
Inquit Amor, nulla hac sæva puella magis.

De seipso.

Dum cantarem, & citharam pulsarem pectine solus,
Solus apud dominæ, nocte silente, fores;
Audivi (fateor) vocem; sic dixit, amator
Stultus es; in ventos irrita verba fluunt.
Respondi, nil esse, loquor quodcunque; sed ægrum
Sæpe juvat pœnas promere voce suas.
Hæc mihi non aliis refero, sint sidera testes:
Et si surda manent sidera, saxa precor,
Et ventos, nubesque atras, & limina, quæ me
Excludunt, sunt hæc verba doloris, amo.

De Cupidine querente.

Hic arma, atque faces, & myrtea serta, rosasque
Linquo; quibus quondam gloria parta fuit.
Linquo sales, lusosque meos; atque omnia pulchra.
Quæque Charis docuit, quæque venusta parens.

Exuor hic levibus pennis, & lumine claro:
Externas, o sors, cogor adire vias.
Sed vos hoc unum moneo, parete monenti,
Certa loquor, sunt hæc certa probata mihi.
Evitate malum potuit quæ lædere Divos,
Vos lædet, quando ridet, abeste, necat.

De seipso.

Fles, rides, gaudes, mœres, requiescis, oberras.
Non mirum: vita est talis amantis; amo.

Ad Cœliam.

In cinerem fuero si post mea fata solutus,
Ille tua excussus curret in ora civis.
Hic repetet cœlum si spiritus, arduus illinc
Et flammas mittet, mittes & arma necis.
Si non legitima complerim munera vitæ,
Errabo ante tuas pallida larva domos.
Corporeos iterum si commutabor in artus;
Corpus habes, corpus mole gravabo tuum.
Atque si pendam, pennis levis ibo, laqueque
Verbera; si merges flumine, flumen ero.
Ad nubes iero, mittam de nubibus imbres.
Ignibus advolvar, te ferus igne petam.
Quicquid ero moriens tecum crudelis tecum
Bella, geram; flagris flebis iniuria meis.
Si nihil evadam, nihil hoc torquebere, crede,
Crede mihi vultus persequar usque tuos.
Conabor Stygiis exire paludibus, & si
Parca negat, rumpet tantum lesus Amor.
Nam tibi cum nequeam dum vivo reddere pœnas,
Extinctus tanti vulneris ultor ero.

De viatore, & seipso dialogus.

Quis jacet hic? Veneris jacet hic pulcherrima proles,
Quam stravit forti Cœlia pulchra manu.

Si Deus hic, quare falcato decidit ense
  Mortis? & in vili sic tumulatus humo?
A cupido hæc illi vis est generosa Tonante,
  Ut valeat terra, & bello movere polo.
Unde hoc? illa Dea est cunctis speciosior astris,
  Hac mundus quid nunc (adspice) majus habet?
Non hic armatus? pharetrà succinctus & arcu?
  Quid tum? succubuit: fortior illa fuit.
Aurea non mater flammam? non victricis hastam
  Exhibuit? contra bellica Pallas erat.
Ægida formosis mammis scutumque lacerto
  Aptarat; dextræ tela trisulca patris.
Non oberant Musæ comites, non Phœbus, & Evan;
  Hic puer, illa ingens; hic nudis, illa fugax.
Ergo quis extincto posthac succedet Amori?
  Huic pharetra? huic jaculum? huic flexilis arcus erit?
Imperium molle hoc; illa est castissima, & Euro
  Sævior; heu! cui non funera ferret atrox?
In turbam rutili globulos deflecteret auri;
  Ipsa sibi plumbi frigida dona daret.
En nunc, absque arcu & facibus domat omnia victrix,
  Quid si pennatus regna teneret Amor?

De seipso.

Si nitet auratis mea candida virgo capillis,
  Et pulchra æquaneas vincit honore Deas;
Effutire leves cur demens cogor amores?
  Ferreque ut iratus tam mala verba puer?
Cur turbor toties? & inania murmura jacto?
  Cur toties illuc irrequietus eo?
Heu, heu, quid faciam? quo vertor? numina cœlo
  Aut nulla, aut certe non mala nostra vident.
Non potui tunc esse silex? aut æquoris unda?
  Sive cinis? ferrem non ego tanta miser.
Hoc pejus, promo insanas ex pectore voces;
  Nil prosunt voces, & tamen usque loquor.
Heu! quid agam melius? lanient hæc dicta procellæ;
  Etsi quid chartis illino, flamma voret

Præ-

Præteriit quæ danda fuit virtutibus ætas.
  Quicquid ago, video, ventus, & unda rapit.
Ista loqui nollem, niger obtegit omnia pulvis.
  Obtegar an vivam? vivere pœna mihi.
Non est viventi nisi tetri funeris umbra,
  Si quicquam ingrati vita laboris habet.
Vivite vos alii quibus omnia jugiter affert
  Lætus Amor, gladium tu mea sume manus,
Ne trepida; rapidus cum spiritus ibit ad auras,
  Clamabit; mortis Cælia causa fuit.

Incertus Auctor.

Factus Amor mitis, transfixo claudit amanti
  Lumina; collegit corporis ossa Charis.
Tradidit inferias pia Cypris, carmen in ipsa
  Urna Erato scripsit: tu lege quisquis amas.
Non hic corpus adest, non hic cinis ater: at una
  Flamma calens, cremat hæc flamma, viator, abi.

Libellus ad Lectorem.

Doctrinam si forte cupis, si forte lepores
  Pierios, domini ne lege scripta mei.
Dum nimis igne calet, solum describit inertes
  Curas, & quanta est Cælia, quantus Amor.

GEORGII ANSELMI.

DE FURNIA.

GRatiæ erant quondam tres; sed nunc addita quarta est
Furnia: Gratiæ enim gratiam & inde petunt.

De Memmia.

Quod mella Attica, mala quod, puella
Sueverunt redolere mortificante:
Mus quod muſcus, Eous & quod annum
Phœnix dum renovatur in ſequentem;
Quod & ſollicitè legunt Zygantes:
Mei hoc Memmiæ amoris, os beatum,
Quod bullantibus incitatus undis
Fons dum collibus exit è ſupinis.
Alpinas quod & inter acta fagos
Adulto meditatur Aura vere;
Quod vertigine mundus universâ;
Meæ hoc Memmiæ amœna verba, voxque eſt,
Hæc poſſum tibi comparare, cœlum,
Hæc, terra, & tibi, formæ enim ac pudoris,
Et raras fidei ingenique dotes,
Queis nulla eſt puto, vel ſecunda, vel par;
Nec terræ volo comparare, nec Diis.

In Heliodorum.

Omnia cum facias ſine teſtibus Heliodore;
Quid mirum, toties ſi negat Hybla tibi.

In

In Eunomum.

Lentibus uncte fugam, posita celer, Eunome, mensa es,
Cruribus, Eunome, edas, si sapis, ore fuge.

Ad Sosylum.

Ferre olidum mihi sæpe hircum te posse negabas.
Nunc temet, quæso, Sosyle, quommodo fers?

Ad Peplin.

Tot rara, ac tanta in te, & tam generosa videndo,
Hei mihi, deficiunt cur geminæ hæ acies!
O fierem Inachiæ custos, mea Pepli, juvencæ,
Nostra nec obtegeret lumina somnus hebes!
Sæpius adspiciam in te, spes mea sola, salusque,
Ut bona luminibus innumera innumeris.

Ad Tutiam.

Mentitur, quoties Chilo se jurat amare
Tutia: nempe odit te, tua quisquis amat.

De Lanio Sosylo.

De lanio, medicus fit Sosylus: haud nova res est.
Fecit enim lanius quod facit & medicus.

In Helim.

Mens levis, Heli, levesque pedes tibi; certat uterque.
Mens superat; currit pes citus: illa volat.

In Thaliam.

Græcia tres Charites fallax mentita: Thalia
In se habet alterutro mille oculo Charites.

De Cynthio.

Carmina cum caneret querulas animosa chordas
Cynthius, & mira plecteret arte lyram.

Ob-

Obstupuit, juvenemque diu miratus Apollo,
Talia suspenso protinus ore dedit:
Fallor? an ille ego sum, nostrive simillimus alter?
Ætate, arte, comis, nomine, voce, chely!

De Peplide.

Tanta tuæ est formæ species, præstantia, honosque,
Tantaque tam pulchris gratia inest oculis:
Ut te si spectem; mea Pepli licentius, omnem
Præripias pulchris mentem animumque oculis.
At rari tanta, at tam ingens reverentia honesti;
Tantum & tam casti judicium ingenii:
Ut tacitus mecum recolens, stupefactus inertem
Protinus exanimis dirigeam in silicem.

In Virgilii Æneida.

Dic mihi Calliope, cujum est opus? anne Sororum?
Non: verum hoc Siren Mantuæ alumna dedit.
Qui labor? ingentem ruit alto a culmine Trojam:
Exiguus tanta est nil nisi flamma cinis.
Felix semper opus! æternis dum Pergama cantu,
Erectas urbes concutis invidia.

De Floriano Anselmo.

Mars animos, mentemque tibi; præstantia membra
Invictasque manus Amphitryoniades.
Cynthius ingenium, speciem Semelejus Evan,
Suadela os; mores ipse tibi dederas.
Juppiter invidit terris tot Cœlitum honores,
Atque immaturo funere te rapuit.
Haud tamen ipse velim lacrimis vexare quietum:
Nam bene qui vixit, vixit & ille diu.

De Archagatho.

Unum amat Archagathus semel; felix in amore!
Unus rivalem non habet Archagathus.

De

De Elissæ amore.

Aurato vellens rutilum de vertice crinem:
  Ut capti in bello vinxit Elissa manus.
Facta diu texi, facile ut qui absolvere palmis
  Sperarem ambrosiæ tenuia vincla comæ.
Dum frustra quatio, atque arctos effringere nodos
  Molior; æratis stringor ut in manicis:
Semianimis crine ab nitidæ nunc pendeo Elissæ,
  Quaque trahit pendentem hac ego parte sequor.

Ad Theodoram.

Amabò, Theodora, dic (potentis
Sic te heræ usque senecta & usque in aula,
Immunem videar minarum, & iræ;
Nec curam exhibeat, negotiumve,
Neve te adficiat labore quisquam)
Dum fronti nigra candidæ, & capillo
Prætendis caliendra subligato,
Num te fulmina ferre, num te & illum
Est ferre intuitum, unde fax, & unde
Amori nova tela sævienti?
Tu felix Theodora, tu beata;
Istud si dominæ Deæque nostræ
Non times prope, quo procul perimus.

Ad Terminum.

Tu quicumque tribus finem decernis agelli,
  Seu stipes fixus, Termine sive lapis:
Hos a læva hortos geminis defende rapinis:
  Servabunt triplices cetera jura viæ.
Hic nostrâ exiguam sedem de parte, quotannis
  Facturi nullo sanguine sacra, damus.
Turpe hoc, vicino, Capitolii immobile saxum,
  Mortali velle cedere, nolle Jovi.

In Homeri libros.

Quid, Lector, isto in opere tam diu pendes,
Rerum stupens miracula?
Tulere non juga hæc nivosa Parnasi,
Non Pythii vatis, mele.
Non impotentum jubila alta Faunorum,
Rupes vel Arcadum inviæ:
Jovis vel incitata fulguratoris
Orbis decemplicis rota.
Sed Dii Deæque omnes, parensque Natura,
(Nam molis hoc tantæ fuit)
Quid spiritus possent, quid & animæ, & vires,
Mensi omnibus semel modis.

In Thrasybulum.

Rogatus olim, cum tyrannis volveret
Thrasybulus exitium Atticis:
Quas gratias ipsi referret Patria,
Tam masculo ausu libera?
O, inquit; omnes Dii velint, quod debeo,
Ut retulisse me putet.

De Elissa.

Aurea Ledæo formosior ansere Elissa,
Visa Deæ ut Veneri est;
Invidiam sensit meruisse: etenim hanc Dea raram
Effigiem obstupuit.
Quippe, sui oblitæ, subito cecidere soluta
Cingula de manibus.
Sumpsit virgo, atque omnium ei, ut superata Dione est.
Conciliatur amor.

Apollo ad Arachnem.

Invisa dudum Diis, Aracne quid sacram
Laurum implicas nequissima?

An

An arborem occupare te nescis meam,
  Amaram amanti etiam suo?
Ecquid plagas & rara nectis retia,
  Casses & incassum struis?
Tenere tune scilicet demens putas
  Apollinem quem fugerit?

Ad Næviam.

Cuncta simul video cum te video: omnia sed si
  Adspiciam sine te, Nævia, nil video.

In Amorem ligatum.

Funde diu vinctus gemitum, Deus improbe, & exlex,
  Funde diu tepidas ex oculis lacrimas;
Prædo pudicitiæ, & rationis, mentis abactor,
  Cæcum vulnus, edax cura, protervus Amor.
Absolvunt homines gravidis tua vincula curis:
  Tu modo da rapidis irrita verba Notis.
Nam quem accendisti miseris in mentibus ignem,
  Extinctum lacrimis nunc quoque cerne tuis.

In Mœnam.

Mœna, nimis mendax speculum est tibi vera referre
  Si velit, hoc iterum velle videre neges.

In libros Theorematum Anselmi

Syntaxin Anselmi ut quadruplicem modo
  Epidaurius vidit Deus?
Jovem increpans; quid profuit telis, ait,
  Necasse nos Typhoëis
Inventa si mortalium vincunt Deos?
  Non unus his revixerit.

Ad Peplin.

Te partes sequor exanimis, mea Peplis, in omnes;
Anne oculis magnus, ferrea mi est anima?
Cæsiolisne mihi insanum, precor, hisce ab ocellis,
Fert una & vulnus Peplias hasta, & opem?
An lucis studio mortem per tela per ignes,
Per laqueos peto, per vincula, per gladios?
Quam miserum ista juvat sors ambigua anxia, & exlex
Dum te, dum mea te pupula, Pepli, sequar.

Ad Furniam.

Plaga Amor est misero; fluit alto a vulnere tabes.
Heu numquam sicco a vulnere inops lacrimā.
Deficit auxilii mens indiga: nulla Machaon
Sollicitus spargit pharmaca semianimi,
Telepsus, ah, perii, nisi tu, fera Furnia, Achilles
Forma salus eadem est unica quæ pupugit.

In Menedemum.

Qui tibi sint mores, Menedeme, aut qualia facta,
Nescio; sed scio te pessimam habere animam.

Ad Postumum.

Pauca rogas, tua depereant ne nomina, de te
Ut scribam. Inscribam, Postume, pauca: latro es,

Epitaphium Hilarii Anselmi.

Hoc, Hilarii quodcumque fuit mortale, sepulchro:
Cetera nec versu claudere, nec tumulo est.

Ad Pholoen.

Usque adeo jugi si te juvat impia fletu,
Et longum, Pholoe, vivere morte meâ:

Quid moror? in nostrum cur cessat dextera pectus?
  Quamquam haud perficies: pectus inane meum est.
Tecum animus quacumque volens occumbere morte,
  Sed vitam infelix inde habet, unde perit.
Caussa eadem, ut vivam, ut peream, tua lumina; nec me
  Servare, ut cupias, nec jugulare potes.

In Linum.

Cum tu sis facie tali, Line, nec pete fontem,
  Nec juga qua nitida defluit amnis aquâ.

De Ænea.

Confectum aetate Æneas per bella, per ignes,
  Dum pius hinc patrem portat, & inde Deos:
Quid mihi, ait, Danaum insidiae? quid Achaica castra?
  Relligio invictum quem facit, & Pietas.

JO: FRANCISCI APOSTOLII

A MONTE MAGNO.

Ad Eleonoram Ducem Mantuæ.

DUmmodo tu terras habites, Austrasia proles,
Et facias vultu cuncta beata tuo;
Tunc Venus & Juno, Pallas, Diana, Cybelle;
Turbaque Divorum sidera summa colant.
In terris quid enim præstent ea Numina? cum tu
Mille tuâ referas fronte micante Deas?

Ad eandem.

Laus te cum laude, Eleonora, extollere vellet,
Formâ cæca tuâ, mutaque facta fuit.
Ingenii specimen verum cum venit ad aures;
Obstupuit, subito surdaque facta fuit.
Tunc secum: fileat quidquid celebravimus ante:
Exsuperat laudes Eleonora meas.

De Laurâ.

Ah quoties facuIas, quoties fera tela, sagittas
In me direxit desidiosus Amor:
Cum mihi nec faculæ, mihi nec nocuere sagittæ,
Irrita quin toties tela Cupido scidit.
En modo vix Lauræ prospexi flentis ocellos,
Quis credet? lacrimis me ferus urit Amor.
Heu, quo confugiam, lacrimis si accenditur ignis?
Uror; jam lacrimas comprime, Laura, tuas.

Ad Antonium Georgium Alexium.

Cur cæcus Deus erret Amor, miraris Alexi,
Curque ego factus inops & fine corde ferar?
Desine mirari: mecum dum forte Cupido
Spectaret Lauræ lumina pæta meæ;
Uno illa intuitu, risuque & fronte serenâ,
Eruit huic oculos, & mea corda mihi.

Cum Virtute Fortuna.

Sit Fortuna comes, dum Virtus ipsa carinæ
Imperet; haud verear tradere vela Notis.
Tunc mihi pro patriâ quevis sit terra quid ultra
Persequor? his ducibus vivere ubique datur.

Ad Cupidinem.

Solus, inops, exspes tunc sum, cum sidera frontis
A me deflectit Laura superba suæ.
At formosa in me si vertit lumina, reddor
Torridior flammis, frigidiorque nive.
Hos precor affectus, aut misce, aut solve Cupido:
Sentiat aut ictus fac, mea Laura, pares.

De Neme Dracona Cotta.

Pingentem Nemen Venus aurea vidit Apellem;
Constitit, atque inquit, num tibi visa fui?
Cui Cous: non te, sed Nemen vidimus; illam
Quæ pro te in terris est modò dicta Venus.

Ad Gulielmum Campum Medicum.

Hippocratem flevit, flevit Medicina Galenum.
Vive diu, ne te, Campe, perenne fleat.

De Dianâ.

Tergeminam perhibent mortales esse Dianam,
In cœlo, in terris, Tartareisque vadis.

In

In terris castam referunt; in faucibus Orci
Sponsam; lasciviam regna tenere poli.
Pro Superûm pietas! an terræ numina vincunt,
Inferni, & cœli numina magna Deûm?

In vulgus.

In me quid rabido, vulgus, fremis ore, profanum?
Crudelique animo bella cruenta moves?
Nondum in me poterit vetus illa paræmia dici;
Dejecta quivis arbore ligna legat.
Hære enim mea laurus adhuc radicibus imis
Nixa, feritque altâ sidera celsa comâ.

In Fortunam.

Cur numquam, Fortuna, potes consistere eodem
In tractu, tentas sed variare vices?
Infima nunc tollens ad lucida sidera, nec non
Alte quæ tuleras rursus ad ima trahens?
Id rota nostra facit: caveas, dum gaudia monstro:
Tunc etenim miseris deteriora paro.

De Octavia Paltra.

Forte Cithoriaco pectebat pectine crines
Electro similes candida Paltra suos;
Quos cernens Pataræus, ait: quid lumina prosunt
Nostra? quid ignivomis addere calcar equis?
Si tellus Solemque suum, sua lumina profert,
Si Paltræ illustrat crinis honosque solum?

Ad Lauram.

Dum genus humanum reparat cum conjuge Pyrrha,
Et silices jactant post sua terga senes;
Non antiqua parens genuit te, ferrea Laura,
Jactatis saxis, ast adamante rudi.

Ad eandem.

Cum rigeat, tibi, Laura, silex in pectore, quis te
Non genitam Pyrrhæ dixerit esse manu?

Eidem.

Si rigidas silices, ipsam Propætides ausas
Esse negare Deam, fecerat alma Venus;
Audes quæ Venerem, Venerisque negare puellum,
Quas meritas pœnas, ferrea Laura, dabis?
Laura dabis pœnas: tibi namque ut ferrea mens est,
Sic cernere ferox reddita jure chalybs.

Ad eandem.

Pulchra verecundo faciem dum, Laura, rubore
Suffundis, pallent protinus ora mihi.
Affectus si quis varios mirabitur, hi sunt;
In nos non eadem spicula fixit Amor.
Tela tuos vultus tantum petiere; medullas
Intus atrox nostras urit at igne Deus.

Ad Narcissum.

Das meritò, Narcisse puer pulcherrime, pœnas,
Das meritò, & facies te tua jure capit.
Jactabat frustra voces resonabilis Echo:
Nunc frustra vultus expetis ipse tuos.

Ad Lauram.

Vidit Amyclidæ formam formosus Apollo;
Ut vidit, formæ captus amore fuit.
Pulcher Amyclides potuit si vincere Divum,
Pulchrior an poteris vincere, Laura, Deos?
Vincere, Laura, Deos poteris (quis deneget?) omnes;
Sed cave ne Semeles tu quoque ab igne cadas.

De

De Laura ad Gaspar Beltranum.

Cur speculum quæris Veneri mea Laura dicari?
 Nec vultus fonti credat, ut ante, suos?
Occurrunt animo Narcissi, Gaspar, amores,
 Et simili dubitat pulchra perire nece.

In Balbulum.

Cur pestem refugis, cum tu sis, Balbule, pestis?
 An valeas umbram profugere ipse tuam?

Ad Luciam Paltram.

Lucia, cum faciei tibi luceat, ut solet almus
 Lucifer, Eoo cum vehit axe diem;
Utque solet Phœbus, cum claro sidera cœlo
 Pellit & æquoreis lucidus exit aquis,
Nomine quod signas, sic præstas luce serenâ,
 Et luces animo, Lucia, & ore micas.
Tu claram præbes lucem mortalibus ægris,
 Lucia, tu lucis diceris esse Dea.

Ad Nemen.

Lumina si vertens in te mortalia, Neme,
 Pectora siderei frontis honore rapis.
Nil miror cœlo, Neme, delapsa sereno
 Nos, quæ Cælicolis grata futura, doces.
Inde Dionæos crines, formamque tulisti,
 Numina Junonis, Palladiumque caput.
Inde pudicitiam Vestæ, mentemque Dianæ;
 Et pro luminibus sidera dempta polo.
Quid Charites sociæ tibi sunt, doctæque sorores,
 Teque volunt decimo composuisse thoro.
Lumina si rapias igitur mortalia Neme;
 Nil miror, rapias cum speciosa Deos.

Ad Jo. Baptistam Parlascum.

Cur ego decipiar toties, Parlasce requiris,
  Meque meâ falli credulitate sinam?
Quære parce: mihi semper nam verba dabuntur.
  Donec dediscam candida verba loqui.

Ad Margharitam Zupham.

Palladis ingenio Genius dum invidit, acuto
  Ingenio tibi dat vincere, Zupha, Deam.

In Læliam.

Est forma, estque decor cum nobilitate, pudorque,
  Est dos ampla tibi, Lælia, sunt & opes.
Est in te sed enim quoque tanta superbia; tete
  Et formam, & dotes perdat, & oris opes.

In Torquatum.

Quod tibi sint tereti gemmata monilia collo,
  Mirantur populi, miror & ipse simul.
Cum rapias etenim, prædérisque omnia, collo
  Num magis apta forent stupea vincla tuo?

Ad Dejaniram Paltram.

Si tua vidisset quondam Priameius heros
  Pectora, si mores, Deianira, tuos;
Inter formosas cum sis formosior omnes,
  Oraque purpureis sint tibi plena rosis;
Non Helenes formam celebrarent carmine vates,
  Sed speciem, mores, ingeniumque tuum.

Ad Lauram.

Si vinclis tecum queis vinxit Lemnius olim
  Cum Mavorte Cyprin vinctus & ipse forem;
Tunc, mea Laura, Deos accerseret undique, vellet
  Mulciber ut fierem fabula nota polo.

Hoc

Hoc unum ne quis dissolveret illa, timerem:
Suavius hic donec conderet urna forem.

Gulielmi Gonzagæ Montisferrati Principis.

Sæcula ferratos montes antiqua ferebant
A ferro: & merito; lustra fuere feris.
Corruerat Virtus; tantum fera bella vigebant.
Justitia hinc aberat cum pietate Fides.
Ast iterum cœlo cum sit delapsa sereno
Astræa atque fides, te Gulielme duce;
Quo duce cuncta valent, quo condecorata virescunt.
Omnia, quo populis est data vera quies.
Sint prisco procul a ferro; dicantur ab auro
Jure tui montes: aurea sæcla vigent.

Ad Eleonoram Austriacam.

Quod facies in te cœlo sit digna sereno,
Mortales omnes, Eleonora, stupent.
Sed magis atque magis mirantur, cum quoque cernunt
Virtutes animi vincere cuncta tui.
Sed cum te pateat regno venisse supremo,
Quid mirum si par forma animusque polo est?

Ad Petrum Maillardum.

In numeros vertisse tuos sua spicula Amorem
Sensimus & nullus, Santo poëta, neget.
Carmina vix oculis poteram cognosse, repente
Ussit flamma recens corque animumque meum.
Saucius & dixi; veteres jam cedite amores;
Santonis en vatis me novus urit Amor.

Annæ Guatiæ.

Juppiter omnipotens, rerum bonus arbiter, Anna,
Cum cuperet terris tradere mira suis;

In

In te una posuit, cœlo quæcumque feruntur
Miranda; ingenium, conspicuumque decus.

In Fabianum.

Hactenus auxilio grato mihi præsto fuisti;
Nunc temere officium conteris ipse tuum.
Quæ te caussa movet? facti, dic, pœnitet? an me
Ingratum censes, immemoremque fore?
Quod petulans mulctræ jam plenæ lactis abunde
Capra solet pedibus, sic, Fabiane, facis.

In Cyrnum.

Nomina si vatum sacrorum, Cyrne, peribunt;
Tunc dabitur vatum laurea prima tibi.
Extabunt vatum sed dum sacra nomina, toto
Extabit nullum nomen in orbe tuum.

In obitum Lauræ Nasiæ.

Ut Lauram vidit Mors effera falce peremptam;
Majus, ait, nostro quæ Dea numen habet?
Concidit hoc ictu Pallas, Diana, Venusque;
Concidit & quicquid pulchrius orbis habet.

De eadem ad Gaspar. Beltranum.

Hic qui sit tumulus, quæ sint hæc busta requiris?
Hoc tumulo, nescis? Nasia pulchra jacet:
Nec mirere velim, si tot modulamina sentis,
Quæ mulcent aures nocte dieque tuas.
Hic Musæ, hic Charites caram, Beltrane, sororem
Dum flent, certatim carmina culta canunt.

In eandem.

Unde quod hæc spiret redolentia balsama quæris?
Balsama quodque fluant undique mixta rosis?

Hic

Hic Lauram Cytherea Venus conclusit ademptam;
Quarta sorot Charitum quæ fuit una trium.

De eadem.

Hoc inclusa jacet sub marmore Nasia: sed quid?
Nasia non jacet hic; sed jacet ipsa Venus.

In eandem.

Jam Lauræ tumulum lauri exornate, poëtæ;
Frondibus: hic lauri gloria Laura jacet.

In eandem.

Juno, Venus, Charites, Phœbus, Diana, Minerva,
Relligio, Pietas, Thespiadumque chorus,
Forma decens, & recta fides, clementia, celsi
Gloria Taurini, virginitatis honos,
Conduntur tumulo, quid prodest dicere in isto
Hoc tumulo, satis est dicere, Laura jacet.

Epitaph. Aloisii Taliani.

Conduntur cineres aliis atque ossa sepulchris;
Hic tegitur Virtus, hic Medicina jacet.
Hoc jacet in tumulo Pæon Aloisius alter,
Hic decus, hic patriæ spes columenque jacet.
Viderit hæc siccis oculis qui marmora, lætus
Exitium patriæ viderit ille suæ.

De eodem.

Qui tumulo dignum Taliani scribere carmen
Percupit, hoc scribat: Cynthion ossa tegit.

Ad Laurentiam Paltram.

Quæ Triviæ, & Vestæ, quæ contribuere Minervæ,
Junoni & Cypriæ sæcula prisca Deæ;
Paltra, in te plenè modò repperiuntur in una:
Ingenium, species, unum specieque decus.

De

De Vulcani, & Amoris vi.

Lucida Vulcani fugiant cur lumina amantes,
Quæris? privigni lucidiora micant.
His ducibus fretus, tendit per opaca locorum
Quisquis amat: magnum est lumen amantis amor.

In Lauri corticem.

Non tegis, heu, cortex Daphnes pulcherrima membra;
At Clarii vatis mentem, animumque tegis.

In mulierum formam.

Perspiciens canos tandem Ledæa capillos
Et scabrum rugis os, tremulasque manus:
Atridum fuerat quæ mens, quæ Nestoris? inquit,
Hectora quid cœpit, Priamidemve Parim?
Europæ atque Asiæ, clades quot nostra tulerunt
Lumina! quæ, facies non bene nota, mala!

Ad Laurentium Tubam.

Solvere si nostrum posset Silvanus amorem,
Nil intentatum linqueret ille Tuba.
Solvere tardipedis citius sed vincula possit,
Queis Venerem vinxit, Threiciumque Deum.

Ad Theodorum Sangeorgium, de suâ Joannâ.

Si, Theodore, ætas Joannam prisca tulisset,
Nullum Penelopes esset in orbe decus.
Nec mihi Phyllacides, nec laudaretur Elisa,
Nec comes absumpto Laodamia viro.
Occuleret tinctos generosa Lucretia cultros,
Rejiceret calidas Porcia ab ore faces.
Romaque turrigerâ caput exorbata corona
Disceret ingenuas dissimulare nurus.

Sci-

Scilicet est clarus, cui per fera vulnera nomen;
Clarior at castus, sed sine cæde pudor.

De Venere, & Diana.

Certantem ut silvis vidit Cytherea Dianam,
Subridens, cursus quis tibi finis? ait.
Cui Dictinna refert: dubitas quid Cypria? cursu
Non ego Gradivum, sed sequor usque feras.

Ad Nemen.

Ille suis jungit Nymphis te Rhenus, at arva
Barbara quis, Neme, te genuisse putet?
Tuscam ego te potius, vates quæ vincis Etruscos
Dulcibus eloquiis carminibusque, canam.
Sed Latium sileat, sileat jam Græcia tota,
Et cedant Tusci; tu nova Musa venis.

Ad eandem.

Non mihi, quod mittam, Neme, nova carmina, debes
Tollere quod nomen nitar ad astra tuum.
Quin fateor debere tibi; tua numina namque
Me vatem faciunt & super astra ferunt.

In Icari simulacrum.

Icare, dum tendis præceps, temnisque parentem;
Quid natis prosit, quid noceatve mones.

In Ascanium.

Clitorio non fonte sitim sedare juvabat
Ascanium, Bromio qui bene fidus erat.
Illi Threicius potius Lyncestius amnis
Perplacuit: titubet cernis ut ipse pede?

De Jacoba Bellonâ, uxore Bonif. Blingeri.

A veteri quantum distet Bellona Minervâ
Nescis? hæc vera est; ficta sed illa fuit.

Ad

Ad Eleonoram Austriacam.

Carmina si possent animi celebrare decorem
Nostra tui, & mores Eleonora tuos,
Ut finxit pulchros pictura corporis artus,
Compositos vultus, cumque rubore genas;
Abs te quisque procul Naturæ cernere posset
Ideæ vires, perspicuum vel opus.

Ad Camillam, in obitum matris.

Desine jam charæ funus deflere parentis,
Comprime jam gemitus, mœsta Camilla, tuos.
Corpus inane licet fletum claudatur in urnâ;
Crede mihi, genitrix non tamen ipsa jacet,
Nam Pietas & prisca Fides, quâ clara refulsit
Vivens; non tenebras sentit, at usque micat.

De effigie pictâ ab Ambros. Olivâ.

Quis generare manus pictoris credet Olivæ?
Et tamen hæ gignunt, pingere cum cupiunt.
His varios natura (vides?) conjuncta colores
Miscuit: haud sola ars tale dedisset opus.

Ad Marcum Antonium Cottam.

Dum tibi fulgebunt Pario de marmore tecta,
Et Cererem & Bacchum jugera culta dabunt;
Quisque tuus fieri cupiet præcarus amicus,
Atque frequens viset limina, Cotte, tua.
Sed si mensa brevis fuerit, si curta supellex,
Crede mihi, solus tunc ego amicus ero.
Liber, & alma Ceres non me hac vinxere catenâ;
Sed Virtutis amor pectora vincta tenet.

De

De Georgia Ripa Ticinensi.

Permessi, juvenes, ripam quid quæritis? illam
Jam Musæ & Clarius deseruere diu,
Ticinique colunt ripam: properate, parantur
Nam vestris illic laurea serta comis.

Antonio Ferrario.

Sit licet a ferro nomen tibi, non tamen ipse
Judice me, Antonii, ferreus esse potes.
Ingenium, moresque tui, pietasque videsne
Ut patriæ referant aurea secla tuæ?

De Lucretia, & Bruto.

Quid deceat matres, docuit Lucretia cultro,
Quidque viros, Brutus tela cruenta ferens.

Mons ferox ad Gulielmum.

Cum procul hinc fraudes, cædes, incendia, furta.
Et nec sint homines jam sine lege truces:
Cur fluat hinc nectar, hinc lac, hinc roscida mella,
Mene rogas? cur vel sit mihi tanta quies?
Hoc Astræa facit cœlo delapsa sereno;
Regnat sub forma quæ, Gulielme, tua.

Ad Lauram.

Si te non peramo; peream, mea Laura: sed eheu,
Si peramo, cur me vis peramando mori?

Ad Hersiliam Comitem Valentiæ.

Si Zeuxis rursus Ledæam pingere vellet
Non centenæ ipsi virginis esset opus:
Tradere tu tantum posses, Hersilia, normam,
Cum vincas formâ, luceque mille Deas.
Sed neque te Zeuxis nec Apelles pingere posset,
Tantum nulla potest ars simulare decus.

De

De Joanne Taliana.

Tempora prisca suam Venerem coluere; sed illa
Pulchra licet fuerit, mœcha pudenda fuit.
Nos Janam colimus pro Cypride, cui Cypris ipsa
Formâ, cui cedat casta Diana fide.

Ad Nemen Draconam.

Desine jam madidos Phœbeis pandere crines,
Desine jam radiis, dia Dracona, tuos.
Phœbus ut ipse tuâ vincatur luce, videsne?
Ut pudet, ut celeres decolor urget equos?

In pumilionem.

Sic me contemnis quia dicor parvulus? infans
Nonne minor nobis, est pharetratus Amor?

Ad Gaspar: Beltranum.

Sæpius eximium scribam cur carmina, nomen
Quæ resonent Nemes, Gaspar amice, rogas?
Forma, decor, clarumque genus, mens, forma pudorque
Me vatem faciunt, & super astra trahunt.

In obitum Margaritæ Valesiæ.

Tres quondam fuerant Charites, Aglaja, Thalia,
Euphrosyne, Cypriæ numina grata Deæ.
Aurea sed terris iterum cum sæcula vellet
Juppiter omnipotens reddere forte suis:
Margarin occiduas claram demisit in oras;
Hæc Charitum, & dixit, sit volo magna Charis:
Quo velut in speculo, cœlestia noscere possit
Numina, qui nostros optat adire thoros.
Hæc populis pacem reddet, regumque potentum
Componet genios, magnanimumque Ducum.
Edet & in terris natum, qui pignus amoris
Extabit nostri, sæcula prisca ferens.

De-

Dehinc iterum ad Superos (juro) revocabimus arces,
Gemmâ hac ne careat regia nostra diu.

Ad Claram Annibaldam.

Cede Minerva, Paris clamabat, cede creata
Saturno, formâ vincit utramque Venus.
At modo si claros spectaret, candida vultus
Clara tuos; cedat, diceret ille, Venus.

De tumulo Balbi.

Atro qui Balbi tumulum carbone notavit.
Nonne putes sacras hunc habuisse manus?
Non poterant equidem scriptis melioribus uti;
Non graphio, aut certâ, non meliore nota.

Ad Ruffum.

Exoptas quid, Ruffe tuis ingentia votis
Imperia, ac urbes, quicquid & orbis habet?
Ah nescis, quantum secum diadema pericli
Adferat; ah nescis sceptra quid alta ferant!
Si scires, Ossan potius te ferre juvaret,
Vel grave Sisyphiæ volvere molis onus.
Crede mihi; si nota forent tibi sceptra tyranni;
Aglai malles pauperis esse comes.

In Margaritam Valesiam.

Dum magis atque magis tento celebrare nitorem
Occiduæ Gemmæ, perspicuumque decus;
(Me miserum) videor calathis includere Phœben,
Et face Phœbeis addere lumen equis.
Fluctibus æquoreis undas superaddere Granæ,
Sideraque immensi dinumerare poli.
Cum Tusci, Græcique simul, vatesque Latini
Cum Musis nequeant digna referre Deæ;
Ipsaque laus victam fateatur se fore laude
Hujus, & huic cedat quidquid in orbe micat.

Ergo quid faciam? pronus sine fine tacebo;
Et tantum huic animum, corque dicabo meum.

Lauræ tumulus.

Hic mea Laura jacet; fallor, non est mea Laura,
Est Venus, heu, jacet hic & pharetratus Amor.
Nam pharetra atque arcus sunt hic, sunt spicula cæca,
Quæ Superûm poterant figere corda Deûm.

Animus spectatur.

Juppiter omnipotens animum, non munera, spectat;
Cum Crassum superet sæpius Irus egens.

De Neme.

Cum numeros Nemes audiret Cynthius, inquit,
Unde meo decima est addita Musa choro?
Tum mores, geniumque videns, frontemque serenam;
Unde soror, clamat, Cynthia nostra venit?

In obitum Margaritam Valesia.

Margaridos mortem vates non carmine deflent;
Namque Deam norunt non potuisse mori;
Sed muliebre decus, formam, sanctumque pudorem
Quod secum abstulerit, dum super astra volat;
Dumque polum radiis lustrat, mœstissima tellus
Perpetuo tali sit caritura Deâ.

Ad Laurentium Tubam.

Divitiæ cum sint irritamenta malorum,
Cum secum referant multa Pericla, Tuba;
Cur tamen a cunctis optantur? curve petuntur,
Cur retinet primum semper in orbe locum?

De Margarita Valesia.

Margaris ut primum Valeea venit in oras
Cœlicolum Superis estque recepta choris;

Juppiter & Pallas, Juno, Diana, Venusque
Diique omnes, omnes obstupuere Deæ.
Utque erat attonitus Titan; nil pulchrius, inquit,
Terra habuit, Stygiæ flumina testor aquæ.
Hæc decus, hæc formam secum, sanctumque pudorem
Abstulit, hæc sancti quidquid in orbe fuit.

Ad Gabrielem Monsericinum.

Me solum credis, cum solus sæpius errem,
Et fugiam tritas, Monsericine vias?
Falleris ah, solus tunc sum, cum forte corona
Me cingit vulgus, turba proterva, rudi.
Nunc videor solus: sed me properante, caterva
Thespiadum sequitur, Cynthius itque comes.

In Maximum.

Ignotus fueras cum nobis, Maxime, certe
Te fore credidimus non sine mente virum.
At notus magis atque magis cum forte fuisti,
Es visus minimus; visus es imo nihil.

In Margharitæ Valesiæ obitum.

Quæ nituit terris ceu Phœbe Margaris; en nunc
Emicat excelso suspicienda solo.

In eundem.

Sol oriens, cœlo ut vidit splendescere Gemmam,
Quæ nova stella refert, nocte dieque micat?

Ad Clementem.

Tam brevibus spaciis hominum constringitur ævum,
Herba sit ut fugiens solstitialis homo.
Cur tamen, ô Clemens turres, cur mœnia condis?
Mœnia perparvo tempore danda solo.

De Genua urbe.

Cur tot Cæsaribus, tot Tarquiniisque redundem
  Nunc rogas? Brutos non mea terra parit.

Ad Stephanum Guatium.

Aras, ô Guati, si Insula prisca dicarunt
  Threicio vati, falciferoque seni;
Degere quod populos una docuere, per agros
  Errabant passim qui sine lege truces:
Nonne erit ingratum sæclum hoc, ni dedicet aras
  Nunc tibi, qui populos jusque piumque doces?

De Phœbo, & Vulcano.

Cyclopum visens Vulcanum Phœbus in antris,
  Tune paras, inquit, fulmina sæva Jovi?
Insidias, laqueosque para; galeatus adulter
  Conjugis en iterum candida membra fovet.
Mulciber at contra: quidnam, quid, Phœbe, parabo,
  Retia si chalybis non timuere mea?

Ad Joannem Vincentium Stanchum.

Si donantem animum, non munera cernere par est.
  Et pretio melior mens bona semper erit.
Non pyra sed certi mitto tibi pignus Amoris;
  Quo te prosequimur, magnificamque domum.
Cordis ut humani referunt pyra nostra figuram,
  Sic etiam nostrum cor tibi, Stanche, ferunt.
Accipe nostrum ergo pariter cor, & pyra nostra,
  Cumque tuus totus sim, meus esse velis.

Ad Victoriam Bobbam.

Et Cypriam carpsit Momus, Victoria, divam:
  Scommate tum Pallas dilaniata fuit.

Sed

Sed quod nec Veneri fas est, nec mille Deabus,
Nil, quod te possit carpere, Momus habet.

Ad Lelium.

Cum careas opibus, cum sit tibi cura supellex,
Numquid divitibus bella ciere putas?
Falleris, & frustra jactas tua spicula, Læli.
Divitiæ siquidem vulnera nulla timent.
Hæ vires superant hominum, legesque verendas
Temnunt; nonne illis cuncta licere vides?

Ad D. Laurentium Tubam.

Non tibi quæ dederim, Tuba; sunt spectanda benigno
Vultu; sed dantis perspiciendus Amor.
Juppiter omnipotens animum circumspicit ante,
Quam data sit templis victima grata suis.

Ad Nemen.

Candida, [illegible] modo si mortalis [illegible],
Non mirum, Neme, moribus, ore, modis.
Natura omniparens cum te formare pararet,
Traderet ut terris, quæ super astra micant,
Furata est primum [illegible] duo sidera cœlo,
Et capiti imposuit lumina clara tuo.
Tum rapuit Phœbo radios, pro crinibus essent
Ut tibi, queis fulges, Phœbus ut ipse micat.
Junoni incessus, Veneri os, doctæque Minervæ
Abstulit ingenium, Tergeminæque decus.
Et Charites nudas desertâ Cypride jussit
Præterea comites esse ubicumque tuas.
Cum furtiva quidem, Neme, sis tota, quid ergo
Est mirum, si fur diceris una Deum?

Ad [illegible] Lanam Medic. [illegible].

Num satis hoc fuerit, dic, ô celeberrime Lana,
Auxiliis ægros posse levare tuis?

Et Phœbus dici merito, & Podalirius alter
Evaleas, morbos dum pius arte fugas.
Dulcibus ast etiam verbis vis pellere lites,
Infestant patriam quæ sine fine tuam?
Civica debetur duplex tibi laurea, prosit
Membris, atque animis cum tua cura duplex.

In Byrsam.

Orator bellus cum sis, & bellus amator,
Quum tibi sit primus semper in arce locus:
Quum sis scurra vagus, quum sis delator in aula:
Demiror loculos, Byrsa, vacare tuos.

De Balbo.

Cur magnos habitet montes meus urbe relicta
Balbus, mene rogas? altius ire cupit.

In Paulum.

Quid facis, ah demens, quid me vis perdere technis,
Cum te plus natis luminibusque colam?
Bis vitam effundis commisso sanguine, bis te
Occidis gladio nescius ipse tuo.
Incassum scelerare manus jam parce; quid instas?
Non tua tela mihi sed tibi, Paule, nocent.

NICOLAI ARCHII VERONENSIS.

Initium Artis.

DUlces lacrimulæ meæ puellæ,
Quas desiderium pium movebat,
Quæ vultus modo candidos rigabant
Guttatim, & roseis genis fluebant,
Ac si rivulus irrigaret unda

Flores, purpureosque, candidosque,
Ac per mollia prata laberetur!
Tam suavi in pluviâ nitens Cupido
Insidebat, uti solet volucris
Ramo vere novo ad novos tepores
Post solem accipere ætheris liquores,
Gestire & pluviæ ore blandiendo.
Has inter lacrimas & hunc dolorem
Quassabat geminas faces Cupido,
Exire ut faceret novas favillas.

Ad suos oculos.

Quid tot procaces lacrimis sinus frustra
Rigatis oculi? quid cruore manatis?
Hoc est, quod inquiunt sapere Phrygas serò.
Tum lacrimari, tum dolere oportebat,
Cum vos, scelesti, meque perditum iretis.
Quoties rogavi, dicite quoties supplex
Per me obsecravi, per measque fortunas,
Ut hæc rosetis æqua labra præstanis,
Vultumque cerni lubricum caveretis?
Nil me, scelesti, miseret, aut piget vestri:
Cordis dolet solius: quod modis miris
Pœnas furoris innocuum luit vestri.

Pedibus suis.

Amabo, quo me, lassuli pedes, fertis
Vix sustinentes semimortuum corpus?
An ad cruentum limen, ad fores illas,
Ubi hanc, misselli, pœne liquimus vitam?
Quid ah quid ultro convolatis ad mortem?
Quid sponte in acres ponitis manum flammas?
Ni vos (sed olim viderit sator divûm)
Tot ejulatus lacrimasque pertæsi,
Utcumque tantis quæritis malis finem.

Tumulo M. Antonii Turriani.

Ante annos scivisse nocet: nam maxima virtus
Persuasit Morti, crederet esse senem.

JO: BAPTISTÆ ARCUTII

NEAPOLITANI.

Victoria Naupactiaca.

QUæ Divos celebras, & fortia facta virorum
Dulcibus exornas numeris; æternaque reddis,
Musa Jovis summi soboles pulcherrima Clio
Lætitiâ precor in tantâ, quâ maximus Orbis
Terrarum latè, ac septem cum collibus alma
In primis Roma exultat, domus inclyta Divûm
Pro clade ingenti Turcarum, & classe subacta,
Jonio in magno; rursus cape condita plectra.
Nam quamquam nullo doctorum carmina vatum
Sunt hodie in pretio, nec habent sua præmia Musæ;
Non ingrata tamen fuerit cecinisse voluptas,
Et claram Europæ famam extendisse per urbes.
Ergo age Diva mihi memores ab origine prima
Quis tanta intulerit Turcarum funera genti.
Ponto Asiæ in medio sedet insula sacra Diones
Formosæ natæ, & longè gratissima tellus,
Clara viris opibusque, Cyprum dixere Pelasgi:
Hanc Veneti patres multos tenuere per annos.
Munere sed vitæ Solymano, & dulcibus auris
Defuncto, simul imperium sceptrumque regendum
Sævior accepit Selymus, dum latius optat
Regnorum fines protendere; fœdera rumpit,
Magnanimis quæ cum Venetis percusserat olim

Ar-

Armipotens genitor nullum violanda per ævum.
Tum belli reserat portas, & classe paratâ
Quantam non unquam nostris audivimus annis,
Impius invadit Cyprum, jamque oppida multa
Cœperat, & passim speciosas everterat urbes:
Quum Venus hanc miseram casum telluris amatæ.
Alloquitur sic mœsta Jovem: si filia verè
Sum tua, si de te verè me pulchra Dione
Suscepit, tua si venerans Rex inclyte Divum
Jussa sequor; cur heu pateris tu numine nostra
Contemni? affecta mihi (jam despice) tellus,
In qua ter centum sanctè per templa colebar
Uritur, ecquidnam meruit? cur ille triumphat
Audax, contemptor Divumque hominumque tyrannus?
Certè ego, si tanti sunt numina nostra, recedam
Cœlo, & Tartareas habitabo in gloria sedes.
Tum pater apprendens dextrâ, dedit oscula fronti:
Atque ait: ista quidem justissima caussa dolendi est
Nata meus sanguis: sed enim temerarius ille
Omnes adversus Divos, numenque Tonantis
Nil veritus [quamquam magna cum strage suorum]
Cypron habet, ferroque & flammis omnia vastat.
Hæc ego permisi, fateor, dum turpia gentis
Christiadum dignis ulciscor facta flagellis.
Nunc illos toto ex animo quod pœniteat, ac jam
Mutarunt mores (Stygii per flumina fontis
Obtestor) terræ faciam, pelagique potentes:
Jam domus Othomani ruat; & quem classe superbum
Adspicis ingenti spatiosum urgere pontum,
Victorem, atque urbes capere, & regna addere regnis,
Tempus erit, jamque accelerant ea stamina Parcæ,
Quum tantis spoliatum armis, & classe videbis
Exutum, mœrentem animo & sua fata gementem,
Extremis sese pavitantem condere Bactris,
Vel qua præcipiti cursu petit æquora Hydaspes;
Redderturque tibi paullo post tempore Cyprus.
Tu modo fac Itali feriant sacra fœdera gentes,
Hispanæque: tuus [illegible] alia [illegible]

Men-

Mentibus, atque animos animis connectere Regum;
Quo simul in Thracum conjuret Roma tyrannum,
Utraque & Hesperia, & Venetum Respublica dives.
Dixerat; illa polo Suadâ comitante, loquendi
Artifice, excessit, claramque ad Tibridis urbem
Contendit, magnumque Pium, regnator Olympi
Cui dedit in terris aperire & claudere cœlum,
Affatur: viden' ut Scythiæ dominator avitis
Tot regnis non contentus, bella horrida rupto
Fœdere magnanimis Venetis indixerit? & jam
Claram expugnarit Cyprum victricibus armis?
Quin & Corcyræ malus imminet: hac quoque captâ,
Mox illum cernes Siculi sulcare profundi
Æquora, & huc etiam numerosa excurrere classe.
Surge age; quid cessas? tantis obsistere cœptis
Te decet in primis, genitor quem maximus unum
Esse dedit Romæ columen, tutamen & omnis
Ausoniæ, pedibusque tuis regalia sceptra
Subjecit; tu fac coeant in fœdera fortes
Hispani, Venetique, ac sese ingentibus ausis
Opponant Selymi: dabitur Victoria tandem;
Ne dubita, pater huc alto me misit Olympo.
 Agnovit Divam senior: jubet ocyus ergo
Hispanos, Italosque simul componere fœdus
Immortale, sacrum, centum quod duret in annos.
Deduci ingentem classem tum mandat in æquor,
Acciri & juvenem clarâ de stirpe Deorum
Austriaden, belli referentem laude parentem,
Divinum, quo non præstantior alter in armis;
Alciden quamvis, & Græcia jactet Achillem.
Hunc belli esse caput tanti, voluitque phalanges
Hispanas, Venetasque, & magnam ducere classem
Christiadum. Calidi urebat jam terga Leonis
Sol, & pacati ridebant marmora ponti,
Quum Dux Austriades Zephyris dat vela secundis,
Fratris ab amplexu avulsus; cui plurima parent
Oppida in extremâ Hesperiâ, transque æquora latè.
Alter cui mundus, tellusque America servit;

Hi-

Hispanis illum faustâ quum solveret oris,
Filia magnanimi Jovis aurea Cypria, duxit
Per mare in Ausonias oras ad littora pulchræ
Parthenopes, ingens ubi classis, & omnia tantis
Opportuna orsis stabant jam ritè parata.
Namque bonus regni præses, pars magna Senatus
Romulei, belli & pacis clarissimus arte
Pernottus, cujus mirâ virtute regendis
In populis Divus dum vixit Carolus, & nunc
Austriades regum rex utitur ipse Philippus,
Arma, viros, naves, simul & quæcumque fuissent
Illius ex usu belli instrumenta pararat.
Mox templo in magno sacris de more peractis,
Olli multa Deos aurata in veste precatus,
Sceptra, & Pontificis porrexit nomine sacrum
Vexillum, quo tutus eat per tela, per hostes.
Talibus auspiciis Heros de litore curvo
Parthenopes dat vela Notis, duce Cypride Divâ.
Et jam Pausilypi colles, Nesidaque pulchram
Liquerat a dextra, Prochytemque sacrumque Minervæ
Transierat montem, & quondam, dum regna manebant,
Teleboum, Capreas armis opibusque potentes,
Sirenumque domos dulces, ac litus amœnum,
Naturæ gaudentis opus; quum plurima turba
Nympharum regno caput extulit Amphitrites,
Mirantum; quæque illarum pulcherrima Drymo
Sic cœpit; vocem reliquæ tenuere sorores:
Non haud juvenis fausto sine numine ad oras
Venisti: Poscunt unum te fata Deorum,
Perdita qui sceptra Italiæ, & decus omne reponas.
Ergo age, & invictus tanto ne cede labori,
Quamvis Scylla tibi, superandaque vasta Charybdis,
Leucadiique maris scopuli, Pataræque saxa.
Quid tua non sternet virtus? te gloria belli
Attollet cœlo; nam postquam classe Corinthum,
Actiaque Augustis semper memoranda trophæis
Attigeris; hosti occurres, pugnamque lacesses,
Terribilem, crudelem, acrem, quâ nulla fuisse

Di-

Dicetur pelago major; licet aspera multa
Xerxis cum Danais in cœlum bella ferantur,
Et cum Romanis Cleopatræ illustre duellum.
Perge age, ne dubita, dextro maris æquora curris
Omine: & his dictis, vitreâ caput abdidit undâ.
Ille iter inceptum properat felicibus Austris.

Tertia jamque dies aderat, quum Trinacris ora
Prospiciunt longe salientem ad nubila fumum.
Lethatur Ducis adventu Sicania tellus,
Gaudiaque explosis centum testatur ahenis
Tormentis: magno reboant cava litora plausu.
Hic Venetûm bonus occurrit cum classe, manumque
Vennerius jungit Dux, & sacra fœdera firmat.
Jamque simul placidas sulcabant Doridis undas
Hesperii, Venetique Duces, unaque Columnus
Romanæ classis Princeps; & sicubi cessas
Inveniant Cilicum puppes, maria omnia obibant.
Quum prope Brundusium fuit obvia navis Ibera,
Innumeramque refert classem vidisse Scytharum,
Attollit qua se ponto nemorosa Zacynthos.
Imperat Austriades illuc advertere cursum
Nostrorum proras, certus committere pugnam.
Ventum erat ad colles Naupacti, ubi mœnia gentis
Heraclidarum steterant navalia quondam:
Hîc procul ex alto Scythicas videre triremes.
Arma arma ô socii exclamat tunc maximus Heros;
Ecce dies toties votis optata refulsit;
Pugnemus; celeri hæc dicens rate singula lustrat,
Componitque acies bello; nec segnius hostis
Instruit ad pugnam naves, nostrisque propinquat.
Quis classem Ismariæ gentis tunc Ductor agebat
Diva refer, pugnæque modum. Genitore Thoante
Ortus Alys, cui Rex Asiæ commiserat omnem
Regnorum Europæ molem, ut sæpe horrida bella
Gesserat eventu felici, & Marte secundo.
In curvæ speciem Lunæ miro ordine classem
Threiciam tumidus ducebat; jamque trecentas
Florentes armis, opibusque virisque carinas

Hinc

Hinc atque hinc contra nostras instruxerat alas.
Ipse quidem torvis oculis, & corpore magno,
Quantus Sicanâ fuerat Polyphemus in Ætnâ.
Et latere a lævo pendebat maximus ensis,
Effulgens, cujus capulum decorabat Jaspis,
Ingentem dextra clypeum gestabat, Abantis
Qui fuerat Lyciæ regis, galeaque minaci
Munibat caput, & pectus thorace rigenti
Ex ferro, suras ocreis, hastamque ferebat,
Ad pugnam his acuens Turcarum pectora dictis:
Gradivo quantum Geticis qui præsidet arvis
Debemus Marti, ô socii, summoque Tonanti!
Qui prædam hanc nobis nil tale putantibus ultro
Obtulerint, gentem imbellem, quam sæpius olim
Fudistis, cunctam & mucrone obtruncastis ad unum.
Quare alacres committite prælia, vosque putate
Cum totidem certare, virum sub imagine, damis.
Maximus Austriades contra terno agmine classe
Instructa ad pugnam Divis comitantibus ibat,
Formosus facie juvenis, flavoque capillo;
Qualis erat Nisus, Phrygia vel raptus ab Ida.
Huic fabricata manu dederat Cytherea mariti
Arma, quibus contra magnos insurgere Divos
Vel tutus poterat; consertam ex ære minutis
In primis loricam hamis, auroque argentoque
Insignes ocreas, galeamque, ensemque coruscum,
Cujus erat capulo viridis præfixa smaragdus;
Et clypeum: melior alacer quibus ibat in hostes,
Bis centum æratas adigens in bella triremes.
Hic omnis flos Ausoniæ, flos omnis Iberæ
Gentis erat: dextra Ligur Auria; Barbarigusque
Legatus Venetum lævâ; medium agmen agebat
Ipse Heros, quem circumstant duo fulmina belli
Hinc Dux Vernerius, Principesque Columnius illinc
Atque alii. Tum sic pelagi formosa Cythere
Compellat regem: Neptune tridentiger, omnes
Quem supra Divos, uno Jove patre Tonante
Excepto, colui, da nunc felicibus [illegible].

Au-

Austriades pugnet meus, infelicibus hostis:
Sic illa:, atque Deus Veneris prece motus amatæ,
Austriadæ classem felicibus impulit Euris.
Jam fortes utrimque Duces certare parabant,
Quum turmas duri accendens in prœlia Martis
Austriades celsâ ex puppi sic ore profatur:
Si Christi vos tangit honor, si gloria tanti
Titillat belli, ô socii, nunc fortiter armis
Tendite in adversos hostes, conferre volentes
Nunc acres in bella manus. Deus æthere pugnat
Pro nobis; simul & venti; Neptunus & ipse,
Sanctus & ille senex Romæ qui templa tuetur,
Divorum & mentem novit: mihi maximus ille
Omnia promisit dextrâ in certamen eunti
Vos estote viri tantum, Victoria nostra est.
Imperat his dictis mox classica mille, tubasque
Inflari, ac magno explodi tormenta fragore
Ænea, quo vasti intremuit domus ardua Olympi,
Oceanusque imis caput occultavit in antris.
Quis stragem illius belli? quis funera fando
Enumeret? magnis animis certatur utrinque.
Turritæ Venetum naves, sex illa marinas
Inter aquas Castella, bonus quas fronte locarat
In primâ Austriades, ingentia saxa pilasque
Projiciunt ferri grandes, stragem ac miserandam
Per classem dant adversam, & simul omnia turbant.
Tum magnas Turcæ jactant ad sidera voces;
Exululant, immane fremunt Psylli, Garamantes,
Æthiopes, Daci, Morini, Cilicesque Getæque
Occurrant proræ proris; fit maxima cædes.
Austriades medios sic irruit acer in hostes,
Ut Leo pascentes per gramina leta juvencos
Si videat stimulante fame petit unguibus uncis
Dilacerans. Alyn ante alios tunc impete vasto
Aggreditur, rostroque ratem percussit acuto,
Ac tabulas hac: huc illuc disiecit in æquor:
Temonemque ipsum, malumque & aplustria tota
Abstulit explosis ingentibus ære cavato

Saxis nigranti mistâ cum pulvere flammâ.
Neve fuga se proripiat tum Barbara puppis,
Grandibus ex ferro tenet harpagonibus arcte
Implicitam, magnis manibus, validisque catenis.
Ast Alys intrepidus turba stipante suorum
Opponit se se nostris, & comminus ense
Obtruncat quicumque manum conferre parasset.
Annuit & Barco celeres impellere proras,
Et Ducis a tergo Hesperidum committere bellum.
Præsensit juvenis fraudem, Siculisque carinis
Imperat. accelerent cursum, Barcumque repellant.
Jam magnis late resonat stridoribus æther;
Omnia complentur sonitu, bellique fragorem
Elide cum tota procul audiit alta Corinthus,
Pireneque sacer Musis, & pontus uterque.
Invadunt Turcæ Austriaden, & spicula jactant
Lethali taxo, & Scythicis medicata venenis.
Ille tegens clypeo septemplice tela repellit.
Hostilem tandem fortissimus insilit Heros
In puppem, sequitur sociorum cetera turba:
Atque Alyn intrepide pugnantem percutit ense
Qua costæ jecur abscondunt, Erebique coëgit
Ire domum, & meritas Alecto solvere pœnas.
Inde Agat obtruncat Dadagumque, Caramque, Casimq;
Mustafamque, uni fuerat cui Barbara gaxa,
Omnis & illius commissa pecunia belli.
Quo tamen ense minus caderet, nil profuit aurum,
Argentumque sua multum quod puppe ferebat.
Glafferrumque, Osmanque Perumque trucidat & Affyn;
Et Prouyn, & Ligeryn, uno quos candida partu
Dicitur in magna quondam genuisse Libyssa,
Liriope geminos, concordi pectore fratres.
Nam Provys æratam per costas impulit hastam:
Cui mox auxilium Ligeryn afferre parantem
Adjungit fati comitem, mittitque sub Orcum,
Fulmineo medium mucrone in pectus adacto.
Cappadocumque Ducis Peribæ, qui fortia letho
Corpora multa virum dederat, perfodit utrumque
Tem-

Tempus, & undivagis projecit piscibus escam:
Atque Amet in torâ regnantem Chalcide ferro
Trajecit medium, Casalymque trucemque Morattum.
Quanta per adversos hostes det funera magnus
Vennerius, dic Musa Jovis clarissima proles.
Namque Ducem contra Gyalum, natosque Dragutti
Tendebat celeri invectus Pistrice per æquor.
Jamque rates treis illorum combusserat igni.
Merserat atque duas pelago: quum puppe Nearchus,
Cujus erat, torvâ cum fronte, insigne Leæna,
A tergo prorâ Pistricem invadit acutâ.
Jamque virum mersisset aquis cum puppe decorum,
Ni sustentasset dextra Neptunus amica.
Namque ferunt olim Hadriacis quum solveret oris,
Vennerium pulchrum Veneri vovisse, patrique
Neptuno, cui stat Venetum Respublica curæ;
Si sospes victis aliqua cum laude redisset
Hostibus in patriam, positurum maxima templa
Neptuno in primis, atque Idaliæ Cythereæ.
Hostem Vennerius sic increpat: improbe fraudes
Jam tibi nil faxo prosint, artesque, dolique.
Dixit, & impellens rostro stridente Leænam
Mersit aquis, nusquam socii, nusquam ipse Nearchus
Amplius apparent: tegit omnes cærula Tethys.
Mox & Monsorrem Delphinide puppe volantem
Assequitur, teloque caput terebravit acuto.
Myrmillumque necat confosso pectore, vastumque
Andraleonta, feros Getula per arva leones
Venari solitum, rapidasque occidere tygres.
Aspera pugnabat dextro Ligur Auria cornu
Prœlia, & ingentem Corinæi Tygrida puppim
Cœperat, ac septem combusserat igne phaselos
Audacis juvenis Chelypi, quibus improbus omnem
Tyrrheni maris assiduè vexaverat oram
Mox magnum sternit Solymaum, acremque Cloanthum
Insequitur, claris qui tunc regnabat Athenis:
Excedens bello, parva fugit ille celoce.
Militiæque Duces Melitensis, clara propago

Mar-

Martis, in adversos contendunt fortiter hostes,
Et primi pugnas ineunt, Turcasque lacessunt:
Non impunè tamen miseri; namque agmine facto
Insiluere feri violento pectore Thraces,
Ac latè illorum tinxerunt sanguine pontum.
Jamque erat in tanto Melitæ prætoria bello
Capta, sed Hispanus properè tunc affuit Heros,
Auxiliumque tulit, sævoque ex hoste recepit.
Pone sequebatur Romani Principis auro
Tota micans puppis, & Christi signa gerebat:
In qua clarus erat Dux ille Columnius ævi
Prisci relliquiæ, & Romani roboris index.
Abstulit hic animam piratæ ex pectore Brontis,
Injectoque ussit tres illius igne carinas,
Luminaque eripuit forti juveni Paralyppo:
Quem genitrix olim Fauno commista crearat;
Et nati quum jam cuperet cognoscere fatum,
Respondit genitor: pulchro quem lumine læta
Arridere tibi cernis, si bella Latino
Cum Duce congressus committat in æquoris undis,
Ipse quidem patriam vivus remeabit amatam;
Sed tamen hos ipsos oculos amittet acuto
Percussus telo jucunda & luce carebit.
Ergo illum in silvis, interque parentis opacum
Tempore servarat longo nemus anxia mater,
Nec dabat inde pedem proferre: sed improba tandem
Sors vicit; nam quum nitido se fonte lavaret
Forte per æstatem, puerum piratica turba
Vidit, & abripuit, crevit puer, ac Solymano
Sic gratus fuit, ut latè regnare per omnem
Jusserit Arcadiam; quumque omnia fervere bello
Cerneret, insignis pugnæ succensus amore,
Ipse decem primus cum navibus affuit, ac se
Addiderat Turcis comitem, magnamque ciebat
Nostrorum vasti tunc per maris æquora stragem.
Huic oculos telo Ductor Romanus acuto
Eruit, inque fugam vertit, mox eminus hasta
Dejecit magnum transfosso gutture Sangam,

Dondomenumq; ferum, atque ingenti corpore Phydrum:
Atque ambos magni fugientes æquore natos
Cœpit Alys vivos, alta ad Capitolia curru
Devinctos post terga manus ducturus ovanti.
Hærebat lateri gener huic, Carrafia proles,
Qui Lirim late Princeps dominatur ad amnem,
Clarus avis, & tela truces torquebat in hostes,
Conjecta quamvis percussus crura sagitta
Jam foret, & multus manaret vulnere sanguis.
Ipse quidem tanti generosum pectus amore
Dum flagrat belli, deserta conjuge parvis
Cum natis, Nerei sulcaverat humida regna,
Ancipitem Martem, & soceri vexilla secutus.
Illa sed expectans, & cunctos anxia casus
Dum timet, heu miserè morbo correpta, mariti
Præ desiderio primis interciddit annis,
Ac multas lacrimas patrique, viroque reliquit.
Illustres alii Proceres, fortissima corda,
Magnanimi juvenes, quos & Tiberinus & Arnus,
Eridanusque pater fluviorum, & magnus Iberus,
Et Tagus aurifera celeberrimus amnis arena
Miserat, in bellum pulchra pro laude ruebant.
Inter quos Princeps Ursinæ maxima gentis
Gloria Paullus erat, clarisque micabat in armis.
Illius robur, grandique in corpore nervos
Obstupuere Getæ, densos dum fortis in hostes
Irruit, & cornu penetrat per tela sinistrum;
Mammettumque Ducem nostrorum sanguine tela
Tingentem, & certo jaculantem spicula nervo,
Arreptum dextra interimit, mergitque profundo,
Cassanumque, Halymumque, & vasto corpore Staffym.
Et te, Farnesi juvenis, tum Barbara Classis
Obstupuit pugnantem hasta, tua sensit Orontes
Arma ferox, sensitque, ferox tua saucius arma
Scyroccus, versa quærens sibi puppe salutem.
Magnus & Urbini natus Ducis ense corusco
Fulminat, & toto Scythicas agit æquore naves.
Non illum bello quisquam se attollere contra

Au-

Audebat: solus Gurgut, qui regna tenebat
Excelsæ Smyrnæ, claro cum fonte Melete,
Ausus conseruisse manum & decernere ferro,
Infelix mediis animam exhalavit in undis,
De nostris etiam pugnantum plurima turba
Fuderunt dulces crudeli funere vitas.
Nam ferus Occyalus (Calabris quem montibus ortum
Fama refert Christo lustrali in fonte dedisse
Nomina, mox Arabis complexum dogmata vatis
Falsidici, quem cum Libya simul omnis adorat
Nunc Asia, Europæque etiam pars maxima nostræ,
Abjurasse Deum verum, rectaque parentum
Deflexisse via) qualis sub nocte silenti
Egrediens silva lupus insidiatus ovili
Dat magnam stragem pecoris; ruit æquore toto
Fervidus, inceditque rates, nostrosque trucidat.
Ille & Cardinei juvenis (quo potior alter
Vix erat Hesperiis aut fortunatior oris;
Quumque tot inter opes potuisset ducere vitam,
Maluit Austriadæ comes ire, morique sub armis)
Candida trajecit lethali pectora telo.
Barbarigus multis occisis hostibus, igni
Navibus incensis partim, partim æquore mersis,
Fortia dum lævo pugnaret prœlia cornu,
Eminus impulsa confossus arundine guttur
Occubuit; tanti latuit sed vulneris auctor,
Nec sese illius jactavit funere quisquam.
Tum latus, Armenio trajectus ab ense Soranzus
Bisballusque, atque Hispano qui carmine Divos,
Claraque præstantum celebrabat facta virorum
Mavorti simul & Musis Toraldus amicus,
Formosusque ævi primo sub flore Quirinus
Occidit, Joniumque infecit sanguine pontum.
Sacraque gens Melites, audacia pectora, Marte
Durati longo juvenes, quos Barbarus hostis
Sæpe ad Byzanti portas, & mœnia vidit,
Ante oculos Selymi captas incendere naves,
Et passim populare suis cum civibus urbes;

Vulnera per pulchra occubuerunt; ite beatæ
O animæ quo regnator vocat ætheris, ite;
Et capite insignes palmæ immortalis honores:
Nec, quod marmoreis urnis tellure caretis
In patriâ, dolor hic angat: nam maximus æther
Vos regit, & quantum rutilâ Sol lampade lustrat.
Belli anceps fortuna diu stetit, æthere donec
Despiciens Divum genitor certamina tanta,
Fatorum memor, & Veneri quæ dixerat almæ,
Jussit ut in bellum descenderet acer Apollo,
Exitium, cladèmque Getis, & funera portans,
Namque ex Naupacti præcelsâ rupe sagittas
In Scythicas puppes jacebat, acutaque tela.
Quo terrore feri sensim se abducere bello
Cœperunt Turcæ, & nostris dare terga carinis.
Etsi Bosphorio tum nil fuga profuit hosti:
Nam velut accipiter pavidas agit ille columbas
Aëra per vacuum, nec deserit impiger ante
Quam cunctas rapiat victor: sic maximus Heros
Austriades toto fugientes æquore turmas
Insequitur, tantamque ciet per Dorida stragem;
Ut jam se rubro mutaverit ille colore,
Brachia, truncatasque manus, & crura, pedesque,
Et capita adspiceres salsas fluitare per undas,
Perfusosque enses, pharetrasque, & tela cruore,
Intextasque auro chlamydes, Phrygiasque tiaras.
Tanto de numero, paucæ evasere carinæ
Occyalo Duce, cladis iit qui nuncius ipsum
Ad Selimum: capta est, abductaque cetera classis.
Tunc lauro de more comas fortissimus Heros
Præcinctus, tantâ Austriades ex hoste trophæa
Victor in Italiam retulit, duxitque triumphum.
Ibant bis centum, nec habebant signa, triremes,
Captæ ex hoste Ducis post terga, omnisque sonabat
Pontus io victor, Caroli dignissima proles,
Austriades bellator io, passimque per urbes
Christiadum Divis actæ sunt omnibus aris
Immensæ grates, & debita vota soluta.

De Hjeronymâ Columnâ.

Nunc ſume blandam, Melpomene, lyram:
Dicenda nobis eſt Hieronyma
Columna vatum firma, veſtri
Firma chori, Aonides, columna.
Nam ſi decorum eſt, naſcier inclitâ
De ſtirpe quemquam; vix queat altera
Terras per omnes inveniri
Progenie ſata clariori.
Ut cui paternum ſit genus a ſacra
Columniorum gente, Aragoniis
Ab regibus materna origo,
Queis nihil extitit orbe majus.
Si quid venuſtas oris amabilis,
Ille & juventæ purpureus nitor
Veræ merentur laudis; una
Prænitet hæc aliis puellis:
Qualis Diones filia, maximi
Jovis voluptas, & decus ætheris
Perenne, Divas inter omnes
Alma Venus ſpecie refulget.
Sunt iſta certè maxima, quis neget:
At una virtus ex Acherontiis
Aufert tenebris, una ſummis
Nos ſimiles facit eſſe divis.
Virtutis olim munere Romulus
Cœlum petivit: fortis & Hercules
Relatus eſt divorum in album,
Concilio Jovis adprobante.
Ævoque noſtro gentibus omnibus
Quas ille rexit, collacrimantibus,
Hanc ipſam ob unam cœli in arcem
Vidimus Auſtriadem receptum.
Præclara virtus, qua mihi ceteris
Præſtat puellis, hæc Hieronymam
Vel ſola quondam collocabit
Sedibus æthereis Columnam.

LUDOVICI AREOSTI

FERRARIENSIS.

EPITHALAMION.

SUrgite, jam signum venientis tibia nuptæ
Concinuit procul, ecce venit formosa, jugato
Qualis olore Venus cum Memphim, aut alta Cythera
Aut nemus Idalium, aut Amathuntis templa revisit.
Cernitis ut circumque oculos, circumque decorum
Osque, genasque, humerosque & circum virginis omnem
Laudatam speciem volitet Charis, utque serenos,
Vibratis levibus pennis illi afflet honores?
Cernitis ut cirrum tenerorum lusus amorum
Obstrepat? ut calathos certent invergere florum
In comptum dominæ caput, utque hic lilia fronti
Componens niveæ, hic immortales amaranthos
Purpureasque rosas malis, mirantur eandem
Formam diversos florum superare colores?
Cernitis ut juvenes obducta fronte Latini,
Queis est dicta dies reditus, pilenta sequantur,
Cur non audimus tacita quid voce volutent,
Reddere, & argutis meditamur commoda dictis?
Sic ad regales thalamos Hymenæa citantes:
Blande Hymen, jucunde Hymen, ades ô Hymenæe.
Adspicite Herculeos juvenes procedere contra,
O socii, jam jam numeris certare paratos?
Sic certe haud temerè veniunt, victoria nobis
Difficilis: lætas nam poscunt carmina mentes:
Nos tristes, quid enim nisi triste efferre paramus,

Cul-

Culmine dejecti tanto, pulcherrima cum te
Externi invideant thalami Lucretia nobis?
Dure Hymen, Hymenæe piis invise Latinis.
Adspice Ausonios meditata requirere vates,
Victrici qui sæpe caput pressere corona.
Quare non facilis stat nobis palma, sodales,
Qui prima alterno cantu certamina inimus;
Gloria sed major quæ multo parta labore
Provenit: hoc agite: huc animum convertite, ne qua
Sit mora cum docto deceat succedere cantu.
Blande Hymen, jucunde Hymen, ades ô Hymenæe.
Omnia vertuntur, quæ quondam maxima Roma
Ausonias inter tantum caput extulit urbes,
Quantum abies inter graciles annosa genistas,
Aut quantum tenues inter vetus Albula rivos,
Seu claris hominum studiis, seu mœnibus altis:
Nunc deserta vacat, veteri depressa ruina;
Atque ubi templa Deûm, & Capitolia celsa fuere,
Curiaque, & sancto subsellia trita senatu
Flexipedes surgunt ederæ, fruticesque maligni,
Et turpes præbent latebras serpentibus atris.
Est levis hæc jactura tamen, ruat hoc quoque quicquid
Est reliquum, juvet & nudis habitare sub antris;
Vivere dum liceat tecum, pulcherrima virgo.
Dure Hymen, Hymenæe piis invise Latinis.
Omnia vertuntur, modicis quæ mœnibus olim
Hinc viridi ripâ, hinc limosa obducta palude,
Angustas capiebat opes Ferraria pauper.
Angustasque domos, angustaque templa Deorum;
Apta tamen tenui populo, tenuique senatu
Finitimas inter tantum nunc eminet urbes,
Quantum inter Bacchi colles pater Appenninus,
Eridanusve inter fluvios, quos accipit infra,
Quosque supra e tota Hesperia Neptunus uterque.
Nunc ubi piscoso pellebant gurgite lintrem,
Aut ubi in aprico siccabant retia campo;
Regia templa, domus, fora, compita, curia, turres,
Herculeique decent muri, portæque, viæque,

 Vix-

Vixque suo populo ampla potenti, & moribus æquis;
Et paribus studiis generi contendere Martis.
At nullos tantum jactat Ferraria cultus,
Quam quod te dominam accipiat, pulcherrima virgo:
Blande Hymen, jucunde Hymen, ades ô Hymenæe.
Qualis in Jonio magno, bacchantibus Austris
Nauta, ubi vel Syria, vel Thyna merce gravatam
Illiditque ratem, scopulisque relinquit acutis
Naufragus, & multum per cærula volvitur exspes,
Nudus & ignota tandem jactatur arena,
Dum vacuam querulis contristat fletibus oram,
Haud procul informi in limo radiare coruscam
Intuitur, quam vertit atrox ad littora, gemmam,
Tempestas, seque illa, opibus solatur ademptis:
Ecce autem mirantem ignes, rutilumque decorem,
Incautumque, potens manus occupat obvia, & illum
Dimittit maria implentem, & nemus omne querelis.
Talis Roma diu casus ubi flevit iniquos,
Optavitque dolens veterum decora alta Quiritum;
Dum Vaticano flexisset lumina colli,
Te vidit clari soboles Lucretia Borgæ;
Pulchro ore, & pulchris æquantem moribus aut quas
Verax fama refert, aut quas sibi fabula finxit;
Atque novo veteres solata est munere curas.
O septem colles, Tiberis pater altaque prisci
Imperii monumenta graves intendite luctus.
Nuper Atestini fratres, proceresque propinqui,
Herculeus juvenis patria quos misit ab urbe,
Quod pulchri fuerat nobis, impune tulere,
Externoque decus vestram vinxere marito,
Dure Hymen, Hymenæe piis invise Latinis.
Ut qui perpetuis viret hortus consitus umbris,
Mobilibusque nitet per quadrua compita rivis,
Laudetur licet Idææ sub sidere capræ;
Seu cum libra oritur, seu cum sata Sirius urit:
Est tamen egelidos tauro referente tepores
Gratior: erumpunt tum lento e vimine frondes;
Tum pingunt variis, decorantque coloribus herbas.

Liliaque, violæque, rosæque, brevesque hyacinthi:
Sic quæ regali fulsit Ferraria cultu
Ædibus aut sacris, aut auctæ molibus urbis,
Aut mage privatis opibus, luxuque decenti,
Vel studiis primum ingenuis juvenumque senumque,
Nunc pulchra est, nunc grata magis; cum Borgia tauro
Vecta tuo referes auratis cornibus annum.
Vere novo insuetos submittit terra colores,
Herculeique nitent nativis floribus horti,
Arte tibi qua quisque valet blanditur honesta:
Et nos qui teneris Musas veneramur ab annis,
Alternis lætos numeris canimus Hymenæos.
Blande Hymen, ades ô Hymen, ades ô Hymenæe.
Dure Hymen, Hymenæe piis invise Latinis,
Qui potes e lacrimis miserorum auferre parentum,
Ardentique viro trepidam donare puellam,
Et procul a patria longinquas ducere ad oras,
Dure Hymen, Hymenæe piis invise Latinis,
Blande Hymen, jucunde Hymen, ades ô Hymenæe,
Qui cupido juveni cupidam sociare puellam
Tendis, qui tacitos quæstus miseraris amantum:
Qui Nympham haud pateris viduo tabescere lecto,
Longinquasque urbes geniali fœdere jungis.
Blande Hymen, jucunde Hymen, ades ô Hymenæe,
O quondam gratæ pulchro candore puellæ,
Quæ Phaëthontei colitis vada conscia casus;
Quid Latiæ nuptæ jucundo occurritis ore?
Nec sensistis uti potioris luminis ortu
Vester hebet, languetque decor spectabilis olim;
Arctos ut Eoo veniente Hyperionis axe.
Dure Hymen, Hymenæe piis invise Latinis.
O longum incultæ, tenuique in honore puellæ,
Pinguia quæ colitis testantia culta labores
Herculeos, ubi multiplicem Dux inclitus Hydram
Contudit ignavis fœdantem flexibus agros,
Virginis adventu Romanæ, exporgite frontem:
Nam pulchra ut rerum facies celatur opaca
In nocte, & picea sordens caligine mundus

Oble-

Oblectat, torpetque alienæ obnoxia culpæ,
Quæ mox cum thalamo Tithonia ſurgit ab Indo
Apparet, meritaſque audit clariſſima laudes:
Sic vos ingrata reſides latuiſtis in umbra
Heroë Herculeo poſt vincula prima tot annos
Cælibe & Aurora nunc exoriente Latina
Gratæ eſtis, capiturque decor non viſilis ante.
Blande Hymen, jucunde Hymen ades ô Hymenææ.
At vos Romulei vates ne tendite contra:
Jam numeris ſatis eſt luſum: jam tecta ſubimus
Regia; nec pigeat concordi dicere cantu,
Blande Hymen, jucunde Hymen ades ô Hymenææ.

De Lydia.

Hæc certe Lepidi ſunt Regia mœnia, quæ ſic
Grata mihi paucos ante fuere dies;
Lydia dum patrios coleret formoſa penates,
Redderet & forma cuncta ſerena ſua.
Nunc ut ab illis immutata! quid illius eheu,
Illius amota luce decoris habent?
Illius a cara qui me genitrice, domoque,
Tot valuit meſſes detinuiſſe procul.
Tu ſine me tacitis excedere Lydia portis,
Tu ſine me potis es rura videre tua?
Cur comitem me dura negas admittere? curve
Sarcina ſum rhedæ viſa oneroſa tuæ?
In tua non adeo peccarem commoda demens,
Arctius ut premerem terga latuſve tuum.
Conductus non deerat equus. non deerat amicus
Juviſſet mannis qui mea vota ſuis.
Ipſe pedes validis potui decurrere plantis.
Sive terenda brevis, ſeu via longa fuit.
Ah ego (vita modo ſineres) quam fortiter irem,
Siſteret ut nullus crura citata labor.
Corruptum nec iter hyeme, & pluvialibus Auſtris,
Feciſſet juſtas te properante moras.
Sum ſine te biduum an me ultra patieris abeſſe?
Heu miſerum me, me, quæſo venire jube.

Ecquid habent gelidi montes, & inhospita tesqua,
Ecquid habent sine me devia rura boni?
Quæso venire jube: placeant tum lustra ferarum,
Atque feris arces montibus impositæ.
Tum placeant silvæ, tunc sint gratissima saxa:
Dum latus ipse tegam duxque comesque tuum.
Tunc juvet audaci lepores agitare Lacone,
Cæcaque nocturnis ponere vincla lupis.
Inque plagas turdum strepitu detrudere edacem.
Et quæcumque hyemis gaudia rure ferunt.
Quæso venire jube, quod si mala murmura vulgi,
Ne cieam veniens, est timor: ipsa redi.

De diversis amoribus.

Est mea nunc Glycere, mea nunc est cura Lycoris,
Lyda modo meus est: est modo Phyllis Amor.
Primas Gaura faces renovat, movet Hybla recentes,
Mox cessura igni Gaura, vel Hybla novo.
Nec mihi diverso, nec eodem tempore sæpe
Centum vesano sunt in amore satis.
Ut sum si placeo, me me sic utere virgo,
Seu grata es, seu jam grata futura mihi.
Hoc olim ingenio vitales hausimus auras,
Multa cito ut placeant displicitura brevi.
Non in amore modo mens hæc, sed in omnibus impar
Ipsa sibi longa non retinenda mora,
Sæpe eadem Auroræ rosea surgente quadriga
Non est, quæ fuerat sole cadente mihi.
O quot tentatas illa est versata per artes
Festivum impatiens rettulit unde pedem,
Cum primum longos posui de more capillos,
Estque mihi primum tradita pura toga.
Hæc mihi verbosas suasit perdiscere leges,
Amplaque clamosi quærere lucra fori.
Atque eadem optatam sperantem attingere metam,
Non ultra passa est improba ferre pedem,
Meque ad Parnassum vocat, Aoniamque Aganippen,
Aptaque virgineis mollia prata choris.

Me-

Meque jubet docto vitam perducere cantu,
Per nemora illa avidis non adeunda viris.
Jamque acies, jam facta ducum, jam fortia Martis
Concipit æterna bella canenda tuba.
Ecce iterum male sana, inquit, quid inutile tento
Hoc studium? vati præmia nulla manent.
Meque aulæ cogit dominam tentare potentem
Fortunam obsequio servitioque gravi.
Mox ubi pertæsum est male grati Principis, illam
Non tulit hic resides longius ire moras.
Laudat & æratis ut eam spectabilis armis,
Et meream forti conspiciendus equo.
Et mihi sunt aptæ vires, patiensque laborum
Corpus, & has possunt tela decere manus.
Nec mora bellator sonipes, & cuncta parantur
Instrumenta acri commoda militiæ.
Juratusque pio, celebri sub Principe miles
Expecto horrisonæ Martia signa tubæ.
Jam neque castra placent, rursus nec classica nobis.
Ite procul Getici tela cruenta Dei.
Humano ne trucem fœdabo sanguine dextram,
Ut meus assiduo sub bove crescat ager?
Ut breve mortis iter sternam mihi, ut horridus umbram
Horreat immitem portitor ipse meam?
Atque aliquis placida aspiciens a sede piorum
Me procul Eumenidum verbera sæva pati;
En qui Musarum liquit grata otia, dicat,
Anxius ut raperet munere Martis opes.
Manibus & sociis narret me digna subisse
Supplicia, haud ulla diminuenda die.
Antra mihi placeant potius, montesque supini,
Vividaque irriguis gramina semper aquis:
Et Satyros inter celebres, Dryadasque puellas
Plectra mihi digitos, fistula labra terat.
Dum vaga mens aliud poscat, procul este Catones,
Este, quibus patrii vita tenore fluit:
Quos labor urget, iter cupientes limite certo
Ire sub instabili cuncta movente polo.

Me

Me mea nobilitas ſenio deducat inerti,
Dum ſtudia haud deſint quæ variata juvent.
Me miſerum quod in hoc non ſum mutabilis uno,
Quando me aſſidua compede vincit amor,
Et nunc Hybla licet, nunc ſit mea cura Lycoris,
Et te, Phryne, modo, te modo Lyda velim:
Aut Claram, aut Glycerem, aut unam, aut ſæpe ducentas
Depeream; igne tamen perpete ſemper amo.

De Veronica.

Es Veronica ne? an potius vere unica? quæ me
Uris, quæ mihi me tam cito ſurpueris.
Unica nimirum, cui ſoli eſt forma, decorque,
Gratiaque, & quantum eſt, & ſalis & Veneris:
Quæque ſimul caſta es, ſimul & pulcherrima ſola.
O ſola, o vero nomine digna tuo!

De Glycere & Lycori.

An Glycerem pluris faciam, plurisne Lycorin,
Si Cherinte ſcio dicere, diſpeream:
Moribus hæc, atque hæc placet; & placet utraque cultu;
Parque illis lepor eſt, gratia, parque Venus.
Hanc amo, depereo illam; quin amo, depereoque
Utramque; & rurſus utraque vita mihi.
Quæres fortaſſis, qui poſſim? neſcio: tantum
Novi ego, quod geminas ardeo, amo, pereo.

De Julia.

O rarum formæ decus, ô lepidiſſima verba,
O bene deductum pollice, & ore melos!
An Charitum quarta? an Venus altera? an addita Muſis
Eſt decima? an ſimul hæc, Gratia, Muſa, Venus?
Julia quin ſola eſt, quæ cantu Muſa, lepôre
Gratia, qua longe eſt victa decore Vénus.

De

De Trivultia.

Quod genere & sensu præstes, Trivultia, multis;
Est decus, at decus id pluribus esse vides.
Quod prior innumeris tua sit nullique secunda,
Forma; tamen non est unica, rara licet.
Quod sis casta, etsi non est te castior ulla,
Tecum alia, atque alia est casta puella tamen.
Quod docta, atque sciens Musarum: es sola; sed olim
Deiphobe, & fidicen Lesbia talis erat.
Quod generosa eadem, dives, formosa, pudica,
Doctaque sis; nulla est par tibi, nulla fuit.

De Venere se armante.

Arma, Venus, Martis sunt hæc: quid inutile pondus,
Mortali bellum si meditare, subis?
Nil opus est ferro, ferri cum nuda potentem
Exueris spoliis omnibus ipsa Deum.

De puero formoso.

Exanimum Paphio puerum miserata pheretre
Eheu talis, ait, noster Adonis erat!

Ad Philiroem.

Quid Galliarum navibus, aut equite
Paret minatus Carolus, asperi
Furore militis tremendo
Turribus Ausoniis ruinam;
Rursus quid hostis prospiciat sibi:
Me nulla tangat cura, sub arbuto
Jacentem aquæ ad murmur cadentis,
Dum segetes Corydona flavæ
Durum fatigant Philiroe, meum,
Si mutuum optas, ut mihi sæpius
Dixisti, amorem, fac corolla
Purpureo variata flore

Aman-

Amantis udum circumeat caput,
Quam tu nitenti nexueris manu;
Mecumque cespite hoc recumbens
Ad citharam canito suave.

De Julia.

Qualem scientem carminis, & lyra
Sappho sonantem molliter aurea,
Expertem amorum, atque integellam
Floris adhuc nimium caduci,
Vocavit altis è pene ralibus
Pubentis agri conspicuus nitor,
Herbæque, flosculique hiantes
Flatibus egelidis, Favoni:
Mox dithyrambos Aeoliæ impulit
Testudini committere spiritus
Strepens per altas ilices, &
Murmur aquæ prope defluentis:
Qualemne doctam Calliopem modos,
Cui rex Deorum sistere tinnula
Permisit amnes voce, flavæ
Juppiter ob meritum parentis,
Audivit olim libera cælitum
Jamjam fugatis mensa gigantibus
Manum Tonantis, & Deorum
Præsidium ad citharam canentem;
Audivi eburno pollice Juliam
Chordas moventem Threjiciæ fidis,
Et arte jucundos magistra
Ad numerum strepitus citantem:
Et ora vernis æmula floribus
Solventem acutis vocibus in modum,
Nervosque vocales decenter
Carminibus sociantem Etruscis
Cantusque presso gutture mobiles
Ducentem ad auras, per tremulas prius
Flexasque, concisasque fauces,
Murmure nunc tacito volutos;

Nunc

Nunc plena in aurem voce refractulos,
Quibus nigranti cedit ab arbore
In roscidis quicquid viretis
Vere canit volucrum tepente.
Ut ut canoros quæro iterum modos,
Ut ut mihi me surripuit melos;
Nec mecum adhuc sum, adhuc hiulco
Nescit abire animus labello:
Nec si sciat, vult mitti, adeo & bona, &
Grata tenetur compede: jam mihi est
Adempta libertas, nec haustu
Elysiæ reparanda Lethes.
Si tale Siren stirps Acheloia
Nautis canebat prætereuntibus,
Nil miror aversas carinas
Sponte cavas adiisse rupes.
Nescis, tu Ulysseu, qui fugis illitis
Cera Pelasgis remigis auribus
Inter puellarum choros tam
Dulce canentium obire felix.

Ad Alfonsum Ferrar. Ducem III.

Extollit clamor patrem, par murmure laudat
Dicta Jovis tacito jam jam labentis ad ægros
Terrigenas, animis adeo cœlestibus hæret
Cura, licet totiens recidivæ in crimina gentis.
Orbe jacet medio, superis tunc hospita tellus,
Cum longo innocuis habitata est gentibus ævo,
Qua Pelusiacos aditus, perque ora Canopi
Amne petit gemino sinuosa volumina ponti
Nilus, & latum cogit succrescere campos,
Aridaque humenti fecundat jugera limo.
Juppiter hic claro delapsus ab æthere jussit
Numina cuncta epulis positæ discumbere mensæ,
Lætus ut unigenæ celebret natalia Divæ.
Conveniunt superi, tenuit mora nulla vocatos.
Inde maris, terræque Deos simul impiger omnes

Mer-

Mercurius monuit Phariis accedere mensis,
Quos pater omnipotens hilari inter pocula fronte
Accipit, & meritum cunctis largitur honorem:
O fortunati quorum succedere tectis
Dignata est hæc sancta cohors, nondum impia tristes
Hauserat implacidi Busyridis ara cruores,
Tum neque polluerat fraterna cæde Typhaon
Gramina, nec lacrimis fueras quæsitus Osyri.
Interea Eoas volitat vaga fama per urbes
Cœlicolum visos mortali lumine cœtus
Ducere Niliacis pariter convivia terris.
Tum numerum ex omni properantem parte videres,
Hospitis ut præsens veneretur numina tanti.
Pars aderat Vulcanus huic septemflue proles
Nile tua; haud Phariis probitate ignota colonis
Affuit & Libya genitus, qui sidera torquet.
Deservit claræ urbis opus ter maximus Hermes,
Legifer hinc Moses, illinc pia turba frequentat,
Casta quidem, sed rara tamen, namque inclyta virtus
Negligit infausti fœdata exanima vulgi.
Hos habuit Jove nata suis penetralibus: urbes
Ex illo monitu superum cultura ministros:
Tum primum a silice antiquum genus exuit ægram
Segnitiem; cœpitque rudes deponere cultus,
Paulatim ignipedum quis cursus frœnet equorum
Quærere, quæ mundi fuerit nascentis origo,
Mentibus obrepens deturbet cura quietos
Utque simul fragiles artus prostravit Ananke,
Nulla perenne sibi formidet funera nomen.
Dexter eris rediens hominum justissime cæptis.
Namque tuam nunc forte tenet cura altera mentem:
Quod procul Insubrum judex delectus in oris
Concilias, solitaque animi probitate revincis
Pace Deum populos inimico Marte furentes:
Seu sophia ulcisci bello, seu pace tueri
Flagitet, herculeam vel opem si poscat utrumque,
Justa quis invicto sumet te fortius arma?
Qui tot parta refers propria virtute trophæa.

Vel quis pace frui tribuet sapientius alter?
Qui mediam Latii servasse laboribus urbem
Solus inexhausta caneris virtute, tuum sic
Fortunata diu jactet Ferraria nomen,
Quo rediviva suas reparet Tritonia laudes.

AD ALBERTUM PIUM.

Fama tuæ matris crudeli funere raptæ
Dudum terrifico nostras Pie perculit aures
Murmure sed me adeo stravit dolor improbus inquam
Me me Alberte tuæ motus quoscumque sequentem
Fortunæ, ut subito correptus frigore membra
Torpuerim, ut gelido titubans vox hæserit ore,
Ut stupor insolitus mentem defixerit ægram,
Deprensus veluti sub querno tegmine pastor,
Cujus glandiferos populatur fulmine ramos
Juppiter, ut rutilo reteguntur lumine silvæ,
Et procul horrenti quatitur nemus omne fragore:
Labitur ille impos mentis, rigor occupat artus,
Stant immoti oculi, ora immota, immobile pondus:
Quod tum me censes potuisse effingere carmen
Ardentique tuo solatia ferre dolori
Vulnere pæne pari misere graviterque jacentem?
Ast ubi jam sese desertis sedibus infert,
Tristitia qui celeri obsedit præcordia cursu,
Sanguis, & exclusos vocat ad sua munia sensus.
Hæc tibi quæ forsan tarda intempestaque sordent
Ne refuge, haud duri canimus solatia casus,
Sed potius tacitos renovantia carmina fletus,
Ipse tuis lacrimis lacrimas miscere, gravique
Usque etiam cupio tecum certare dolore:
An quicquam dignum lacrimis, an flebile quicquam
Impia pectoribus poterunt immittere nostris?
Seu venit in mentem venerandæ gratia frontis,
Qua me, quaque alios quoscumque benignus amares
Excipere illa tui merito studiosa solebat,
Seu subit illius gravitas condita lepore

Elo-

Eloquii, quæ mæsta tui placare tumultus
Est animi, quondam cum ageret fortuna sinistra
Cum rebus malefida tuis, ut limina supplex
Exutus regno tereres aliena paterno:
Et quamvis per te multum tibi consulis ipse
Nec documenta parum sophiæ, quibus impiger omne
Impendis studium, prosint, tamen usque fateris
Juverit auditu quantum te cura parentis,
Sive pudicitiam tumulo spectamus eodem
Exanimem condi, probitas ubi clara, fidesque
Relligio, pietasque tua cum matre teguntur.
Heu morum exemplar, columen, tutela bonorum
Pica jacet veteris demissa ab origine Pici,
Laurentis Pici, qui te Saturne parentem
Rettulit, antiqui tu sanguinis ultimus auctor
Pica atavis generosa, animo generosior alto
Pica potens opibus, virtute potentior ipsa,
Inditium cum sæpe sui, tum protulit ingens
Prudentis vis illa animi, decor ille modesti,
Extincto genitore tuo, cum sola relicta est,
Et formosa, & adhuc vel in ipso flore puella,
Te puero nondum bimo commune tenente
Regnum cum patruo, & populi Carpensis habenas.
Ah male diversis amborum flexibus aptas.
Te puero, pueroque simul cognomine patris
Fratre Leonello, cujus vix sedula nutrix
Invalidum denis numerabat solibus ævum,
Tunc tibi, tuncque tuis adeo Pica optima rebus
Cavit, ut illi etiam deberi gratia possit,
Quod validus sceptris, & honore fruaris avito.
Tuncque adeo bene consuluit probitate pudori
Tunc, & perpetuos quoscumque exegerit annos,
Ut decus id, laudes hæ sint, ea gloria parta,
Quæ rediviva suas reparant post funera vires.
Hinc optare proci connubia tanta frequentes
Aut genere, aut opibus freti, dein poscere fratres
Primores populi ambire domestica matrum
Consilia, & crebros monitus adhibere faventum.

Mille petunt, petit ante alios, & fervidus instat
Ille Bianorei procerum ditissimus agri
Rodulphus Gonzaga potens majoribus armis,
Inclytus, Italia, & toto celeberrimus orbe,
Tum cupiunt fratres tedas crepitare secundas,
Et sibi Rodulphum geniali fœdere jungi.
Ergo illam precibus tangunt, rationibus urgent,
Utilitate movent sobolis, cui maxima tanti
Accedat tutela viri, seu mollius ævum
Claris formari exemplis, seu regna tueri
Consilio ve, opibusve, armisve poposcerit usus:
Quid faciat? teneræ jam primum commoda prolis
Anxia pertentant teneræ præcordia matris,
Sic tua nimirum vestræ ratione salutis
Cogitur a viduo genitrix discedere lecto.
Cujus, ubi supra muliebrem provida captum
Plenius inspecta prudenti a conjuge mens est:
Sic regni, ut thalami consors est sumpta virago.
Tum genitrix tua, cui clare est data copia agendi
Justitiæ vindex incorruptissima sacræ,
Dura malis, clemens miseris, gratissima justis,
Propositique tenax, atque imperterrita recti,
Perque gradus cunctos virtutis clara refulsit,
Clara refulsit, onus pariter subeunte marito.
Clarior at multo vacua cum tristis in aula
Magnanimi immatura viri post fata relicta est,
Namque diem multa Gallorum cæde cruentus
Extremum cum laude obiit Mavortius heros
Ad vada purpureo spumantia sanguine Tarri:
Tempore quo spoliis Rex agmina onusta Latinis,
Rex Carolus magni Caroli generosa propago
Ad gelidas Sequanæ ripas populator agebat,
Matribus, & trepidis lux detestata puellis.
Illa nimis lux sæva nota signanda perenni:
Præ cunctis sed Pica tibi sævissima luxit,
En vidua, & tutrix iterum mœstissima prolis
Bis geminæ superas melioris pignora sexus:
Namque duo, & totidem diversi parva fovebas.

An pupillarem prius eloquar auxeris ut rem?
An cultu assiduo natorum ut corda paternos
Indueris mores? certe rumore secundo
Utrumque, & multo laudari carmine dignum
Prætercam, sed & ista, sed & connubia natæ
Atque his plura sciens, nec possem singula, nec fas
Dicere, vel rudibus præsertim nota colonis,
Limpidus ochneis quacumque aut Mincius arvis
Inter arundineas it flexo limite ripas:
Quaque sinus, Benace, tuos imitatus apertos
Fluctibus, & fremitu, & spumantibus æstuat undis.
Aut Venetas quacumque Padus perlabitur oras,
Multa mole minax, multoque labore docendus,
Pinguibus & cultis, & aprico parcere ruri.
An quisquam summa virtutum deneget arce
Insedisse tuam, generose, Alberte parentem?
Aut virtus sermo merus est, & inutile nomen,
Aut opere, & claro penitus dignoscitur actu,
Cum medio rerum immersabilis enatat æstu.
Heu heu quæ sceleri debentur digna nefando,
Talia virtutum si præmia Pica reportat?
Sed quid inepta tuos renovabit musa dolores?
Sed duce me in lacrimas iterum cur ibis inanes?
Sed quid hians medicæ tractabo nescius artis
Vulnus opis quicquam nil post laturus amicæ?
Sed quid ego ereptæ crudelia fata parentis
In medium proferre loquaci carmine nitar?
Cum neque succurrat ratio solaminis ulla,
Qua tot deinde queam fluctus, quos ipse citarim
Imprudens, animique graves componere metus,
At reticenda nec est ea mors, cui maxima virtus
Causa fuit, nec enim vas exitiale cicutæ
Vult Aniti latuisse reus, nec virbius axes
Ancillæ, nec Pica feros quibus occidit animi
Liberius jam jam res ut sit acta docebo,
Unde queant magnum venientia ducere sæcla
Exemplum: humano leviter quam fidere quisquam
Ingenio possit, documento nec fuit illa

 Ab-

Absque aliquo moriens, cujus dum vita manebat
Omne olim fuerat studiis imitabile factum.
Illa severa adeo cultrix, Italique pudoris
Custos, illa adeo vindex labentis honesti
Extitit, ut facto turpi curaret ab omni,
Et levibus licet opprobriis, pulchrasque sodales
Ancillasque, domumque omnem servare pudicam,
Ne dum se similemque sui castissima quaerit;
Cui dum se digno ferventius haeret, & instat
Proposito, in se se muliebris suscitat iram
Flagrantem ingenii, quod amor furiavit iniquus
Et male suada Venus. quid non vesana libido
Mersa cupidinibus mortalia pectora cogit?

AD HERCULEM STROZZAM

Audivi, & timeo, ne veri nuncia fama
  Sit, quae multorum pervolat ora frequens.
Scin verum quaeso? scin tu Strozza? eja age fare,
  Major quam populi, Strozza, fides tua sit.
An noster fluvio misere? heu timeo omnia: at illi
  Dii prohibete, & sint irrita verba mea.
Et redeat sociis hilari ore, suasque Marullus
  Ante obitum ridens audiat inferias.
Fama tamen vatem sinuoso vortice raptum
  Dulciloquam fluvio flasse refert animam.
Scin verum quaeso? scin tu Strozza? eja age fare
  Major quam populi, Strozza, fides tua sit.
Ut timeo, nam vana soles plerumque referre
  Fama bonum, at nisi non vera referre malum.
Quamque magis referat saevum, crudele, nefandum
  Proh superi, est illi tam mage habenda fides.
Quod potuit gravius deferri hoc tempore nobis,
  Qui sumus in Phoebi, Pieridumque fide?
Quam mors divini (si vera est fama) Marulli
  Juppiter ut populi murmura vana fluant.
Scin verum quaeso? scin tu Strozza? eja age fare,
  Major quam populi, Strozza, fides tua sit.

Nam

Nam foret hæc gravior jactura mihique, tibique
Et quemcumque sacræ Phocidos antra juvent.
Quam vidisse mala, tempestate (improba sæcli
Conditio) clades, & Latii interitum.
Nuper ab occiduis illatum gentibus, olim
Pressa quibus nostro colla fuere jugo.
Quid nostra? an Gallo Regi? an servire Latino?
Si sit idem hinc atque hinc non leve servitium.
Barbaricone esse est pejus sub nomine? quam sub
Moribus? at dulcibus Dii date digna malis.
Quorum quam imperium glisconte Tyrannide tellus
Saturni Gallos pertulit ante truces,
Et servate diu dominumque, plumque Marullum;
Redditeque actutum sospitem cum sociis.
Qui possit dulci eloquio, monitisque severis
Quos musarum haustu plurimo ab amne tulit,
Liberam, & immunem (vincto & si corpore) mentem
Reddere, & omne animo tollere servitium.
Sit satis ereptum nuper flevisse parentem,
Ah grave tot iniquo tempore damna pati!
Tarchoniota aura æthenia vescatur: & inde
Cetera sint animo damna ferenda bono.
Scin verum quæso? scin tu Strozza? eja age fare,
Major quam populi, Strozza, fides tua sit.
At juvat hoc potius sperare, quod opto Marullum
Jam videor læta fronte videre meum.
An quid obest sperare homini dum grata finit res?
Heu lacrimis semper sat mora longa datur.

AD ALPHONSUM
Ferran. Ducem III.

Cum desperata fratrem languere salute
Et nulla redimi posse putaret ope,
Dis vovet Hyppolytus Getico dum currit ab orbe
Manibus ipse suum, vivat ut ille, caput.
Vota Deos faciles habuere, Alphonsus ab orco
Eripitur fratris fratre obeunte vices.

Morte tua Pollux redimis si Castora: munus
Accepturus idem das nec obis, sed abis.
Quod dedit hic numquam accipiet, nec lusus inani
Spe reditus avidi limina Ditis adit.

JANI FRANCISCI GONZAGÆ EPIT.

Quæ fuerant vivente anima olim, mortua membra
Absque anima tandem claudit humatu lapis.
Corporis affecti ærumnas novus incola cœli
Spiritus hîc gaudet deposuisse graves.
Quare animam Jani, seu corpus flere viator
Frustra hoc, sero illud, vanus uterque dolor.

FRANCISCI AREOSTI EPIT.

Hic Franciscum Areostum, uxor, natusque superstes
Nataque confectum composuit senio.
Quanti vis equitem precii tot & aspera vitæ
Emensum illæsis usque rogum pedibus.
Qui claram ob probitatem efferri totius urbis
Singultu & lacrimis ad tumulum meruit.

AD ALBERTUM PIUM.

Alberte proles inclyta Cæsarum,
Utraque nam tu gente propagini,
Ostendis Augustos fuisse,
Nobile principium tuorum:
Hac luce mecum lætitiam cape,
Sed quæ sit omni libera compede,
Ne sit mero frontem severam
Exhilarare pudor Falerno.
Nimirum amamus si genio diem
Sacrare, cum sint digna licentia
Exuberantis gaudii, atque
Immodicum petulantis oris.
Quæ mane nobis nutius attulit,
Fidelitatis nuntius integræ

A Gal-

A Gallico, qui nuper orbe
  Principibus rediit Latinis.
Vidisse dixit Lugdunii meum
  Gregorium, illum cui per Apollinem.
  Uterque nostrum debet ample,
  Quamvis ego magis, & magis te.
Tu litteræ quod multum Echioniæ
  Calles: tenentur primi aditus viro
  Huic, ast ego plus debeo, nam est
  Siquid inest mihi clari ab illo.
Parantem ajebat quam citius pote
  Transferre se ad nos, cui timui miser
  Vale ultimum dixisse, cum olim
  Ad gelidas veheretur alpes.
Jo redibit, qui penitus rude
  Lignum dolavit me, & ab inutili
  Pigraque mole gratiorem
  In speciem hanc Pie me redegit.
Jo videbo qui tribuit magis
  Ipso parente, ut quid dedit optime
  Mihi esse, cum tantum alter esse
  In populo dederit frequenti.
Virum boni Di rursus amabilem
  Amplectar, an quid me esse beatius
  Potest beatum, o mi beate
  Nuntie qui me hodie beasti.

GASPARIS ARGILENSIS.

DE PASTORE.

Mane ut erat, vili surgens de gramine pastor,
Ibat, & impastas sic agitabat oves:
Ignavum procede pecus, jam surgit in altum
Phœbus, & arentes lumine spargit agros.
Tu tamen huc illuc lentis mihi passibus erras,
Immemor ad flammas me properare meas.
Aut mecum gradere, aut nullo custode relictum,
Protinus a rabidis dilaniare lupis.

POMPEJI ARNOLPHINI LUCENSIS,

THYRSIS.

In obitum JULII Bruti.

Fistula quæ dulces Pastorum ludere Amores,
Et solita es curas pellere corde graves:
Hunc decet insueta profundere voce querelas,
Edere nunc tecum tristia verba sonos.
Aspice, ut obscuris se involvunt cæca tenêbris
Sidera, & assuetum Luna recusat opus:
Utque diem Phœbus ferrugine tinctus Ibera
Ante horam medio mersit in Oceano:

A 3 Ut-

Utque Æthra in pluviam se colligit; unque frigore
Intonat: & venti per nemora alta fremunt.
Scilicet extinctum primo sub flore juventæ
Daphnin & ipsa Deûm numina magna dolent:
Daphnin delicias pastorum, & gaudia ruris,
Aonii Daphnin spemque decusque chori.
Quem mors immiti confixit ferrea telo,
Nec lyra, fulgentes profueruntve gena.
Proh scelus indignum, fata ah crudelia, secum
Omnia quæ nobis eripuere bona.
Nam quis erit, faciles culto qui carmine Nymphas,
Aut canat agrestes, numina blanda, Deos?
Quis ducet lætas per gramina aprica choreas?
Ecquis odoratis sparget humum foliis?
Daphnis deliciæ Pastorum, & gaudia ruris,
Aonii interiit spesque decusque chori.
Qui si forte lyram plectro pulsabat eburno,
Dulciaque ex imo pectore verba dabat;
Cernere erat duras motare cacumina fagos,
Et sæva indomitas ponere corda feras.
O quoties illum gelida sub valle canentem
Pascua miratæ deseruere boves.
O quoties mistæ Faunis, Satyrisque Napææ
Securæ blandos conseruere choros!
Quin etiam celeres frænarunt flumina cursus,
Atque feri rabiem deposuere Noti.
Testis Arar, tacitis qui præterlabitur undis;
Et Rhodanus, rapido qui secat amne viam.
Nunc miser ille tacet; namque horrida Parca canentem
Ante diem campos misit ad Elysios.
Daphnis deliciæ Pastorum, & gaudia ruris,
Aonii interiit spesque decusque chori.
Quid tibi nunc, formose puer, quid carmina prosunt?
Parnassi sacras quid coluisse domos,
Omnia si tecum fata, invida fata, tulerunt,
Vatibus heu doctis fata inimica nimis?
Heu miserande nimis tibi nunc sub nocte profunda
Claudit perpetuus lumina fessa sopor.

Quid

Quid viridi cinxisse juvat sua tempora lauro,
Illa licet spernat fulmina sæva Jovis,
Spicula si mortis valido contorta lacerto
Contemnunt leges, pulcher Apollo, tuas?
I nunc carminibus confide, i, carmina jacta:
Scilicet hæc mortis frangere tela queunt.
Daphnis deliciæ Pastorum & gaudia ruris,
Aonii interiit spesque decusque chori.
Daphni tuum interitum Nymphæ flevêre decentes,
Et manibus flavas diripuere comas,
Et nuda infestis laniarunt pectora pugnis,
Unguibus & roseas dissecuere genas.
Pan Deus Arcadiæ calamos confregit agrestes,
Et nemora implevit quæstubus alta suis.
Te te etiam vatum fleverunt præmia, Lauri,
Et violæ, & quicquid florida prata ferunt.
Echo etiam hæc crebris iteravit verba querelis,
Aonii periit spesque decusque chori.
Vos jam vos claro persolvite justa sodali
Pastores, cinerique ultima dona date.
Texite pars virgis crates, & molle feretrum,
Nec pigeat multa composuisse rosa.
Par puerum tristi sublimem in stramine ponant,
Atque humeros oneri supposuisse juvet.
Addant se socios, pulcher quos Daphnis amabat,
Quos suus in vita dulcis alebat amor.
Quorum alii cytharam auratam, fragilesque cicutas,
Curvum aliique pedum, & languida serta gerant;
Pocula nec desint, nec præmia victa canendo,
Præmia, quæ doctus plurima Daphnis habet.
Post pecoris quondam felix tutela sequatur
Harpalus, & domini tristia fata gemat.
Daphnis deliciæ Pastorum, & gaudia ruris,
Aonii interiit spesque decusque chori,
Sectetur tandem mœstam longo ordine pompam
Impexa hirsutas rustica turba comas.
Interea Nymphæ, placidis qua leniter undis
Serpit Arar, Dryadum dulce levamen Arar,

Den-

Densior & rapidos qua populus alba calores
Defendit, pulchris conspicienda comis:
Funereas spargant frondes, mollesque hyacinthos,
Flentesque exanguem constituant tumulum.
Tityrus hic mœsta compellet voce sodalem,
Versibus & Daphnin tollat ad astra suum.
Hinc tepidi lactis latices, vinumque sepulchro
Inferat, & sacro contegat ossa thoro:
Carminaque inscribat dulcem testantia amorem,
Garrula quæ ventis silva agitata sonet.
Hic jacet ante diem crudeli funere raptus
Daphnis Aquitani gloria prima soli,
Daphnis deliciæ Pastorum, & gaudia ruris,
Aonii Daphnis spesque decusque chori.
Hæc Thyrsis, mœstæ responsant undique valles,
Dum deflet mœstis Daphnin arundinibus.

Ad Alexandrum Sfortiam Cardinalem, Felsin. & Flamin. Legatum Pontificium.

O decus Italiæ, & magnæ spes maxima Romæ,
Cujus purpurea cinguntur tempora vitta,
En tibi vernantes alieno tempore flores
Felsinei effundunt colles, Rhenusque bicornis
Altior insurgens pleno provolvitur alveo,
Et fortunatum tanto se Principe jactat:
Qui regere imperio populos, pacemque tueri
Novit, & Astream summo deducere Olympo:
Per quem cana fides, tantisque objecta periclis
Relligio, solio tandem redduntur avito.
Aurea quisnam ergo suspiret sæcula? Divi
Ecce iterum nostros dignantur visere cætus.

In puerum pene mortuum.

Contigerat virga puerum Cyllenius atra
Clam Phœbo, ad Stygios compuleratque lacus:
Id metuens, ne si maturos impleat annos,
Illius eloquio mors det acerba manus.

At Phœbus, puerum a teneris quem eduxerat annis,
Infantemque suo foverat usque sinu,
Æthereа exanguem revocans ad sidera, dixit,
Ludi, non ludi sit potuisse satis.

In Chloridem.

O modo me nitidis spectet mea Chloris ocellis,
Phœbe vale, æternum Calliopea vale.
Phœbe vale: hæc etenim si quem placido aspicit ore,
Ille potest Phœbum vincere carminibus.

De Hippolyto Capilupo.

Hippolytum quondam extinctum pia munera Phœbi
Dianæ casto restituere suæ.
Extinctum Hippolytus culto nunc carmine Phœbum
Suscitat, Aonio restituitque choro.
Miramur Divos mortali reddere vitam?
Miremur vitam reddere Diis hominem.

Ad Julium Syrenium Theologum.

Jule, decus Mundi, cœlo demisse sereno,
Ut doceas, quæ nos ducat ad astra, viam:
O mihi Syrenum cantus si Musa dedisset,
Fovissetque suo Calliopea sinu,
Ut possem digna tua facta intexere chartis,
Versibus & laudes æquiparare tuas.
Tunc ego non flavas volvit quas Hermus arenas,
Gemmiferi optarim non mihi Gangis opes:
Quandoquidem illa tuum quæ præfert pagina nomen,
Sola potest cunctas vincere Olympiadas.

In Francisci Panigarolæ Concionem.

Dum Jovis ætherii leges mandataque nobis
Miro animi studio Panigarola refert:

Quis-

Quisque sui oblitus narrantis pendet ab ore,
Cogitur & sceleris pœnituisse sui.
Nec mirum: proprias tibi nam Cyllenius alas
Præstitit, & faciles in tua verba sonos;
Queis potes assiduè superas volitare per oras,
Abditaque æterni prodere sensa patris.

Tityri reditus. Pro Lælio Antigonio Mantuano.

Nymphæ, Felsineus vitreo quas gurgite Rhenus
Claudit, & auratas abluit amne comas.
Nunc agitare leves per gramina aprica choreas,
Nunc decet & sertis implicuisse caput.
Fatidicæ tandem linquens sacra mœnia Mantus
Tityrus Ausonii flosque decusque soli.
Et redit; & secum comitata Cupidine parvo
Ipsa Venus colles deserit Idalios.

Ad Cæsarem Aventium Lucensem.

Cæsar, quem Musæ Phœbei numinis instar
Miratæ, mira relligione colunt:
En frustra imbelli cythara, rudibusque Camœnis
Aggredior laudes commemorare tuas.
Namque prius Libyco latitantes gurgite arenas,
Et possim æquoreas dinumerare feras:
Atque foret levius nutantia sidera mundi,
Et geminos humero sustinuisse polos.
Ergo si taceo, vel si non digna repono,
Utraque damnando crimine culpa caret.

In Jo. Austriaci Effigiem.

Alter adest, forti referat qui pectore Achillem:
Quis referat docto carmine Mæonidem?
Parva loquor; desint vires, & carmina Homero,
Quin etiam Phœbus non satis apta canit.

Hunc

Hunc nam si spectes, quidquid veneranda vetustas
Intonat, id nugas dixeris esse leves.

In Academiam Liberam.

Ingredere o quisquis Musarum captus amore
Optas Phœbæa nectere fronde caput:
Has etenim sedes, spretis Aganippidis undis,
Ipse pater Phœbus, Pieridesque colunt.

Ad Laurentium Gambaram.

Grande decus vatum, Zopi, cui laurea circum
Tempora cana nitet, cui Pindi cultor Apollo,
Aonidesque Deæ doctissima carmina pangunt,
Ut possis solus dignis celebrare Camœnis
Farnesiumq; & dignas Heroi texere laudes,
Romula cui tellus divum impertitur honores:
En unquam claro sese diffundet Olympo
Illa dies, tum cum vestigia certa sequutum
Me tandem sacro Parnassi in vertice sistas?
O ego quos cantus, quæ tunc ego carmina dicam?
Quas tibi tunc referam tali pro munere grates?
Interea invito conscriptos numine versus,
Et pastoralem, quæso, ne despice Musam.
Ille etiam Phœbo genitus Rhodopejus Orpheus,
Quem memorant cantu immites placasse Leones,
Vulsisse & veteres imis radicibus Ornos,
Frenasse & rapidi currentes fluminis undas,
Et prius immotos traxisse ad carmina montes,
Cum primum juvenis plectro tentasset eburno
Auratam patris cytharam, primosque dedisset
Ore sonos, risum adstanti movisse parenti,
Purpureoque genas, fertur, pinxisse colore.

Ad

Ad Camillum Bosium.

Cur semper libris noctesque diesque fatigas
 Mentem, animumque tuum?
Nec potis est quisquam doctis te avellere chartis
 Ardui Aristotelis?
Omniaque evolvis divini scripta Platonis,
 Socraticamque domum?
Nonne vides varias iterum redeuntibus annis
 Semper inesse vices?
Ver sequitur æstas, æstatem pomifer annus,
 Brumaque cana subit.
Sic quoque tu. Bosi, sapiens miscere memento,
 Gaudia tristitiis;
Nec te commoveant paucorum exempla virorum.
 Socraticusque rigor.
Sed duce natura potius; Genioque ministro
 Utere, quanto licet.
Non semper glacie consistunt flumina acuta
 Fertilis Armeniæ;
Usque nec Jonias tempestas concutit oras
 Fluctibus imparibus.
Nec silvis Boreas lætum decerpit honorem,
 Graminibusque decus.
Tu contra libris semper stas obrutus altis,
 Lætitiamque fugis:
Deque die spernis fallaci demere ludo
 Particulam solido.
Lucifer exoriens, & mergens se Hesperus idem
 Oceani in gremio,
Te reperit sacros perpendere mente labores,
 Et sapientum opera.
Demens, heu nimium demens, nimiumque severo
 Ingenio juvenis: [mum
Contrahere immensam spem animo quid nos juvat, al-
 Si rapit hora diem?
Vivimus incerti, nam cras properantibus horis
 Forte erimus cineres.

Surge age rumpe moras igitur, te hisque eripe tandem
Sollicitudinibus.
Desere dilectam nimium tibi bibliothecam,
Quinquatribusque cole.
Nunc est potandum, nunc bacchanalia gratis
Concelebranda jocis;
Nunc genio indulgere licet, nunc Cæcuba curas
Dulcia longe abigant.
Nunc valeant procul hinc veteres, rigidique Catones,
Et Numa cum Curio:
Nunc furere est tempus, nunc ebria tempora cingat
Populus Herculea.

De Aurietta Auria.

Auria bellatrix clypeum tractabat, & hastam,
Fœdaque cogebat vertere terga Getam.
Vidit, & armatæ deceptus imagine formæ,
Bellonam Armipotens credidit esse Deam.
Mox ubi sanguinea victricem excedere pugnam,
Loricamque gravem deposuisse videt;
Et Tyria ornatam aspexit procedere palla,
Idaliam demens tunc putat esse Deam.
Advolat, & tenero circundare brachia collo
Ardet, & assueto membra fovere sinu.
Illa negat, vultuque Deum, dextraque repellit,
Adjicit, & sævas tincta pudore minas.
Tunc demum intactam se se offendisse Dianam
Credidit, audaces continuitque manus.
Sic Veneris formam, Bellonæ fortia facta,
Dianæ mores, Auria sola refert.

De Cloride.

Candidior nivibus Chloris mea, frigidiorque est:
Atque eadem pectus torret acerba meum.
Sic mihi sic nivibus flammæ, flammisque nives sic
Insolito junctæ fœdere bella movent.

Na-

Natura has rerum ſtuduit componere lites.
Unius in miſeri ſcilicet exitium.

Ad Tryphonem Bentium.

Benti, ſic tibi Juno Juppiterque
Æque, ac Pierides novem ſorores,
Et Phœbus pater, & Minerva Pallas
Opes contribuant ſuas benignè;
Sic æque invideant beatiores,
Et æque invideant boni poëtæ,
Hi ſuaviloquis tuis camœnis,
Illi turgidulis tuis crumenis:
Ut me perpetuo tibi obligaſti
Non tantum omnigena eruditione,
Qua cunctos ſuperas mage eruditos,
Quam morum probitate, candidoque,
Et præſtante animi tui nitore;
Quo ſic Socraticum ſapis leporem;
Ut ſæpe in dubium voces apud me,
An Tryphon mage Socratem æmuletur,
Socrates magis an ſuum Tryphonem.

In Verſus funebres.

Hos ſibi verſiculos, vivat ſi Egnatius ille,
Mercatos multo redderet ære ſuos.

De Leone roſam unguibus prerepente, qui gentis Paſquæ eſt inſigne: ad Octavianum Paſquam.

Eſt roſa flos Veneris, Leo Martem in prælia ducit:
Et Deus hic fortis, mitis at illa Dea eſt.
Servandum hinc animum forti ſub pectore mitem
Clara ſuæ gentis ſtemmata Paſqua docent:
Gentis Paſqua tuæ, multos quæ invicta per annos
Fortunæ, & ſenii vulnera nulla timet:

Exurgens veluti ramis felicibus arbos,
Spernit Hyperboreas fronde virente minas.
Sic illi æternum, parcat Jovis ira tonantis,
Octavi, & cultu surgat in astra tuo.

In Ocymi emblema: pro eodem.

Ocyma, quæ teneris spectas viridantia ramis,
Pictaque formosis luxuriare comis:
Tacta solent leviter suavem diffundere odorem,
Atque eadem tetrum mittere pressa nimis.
Hæc olim Insubridum (quis credat?) Principis iram
Fregere, & patriæ deposuere jugum.
Consilio, Marchese, tuo: tu munere parvo
Quippe doces magnos imperitare duces.
Nunc tibi materno conjunctus sanguine Pasqua
Stemmata jure suo vendicat illa sibi.
Disce hinc quisquis ades, quid sæpe occasio prosit,
Omnibus & rebus disce adhibere modum.

BENE-

BENEDICTI AVERANII

FLORENTINI.

AD FERDINANDUM

Etruriæ Principem.

QUalis erat, quum Regna puer Latonia Phœbus
 Viseret, aut fontes, Aonis ora, tuos;
Quem circum Nymphæ, circumque Heliconides omnes
 Duxerunt agiles per juga læta choro,
Blandaque divino cecinerunt carmina plectro,
 Carmina quæ rapidos detinuere Notos;
Talis adest Princeps; hilares mihi ludite Musæ;
 En venit, & tenero pulchrius ore micat.
Nunc vos arguto voces inflectere cantu;
 Nunc decet Aoniæ tangere fila lyræ.
Vestris ille choris, & dulci carmine gaudet;
 Gaudeat, & facili combibat aure modos,
Ut quondam ingentum proavorum exempla sequutus
 Ornet Apollineas, & tueatur opes.
Illum Pieridumque chorus colat omnis, & omnis
 Vatum Phœbæis turba verenda sacris.
Vera cano, venerande Puer; tibi Castalis unda
 Serviet, & Pindi non leve Numen eris.
Otia tu placidis facies tranquilla Camœnis.
 Vatibus ingenium, materiamque dabis.
Te quicumque bibent Cyrrhæ felicius amnes,
 Non humili cupient concinuisse lyrâ.
Tu modo Pieridum votis assuesce vocari,
 Obsequium & placido lumine cerne meum;

Quæ tenues elegos lusit tibi parvula, tecum
Crescet, & haud parvum Musa movebit opus.

In ejusdem Natalem.

Jam lux Eois lætissima nascitur undis,
Quæ te olim Ausoniæ spemque, decusque tulit.
Natali formosa tuo Florentia gaudet,
Et pro te supplex annua vota facit.
Me quoque sacra juvat Genio celebrare potenti
Libantem annoso pocula plena mero,
Pegasides Nymphæ pia numina vatis adeste,
Si vos dilecti Principis urit amor.
Vos, dum thura damus, niveâ cum veste venite,
Et nitidas molli cingite flore comas;
Nec tam ferte sacris, quas fert Panchaia merces,
Nec tam Mopsopiis dulcia liba favis,
Quam de Castalio jucundius amne petitum
Nectar, & Aoniis dona beata jugis;
Et docto resides impellite pollice chordas,
Et Genium lætis concelebrate choris.
Hinc Ferdinandum sonet utraque nobilis Arni
Ripa, sonent Floræ mœnia lata suæ.
Huic faciles Divos, & candida fata precari,
Euboicosque annos, Nestoreosque decet.
Hanc tamen egregie par est optare beatam,
Ominibus faustis & celebrare diem.
Hæc est illa dies, qua non affulsit Etruscis
Lætior, aut votis ulla petenda magis,
Qua caput inseruit felix Etruria Cœlo,
Et Tyrrhena stetit Principe fulta Domus,
Grata domus Phœbo, cui semper maxima vates
Cura fuit, doctas & coluisse Deas,
Et claras augere opibus regalibus artes,
Et priscum tenebris eripuisse decus.
Quare, Pierides, dulcem testemur amorem,
Testemur celebri gaudia nostra die.
Vos meminisse decet, quæ carmina Phœbus Apollo
Præsagâ fertur concinuisse lyrâ.

Na-

Natus eras, Auguste Puer, Tyrrhena sonabat
Undique gratantum vocibus Aula piis;
Lætitiaque animos ad sidera, speque superbos
Tollebat pulso regia Flora metu;
Quum populos inter lætantes lætus Apollo
Fatidico tales protulit ore sonos.
Salve, Magne Puer, quamvis insignis avorum
Gloria se titulis tollat ad astra suis,
Majorum eximiis vinces virtutibus acta,
Et magis ipse tuâ laude canendus eris;
Nam sic Imperii moderabere frena potentis,
Ut redeat Tuscis gloria prisca tuis.
Tecum sancta fides, tecum clementia, tecum
Aurea pax gentes, & Themis alma reget;
Tyrrhenosque Ceres, & dulcis amabit Jacchus,
Et bona perpetuas copia fundet opes;
At monstrum infelix livorque, & turpis egestas
Invisum condet sub Phlegethonte caput.
Nec tibi vis animi deerit, nec vivida bello,
Quæ facile hostiles dextera frangat opes,
Utque geres laudanda, illos mirabere, Princeps,
Heroum digno qui decus ore canunt,
Hinc & Apollineas artes, Musasque fovebis;
Hinc vetus ingeniis restituetur honos.
Hæc cecinit Phœbus, nec sancta oracula Phœbi
Irrita præcipites diripuere Noti.
Nam manifesta fides, en Principis anteit annos,
Quæ tenero virtus pectore adulta viget:
Jam colit egregias studiis ardentibus artes,
Jam sequitur Phœbi, Pieridumque choros.
Moribus his validam, Superi, donate juventam.
Et senium vivax, perpetuumque decus;
Natalisque dies, quo nunc Etruria gaudet,
Felici redeat candidus usque pede.

IN EUMDEM
Laudatur venationis studium.

Dum tu, Magnanimi Proles augusta Parentis,
  Ferdinande, moves arma inimica feris;
Nec tantùm gaudes imbelles figere damas,
  Cervorumque sequi lata per arva greges,
Sed cupis horrendos invadere comminus apros;
  Et placet e forti gloria parta ferâ;
Vibrantem tenerâ victricia spicula dextrâ
  Vidit Nympharum læta Diana choris;
Et mirata decus formæ vestigia pressit,
  Laudavitque agiles ad sua dona manus.
Hinc ait: Etrusci salve spes altera Regni,
  Progenies Magno digna Parente, Puer.
Quam lætor, dum te video pulcherrime rerum
  Florentem studiis, conspicuumque meis.
Nam coluisse meas quis possit dignius artes?
  Quis tantum Nymphis, & mihi ferret decus?
Par tibi fortunæ est tenero maturius ævo
  Ingenium, egregiis mens generosa bonis,
Et pudor ingenuus, probitasque, & nobilis ardor,
  Quo mea, quo Phœbi munera lætus amas.
Nec puer Ascanius tantum indole claruit altâ,
  Misit in hostiles quum fera tela globos.
Segnior Hippolyto virtusque, & dextera forti,
  Nec vigor in niveo corpore tantus erat.
Tu seu tela vibras agili contorta lacerto,
  Impiger & pugnæ jam simulacra cies,
Sive premis cursuque feras, telisque fugaces,
  Inque meas artes incubuisse juvat,
Ostendis claro te natum e sanguine Regum,
  Altaque virtutis das documenta tuæ;
Seu celerem sublimis equum compescis habenis,
  Sive jubes volucri carpere prata fuga;
Seu docilem gaudes in gyrum flectere cursum,
  Natus Amyclæâ Matre videris Eques.

Jam

Jam quum Phœbeas animum convertis ad artes,
Et sacer Aonidum pectus adurit amor,
Flagrantem studio miratur Delius ipse,
Et stupet ingenium Calliopea tuum.
Sed quamvis felix te semper gloria tollat,
Condecoretque sequax gratia, quidquid agis,
Nil te, Magne Puer, tantum decet ars mea, quantum
Quam Reges, magni quam coluere Dei,
Quum juvat umbrosa indagine claudere valles,
Turbatasque sequi per juga summa feras,
Altius insurgis, tractantis & aspera tela
Divinum egregio fulget in ore decus.
Tunc roseos vultus, & lumina blanda Napææ,
Tunc & Apollineas obstupuere comas.
Ipse manus, celeresque pedes laudavit Apollo,
Et solùm telis tela minora suis.
Perge, Puer, tales nec tu contemne labores,
Ferdinande, meos neve relinque choros.
Hæc tibi magnarum virtutum elementa futura,
Hæc tibi mansuræ semina laudis erunt.
Scilicet his olim studiis exercita virtus
Crevit, & Heroum vexit ad astra decus.
Hac primam in silvis exercuit arte juventam,
Qui puer Astyagi jam metuendus erat;
Ille, pharetratam qui Persida victor, & Indum,
Et tenuit sceptris ultima Bactra suis.
Ipse etiam Æacides Grajûm fortissimus Heros,
Quo duce barbaricas Græcia fregit opes,
Dardana Peliacis meditatus bella sub antris
Erudiit fortes hac puer arte manus;
Et qua concussit Neptunia Pergama dextrâ,
Gaudebat trepidas hac agitare feras:
Parva loquor; Phœbo placuerunt talia, Phœbum
Venantem saltus detinuere mei;
Utque damas capreasque puer, cervosque solebat
Figere, & hinc illi præda triumphus erat.
Hinc est addita Deo virtus, hinc vertit in hostes
Arma, quibus pavidas fixerat ante feras.

Et

Et quum vesano tellus concussa tumultu
Ipsa daret Natis impia tela suis,
Non timuit vastâ tendentes mole Gigantes
Pelion Ossæis imposuisse jugis;
Et stetit Enceladum contra, Latonia tela
Ausus Phlegræis opposuisse minis,
Altaque fulminei defendit regna Parentis
Impiger, atque ipso vix genitore minor.
Huic similis formâ, Puer, es, pulcherrime, talis
Ille oculis, roseo fulsit & ore puer;
Et quas nunc solers artes colis, ille colebat,
Et qua nunc præstas indole clarus erat,
Et virtute parem finget te serior ætas
(Si modò fas hominem composuisse Deo)
Utque minas fratrum non horruit altus Apollo,
Titanum & diro sanguine tinxit humum;
Sic tibi non animus, non dextera segnis in hostem,
Armarit si quos in tua regna furor.
Etrusci colles, Cœlo gratissima tellus,
Quam placidus vitreis irrigat Arnus aquis,
Quæ vobis Magni lætissima munere Cosmi
Aurea pax floret, floreat illa diu,
Et vos flava Ceres, & vos pulcherrimus Evan
Muneribus certent usque beare suis,
Ingeniisque, opibusque, & sanctis moribus ornet,
Augeat atque omni Juppiter altus ope;
Et procul absit amor cædis; Tyrrhenaque semper
Nesciat hostiles terra beata minas.
Sed quoniam constans nihil est Mortalibus usquam,
Versat & instabiles fors, variatque vices,
Et furiis Mars sævus, & implacabilis ardet,
Æternam & pacem gentibus esse vetat,
Si quid fata parent, si quid fortuna minetur,
Rumpat & armipotens otia vestra Deus;
Felices tanto vos Principe, quanta triumphis
Crescet materies, lauriger Arne, tuis?
Thessala non tantum sese jactavit Achille,
Nec Theseæ tantum Cecropis ora suo;

Hoc

Hoc quantum se se tollet sublimis alumno
Magnorum Tellus mater Etrusca Virûm.
Scilicet hic, veterum qui maxima facta virorum,
Semideûmque decus vincere possit erit.
Nec minùs egregias artes, quibus aurea floret
Pax, & tranquillum pacis amabit opus,
Addere virtuti stimulos, & præmia laudi,
Suppliciique metu continuisse malos,
Mitibus imperiis gentes frenare superbas,
Utque suis Regni consuluisse bonis,
Et facere ingeniis, & amicis otia Musis,
Clara nec in tenebris facta jacere pati.
Hæ Ferdinando tranquilli pectoris artes,
Hoc studium placidæ nobile mentis erit.
Gaude Magnanimûm Genitrix Florentia Regum,
Tusca videt placido lumine Regna Deus;
Nam quæ tranquillo felix Etruria Cosmo
Laudibus, atque opibus floret adaucta novis;
Non minùs & Nati virtutibus inclyta crescet,
Non minùs alta suum tollet ad astra caput.
Magne Puer, quum firma Virum te fecerit ætas,
Tunc populis condes aurea sæcla tuis:
Tu lux Ausoniæ, tu spes fidissima gentis,
Exemplum & magnis Regibus unus eris.
Felix illa dies, quum tu plaudente Senatu
Aurea cum Magno sceptra Parente geres;
Et Genitor tantæ partem deponere molis,
Gaudebitque humeris imposuisse tuis,
Te lætum aspiciet tunc Æthere lætus ab alto,
Monstrabitque artes Juppiter ipse suas,
Queis populos frenare queas, & condere leges,
Publicus unde tibi concilietur amor.
Hæc tibi contingent olim, nunc mollior ætas
Aptior est nostris, Pieridumque choris;
Hos cole, ut & vigeat mens doctas culta per artes,
Et firmet gratus fortia membra labor.

Amoris contemptus.

Quid mihi, sæve Puer, vulnus crudele minaris?
  Quid petis immiti ferreus igne sinum?
Imbelles depone faces, depone sagittas,
  Et tua victus, Amor, corda superba doma.
Tu licet Idaliis armes nova tela venenis,
  Et graviora mihi nectere vincla pares,
Et tecum fratres, & tota Amathusia regna,
  Et Venus ardentes ventilet ipsa faces;
Me numquam vinces; numquam, Puer improbe, coges
  Fortia materno subdere colla jugo.
Nempe tuis mea mens non est obnoxia telis,
  Quæ Cypria Numen colet inulta Dea:
Nec mihi sunt duro circumdata pectora ferro,
  Nec mihi Sithonio corda sepulta gelu;
Me mea Calliope, tuusque Minerva pudicis
  Non sinit invitum succubuisse tibi.
Illa mihi flammis animum felicibus urit,
  Hæc regit, & Cyprias aurea vincit opes.
Quid tibi, quid mecum est? non sum tua præda, Cupido.
  Nec possum castris utilis esse tuis.
Me Phœbo vigiles juvat usque impendere noctes,
  Et Veneri castas præposuisse Deas.
Otia te, lectusque juvat genialis, & umbra,
  Lususque, & nimio mensa proterva mero:
Tu levis in molli recubas violaque, rosaque,
  Inque puellarum, desidiose, genis.
Hîc regnant arcusque tui, celeresque sagittæ,
  Hîc tibi jactandas dat Cytherea faces.
Nec tamen hinc omnes uris violentus, & omnes
  Cogis vincla pati, servitioque premis.
Scilicet hæc Cyprii est immensa potentia Regni,
  Hæc est illa tuus vis metuenda tui;
Si quem forte juvat lasciva licentia, si quis
  Idalium properat sponte subire jugum;
Aut multo madidus gaudet conviva Lyæo,
  Protinus ille tuo saucius igne gemit;

At

At quicumque tuos ignes, tua spicula temnit,
Et fugit insidiis gaudia plena tuis,
Insanas non ille faces, non vulnera sentit,
Nec dominæ duras excubat ante fores;
Despicit ambrosios vultus, & lactea colla,
Oraque Pæstanis invidiosa rosis;
Nequidquam crines, nequidquam lucida fulgent
Lumina tranquillis æmula sideribus;
Et blandi risus, & quos Venus afflat honores,
Et Charites frustra dulcia bella movent.
Scilicet haud humiles quæ volvunt sobria curas
Pectora, non facies ulla movere potest.
Quid Cephalum memorem, qui te contempsit amantem,
Candida purpureo, quæ vehis ore diem?
Non Laertiaden cepit formosa Calypso,
Nec Circe blandis insidiosa modis.
Pulchra erat Ægidæ Conjux Minoia, casti
Non tamen Hippolyti pectora flexit amans.
Ah quoties lacrimis, precibusque, & supplice formâ
Vincere tentavit Cressa puella Virum:
Illa truces fletu poterat placare leænas,
Et poterat vultu sollicitare Jovem;
Non potuit Juvenis mentem lenire, fugaces
Ut Phædræ vellet posthabuisse feras.
Respuit illecebras, & dona Cupidinis Heros,
Et stetit indomito in pectore dura silex;
Sæpe Amor injectis præcordia figere telis
Contendit, rapidas supposuitque faces:
Infelix fractas vidit sua tela sagittas,
Protinus extinctas ingemuitque faces.
Gratia magna tibi domitrix Dictynna ferarum,
Nempe tuo ferus est numine victus Amor.
Tu, Dea surgentes vetuisti crescere flammas,
Et lasciva pium lædere tela sinum.
Te Duce Thesides silvas tendebat in altas,
Fortis & horrendis bella movebat apris:
Te duce gaudebat cervos agitare fugaces,
Et captas altâ claudere valle feras.

Ars

Ars tua lascivas componit, Delia, curas,
Et contempta Venus vincitur arte tuâ.
Ipse ego ne possem sentire Cupidinis ignes,
Venator colerem sacra, tuosque choros;
Sed me Calliope, me Rex Heliconis Apollo
Detinet, & studiis culta Minerva meis.
Pace tuâ, Dictynna, magis Tritonia Virgo
Me movet, & blandis Calliopea modis.
Candida Calliope placido me lumine vidit
Nascentem, blando continuitque sinu.
Et me Pallas amat, cujus & dulcibus implet
Pectora, nativas sollicitatque faces,
Nec sinit immitis dominæ me sæva timere
Imperia, aut vinclis inseruisse manus.
Et me tollit humo sublimem, & semina rerum,
Naturæque vias quærere Diva jubet.
Te sequor, o veneranda, tuo me numine plenum,
Socratico nectar ducere fonte juvat.
Ite procul curæ, penetralia visere Mundi,
Æthereosque orbes me rapit acer amor.
Aspiciam, quæ vis immensum volvat Olympum,
Quæ Siren dulci temperet Astra sono;
Cur micet horrendo feralis crine Cometes,
Quo trifidam accendat Juppiter igne facem.
Hinc ego Castaliamque undam, Phœbæaque Tempe
Invisam, & silvas, Pinde canore, tuas.
Et me Pindaricos fas quippe accedere fontes,
Et fera Mantois bella tonare modis;
Ut magno pugnas, & Reges ore canentem
Me meus attonitis audiat Arnus aquis,
Miratusque suum civem grave dicere carmen
Imponat nostris laurea serta comis.
Sic ducam Idaliâ victor de plebe triumphum,
Impositoque premam te pede, turpis Amor.

Ut

Puellæ Laus.

Ut quæ vere novo Paphiis rosa nascitur hortis
Pulchrior, & Dominæ tincta cruore suæ;
Et specie vernis, & grato præstat odore
Floribus, & late conspicienda nitet,
Hac Nymphæ cupiunt flavos redimire capillos,
Hanc gerit ornatis & Venus ipsa comis.
Sic formosa nites æquales inter, & omnes
Sic roseis vincis, culta puella, genis;
Splendida nam Charites tibi munera mille dederunt,
Et formam Cypris jussit habere suam;
Illa tibi niveasque manus, & lactea colla,
Intactâ finxit candidiora nive,
Purpureas imitata rosas & labra, genasque,
In quibus & formæ flos, & amoris inest;
Flaventesque comas, formosaque lumina fecit,
Æmula luminibus sideris esse sui.
Hæc Cytherea tibi dedit aurea dona; quis autem
Enumeret, faciles quæ tribuere Dei?
Magnanimam mentem finxit tibi Juppiter auctor,
Ingeniumque sagax docta Minerva dedit;
Affudit Juno capitique, humerisque decorem,
Ut non pulchra magis, quam veneranda fores;
At quæ formoso stat blanda modestia vultu,
Te decet, & flammas semper amoris alit:
Insidet & roseo Dea Suada loquentis in ore,
Eloquiumque alto e pectore dulce trahit.
Ipse tibi vocem Phœbus dedit, ipsa canenti
Tradidit argutam Calliopea lyram;
Et rigidas victor mentes domat, aspera bella
Dum movet, inque genis excubat acer Amor.
Singula quid memorem? formam tibi Numina Divum
Cœlicolum formis cuncta dedere parem;
Et fecere piam, fecerunt pectoris alti
Præstantem egregiis, ingeniique bonis.
Hinc omnes uris, cunctorum hinc causa malorum es,
Quæ parit, & nobis nutrit acerbus Amor.

Nam

Nam velut humano generi Pandora superbis
Muneribus Divum perniciosa fuit;
Sic tibi, quæ faciles tribuerunt munera Divi,
Ah miseris luctum perniciemque ferunt.
Illa sed emisit damnoso e vase malorum
Agmina, tu pulchris candida luminibus.
Nam quicumque tuos adversus spectat ocellos,
Ah crudele miser vulnus amoris habet,
Illius & mollis populatur flamma medullas,
Et desiderio pectora victa gravi;
Et semper lacrimas, semper suspiria ducit,
Et semper curis anxius usque gemit,
Et furit infelix, intabescitque, nec umquam
Illum blanda quies, aut sopor altus habet,
Caligant oculi, fessos tremor occupat artus,
Et concussa gravi turbine corda micant.
Tantum, pulchra, malum, Virgo, es Mortalibus ægris,
Exitio quorum forma reperta tua est.
Nec tamen incuso fulgentia lumina demens,
Nec faciem damno, cara puella, tuam;
Nam quis Cœlicolûm formas odisse protervus
Audeat, aut magnos increpuisse Deos?
Non tamen ora licet Cœlestum impune tueri,
Et visi damno sæpe fuere Dei.
Ipse oculis caruit, vidit qui Pallada vates,
Candida dum puro in gurgite membra lavat;
Spectantem, Actæon, te corpora nuda Dianæ
Sævior immitis perdidit ira Deæ;
At miseram Semelen votis culpanda superbis
Dum videt ora Jovis, fulmineamque facem,
Mors rapuit, magnique exussit fulmen amantis,
Et cecidit quamvis grata puella Jovi.
Quæ si vera ferunt vates, augusta nec umquam
Cernere magnorum profuit ora Deum;
Non miror formam qui te Cœlestis habentem
Aspiciunt, subito tristia damna pati.

In laudem Divae

MADGALENÆ PACTIÆ

HYMNUS.

Calliope, noſtris felix allabere ceptis,
Et tu, Phœbe, novas in carmina ſuffice vires;
Magnum opus aggredior; nunc o felicibus ora
Solve modis, mentemque auris audacibus imple,
Nunc animum trepidantem alto ſe credere Cœlo,
Hærentemque ſolo ſublimem attolle: volatu
Æthereo duc o volucrem per devia mentem,
Et mecum molire viam, qua nubila vincam,
Arduaque immenſi tranem penetralia Mundi.
Aut (quoniam non Pierides, non altus Apollo
Audet opus tentare) meis, pulcherrima, votis,
Diva, fave, Civem quam nobilis Arnus adorat.
Ignarumque viæ, ſuccumbentemque labori,
Ductrix magna, rege, & præſenti Numine firma
Attonitum vatem: tibi enim, tibi, maxima Virgo,
Ordior audaci modulari carmina plectro.
At dum ſuavis Amor rapido me concitat Oeſtro,
Et reſonare juvat laudum decora alta tuarum,
Mens oppreſſa labat ſub pondere, neſcia quo ſe
Vertat, & in tanto caligat lumine rerum:
Nam quam te memorem? quo facta ingentia dicam
Ore? quibus numeris immenſam evolvere nitar
Virtutum ſeriem? quæ digna exordia ſumam?
Quid prius admirer? genus alto a ſanguine ductum,
Egregias laudes, & nomina clara parentum,
Fortunamque domus, & pulchræ frontis honores?
An dotes animi, ſplendoremque indolis altæ,
An decus ingenii, mentiſque capacis acumen?
Hinc trahor, & revocat virtus, quantumque minores
Luna faces vincit puris argentea flammis,
Tantum alias vincit laudes pulcherrima, tantum,

Pactia, te veteres tollit super Heroinas.
Te pietas teneris lactentem fovit in ulnis,
Et pudor, & probitas, & Numinis alma propago
Gratia, Relligioque animum vinctura pudicum;
Virginis & cunas circumvolitastis Amores,
Et decor, & magnæ labris immulsit Alumnæ
Nectar & æternam Ambrosiam Sapientia nutrix,
Et teneros artus, gressusque modestia finxit.
Mox ubi prima ætas puerili floruit ævo,
Non te deliciæ molles, non blanda voluptas
Cepit, & illecebris fortissima pectora movit;
Non studium formæ, non comere cura capillos,
Non ludus cordi, non fregit inertia mentem,
Non luxus mollis, nec opum vesana cupido;
Unus amor turpes animi sedare tumultus,
Pectoris indomiti sævas arcere procellas,
Degeneresque metus, cordisque immania monstra
Comprimere, & cæcos frenare Cupidinis ignes,
Et terris mentem eripere, atque attollere Cœlo;
Nec non in luctu vigiles producere noctes;
Et veniam orare, & precibus placare Tonantem.
Hîc ego Mœonium quamvis æquare canendo,
Ascræumque Senem possem, citharamque, modosque
Ipse mihi vatum princeps donaret Apollo,
Obruerer laudum numero, & sub pondere tanto
Deficerem; tenui quid nunc ingratus avenâ
Facta canam superis ipsis miranda, Deoque?
Quid sacras memorem curas, animumque pudicum?
Quid mentis robur, quid pectora nescia vinci
Dulcibus illecebris, quid casti incendia cordis?
Mitia Divini quid amoris spicula, quid te,
Crudelis pietas, quæ sævam in vulnera dextram
Armas, & teneros flagris immanibus artus
Dilacerare jubes, & fundere sanguinis imbres?
Ah nimium crudelis amor, sic lactea membra,
Sic teneros lanias artus? en verbere duro
Languet formosæ flos vividus ille juventæ,
Qualiter assiduis Pæstana rosaria nimbis

Purpureum decus amittunt, aut lilia pallent,
Turbidus immiti quæ grandine verberat Æther.
Nec satis hoc; etiam superis inhiantia mensis
Abstinet ora cibis, epulasque exosa Virago
Deterit exiguas vires, etiam alter Olympi
Rector pœnarum sæva instrumenta ministrat;
Et sertum horrendum, dumisque immane cruentis
Virgineo imponit capiti, sociamque doloris
Esse jubet, quem hausit quondam, quum funere acerbo
Humanum eriperet genus atri e faucibus Orci.
Quid querar? hæc Cœli sunt vulnera grata, medelam
Tela ferunt, quæ vibrat Amor Divinus, & insons
Pectus amaritie, quam Numen amabile miscet,
Gaudet, & exultat; sed quis furialia monstra,
Tartareamque aciem, totumque Acheronta moveri
Virginis in cladem, stygiosque immane colubros
Intentare piæ ferat agmina sæva sororum?
Tu tamen has contra furias, contra omnia tela
Inconcussa manes, horrendumque impigra bellum,
Et rabiem perfers surgentis in Æthera Ditis;
Nec te ullæ facies, non torto verbere terret
Tisiphone, & diro bacchata furore Megæra,
Hydræque, Scyllæque, horrendoque ore Chimæræ.
Ac velut Æthereas se tollit Olympus in arces;
Ventorum si quando minæ intonuere, fremitque
Nubibus, & nigrâ densum caliginè Cœlum;
Ille manet, sævas Caurorum & despicit iras,
Fulmineasque faces, tempestatemque furentem,
Et puro fruitur Sole, & lucentibus astris;
Sic, præstans animi Virgo, Phlegethonta refusum
In tua damna domas, tantis interrita monstris.
Salve, bellatrix, salve, o clarissima victrix,
Et palmis lætare tuis; hinc scilicet altæ
Mentis opes crevere tibi, hinc patuere beati
Templa serena poli, & menti se se obtulit ultro
Æternum, immensum, & non enarrabile Numen.
Dum langues flammis, & dulci saucia telo,
Hic tibi se pandit vis alti immensa Tonantis,

Immensum lumen, immensique ardor Amoris,
Qui nectit cum Prole Patrem, Natoque, Patrique
Idemque, atque alius, Numenque, & spiritus ingens;
Fecundo Pater obtutu æternamque, paremque
Progenerat Prolem. Proles immensa, Paterque,
Dum pariter redamant, ignisque reciprocus ardet,
Æquævum spirant, & compar flamen utrique.
Scilicet hic Sol, æternâ qui luce beatas
Irradiat mentes, & flammis urit Amoris;
Hic fons, qui Superos æterno Nectare pascit,
Unde voluptatis Divinæ vena redundat.
Sed quò, Musa, ruis? satis est tentasse verendas
Virginis Augustæ laudes, quid sidera supra
Tendis? in immensam quid figis lumina lucem?
Mentibus & Superûm vix intellecta beatis
Audaci tentas arcana evolvere cantu?
Desine, non semper felix audacia vincit.
At tu sidereo, Virgo gratissima Regi,
Aspice dilectos felici lumine cives,
Auxilioque tuere tuos, atque Æthere ab alto
Hostiles iras, & tela inimica retunde;
Et si serta tibi, si mascula thura dicamus,
Concipimusque preces, & centum ponimus aras,
Ne sine vesanas rapere irrita vota procellas.

IN EQUITEM VINCENTIUM AULLAM PATRICIUM PISANUM,

Quum Juris utriusque Laureâ donaretur.

Justitiæ domus alta, domus non pervia fraudi,
  Ardua polluto non adeunda pede;
Stat Dea, fulmineo quæ territat ense profanos,
  Et faciles aditus præstat amica piis,
Sontibus horrendum ne templum tentet inire,
  Tangere neu turpi sacra verenda manu,
Degeneres atro volvit qui pectore curas,
  Cui mens ex humili surgere nescit humo:

Cui scelus, & fraudes, & noxia crimina cordi,
  Et furit in sævo pectore cædis amor;
Et scelerata fames auri, turpisque voluptas
  Exagitat flammis quem, Cytherea, tuis;
Qui premit insontes, virtutemque impius odit,
  Et miseris facilem ferre recusat opem.
Mens pura Ætherei, mens non oblita Parentis
  Cui viget, obscuram spernit & ales humum;
Et quem cana fides, & quem Sapientia vulgo
  Eximit, & morum candor ad astra vehit;
Nec facibus victrix Erycina potentibus urit,
  Nec rapit attonitum splendor avarus opum.
Non vulgi levis aura movet, nec iniqua jubentis
  Transversum populi turbidus ardor agit;
Illi Augustæ Deæ ædes patet, ille Sacerdos
  Eligitur magni Numinis, ille comes:
Illi sacrarum cedit custodia legum,
  Et vindex æqui est, & decus ille fori;
Et populis aptus tranquillâ pace regendis,
  Et bonus est Patriæ condere jura suæ.
Hinc tibi, Vincenti juvenum lectissime, lauri
  Ipsa Themis gaudet nectere fronde comam,
Justitiæque altum Penetrale recludere, & altam
  Mentem, & secretæ mystica sacra Deæ.
Felix, nobilitas quem lumine clara superbo,
  Lumine sed virtus nobiliore beat;
Celsius & famâ, titulisque extollit avitis
  Vis animi, stellis inserit alta suis!
Tu studium Themidis primis complexus ab annis
  Ausus es ignotas impiger ire vias.
Et legum abstrusas penitus lustrare latebras,
  Et laudum abrupto in vertice ferre gradum.
Nec piguit tenerâ duros ætate labores
  Ferre, neque ad curas incubuisse graves;
Est studio longas insomni ducere noctes,
  Et ludo æstivos eripuisse dies.
Nec te deliciis lascivi Mater Amoris
  Flexit, & illecebris blanda juventa suis.

Aspera nequidquam meditatus bella Cupido
Intulit ardentes in tua damna faces.
Non sic Hippolytum pharetratæ cura Dianæ
Jussit Acidalii spernere tela Dei;
Aut sic Palladiis Laërtius artibus Heros
Circæâ sprevit mixta venena manu;
Respuit & vestros, proles Acheloïa, cantus,
Cœliferoque Deam fugit Atlante satam;
Edocuit Cyprias ut te contemnere flammas
Et Themis, & Clario juncta Minerva Deo.
Quid memorem, ut denso præceps nihil agmine pubes
In commune trahat candida corda nefas?
Illa voluptatum stimulis agitata protervis
Heu nil jam vetitum, nil sibi turpe putat!
Sponte cupidineis dat brachia victa catenis,
Gestit & Idalium cæca subire jugum.
Frustra jam leges effrenem, & jura coërcent;
Legem illi tantum ponit iniquus amor.
Una Venus teneræ victrix cum prole triumphat,
Florentes annos edomat una Venus.
Jam squallent deserta situ Parnassia Tempe,
Mœrent Phœbæis antra canora modis.
Nec quisquam Aoniis haurit de fontibus undam,
Nec quisquam e Pindo laurea serta petit,
Teque fugit vacuâ regnantem, Pallas, in aulâ,
Et doctas pubes ridet inepta Deas;
Et tenebras vitæ claro præponit honori,
Quem paris invictâ, Phœbe superbe, lyrâ.
Hæc exempla movent juveniles improba mentes;
Hæc etiam flectunt pectora dura senum;
Non vicere tuum, Vincenti candide, robur,
Aut in nequitiam publicus error agit.
Scilicet in niveo morum tibi pectore candor
Stabat, & insigni cum gravitate pudor,
Et teneræ custos invicta modestia formæ,
Et virtutis amor, flagitiique metus.
Nam tibi Cæsareas penitus cognoscere leges
Cura quidem, & Latii jura vetusta fori;

Quo-

Quoque modo gentes validis frenentur habenis,
 Ne justum excutiat plebs violenta jugum;
Cura sed illa prior, molli dare jura juventæ,
 Moribus & legem constituisse fuit;
Atque animum frenare tuum, motusque rebelles
 Mentis, & imperio subdere mirus amor.
Hinc tibi non fastus opibus fortuna superbis
 Attulit, aut clara nobilitate domus.
Præcipitem flammis non ira furentibus egit,
 Fortia non fregit pectora luxus iners.
Non studium formæ, non cultus mollior æquo
 Femineis compsit membra decora modis.
Læta nec in seram convivia ducere noctem
 Mos fuit, aut multo permaduisse mero,
Ingenium sed come fuit, sed dulcis amicis
 Candida simplicitas, intemerata fides:
Alta quies animi, vitæ pulcherrimus ordo,
 Et placidus morum, perpetuusque tenor,
Et fuga desidiæ, patientia firma laboris,
 In ceptis constans mens operosa tuis.
Et fandi solers, & tempora nosse tacendi
 Ingenium, dulces ingenuique sales.
Obsequium, possis quo blandius usus in omnes
 Caucaseâ duros flectere caute sinus,
In consanguineos pietas, reverentia patris,
 Dissidio in fratres non violatus amor,
Ast aliæ magnis laudes Heroibus æquant;
 Ardua relligio te super astra vehit;
Admovet illa Deum Mortalibus, illa beatis
 Una potest mentes inseruisse choris;
Qua duce felici complexus pectore Numen
 Delibas magnis gaudia nota Deis;
Atque humiles curas pennâ fugiente relinquis,
 Exuis, & si quid mens tua fæcis habet.
Hinc ea cognato fruitur pulcherrima Cœlo,
 Purior & Cœlo, sideribusque nitet.
O Themidis proles, quæ lucida regna petisti
 Ætheris, ut fugeres impia corda virûm,

Et mortale genus, terrasque exosa furentes
 Vix unquam placido lumine nostra vides,
In juvenis mentem delabere, Diva, pudicam;
 Hæc erit & Cœlo gratior aula tuo;
Hic nihil abjectum, nil non cœleste videbis,
 Quodque oculos nequeat, Divà, tenere tuos.
Hic tibi (ne Superûm fulgentia templa requiras,
 Aonidum blando quæ regit ore cohors)
Non deerunt Musæ comites, non carminis auctor
 Qui juvenis mentem Phœbus, ut Astra, movet;
Pieridum fontes, vatum felicia Tempe,
 Cultrix Phœbæi turba canora jugi;
Et vos perpetuo victuri carmine manes,
 Attica quos tellus, quosque Latina colit,
Vos mihi nunc testes, quanto succensus amore
 Diligat Aonidum, suspiciatque choros.
Ille per aëriasque vias, Cœloque minantem
 Incessit rupem, Phocidos ora, tuam.
Inde tulit claram Cyrrhæâ fronde coronam,
 Quæ Themidis lauro quam bene juncta viret!
Et vix conspicuus primævo flore juventæ
 Lusit Apollineâ carmina digna lyrâ
Hunc puerum tecum miratus, Phœbe, canentem
 Facundâ Majæ filius auxit ope;
Et mulcere dedit vel ferrea pectora linguâ
 Ausoniâ, & Grajo dulcius ore loqui.
Sic Etrusca tibi, Romanaque gloria fandi,
 Rarus & Argivi contigit oris honos,
Et triplici possis incedere laude superbus,
 Ennius ut triplici corde superbus erat.
Sed tibi, Vincenti, magnum Cyllenius Ates,
 At tribuit majus Pallas amica decus.
Pallas amica dedit cognoscere semina rerum
 Quattuor, & miris corpora nexa modis.
Aureus unde sibi Titan alimenta ministret,
 Sidera perpetuum sex jubar unde trahant.
Stet medio tellus immota volubilis axis,
 An vaga immoto se magis axe rotet.

Cur

Cur tonet, horribilesque ruant e nubibus ignes,
Solis & adversis luceat arcus equis.
Quæ regio subjecta rotis Hyperionis, & quæ
Squalleat indomito semper adusta gelu,
Ostendit positus Astrorum, arcanaque Mundi,
Ingenio Cœlum supposuitque tuo.
Ostendit Siculi miranda inventa Magistri,
Et quidquid formis Græcia docta docet.
Hæc te Castaliâ docuerunt Pallas in umbrâ,
Et Majâ genitus, Pieridesque Deæ.
Artibus instructum, donisque Astræa Dearum
Prodire in solem, nunc aciemque jubet.
Imperat, & magni Demosthenis arma movere,
Civicaque in medio bella ciere foro.
Quantus eris! quum tu legum tutela, salusque,
Quumque fori splendor, luxque ferere togæ;
Portus & innocuæ turbæ, scopulusque nocentum,
Justitiæ templum, juris & ara sacri.
Tunc tibi fulmineæ torrens facundia linguæ
Proderit, & doctas excoluisse Deas.
Ut potiare tui lato Sapientia Regno,
Utque regas alios lingua diserta dabit.

IN DISCESSU FRATRIS.

Parthenopen Frater mihi nectare dulcior ibit,
Mantoi Tempe Vatis amica tubæ.
Musa (mihi quando non fas) comitare migrantem,
Sed propera; naves aura secunda vocat:
Vitrea sopiti ridet pellacia Ponti,
Non Hyades terrent, Plejadesque ratem.
Non tempestatem pluvio meditatur Orion
Igne, nec Olenium protulit ore jubar.
Est festinandum, quando favet æquor eunti,
Instabiles risus mobile marmor habet.
Quisquis ubi lætæ favet indulgentia sortis,
Non properat versas heu gemet ille vices.
Vade, licet claudo properes, Elegeia, gressu,
Vade, suis pennis te vehet ales Amor.

Quid

Quid mandem tibi, quæris? iter ne desere fratris,
  Dulcibus alloquiis tædia falle viæ.
Tranquillamque Thetyn, ventosque precare ferentes
  Germano, & Pylios, & sine fæce dies.
Si quando flebit, patriis quòd vulsus ab ulnis
  Delicias liquit, candida Flora, tuas,
Hac importunum solabere voce dolorem,
  Sed fac, vox dulci lætiùs ore sonet,
Quid fles? haud crimen patriâ te pellit ab urbe,
  Non est causa tuæ collacrimanda viæ.
Non ad Hyperboreas hiemes, ursamque nivalem,
  Caucaseumque jugum te via dura feret;
Flevit ubi in cædem fecundum vivere pectus,
  Primus ab Æthereâ qui tulit arce facem:
Non petis Æthiopas, quos urit inhospita Solis
  Flamma, nec ad Libyes litora tendis iter;
Vis Austri molitur ubi tumulumque, necemque
  Hospitibus, crebrâ & dipsade turget humus:
Non Ithaci sentias errorem, iramque, minasque
  Et maris, & terræ, Cœlituumque feres:
Non te ceu Veneris Natum terraque, saloque
  Errantem Conjux sæva Tonantis agit:
Non te vesani furor impius urget Orestis
  Ad sacra Barbaricæ sanguinolenta Deæ.
Parthenope tibi meta viæ est innoxia Siren,
  Quæ Charis Hesperii, deliciumque soli est.
Ridentes vises agros pulcherrima Tempe,
  Tempe quæ Mundi mitior aura fovet,
Sebetusque rigat liquidus lapsus Mæandris,
  Qui casto purum provocat amne vitrum.
Undantem populis, tectisque frequentibus urbem
  Conspicuam, & gazis Regna superba petis.
Nec tamen æternùm Florâ cariturus abisti;
  Luminibus reducis pulchrior Arnus erit.
Sic mage grata parens Nato est, Natusque parenti,
  Cùm repetit patrii limina cara laris;
Plurima quem vidit peregrinis messis in oris
  Suspirantem urbis dulcia tecta suæ.

Queis

Queis fruimur semper, non tanta est gratia rerum:
Ni sitias, fontis vix tibi ridet honos.
Si flaret semper genitabilis aura Favoni,
Non desiderium gigneret illa sui:
Si nunquam invideant tranquillum nubila Cœlum,
Non humus innubem posceret uda Jovem.
Blandiùs arridet placidi clementia Ponti,
Ventorum sævæ quum posuere minæ.
Tantale, si posses ramum captare fugacem,
Nonne foret Divûm dulcior esca dape?
Si Danai soboles refugis sua compleat undis
Dolia, lætitiam quam ferat illa quies?
Quum miser ad patrias Arces remeavit Ulysses,
Vix cœpisse neos gaudia tanta sinu,
Tu quoque quum reduces referes ad patria gressus
Tecta, voluptatis copia major erit.
Quod si fortè mei, Patriæque oblivia potes
Illecebris captus, Parthenopea, tuis;
Increpita blande, cerâ dic obstruat aures,
Qua Laërtiades blanda pericla fugit.
Commoda tunc Floræ memorabis, & Orbis ocellum,
Et Charitum dices, Cœlituumque domum.
Me quoque commenda, causamque tuere Parentis,
Si patrocinio noster egebit amor.
Quod superest, sacram si quando accesseris Urnam,
Qua cubat Aonii Rex Maro, luxque Chori,
Inclina frontem, manibus da lilia plenis,
Et pluviam roris prodiga funde Syri;
Hunc mea dicta refer: Latiæ spes altera linguæ,
Sol vatum, domini fama, fatisque Tibris,
Cujus honos Orbem Phœnice perennior implet,
Miratur cujus Calliopea tubam,
Nominis urit amor me ferventissimus, odi
Vulgus, & Aonias te duce carpo vias.
Quando erit, ut docto Musarum concitus æstro
Non humili possim carmen hiare tubâ,
Nympharumque cohors nostrum sitibunda canorem
Audiat, & bibulis pendeat Arnus aquis.

Tu

Tu sine, Cyrrhæos operoso pollice flores
Carpam; nam Cyrrhæ laurea sceptra geris;
Castalii permitte mihi tu nectaris haustus,
Tu mea laurigeris tempora necte comis;
Te duce non vepres, quos patres Pimpla rosarum
Educat, horresco, nec juga juncta Polo.
Vos, almi cineres, scintillam augete caloris
Castalii, nostro in pectore si qua latet.
Sic vobis sit terra levis; neque dissipet Austri
Turbo, quos clari nominis aura levat.

AD AMICUM RUSTICANTEM.

Ut pede felici nostris conatibus adsit,
Et faciles afflet pronus Apollo modos;
Non mihi Castalio latices e fonte bibendi,
Laurus & Aoniis usque petenda jugis;
Quum jucunda tuum præscribit epistola nomen,
Carmina Cyrrhæo largius amne fluunt:
Ocyus ut properent ad te, carissime, docti
Sponte suâ coëunt ad loca jussa pedes:
Claudicet alterno quàmvis Elegeia gressu,
Phœbæi pennis ire videtur equi:
Clauda licet magnum non abnuit Apenninum,
Duraque tam molli scandere saxa pede.
Ad te nempe venit, pretium tu grande laboris,
Tædia longinqui callis, amice, levas.
Scilicet ut magnæ major Carthaginis ultor
Edomat indomitas Hannibal igne vias;
Candida Theseo qui fœdere pectora jungit,
Victor Amor durum lampade mollit iter.
Perge leves agitare pedes, Elegia, placentis,
Crede mihi, merces ampla laboris erit.
Te fessam excipiet jucundo Rillius ore,
Portus erit longæ dextra, sinusque viæ.
Sive agiles Dryadum mirabitur ille choreas,
Et calami lusus, Pan Tegeæe, tui?
Seu liquidæ propter sacrum caput abditus undæ
Alituum dulces combibet aure modos;

Seu

Seu volucres visco, seu callidus illice fallet,
Et laqueis, telo sive tonante petet;
Seu tendet silvas audax venator in altas,
Sævaque fulmineis bella movebit apris;
Seu vario florum gemmantia prata colore
Spectabit, densis & nemora alta comis.
Denique quidquid aget, si non oblitus amicum est,
Gestiet adventu terque, quaterque tuo.
Verum ubi te cupidis exceperit obvius ulnis,
Si quid agam, quæret, talia dicta dabis:
Vivit amicitiæ non immemor ille, nec unquam
Effluit oblito pectore dulcis amor.
Te colit absentem, tu nobilis hospes, amicæ
Arbiter atque animæ mentis in arce sedes,
Testis ego patriæ pandam penetralia mentis,
Mentis, quæ genuit me tenuitque diu.
Illic impressam vidi morumque tuorum
Effigiem, vultus effigiemque tui.
Est locus, humani qua verticis altior orbis
Insurgit vestris æmulus, astra, globis.
Nam si mens rapidum moderatrix volvit Olympum,
Hîc dominatricis Regia mentis inest.
Vestibulum ante ipsum primâ rationis in arce
Multiplicis formæ vulgus inane volat:
Hîc simulacrorum series, exercitus ingens
Imperiis paret, mens operosa, tuis.
Quidquid alit tellus, genitales æquoris undæ
Quidquid monstriferis progenuere vadis,
Quidquid Junonis Regnum spirabile servat,
Igneus & quidquid format, agitque vigor,
Exprimit hîc animi vis dædala; qualiter orbi
Oppositum vitreo corpus imago refert.
Naturæ vastam capit angustissima molem
Sedes, parva licet, grandior axe patet.
Cuncta amplectentem complectitur Æthera, humumque,
Aëriasque domos, undisonumque salum.
Rerum densa cohors, quum mens vigil imperat, audit
Imperium proprio jussa manere loco.

Ast ubi membra sopor lethæis irrigat undis,
Et regnatricis grande quiescit opus.
Sæpe ciet varios concita caterva tumultus,
Turbatur monstris irrequieta quies.
Aëra testudo velocior alite findit,
Tardaque tellure fulminis hæret avis,
Desinit in piscem speciosa forma Diones,
Jungitur & tonipes Gryphibus, agna lupo:
Ex undis ignes nascuntur, & ignibus undæ,
Gramina fert Cœlum, sidera gignit humus.
Has umbras inter rerum sublimis amica
Imperitat menti mentis imago tuæ.
Prodit ubi hæc animi penetralibus, incedenti
Dat simulacrorum plebs venerata locum,
Decedit Regnatrici, nam submovet agmen
Mobile telorum fulce satelles amor.
Ergo licèt variâ perturbet imagine rerum,
Et mentem curis turbidus æstus agat;
Si cari species objecta refulgeat oris,
Curarum nubes, tristitiamque fugat.
Sic ubi terribili Cœlum vapor abstulit umbrâ,
Qui simulat miris horrida spectra modis;
Quum centumgeminos nubes imitata gigantes
Hinc, illinc facies torva minatur equi;
Inde Chimærarum, Centaurorumque catervæ,
Oraque Geryonum, tergeminique canis;
Si mites efflat Boreas tranquillior auras,
Threjicias animas, agmen inane fugit;
Nusquam nimbosis conduntur sidera monstris,
Et Phœbus lucis tela serena vibrat.
Arbiter hinc mentis regnas, hinc semper in ore es,
Hinc absens animo nocte, dieque redis.
Non aliter, quamquam nubes tegat invida Solem,
Non visi Clytien sideris ora movent;
Seu Titan oritur, medio seu fervet Olympo,
Seu Tartessiacis ille propinquat aquis.
Hæc, quæ te poscunt, Elegeia, teste probari
Sunt, & quæ nostro rectius ore sones.

Si

Si quæret, quas docta mihi dent otia curas,
Tunc hæc dicta memor, ceu loquar ipse, dabis.
Me juvat ingenio Mundi percurrere molem,
Icario quamvis ardua more petam;
Me rapit attonitum rerum pulcherrimus ordo,
Aurea me nitidis uritis, astra, globis.
Cur ferus accendat bellorum incendia Mavors,
Quærimus, & placido cur micet igne Venus.
Cur immortali torpentes frigore flammas
Æquoreo numquam proluat Ursa vado.
Agmina nimborum præceps effundat Orion,
Pleiades, atque Hyades, Olenïumque jubar.
Non exauditos cieant revoluta sonores,
An tacitos ducant sidera muta choros.
Cur septemgeminos Mundi septemplicis ignes
Obversos Cœli vis rapientis agat.
Horreat infausti cur flamma cruenta Cometæ,
Quæ vis fulmineas flammet, agatque faces.
Cur lapidum effundat violentus Juppiter imbres,
Grandine cur nubes verna flagellet humum.
Unde sacros fontes magnæ dent ubera matris,
Et fluat alterno Thetyos unda salo.
Nec vitæ normam, documentaque discere morum
Non animo dulcis, dignaque cura meo est.
Ut beet intactam culpæ Sapientia mentem;
Fortunam virtus ut domet una feram.
Quænam meta boni, num dulci præstet honestum,
Quis sit amicitiæ, quis pietatis amor.
Quæ mea mens haurit tranquillæ gaudia venæ,
Admirata suum quum videt ipsa decus!
Quum summi pulchram se cernit imagine Patris
Perpetuum æternâ mente vigere satam;
Regnatricem animæ se verticis arce sedentem
Cogitat, ut Regno jura det æqua suo;
Possit & irati flammas compescere cordis,
Et quas accendit fœda cupido faces.
Inde vetustatis memores evolvere fastos,
Helladis, & Latii nos monumenta juvat.

Nec

Nec non Mantoi meditamur carmina vatis,
Barbiton & Calabri, Pindaricamque Lyram,
Candida quæ culti modulatur Musa Tibulli,
Quæque tenebroso Persius ore canit.
At quamquam Aonidum pulchro meus ardet amore
Non favet ingenio Musa vocata meo.
Aret vena mihi, quæ largius amne fluebat,
Phœbææ nutrix ingeniosa facis.
Non afflat Clio facundas amplius auras,
Defluxere meis laurea serta comis.
Infelix omen, dum fila sonora lacesso,
Excidit attonito lapsa repente Chelys.
Dum stupeo, fractæque lego testudinis artus,
Adstitit ecce oculis Pieris una meis;
Illa Chelyn lævâ pendentem parte gerebat
Flaventes myrto vincta, rosisque comas.
Errabat collo dare crinis idoneus auræ
Lusum, inerat roseis gratia mira labris.
Quamvis ira decus placidis turbaverat oris;
Vel rigor in dulci fronte decorus erat.
Aurea lux tremulis flammas vibrabat ocellis,
Candida purpureus pinxerat ora color.
Ad summos cyclas usque pedes demissa fluebat,
Cujus non facies, non color unus erat,
Nunc gemmam Heliadũ referens, nunc illa smaragdum
Æmula nunc flammis, clare pyrope, tuis,
Cærula beryllî nunc lumine fulgurat Indi,
Nunc varias pulchras, Margari pulchra, vices,
Quam varîis lucet radiata coloribus Iris,
Quam multo Chloris flore colorat humum:
Quale, vibrat Titan adversum ubi candidus ignem,
Ostentat colli blanda columba decus;
Talis erat cyclas, Charitum pulcherrimus ordo,
Et jocus, & risus, & comes ibat amor.
At postquam intravit nostros irata penates
Diva, jocus, risus, jussus abivit amor.
Hæc ubi me torvo spectavit lumine, tales
Indignabundo protulit ore sonos:

Pro-

Proditor Aonidum, Parnassi transfuga, pone
Ocyus immeritam munera nostra lyram.
Phoebaeis ingrate choris, spem pone coronae,
Non tegit indignas Delphica silva comas.
Nequidquam sentis facundum haurire fluentum,
Nequidquam Phoebum, Pieridasque vocas.
Non tibi Castalides, tibi non arridet Apollo,
Surda quid increpitas Numina? culpa tua est.
Quum sacra Musarum, quum Phoebum rite colebas,
Implebat pectus non levis aura tuum.
Ipsa propinavi Cyrrhaei pocula fontis,
Fontis Lethaeas non metuentis aquas.
Crinibus ipsa tuis frondem Peneida legi:
Ipsa tibi Phoebi lucida plectra dedi.
Quum te Castalio tulit impetus alite ferri,
Frenavi manibus Pegason ipsa meis.
At nunc immemorem cepere oblivia nostri,
Sic Lethes tibi, non Aonis unda placet.
Quum tua sollicitis pandas praecordia curis,
Miraris, si non afflat Apollo sinum.
Ille fugit mentem, quae foedo turbida fluctu
Phoebaeam excludit semisepulta facem.
Ut Sol non hilarat fecunda lampade terras,
Humida si Coelum contegit ala Noti:
Numen idem Phoebus sacro non concitat igne
Pectus, ubi mentem nubila cura premit.
Adde, quod haec maesti quum tergere nubila cordis
Musarum Chorus possit amica Pales,
Otia non sequeris, tranquillaque gaudia ruris,
Nec te Nympharum pulcher adurit amor.
Immemor heu laudis, meritorum oblite meorum,
Sic fugis Aonib. Numina grata Deo?
Nescis heu, quantum villarum pura voluptas
Alliciat doctos, commoveatque choros.
Hic ubi tranquillo devolvitur unda susurro,
Et parat instratum floribus herba torum,
Quam juvat ignavi nescire silentia plectri,
Quam juvat Orpheis ducere saxa modis?

Interea volucrum responsant carmina valles,
  Consona silvarum dum quatit aura comas.
Tityrus & sacros inter lætissimus agnos
  Indocto flammam concitat ore suam.
Ingeminant Dryades plausum, stridentque Najas,
  Carminis auditi promit ab amne caput.
Circumdat volucrem salicis Hamadryas umbra,
  Mænadas Ogygii Numinis ardor agit.
Hæc inter quantus Musarum spiritus implet
  Pectus, & afflatu concitat usque suo.
Scilicet ingeniis fugiendum ignobile vulgus,
  Et quas urbs curas ambitiosa parit.
An non quum traheret Vates Rhodopeius Hæmum,
  Frenaret lapsus, Nesse, vel Hebre, tuos,
Fœda profani fugit commercia vulgi?
  Inde sacrâ terras movit, & astra chelys.
Ipse lyræ princeps silvis dignatus Apollo
  Ambrosio [illegible] beavit agros,
Tunc risit tellus florum fœcunda, suumque
  Phœbe, jubar stellis devenerata suis.
Invidere solo Phœbeum sidera plectrum,
  Concentusque rapidi conticuere poli.
Quid Maro sub vatum, Latio lux altera linguæ,
  Quam legis sedibus, ut grande moveret opus?
Parthenopes Tempe qua jucundissima rident,
  Arma Phrygum cecinit, Dardaniumque Ducem.
Perpetuis mens neque astris cognata beatos
  Concentus, recolit tunc hilarata poli.
Quum tacuit strepitus curarum animique tumultus,
  Deliciisque beat pectus amica quies.
Tu, tamen hæc vitas tranquilla gaudia ruris,
  Quis te Pieridum credat amare choros?
Quid querar hæc? Musis inimica volumina Baldi
  Diceris ah! demens præposuisse meis.
Tu divina potes penetralia linquere Cyrrhæ,
  Tu potes insani jurgia ferre fori?
Mollius ingenium quid durat flectis ad artes,
  Otia quid curis temnis amica meis?

Ah

Ah cave, triste rotat telum indignatus Apollo,
Dextra licet Charites, & pia plectra gerat.
Hæc sævo febris tua pectora torruit æstu
Ira, [illegible] quem [illegible].
Lædere si pergis, qui nunc te fulgure terret,
Vibrabit læsus fulmina justa Deus.
Dixerat; iratam dictis lenire parabam;
Aversata meas respuit illa preces.
Ad Cœli rediit, cantu quem temperat, orbem;
At ego conticui, depofuique lyram.

In Effigiem Redi.

Ars potuit Redi solers effingere vultus,
Muta, sed eloquium dulce referre nequit.
Quod si nosse cupis, doctos evolve libellos,
Edidit ingenii quæ monumenta sui;
Hinc animo mores, candorem & concipe magni
Pectoris, hæc species nam decet una Virum.

AD LEOPOLDUM IMPERATOREM AUGUSTUM.

Rex Thracum obsessam dum sperat barbarus urbem
Threïciæ captam succubuisse jugo;
Dum pia se flammis hausturum templa profanis,
Templa Sacerdotum sparsa cruore putat.
Tracturumque nurus, formosaque agmina pubis,
Jamque suam prædam Regna Latina vocat;
Accipit Odrysias adverso marte phalanges,
Robur & Imperii procubuisse virum;
Et pavet, & captus, Cæsar, sibi pæne videtur,
Et dat præcipiti regia terga fugæ.
Quanta tua est virtus! qui olim injicere catenas
Tot Ducibus Reges, en tua vincla timent.

Nomen in extremas horrendum extenderat oras
Thracia gens terris impositura jugum,
Hanc Scytha fretus equis, hanc fretus acinace Medus,
Hanc & odoratâ fruge superbus Arabs,
Hanc Reges, Europa, tui, populique tremebant,
Et Libyæ fortes, Æthiopumque Duces.
Quocumque infensus converterat arma Tyrannus,
Terror ibi, & cædes, excidiumque fuit.
Auspiciis, Leopolde, tuis nunc victa quiescit,
Et timet hostiles barbara terra minas.
Sic qui victor erat, te vincitur auspice, vincunt
Sic victi, & cunctis, Cæsar, es una salus.

Dacia, quæ populis, quæ feta furentibus armis
Romuleos bello terruit una duces;
Tandem Trajani cessit captiva triumpho,
Subdidit & sero colla subacta jugo.
Hanc premis imperio, victor Leopolde, potenti,
Et domitam cogis jam tua signa sequi.
Quam bene Trajanum Leopoldo laurea jungit;
Optimus hic nempe est, optimus ille fuit.

Eugenii ductu Libyæque, Asiæque phalanges
Et pereunt vires, Bistonis ora, tuæ.
Barbaricam stragem tumido vehit amne Tibiscus,
Inque tuas, Ister, decolor exit aquas.
Phœnicum extinxit memorandum Scipio bellum,
Fudit ubi Pœnos, Hannibalemque trucem;
Eugenius pacem parit altâ strage Scytharum,
Victor & in Cœlum te, Leopolde, vehit.

LEO-

LEOPOLDI CARDINALIS MEDICEI Antiquitatis ſtudium.

Canitiem ſacram ponat veneranda vetuſtas,
Et lacrimas tumulo det, Leopolde, tuo;
Quandoquidem nulli plus, quàm tibi, debet, iniquis
Eruta quo tenebris vindice Diva fuit.
Relliquias priſci nam temporis undique, Princeps,
Colligis, & Veterum nomen, & ora colis;
Ingeniumque virûm, quorum monumenta perire
Non finis, antiquis moribus ipſe refers.

EJUSDEM Amor Litterarum.

Aonias opibus Divas regalibus auges,
Nec minùs ingenio, judicioque juvas;
Et tibi dulce vias, & quærere ſemina rerum,
Et quidquid cæco nox tegit atra ſinu.
Nec mirum eſt utramque tibi, doctiſſime, caram
Commendant mores, conciliantque tui.
Cum doctis meritò placuit Sapientia Muſis;
Hæ, Leopolde, canunt, quæ facis, illa docet.

In effigiem JOANNIS Sarmatarum Regis.

Sarmatici Regis qui martia conſpicis ora,
Inclyta magnanimi facta revolve Ducis.
Pannoniæ campis quam victo Oriente locavit,
Illa eſt fulminei major imago Viri.

IN FONTEM.

Hanc ſi Narciſſus lympham ſitibundus adiſſet,
Ad Stygias ævi plenior iſſet aquas.

IN FUNERE

VICTORIÆ ROBOREÆ
Magnæ Ducis Etruriæ.

SAPIENTIA.

Quæ fugit una rogi nigram Sapientia flammam,
  Cur bustis, Princeps, assidet ægra tuis?
Cur gemit, & sacrâ tractat feralia dextra,
  Nec dignum tanto Numine munus obit?
Jam sibi mortalis, jam mortua nempe videtur,
  Attulerit sævas quum tibi Parca manus.

FORTITUDO.

En generosa comas virtus, Regina, totondit,
  Inferiasque tibi relligiosa tulit.
Quin etiam, quamvis adversis nescia vinci,
  Ingenui lacrimas clade subacta daret;
Sed reputans, animi tuleris quo robore luctum,
  Cogitur exemplo fortior esse tuo.

PIETAS.

Sum Pietas terris expulsa nocentibus olim,
  Sed, Regina, tuo sæpe recepta sinu;
Quæ te siderea sublimem in sede locavi,
  Ut per te sedem præbuit Aula mihi.
Nunc monumenta colo; heu postquã tibi lumẽ ademptũ,
  Pene mihi Cœlo gratior urna tua est.

JUSTITIA.

Composuit lites junxit Victoria cives,
  Defendit leges, edomuitque nefas;
Nunc Cœlo potitur, Cœlum quid flemus adeptam?
  Hac Themidis proles cessit in astra via,

Illa sed humanum genus indignata reliquit;
Hæc sua tranquillo lumine Regna videt.

De CHRISTO Cruci affixo.

O dolor, immani confossum cuspide pectus,
Et lacera aspicio Numinis ora mei.
Cui tantum licuit, quis bellum inferre Tonanti,
Aut potuit dira plectere morte Deum?
Crudeles furiæ, scelerumque insana cupido,
Vestrum opus hoc, vestra vulnera facta manu.
Auctorem vitæ vos funere mergitis atro,
Dum properat rebus consuluisse meis.
O quàm letifera est vestri violentia teli,
Quæ vitæ Patrem perdere sæva potest!

De eodem.

Cerne Dei vultus [illegible] pectora [illegible],
Quodque altum in sacro pectore vulnus hiat;
Et lacrimas effunde, imis & suspiria corde,
Crudeles obitus & miserare Dei.
Sic tibi, divino quæcumque in pectore cernis
Vulnera, Divini vulnus Amoris erunt.

IN EFFIGIEM
D. GUIDONIS GRANDII
Geometræ celeberrimi.

Ne sperne effigiem, quæ magnum ingentis Olympi
Mensorem, quamvis parva sit illa, refert.
Nec tamen hac metire Virum, qui quantus haberi
Debeat, hic monstrat major imago liber.

JO: AURELII AUGURELLI ARIMINENSIS

Poëtas divino furore incitari & propterea felices esse.

COElestis intus excitat vates vigor,
 Ultraque semper promovet:
Illic ut illos sistat, unde moverant;
 Cœloque cives asserat.
Donecque sedes incolunt mortalium
 Has obliti caligine:
Virtus tenebris una solos eximit
 Ardente Sole purior:
Splendore cujus quique ambulent,
 Ferantque lucem ceteris.
Hinc non honorum, non opum cordi faces
 Volens edaces amovet.
Ad sacra certo qui semel ritu pedem
 Musis dicata contulit
Vitat sed ægrum vulgus, aditu arcet
 Curas ineptas ordinis.
Æque dolori, gaudioque deditus,
 Neutro recentis læditur.
Optat frequenter, nec cupit: cavet, neque
 Pavet timore territus:
Ergo aut patentes circuit Mundi plagas,
 Floremque rerum colligit;
Dum multiformis interim coloribus
 Natura doctis pingitur:

Aut quid decenter expetatur omnibus,
Jugi labore quæritat.
Cultisque mores mentibus probos ferent,
Inculta quæque præterit:
Aut sæpe lætos inter admissus choros
Ludit latenter Virginum;
Ad quos aperte progredi nullis datur;
At ire clam, paucissimis.
Illic, amœnæ vallis in recessibus,
Frondentis alte populi
Æstum sub umbra vitat, aura leniter
Remurmurante frondium:
Illic virentis floridum campi solum
Innoxius perambulat:
Vel ad sonorum vitreæ lymphæ caput
Curis solutus sternitur:
Grato vel antro, jam Deo plenus, sedens
Lyraque Musam suscitat:
Antro, quod hederæ vestiunt circum sacræ,
Laurusque obumbrat mystica:
Heroas unde suum, virosque laudibus,
Divosque dignis concinit.
Quid hoc beatius? quis huic opes simul
Omnes furori comparet?

Gratiarum convivium.

Invitat olim Bacchus ad cœnam suos
Comon, Jocum, Cupidinem:
Discumbit una Liber, atque Amor, Jocus
Comosque contra proximus.
Illis decentes subministrant Gratiæ
Grati saporis pocula:
Succosque miscent, & venena temperant
Multi vicissim palmitis.
Insusitato proluunt se nectare
Plene sodales uvidi.
Ac forte justo plus parum dulcedine
Lactante capti ingurgitant.

Hic inter ægros incipit verbis Deus
    Ridenda primum rixula.
Graves Amori Bacchus objectat dolos,
    Quibus frequenter utitur.
Illi Cupido vana ludens gaudia,
    Blæsasque voces exprobrat,
Como Jocus risus leves : Comus Joco
    Sales ineptos objicit.
Mox in capillos, atque ocellos advolant,
    Manusque nectunt parvulas,
Adsunt sorores illico [illegible] perditis,
    Pacemque suadent optimam.
Tandem sagittas, & pharetram clanculum
    Bacchus Cupidini involat.
At vi nitentem [illegible] Jocus coma
    Como coronam diripit.
Sic inde scissis crinibus [illegible] Amor
    Matri fit obviam ebrius.
Comus facetus ad [illegible] se proripit
    Per angiportum devium.
Bacchus, Jocusque contrahunt fœdus, brevi
    Mox desiturum tempore.
Ast ut propinquum fœdidum natum mero
    Venus madentem conspicit
Irata secum, limpidum ad fontem manu
    Apprensum & hærens attrahit.
Huic rore puro protinus lavat faciem
    Crines solutos verticis,
Pectitque & ægre extricat, ut dat undique
    Collo nitenti pendulos.
Sed forte oberrans [illegible] manus [illegible]
    Contingit acri pectine
Tum læsus ille subdit accensam pio
    Facem parentis pectori.
Ambusta at ipsa (ut erat) in undas prosilit
    Secum trahens Cupidinem.
Fons unus ergo sic [illegible]
    Ambos calore liberat.

Ad

Ad JULIUM ANTONIUM Gbergonium in durum amorem Albulæ.

Jule, rure, domi, foro, urbe, miles
Annosus positis quiescit armis
Grandævi renuunt boves aratra
Putris in tenui phaselus alga,
Secreta pariter senes quiete;
At quæ solvet amore me senectus?
Non si Nestorei mihi dabuntur
Tithonive dies, misellus unquam
Tantorum inveniam modum laborum.
Heu, duro satius fuit, tyranne
Servire, & gemere in suo, Perille,
Tauro condite, Gorgonisve vultu
Obdurescere, pascere & rapacem
Crebro pectore Caucasi volucrem;
Quam ferre imperium malæ puellæ.
Nam solus licet ambules beatus,
Et pleno teneas amore fastus;
Pondus nulla tamen diu puella
Habet, multivola & maligna, & audax:
Nec sic flamine submoventur undæ,
Ut mentem huic variæ premunt procellæ.
Obsistam tamen, & levem & superbam
Prece, & muneribus minisque nitar
Firmam tempore reddere & benignam.
Sic molli lapides cavantur unda,
Sic rubigine conteruntur enses.
Quod si tam validum ac potens acumen
Non profecerit; attamen protervo
Nulla solvet amore me senectus.

In Amorem.

Erisne, carnifex Amor, satur nostri
Cruoris umquam? an improbas manus semper

Me-

Movebis? atque saucium hoc iecur tantum
Petes iniquus? & memor parum juris;
Quod arma ne quis inferat, mones capto.
Tibi frequenter heu, manum dedi victus,
Et ulcus ipse millies revelavi,
Ubique putre redditum die longa.
Nec ulla lenit id medela, nullumque
Levamen intus ardor excitus sentit;
Sed uror usque: nec satis tibi visum
Ferire pectus impio probum ferro;
At uris, ignis admovens faces diri.
Fero tamen lubenter hæc miser cuncta,
Volensque (credat hoc quis?) & fovens ignem
In igne versor, ut feram ferunt quandam
Camino inesse sæpe, nec pati, ignito;
Inter sed ire quo magis queat flammas,

Ad C. nuper initiatam.

Quo, virgo, tendis omnium pulcherrima?
Quo te misella subtrahis?
Ubi decorem protinus tantum, velut
Effecta vecors, occulis?
Heu quo repente, quo fugis? quo te tibi
Aufer? malorum nescia,
Quæ te petent, te different, in te undique
Facto ferentur agmine.
Ubi parentes impie tremens gravi
Dolore fessos deseris?
Quibus cor una eras, & una spiritus,
Erasque prorsus omnia.
Hostilis ecquid improbe quicquam magis
Manus patrare quiverit,
Quam si foventis filiam matris sinu,
Aut patris amplexu auferat?
Opes inepta divitis tantas domus;
Sumptusque tantos despicis?
Ornatus, annos qui tenellos, qui genus,
Qui te decebat, spernitur?

Quam tristis omnis heu juventus linquitur,
Sed inter omnes tristior,
Ætate si quis florida tuas, puer,
Optarat ardens nuptias:
Qui te, tuosque prole felices diu
Pulchra nepotum redderet.

Responsio pro C.

Tentare quid tot impius piam modis
Vates puellam juverit?
Quæ vovit uni protinus se marito
Constanter orbis Principi:
Ex quo beata heu cuncta, quæ jactas, fere
Brevi caduca noverat:
At firma contra, quæ sequatur, omnia:
Nulloque læsa tempore,
Sunt ista, quæ tu colligis, quidem bona;
Vitæque prorsus commoda:
Sed implicata pluribus passim malis,
Plus fellis & mellis minus
Habent; nec uno perseverant ordine
Incepta sed vix, desinunt.
Nec illa caros sic parentes deserens,
Ut reris, restat impia.
Hos namque tanta caritate amplectitur,
Quam magna natæ convenit,
Nomen sed illis anteponit optimi
Rerum parentis omnium:
Facitque solum id maximi, præque unico
Nil esse ducit cetera.
Ergo, parentes quam sibi ablatam, gemunt,
Vero parenti redditam.
Perculsa quia & tristibus tandem modum
Ponat juventus lacrimis.
Quæ namque, spretis invidia mortalibus,
Nupsisse Divo virginem?

AD SEBASTIANUM MEDULUM.

De amore conjugali.

Tu ne putato dulcius quicquam tibi
Posse evenire cariusve Medule,
Quam si fidelis mutuo respondeas
Amore Virgo, quæ venustis moribus,
Raræque formæ vinculis te cœperit.
Sed nulla major extat & patet fides,
Amor nec ullus firmior, quam conjugis,
Quæ vix adulta patriam linquit domum,
Caroque felix degit in sinu viri.
Hanc ipsa namque [illegible] facetum Venus
Ut vivat, utque crescat hanc semper fovet.
O quid vis unquam deligat beatius,
Quam sic amata re potiri prospere?
Ut e propinquo hanc spectet, hanc ut osculo
Donet licenter, huic ut amplexum ferat,
Unique molli fas sit ut cubet thoro.
Quid si faceta dulcibus juvet jocis,
Et te jacentem tollat, & tristem levet,
Ac mox decenti prole te reddat patrem,
Blesaque circum voce nati lusitent?
Nec litterarum studia prorsus quippiam
Ullove pacto, ut arbitrantur, læserit.
Sed una curas auferens domesticas
Ardentiorem te per illa duxerit.
Hæc te putabit alteram se protinus,
Hanc temet esse, eum putabis alterum:
Quin illa tuque jam duo, nunc unici
Vivetis uno sub favore spiritus.

AD MARINUM LAMBERTUM.

Amoris laus.

Quid hoc Marine, & unde suspices dubii?
Fidelium esse Amantium, sub altero

Ut

Ut alter usque vivat, & eos invicem
Agat colentis in colente pectore?
Quid istud est quoque, ut magis velit nihil,
Et optet hoc, quid audet: ac nihil putet
Honoris, atque res amata, dignius?
Quid ut valore nullius capi queat,
Amore nullius, pudore nullius,
Sed una semper ante forma prodeat,
Ametur & colatur una maxime?
At ipsa, forte si petire contigit,
Tamen relinquit hic sui cupidinem.
Procul recedat hæc, videm hoc facie quoque,
Manet reposta mente Amantis unica:
Nec alteram ingredi sinit, sed ejicit,
Inepta si qua forsitan hic erat prius.
Amante prorsus est venustius nihil:
Amore namque fervidus sitet, velut
Domus renidet ignea læta splendido.
Amore constat omne quod vides, Amor
Decentis unus omnis est boni Pater.

Ad HIERONYMUM BONONIUM.

Adesto, diva, Pieris, volens mihi,
Diu tuere munus hoc, quod afferam
Tuo decente nunc in æde præsidi,
Opus quod ipsa nam magis probaveris
Eo quod ille qui Deas colit, volet
Piis perenne nuncupare vatibus?
Tabella si qua diis dicetur illita
Potentis artis inditis coloribus,
Videre pictor alter hanc statim solet
Amicus ante, quam probanda protinus
Vel improbanda proferatur inscius
Peritus ergo cum propinquat artifex
(Quod auctor ipse forsitan nequiverat,
Amore captus, interim, rei) videt,
Quid illa peccet, aut quid elegantius.

Re-

Referta possit exhibere gratiis.
Idem poëta, judicis gerens vicem,
Aget sodalis in recente carmine,
Idem, Bononi, quùs libellus hic tibi
Meus, tuo sed exaratus omine,
Dabit subire, me expetente amiculos,
Polibis æquus, elevesque sordium,
Erit quo intus & foris faberrime,
Nec ipsa fraude gloria inquinabitur,
Ubi micare quid tibi videbitur.
Locare carmen haud potest ineptius
Poëta, qui unigie dicat potentibus,
Prius nec auris erudita quæritur.

Ad LUDOVICUM MARCELLUM.

Marcelle, quo non alter est beatior,
Si, quod beatum est, ipse tecum pensites:
Tibi frequenter, urbe vel ruri velis,
Ludunt decentes hinc & inde Gratiæ.
Tuam frequentat optimus civis domum;
Peritus omnis arte quavis artifex
Musis amicus omnis, & vates pius.
Ædes honestis commodis pares tuis,
Lautis renident undecumque sumptibus.
Urbana profert hæc tibi se gratia.
Ruralis æquè nec moratur altera.
Ubi virentis prædium collis petas
Utcumque amœnum, sive rupis horridæ
Antro, vel unda limpidi fontis juvat
Spectare Nymphas, vel sacro passim Deos
Luco vagantes, cum tibi purissimis
Pomona replet fœtibus mitis sinum,
Cum Flora sertis floridis ambit caput.
Et læta cornu prodit amplo copia.
Duabus ergo sic beatus Gratiis
Videre multis: at mihi dives, potens,
Benignus: ista sic fatentur singula:

Totum negamus illud, ut beaveris
His te: sed ampliore commodo, quod his
Contentus omni degis ambitu procul;
Nec plura quæris libris; & vivens tibi:
Sororque inhærens sic duabus tertia,
[Quæ vera doctis creditur felicitas]
Hæc una reddit te beatum gratia.

AD MARCUM MAUROCENUM
Ab amore dehortatio.

Putabis omnium miserrimum, qui amat;
Amore si quidem gravi teneberis.
Tibi beatus hic item videbitur;
Favebit aura si tibi Cupidinis,
Fit inter hæc, quod ambigat nihil: premit,
Vel elevat; probatque semper alterum
Amor, suprema non tenêre nescius.
Nimis dolebis ergo, vel levi nimis
Ferere gaudio, sed & metus quoque
Et ægra te Cupido coget acrius
Amara quæque, & execranda perpeti.
Id ipse sentiens, brevi periculo
Cave puer, nec ulcus altius putre
Agi, sedereve id diutius sinas.
Tenella si qua duxeris, manum statim
Sequentur apta: si subinde dureant;
(Ut assolent) inepta prorsus hæserint.
Tenebit hinnulus, semel quod hauserit,
Diu; nec ille verbera, aut minas timens
Lupata vector obstinatus audiet.

Ad Chrysillam, virginum exemplar.

Micare si cui non videntur sidera,
Nitere nec Phœbi soror;
Forsan nec illi Phœbus ipse fulserit,
Per quem renident omnia.

Cui tu vetustis non videris moribus
    Ornata supra ceteras,
Hic non, Chrysilla, quid modus sit, quid pudor,
    Nec quid venustas noverit.
Exemplar esse ne vereris omnibus,
    Nec se morentur ceteræ,
Quin te sequantur, eminens cælestium
    Munus datum mortalibus.
Ut una cœlo graditur e tribus Deas,
    Quæ Paride prælata judice,
Illamque Divæ circuunt, volentibus
    Junone sua, & Pallade:
Sic multa te sequentium semper cohors
    Circumferatur virginum;
Decusque de te tale faustum contrahant,
    E Venere quale sidera.

Ad BERTUTIUM LAMBERTUM. Homines non eum, quem debeant, finem quærere.

Sæpe ego, Bertuti, compresso in pectore risu,
Mortales miror vani per inania curas;
Interdum, ne quis vitio mihi vertere possit,
Haud veritus, si quæ ingenio permiscere curem,
Illuc immissis adeo delabor habenis,
Vix ut surgentes valeam cohibere cachinnos.
Nam quoties animo scrutor, quid tendere nostrum est,
Pæneque diversum video spectantia signum
Omnia, quæ nobis aptantur spicula cornu;
Apparet toties manifestè, qui stupor intus
Humanas habeat mentes; quæ nescia recto
Propositum nequeuntque sequi, nec cernere finem.
Principio insevit nobis natura parentes
Igniculos, quibus accensi conquirere rerum
Semina possemus, nec non per lubrica firmos
Ferre pedes, verique invento insistere calle.
Hinc varie expulsi artes fulsere videbis;
Quæ regerent certum per [illegible] corda.

Namque aliæ quantum possit promittere sola
Cognitio, tanto contentæ lumine præbent
Se nobis comites, seu per concreta perenni
Materiæ, motuique obnoxia, sive per illud
Quod mens ex iis seducit, fingitque remotum:
Seu per sensilibus vere semota tenendum
Est iter, & pura cœlestis mente petendum.
Ast aliæ his etiam cognatæ, quid sumus ipsi,
Et quod opus nobis proprium, & qui denique finis,
Expediunt, ducuntque pios, verosque per actus
Humanum genus, ut semet virtutibus inde,
Ingenuisque domos curis, & moribus urbes
Expleat, ac justis mortalia legibus æquet;
Unde scatet plene liquidi fons purus honesti:
Ex quo quid nosse, & quantum decet, ac quibus uti
Conveniat, quæve elargiri, quidque periclis,
Sive labori est præbendum, qua parte decori
Danda opera, haurimus: nec non ut candida nobis
Relligio, & cultus divini Numinis insit;
Qua fine nil horum, esse potest; nec prosore quicquam.
Quæ cum sic habeant, quemnam de millibus unum
Invenias, qui tanta, ac non contraria curet?
Quem non præcipitem cunctarum inscitia rerum
Sic agit, ut nusquam titubet, nulloque feratur
Errore? at contra quis non ad parvula quæque
Hæret, & offendit minimis obstantia rimis?
Quis non alterius quæ sunt, iis certat abuti,
Seu fas, sive nefas? Ergo quis honesta benignus
Nunc opera inventus? quis inerti e pectore tristem
Segnitiem pellit? quis non vel turpia quæque
Et facere, & fari consuevit? denique cui non
Vana superstitio mentem suspendit inanem?
Quid? quod avarities, & honorum insana cupido
Mortales adeo miseros exercet, agitque
Per scelera, & fraudes, per vim quoque perque farinos,
Et nocuos usus omnes, quo ducta furore
Non sibi non aliis ullo sub tempore parcit.
O diras hominum pestes, & vulnera vitæ!

Nec me animus fallit, quam non hæc posse probari
In vulgus videantur: ita tamen ipse teneto;
Nullam æque ingeniis sublimibus esse fugandam
Perniciem, quam quæ misera sub pectoris ampli
Ambitione latet, sensim namque illud edendo
Dejicit, atque animi cogit mox esse pusilli.
Nec minus his fugiendus amor sceleratus habendi;
Quo nil sordidius, nil & quod ad infa ruentes
Nos adigat magis, ex atoque exturbet honesto.
Felices nimium Mortales, cernere si se
Interius possent; neque enim per devia quoquam
Errarent, sed iter rectum, certosque regressus
Instituant illuc, unde olim accedere terras
Posse datum est illis, & eodem posse reverti
Rursus pro meritis, ubi mens conversa superne
Principio rerum summo, proprioque propinquans
Insinuet prorsus solam sine corpore soli;
Felicique illic vita, vacuaque laborum,
Exemptaque libidinibus, curisque fruatur.
Hic erat ille animi risus spernentis aperte
Humana, & se se occulte tollentis in altam,
Quam quærit, speratque viam; qua semper anhelet
Inventa, donec placidæ per mulcera pacis
Corporea exutus turbarum labe quiescat.
Hæc ego, non ut iter, Bertuti, notius extet
Id tibi, cum tu eadem per te sapis omnia, sed quo
Parvula significem vacuæ conamina mentis,
Utque mea si forte aliquid prodesse virili
Jam valeo, tentem currenti subdere calcar.

Hortatur Andream Castrum, ut inanes hominum curas rideat.

Castre, meos inter pars non temnenda sodales
Quem mihi constanti devinxit pectore sidus;
Sidus, quod nobis æqualem temperat horam;
Unde tenax semper dependet, & una voluntas;
Jam dudum cupio tecum ridere, quod ambos

Nos juvet, & nobis, si quicquam est utile, prosit.
Estne quod exoptent homines magis, atque beatam,
Felicemque diu certatim ducere vitam?
Nil porro invenies, quæras licet; & tamen isthuc
Vivere quod cupimus, non umquam vivimus ipsum:
Nam bene cui tantum est, ut si tecum ipse parumper
Considerat, subito non sit tibi mille querelis
Aurem laturus, tamquam infelicior omni
Tunc agat, & nulla non conditione minor sit?
At si pauper erit, quamquam fortasse suamet
Culpa mendicat, fatis tamen imputat, & se
Sideribus plane natum mentitur iniquis,
Pars autem, si quid paulum, minimumque recedit
A recta cursus, qua se prius ire parassent;
Protinus exclamant secum infeliciter actum.
Est quem nulla diu delectent gaudia, nullæ
Blanditiæ; cuncta usque adeo fastidit, & illud
Quod cupiit jam, mox renuit stomachosus, & odit.
Sic omnis queritur tantumdem, ac dum dolet, omne
Amittit, propter quod sic tristatur, & ipsam,
Cui tam semper hiat, festinat perdere vitam.
Hinc ego disrumpor risu quod vivere semper
Quæramus, numquam interea comitante dolore
Vivere contingat; nisi tu fortasse vocaris
Id vitam, tristis quod circumplectitur angor.
Hic igitur risus meus arridere vicissim,
Te cupit, atque graves animo deponere curas,
Ut placido mecum studeas defungier ævo;
Quod superest tantum, permittens cetera Divis
Quo se cumque dabunt, quibus hæc mortalia curæ,

Jocus.

O qui me tanti volucre in luminis auras
Prodire, & tenebris exemptos noctis opacæ
Vitare obstantes scopulos, & ducere tandem
Fluctivagam in tutum, maria alta per omnia, cymbam:
Deinde per apricos late loca proxima campos

Ire, quibus verni spirant viridantibus æque
Temperie Zephyri, quibus & cum floribus herbæ
Non æstu, non vi concreta frigoris arent.
Et noctuæ absistunt volucres, nec lubricus ullis
Innatat anguis aquis, nec humi mala vipera serpit.
Nulla nec obsistit fera quæ violenter aduncis
Unguibus ingluviem, rabidis aut dentibus, explet.
Plurima, sed querulis avium concentibus arbos
Directa in numerum resonat, nemorique canora
Umbrifero & vitreis respondet fontibus Echo.
Hic calathos replet fruticis Pomona beati
Fœtibus, inque sinus florum Dea veste reducta
Texit odoratis residens violaria sertis:
Quas inter fecunda Ceres spaciatur, & illi
Ruralis pleno colludit Copia cornu.
Tum lento Charites videas incedere passu
Permixtas Nymphis varie ludentibus ampla
Planicie: at Satyros illis intendere passim
Insidias, contra Satyris illudere Nymphas.
Interea volitans circumque supraque Cupido
Intendit solidum cornu, exhauritque pharetram.
Lusibus alma parens illi comitata, Jocisque
Respondet paribus curis; seque inserit illero.
Exercet viridi choreas in gramine Bacchus,
Ambrosio intonsos perfusus odore capillos.
Pampinea insertis ornatus fronde corymbis:
Exultatque hilaris Genius, gestuque soluto
Invitat resides animos; tum pocula fessis
Lemnius exporgens, large Deus ipse ministrat;
Et facie informi risus, & dispare gressu
Commovet, haud renuens ludenti parcere turbæ.
At multo imprimis senior prolutus Jaccho
Silenus somnoque oculos subeunte gravatus,
Forte ut erat pando recubans, summotus asello
Labitur; hunc Faunique & monticolæ Satyrisci
Circumstant fremitu ingenti: pars tollere prona
Instat humo, fusum viridi pars tempora circum
Exanima infundunt refoventis corpora rores.

Ad-

Adcurrunt veste undanti, passisque capillis
Naides in risum effusæ, Dryadesque puellæ
Hi super impositum dorso capitique sub Antrum
Sublimem fessi referunt, ubi diva Voluptas
Præsidet umbroso sub amœni culmine collis.

Ad JO: ANTONIUM SCHOLAM.
Exhortatio ad Virtutem.

Cur, Schola, radicem perhibent Virtutis amaram
Esse, sed illius mira dulcedine plenos
Latius effusa pendere ex arbore fructus?
An cum sola queat facere & servare beatos,
Hæc eadem, voluit præ se quoque ferre labores?
An vero in culpa est animus? qui mollis & æger,
Expertem morbi causatur, & improbus ipsam
Virtutem vitio, cognata libidine, miscet.
Namque capessendæ nihil in virtute laboris
Usquam erit, ardenti tibi si generosa voluntas
Adfuerit; quæ dura valet mollescere, nedum
Suavia complecti studioso pectore possit.
Principiis si forte tibi gravis illa videtur;
Haud ita crediderîs vere, sed sensibus intus
Corruptis aliam tunc apparere, nec illa
Indutam specie, qua debuit esse, videri.
Ac veluti affectis quamquam sint dulcia gustu
Adposita, ingratus sensum deludit amaror:
Sic quibus ulcus inest animo, quod dira cupido
Fecerit, ij nequeunt oppressæ mentis acumen
Exserere, ut norint quantum disjuncta labore
Æternum socia coëat virtute voluptas.
Tu genus hoc hominum, mala ne contagia serpant,
Evitato prius, quàm duci robore firmo
Incipias, & adhuc teneræ sunt pectore vires.
Namque exempla tibi ne sint aliunde petita;
Ipse domi quæ imiteris habes, seu ducere vitam
Doctrinæ juvat in studiis, seu rebus agendis
Exercere velis, summamque extendere factis.

Hinc avus, hinc præstò sit avunculus, & tibi calcar
Currenti adjiciant, ille ut suspendat in altum
Egregiè mentem nosti, si quando per ignes
Accensam æthereos cœlesti lumine replet.
Hic verò ut latis humeris ingentia rerum
Pondera sustineat, quotiens est jussus obire
Munera, quæ nulli melius mandaverit unquam,
Pontificis summi majestas, nec quibus alter
Assuetus plura diverso gesserit orbe.
Hic tibi ductores igitur, sub lumine tanto
Præcipuum callem ostentent, quò pergere tutus
Arboris ad summum, atque acri radice relictâ
Virtutis valeas dulces contingere fructus.

ALOVISO ALEOTO. *Ut rus se conferat.*

Ver redit; & mare nos adiens transmittit hirundo:
Tu tamen Urbis adhuc, Aleote, negotia curas;
Nec venit in mentem Pansacci gratia collis;
Ut se vere novo passim pulcherrima profert;
Quo te multiplici gestit conscendere cultu.
Urbe tibi, atque tuis, & amicis plurima tractas,
Posthabeas tua amicorum velut omnia rebus.
Grande quidem munus; quod te vulgo excipit unum,
Et te, dum terris agitas, cœlestibus addit.
Rure alis & refoves valido cum corpore mentem;
Apta quies, facilisque labor cum temperet illis.
Cuncta hic læta die: sunt grata hic omnia nocte:
Cum defessa levi requierint membra labore.
Parva cavo, dum sævit hyems, formica sub arcto
Consumit, quam tota æstate paraverat, escam:
Mox eadem e latebris, terras cum Sirius urit,
Exilit, & densum sub divo mobilis agmen
Explicat, atque suum properat sibi quæque laborem
Sedula, persistensque operi. Sic forte sub iisdem
Temporibus nobis ruri, vel in urbe morandum:
Sunt hominum divisa etenim sua tempora vitæ;
Si non hæc eadem pravus prævecteret usus.

Ad P. Glyceren laus Poëtarum.

Virtute majus nil, Glycere, boni
Divi dederunt: ne ſtolidas opum
Vires, & inſanos honores
Aſſiduo mediteris ore.
Aſt ipſa Vatum, ni celebris tamen,
Et clara cantu eſt; ſic latet abdita,
Abſtruſus olim ut fulgor hæret
Gemmeus; artificis quouſque
Detectus acri diradiet manu.
Videre patres indigetem Deum
Æneam; & iidem ipſi ſuperbum
Hectoreis ſpoliis Achillem.
Sed Muſa, longo ne pereant die,
Nobiſque noti tam bene ſint, quam avis!
Deduxit illos, nos aduſque
Carmine perpetuo nepotes.
Eſt & fides & gratia Vatibus;
Eſt dulcis oris ſpiritus; eſt Amor,
Qualem nec ullus præſtet ipſis
Omnibus exanimis ſagittis.
Inviſit Orpheus impia pallidi
Ingreſſus Orci regna, inamabiles
Manes, & horrendas tremendi
Eumenides famulas tyranni,
Illinc acerbo funere conjugem
Raptam reduxit pene, potentibus
Vocum Camœnis æque, & omni
Threiciâ modulatu arte.
Quin ipſe durat cæde per aridos
Diſcerptus agros, Euridicen ſuam
Jam voce quærens, nil ſupremâ
Quam miſeram Euridicen vocabat.
Et nos venuſtis moribus, & tuâ
Virtute capti, hac tenui lyrâ,
Primiſque & extremis pudicam
Carminibus Glyceren canemus.

In

In obitu ROBERTI MALATESTÆ. *Ad Cives Ariminenses consolatio.*

Ecquid diminuet graves
  Hic cantus lacrimas, Pieri, Civium;
Et luctu statuet modum?
  An desiderii vulnera refricans
Jampridem cicatricibus
  Obduci leviter cœpta recluserit?
Anne, ut fera medentium
  Maturo auxilium fert manus ulceri,
Sic quando incipiat dolor
  Longo jam fieri tempore languidus;
Tristis lugubribus dies
  Mœrentum hominum cura levabitur?
Ut cumque eveniet, juvat
  Et me consulere, & quærere civibus
Qualemcumque meis opem.
  Ergo tam citò tu optime Principum
Improvisus abes tuis?
  Et nos, te ex oculis protinus auferens,
Tantis deseris in malis?
  O fallacem hominum spem, & fragiles quoque
Fortunas; & inania
  Commenta, in medio quæ spatio ruunt!
Heu quanto miseri antea
  In fluctu obruimur, quàm placidum prope
Portum cernere possumus!
  Tu nobis reditum pollicitus bona
Spe mentes dubias prius
  Implesti: sed erant flatibus editæ
Voces aëreis tuæ.
  Urgebant etenim fata tibi grave
Et clarum facinus dari:
  Ut scirent homines quæ vegeto tibi
Vires consilii forent;
  Quod virtutis opus rebus in arduis;

Quod

Quod robur quoque pectori
  Perſtaret: quibus heu jam violentior
Fati vis aderat comes.
  Hunc iidem ut cumulum vix hominis opum
Tantarum inſpicerent procul:
  Sublatum ex oculis quærere pergerent
Incaſſum queruli diu.
  Ex quo namque die viſus es acribus
Formidabilis hoſtibus:
  Multâ cæde virum exercitus inſolens
Virtute eximii ducis
  Confiſus, ſimul & robore proprio
Innixus, pænitus tibi
  Proſtratus cecidit continuo Deum
Confoſſus jaculis velut;
  Aut vibrante Jovis fulmina dexterâ.
At dum functus honoribus
  Incedis; tibi quæ munera Pontifex
Romanus dederat tuis
  Incenſus meritis! heu volueris nimis
Nobis te eripuit dies;
  Nobis, atque tuæ, dux bone, patriæ;
Commune Italiæ decus,
  Et flentis columen militiæ, ſed heu
Nobis heu magis omnibus
  Nobis eriperis; jam ſoliciti tuæ
In ſpem vivere gratiæ.
  Hæc cives ego mecum; hæc quoque ſæpius
Fruſtra conquerimur ſimul,
  Curis ſolliciti pectus inanibus.
Sed nullis querimoniis
  Interrupta prius fila tenax colo
Curat Parca reducere.
  Ergo perpetuis uſque doloribus
Augemur miſeri? neque
  In mentem veniet, ne benè commodis
Noſtris alterius vice
  Ingrati poſthabitâ ſimus & impii?

Nam

Nam terras simul illius
Implevit memores gloria nominis;
Hunc ipsum ad superos, ubi
Æquaret meritis præmia fortibus,
Æternum stabili manu
Ducens asseruit: perpetuoque apud
Hic ævo fruitur Deos:
Felix Cœlicolas inter, & arduos
Heros eximius Duces.
At non ille tamen sic etiam sibi
Soli consuluit bene:
Sed nos respiciens, ut decuit, quoque
Solari voluit suos;
Tantam qui sobolem, tam similem sui, &
Quæ se tam referat, dedit
Nobis, intuitu cujus, & altius
Actus visceribus dolor
Tandem desineret fractus; & ocyus
Hac solamen imagine
Perfusos animos, lætitiâ pari
Expletos ita redderet;
Tamquam nulla prius damna subiverint.

Amaracus Glycere dono missa.

Ne forte, Glycere, infima
Herbarum videar non male olentium;
Quæ nunc exiguum tibi
Devoti venio munus amiculi:
Me quondam domino puer;
Dum mensam variis replet odoribus,
Dilapsus pede lubrico
Hærentem teneris induit artubus.
Hinc illud redolet mihi
Perfusum foliis ambrosiæ decus.
Quod non per tenues crocus
Flores, nec sua per lilia reddere
Narcissi poterit dolor.
Sed nec purpureì vulnus Adonidis

Unquam præstiterit; licet
 Amentis madeat sanguine Cypriæ.
Nam motum graviter ferunt
 Bellorum dominum; quod Cynareium
Et silvas coleret Venus:
 Mox Aprum rabidis fulminibus trucem
Misisse, ut lueret miser
 Crudeli juvenis gaudia funere:
Cujus cùm gemitum Dea
 Sensisset, tenui, forte ut erat, choro
Nudum prosiliens pedem
 Impegit rubidis sentibus inscia;
Albentemque prius Rosam
 Permixto exanimis sanguine Adonei
Infecit Veneris cruor:
 Quæ quamvis Tyrio murice clarius
Passim prænitéat, tamen
 Ne mecum velit illudere naribus:
Nam seu me viridem levi
 Umbra, seu rapidis solibus aridam
Molli contuderis manu,
 Spirabunt pariter protinus omnia,
Quis aulam domini puer
 Unguentarius adspersit Amaracus.

Ad Venerem.

Quid mihi tecum Venus esse dicam?
Quæ novo rursus jecur igne tentes,
Septimum cujus properavit ætas
 Claudere lustrum?
Desinas quæso; Glycere, sat ipsa est
Una, quo memet meus urat ardor:
Et mihi nil est reliquum, quod alter
 Occupet ignis
Ille mi totis furit in medullis,
Nullius supra venientis undæ
Impetu sperans minui; nec ulla
 Crescere flamma.

Tu modo firmum, propriumque facis
Munus, id, quo jam satis, & super me,
Diva, ditasti, nihil est, ut ultra
  Amplius addas.
Quin tibi nodo religatus uno,
Arctius multo, propinqua semper
Hæream, quam si varios in usus
  Differat idem

Ad FUSCIUM THOMEUM, felices,
qui se Musis dedunt.

O felix ter & amplius ille,
Quem, nescia curarum mens, potest
Nectere levibus Pieridum choris,
Neque onustum multa merce alto
Committit pelago; neque medias
Per cædes vadentem adversis
Hostibus opponit truculentis,
Dudumque minus populari auræ,
Regumque inhians opibus Musa
Secreto tenuem accipit antro.
Ut juvat hunc pede tangere solido
Paucis pervia loca, & audire
Insolitas voces, ac vultus
Divorum prope, & ora tueri;
Jamque oriri, & crescere vatem
Ad bene memores usque Nepotes
Venturum ampla laude superstitem.
Qualem te modo vidimus omni
Sollicitudine, Fusce, solutum
Fluvii ad Permessi secessus
Implicitum choreis Musarum;
Dum illuc saucius & male firmus
Vix haustum veni ipse salubres
Lymphas, animæ quibus extinguerem
Ardores, & abluerem quod mihi
Amor impressit vulnus, Amor, qui

Acrius

Acrius ubi me solito corripit,
Festinans heu socios huc faces,
Atque pharetram congerit unicam
Vultus Glyceres iniqua ope.

Ad adolescentes & puellas, ut connubiis incumbant.

Mundum principio Deus
  Ornatum varia lege animantium.
Ut primum instituit, vago
  Implevit generis cuncta cupidine.
Ac quasdam, velut abditos
  Illis igniculos, illecebras dedit,
Quîs capti, similes sibi
  Dum quisque eliderit, sæpe subaddita,
Immensos traherent dies.
  Hinc nullo sua discrimine gaudia
Complebant faciles palam.
  Nec norat genitor dulcia pignora,
Et natum latuit pater.
  Hinc rixæ miseris non sine cædibus,
Hinc mille scelerum modi;
  Cum sæpe e patrio sanguine filius
Pœnas sumeret, & pater
  Nati in visceribus pollueret manus.
At prudens simul ac rude
  Humanum æthereа sede Thalassius
Invisit genus, illico
  Viderunt homines impia criminis
Detectis oculis, quibus
  Immixtus pietate emicuit pudor.
Hic gratam juveni, sacro
  Uxorem, ac stabili connubio dicans
Primus prodidit insciis
  Quæ nati pietas, quique parentum
Ardor, quam facili viros
  Uxores colerent lege. quid arctius

Urbes & populos simul
  Devincit, retinet; regnaque principum
Servans, atque inopum domos,
  Ergo tam nitidis moribus, ac piis
Totos vos juvenes date.
  Et vestris similes edite patribus.
Vos lætæ quoque maximi
  Amplexæ Hymenis munia virgines,
Reddentis veteres Avos
  Felices sobolis reddite conjuges.

Ad NICOLAUM PASSERUM. *Beatum, cui vita quieta.*

Nolis, Passere, mollibus
  Quemquam deliciis, aut opibus levem,
Vel quod, credulior sibi,
  Insanis inhiet semper honoribus,
Jam felicibus hunc, velut
  Immunem miseris sortibus, inseris.
Nam sive undique sordibus
  Angustis premimur, seu nitidi sumus
Reges; nescio qua tamen
  Urgemur pariter sollicitudine.
Quod si in propatulum suis
  Quicumque explicitis conditionibus,
Optandi dederit vicem,
  Cuicunque, ut libeat, summaque, & infima:
Cunctorum simul ac bonis
  Immixta exiguis tot mala senserint,
Et purum penitus nihil;
  Mox omnes videas sorte domum sua
Contentos petere, & graves
  Quoscumque ingenita peste relinquere.
Felix qui solida potens
  Quamprimum requie, nec caput anxiis
In rebus posuit, neque
  Plus æquo placidus arduus extulit.

Ad Musas.

Pimplæus hic est collis? hunc dulces habent
Passim Camœnæ? Phœbus hunc lubens petit?
Cum ponit arcum, cum Lyram manu capit?
Huc me quis ergo duxit? hoc quo tramite
Pedem beatus intuli?
Ulline quicquam contigit felicius?
Quàm sub virente semper hac Lauru, sub hac
Pinu, vel intra myrteum hoc ferri nemus?
Vel ad scatentis puriter lymphæ caput
Hujus sedere fessulum?
Quis ô canoras ocyus mihi fides
Ferat? quis hic me cœpit ultro spiritus?
Avet latente mens furore percita,
Sequensque gestu, os, manusque grandius
Nec usitatum ludere.
Duxistis hæc in alta vos me culmina
Musæ; rigastis ora vos puris mihi
Undis; refectumque excitastis optime:
Accepta vobis quæ frequenter amicis
Referre par est omnia.

Ad JULIUM II. P. M. Gratulatio.

Secunde Juli, Pontifex sanctissime,
Optate cunctis gentibus diu pater,
Electe summo nunc jubente cælitum,
Patrumque votis omnium faventibus;
Jam quisque pro se gratulantes offerunt
Tibi, quod esse deditæ signum queat
Mentis. Potentes urbium volentium,
Rerumque firma publicarum pectora
Legationibus datis frequentibus
Spondent, fidemque dedicant læti suam;
Tamquam daturi prodeant majus nihil.
At qui minori sorte victum temperant,

Omnes opellam pollicentur uberem.
Præstare qualem diligens virtus potest.
Quos, ut tuorum scripseris semel gregi,
Dignere læto contueri lumine.
Spe cujus ultro motus ipse gratiæ,
Ausim reposti collis ad cacumina
Repens, anhelans ac laborans, tendere.
Ubi sorores floribus sertum novem
Texunt micantibus; æmulisque siderum;
Quod inde mecum deferens tibi sacrum
Pergam superbis dedicare postibus
Templi, quod ulnis sustines unus tuis.
Ne prorsus ergo seduli munusculum
Vatis, pusillum sit licet, despexeris,
Nec ille namque, cujus hic vicem geris,
Rerum supernus fabricator omnium
Terris inhabitans parvulos contempserat.

In effigiem suam.

Aurelii Augurelli imago est quam vides,
Uni vacantis litterarum serio
Studio, & jocoso; dispari curâ tamen:
Hoc ut vegetior sic fieret ad seria:
Illo, ut jocosis uteretur firmior.

JO: MUTII AURELII
MANTUANI.

In Divi Joannis Baptistæ laudem,
HYMNUS.

Nascere, quid cessas dudum? cunctisque petitum
Votis, redde diem veniens age Lucifer almum:
Dignum quo possit superum favor omnis in unum
Congessisse virum quodcumque est ulla potis vis,
Quoque olim non te pigeat, vatum optime, nasci.
Quem cœlo ex alto superûm Rex tempore, quo se,
Venturus tandem populorum, orbisque saluti,
Jam jam hominis faciem, & mortales induere artus
Certus erat, terris quondam præmisit habendum:
Dum nos interea solemnes dicere laudes
Aggredimur, vatisque pii celebramus honores.
Ille quidem in silvis, perque avia lustra ferarum,
Propter aquam, & vario depictas gramine ripas,
Pulcher ubi, fluvioque ingens Jordanis amœno,
Collibus e curvis per pinguia culta volutus,
Exercet cursu latices, simul & secat arva,
Florem ævi totum primis exegit ab annis.
Divinis animum curis, & pectora plenus,
Magna Deo, populoque docens instantia fata.
Non illum Veneres, non illum pocula Bacchi,
Non epulæ flexere ullæ, non purpura dives,
Verum undas hausitque manu, & quas plurima ubique
Fundit humus, teneras decerpsit graminis herbas,
Horridus, hirsutoque humeros contectus amictu

Illuc, ut perhibent, diverſæ atque agmine lato
Certatim coëunt gentes, atque inde reverſæ
Haud dubia ex dubiis referunt oracula rebus:
Deſeritur Solyme, linquunt Hiericumque, Thenaque,
Arva Palæſtinæ, palmiferæque oppida Idumes.
Undique conveniunt, & inhoſpita rura frequentant.
Ille autem ſuper his, ripas lucoſque ſilentes
Inſuetum multo calefactus pectora Phœbo
Perſonat, & vacuæ reſponſant omnia valles:
Nunc pater e ſummo claram demittit Olympo
Progeniem, æthereï monimentum & pignus amoris.
Jamque aderit Deus, ecce Deus, quæ tanta moratur
Segnities? quæ tanta animos dementia fallit?
Ite, agite, & ſuperum venienti occurrite Regi:
Quemque viam inſtiterit, terras regna ultima viſens
Certa Dei ſoboles, ſtudiis ingentibus illam
Sternite: nunc opus eſt animis, nunc mentibus æquis,
O multum monitique mihi, multumque monendi,
Spernite opes, inquam, ac variarum nomina vana
Delicias rerum, & contagia divitis auri,
Verſantiſque orbem, & mortalia cuncta trahentis,
Otia, deſidiam, ſævique Cupidinis arma.
Felix qui potuit Cereris contemnere dona,
Et latices Bacchi, morbos, & bella ferentes,
Ac tolerare ſitim & jejunia longa ſuetus,
Corpoream immunui molem, & mortalia ſenſus
Membra tulit, gaudens vinclis & carcere cæco,
Exoneraſſe animum, ac volucrem ſuper æthera ferre,
Huic ſæpe inſomnis primum ſeſe obtulit ultro
Ipſe Deum genitor, ultro docuitque futura,
Mox etiam atque etiam claro ſe lumine paſſus
Contingi, eloquio ardenti, aſpectuque beato
Affulſit, ſanctumque inſpirans oſſibus ignem,
Divina impluvit penitus dulcedine mentem.
Uſque adeo magni mentem facit æthere natam,
Ardua conantem ſponte, & præclara volentem.
Hæc & plura heros memorans populumque, patreſque
Spargit rore levi, & felicibus abluit undis

Con-

Conceptas mundi labes ab origine prima.
Continuo mores suscepit, grataque servat
Posteritas, sacrumque pii coluere minores.
Ecce autem ætherei Regis certissima proles,
Pro mortali hominum genere, & pro numine læso:
Heu, fato indigno, & crudelis vulnere dextræ
Projectura animam, & finem allatura malorum:
Dudum aderat, summique Patris præcepta docebat
Nota sibi, atque animos superas ad convexa vocabat.
Progeniem quoniam immeritam cunabula mundi
Postgeniti, ob noxam primique errata parentis,
Damnatam omnipotens pœnas expendere jussit,
Terribilique hosti divûm concessit in iras.
Hunc simul aspexit juvenis, & fluminis alveo
Terque quaterque manu liquidas superintulit undas.
Reddita vox ingens reserato e vertice Olympi,
Testatusque sacra præsens pater alite Natum,
Intonuit late, tremefecitque ætheris arces.
Ex illo haud dubitas, magnorum maxime vatum,
Solvere fatidicum os, & spem vulgare per agros
Advenisse hominum, certam requiemque laborum,
Pollicitique Dei totites mox testis adesse,
Unum præ cunctis, populis spectantibus ultro,
Et monstrare manu & verbis signare volentem,
Visa canens, monitusque datos pridem æthere summo:
Tu matri, tu vocis adhuc, & luminis expers
Prima utero exultans fœtu das signa supremi
Adventu super Herois, magnamque parentem
Pandere res altas, summique arcana Tonantis
Decreta, & volucrem supera de gente ministrum,
In medio visumque die, auditumque fateri
Impellis, tua sidereus facta optima Natus
Mox probat, & cunctis præfert mortalibus unum.
Te vatem, o longe melioribus optime seclis,
Nate Pater, meritoque ascripte Quiritibus olim
Cœlicolis, suave o regi gratissime Divûm,
Ac nos composito celebrantes carmine laudes
Rite tuas, pariterque preces, ac tura ferentes

Nunc vides quanto moveant fera bella tumultu
Crudelis animæ? sæva illinc arma Britanni
Expediunt: solidas latis Hispania terris
Cum populis urbes effundit, & omnia versat:
Hinc Gallorum acies, & prodiga corpora vitæ,
Cædis amor, ferrique armat scelerata cupido,
Inter utrosque facem intentans Discordia sævit,
Impius armatos stimulat Mars, & furit ingens.
Ah ne iterum tanto concurrant agmina motu:
Ah, ne iterum largo pinguesc ant sanguine campi.
Has tu iras, atque hæc imperdita corpora bellis,
Quæ dudum Ausoniæ cierant in viscera reges,
Verte hostem in Turcam, superis det sanguine pœnas
Cizicus, & populi quos dividit Hellespontus.
Æquius huic fuerat nostra arma opponere genti:
Hunc tu animis, pater, accensis immitte furorem.
Ecce tibi Decimus præses simul, & decus orbis,
Afflictis quem vos rebus sæcloque ruenti,
Auxilium cœlo properastis mittere ab alto,
Augusto ingentes volvit sub pectore curas:
Jamque Scythas vexat bello, atque amissa reposcit
Regna animo mox excidiumque stragemque daturus,
Actutum valido complebit milite campos:
Olli igitur vires ultro se ad bella paranti,
Quo sine nulla super miseris mortalibus est spes,
Sufficite, ipse animosque sibi, mentemque ministret.
Nunc o quique Hebri, vitreas & Strymonis undas,
Quique bibunt Xanthum, & fluctisonum Simoënta,
Quosque aliis longe positos in partibus horrens
Caucasus hinc, illic prospectat maximus Atlas,
Agnoscant veri tandem præcepta Tonantis,
Et fluvio discant natos mersare salubri,
Teque adeo ante omnes unum, tuaque arma tremiscant
Nota nimis miseris, ac cæde inspersa suorum.
Testis clara Rhodos facti non immemor umquam,
Cum late implerunt campos, passimque per herbas
Agmina multa virum jacuerunt æquore toto,
Carpathiique maris fœdarunt sanguine fluctus.

Ad

Ad LEONEM X. Pont. Max.

Dum tu orbem immensum paribus compescis habenis,
Atque animo terras prospicis, & maria,
O Decime afflictis tandem pater optime rebus,
Præsidium extremis reddite temporibus:
Totque tuo ingentes concursant pectore curæ,
Quot fluctus vasto gurgite pontus habet.
Nos tibi sic inter tantarum culmina rerum,
Actutum toto fluximus ex animo,
Sicque leves jactant promissa tot irrita Cauri,
Ut folia autumni tempore ventus agit,
Quæ simul occursant inter se, & prælia miscent,
Post tandem ad terram ex aëre crebra cadunt:
Atque hæc præteriens calcat neglecta viator,
Non gregibus, non his parcere cura homini.
Interea exercet me me, nec desinit umquam
Pauperies omnes mi facere insidias.
Cuncta minatur enim misero mala Juppiter, atræ
Ut paupertatis omne genus pereat.
Quæ mihi nec suaves Musarum expromere cantus,
Nec sinit a tanto mentem inhibere malo:
Sed duras curarum inter stipata cohortes
Urget, & hoc semper vexat acerba caput.
Cujus dispeream, similis si pestis in orbe est,
Tristius aut quicquam Tartara nigra pavent,
Quin etiam Stygium hacce Jovem torquere nocentes
Fama tulit, nudas cum jubet esse animas.
Non gemmarum infra non usus divitis auri,
Nec quisquam nuda corpora veste tegit:
Nonve dapes adhibet mensis, non dulcia vina;
Ast tenebras late, squalidaque arva situ
Gens colit, hanc durum quatiens insana flagellum
Inferna excruciat per loca pauperies.
Tartarei ex vultu pendet suspensa Tyranni
Pallida, & ad pœnas, quos cupit ille legit.
Innumeras pestes atque agmina sæva sororum
Immittit miseris, perpetuamque famem:

Hanc trepidæ aspicientes quantū horrent animæ, & qui
Optarent votis tunc quoque posse mori.
Nusquam illic urbes, nusquam illic tecta maligno
Sub Jove Regem etiam durum habitare ferunt.
Contra autem ex auro atque ebore alti in vertice Olympi,
Summa nitent claris atria cœlitibus.
Hic passim toto diffundit Copia cornu
Ambrosiasque dapes, nectareumque merum.
Plausibus ac cœlum vario late undique cantu,
Perstrepit, & lætas numina agunt choreas.
Huc dii fulgentes magni cum vestibus aureis
Conveniunt, summo stat pater in solio
Juppiter, & superis edicit jura vocatis,
Divino mulcens sidera colloquio,
Dispositos sic infra olim sede editus alta,
Conscriptos cernis, numina, vestra patres,
Cum tu Oratores, per quos tibi supplicat orbis,
Atque tuo se se subjicit imperio,
Excipis, illi autem placidum sibi numen adorant
Prostrati, & sacris oscula dant pedibus:
Dein divina domum redeuntes jussa reportant,
Quæque alia externis regibus ac populis,
Pectoris e sancti penetralibus abdita profers,
Suspensis captant quæ priùs auriculis
Quare quid mirum est, si aurum, quoque judicibus diis,
Vulgus amat, largas divitiasque probat?
Ut quæ unæ valeant facere ac servare beatos,
Et dare compositi lætitias animi:
Quæque etiam veluti me invisum deseruêre,
Jactatumque maris fluctibus in mediis,
Quòd neque jam dignatur opem Ramnusia virgo
Ferre, nec ulla hominum pectora consilium.
Atqui olim non me hæc miserum sperare jubebas,
Degere sed discincta otia Pegasidum:
Multaque quæ vestro mihi nomine retulit olim
Hadriaci Bembus gloria magna soli,
Bembus amor Musarum, & Palladis ultima cura,
Castalio Bembus potus in amne pater.

Om-

Omnibus his qui te, te unum jam prætulit, uni
  Dulcia Pieridum numina poſthabuit,
Quæ nunc aërii ſub verticibus Parnaſſi
  Te ſibi flent tantum ſurripuiſſe decus.
Da mi igitur dextram, meque hoc ex turbine mentis
  Totque ærumnoſis eripe vorticibus.
Hoc tibi reſtat opus, hoc eſt tibi perficiendum:
  In te uno eſt una, atque unica noſtra ſalus:
Quòd ſi non æqua hæc mea carmina reſpuis aure,
  Verbaque das rapidis irrita ferre Notis,
Me neque tantillum, quantum eſt ſervare Deorum
  Jam poterit, non ſi mox velit ipſa ſalus:
Quin totis penitus fortunæ abſorbtus in undis,
  Protinus ingratos ore bibam latices.

BENEVOLO LECTORI.

Carmina nonnullorum Poëtarum, quæ Typographorum incuria, in hoc volumine omissa fuerunt; ne mancam, & mutilam, sed absolutam, perfectamque, hanc primam hujus Operis partem tibi exiberem, hîc extra ordinem addenda curavi.

FABRITII ACCOLTI

ARETINI.

In obitum GARSIÆ MEDICEI.

CUm liceat bello Scythias opprimere gentes,
Et dare ſervili barbara colla jugo?
Si te ſic fera mors rapuit? nec ſigna, nec arma
Diis viſum ut caperes, dum tuba rauca ſonat?
Ah nobis nimium nimium crudelia fata,
Vix puer inviſit lumina clara Poli.
Heu heu nunc Latium penitus nudaſtis amœnum,
Ut tetigit niveo flumina nigra pede,
Ipſe pater gemuit Mavors & Cipria mater,
Et lacrimans Frater ſpicula fregit Amor.
Jam mors crudelis, jam mors maleſana, rogamus
Aſſueſce indignis parcere cœlitibus.
Per te Garſias pulcherrimus improba ceſſit,
Ceſſeruntque ſimul, & Pudor, & Charites.
Ah quoties greſſus properantum preſſit equorum?
Ah cupido quoties impulit ipſe pede?
Atque locum ignorans ſonipes ſpumantia frena
Mandebat tundens ſæpe ſolum pedibus.
Heu jacet, heu ſcelus indignum, nunc gloria belli,
Omneque quod meriti cauſa timoris erat.
I nunc, & tali pigeat te ornaſſe triumpho
Ultima quæ nobis diceris eſſe dies.

Atque

Atque etiam Fratrem, quem sacrum purpura, & ostrum
  Ornabat, curva falce secasse tua.
Illi Neptunus (servasses improba) in undis,
  Et Mars in terris tura darent humiles.
Quid vero hic meruit? Quis nam pia condere jura
  Aptior ad ripas Albula magna tuas?
Quis tandem potuit tristes non fundere quæstus,
  Et miseras lacrimis non maculare genas?
Mente simul repetens matris pallentia membra;
  Qua nulla in toto pulchrior orbe fuit.
Sic inquam: Rape mors alios quos conficit ætas
  Languida, qua nitidus decidit ore rubor.
Non quorum primo vix compsit flore juventa,
  Et tenui aspersit corpora rore suo.
Hisce ego nunc mœstis quam verbis alloquor? hæc ne
  Mulcetur dictis? flectitur an lacrimis?
Ah quam difficile est torqueri numina Divum
  Præscia venturi quidquid in orbe mali
Si roseus pallet Phœbus, formosus & alter;
  Occumbit Mavors, Pallas & alma latet.
Quis levet ætatis, quisnam contagia nostræ?
  Et quæ jam nobis spes miseris superest?
Quis modo, quis valeat dictis avertere quemquam,
  Ne præceps Ditis Tartara cæca petat?
Ergo agedum alternos puerique, senesque, puellæ,
  Dum licet æthereo spargere in orbe sonos:
Ad Dominum summi precibus concurrite Olympi,
  Oraque singultu concutiente sonent.
Spargite lugubres cantus, suspiria, fletus;
  Heu quis nam dignis temperet a lacrimis?
Nec fluat hem gemitus, quòd nunc hos improba flores
  Carpserit ante diem Parca nocente manu;
Illis parta quies, sunt & solatia læta,
  Et datur æterni sumere dona Dei.
Denique cum proprio mors est absumpta triumpho;
  Morte trahunt vitam; sidera morte premunt.
Sed quoniam in vivis heu livor pascitur iste,
  Vesceturque etiam, dum mare habebit aquas.

ACO-

OCTAVII ACORAMBONI

EUGUBINENSIS.

In triumphum M. Antonii Columnæ, quem gessit die Martis cœlo serenissimo, cum dies Lunæ fuisset turbidissimus.

Dic mihi Musa precor, cur turbida tempora Lunæ,
Cur Martis nitido tempora Sole micant?
Diva bicornis heri flevit fera vincla tuorum:
Mars hodie armipotens læta trophæa parat.

In eundem, sciendum est, Felicem Ursinam esse uxorem M. Antonii Columnæ.

Quid mirum o cives, si toto nubila cœlo
Cessere, atque minas si posuere Noti?
Perdidit Ursa Notos, Felicia tempora reddens,
Atque suum Boream jussit adesse viro.

NICO-

NICOLAI ADJUNCTI

I'/C BURGENSIS.

AD GALILEUM GALILEUM LYNCEUM

De Telescopio, & Arvisio Vino dono missis.

CReteum mihi das nectar, chrystallaque Lyncei,
Atque pares grates munere utroque meres:
Majora ostentat rerum simulacra specillum,
Visa quoque hoc vinum multiplicare valet:
Orbiculis vitreis grandescunt corpora; at isto
Mens quoque fit major nectare fusa Chio:
Me gemino hoc vitro præsentem ducis in Astra;
Quatuor his ciathis me vehis Astra super:
Artifici hoc tubulo stellarum arcana patescunt;
Arcanum faciunt Cretica vina palam:
Optica chrystallus doctum; sed Creta disertum:
Tergit & illa aciem; purpurat hæc faciem:
Hocce tuo invento Veneris modo cornua vidi;
Et Vino hoc forsan Mulciber illa tulit:

-C ... LUDO-

LUDOVICI ALAMANNI

FLORENTINI.

Ecloga quæ Aper inscribitur.

Euthymachus, & Euridamas interloquuntur.

Euth. DIc precor Euridamas potis es si dicere causam
Cur ego qui longo senio confectus, & annis
Venatu invigilans semper nemora alta peragrans
Nullum umquam aveniam densa inter lustra ferarum
Obvia quæque feris laniantem dentibus Aprum.
Eur. Haud equidem novi, tamen arbitror, asper amœnas
Rarus Aper valles colit Arni, raraque semper,
Sed tamen insignis præda est venantibus Apri.
Magna quoque, at magno venantum parta labore,
Ipse etenim memini quondam florente juventa
Cum tanta pugnasse fera, & domuisse furentem;
Non solus (neque enim solus tot adire labores
Audeat, aut tantæ quisquam se credere pugnæ)
Sed venatorum magna comitante caterva,
Missilia, atque hastas, & grandia tela gerentum,
Euth O fortunate Eridamas, cui gloria tanta
Contigit, & clarum venando extollere nomen.
Quare age si cessare potes; sedeamus in umbra
Tuque mihi interea tanta hæc certamina narra.
Eur. Antiquæ memorare jubes certamina pugnæ
Vera loquar quamvis, mos sit mendacia fari
Venantum; umbrosa in silva cum forte vagarer
Sub quercu, patulis diffusa frondibus, Aprum

Ster-

Stertentem inveni, mirum, alta cacumina fagûm,
Non secus ac Boreas agitabat anhelitibus oris.
Obstupui, steteruntque comæ, & vox faucibus hæsit.
Ipse tamen pavidos pellens de pectore sensus
Lustro oculis, & parte locum speculatus ab omni,
Profugio, sociosque vocans iis omnia narro.
Continuo illi omnes, induti agrestibus armis,
Semisesque situ, & longa ferrugine nigris,
Ferratasque hastas, & fortia tela, sudesque,
Ingentesque canes, & retia lata capessunt,
Hi postquam in silvam contextam frondibus una
Perveniunt, Apri stupido qua membra veterno,
Ac somni torpore gravi perfusa jacebant
Horrificis tenues implent clamoribus auras.
Jamque prope adstabant, strepitum cum propter inane
Membra sopor liquit, surgitque interritus ille
Prospectansque canes, & tela minantia cernens
Frendit, & ore fremens fertur violentus in hostes,
Quaque ruit via fit, silvæ sternuntur opacæ.
Ipsi autem contra furibundis comminus hastis
Insiliunt venatores, & vincula solvunt
Arcta canum, accenditq; animos, ferit æthera clamor,
Astolus ipse, lupoque satus, simul Arpalus audax
Prœlia prima ineunt, atque hirtas dentibus aures
Arripiunt, atque iis violentis morsibus hærent.
Ipse caput quatiens, spumanti protinus ore
Dente ferox utrumque tenens laniavit eburno,
Dumque ipsos lacerat, magna contorsit opum vi
Therodamus jaculum, fixitque in tergore ferrum,
Sanguinis unda fluit, namque atrox tempore eodem
Vulnerat ipse suem, currens Oribasus in armo
Vulnerat & tigris, quos contra dentibus ille
Discerpit miseros, cumulatur vulnere vulnus
Strage canum, atque Apri, natat undique terra
Cruore, ille suo ut vidit madefactam sanguine terram
Sævior exardens animis fit, concitat iras
Infrendensque ferox sævo petit ore Cynandrum,
Pectore in adverso dens hæsit, & undique hausnum
Per-

Perfregit thoraca, cadens ruit ille supinus
Pondere pressus Apri, caruit vix vulnere pectus,
At nunc Dyctiponus, socii ne membra cadentis
Immanis laniaret Aper, concurrit, & ingens
Contorquet telum, quod acutæ cuspidis ictu
Hirsutum penetrare femur potuisset, at orno
Annosæ jaculus volitans impactus adhæsit.
Ipse in Dyctiponum contra ruit ore cruento
Sanguinolentus Aper, fugit ille volucrior aura,
Sed tamen haud pedibus ludum vitasset amarum,
Quamvis sanguis Apro desit, sit vulnere tardus,
Ni stricte generosa canis vis colla furentis
Insultans cœpisset Apri, sævosque petisset
Armos, namque canem invadens dum forte moratur,
Dyctiponus quercus ramos ascendit opacæ,
Ille canem lanians immani condidit alvo.
Extemplo turbati animi, fugit omnis, & audax
Solus ego vereor non sum succedere pugnæ,
In primis conto, contum nam forte gerebam,
Cuspide acuta apte decoratum, atque ære tridenti)
Ipse suem aggredior, sonat undique silva fragore
Vulnere perfossus nostro vomit ille cruorem,
Et jam deficiens graviori exæstuat ira,
Quam nihil ipse timens penetravi pectora ferro
Concidit is (juvenes clamorem ad sidera tollunt)
Effunditque animam, tremefacta est pondere tellus
Tunc socii exultant, lætum Paana canentes,
Frondibus ipse autem redimitus tempora quernis;
Tantam humeris prædam sociis adjutus ab ipsis
Attollo, atque domum magna cum laude revertor.

Euth. Felix Euridamas felix quem tanta manebant
Prœlia, & insignis tam raræ gloria prædæ;
Sed satis egregio non sit laus ista labori,
Te quoque dona manent, tibi nam pro talibus ausis
Retia lata, canemque simul donamus odorum.

Eur. At tu muneribus pro tantis accipe contum,
Quo nemore in denso furibundum fiximus Aprum.
Jamque vale, ecce adsunt obscuræ silentia Lunæ,

Hesperus advenit, noctis jam lumina surgunt.

Ecloga quæ Melampus inscribitur
Nais sola loquitur.

Extinctum Nais crudeli morte Melampum
Deflebat lacrimosa canem, quem dente feroci
Vis furibunda suis laniavit, & atra cruore
Viscera discerpsit, nigroque madentia tabo,
Illa implens clamore nemus, silvamque virentem
Flebat, & horrificis resonabat questibus æther,
Femineumque simul lamentum in valle querentis
Reddebat Nymphe miseris clamoribus Echo.
Acta furore gravi, quæ latos sparsa per agros
Membra canis lacerata legens suspiria mœsto
Corde trahit, rumpitque has imo a pectore voces:
Occidit indigna correptus sorte Melampus,
Occidit ille canis per quem mea vita manebat
Læta, & jucundo semper plenissima sensu.
Occidit ille canis quondam mea sola voluptas,
Nunc solus luctus, sola & mihi causa doloris,
Per quem gaudebam miserum nunc plangere pectus
Cogor, & auratos fœde laniare capillos,
Purpureasque genas, & fletibus ora rigare,
Fletibus ora rigare, simulque effundere questus.
Vos igitur silvæ, & montes, & amœna vireta,
Vos colles saltus, liquidi cum fontibus amnes,
Vos frutices, herbæ, flores, virgulta, salicta,
Vos duræ quercus, & coniferæ cyparissi.
Vosque & populeæ prope limpida flumina frondes,
Vos asperæ simul aeriis in montibus alni,
Vos mœstæ volucres purum per inane volantes,
Vos socii catuli, vos cari fœdera lecti,
Vos maria, ac terræ, vos celsi lumina cœli,
Deflete extinctum crudeli morte Melampum,
Ille bonus, bonus ille canis, bonus ille catellus
Amplius haud liquidum latratibus aëra complens
Nec superare feras potis est, nec ducere captas,

Quo

Quo cunctos superare canes qui montibus istis
Venatu invigilant, poterat, cum fervida cursu
Pectora protendens celeres agitaverat annos.
Amplius haud poterit fugientes sistere damas,
Amplius haud poterit florum redimita corollis
Tempora clara gerens parvis colludere natis.
Gaudeat hinc omnis sævarum turba ferarum
Vepribus exultet lepus abditus, atque genistis,
Gestiat hinc gaudens fontis prope limina cervus,
Lætentur timidæ per florida pabula damæ,
Incipiant vulpes lætas agitare choreas:
Ille canis periit, periit canis inclitus ille,
Cui vulpes, damæ, cervi, cui terga fugaces
Vertebant lepores, quæ se subducere letho,
Perpetuæque fuga vitare silentia noctis,
Conantes frustra, egregii canis ore peribant.
At nos æterno meditemur ducere planctu
Vitam infelicem, lacrimosaque pectora palmis
Tundere, & horrenda gemitus emittere voce,
Æternumque simul lugere, atque omnia læta
Odisse, & numquam decorati tempora sertis
Non choreas agere, & forma contendere Nimphis.
Non ornare caput, non suavem ferre laborem
Venandi, curæ est dulcis mihi nulla voluptas,
Sed quondam jucunda mihi viridantia serta,
Claraque cum placidis pereat mea forma choreis,
Mundiciæ pereant capitis decoramina nostri,
Venandique voluptates, quas ante sequebar,
Postquam est extinctus crudeli morte Melampus.
Non tantum Prognes casum miserata sororis,
Incestus Philomela suos non garrula tantum,
Non tantum æquorea infelix prope littora delphin
Alcyonis fatum, non tantum per freta Cetix
Lugebit, non Strimoni prope flumina Cygni,
Quantum ipsa extinctum crudeli morte Melampum,
Naïades mecum charæ lugete sorores,
Et nostri generis sociæ lugete Napææ,
Lugeat hunc omnis memori pectore Nympha,

Defleat indignam catuli Latonia mortem,
Per silvas plorent Panes, pater ipse per hortos
Herbiferos fleat hunc dejecta falce Priapus,
Capripedes Satyri doleant, Faunique bicornes
Per nemora alta fleant, mœstoque in corde dolorem
Concipiant, flentum tollatur ad æthera clamor,
Extinctus quoniam est crudeli morte Melampus.
Heu sortem indignam, quæ tam crudelia fata
Hunc rapuere canem, tantum rapuere decorem,
Cui niveæ per colla jubæ, fusique per armos
Candentes villi, velocia membra decebant,
Candida cui facies, totoque in corpore candor
Nigrorem decorare pedum, atque ornare colorem
Talorum fuscum poterat, sed laudis in illo
Hoc minimum est, nam virtutis præstantia formam
Hæc quota pars, quoniam non hoc præstantior alter,
Aut ausu superare feras, aut ducere captas.
Luce igitur quondam longe mihi carior ista,
Umbra canis salve, manesque valete silentes,
Æternum manes inquam mea vita valete.
Heu heu scissa comas ipsa & laniata, Melampe,
Sparsa legens quondam celebri tua membra sepulchro,
Ferte rosas Nymphæ tumulo date serta frequentes,
Ipsa feram violas, & purpureos hyacintos
Carmineque inscribam lacrimantia busta perenni:
Hic jacet extinctus crudeli morte Melampus,
Qui candore nivem, superavit cursibus auras.

Ecloga quæ Daphnis inscribitur

Daphnis Siculus, & Melibœus Etruscus interloquuntur.

Daph. Tu pingues Melibœe boves prope flumina pascis
Taurigenumque pecus, ducisque ad pabula vaccas
Etrusca, & patrii ripis spatiaris in Arni,
Silvestrique humilem meditaris carmine musam.
Nec non fraxinea recubans festivus in umbra

La-

Lascivas cantu cogis saltare capellas,
Et choreas agitare jubes, pugnare juvencos,
Atque ornas meritis victricia tempora sertis.
Nos infelices alienas quærere terras
Cogimur, & patriam, Siculasque relinquimus oras;
Nos pecudes miseræ, teneri cum matribus hædi,
Nos vaccæ, vitulique, boumque armenta sequuntur,
Externo male pasta solo, sic lubrica versat
Alternas fortuna vices, qui pascua quondam
Læta dabant aliis, nihil hic nisi pascua quærunt.

Mel. Valde equidem miror Sicula tellure relicta
Vos infelices alienas quærere terras,
Quæ dives Cythisi, divesque flagrantis anethi,
Quæ segetum, pomorum, olerum ditissima, glebæ
Fertilitate potens, amplisque potentior arvis
Dicitur, & fama hæc nostras pervenit ad aures,
Sæpe etenim Corydon cum pulchrũ ardebat Alexim,
Montibus, & silvis studio jactabat inani,
Mille meæ Siculis errant in montibus agnæ.

Daph. Olim olim, Melibœe olim fecunda fuerunt
Pascua Sicaniæ nulli ubertate secunda,
Florida cum Pastor sua sedulus arva colebat.
Cum rastris feriebat humum, & vertebat aratro,
Cum sentes, tribulosque urens per amœna parabat
Cornigerisque hædis, atque hirtis pabula capris.
Sed postquam periit nostrum decus, optimus ille
Simicidas celebris calamis, insignis avena,
Simicidas cantu silvæ notissimus omni,
Simicidas, cui cura boves, cui cura capellæ,
Pastorum genus ignavum, teterrima proles
Successit ratione carens, qui tempore in omni,
Desidiam amplexi nocuam, luxumque sequuti
Simicidæ studium spreverunt carmina docti,
Non illos pia cura boves, pecudesque monebant
Aurea flavicomis, nec fulgens messis aristis.
Hinc subito pecus infelix ovium miseræque capellæ,
Hincque greges passim, passimque armenta peribant,
Hinc nemora, & saltus, desertaque pabula turpem

Obduxere situm, & nitidam posuere juventam
Heu heu sic sterilis facta est, quæ fertilis olim
Sicolis ora fuit, sic nos sors improba cogis
Errare, externis, & vitam degere terris.
Mel. Nunc memini præcepta senis, quæ sæpe solebat
Daphnis avus memorare sedens longævus ad ignem:
O filii: curate boves, curate capellas,
Mellifluos curate favos, flavumque liquorem,
Sit vobis stabulum, sint pinguia pabula curæ,
Aurea flavicomis fulgens quoque messis aristis.
Hortus amat cultum, studioso pascua cultu
Læta virent, viridesque virent cum floribus herbæ,
Luxuriant segetes, & gaudent omnia cultu,
Terra ferax cujus non vertunt terga juvenci
Jam domiti, & latum deducunt vomere sulcum,
Infelix lolium, & steriles producit avenas,
Quæque carent medico, sterilescunt omnia, cultu.
Hæc illo, hinc nos hæc memori dum mente tenemus
Non mala pauperies, non ulla incommoda torquent,
His etiam adduntur divæ sacra numina Floræ,
Etrusco veneranda solo, quæ mollis avenas,
Atque humilem musam silvestria carmina curat,
Nec renuit tenui calamo sua facta referri,
Pastores fovet illa, & agrestia tempora Vatum,
Quorum dulce suas celebrat pia fistula laudes,
Ornat Apollinea Floræ dextra inclyta lauru.
Illa jubet curare pecus, jubet omnibus hædos,
Pascite ovesque simul, deductum dicite carmen.
Etrusca hæc hinc prata virent, florentque salicta,
Fundit ager segetem fecundam, hinc dædala tellus
Ridet, & extremis vegetat radicibus herbas,
Hinc hædis ludunt pingues cum mollibus agni,
Hinc ovium, atque boum lætantur gramine turmæ.
Daph. O gregibus felix, felix viridantibus auris;
Ergo tibi pecudes, nivei tibi maxima semper
Copia lactis erit, viridi tu frigus in herba
Umbroso in luco captans, Melibœe, jacebis,
At Daphnis lacte, & gregibus, patriaque carebit.

Mel.

Mel. Numquam igitur numquã præſentia numina Floræ
Deſinet, hic humili calamus celebrare cicuta.
Daph. Nos vario miſeros, agitatos undique caſu,
Hæc Tuſca excipiet tellus, bona Tuſcia poſtquam
Unica Paſtores agreſtes, unica Vates
Agnoſcit, pecudes hac ipſa in valle locabo
(Si pateris, ſi Paſtorem miſeraris egenum)
Armentis donec melior ſors conſulat ægris.
Mel. Quin ſtabulis potius noſtrum pete Daphnis, & antrũ
Ne feſſo pecori noceat lux frigida Phœbes,
Namque mihi, ſtabulumque, & paſcua, & antra ſuperſunt;
Cuncta etenim quæcũque oculis hinc cernere Daphni
Poſſumus, hæc mea ſunt, dedit hæc clementia Floræ;
Verum age vicinos potum duc, Tytire, ad amnes,
Jam ſaturas pecudes, quæ in ripæ margine ludunt
Suaviloquas Arni, & blandas Munionis ad undas;
At nos, plena ovium dum Tytirus ubera mulget
Daphni age (tempus enim eſt) antrum ſubeamus opacum.

JO: BAPTISTÆ ALBANI

BERGOMENSIS.

De Victoria Naupactiaca.

GAude Roma, parens, magni gaudete Quirites,
Et festos celebrate dies, pompasque frequentes
Instruite, & sacro gaudens Tiberinus ab amne
Exerat uberibus rorantia cornua lymphis.
Scilicet advenit tandem labentibus annis
Illa dies, populos cœlo miseratus ab alto,
Qua pater omnipotens, invictæ robora gentis
Stravit, & Joniis pugnantem merset in undis
Barbaricam classem: Turcarum sanguine pontum
Vidimus undantem. Totum hoc tua vota precesque
Obtinuere Pie: hinc nostris Victoria fulget,
Et pia Relligio, & justi reverentia crescit.
Te duce jam video, Titan quascumque recurrens
Prospectat gentes, pulsis erroribus unum
Nosse Deum, & de more patrum gentisque Latinæ
Hunc colere, immensum nutu qui temperat orbem,
Quem terræ ac maria alta tremunt, cui maximus æther
Paret, & ardentis legio famulatur Olympi:
Pellere & infandos ritus, ac fœda priorum
Orgia, fallacesque Deos detrudere ab aris.
Jam video sanctam, dudum pugnantibus Euris
Quassatam, optato navem requiescere portu.
O nimium felix tellus, quam Præside tanto
Exornat divum, atque hominum sententia concors:
Tempus enim nunc tempus adest, quo Romula virtus

Sur-

Surgat, & in florem veteris sese induat ævi,
Quo sese attollat, latoque Oriente subacto,
Et Lybia sacrum domita caput inferat astris.
Atque iterum sæcli longe melioris origo
Apparet: viden ut mundo fila aurea Parcæ
Deducunt, veteres avidæ sarcire ruinas?
O fortunatam Ausoniam, Saturnia regna,
Non tristes posthac cædes, sævasque rapinas
Cernere erit, non abductis squallere colonis
Arva, nec in summis volitare incendia tectis:
Sed terras pax alma colet, pacemque sequetur
Læta Ceres, flavis crinem circundata sertis.
At tu præsidium Europæ, cui maximus orbis
Certatim assurgit, lapsis succurrere rebus
Perge Pie, & claros Heroum laude triumphos
Qui superas, priscæ cedant tibi nomina gentis.

PHILIPPI ALBERTINI

PISCIENSIS.

CÆSAR ATESTINUS DUX MUTINÆ, AC REGII

Seipsum vincens.

Dic mihi, Calliope, divino carmine dignam
Herois mentem, magnanimique Ducis,
Tu, Dea, virtutem potes exæquare canendo,
Æmula quæ est Divis, ætheris hausta sinu.
Dicere tu fidibus animorum adamantina virtus,
Præsens ut Fatum proterat una pede.
Ut petat invitam Fortunam in vincla, rebellem ut
Negligat, infidæ ludat ut una doles.

Inte-

Jam terrisque potens, cœloque Gregorius idem,
Sarctaque servasset, tectaque sceptra mihi.
Interpres hominum, vivumque Gregorius, inquam,
Orbis præsidium, Pontificumque decus.
Non vestra horresco, multo qui milite late
Complestis regis littora curva Padi,
Ductores Castra armatis vallata maniplis;
Nec quæ de castris excita turba fluat.
Non me ferro instructæ acies, non agmina terrent,
Non equitum turmæ, non bene juncta phalanx.
Cœlicolæ terrent, terret, qui numine terras,
Qui cœlum torquet, quique Acheronta premit.
Et simul Alphonsi indigitis me terret imago,
Quæ monet in somnis cedere Sceptra Deis.
Quid? ni fata obstent, atque hæc portenta resistant,
Et detur, hunc gladium stringere fulmineum?
Millia multa virum letho, stragemque rotato
Ense darem, tellus non bene ferret onus.
Qualis, ubi agricolæ flavis inducitur arvis,
Falce recens messor, obvia quæque secans:
Molli aut qui prato pubentes demetit herbas,
Integer æstatis tempore fœniseca:
Aut, ubi præcipitans de vallibus Apennini,
Ætheriis auctus labitur amnis aquis,
Cum sonitu secum piceas, quercusque trahendo,
Aggeribus ruptis, currit in arva furens.
Æmiliam, & latos videas pinguescere campos
Sanguine, & immani cæde madere solum;
Eridanum pariter multo spumare cruore,
Voluere, & Adriaco corpora nigra mari.
Quin gemere interea sub pondere, & amne repleto,
Qua se se expediat, non reperire viam.
Non illis oculos premeret jam cura parentis,
Abluerctve piæ vulnera sæva manus.
Duceret, haud funus; defunctaque corpora vita,
Subjecto haud fleret igne cremanda pyræ.
Nec lapsos legeret cineres Chorineus, avito
Nec tumulo, lacrimans, conderet ossa parens.

Ab-

Absenti, non rapto in pugna, aurove repenso,
 Inferias nato mitteret illa suo.
Pars canibusque, avibusque feris jam præda jacerent,
 Pars sævis essent præda relicta lupis,
Dente illi, & rostro laniarent membra inhumata,
 Quæ fluerent atro sanguinis imbre virum;
Fluctibus Eridani, & rapido pars vortice mersi,
 Piscibus impastis esca petita forent.
Vos, Atestini cineres, manesque sepulti,
 Testor, & Eridani numina, & Heliadum.
Vix erat intrepido Cæsar hæc pectore fatus,
 Cum subito, ut fama est, adfuit umbra loco.
Alphonsi augusta umbra, & nota major imago,
 Qui Divum est nuper additus ad numerum.
Hæc cœpit visu stupefacto demere curas
 His dictis animo, voce sonante Deum.
Nate (etenim, quando proles, dum vita manebat,
 Nulla fuit nobis, ut volvere Dei,
Scis, ut te cunctis consanguinitate propinquis
 Prætulerim; ut fueris maxima pars animi)
Cessas? & vano juvat indulgere furori?
 Te ne putas rebus addere posse moras?
Nonne vides, quibus imperium permanserat, omnes
 Excessisse aditis, liminibusque sacris?
Cede Jovi, nate: &, quæ tecum ipse ante putabas,
 Illius hæc fieri numine ne dubita.
Qualis Terrigena in lucta, dum tergore matrem
 Pulsat, succumbens viribus Herculeis,
Fortior exurges cedens; quin cedere laurus.
 Dicet io miles voce triumphe canens.
Cuncta supercilio, qui volvit, cesseris ipsi,
 Hostis securus, pectora degeneris.
Viceris at fortunam, & ineluctabile fatum:
 Fortia magnanimi robora utrumque domant.
Tu magis istorum spoliis laudaberis olim,
 Quam qui rapta manu magna trophæa ferent.
Latius & regnes, quam si Garamantas, & Indos,
 Victor debelles effera corda domans.

Et quam qui claros duxere ex hoste triumphos,
De te clara magis fama loquetur anus.
Quod si forte minus tantarum gloria laudum
Te movet, & regni dira cupido tenet;
Virginiæ at gemitus cognoscat Cæsar amatæ,
Nec surda multas respuat aure preces.
Quis potis est animus ah caram ferre maritam,
Ante pedes humilem procubuisse viri?
Quæ genita est Medicum præclara a stirpe Deorum,
Quæque Atestinos est genitura Deos?
Nonne vides, duplices ut tendat ad sidera palmas,
Et pacem poscat, numina rite colens?
Audis orantem, ne dulcia pignora perdas,
Per spes surgentum, vocibus, & lacrimis?
Per connubia sancta, per optatos hymenæos
Ne sese exanimes, funus & approperes?
Non igitur supplex te flectet regia conjux,
Quo fletu manes flecteret, ac Superos?
Condideritque diu cœlestia lumina nubes,
Dura nec imbre dolor mollia corda dabit?
Iratum at crebro flexit Cytherea Gradivum,
Et posuit ferrum, voce rogante Deus.
Sæpe Jovem flexit precibus Saturnia Juno,
Et posuit fulmen, voce precante, Deus.
Numina ni colat, insignis Pietatis imago,
Nec timeat dextra fulmina missa Jovis,
Quæ fuit in rebus tibi conjux dia secundis
Virginia; adversis Hypsicratea foret.
Ergo rumpe moras: & te servare memento,
Et dulces natos, participemque tori.
Mutabis sedes: tituli, fascesque manebunt,
Ex veterumque geres ordine nomen avum.
Cum claram antiqua obsidione accesseris urbem,
Augescentque novis stemmata prisca Ducum.
Urbem, quæ veterum est soboles dedocta Quiritum,
Cujus servat honos robora prisca recens.
Cura Deum, spesque Atestinum maxima frater,
Idemque Hesperii flosque, decusque soli,

Cle-

Clementis, & cuncto jam conſpirante Senatu,
Ambroſias Tytio cinget honore comas.
At triplici quondam evinctus diademate frontem,
Virtute, ac meritis tollet ad aſtra caput.
Unus tractabit, rerum moderator, habenas,
Unuſque imperium finiet Oceano.
Hæc umbra: & ſubito lacrimantis, & multa volentis
Reddere, per ſomno, vanuit ex oculis.

AD PHILIPPUM MASSINIUM
In obitum Pii Ghislerii.

Deſine jam tandem lacrimis urgere ſepulchrum,
Maſſine, & caſum deſine flere Pii.
Sunt illic muti cineres, umbræque ſilentes:
Nec vox, nec fletus exciet e tumulo.
Non illic miſeri luctus, mœſtæve querelæ,
Nec valeant animi, triſtia verba, notæ.
Turpe quidem longo non indulgere dolori,
Si dolor ex animi expueretur atrox,
Turpe fidem Divum non implorare, hominumque,
Pectore ſi cedat tabida voce lues.
At ſi nec fletus, nec vox heu proficit ulla,
Et cumulum miſeris addit utrumque mali,
Quid juvat, ah voci, & largo non parcere fletu,
Et ſeſe miris exanimare modis?
Quid juvat, ah charo placidam turbare quietem,
Et querula manes lædere voce pios?
Qui lætus lætus voces audire ſolebat,
Pierio cantu, quas bonus ante dabas;
Lugubres queſtus nunc audit ab æthere triſtis,
Et querulæ accuſat carmina mœſta lyræ.
Nil opus eſt threno: procul abſit nænia tandem,
Et valeant luctus, & valeant lacrimæ.
Num, cujus fractus ſi corruat arduus æther,
Intrepidum feriet alta ruina caput,
Plus nimio doleat ſocium Maſſinus ademptum,
Nec deſiderio finxerit ille modum?

Vel

Vel potius Cauris non det differre, Notisque
 Musis dilectus per mare tristitiam?
Virida cui virtus, muliebrem pellere luctum
 Addecet, atque animo tristia ferre viri.
Rebus in adversis animus se se erigit altus,
 Nec frangit sævus fortia corda dolor.
Turbida consilium poscunt. Mens provida rerum,
 Ærumnis præsens est medicina malis.
Quin potius plectro, & querula testudine fretus,
 Quam cum voce tibi doctus Apollo dedit,
Descendis flammis rapidas Phlegetontis ad undas,
 Tartareasque domos, tristia regna petis?
Scilicet ut socium Elysia de valle reducas
 Carmine Arionio, Pindaricove Pium?
Eurydicen qualis superas revocavit ad auras
 Orpheus uxorem (tu sine lege) pater?
Quippe Charon longo auditos post tempore cantus,
 Pulsantemque stupens pectine fila lyræ,
Advortet ripæ proram, dulcedine captus,
 Cærulea accipiens corpora viva rate.
Trans Styga & incolumem exponet, nullo ære petito,
 Exigat ille avidus portitor æra licet.
Cerberus & sævus, custos, ac janitor Orci,
 Quamvis oblatret tergemino ore canis,
Æternumque Erebi pallentes terreat umbras,
 Vipereis quatiens terga retecta jubis,
Ac saniem eructet, deductis faucibus, atram,
 Attollatque imas, effera colla tumens;
Permulsus tamen adverso recubabit in antro,
 Latratusque premens, ora tenebit hians.
Qualis, quæ geminos agnovit Marte creatos
 Distentis mammis, procubuitque, Lupa.
Mox ululans blandum caudam, clunesque movebit,
 Irarum oblitus, immemor ipse sui.
Immanem ut perhibent, formosa virgine captum,
 Exuere ingenium Monocerota ferum.
Denique decedet venienti: nec redeunti
 Non triplici hostes linxerit ore pedes.

Interea Elysias ubi fama repleverit oras,
Ante diem infernos te petiisse lacus;
Protinus ex vatum numero, cætuque piorum,
Qui fortunati, læta vireta colunt,
Occurret procul affini Caporalius, unus
Ante omnes lætus, attonitusque simul.
Addent se comites Coppetta, & Tassus amico,
Et, cujus Clario carmina digna Deo,
Eloquio crevere tuo; madefacta Minervæ
Artibus, & rebus carmina Socraticis.
Hic Vidiccionus fuerit, qui dicere grates
Discupiet meritas, atque referre bonus.
Advenient lauro vincti Parnasside crinem,
Insignesque humerum, qua fide quisque canunt.
Atque ubi cognorint adeundi Tartara caussas;
Mirati magno pectus amore pium.
Venisse ad manes imos, barathrumque profundum,
Quæ non sunt vivis pervia regna, viam;
Sauciaque indigno miserati corda dolore,
Quæ sonus, & tristis frontis imago notat;
Illic te adducent, ubi septus tristibus armis,
Sublimis solio, sceptra superba tenens,
Rex Erebi, umbrarumque potens, dat jura vocatis,
Impius & discit impia vota Deus.
Hic illum alternis dicetis quisque canorus,
Aptantes blandæ carmina blanda Chely.
At simul incipiet Tassus magno ore sonare,
Multifori cantu pectora dira movens,
(Tassus, cui ducto quondam, cum vita maneret,
Aonas in montes, Calliopæa, tibi,
Ipse pater Phœbus, Phœbumque secuta sororum
Assurrexerunt cætera turba viro)
Tum vero videas arrectis auribus Orcum
Astare, & stupidum voce favere truci.
Quin & latratorem aures demittere longas
Cycni lenitum vocibus aspicias.
Cæruleos cernas implexas crinibus angues
Nectareo cantu fallier Eumenidas.

Carminibus ſtabit pernix Ixionis orbis,
Nec Tityi paſcet viſcera vulturius.
Contemnet ſitiens fugientes Tantalus undas,
Nulla relabentur, Siſyphe, ſaxa tibi.
Inde puellarum, exhauſtus queis effugit humor,
Dolia ceſſabunt, lympha nec atra fluet.
Adde quod & tacitis requieſcent fluctibus amnes,
Et tacitis fient murmura ſurda vadis.
(Tales, quum pugnas ſonat, infandumque Tyrannum,
Exactum Solymis carmine Mœonio,
Pindarico aut plectro laudes & facta Deorum
Æternans Medicum dicit in Elyſio,
Magnanimum heroum mirantur farier umbræ,
Et ſtupet auſcultans æmula turba, frequens,
Invidia tantum Codrus dirumpitur atra,
Cautibus exoptans ſurdior eſſe maris)
Nam canet imperium Ditis, faceſque ſuperbos,
Aulamque immanem, regificamque domum.
Purpurei ut veniant Reges ſub jura Tyranni,
Addicti nexus, mancipioque ſimul.
Juſtitiam dicet, & te, Rhadamante, miniſtrum,
Et ſcelerum ultrices, numina ſæva, Deas.
Quam pateat late regnum; Cocytus ut ingens,
Utque Acheron, ut Styx, ut Chaos, ut Phlegeton.
Unde homini argenti venæ, rivique perennes,
Unde auri, unde æris copia tanta fluat.
Quid rutilas Tagus, Eridanus, Pactolus arenas,
Atque Hermus volvat in mare dives aquas.
Quid, cum ſit vaſti Neptuni corpus amarum,
Dulcia pocla ſuo flumina dent capite.
Tum referet graviore ſono, cuncta unde creentur,
Diſſidioque eadem denique quo redeant.
Hinc dulci recinet ſociam, ſponſamque triformem,
Utque beet, gremio dum fovet, illa virum.
Tandem exorabit non exorabile numen,
Perfringens leges carmine Tartareas.
Victus quippe Deus dulci vociſque, lyræque
Concentu, votis annuet ille tuis.

Ne

Ne dubita: nam vera cano, quæ Phœbus Apollo,
Præmonuit templis in mea vota ſacris.
Atque ubi præmonuit, non facto hic fine quievit:
Verum hæc divino ſubdidit ore Deus,
Quid mirum valeat tantum ſi carmine Taſſus,
Ut moveat Manes, utque Acheronta, bonus?
Ille poteſt ſuperum cantu, fidibuſque ſonoris
Flectere, quum libuit, numina magna Deum.
Ille poteſt cythara Æoliis commota procellis,
Sedare Ægei murmura ſæva maris.
Ille poteſt lenire tigres, mulcere leænas,
Ornoſque ex altis ducere voce jugis.
Ille poteſt, miſcent adverſi ubi flamina venti,
Efficere, ut teneant aure, bibantque melos.
Ille poteſt celſis labentes montibus amnes
Siſtere, & undiſonæ tollere murmur aquæ,
Ille poteſt animas, celeri quæ ſidera motu
Æternum torquent, detinuiſſe mora,
Ille poteſt aquilæ perfundere lumina ſomno,
Ne qua avis irato præbeat arma Jovi.
Quin potis eſt Jovis æternam reſtinguere flammam,
Dum perterricrepi fulminis ira cadit.
Eſt Muſæa mele Taſſi, ſunt dædala chordis
Carmina: is eſt noſtri gloria ſumma chori.

AD PHILIBERTUM BELCREDIUM.

In obitum Petri Pauli Belcredii.

Quó tibi natura pauci, quo nullus amore
In terris fuerat junctior, atque animo,
Ante diem Lacheſis extinxit funere acerbo,
Obruit ac Stygiis hunc, Philiberte, vadis.
Heu, cecidit Paullus primo ſub flore juventæ,
Cum luſtra, ah, nondum clauderet ille tria.
Qualis ſuave nitens, cum cœpit hiare tenellus
Vere novo propter flos hyacinthus aquas,
Vomere ſi mollem durus ſuccidit arator,
Collapſus languet, immerituſque ſolo:

Pæstana aut qualis, cùm floret Sole tepenti,
Dulce rubens spinis, sanguine mista, rosa,
Sævus si incubuit, non parcens flatibus, Auster,
Quassa cadit, moriens; cui decus omne perit.
Heu, quisnam pudor, heu, quisnam decor ore nitebat?
Virgineusque pudor, virgineusque decor.
Pinxerat, heu, pueri faciem Cytherea colore,
Lilia quo vernant mista papaveribus.
Quin erat, heu, qualis, cum surgit Vesper Olympo,
Exerit aut Idæ Lucifer ora jugis.
At quemnam mores animum, quam lumina mentem,
Quamnam signabant seria dicta fidem?
Quis non in puero miretur, ametque senectam,
Acri ubi consilio cana juventa docet?
Spem promittebat Virtutis mira cupido,
Et laudis thyrso corda ciebat amor.
Quo magis & miseræ matri, mœstæque sorori,
Nec non & fratri flebilis ille perit.
At, quamquam nulli, primis spectatus ab annis,
Quàm tibi, flebilior, flosculus ille cadit,
Fortia qui tamen adversis opponere rebus
Ante alios nosti pectora, magnanimus;
(Non secus ac lætam, stimulat quæ corda virorum,
Fortunam, sapiens, & bene ferre potis)
Æquali constans facie, vultuque tulisti
Funera acerbâ tui mente, animoque Deus.
Quis non te placido, præsentique ore loquentem
Miratus stupeat, diaque verba notet?
Namque ego metitus nostro ex mærore dolorem,
Quo tua credebam saucia corda gravi;
Dum spero falsa delusus imagine mentem,
Tristitiam dictis demere posse meis;
Alloquio sensi miseri solatia casus,
Quæ tua mœrenti lingua diserta tulit.
Tu vero mihi jam notum testaris amorem,
Quem tibi jam notus conciliavit amor.
Qua pores inprimis agnosco, Philippe, loquelam
Pectora præsentem solvere tristitiis.

Ser-

Sermonis vires, quis largum vincis Ulyssem,
Alloquio dulci sentio flexanimi.
At nihil est opus hæc nostro medicina dolori,
Quos animo casum sic reputare juvat.
Hoc ille Ægeo, fingit qui nomina vitæ,
Et vitæ a ficto nomine nomen habet
(Navifrago Ægeo, cujus sub fluctibus altis,
Quam multa, heu, miserum corpora mersa jacent?)
Dum vehitur puppi; Neptuno vela secundis
Implevit ventis, sustinuitque manu.
Sic ratis Ægeos effugit tuta tumultus
Evasitque trucis murmura cæca maris.
Non ubi Hyperboreis Aquilo descendit ab oris,
Incubuitque salo, Marte cietque Notum.
Horruit: armati non vidit Orionis ensem,
Non tristes Hydas, Oleniumve pecus.
Non sævum Arcturum, non sævos palluit Hœdos,
Sive polo hi fugiant, seu ruat ille mari.
Non te non metuit, qui fundis Aquarius urnam,
Hesperii nec te, sæve tyranne, freti.
Quid nunc Tyndaridis memorem, quæ triste minantur,
Neptuno irato, signa timenda rati?
Non est in Syrtes Euro devecta furenti,
Non ursa in Maleæ, saxa, nec Ambraciæ.
Quid quod latrantem Scyllam non horruit, & quæ
Trinacrium absorbet, ac vomit ore fretum.
Quid quod Cyclopum scopulos, immania regna,
Et quæ turba colunt, littora non tetigit?
Felix, Circæis quam turbo haud appulit oris,
Hausta ubi pocla solent vertere in ora suum.
Felix o felix, quam non Acheloia proles
Decepit cantu, detinuitve lyra.
Hæc ne monstra puer pateretur tristia Paulus,
Aut ponti vastis obrueretur aquis;
Qui mare, qui terras, qui cœlum numine complet,
Tempora qui novit, rexque, paterque Deus;
Incolumem, optata terra, portuque potitum,
Ad patrios voluit nunc revolare Lares.

 Nul-

Nullaque, quæ retinet mediis Echeneis in undis,
Eſt remorata ratem, Patre vetante Deo.
Non Clotho, aut Lacheſis veluti cecinere poëtæ,
Quæ duxere, eadem fila, Philippe, ſecant;
Sed qui perpetua natos ratione gubernat,
Conſilio revocat, rexque, paterque Deus.
Huic uni vitæ, lethi huic eſt ſumma poteſtas,
Hic idem imperiis æquus utrumque regit.
Aſt o felices, o terque, quaterque beati,
Qui, quam commereant, appetiere prius.
Ergo jam reduci Paullo gratemur ovantes,
Atque o ſit reducem maxima cura ſequi.
Jam videor magnis præreptum audire periclis,
Dicentem placido talia verba ſono:
Ecce coronata in tuto jam littore pinus:
Dicite io pæan; ancora jacta mihi eſt.
Hæc Philiberte, refers, quæ robur pectora circum,
Corda ex æternis ignibus hauſta docent.

In obitum ANGELICÆ MALASPINÆ JULII MEDICES *Conjugis.*

Ad eundem JULIUM.

Mors cum jam traheret per loca funere
Immiti Angelicam ferrea nobilem:
Mœſta, & luminibus prodiit humida,
Obnupta & caput; oraque
Alphea armipotens ſindone lugubri:
Complevitque ululans pervia queſtibus
Late femineis compita mutuas
Cædens impatiens manus.
Heu, quo, Mors, cumulas, improba, funere
Fliſcæ Virginiæ triſtia funera,
Natique immerito cuſpide perditi,
Quo Thraces melius cadant?
Quis ſedet rabiem nunc pudor, aut modus,
Quæ mentem ſubiit, cordaque frigida,

Ob-

Obducta, heu, refrices ne mihi vulnera,
Et siccæ lacrîmas cias?
Quis demor tenebris, sidere fulgido
Jam nunc occiduo tergemino? dies
Ivit quo nitidus, lætus & insuper,
Fulsit dum mihi candidum?
Quis placet tumidos, cum furit Africus,
Fluctus, Arne, tuos, claret & æstibus
Flavos, ut refluas in mare cærulus,
Lambens agmine gramina?
Cui, Saturnigenæ præsidio ferox
Pubes, cæsariem casside munias?
Thoracas, clypeos, pectora, bracchia,
Heu, nequicquam alacris paras.
Vos mecum lacrimas spargite nunc quoque
Tu dives, chalybem, quæ fodis, insula,
Cui spes, cui columen, gloriaque occidit
(Ah quæ dira perhorruit
Nereus fata viris mota nefariis)
Tuque oræ indomitæ, Vare, Lygusticæ,
Et cum Nereidum fletibus uvidas,
Heu, confundite in æquora,
Nobis persimilis jungitur algidus,
Imbres qui gemitus fundit ab urceo
Macra, & qui fremitus littora personat,
Crudo vulnere saucius.
Huic flos puniceus languit, unguibus
Succisus moriens, invida Mors, tuis:
Quem Sol non potuit fervidus urere in
Spina, non Boreas rigens.
Auster nec Lybicus diruit imbrifer,
Seu natum proprio confovet in solo,
Sive hortis auricomis educat insitum
Tellus Dædala Medicum.
Hic flos Idaliis gratior omnibus,
Fragrans perpetuum sparserat æthera,
Terrasque Ambrosiis undique odoribus
Spinarum decus, atque honos.

Sed non mortiferis unguibus armit:
Quin idem Elyſia ſentibus aſperis
Avulſus, tribuliſque acribus in ſolo
Flamma plus vagus emicat.
Flos hic Angelica, heu, heu, fuit, ingeni,
Quo non candidius, nec metuentius
Ullum terra tulit Numinis Itala,
Vitæ, ut nominis, integra.
Mente hæc, quam generis ſanguine, celſior,
Dum ſedem cupiens ſpectat Olympicam,
Attollit levior ſe ſine pondere,
Tranans lucida ſidera.
Qualis, cum lapſa per aëra vacuum,
Ales grata Jovi fulmine miſſili,
Sublimes repetit præpete vertices
Penna, nubila diſſecans.
Illic perpetuo, cœlicolum ſacris
Adſcripta ordinibus, Nectaris ebibet
Auguſta ætherei gemmea pocula,
Accumbens epulis Deum.
Nobis hic miſeris occidit omnibus,
Virtute egregia flebilis omnibus,
Sed cui flebilior, quam tibi Medices
Juli connubio pari?
Felix, dum tenuit copula conjuges
Irrupta unanimes ingenua fide:
At quos hæc ſtabili fœdere junxerat.
Suprema, heu, ſolvit dies.
Verum ne doleas plus nimio, memor
Crudelis Lacheſis, tu, cui apicem rapax
Fortuna, heu, puero ſuſtulit Imperi
Olim, cedere neſcio.

ALEXANDRI ALLEGRII

FLORENTINI.

DE ACTIACA VICTORIA.

HEctora dum recolit mœrens, illique parentat
Urbs Rhetico postrema jugo, & pia funera solvit.
Quippe memor magni quo se complexus amoris
Præsidii hic vigilem curam sanctissime gessit;
Extructi in medio tumuli, mirabile dictu,
Hesperiæ simulacrum ingens; cui pectora crines
Obstruerent, & tetra femur cupressus obiret;
Astitit: & tristem macie, lacrimisque madentem
Attollens vultum, sic inter sacra locutum est.
Heu numquam celebrande satis toto orbe levamen,
Nate, meum spolia hæc aris circundata, sunt ne
Inclita, quæ caræ spondebat dextera matri?
Quæ cum gramineis deberem cernere sertis
Ornatum, & reduci generosæ figere fronti
Oscula; terribili deplorem morte peremptum
Te, sociosque tuos, & clara ex stirpe nepotem.
Et mente intuear crudelia vulnera, & artus
Mancipii quos strage fera laniarit avari
Abjurata fides in libera colla furentis.
Ah dirum facinus: fers ne execrabile monstrum
Hoc tellus? Nec scissa cavo jam perdis hiatu?
Haud simile exitium tua te mi nate manebat
In divos pietas; nimium sed cognita virtus
Hosti visa potens. Docuit Salamina Tyrannum,
Te vivo pendere suis cervicibus ensem,

San-

Sanguine qui Thracium districtus tingeret æquor,
Victricibusque viam signis patefaceret ardens:
Dum peteret latebras Regno spoliatus Eoo
Tergeminum temnens numen bellator iniquus.
Sed postquam hinc visum est superis te poscere, & inter
Indigetes sacro conspersum membra cruore
Sistere, & æternum sidus componere cœlo;
Ne cesses precibus divinam flectere mentem:.
Quo videam invictis percussi fœderis armis
Selimi eversum Imperium: belvamque cruentam
Infandi dantem sceleris per compita pœnas.
Hæc dixit subitoque leves recessit in auras,
Atque abiens templum divino implevit odore.

AD P. MAURUM TEXTOREM

De eadem Victoria.

Ut Pelago incubuere Rates: jam jamque propinquæ
Hostiles puppes propius cernuntur ab hoste.
I licet exurgit spes de Victoria utrinque
It clamor cœlo: atque instructo Marte Phalanges,
Haud mora, cunctæ ad tela ruunt, Vulcaniaque aptant.
Hortatique Duces socios navale corona.
Hine inde adversi validum labuntur in hostem
Procursu rapido, ut solet ad prædam Leo ferri.
Eminus explosa ignivomentia ut æra dedere
Principio tonitrus, ac crebris ictibus ignes.
Jam mare, jam Cœli horrendum nunc intonat Axis:
Jam gemitum tellus dat littora singula circum.
Interea classis pia Christigenum ocius ecce
Perque hostes, ignesque ruens, celeresque sagittas
Turbinis ac fumi nebulas, media agmina vastat.
Dumque instans hostis vires, ac vulnera miscet,
Hunc superans tanta prosternit imagine mortis
Virtute ac ferro, rubeant ut cærula cæde
Ingenti, vix tot capere utque cadavera possint.
Actiaca Augustum huc fecit Victoria clarum.

To-

Totius ac mundi Imperio meritò inde potiri.
Actiaca huc rursus facit en Victoria claros
Christicolas: Trino ut, summoque Deo duce, & uno
Totius hinc mundi invadant mox, Maure, Tyranni
Regna pii Reges: pietas nisi, jusque peribit.
Actiacos ludos instaurent ergo Quirites.
Auspiciis Magni Diademate tempora Patris
Tergemino ornati. Hos Veneti, ac Rex magnus Iberus
Atque pius populus, magno qui sparsus in orbe est,
Sectentur, majora experti gaudia numquam.

De Victoria ob illatam Cladem Turcarum Classi.
Ad P. Egidium Antistitem Carcerum.

Sæpe fuit victor; multos persæpe triumphos
Turcarum Princeps egerat eximios.
Cum procul auxiliis haud rem decernere ferro,
Nec virtute sua Christicolis licuit.
Ast ubi non tandem conjunctis viribus una
Consultum Reges his voluere malis,
Auxiliis propè necnon rem decernere ferro,
Ac virtute sua Christicolis licuit,
Unica nunc Hosti clades [mirabile dictu]
Vix illata, Pater, protinus ecce facit.
Quòd numquam fuerit victor, nullosque triumphos
Turcarum Princeps egerit eximios.
O pietas nostros, miserantis ubique labores
Munus idest Christi, quem rogat alma fides.

De eadem Victoria.

Solve solennes pia gens ad aras
Jam Deo grates, meritosque honores,
Voveras & quæ pia vota tristis
Cum prece multa.
Cum Cyprum invasit metuendus hostis
Thracio portu religando classem;
Proh nefas, icta ac temeravit alma
Fœdera pacis.

Lillis

Liliis ædes, violisque odoris
Jam sacras vela, simul atque festa
Fronde; jam passim chorus omnis almos
Concitat hymnos.

Hasque labentes repara, foveque
Jura, ut his salvis valeant ministri
Principum, ac plebis scelera expiare
Sacra litantes.

Festa nam lux Christicolis refulget,
Qua procul sit tristitiæ tenebra:
Victor exultat Veneta ora, & omnis
Cœlitus Orbis.

Quòd Crucis fulget rutilus triumphus
Exteras inter, temereque gentes
Orbis & Cœli Domini negantes
Numina Christi.

Bosphoro stratum veniens in æquor,
Adriæ cui se sinus iste miscet,
Viribus magnus, validaque classe
Barbarus hostis.

Terruit Christi populum fidelem,
Ne gravi clade Italia potitus.
Cuncta vastaret populando deinceps
Littora, & urbes.

Ast ubi flammis rigidoque ferro
Sæpe bacchatus furit hac, & illac
Sævus, atque ausu propius nefando
Omnia turbat.

En pii Reges coëunt in unum,
Clari & Heroes: cita queis utrinque
Mittitur classis numerosa, quæ dat
Carbasa ventis.

Quam Noti nulli, aut Aquilo, vel Eurus.
Nec ab Occasu, quoque nec Eoo,
Nulla nec cautes pelagi morantur,
Nulla Charibdis.

Ac velut saxum ruit imbre vulsum
Vertice e montis, rapit atque præceps

Quid-

Quidquid involuit nemorum, virorum
Atque labores.
Sic secat fluctus Zephyris secundis:
Undique explorat, Dei & acta ductu
Prorsus adversa, ac metuenda diro
Constitit hosti
Huncque (ut extinxit penitus piratas
Inclitus Pompeus acie superbos,
Cæsar aut Gallis Vaneti carinas,
Contudit olim.)
Marte profligat penitus cruento,
Plurimisque actis Stygias ad undas
En agit victrix spoliis, virisque
Ecce triumphum.
Ante vix qualem haud inimicus unquam
Gesserit, nos cum Deus irritatus
Tradidit pœnæ scelere, ac tremendo
Numine læsus.
Pastor exultat gregis, ecce Christi
Maximus. Magnus quoque Rex Iberus.
Clari & Heroes generosa onusti
Undique præda.
Hinc Crucis signo faciem notatæ
Jubilum plebis, juvenum, senumque
Explicet quis nam? Puerique sine
Ut sine plaudunt?
Trinitas summa, o Deus unus, ista
Omine æterno stabili, precamur,
Impia ex nunc suppositi ac Tyranni
Destrue Regna.

ANT. FELICIS ANDREOLII

In Leonem vermiculati operis Iguvii in Gabriellorum Suburbano repertum, cum nuper inter Venetos & Turcas bellum suscitatum est.

QUa se se Iguvii moles operosa theatri
  Explicat, & Triviæ nunc jacet ora Deæ:
Haud pridem eruitur crustis varioque lapillo
  Compositus, Pardum qui premit ungue, Leo:
Consultusque velit quidnam portendere monstrum,
  Talia veridico rettulit ore Deus.
Non certè hinc multi menses volventur, acerbè
  Quum Venetus Scythio cum Cane bella geret;
Nam Leo, qui propria tumidus feritate superbit,
  Est Venetus, fulvi signa Leonis habens,
At fera, diversis maculis cui terga notantur,
  Turca est, qui nullam novit habere fidem.
Cernimus & veluti hîc Pardum cessisse Leoni,
  Sub Venetis tandem sic quoque Turca cadet.
Tu, qui cuncta tuo moderaris numine, firma
  Tam faustum, quæso, Juppiter augurium.

JACO-

JACOBI ANGELII
FLORENTINI.

NICOLAO URSINO
Equiti Hierosolymitano Priori Venetiarum, & Locumtenenti Magisterii.

DUlce bonum argentum, sed nil pretiosius auro,
Quod superi, manesque colunt, quod nulla potestas,
Nulli ignes, nullumque valet consumere ferrum,
Nullum etiam quod cuncta domat mortalia tempus.
Dulce ibidem parere viris, sed dulcius alma
Jussa Heroum Procerumque sequi. Tua longius ergo
Dicta sedent infixa animis, pater optime, nostris
Præter enim humanos cum fas tibi cernere sensus,
Eventum rerum, & fines preteries latentes
Cum tibi mens data sit colere immortalia Templa
Non tantum Patriæ; sed vota & dona Britannis,
Germanisque aris, & utrique exsolvere Phœbo,
Hincque tulisse simul, misisseque nuntia fata;
Cetera quis dubitet Heroum appellare sacrorum.
Jussa igitur facio tua me reverentia plectrum
Carminibus mandare jubet, suadentque vicissim
Templa Hierosolymæ quibus optima vota secundant
Temoni nunc esse tuo certeque saluti
Commendata suæ turgentia carbasa classis.
Præterea domus alta Patrum, domus una tuorum
Italiæ decus eximium, quam magnus Apollo
Sidere ab Arctoo terris mandavit habendam;
Est servare Ursæ de stirpe exemplar, & ipsum
Nomen, & occasum per sæcula nulla timere.

Ha-

Hactenus illa igitur peperit pia Sidera mundo
Lethei sic fata jubent secura profundi:
Pontificem excelsum triplicis cui Mitra Coronæ
In Vaticana Sanctum caput induit ara,
Ecclesiæ magnum sacrum & venerabile numen.
Hæc quoque non unos, non una e matre, nec uno
Tempora progenuit clarissima lumina natos
Insignes rubro divina in sorte Galero,
Insignes festa per templa canora Tiara.
Adde Duces Calabros, regnata & sceptra Parenti,
Adde & Picentes, Pelignosque, adde beatos
Et Comites Marsos, centum & dominantia signa
Per Latium & campos Ursinæ Gentis Etruscos.
Non mihi germanum sublimia facta decusque
Occuluere tuum, pater o pater optime quæ nam
Terra suas nescit dona immortalia laudes?
Est aliquid de more patrum casta arma tenere
Romulidum, atque alios inter se dicier unum
Ductorem in primis quem nominet Itala tellus.
Est quicquam & patriæ potuisse arcere labores,
Et voluisse simul; bacchantem & bella cientem
Non semel hic Romam tranquilla in pace locavit,
Pastoremque sacrum statuit sua jura tenere.
Ergo jussa negem! quin & modo tanta nepotis
Collucet pietas magnorum e sanguine fratrum,
Ut nisi fata obstent mox sit paritura secundum
Sidus in Ecclesiæ solio quod fulgeat alto.
Hæc tamen o sit sera dies, vosque ultima Diræ
Fila sacri capitis Titoni extendite in annos,
Quandoquidem, ut casti cecinere per abdita vates
Antra futurorum, Saturnia sæcula regnant,
In fatis numquam longa expectatio sera est.
Canto igitur sed corde timens, dubiusque, tremensque
Ne velut Endimion spem frustra & vulnera pascas.
Quæ sub Hyperboreo latet est ea fabula Cœlo.
Formosum quondam exarsit Latonia Phœbe
Endymiona sacro male saucia vulneris arcu,
Dumque feras sequitur venatrix Diva capillos
Spar-

Sparsa auris succincta sinus exuta lacertos,
Nuda pedes niveos, genibus tenus aspera virgo
Ignara heu sævis ferit Endymiona sagittis,
Esse feram hunc meditans, streperetque in cespite silvæ,
Nam strepitum Endymion dederat tum in cespite denso
Venantem invisus cupiens comprendere Divam.
Ut tamen humani luctus, voxque ipsa querelis
Innotuit, quos Diva Deos quæ sidera Cœlo,
Non incusavit lacrimans, manesque, Herebumque
Ipsa sibi implorans, fractæ crepuere sagittæ,
Fractæ humeris faretræ, fractusque immitior arcus.
Per niveos hinc scissa sinus, terque ora, genasque
Dilaniata sacras, caput atra in nubila fixit,
Dedignata iterum per inania voluere bigas.
Saucius ipse tamen furit acri in vulnere frendens
Endymion, poscitque viam qua sospes in annos
Tutus eat, feramque detur finire senectam.
Sed postquam infixos potuit via nulla dolores
Lenire, heu numquam Divum est curabile vulnus,
Seu vatum ambigui sensus, seu cæca futuri
Corda hominum dubiam traxere per ocia mentem,
Credulus Endymion sibi falsa insomnia finxit,
In Phætontiadum lacrimis reperire salutem,
Hasque senem Eridanum, sic enim cecinisse Poëtas
Audierat, servare suæ sub margine ripæ
Stillantes, ramosque inter, frondesque, cutemque
Populeam, niveosque simul se his pascere agnos.
Solvit hyperboreos igitur de littore remos
Saucius Endymion, quæ nam est via longa saluti?
Quis labor ingratus? sunt æquora dulcia: Cœlum
Tum micat, & venti tunc implent vela secundi,
Jam Pontum evadit, luctantem & Bosphoron, unde
Hellespontiacum superat mare, moxque per altas
Cycladas it medius, Pirea hinc præterit, hincque
Circuito in magno Corcyram attingit, & undas
Hinc tenet Illirici, tandemque per ostia magni
Eridani ingreditur, Numenque, undasque salutat.
Rex pater Eridane, fluviorum o maxime, salve,

Cui Vesulus tenues alpinus suggerit ortus,
Quive brevi spacio tam latas crescis in undas,
Ut septena tuos capiant vix ostia cursus;
Gratus ades gratusque meis nunc annue votis.
Tu ne olim in sacra meruisti fluminis ora
Phætontis sepelire pii miserabile corpus,
Progeniem æterni, venerandaque pignora solis?
Tu ne sacras Phaëtontis habes in rupe sorores
Stipite populeo clausas? da cernere cygnos,
Da quibus impositis relevem mea vulnera guttas.
Stabit hyperboreis pario de marmore Templum.
Dixit, & adversum celeri rate prosilit amnem,
Auribus arreptis agnorum ad carmina, noscat
Unde sacras lacrimas tellure instare propinquas
Escam aurium, celeresque oculos, hincque inde sagittat
Populeam ad frondem, sed lusus inane laborat,
Frustra undas, frustra ripas resilitque, salitque,
Electrum, & cygni tota in regione carebant.
Hæc ego, magne Pater, qui mitia vulnera mecum,
Mitis amoris alis, nostra in præcordia serpunt,
Ne frustra Electrum, cygnosque petiveris albos,
Carmina nostra petens, nostrove e pectore cantus.
Spem ipse etenim, fateor, per culmina mille laborum,
Per maris horrendos, centumque pericula casus
Parnasi, Delphique aras tetigisse beatas
Sic mea fata dabant, sed dum sitientia labra
Pieridum rupi admoveo, vox perculit aures;
Sera tibi, o nate, venit hæc male nota cupido,
Si quid in Aonio restabat fonte liquoris
Id Dea Calliope Latii portavit ad oras,
Hinque viros potat, quem mœnia grata Fiani,
Quemve in sidereas peperit vincentia laudes,
Hi Pater, hi vates, divina in carmina possunt.

* * *
* *

ARDIZUS

CARRARIENSIS.

AD CANDIDAM.

ITalides inter tu formosissima nymphas
Candida, vel Phœbo es, vel Jove digna magis.
Tu superas Helenem specie, tu vincis Elisam,
Vincis & Hermionem, vincis & Hiphilem.
Tu Dianam oculis æquas, atque ore Dionem,
Delitiis Charites, blanditiisque refers.
Tu digno incessu Juno regina videris,
Sunt tibi quas deceat Pallada habere manus.
Tu similes Tethidi plantas, tu denique quidquid
Divæ est in toto corpore laudis habes.
O Dea vera Jovis certe es de sanguine nata,
O Dea mortalem respice, vera Dea es.
Respice mortales etiam placuere Deabus.
Thitonus roseam torsit amore Deam.
Endimedon Phœben strinxit, Venus arsit Adoni,
Præterea Anchisam fertur amasse Phrigem.
Uror, & ardentes carpit mihi flamma medullas;
Uror; io placidam fer Dea mitis opem.

Se a Candida negligi conqueritur.

Credis an ulla magis sors dura aut anxia cura est
Quam quæ solliciti pectus amantis agit?
Ulla ne quam pueri teli arcitenentis acuta,
Ulla ne sint credis vulnera acerba magis?
Tecum quando pari torquemur læsus uterque
Igne, juvat paribus farier officiis.

Inter se coëunt nautæ, ventosque queruntur
Secura infesto vela negare mari.
Agricolæ pluvias, aut æstus solis iniquos
Incusant, & diis vota precesque ferunt;
Non quoque opus sævi læsere Cupidinis arcus,
Dicimus immitem, conquerimurque Deum.
Heu miserum quot dura pii patiuntur amantes,
Quantus in insano regnat amore dolor!
Quanta est crudelitas tenero sub amore, quot ignes
Quam multi gemitus, quantaque cura latet!
Sive domi, vel miliciæ sim, Candida nostrum
Incensum flammis cor premit assiduis.
Sive juvat densos canibus circundare colles,
Perque nemus pavidas exagitare feras.
Ipsa mihi ante oculos qua non electior ulla est
Astat, & hæc animi jus habet una mei.
Sive libet placidæ componere membra quieti,
Inrepit somnis ejus imago meis.
Denique quidquid ago, quidquid meditorque, loquorque,
Illa mihi semper mente animoque sedet.
Ipsa tamen nostrum numquam miseratur amorem,
Nec mihi spes vitæ nec sibi cura meæ.
Certe habet ut silices, aut clausum pectore ferrum,
Aut rigido fixum corde adamante gerit.
Certe hanc crediderim rabidos genuisse leones,
Certe illam crudæ progenuere lupæ.
Insigni est vultu, qualem vel Pallada, vel te
Juno decet, faciem vel Cytherea tuam.
Incedit mediam felix matrona per urbem,
Vel Phœbi digno, vel Jovis apta thoro.
At me, quem tanto miserum flammavit amore,
Negligit, e nostris facta superba bonis.
Indignatur, ovat, clarumque elata triumphum
Quem tulit e spoliis gaudet habere meis.
O mea: blanda veni, quoties, mea Candida, dixi,
Fer mihi opem, crucior, fer mihi opem crucior!
Tu me ardere facis, tu me languere furentem
Causa meæ vitæ, causaque mortis eris.

Tu

Tu nostrum sidus, tu gloria nostra perennis,
Quodcumque est nostri tu tibi juris habes.
Cur fugis absumptum, cur dedignaris amantem
Respicere, o vitæ spesque, salusque meæ!
Flecte animum: & longo melior succurre dolori,
Candida, flecte tuum. Candida flecte animum.
Flecte animum lux nostra, animæ pars altera nostræ,
Cujus in arbitrio vitaque, morsque manent.
Multaque præterea dixi, quæ dura moverent
Saxa, sed irato surdior illa freto est.
Vocibus inde novis pharetrati numinis aures
Obtundo, & sævum, letiferumque voco.
Cujus nulla animum moveat clementia dico,
Non diis, sed dira tigride progenitum.
Hæc dum forte queror tenues Venere editus auras
Perlabi, & sonitu est visus adesse mihi.
Talis erat, qualem docti pinxere poëtæ
Et puer, & gemino lumine cæcus erat.
Nudum ventosis pendebat corpus in alis,
Et pharetra ornabat Gnosia utrumque latus.
Unde incensa volant rapidis tela aurea flammis,
Gestabatque arcum, tensaque fila manu.
Myrtea cingebant flaventes serta capillos,
Aurea purpureis sparserat ora rosis.
Flammigero medius curru, quem olim victricus
Attulerat, niveas matris agebat aves.
Spes & blanditiæ secum, pallorque, timorque,
Et cura, & gemitus, cumque furore dolor.
Tunc sic affari cœpit: quid nostra lacessis
Numina, & indignis questibus obloqueris?
Tanta te quod præstas armis fiducia gessit,
Quod victor multa prœlia laude geris;
Quod genere, & titulis, & avorum nomine clarus,
Quod sis Currigera gente, tribuque satus?
Amphitrioniades, cui totus cesserat orbis,
Captus & e nostro saucius igne fuit.
Hectora Trojanum bello prostravit Achilles,
Succubuit telis attamen ipse meis.

Multa canunt docti quæ non videre poëtæ,
Quæ sua non novit dextera multa canunt.
Verum illud sapere est & dignum laude perenni,
Quod non viderunt lumina, musa videt.
Damnamus porro nos non laudamus amantes
Insanos, lege me quisquis amare fugis;
Quidquid id est, neque enim nostro est in carmine crimē,
Perlege, jam monitis obsequor ipse tuis.

EURIALI ASCULANI

GRata soporiferis cantu Philomela sub umbris,
Grata quoque æstivis aura benigna locis:
Gratus in herboso defessis somnibus antro,
Gratum est, dum resonat murmur euntis aquæ,
Gratus fons tremula sitienti argenteus unda:
Grata Cytheriaco sanguine tincta rosa.
Gratior est, teneris cum nympha arridet ocellis,
Cantu, aura, somno, murmure, fonte, rosa.

JOANNES AURISPA

SICULUS.

Quamdam Græci cujusdam sententiam, his versibus clausit.

Sunt qui perfecta sese virtute beari,
 Et sunt qui multo non minus aere putent;
Urbis nonnulli si rite negocia tractant,
 His cura est patriæ gloria, fama, salus.
Ast alios hominum oblectat diversa voluptas,
 Quique suum summum dicitur esse bonum.
Nil magis est mihi suave, tuo nil dulcius ore.
 Et mea vita tuis omnis inest oculis.
Atque ideo noctem graviter fero, quod mihi vultus,
 Numina vera, tuos posse videre negat.
Sic animam hanc luci, sic debeo cuncta diei,
 Qui facit ut cernam te mihi, Lida, Deam.
Quod si sentirem jussu Jovis esse necessum,
 Ut si te videam, cetera non videam;
Vel si cuncta velim discernere cetera posse,
 Sim tamen ad vultus cœcus, amica, tuos.
Eligerem cunctis cœcum fore rebus, ut unam
 Te te conspicerem, teque videre queam.

Ad Cyriacum Anconitanum.

Ennius inferna dicit de sede salutem
 Cyriaco claro pro novitate viro.
Nuper ad Elysias venit Mercurius oras;
 Et dixit supero quidquid in orbe geras.

Per-

Perquiris veterum solers epigrammate rerum.
Solus es, & veterum spesque salusque virum.
Gratus ob id cunctis, præsertim gratus Homero,
Gratus Virgilio, gratus & Ovidio.
Ergo te dignam sedem decrevimus una,
Qua possis Lachesi dulce jubente frui.
Quare inter quosdam quos Gellius ipse notavit,
Sedes dicta tibi est hic Cyriace tua.

AD ELPULUM.

Quid perpulchra rosæ circum tua tempora passæ,
Quid sic flos capiti marcuit ipse tuo,
Atque prius quam te tetigissent, Elpule, flores,
Persuaves flabant, atque fuere rosæ?
Nam tibi quos ausim nisi molles mittere odores,
Quosque tua dignos ducere fronte queas;
Nescio quid causæ est, neque enim voluere faceri
Languentes ad nos cum rediere rosæ;
Sed conjectura facile est dignoscere, tecum
Collatæ, pugnam non potuere pati.
Quin simul ac corpus tangunt redolentius aër
Aufugitat suavis, marcet & ipse color.
Sic lychinus majore brevis convincitur igni,
Sidera nec cerni sole micante queunt.

AD LYDUM.

Jamque Aurora gravem Titanum liquerat annis
Pellere de Cœlo cœperat astra dies.
Pectora nostra diu variis vigilantia curis
Tandem compressit dulcis, & alma quies,
Tunc binæ e Musis ad me venere sorores,
Hæ mihi jam fuerant utraque nota prius.
Clio me capiunt, & magna Polymnia; dextra
Me rapit hæc, læva me rapit illa manu.
Magna loquebantur Musæ dum pergimus, & nunc
Sum memor, & multum me meminisse juvat.

Me

Me linquunt donec sum visus inire sacellum
Diis celebre, & claris nobile mysteriis.
Hic reliquæ Musæ fuerant, hic magnus Apollo,
Hic etiam Virtus, Gloria, Fama, Salus.
Has inter Fortunæ Deæ adversa videtur
Omnibus, hanc solam cætera turba timent.
At tu pro mediis aris, bone Lyde, sedebas,
Lumina quisque tuam verterat in faciem.
Tunc folium Musis Phœbus præbebat, at illæ
Ori sollicitæ deposuere tuo.
Duricies huic tanta subest, huic tantus amaror
Ut vix Diis geniti sustinuisse queant.
Hoc dum conaris tu deglutisse, videbam
Algum, & sudores ire per ora malos.
Hæc me mirantem Phœbus, Musæque vocabant
In me sermonem vertit Apollo suum.
Atque inquit quamvis nondum te, Aurispa, putemus
Sat dignum ut capiti laurea serta feras,
Attamen hanc dignæ fronti depone coronam,
Et Lydi claris comprime temporibus;
Hæc fatus, dabat ipse Deus serta insita lauru
Atque hederis, præceptum exsequor ipse libens.
Dum conor mandata sequi mihi pulcher Apollo
Faverat, & Musæ, Gloria, Fama, Salus.
Solum terribilis visa est Fortuna minari
Jussibus, atque mihi velle nocere Deum.
Propositum tamen ipse sequor, vultumque, minasque
Pauci Fortunæ terribilis facio.
Jamque propinquabant capiti, & posuisse parabam
Serta tuo, & totis viribus usus eram.
At Fortuna mihi est visa adversarier omni
Conatu, atque meos dura tenere gradus.
Dum studeo ut faciam, dum me studet illa tenere
An sivi capiti, nescio serta, tuo.
Indignabar enim, somnusque, quiesque reliquit
Pectora, surgo simul, scriboque visa citus.

Ad Causarum Patronum fugientem dare cœnam quam promiserat, Silifcum nomine.

En quocumque voces veniet conviva paratus
 Dentibus, atque capax venter inanis erit;
Quique bonos rerum gustus, variosque sapores
 Calleat instructus rite palatus erit.
Affer si qua tibi dederint industria nummi,
 Aut quibus excelles vendita verba foro.
Omnia candescant moneo mensalia pannis
 Quique ministrabit candeat ipse puer.
Album præcipue sit vinum, nigra bibunto
 Qui mentem, aut gustus, aut bona perdiderint.
Alba tibi memini jam pridem vina placebant,
 Perque mea medici nigra salute vetent;
Quod si forte parum prudens nigra vina juberes
 Afferri, & stomachos commaculare velis.
Qua, Silisce, gravi scimus multabere pœna,
 Et quæ fastidis, novimus ipsa, feres.

Ad D. Borniemem.

Huc Musæ huc Charites te invitant, Bornio, lætam
 Ad cœnam, ac hodie suavis Apollo domo est.
Te rogat ut venias Dominus, te Phœbus, ut & tu
 Si quid habes Musis auxiliare feras.

Cyriaco Anconitano.

Cyriace orantem Ciceronem vincere solus
 Tu potes, & solus carmine Virgilium;
Nec minus hos vincis Græcè Demosthenis orans
 Nilque minus Græcè Siconis Iliada.
Cyriaco Græcè narranti Herodotus ultro
 Vincitur, & nostra Livius historia;
Et Ptolomæus scribenti flumina, & orbem
 Non negat & montes cedere Cyriaco.

Pin-

Pingenti formas rerum concedit Apelles,
Cedit ſculpenti Phidia Cyriaco.
Hæ ſunt virtutes per quas eſt laurea vatis
Cyriaci dignis inſita temporibus,
Sed ſors noſtra nihil, nihil eſt hæc gloria, vanæ
Sunt hominum curæ, vanaque quæque vides;
Et tu vel nihil es, vel ſi quid, ventus, & umbra es,
Ergo tuam ſortem conſpice Cyriace.

FINIS.

INDEX

Rerum notabilium, quæ continentur

IN TOMO PRIMO.

A

Æsar

Atlas,

C

D

E

Fi-

G

H

He-

I

Igne-

Lau-

M

Mann-

Me-

Mu-

Nobi-

O

P

Quir-

Q

R

S

So-

T

Va-

V

X

Y

Z

ERRATA			CORRIGE
Pag. 46.	v. 4.	revolva ,	revolvam,
	v. 20.	laudere	laudes
56.	v. 25.	vites	vires
62.	v. 25.	eundem	eundum.
155.	v. 3.	moll s	mollis
	v. 9.	oner ta	onerata
167.	v. 30.	ſceprta	ſceptra
173.	v. 3.	nec Magis	nec magis
208.	v 18.	frigeti	frigenti
305.	v. 12.	ricco	ſicco
306.	v. 10.	Ætnea	Ænea
320.	v. 1.	Joanuæ	Joanna

ERRATA. CORRIGE.

	ERRATA.	CORRIGE.
Pag. 10. v. 21.	hædera, ſordidoque	hedera ſordidaque
4. v. 12.	Te cum triſtis	Tu cum triſtis
v. 28.	tridentibus	ſtridentibus
5. v. 34.	Imbutumq; gerent	Imbutumque gerens
7. v. 3.	Florentia ſerta	florentia ſerta
9. v. 21.	ſævit	ſevit
15. v. 25.	perfrundens	perfundens
v. 29.	pauperio	pauperie
18. v. 19.	ſacro fulgentem	ſacra fulgentem
22. v. 6.	cum nulla cruenta	cum nulla cruenta
v. 10.	Ætheraſque	Æthereaſque
46. v. 4.	revolva,	revolvam,
v. 20.	laudere	laudes
36. v. 25.	vites	vires
62. v. 25.	eundem	cundum.
136. v. 26.	penſa favillis	penſa favillas
137. v. 8.	nonne illum	non illum
139. v. 26.	quidquid urnis	quidquid undis
144. v. pen.	pernicis equis	pernicis equi
153. v. 6.	lenior arva	lenior aura
154. v. 31.	Et noſtris	Et noſtis
155. v. 3.	moll s	mollis
v. 9.	oner ta	onerata
159. v. 7.	male, grate	malegrate
167. v. 30.	ſceprta	ſceptra
173. v. 3.	nec Magis	nec magis
203. v. 9.	captas	capras
204. v. 32.	latiiſque	latiſque
205. v. 5.	hyacyntha	hyacynthum
206. v. 21.	munera cura	munera curas
208. v. 18.	frigeti	frigenti
215. v. 11.	tutum faciem	tu tum faciem
305. v. 12	ricco	ſicco
306. v. 10.	Ætnea	Ænea
320. v. 1.	Joanuæ	Joanna
425. v. 29.	modulatu	modulatus